

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hjerm-Ginding Herredsfoged

Justitsprotokol 1690-1696

10. januar 1690 (opsl. 3). Herredsfoged Thøger Pedersen Hvas. Skriver Peder Nielsen Kastberg. Otte mænd Jens Christensen ved Struerbro, Laurst Christensen ibd., Morten Kjeldsen i Struerdal, Mads Christensen ibd., Jens Nielsen ved Struerbro, Christen Iversen ved Struer, Christen Pedersen Hvamgaard og Jens Kjeldsen i Bøgild.

- Jep Jensen Skikkild fremstillede 2de kaldsmænd navnlig Christen Thomsen Søllergaard og Jens Christensen sammesteds, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligen indstævnedes Christen Smed i Sparreknak for vidnes påhør, for skælden trussel og undsigelse som han haver begået og sagt imod Jep Skikkild i Proustgaard, og [at de da] talte med ham selv. I lige måde samme dag stævnte Poul Pedersen Munkgaard, Lauge Nielsen i Alstrup, Christen Jensen Proustgaard og Laust Pedersen ("Laurst Pedersen") ved Lyngkrog, enhver til deres bopæl og talte med dem selv og en del [af] deres folk, for deres sandhed at vidne anlangende hvad der skete i Proustgaard imellem Jep Skikkild og Christen Smed i Sparreknak. Så for retten fremstod Poul Pedersen Munkgaard og vandt ved ed og opragte fingre efter loven, at den næste søndag før Allehelgensdag sidst afvigte, da var han i Proustgaard i Christen Jensens hus, da hørte han og så at Christen Smed i Sparreknak kom gående til bordet til Jep Jensen i Skikkild, som han sad under vinduet og lagde hans hånd på bordet og sagde til Jep Jensen "du est en skjælm", hvortil Jep Skikkild svarede ham "kan jeg nu ikke være i ro?". Dernæst fremstod Lauge Nielsen i Alstrup og vandt i lige svorne ed ligesom Poul Pedersen Munkgaard før ham vundet haver og vidste intet mere i den sag; [Og] var Jep Jensen Skikkild herefter tingsvidne begærende.

- Jens Sørensen Questrup på Christen Smeds vegne i Sparreknak fremstillede 2de kaldsmænd nemlig Søren Christ[...] i Vejrum og Laurids Nielsen ibd. som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var 14 dage [siden], hid til [tinget] til i dag lovligt indstævnedes Jep Jensen i Vesterskikkild for h[ans bo]pæl og talte mundtlig med ham selv, for vidnes [...] angående det klammeri Jep Skikkild påfør[...] (opsl. 4) [...] i Spar]reknak, og i dag 8te dage stevnedes Søren Lauridsen Vandborg for [...] sandheds vidne at aflægge om samme klammeri. Så for retten fre[mstod] Søren Laursen Vandborg, som vandt ved sjæls ed efter loven, at det er ham i al guds sandhed vitterligt den dag d: 3 Dec: som det klammeri skete imellem Jep Skikkild og Christen Smed i Sparreknak norden Skikkild i en toft, da stod og tærskede i en lade, da hørte han nogle larme, så så han ud af et hul, da hørte han at Jep Skikkild sagde noget til Christen Smed, hvad det var kunne han ikke høre, så vendte Christen Smed sig om, da faldt der et stykke jernstang fra ham eftersom han var ridende og red ned imod Jep Skikkild, og Jep Skikkild gik imod ham med en fork, så red Christen Smed nordpå igen, og Jep Skikkild råbte og bad han skulle bie, så sprang Christen Smed fra sin hest og tog jernstangen og gik imod Jep Skikkild, som de kom tilsammen, da stod de og snakkede noget tilsammen, hvad det var kunne han [Søren Laursen Vandborg] ikke høre, så slog Jep Jensen til Christen Smed med forken og ramte ham på hans venstre aksel, ved det vendte Jep Skikkild sig om og løb sydpå i toften, og Christen Smed gik fluks bagefter, og Jep råbte "fri mig, for smeden af Sparreknak vil slå mig ihjel", i det vendte Jep Jensen sig om igen og slog til Christen Smed med forken, så grenene fløj deraf imod stolstangen og hans hænder, så løb

Jep Skikkild igen, ned af en skov på toftediget og Christen Smed slog efter ham med jernstangen og ramte på stagen som Jep havde i hånden. Så kom Christen Smed gående ind i Jens Jørgensens gård og gik til ladedøren og rakte begge hans hænder over nederdøren, "se der, hvor Jep Skikkild haver handlet med mig, ser i ikke der mine blodige hænder?", så gik han fra ladedøren og gik vester af gården og sagde noget ved sig selv, hvad der var vidste han ikke fuldkommen, men Jep Skikkild tilspurgte ham om han ikke sagde "nu haver jeg gået det jeg haver længe ledt efter", hvortil han svarede han vidste det ikke, og var fornævnte Jens Sørensen på Christen Smeds vegne tingsvidne begærende.

- Jens Sørensen fremstillede fornævnte kaldsmænd, som afhjemlede ved ed efter loven at de forleden tirsdag, var 14 dage [siden], var de i Vester Skikkild for Jep Jensens bopæl og talte med ham selv, for vidnes påhør [til] i dag angående en skjælden som han skal have skjældet Christen [Smed] i Sparreknak, samme dag var de ved ting i Vejrum, og stevnede [...]es Nielsen i samme ting hid til tinget til i dag. I lige måde [s]purgt Poul og Laurids Nørsøller samt Thomas Andersen Engsnap hver til deres bopæl for deres sandhed at aflægge om samme [skjæl]den. Så for retten fremstod Niels Nielsen i Ting og [vandt] ved sjæls ed efter loven, at forgangen sommer Sankt Hansdag var et år [siden], da gik han og slog på skjælding for [...] Andersen i Tolsgaard, da faldt nogle ord imellem Jep Skikkild og dem samtlige som gik og slog, dagørte han, at Jep Skikkild sagde, at "sme[den i] Sparreknak skulle have nogle hug engang", Thomas Andersen hørte [at] han sagde noget, men hvad det var, svor han ved sjæls ed, at han ikke kunne huske. Poul Andersen Nørsøller vandt i lige svorne ed som Thomas Andersen før ham vundet haver, Jep Skikkild svarede og svor ved sjæls ed at han aldrig vidste at have talt noget uskikkeligt imod Christen Smed, hvorefter Jens Sørensen var tingsvidne begærende.

- Peder Laursen af Høstrup fremlagde en opsættelse her af tinget udstædt d: 29 november og 20 december angående en kontrakt hans stedsøn Christen Nielsen i Høstrup og han imellem hverandre havde oprettet, og irettelagde samme kontrakt som i sig selv så lyder: "Kiendis ieg mig Christen Nielsen i høstrup, at efftersom min Stif Fader Peder Lassen hafuer oplat mig gaarden, da lofuer oc tilforpligter ieg mig Christen Nielsen at unde hannem dend herberrig huus med saa megit Rom, som hand kand seette hans torve paa oc møg paa, og lofuer Jeg Niels Nielsen ocsaa at unde hannem min part af samme huus oc Jord, oc lofuer vj begge at vnde hannem det quit og frj, sambt oc at unde hannem tou schipper grøn land huert aar, dissligeste oc En liden støche af kaalhaugen bag samme hus, disligste lofuer ieg Christen Nielsen at gifue hannem for hans Jsed af Rougen trej tønder Roug, siger 3 td. Roug til michelsdag førstkommende at betale, og dette fornv. iord oc huus at vnde hannem hans lifstid, og venligen ombedet Peder Vestissen oc Christen Knudsen Forbech med os til vitterlighed at vnderschrifue. Datum høstrup d: 5 Februarij. A: 1689. Niels Nielsen Egen haand, Christen Nielsen Egen haand, Peder Vestisen Egen haand. Christen Knudtsen Egen haand."

- Så protesterede bemeldte Peder Larsen og formente, hans stedsøn Christen Nielsen burde samme kontrakt at efterleve, eller lide efter loven. Her imod at svare mødte i rette Christen Nielsen og erbød sig gerne at ville forunde sin stedfader husværelse og videre efter kontrakten, men hans fader måtte ikke sætte andre fremmede derudi imod hans vilje. De 3 td. rug angående svor Christen Nielsen at have klareret til hans stedfader Peder Larsen. [Thi?] er for retten afsagt, at såsom her fremlægges en skriftlig kontrakt [med] uvildige dannemænds hænder til vitterlighed, da bør Christen Nielsen Høstrup samme hans udgivne kontrakt

at efterleve, såvidt jords [...] husværelse er angående, og som der findes stridighed imellem dem både om de 3 td. rug efter kontrakten og andet videre og u[...] på enten af siderne, da her findes det til uvildige dannemænd og der at gøre rigtig regnskab med hver andre.

17. januar 1690 (opsl. 5). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastbjerg, otte mænd Mads Nielsen ved Struer, Christen Nielsen ibd., Laurst Nielsen Toergaard, Christen Jensen i Hofd, Niels Michelsen ibd., Christen Jacobsen i Lille Perregaard, Hans Nielsen i Moustgaard, Christen Christensen i Bøgild.

- Hæderlige hr. Las Tygesen i Sahl fremstillede 2de kaldsmænd nemlig Peder Andersen i Sahl Præstegård og Peder Olufsen i Sahl, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de de i dag 8. dage hid til tinget til i dag lovligen indstævnedede Jens Poulsen i Obitsø ("Obidtze") for dom angående hvad præstehttighed han til fornævnte hr. Las Tygesen skuldig kan være med anden tjeneste. Så for retten fremstod fornævnte hr. Las Tygesen og fremlagde en kopi af hans Kgl. Maj.s brev af dato d: 21 juli 1688 angående præsternes rettighed ved jul, påske og Skt. Hansdags redsel som udi kage, ost, æg og andet sligt kan være bestående, hvilket de og deres formand alle siden reformationen uden klage og modsigelse i deres løn haver nydt og oppebåret, med videre dets indhold i dag læst og påskrevet. Samme kongebrev tilskrevet hans Coccoell: hr. stiftamtsmand præsterne derudi at befordre, og fandtes underskrevet "under voris Kongl. haand oc Zignet Christiern.", i lige måde "Copien er Rigtig effter originalen det Testerer F. E. von Speckarp(?)".

- Dernæst blev fremlagt et tingsvidne af Ginding Heredsting udstædt den 30. oktober 1662. Blandt andet findes anført at Jens Poulsen Ibitsø da med samptlige de indførte sognemænd for retten haver standet og lovet hæderlig hr. Christen Pedersen da sognepræst udi Sahl og provst udi Ginding herred, og tilsagt ham den sædvanlige rettighed som er æg, ost og kage med videre, dets indhold som videre udi agten skal indføres. Ydermere protesterede hr. Las og fremlagde en tiendebog som hørte hans salige formand til, hvorudi fandtes at have nydt for år 1676: 40 år, 1 kar smør, 7 pund ost. For år 1677: 40 æg, 1 kar smør. 1678: 40 æg, 8 pund ost. Og satte fornævnte hr. Las i al dom for rette om ikke bemelte Jens Obitsø ikke jo bør og pligtig er al hans resterende, som meldt er nemlig æg, ost og smør samt tørv efter tingsvidnes formelding inden 15 dage at betale med al sagens derpå anvendte bekostning eller lide nam, og var dom begærende.

- Her imod at svare mødte Jens Obitsø, og sagde, at han hafde betalt præsten tiende og offer, og intet videre svarede imod det andet. Er for [ret]ten afsagt at så som Jens Poulsen Obitsø som her for retten stæv[...]sonlig præsenterede ej kand fragå samme resterende jo at være skyldig, da tilfindes ham efter hams kgl. majts. udgivne brev og tingsvidnes formelding til hæderlig hr. Las Tygesen efter hans [...]nde skadesløs med dets omkostning inden 15 dage at [...] eller lide nam efter loven.

- Ædle og velbårne Frederik Christen Høj på hans for[nemme] højjædle og velbårne Jørgen Arenfeld til Rygaard hans vegne [frem]stillede 2de kaldsmænd nemlig Christen Jensen og Jens Andersen i Synder[...] som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag otte dage lovligen indstævnedede velb. fru Margrethe Reedtz til Rydhave hid til [tinget] til i dag angående en arrest på Borbjerg Kirketiende for tingsvidne at tage beskrevet. Dernæst fremlagde en arrestseddél så lydende: "Efftersom højEdle oc velbahrne herre Jørgen Arenfeld til Rugaard hans Kongl: May. til Danmark oc Norge velbetroede Candtelz Raad

formedelst En forskrifning som hannem af velb. Peder Rodtsteen er giort, huilche forskrifning af velb. Peder Rotsteen gandsche intet er effterlefuet, Er fororsaget ved Rettens middel fornogen sin betaling af forbem. Summa at lade sig indføre udi En tiende kaldet Borbjerg Tiende liggendis udi Hiern herrit som velbd. Peder Rotsten haf. soldt oc bordtschødt til velb. Fru Mergrete Reedtz. Sal. Hl. Maldti Seehestedt til Ryhauge effter dend Dato hand udj forfølging hafuer verit, som hofRettens dom videre schal udvise, Saa er ieg paa velb: Jørgen Arenfelds min Faders vegne begierende at forbemelte Jus Patronatus Eller Borbjerg tiende vorder min Fader indtil loulig dom Arresteret og Seqvestreret ved Rettens middel, dette paa min Faders vegn er af mig vnderschrefuet. Frederich Christian Høeg. Datum Holstebro d: 9 Janvarj A: 1690."

- Herhos fremstillede 2de mænd nemlig Mads Laugesen Hvamgaard og Enevold Thamsen i Hvam som ved sjæls ed her for retten bestod, at de i dag 8te dage var med herredsfogden på Rydhave, og der talte med hendes velb. selv, og gav hende samme arrest til kende, og blev herpå tingsvidne udstedt.

- Velagtbare Jacob Knudsen ridefoged på Brejningsgård fremstod her for retten, og efter foregående opsættelse i dag 4 uger her af tinget udstedt angående den overlast med udførmen(?), som Jep [Skikkild] skal have begået over Christen Smed i Sparreknep, så frem[lagde] videre Jacob Knudsen 2de tingsvidner her af tinget udstedt [denne] sag angående, som videre udi akten skal blive indført, foruden tvende andre som her i dag 4 uger i retten blev produceret i ligemaade den sag angående, efter sliig førte beviselighed og Christen Smeds sigtelse satte Jacob Knudsen udi rette og formente [at] omrørte Jep Skikkild bør at lide efter lovens pag. 919 [...] (opsl. 6) [...] som hand overfaldt sagesløs mand på sin vej, bør derfor først lide efter loven 3de fyrretyve lod sølv, herforuden efter lovens [pag.] 899 4. art. bør at bøde for Christen Smeds fingre som er lydt 3de tolv [...] sølv, nok efter lovens pag. 898 anden art. for hvert sår efter tingsvidnernes videre formelding at bøde 3de tre lod sølv, end og efter lovens pag. 899 6. art. eftersom sårene er på hænderne og i panden som tingsvidnerne videre forklarer, hvor hvert sår bør at bøde halvt mere end som næst forbemeldt, og efter lovens pag. 901 10. art. for Christen Smeds kost og badskærløn, bør efter samme art. at betale, såvelsom for processens anvendte bekostning som er ___ samt for fuldmægtigens 3de rejser fra Brejningsgård og her til tinget som er fem mil, der for i alt seks rigsdaler, hvorefter Jacob Knudsen var en retmæssig og forsvarlig dom begærende. Og som Jacob Knudsen videre befrygtede, det bemeldte Jep Skikkild ikke er vederhæftig omrørte bøder at betale, ville han formode han under lovens pag. 141 15. art. burde at være undergiven, for nogle årsagers skuld er sagen opsat i 14 dage.

- Jep Jensen i Skikkild beviste med Søren Laursen i Skikkild og Mikkel Pedersen ibd., som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag 8te dage hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Smed i Sparreknep for dom anl. skældsord efter tingsvidnes formelding, som i dag 8te dage i tingbogen blev indført. Jacob Knudsen fremstillede Christen Smed i Sparreknep her for retten, som efter lovens pag. 111 21. art. tilbød at ville gøre sin ed, det han ikke vidste at have talt disse skældsord om Jep Skikkild, hvorfor Jacob Knudsen formente efter samme pag. helst fordi det for så rum tid siden skulle være passeret, formodet der for dommeren bør at finde ham sagesløs hjem igen, såsom det ej heller skal være sket om så i fald er passeret udi nogen ædruelig forsamling. Da er ham ingen ed tilstedt, men sagen opsat i 6 uger, eftersom det er ære angående.

- Fridts Christensen på velb. fru Anna Cathrina Fris' vegne beviste med David Ollesen og Mads Christensen i Lyngsmark, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag 8te dage hid til tinget til i dag egen indstævnedede alle Torupgårds bønder og tjenere i Gimsing, Ølby, [Fov]sing, Asp og Navr sogne, enhver til deres bopæl, imod dom for deres [...]sterende skyld og landgilde for år 1789. I lige måde afhjemlede Niels [...]sen i Feldborg og Peder Pedersen Smørborg at de i går var 8te dage ved Hagbroe og i dag 8te dage i Borbjerg sogn, og der i lige måde indstævnedede [samtlige] Torupgårds bønder og tjenere for dom anl. deres med(sterrende?) [...] år 1689 forfalden. Så for retten fremlagde fornævnte [...] skriftlig restans så lydende: (NB: Kun navne og stednavne medtaget, ikke detaljer om restansen) "Paa Torupgaard Bønder oc Thienere i Harsyssel for A: 1689." Brand[...]: Poul Olufsen. Buchdal: Jens Villadsens enke;, Sl. Jens Lauridsens enke. Saustrup: Niels Jensen. Naltoft: Peder Poulsen. Padbjerg: Villads Nielsen. Nørhvam: Jacob Bertelsen, Lauge Madsen, Laurids Pedersen, Mads Bertelsen. Sønderhvam: Christen Nielsens enke, Peder Christensen. Bøgild: Sl. Jens Iversels enke, Jens Kjeldsen. Bisgaard: Mads Sørensen, Morten Christensen, Laurids Pedersen. Navr Sogn og By: Niels Pedersen, Christen Nielsen. Alstrup: Jacob Nielsen. Lille Torp: Thomas Andersen. Neder Lund: Jørgen Poulsen. Asp Sogn, Bastrup: Jens Christensen. Østerby: David Ollesen. Fovsing Sogn og By: Niels Christensen. Mouridsgaard (Moustgård): Niels Nielsen, Hans Nielsen. Østerby: Peder Gregersen. Hjerm Sogn, Feldborg: Niels Christensen, Fridts Christensen. Tinkerdal: Simon Christensen. Vester Ølby: Laurids Smed. Asp Sogn, Nørby: Jens Jensen "af et bundeje", Peder Clemendsen, Christen Iversen. Vormstrup: Thomas Jensen.

- (opsl. 7) ...og satte fornv. Fridts Christensen i al dom og rette og formente, at de indstævnte bør samme deres med resterende landgilde til deres gunstige velbårne husbonde inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede er 3de gange påråbt, men ingen mødt her imod at svare. Er for retten afsagt, at såsom foreskrevne Torupgårds bønder og tjenere befindes lovligen at være indstævnedede og ej mødt noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at befry, mens enhver bør samme deres med resterende landgilde inden 15 dage til deres velb. husbonde at betale, eller lide nam efter loven.

- Jørgen Knudsen i Brogaard i Hodsager sogn [har dræbt] 1 gl. ulv. Niels Smed i Svenstrup i Sahl sogn har dræbt] 1 gl. ulv.

24. januar 1690 (opsl. 7). Sættefoged Mads Poulsen i Overlund, skriver Peder Kastberg, otte mænd Christen Christensen i Gimsing Præstegård, Christen Jepsen Nørgaard, Christen Nielsen ibd., Anders Poulsen Hundsballe, Gregers Pedersen i Østerby, Mads Laugesen Hvamgaard, Søren Pedersen i Hvam og Otto Lauridsen i Falergaard.

- Jens Madsen i Traubjerg fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Nielsen og Poul Christensen i Traubjerg, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag 8te dage hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Niels Nielsen Storre Perregaard, Jørgen Christensen Brødbæk, Laue Madsen i Hvam, Jens Christensen Neder Kjeldsmark, Sinder Svenningsens enke i Quisgaard (Kvisgård, Quiesgård), og Kirsten Laursdatter i Bukkedal, hver med sin lavværge: Peder Poulsen i Naltoft, Peder Christensen Skov (Schau), Simon Andersen i Traubjerg, Karen Christensdatter Heede med sin lavværge Peder Laugesen Hvamgaard og hans søn Christen Pedersen, Laurst Pedersen i Hvam, Jens Nielsen ibd., Morten Christensen Bisgaard, Mads Laugesen og Peder Laugesen Hvamgaard, enhver til deres bopæl, og talte mundtlig med dels dem selv, dels deres

hustruer, imod dom angående aftigten af kongens og kirkens tiender i Borbjergsogn.

- Så for retten fremstod Jens Madsen i Trabjerg og gav efterskrevne sag (...detaljer om pengene, små beløb på ca. 1-3 mark for årene 1688 og - 89.) ...og satte fornævnte Jens Madsen i al dom og rette og forment de indstævnte bør inden 15 dage skadesløs at betale eller lide nam efter loven, og var dom begærende.

- Her imod at svare mødte i retten Sr. Chr[...] Jensen ridefoged fra Rydhave, på hans velb. husbondes bønder og tjeneres vegne, og forment at Jens Madsen med sin medbroder bør at fremvise en ret ligning og ligseddél på fornævnte kongens anpart tiender, hvoraf kan fornemmes om enhver haver vederfare ret eller ej, og tilbød her hvis hans velb. husbondes tjener da kan tilkomme med rette strax rigtig da at ville betale, hvorfor han forment der bør ingen dom eller lovmål over dem at stedes. Lauge Madsen i Hvam, Niels Perregaard og Morten Bisgaard mødte, og frembød deres anpart straks at ville betale når ret ligning og ligseddél fremvistes. Så tilbød Jens Madsen at ville give samtlige Borbjergs sognemænd at ville give dem tingsvidne, efter samme ligseddél som han havde brevet efter or årene 1688 og 1689, og vidste ej andet end enhvers qvota jo fandtes rigtig efter opskriften, hvormed Christopher Jensen var tilfreds når ligseddelen fandtes så dygtig som det sig burde, tillige med flere mænds hænders underskrivelse. Såsom formenes ligseddelen ikke at være så rigtig som den sig burde, og en del møder og svarer, og en del ikke møder, da er sagen opsat i 14 dage, og da Jens Madsen at fremvise rigtig ligseddél.
- Jørgen Skytte på Landting [har dræbt] 1 gl. ulv.

31. januar 1690 (opsl. 7). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd Christen Anderen ved Struer, Knud Nielsen i Gimsinghoved, Peder Laursen ibd., Mads Laugesen i Hvamgaard, Niels Nielsen i Perregaard, Fridts Christensen i Feldborg, Christen Pedersen i Trudsøhoved ("Trudtzhof") i Gimsing, og Anders Andersen ibd.

- Udi allerunderdanighed læst hans Kgl. Majestæts Højesterets dom af dato 8. maj 1689, som højædle og velb. hr. admiral Jens Rodsteens fuldmægtige Hans Christensen på Rodtsteenseje fremlagde. Iblandt videre fandtes derudi indført, at velædle og velb. fru Margrethe Reedtz til Rydhave, hendes kammerjunker Peder Rodtsterns udgivne forskrivning på kapital 700 rigsdaler, som også in original blev fremvist, læst og påskrevet; denne var velb. hr. admiral Jens Rodtsteen af højstb[...] højesteret tilkendt til fuld betaling at nyde.

- Velagtbare Jep Pedersen Trans på [vegne af] Jøs Pedersen af Hyldgård i Nissum Sogn fremlagde en skriftlig stævning af dato 9. decem[...] hede med han indstævner Jens Jørgensen Skikkild for dom[...] (opsl. 8 er dublet af opsl. 7.) (opsl. 9.) [...] penge af et værgemålskapital, som videre i aften skal blive ind[ført]. Nok fremlagdes en registrerings- og vurderingsgenpart dateret 1672 d. [...] august under provstens og flere dannemænds hænder, hvorudi kapitalen [...] 15 sletdaler 2 mark er indført. Nok fremlagdes en beskikkelse af dato 4. december 1689, som fandtes påskreven d. 6. ditto, for Jens Jørgensen at være forkyndet. Nok fremlagdes en attest af 14. december 1689 under præstens og 2de dannemænds hænder af Nissum sogn. Hvilke dokumenter i dag blev læste og påskrevne og videre i agten skal blive indført. Og forment Jep Pedersen Trans efter fremlagte registrering, citation, beskikkelse og bevis, det Jens Jørgensen burde fra sig at levere renten af bemelte kapital 165 sletdaler 2 mark til hans fasters Anne Nielsdatters ophold, fra registreringens dato indtil nu med al bekostning, så vidt han ej lovligt kunde afbevise med bem. Anne Nielsdatters og samfrænders tilståelse

betalt at være, end og med Jøs Pedersens hånd og kvittering hvor bem. Anne Nielsdatter haver haft sin ophold og tilflugt. Her imod fremlagde Jens Jørgensen Skikkild et indlæg af dato 31. januar 1690, som i dag blev læst og påkrævet, og videre udi akten skal blive indført. Imod bem. indlæg svarede Jep Pedersen Trans og begærte, om Jens Jørgensen med tingsvidne kunde bevise, at enten hans salige fader eller han selv havde tilbudt Anne Nielsdatter hendes klæde, føde og ophold for den bare rente, eller og at de havde gjort nogen lovlige forbud til Jøs Pedersen eller hendes slægt og venner, at de i(...?) hende for renten måtte opholde, 3. om han med lovlige tingsvidne kunde bevise, at han hendes kapital til ting haver opbudt for 5 eller 6 procent, og ej kunde få dem vel udsat, at de derfor udi retten er vorden deponeret, og endelig formodes at han med hans egen fasters Anne Nielsdatters egen tilståelse og samfrænders kvittering efter loven bør som før rørt derfor at betale. Er vor dom begærende.

- Er for retten afsagt, såsom Jens Jørgensen Skikkild søges af Jøs Pedersen Hyldgaard angående renter af en arvepart som Jens Jørgensen hos sig skal have, og Jøs Pedersen ej fremviste nogen tilladelse fra høj øvrighed, som udi sligt haver at sige og beordre, at han sig sligt skulle påtage, mens allene som en fremmest af egen magt Jens Jørgensen som en fødeværge trætte påføre. dog fornv. Jens Jørgensen sig udi alle måder tilbyder, sin myndling forsvar. [...]et vil forsyne og underholde som det sig bør, da ses ej Jøs [Pede]rsen kan have nogen føje til Jens Jørgensen med slig process [...] påføre, så længe han ikke fremviser høj øvrigheds befa[ling] derpå, hvorfor Jens Jørgensen for Jøs Pedersens tiltale [...]ang er frikendt, og Jens Jørgensen selv sin myndling til sig at tage og forsvarligt efter loven at forsyne.

- Sr. Hans Johansen på Hr. Forvalter fra Lundenæs Sr. Sc[...] vegne fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Mikkel Jensen og K[...] Pedersen i Stendis som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, [at de] forleden tirsdag, var 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Lundenæs' tjenere udi Borbjerg, Mejrup, Hodsager og Stendis i Ryde sogn for deres resterende skyld og landgilde og kirkeværger udi Hodsager for kirkeskat.

- Nok fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Hans Jensen og Mikkel Christensen i Stendis, som i lige svorne ed afhjemlede, at de forleden tirsdag og onsdag, var 8te dage [siden], stævnedede på Estvadgård for kirkeskat og i Estvad Præstegård for præstegæsteri. Angående Estvad Kirke, dertil svarede Frandts Mikkelsen, fuldmægtig på Estvadgård, at den end jura patronatus tilhørte velb. hr. kancelliråd Jørgen Arenfeld. I lige måde stevnedede i Ejsing Præstegård, på Landting og Jens Bertelsen i Ål og hans søn, så og kirkeværger, deslige Hr. Las i Sahl, enhver til deres bopæl, angående præstegårdens kirkeskat, samt resterende skyld og landhilde.

- Endnu fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Poul Brandtbjerg og Laust Nielsen i Skov (Schauf), som ved ed afhjemlede, at de onsdag og torsdag, var 8te dage [siden], stævnedede alle Lundenæs' tjenere i Haderup sogn angående deres med resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge.

- Endelig endnu fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Knudsen i Kringeltoft og Mads Laustsen i Lind, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de forleden torsdag, var 8te dage [siden], lovligt indstævnedede alle Lundenæs' bønder og tjenere i Asp, Fovsing, Sir, Navr og Måbjerg sogne, enhver til deres bopæl, for dom anlangende deres med resterende skyld og landgilde. Samme restans i dag læst og påkrævet, og efter begæring er sagen til i dag 14 dage [opsat].

- Christen Jensen Smed i Sparreknak beviste med Søren Christensen og Laurids Nielsen i Vejrum, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag 8te dage [siden] hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Anders Kyndesen i Damgård, Laurids Pedersen i Lyngkrog, Jens Christensen og Christen Jensen i Proustgård, Christen Jensen i Gasseholm og hans karl Christen Bertelsen, og Villads Thomassen i Bjerre, enhver til deres bopæl, og talte mundtligt med dels dem selv, dels deres hustruer, for deres sandhed at vidne, om de hørte, at Christen Smed i Sparreknak skældte Jep Skikkild for "nogen skælm" til Christen Jensens bryllup i Proustgaard.

- Samme dag stævnedes Jep Jensen i Skikkild Laurids Nielsen i Alstrup og Poul Pedersen i Munksgård for vidnes pågør, angående samme skælden.

- Så for retten fremstod Anders [Kyn]desen i Damgård, som vandt ved ed og oprakte fingre efter [loven], at han var til Christen Jensens bryllup i Proustgård, som [...] (opsl. 10 er dublet af opsl. 9) (opsl. 11) [...] søndag før allehelgensdag, da hørte han ikke Christen Smed skælde [Jep] Jensen i Skikkild for nogen skælm eller nogen anden ukvemsord, og han [...] der 2 stunde ud på aften, så fuldtes han ud af salsdøren med Christen Smed, men om Christen Smed gik ind igen vidste han ikke.

- Laurs Pedersen i Lyngkrog vandt ved sjæls ed, at han ikke vidner om det han [Christen Smed] skældte, for han hørte ikke han skældte, han var der en tog(?) ud på aften, den tid han gik derfra, da så han ikke Christen Smed i stuen.

- Villads Thomassen vandt i lige svorne ed, at han ikke hørte Christen Smed skælde Jep Jensen for nogen skælm, og da han drog derfra, nemlig smeden, da fuldte han ham til vogns og hilste ham.

- Christen Bertelsen vandt i lige svorne ed som Villads Thomassen før ham vundet haver.

- Jens Christensen i Proustgård vandt, at han var der en halv times tid ud på aftenen, imidlertid hørte han ikke at Christen Smed skældte Jep Jensen for nogen skælm.

- I lige svorne ed vandt Christen Jensen, at der faldt nogle ord imellem Christen Smed og Jep Jensen, men han hørte ikke tilvisse at han skælte Jep Skikkild for nogen skælm. Hvorefter Christen Jensen Smed var tingsvidne begærende.

- Ædle Rasmus Nielsen fra Kvistrup fremlagde en opsættelse her af tinget udstædt den 17. januar sidst afvigte, angående det klammeri imellem Jep Skikkild og Christen Smed i Sparreknak, med dets tilhørende tingsvidner og dokumenter, som Jacob Knudsen, ridefoged på Brejningsgård, på Christen Smeds vegne i Sparreknak forhvervet haver, tillige med nogle Jep Jensens vidner; og var fornævnte Sr. Rasmus Nielsen, efter Jacob Knudsens irettesættelse, dom begærende. Jep Jensen svarede: han havde ikke gjort Christen Smed alle de sårmaal, tilmed var han nød til at værge sig selv, udi hans egen frelse, såsom Smeden beegnet ham med et stykke stål, på hvilket han gjorde sin ed. Her imod svarede Rasmus Nielsen, og formente, at Jep Jensen sin vedskyldning med lovfast vidner burde at bevise, og ikke tillades imod beediget vidner sin benægtelse at gøre, men var som tilforn dom begærende.

- Efter forindførte vidner da ses ej rettere, end såsom smeden var ridende han jo samme klammeri kunde havde været fri, og rejst lige sin vej hjem til sit hus, helst fordi han ej beviste, han på hans lovlige veje er forhindret af Jep Jensen Skikkild, men fra sin hest selv nederstegen og Jep Jensen med en jernstang i hånden udi sin egen frelse trodsigen beegnet, efter videre førte vidner, så Jep Jensen som af samme vidner kan eragtes, så godt som nød til at værge sig, som han og [...] i dag ved ed bekræfter, da ses ej rettere end Jep Jensen jo bør for

[Chri]sten Smeds tiltale fri at være, og Smeden som selv haver givet [...] til samme klammeri, at have skade for hjemgæld.
- Velagtbare Mads Pousen Overlund på Birgitte Pedersdatters vegne, [sal.] Hr. Laurids Gregersen Vandborgs, fremlagde en skriftlig citation så lidende: "[Saa] som Erlig oc velbyrdig Mand Niels Kaas paa Langting til mig vnderschrefne sch[yldig] er, effter sin vdgifne obligation til min Sl: hossbunde Sahl: Hl: Lauridtz Gregersen Vandborg af dato 12: Februarij 1670. Capital tou hundrede Rixdaler med effterstaende til datum halffierde aars Rente, førgetiufve oc toe RixDlr. som hand effter giorte anmodninger hafuer Clareret, icke heller samme sin bedagede obligation med Paaschrift villet fornye, da fororsagis ieg derved Velbemelte gode mand ved Nerværende tvende Persohner, icke alleeniste forschrefne 242 Rdl. effter forschrifingens egen bemelding formedelst Rentens vde blifuelse til nestkmmende Kyndelmyst at LøssKyndige oc opsige, mens end ogsaa hannem hermed at lade stefne oc Varsel gifue til Hierum Ginding Herritzting førstkommende dend 31 Januarij, anlangende samme gielts oc udgifne obligations Loulige fornyelsse, som ieg da agter ved Rettens bistand at lade schee; oc der aa Tings Vidnes udstødelse vil formode. Datum Lemvig dend 14 Januarij 1690. Birgite Pedersdatter Sahl: Hl: Lauridtz Gregerssens." Fandtes underskreven 1690, den 17. januar; var underskreven [af] Mads Clemendsen i Torager og Anders Nielsen Lund, begge værende i Sir sogn, på langting og forkyndede denne skriftlige kaldseddel for velb. Niels Kaases bopæl der sammesteds udi hans tjeneres og ladefogeds påhør, "bekiender Vj under voris Nafne oc henders bogstafue, saauelsom oc Copie der af tilbød, huilchet vj udj lige maader bekræffter. M.K.S. Anders Nielsen, Egen haand." Hvorefter Mads Poulsen på bemelte Birgitte Pedersdatters vegne var tingsvidne begærende, som ham og blev tilstedt.

- Christen Pedersen af Djeld, på Sr. Christian Gjerløv ("Gierlow") hans vegne, fremlagde et syn så lydende: "A: 1689 dend 26 Junij vare beschichede 2de Mend Nafnlig Søren Nielsen oc Lass Thomesen begge boende udj Sevelby, paa Stubbergaard oc besigtede hans May: anpart huuse effter anmodning af Christian Gierlow, oc befandtis saaledis... (selve synet ikke afskrevet.) (opsl. 12) ... Actum ut supra. Søffren Nielsen Egen haand. L.T:S.". Dernæst fremlagde [de] en seddel så lydende: "Kald oc Varsel for den Siøn Mons: Christian Gerløf agter at tage paa hans May: part udj Stubbergaard oc dessen brøstfeldighed, Er ieg hannem herued gestendig, som Thiener Rettens betienter til Siønsvindens vdstedelse til effterRetning. Ringkiøbing d: 30 Octobr. Anno 1689. W: Andersen." Og var fornv. Christen Pedersen på Sr. Gierløvs vegne tingsvidne begærende.

7. februar 1690 (opsl. 12). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Knud Christensen i Balle, Peder Andersen i Dalby, Las Madsen i Ausumdal, Christen Knudsen ibd., Christen Jacobsen i Lille Perregård, Jens Poulsen ibd., Jens Thomassen i Marup og Villads Mortensen i Dalby.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Maj. allernådigste forordning af dato 2. januar 1690, angående skatternes påbud af jordegods udi Danmark, menlig af hver tønde bondeskyld eller jordegods, efter forgangne år.

- Jens Christensen i Sir beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Jens Mogensen og Jens Ollesen af Sir, som afgjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Thomassen i Søllergård for vidnes påhør anl. Brandgårds (Brandtgaard, Brendgaard etc.) ejendom, og talte mundtligt med ham selv, for hvis skifte og deling på fornævnte Brandgård er gjort.

- Så for retten fremstod Laurids Pedersen i Sirgård, Erik Ollesen i Mosgård (Moesgaard), Thomas Andersen i Engsnap og Niels Christensen i Sir

("Sird"), som afhjæmlede ved ed og oprakte fingre, at de den 26. marts 1689 efter opkræv[...] til tings af herredsfogden var forsamlede på øde Brandgårds ejendom og der i Christen [...]jensen Søllergård og Jens Christensen Fisker deres nærværelse skiftede bemeldte øde [Brandgår]ds ejendom i 2 lige lodder, det retteste og ligeste muligt var, hvormed de og da [...] var fornøjede og selv tog og kastede lod der om, og det som følger; først [...]te de på Lasses bakke nordligst på agermarken fra den vestre side, enten [...] og nørre, den vestre part til grøften som blev gravet, tilfaldt Jens [Christen]sen Fisker og næst øster til grøften, Christen Thomassens part... (...en hel side kun med beskrivelse om hvilken part der tilfalder Jens Christensen Fisker, og hvilken part der tilfalder Christen Thomassen...) (opsl. 13) ...og er dermed fornævnte engbund skiftet og loddet, og af dem selv samtykket at gå i skifte, at hvis som den [...] haver et år, det skal den anden have efterkommende år, og gøre sig det så [fli]ttig han bedst kan, at således i sandhed er gjort, faren og samtykt, bekender vi underskrevne: "Niels Christensen eh., E.O.S. Erich Ollesen, Lauridtz Pedersen: egen haand, Thomas Andersen egen haand", og var Jens Christensen Fisker tingsvidne begærende.
- Jens Hajslands sag med de Borbjerg sognemænd er opsat i 8te dage.

14. februar 1690 (opsl. 13). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Christen Andersen Dalgaard, Morten Christensen Lundbygaard, Niels Christensen ibd., Jens Mortensen i Skaderis, Christen Christensen i Feldborg, Niels Nielsen på Gade, Peder Jensen Heegaard og Christen Nielsen i Høstrup.

- Højædle og velb. Hr. oberst Svanevedels fuldmægtig og ridefoged på Store Vosborg, Sr. Hans Christopher, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Sørensen og Niels Pedersen, begge af Gørding, som afhjæmlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden onsdag og torsdag, var 8 dage [siden], indstævnedes alle Nørre Vosborgs bønder og tjenere i Gørding, Vemb, Bur og Ølby sogne, til i dag for dom anl. deres med resterende skyld og landgilde for anno 1687, -88, -89 forfalden, som bemeldte Hans Christopher agter at forhverfe, og tages beskrevet. Så for retten fremstod bem. Hans Christopher, og oplæste et restans for 1689, og som de andre 2de års domme ikke medfulgte blev sagen opsat i 14 dage, eftersom ingen af de indstævnedes er mødt efter 3de ganges påråbelse.

- Christen Pedersen i Haderup beviste med Christen Christensen og Erik Sørensen, begge af Haderup, som afhjæmlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Clemenssen i Løgvig for dom ang: hvis han til Haderup Kirke skyldig er, og talte mundtlig med ham selv. Så for retten fremstod fornv. Christen Pedersen, og gav til sag Peder Clemenssen at være skyldig efter kirkebogen 5 slettedaler, hvilke han forment skadesløs at betale inden 15 dage eller lide nam, og var dom begærende. Samme kirkebog her i dag fremvist. Peder Clemenssen er 3de gange påråbt og ej mødt. Da er for retten afsagt, det Peder Clemenssen bør samme 5 slettedaler skadesløs med dets omkostning inden 15 dage at betale eller lide nam.

- Jens Hajslands sag er opsat i 14 dage.

- Velagte Mikkil Boesen på hr. forvalter Schultz' vegne fremlagde [en opsæ]ttelse her af tinget udstedt den 31. januar sidst afvigte, hvormed han [...] samtlige Lundenæs bønder og tjenere lovligt at være indstævnedes [...] res]terende skyld og landgilde, arbejdspenge med videre, efter opsættelses [form]elding, og dernest fremlagde en skriftlig restans så lydende... Borbjerg sogn: Peder Jensen Heegaard, Peder Jensen Libegreen, Christen Thomsens enke i Kyndestoft, Påske Jepsen i Naar, Christen Poulsen og Peder Christensen i Sønderkov; Niels Jensen og Jens Pedersen

i Vester Trabjerg; Christen Christensen, Oluf Nielsen og Las Jensen; Peder Jørgensens enke; Viste Poulsen og Simon Andersen; Poul Sørensen i Øster Trabjerg; Jens Madsen; Christen Christensen, Jesper Jensen og Hans Nielsen Hesselå; Søren Jensen Skov; Christen Poulsen; Jens Lauridsen; Jep Olufsen Lillehessel; Laurids Nielsen Sønderkov. Mejrup Sogn: Niels Pedersen Sybegaard; Anders Thamsen og Gregers Andersen Gammelby; Lambert Knudsen og Christen Christensen; Peder Kjeldsen Skovsgaard. Navr sogn: Thue Poulsen og Christen Mikkelsen Dalgaard; Christen Christensen og Jens Christensen Torp; Jørgen Jørgensen. Måbjerg sogn: Jens Sørensen; Christen Jensen Hyldgaard; Morten Nielsen og Anders Th[...] (opsl. 14 er duplikat af opsl. 13) (opsl. 15) Niels Christensen Frøjk; Peder Jepsen; Anders Tøgersen. Asp sogn: Henrik Pedersen Nørby; Peder Nielsen; Niels Henriksen og Peder Henriksen Skræddergaard. Fousing sogn: Morten Pedersen. Sir sogn: Jep Sørensen; Knud Jensen Ødegaard; Søren Pedersen Gundersborg; Niels Jensen Pilgaard. Haderup sogn: Søren Laursen, Peder Pedersen, Peder Pedersen (igen), Laurids Sørensen og Peder Madsen; Peder Lassen og Niels Nielsen Høstrup; Niels Christensen, Christen Jepsen og Anders Mogensen; Peder Jensen, Christen Munch, Søren Lauridsen, Laurids Pedersen, Christen Knudsen og Christen Lauridsen i Fårbæk; Christen Jensen og Peder Christensen Holbæk; Christen Christensen og Knud Christensen Stavlund; Søren Madsen og Jens Tygesen [...]aasand; Peder Pedersen og Peder Tygesen Høstrup; Peder Jensen Gundskovs enke; Christen [...] og Jens Villadsens enker; Peder Lassen og Niels Olufsen Baslund; Christen Christensen Neder Feldborg. Hodsager sogn: Jørgen Knudsen Brougaard; Viste Jensen; Jens Knudsen og Peder Christensen Hjelmgaard; Jens Thomsen og Niels Jensen. Ryde sogn: Niels Jensen og Tyge Jensen Stendis; Peder Villumsen Stendis; Niels Jensen og Niels Christensen Stendis; Poul Pedersen Stendis. Sahl sogn: Jens Bertelsen. (Derfter restans på præstegæsteri og kirkeskat i Ginding herred...) formener forskrevne indstævnedede bør og pligtig er inden 15 dage forskrevne restans til deres gunstige husbonde skadesløs at betale, eller og at lide nam og udlæg efter loven. Dateret Lundenæs 31. januar 1690, underskrevet Christ: Wlrich Schultz.

- Og var fornv. Mikkell Boesen på hr. forvalters vegne dom begærende. De indstævnedede er trende gange påråbt mens ingen mødt noget her imod at svare uden Peder Jensen Heegaard og Anders Thomsen Gammelby, som sagde sig intet at være skyldig.

- Er for retten afsagt, at såsom de resterende befindes lovligt at være indstævnet, og ingen enten med kvitteringer eller bøger efter loven dem til befrielse er mødt, noget her imod at svare, uden Peder Jensen Heegaard og Anders Thomsen Gammelby, vidste jeg ej rettere her udi at kunne kende, end jo samtlige indstævnedede bør deres med resterende skyld og landgilde, arbejds og accordspenge og videre hvis de findes indstævnet for inden 15 dage til de [...] til deres velb. husbonde skadesløs at betale, eller lide nam og udlæg udi deres gods hvor det findes efter loven, for hvis som ikke lovlig kvittering kan afbevises at være betalt. (opsl. 16 er duplikat af opsl. 15)

21. februar 1690 (opsl. 17). Sættefoged Mads Poulsen Overlund, skriver Peder Kastberg, otte mænd Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen ibd., Christen Jensen i Gasseholm, Christen Jensen Sparreknak, Anders Kyndesen Damgaard, Peder Jensen Sodbjerg, Jens Christensen i Proustgaard, Mads Laugesen Hvamgaard.

- Jens Pedersen på Nørkjærgård (Nørkiergaard) på s: Morten Nielsens vegne, beviste med Peder Pedersen i Kokbo (Kochboe) og Morten Andersen Trandum Skovby, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8e dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede

Christen Andersen i Trandum og talte med hans gårdmand, og gav ham det tilkende for syn, under klage og dom, for vidner til i dag 14 dage og for dom i dag 3 uger, angående hans gårds undvigelse ("endtvigelse"). Er første gang lyst i dag efter ham.

28. februar 1690 (opsl. 17). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd Jens Lassen på Bjerre, Niels Christensen ibd., Laurst Laurstsen i Nørre Tinggård, Niels Nielsen ved Tinget, Anders Madsen på Diget, Christen Poulsen ibd., Gravers Jensen Tinggaard, Christen Olufsen ved Tinget.

- Allerunderdanigst læst hans K.M. allernådigste forordning om en ny kirkebog, dateret København 25. januar 1690.

- Jep Jensen Skikkild fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 10. januar sidst afvigte, angående skældsord som Christen Smed i Sparresnak skal have øvet mod ham med videre, som i dag blev læst og påskrevet. Dernæst fremlagde [han] en opsættelse her af tinget udstedt den 17. januar samme sag angående, som og blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Og som sagen haver været opsat i 6 uger, var Jep Jensen endelig dom begærende, med formening, at smeden for slig skælden burde at lide efter live, som han sligt ikke haver eller kan bevise.

- Her imod at svare mødte Christen Smed af Sparreknak, og fremlagde et indlæg på No 11 ("vide pag: 13"), som og blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, af dato Sparreknak den 28. februar, og hans hånd undertegnet; så og et tingsvidne her af tinget udstedt den 31. januar, samtlige læst og påskrevet. Herredsfogden tilbød og bad Christen Smed ofre(?), at han skulle forlige sig med Jep Jensen, hvortil han ikke ville lade sig behag. Herredsfogden tilspurgte ham, nemlig Christen Smed, om han ville [gi]ve 6 rigsdaler eller 4 på det, han havde sagt, hvortil han svarede, [at ha]n ville give 1 rigsdaler.

- Sentencen. Er for retten afsagt, at [fornævnte?] Christen Smed i Sparreknak bør for hans skældsord at give til [...] til 10 rigsdaler, og derforuden at betale al denne proces' [...] bekostning, og for retten offentlig for retten(sic) at erklære Jep Jensen Skikkild [fri] for samme skældsord, såsom han ikke efter loven kan bevise, og samme tildømte penge inden 15 dage at be[tale], tillige med omkostningen, eller lide nam efter loven. Disse otte mænd dømte tillige med herredsfogden: Mads Poulsen Overlund, Niels Nielsen Perregaard, Enevond Thamsen i Hvam, Peder Laugesen Hvamgaard, Jens Madsen i Trabjerg, Peder Jensen i Heegaard, Mads Laugesen Hvamgaard og Lauge Madsen i Hvam.

- Sr. Hans Christopher, ridefoget på Store Vosborg, beviste med en opsættelse her af tinget den 15. februar sidst afvigte, anlangende samtlige Nørre Vosborgs bønder og tjenere, for deres med resterende skyld og landgilde i Hjerm Ginding herred for dom at være indstævne, og fremlagde så en skriftlig restans så lydende... (for årent 1687, -88, -89): Gørding sogn: Peder Jensen på Bjerre, Niels Påskesen i Sursgård, Christen Nielsen ibd., Niels Pedersen Lastrup; Niels Fisker, Christen Eskesen; Christen på Toft; Peder Jørgensen Skallebæk; Bertel Jensen Flak; Maren Smeds; Maren Koks; Iver Skallebæks øde bolig; Peder Jensen i Bundgård; Jens Pedersen ibd.; "Sløch" Laurids Sørensen; Niels Andersens enke (opsl. 18 er duplikat af opsl. 17) (opsl. 19) [...] Christensen; Gørding Mølle er øde; Christen Eriksen på Brink; Thue Jensen. Vem sogn: Christen Bertelsens enke i (Snudgård?) og af et gadehussted; Tidligere Christen Jørgensen Boders enke, nu Oluf Christensen; Sebastian Mouridsen ("Sibast Mouridtsen"); Jens Damb; Simon Simonsen Poulsgaard; Christen Simonsen ibd.; Søren Christensen; Jens Nielsen Fjeld; Jens Pedersens enke

i Saand; Christen Jensen ibd. Øster Vem: Niels Skoningsborg; Eske Andersen Skydsgaard; Peder Christensen; Christen Jensen(?); Peder Hvolby; Jens Pedersen; Peder Billedhugger "paaboende øde"; Ligeså Bertel Jørgensen; Eske Andersen på Heden; Hans Jepsen. Bur sogn: Jens Madsen i Kjeldsholm; Niels Lassen i Rørsgaard (el. Røesgaard?); Jens Pedersen ibd.; Peder Kjær; Christen Jensen og Knud Christensen i Gråkjær; Jens Jensen Prangsgaard; Christen Mouridsen; Christen Møller; Christen Jensen; Erik Pøtgaard; Tangsgård er øde; Anders Navr (opsl. 20 er duplikat af opsl. 19) (opsl. 21); Jep Jensen; Ragborg er øde; Las i Vellingsig(?); Peder Mouridsen i Bur Mølle. Ølby sogn: Christen Pedersen. Dateret Vosborg den 13. februar 1690, underskrevet "vdj min welbahrne herres absentz Hans Christopher Schröder". Og satte fornævnte Hans Christopher i al dom og rette med formening, de indstævnedede bør samme deres med resterende skyld og landgilde inden 15 dage til deres velbårne husbonde at betale eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede er 3de gange påråbt, men ingen mødt her imod at svare. Er for retten afsagt, at de indstævnedede bør samme deres med resterende inden 15 dage til deres velbårne husbonde at betale, eller lidew nam efter loven.

- Christen Smeds indlæg i Sparreknak (fol. 13b): Eftersom Jep Jensen Skikkild efter han mig på min farende veje fra Holstebro haver overfaldet, slået og uforskammet ilde medhandlet, til sådan sin frove uforsvarlig gerning at besmykke, haver han nu forleden ungefehr 6 uger siden tilbragt sig tvende personers vidnesbyrd af tvende sogne, som siger, at skal have hørt til Christen Jensens bryllup i Proustgård den søndag før Allehelgensdag, at jeg skulle have kaldt ham en skælm, hvilke ord mig aldeles er ganske ubevist, og jeg med en god samvittighed kan benægte aldrig at have sagt, ikke heller vidste nogen skælm der til, og ikke heller nogen af alle de andre godtfolk, som var til samme bryllup med sandhed skal kunde sige sådan ord af mig at have hørt, men det ved højeste ed efter tingsvidners bemelding haver benægtet, at så længe de var til samme bryllup, og en del til jeg var derfra dragen, haver vundet, at de ikke haver hørt, at jeg kaldte ham enten skælm eller nogen ubekvemsord tiltalte, formener derfor at samme sandsvidner, som ikke efter lovens 6. bogs 21. kapitel straks på fersk fode er ført, men på 3de måned derefter, og ikke heller vidner, det i nogen ædruelig forsamling skal være sket, ikke bør at agtes imod så mange andre lovfaste vidnesbyrd, men jeg for sådan Jep Jensens uforholdenlig og u[...]llig påførte proces at være forskånet, og efter loven sagesløs hjemfindes, [...] på en retmæssig dom begærende. Dateret Sparreknak den 28 februar [1690], underskrevet af Christen Jensen og sættefoged Mads Poulsen Overlund.

- Thøger Pedersen Hvas K.M. herredsfoged beviste med Knud Olsen ("Knud Ollesen") og Jens Nielsen, begge af Hosltebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Knud Madsen Brun[...] og Søren Christensen Nørland; Villads Christensen og Christen Madsen Moslund; Christen Nielsen og Niels Madsen Glinde; Niels Pedersen og Stig Simonsen Agerskov; Kirsten Pedersdatter, Jens Løssen(?) og Christen Eriksen Rudskjær(?); Christen Lauridsen, Mads Christensen og Morten Christensen Søbjerg; Hans Jacobsen, Niels Hansen og Jens Nielsen Stubkjær(?), enhver til deres bopæl, og talte med en del [af] dem selv, en del [af] deres hustruer og tjenestefolk, for dom, anlangende deres med resterende landtingsrideres penge, vejinspektørens penge, herredsfogdens korn, så og for deres forsømmelse nu på fjerde år for at sidde retten for 8te mænd, og derhos advaret dem, at de nu reten skulle betjene et år efter loven. De

indstævnedede er påråbt, men ingen er mødt, hvorfor sagen er opsat i 6 uger.

- Varselsmændene bestod i lige måde, at de samme dag stævnedede for Erik Pedersen i Roenholt, nemlig Oluf Laursen og Jacob Jensen i Hestlund for landgildepenge i 7 år, som de fornævnte Erik Pedersen skyldig er, hvilken sag i lige måde blev opsat i 6 uger, eftersom ingen af dem mødte.

7. marts 1690. (opsl. 21). Dommer Tøger Pedersen Hvas, skriver Peder Nielsen Kastberg, otte mænd Laurst Madsen i Visgård, Poul Andersen i Nørsøller, Ole Christensen i Nørsøller, Jens Christensen i Lørup, Jep Jensen Skikkild, Christen Thomassen i Søllergård, Søren Christensen i Søllergård, Niels Christensen i Tolsgård.

- Allerunderdanigst læst hans K.M. allernådigste patent af dato 25. januar 1690 angående højesteret at skal holdes 25. august førstkommende med videre dens indhold.

- Sr. Morten Nielsen beviste med Peder Pedersen i Kokborg og Morten Andersen Trandum Skovby, som den 21. februar sidst afvigte haver afhjemlet, at de til i dag for synsvidne havde indstævnet Christen Andersen Trandum angående den gård han er frarømt. Så fremstillede fornævnte Sr. Morten Nielsen 2de synsmænd, nemlig Jens Poulsen og Jørgen Nielsen, begge boende i Trandum, som vandt ved sjæls ed, at de den 14. februar sidst afvigte var udi den halvgård i Trandum, som Christen Andersen var frarømt, og der, efter forevisning, syntede og så som følger... (Tag og lægter, gods efterladt i boet...) (opsl. 22) ...hvilket de for et fuldt syn afhjemlede, hvorefter Morten Nielsen var tingsvidne begærende.

- Morten Nielsen fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Peder Sørensen i Kokborg og Mikkel Andersen i Søgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden mandag og tirsdag, var 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Hr. Kancelliråd Bendtzens tjenerne i Sevel sogn, for dom angående restans forfalden fra Voldborgdag 1689 og til årsdagen 1690. Samme restans lyder som følger: Sevel sogn: Niels Nielsen Narstoft; Jens Nielsen Damgård i Sevel og Mikkel Nielsen; Laurids Sørensen og Niels Christensen i Blokskjær; Niels Jensen i Jatrup; Thomas Christensen i Djeld; Christen Jensen i Jens Laursen i Herup; Morten Pedersen og Christen Andersen i Trandum; Jens Madsen ibd.; Jens Poulsen i Rønnebæk ("Rønbech"); Morten Andersen i Trandum Skovby; Peiter Peitersen i Trevl af Mølgårds ejendom. Og satte fornævnte Morten Nielsen i aldom og rette, og formener, at de indstævnedede burde samme deres med resterende til velb. Hr. Kancelliråd inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, om nogen fandtes noget her imod at svare, men ingen er mødt. Er for retten afsagt, at de indstævnedede bør samme deres med resterende, så vidt ikke lovligt med kvittering kan afbevise, inden 15 dage til velb. Hr. Kancelliråd at betale, eller lide nam udi deres bo og bohavet efter loven.

- Sr. Morten Nielsen, efter foregående kald og varsel her til tinget den 21. februar sidst afvigte, angående Christen Andersen i Trandum, hans gårds undvigelse, og i dat 3de tingdag lyst efter ham, tilmed beviste med Jens Poulsen og Jørgen Nielsen, begge af Trandum, som vandt, at de den 14. februar sidst afvigte var udi fornævnte Christen Andersens gård, og [fa]ndt ham ikke, men var bortrømt.

- Enevold Thomsen i Hvam, på Sr. Anders Kirkebyes vegne, fremstillede 4 synsmænd, nemlig Peder Tygesen i Høstrup, Christen Skytte i Løg[...], Christen Pedersen i Haderup og Peder Clemendsen i Løgvig, som afhjemlede ved [ed] og oprakte fingre efter loven, at de den 28. februar sidst

afvigte, tillige med Peder Vestesen på Kongl. Maj. herredsfogeds vegne, var ved Havbro den af syne og besigte efter vejinspektørs fuldmægtiges begæring og egen nærværelse. Da befandttes samme bro gandske øde, så at ingen hverken ridende eller kørende kunne uden livsfare komme derover når vandet var noget højt, og knap gående. 6 bjælker, hver 12 alen, var slåede borte; de 3 parter af lægterne ved den nordre side også borte, og på den søndre side står det på rav(?) og er ganske afrådnat. På broen er 4 eller 6 alen klov(?), og ellers intet videre. Hammeren(?) og pillerne står på rav(?) og er gandske rådne, så samme bro kan ikke repareres på anden måde, end at ny opbygges. Dens bekostning af ny kunne de ej taxere, formedelst ingen af dem var tømmermænd eller forstod det, hvilket de afhjemlede for et fuldt syn. Og var Enevold Thomsen på Sr. Anders Kirkebyes vegne tingsvidne herefter tingsvidne(sic) begærende.

- Sr. Morten Nielsen, efter foregående kald og varsel her til tinget den 21. februar sidst afvigte, beviste med synsvidne, såvel og anden tingsvidne her af tinget udstedt i dag, angående Christen Andersen i Trandum, hans gårds bortrømmelse. Og efter samme tingsvidnes formelding, satte fornævnte Morten Jensen i al dom og rette, og forment indstævnedes Christen Andersen burde at lide efter loven, og var dom begærende. Christen Andersen blev 3de gange påråbt og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

14. marts 1690. (opsl. 22). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd Peder Enevoldsen i Sønderby, Christen Lassen i Sønderby, Hans Børgesen i Sønderby, Peder Christensen i Lindbjerg, Jens Madsen i Trabjerg, Christen Pedersen Hvamgaard, Peder Jensen Heegaard, Peder Christensen i Djeld.

- Allerunderdanigst læst Kongl. Maj. allernådigste udgangne forordning om Kop-, Kvæg- og Ildstedskatten af dato 15. februar 1690.

- Enevold Thamsen i Hvam på Christen Frøjk Møllers vegne beviste med Knud Olsen af Holstebro og Niels Andersen af Frøjk Mølle, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8te dag [siden], hid til tinget til i dag for dom indstævnedes Jens Støvel ("Jens Støfuel") i Sir sogn, for nogle penge han be[nævnte] Christen Møller skal være skyldig, og søgte Enevold Thomsen ham for [...] 9 mk. 12 sk., hvilke han forment at betale inden 15 dage e[ller] lide nam. Jens Støvel er 3de gange påråbt og ej mødt, [hvor]for sagen er opsat i 14 dage. (opsl. 23).

- Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted. Kongl. Maj. herredsfoged Tøger Pedersen Hvas fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Knud Olsen af Holstebro og Niels Andersen af Frøjk Mølle, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Poul Møgeltoft i Ejsing, Jens Lassen i Åle, Peder Eskesen i Rønbjerg, Morten Kisum i Eskevad, Niels Ladefoged i Sevel og Peder Vestesen i Haderup, enhver til deres bopæl, imod dom, anlangende de med resterende landsdommerspenge samt vejpenge og andet mere, som de kan med restere, og forment fornv. Tøger Pedersen, at de bør samme penge selv med omkostning inden 15 dage at betale, eller derfor lide nam, og var dom begærende. De indstævnedes er 3de gange påråbt, men ingen mødt, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

21. marts 1690. (opsl. 23) Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd Laurst Andersen i Sønderby, Niels Mortensen i Bøgild, Peder Jensen Heegaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Jens Gregersen i Heegaard, Peder Enevoldsen i Sønderby, Christen Bertelsen i Gårdby, Jens Sørensen i Kokborg.

- Den opsættelse med Morten Nielsen fra Estvadgård i dag af tingbogen er oplæst, angående Christen Andersen i Trandum, som søges for hans gårds borttrømmelse, såsom her er ingen at gå i rette, uden alleneste Peder Jensen Heegaard, som beretter, at samme person ikke haver stedt og fæstet, som han agter at bevise, hvorfor efter begæring sagen er opsat i 4 uger.

- Velagtbare Oluf Stephansen af Holstebro fremlagde en skriftlig kaldseddel så lydende: "Saasom dend dannemand Niels Pedersen udj Sibegaard, effter Sin obligation oc Pandt mig En deel Penge Er schyldig vorden, og tidens lejlighed mig Aarsager dennem at Indfordre, alligeuel Renten formedelst Pantens brug til sin tid er aflagt, da her med Kald oc varsel gifues Eder Niels Pedersen til Dombs paa hierm ginding Herritzting d: 21 Martý at møde, saa fremt hand der forinden, ey sin obligation Indfrier, da med formodning, hand tildømbt vorder, dend tilforpligte Summa, inden 15 dage at betale, Eller udleg i Pandten effter loven. Actum holstebro d: 28 Februarj 1690. Og fandtes underskrevet: "Anno. 1690. d: 28 Februarý Er denne Kaldsedel loulig forkyndt af os Vnderschrefne i Sibegaard oc tallede med hans hustrue, det bekiender Vj med Egne hender. Niels Staffensen Egen haand. A:C:S: Anders Christensen." Hvilket kaldsmændene vedstof og med ed efter loven bekræftede.

- Dernæst blev fremlagt en obligation så lydende: "Kiendes ieg mig vnderschrefne Niels Pedersen, boendis i Sibigaard J Mejrop Sogn J Hierum Herrit, mig af en Ret vitterlige giæld schyldig at være, til Erlig og Velagte [Ma]nd Oluf Steffensen borger og Jndvohner udj Holstebro, Et hundrede Slettedaler [som] hand mig effter min ansøgning landt oc med forstragt hafuer, huilche [for]nefnte 100 Sldlr: Jeg mig hermed tilforpligter for mig og mine Arfuinger, [Een for] alle [oc] alle for Een, til bemelte Oluf Steffensen eller hans Arfuinger paa min gode troe ære oc godt, Jnden fastelavn, naar mand schrifuendis vorder Et tusind Sex hundrede Halfembsindstive, Vden schade oc schadisløs i alle mader, [i] Rede Penge vel at betale, oc til desto bedre forsichring, hafuer ieg for mig og mine [Arf]vinger En for alle oc alle for Een, vel vitterlig oc med goed berad hue oc Villie, til [en] brugelig vnderpant, pandtsat, saa oc hermed Pandtsetter Et styche af mit Enge [iord] som tilhører til forskrefne Sibigaard, som ieg selfuer nu beboer, fra Vejen som løber imellem Jens udj Skoubech hans Eiendom langst fra Østen af mod bechen som strecher sig i Stoer Aaen, siden med Stoer Aaen oc Vester paa til et stoer Dybpøt som kaldis Wilde Kielde oc med it grøfft i Aaen, oc med Norder side langst med bachen, ov min Agers Ender indtil Vejen, oc der som ieg eller mine Arfvinger En for alle oc alle for Een, Ej samme forskrefne Summa Jnden forbemelte tid Termin betaler, da velbemelte Oluf steffensen magt at hafue, strax oc uden videre process, samme Eiendom oc pandt at antage, oc strax sin betalling der udj søge, saavit samme Ej dem kunde tilstrece, og Resten ieg eller mine Arfvinger at suare; Dis til stadfestelse, hafuer ieg denne min Obligation oc Pantebref underschrefuet, og Venligen ombedit Velagte dannemend med mig til Vitterlighed at vnderschrifue, nemlig Anders Simensn: oc Jens Michelsen Tøfftum. Datum Holstebro d: 24 Aprilis Anno 1686. Niels Pedersen Egen haand. Anders Simensn: Eghand. Efter begiering til Vitterlighed Jens Michelsen Tofftum Eghand." Og satte fornævnte Oluf Steffensen i al dom og rette, og formente, at ham samme lånte 100 daler burde inden 15 dage at betales, hvis ej, da at træde til pantet efter Niels Pedersen i Sibigård hans forskrivning. Blev 3de gange påråbt, om nogen hafde noget her imod at svare; fandtes ingen. Er for retten afsagt, at såsom for mig fremlegges Niels Pedersen i Sibigård hans forskrivning af dato 24. april 1686 på 100 daler udi rede lånte penge, til Oluf Steffensen udgiven, og

samme penge inden fastelavn skulle have været betalt, som ej sket er, da tilfindes de vedkommende samme 100 daler til Oluf Steffensen inden 15 dage at betale, hvis ej, da Oluf Steffensen at træde til pantet og gøre sig det så nyttig, som han bedst ved og kan, efter fornævnte Niels Pedersens egen forskrivning.

28. marts 1690. (opsl. 23). Dommer Tøger Pedersen Hvas. Skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Gregersen Heegaard, Gregers Jensen af Handbjerg, Mikkel Nielsen af Handbjerg, Christen Nielsen af Handbjerg, Peder Mortensen af Handbjerg, Peder Enevoldsen Sønderby, Peder Olsen Hellegaard, Jens Christensen i Råst.

- Velagte Oluf Nielsen Leegaard af Holstebro beviste med Knud Nielsen og Hans Jensen, begge af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag onsdag torsdag og fredag hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne for dom anl. deres resterende brokoen, som de skal yde til Holstebro Bys bro med videre, hvis de kan være skyldige, og fremlagde [en] restans på de skyldige, som for retten er opløst, og videre i akten skal [indføres], og ydermere fremlagde hans K.M. allernådigste bestallingsbrev af den 2. marts 1677, som endog blev læst og påskrevet, samme brokorn [...]. (opsl. 24) Er for retten afsagt: at de indstævnedede bør samme deres med resterende [bro]korn med videre til Oluf Nielsen Leegaard inden 15 dage skadesløs at betale [tilm]ed sagens derpå anvendte bekostning, eller derfor at lide nam og tog udi deres bohove og bedste gods hvor det findes efter loven.

- Endnu Oluf Nielsen Leegaard beviste med samme kaldsmænd, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Christensen Quist i Torager i Sir sogn for dom, anl. resterende skyld og landgilde for 1689. Så for retten fremstod fornævnte Oluf Nielsen Leegaard og gav til sag, at bemeldte Peder Christensen er ham skyldig for året 1689 1 rigsdaler for 1 fødenød, 1 rigsdaler for 1 skovsvin, nok 5 slettedaler arbejdspenge, med fornening, han burde samme med resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. Peder Christensen Quist blev 3de gange påråbt, men ej mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt, at bemeldte Peder Christensen Quist bør samme hans med resterende skadesløs inden 15 dage at betale, eller der for at lide nam og tog af hans bedste gods og bohove hvor der findes efter loven.

- Enevold Thamsen i Hvam, sognefoged, beviste med Niels Jensen i Hvam og Las Madsen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], lovligt indstævnedede Laurs Pedersen, Mads Sørensen og Morten Christensen, alle i Bisgård, for deres rejse, som de ikke ville gøre med lensherren i dag 14 dage; forment Enevold Thamsen de bør at betale hver mil efter forordningen og var dom begærende. Da er de for retten tilfunden at betal for hver mil 2 mark danske efter forordningen, og det 2 mile, og hvis det ikke sker inden 15 dage, da at lide eksekution efter forordningen.

- Sr. Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster, på [vegne af] højædle og velbårne oberst Johan Rantzou til Bramming og Ørslev Kloster, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Christensen og Peder Nielsen, begge af Hundbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Morten Nielsen på Nørkjær for synsvidne her i dag at tage beskrevet, anlangende Nørkjærs reparation, som forleden sommer derpå skal være anvendt. Dernæst fremstillede fornævnte Rasmus Sørensen 4 synsmænd, nemlig Jens Lassen i Åle, Jep Christensen Skovland, Niels Roj (Niels Røj,

Niels Roi) i Sevel og Poul Møgeltoft, som ved sjæls ed bekræftede, at de i går var udi Nørkjær, og der syntede og besigtede efterskrevne som følger (...halvanden side med syn...) (opsl. 25) ...hvilket forskrevne mænd afhjemlede for et fuldt syn, og var fornævnte Rasmus Sørensen her efter tingsvidne begærende.

- Oluf Nielsen Leegaards restans: Vem sogn: Jens Andersen Østervem; Oluf Christensen i Fjeld. Gørding sogn: Peder Thøgersen i Skalbjeriggård; Peder Jensen ved Søen. Fousing sogn: Jens Bastrup; Laurst Steffensen i Krog. Ølby sogn: Mads Christensen i Foldgård; Jacob Andersen Tran. Vejrum sogn: Løjtnant Just Rehl (eller Just Kehl?). Gimsing sogn: Peder Lauridsen i Gimsinghoved; Christen Nielsen i Gimsinghoved; Anders Christensen i Gimsinghoved; Laurs Christensen ved Broe. Handbjerg sogn: Søren Væver i Handbjerg By; Jens Snedker i Handbjerg By; Christen Kobberholt i Handbjerg By. Borbjerg sogn: Jens Nielsen Nørhvam; Laurs Christensens enke i Over Kjeldsmark; Peder Graversen i Skylvad. Dommen findes fol. 16 [= opsl. 23].

- Den sag med sognefogderne er endnu opsat 14 dage.

4. april 1690. (opsl. 25) Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Ole Mikkelsen i Råst, Christen Jepsen i Råst, Ole Pedersen i Hellegård, Anders Christensen i Råst, Mourids Kepsen ("Moust Jepsen") i Råst, Ole Nielsen i Råst, Peder Laursen i Råst, Jens Knudsen i Remmer.

- Sr. Christopher Jensen, ridefoged på Rydhave, på sin velb. husbondes vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Iver Jensen i Bjert og Jens Jensen i Bøg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mads Esbensen ("Mads Espesen") og Niels Nielsen, begge i Brendgård i Handbjerg by, og i lige måde stævnedes Jens Nielsen Heegaard, alle tre her til tinget til i dag, for vidner at påhøre, og i dag 8te dage dom at lide angående tyveri, skovhug og helligbrøde. I lige måde samme dag stævede [de] Niels Jepsen ("Niels Jbsen") i Handbjerg by, Mads Pedersen ladefoged på Rydhave og Isak Christensen ladekarls sammsteds, for deres sandheds vidne at aflægge for samme tyveri, skovhug og helligdags brøde, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende. Så for retten fremstod Mads Pedersen ladefoged på Rydhave, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at forleden søndag, var 14 dage [siden], som var den 16. marts, kom han i Rydhave Skov [klok]ken omtrent et om eftermiddagen. Da så han en ung karl, nafnlig [Niel]s Nielsen af Heegaard ungefehr et bøsseskuds [afstand] fra samme skov, gik [...] stavre sammenbunden i et stykke reb på sin ryg. Så så [...] ved åen, som går imellem Handbjerg enge og Rydhave enge, der liggende ti elletræer ungefehr 10 alen lang, og 34 stavre, hvoraf var 3 unge ege og en bøg, og da fornævnte Jens Nielsen Heegaard blev angreben med sa[mme] 7 stavre på sin ryg, da så fornævnte ladefoged 2de karlspersoner stående [...] åen ved fornævnte store træer og stavre. Da spurgte han Jens Nielsen Heegaard ad, hvem de tvende personer var; [så] sagde han det var Mads Espesen og hans broder Niels Nielsen i Brendgård. Så tog han Jens Nielsen Heegaard hjem med sig til til Ryhave med de 7 stavre som han havde på sin ryg. Videre vidste han ikke i denne sag.

- I lige svorne ed fremstod for retten Isak Christensen, og vandt i alle måder ord fra ord, som ladefogden Mads Pedersen før ham vundet haver, og ydermere sagde fornævnte 2de vidnespersoner, at de træ, som de omvundet haver, er det samme, som her nu for retten forevises.

- Christopher Jensen tilspurgte Jens Nielsen Heegaard her for retten, om han ene havde været om dette omrørte træ at hugge og tage i skoven, hvortil han svarede, han ikke var allene, men Mads Brendgaard og Niels

Nielsen i Handbjerg by havde bedt ham at følge med dem, samme træ at hugge, og bestod, at han ikke huggede, uden en stavre af fornævnte træ, og videre bestod, at han intet skulle nyde af samme træ, mens de andre to skulle selv have de, og ydermere bestod Jens Nielsen, at hvis herudi af overbemeldte vundet er befindes sig så i al sandhed at være, hvorpå han gjorde sin ed efter loven, og var Christopher Jensen herefter tingsvidne begærende.

11. april 1690. (opsl. 25) Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Jens Nielsen i Ravnholt, Jens Simonsen i Ravnholt, Christen Pedersen af Elbrynd, Christen Christensen i Tøndeeg, Christen Jensen i Møgeltoft, Niels Pedersen i Ultang, Peder Pedersen i Remmer, Niels Jensen i Råst.

- Hæderlige Christen Jensen Struer på højædle og velbårne Mogens Rosenkrantz' vegne beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Villads Laursen i Landting Mølle og Christen Christensen i Råst, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Maren Gregersdatter værende i huse hos Ole Mikkelsen i Br[...]gård, for vidnes påhør, beskyldning og dom, anl. hendes lejermål og forseelse, samt løgnagtigt skriftemål i Ejsing kirke den 5. maj 1689. I lige måde samme dag stævnedede Poul Poulsen i Møgeltoft og Jens Christensen i Råst, for deres sandheds vidne af aflægge, hvad de haver hørt, samme sag angående. Dernæst fremstillede fornævnte Christen Jensen 2de vidnespersoner, først Poul Poulsen som vandt [ved ed] og oprakte fingre efter loven, at han den 2. april sidst afvigte [...] på Landting i sengekammeret, da tilspurgte Fru Sophie Bille (opsl. 26) [Ma]ren Gregersdatter, om hun havde betalt sine lejermålsbøder, hvortil hun svarede, [at Ra]asmus hafde lovet at betale dem. Deræst blev hun tilspurgt, om Rasmus Nielsen, forrige ridefoged på Landting, var hendes rette barnefader, hvortil hun svarede Ja. Så blev hun tilspurgt, om hun vidste intet af den salige karls donter at sige, nemlig regnskaber og andre midler, som imidlertid da han var syg er borttagne, eftersom hun nogle nætter havde været i hans kammer i hans sygdom, hvortil hun svarede, hun vidste aldeles intet der af at sige. I lige svorne ed fremstod for retten Jens Christensen i Råst og vandt ord fra ord, ligesom Poul Poulsen før ham vundet haver, og blev Maren Gregersdatter tilspurgt for retten, om det ikke så i sandhed befandtes, som de tvende mænd haver vundet, hvor til hun svarede Ja, og var Sr. Christen Jensen herefter tingsvidne begærende.

- Sr. Christopher Jensen, Ridefoged på Rydhave, fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 4. april sidst afvigte, hvormed han beviste Mads Espesen og Niels Nielsen, begge i Brendgård i Handbjerg by, så og Jens Nielsen i Heegård til i dag for dom at være indstævnedede for tyveri, skovhug og helligdags brøder, og satte i al dom og rette, og formente, det førindførte personer Jens Nielsen Heegaard, Mads Espesen og Niels Nielsen Brendgaard i Handbjerg by, bør at lide som for andet tyveri efter loven, og var der på dom begærende, og de 2de nemlig Mads Espesen og Niels Nielsen at pågribes og anholdes hvor de kan antræffes. Sagen er opsat i 3 uger.

- Enevold Thamsen i Hvam, på Erik Pedersens vegne af Roenholt, lod oplæse en opsættelse her af tinget udstedt den 28. februar sidst afvigte, hvormed han beviste Oluf Laursen og Jacob Jensen af Hestlund, hid til tinget til i dag lovligt for dom at være indstævnedede for resterende skyld og landgilde, som de fornævnte Erik Pedersen skyldig er for 7 år, med videre opsættelses formelding; og satte fornævnte Enevold Thamsen i al dom og rette, og formente, de indstævnedede bør samme deres med resterende

landgilde til deres husbonde inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og formedelst de ej i rette tide haver fyldestgjort loven, forment Enevold Thamsen, deres fæste at være forbrudt, men ingen mødte her imod at svare. Er for retten afsagt: at såsom Oluf Laursen og Jacob Jensen begge af Hestlund, befindes lovligt at være indstævned, og ingen er mødt noget her imod at svare, efter som sagen haver været opsat i 6 uger, da ved jeg dem ej at befri, men enhver af dem bør deres med resterende inden 15 dage til deres husbonde Erik Pedersen skadesløs at betale, med al sagens derpå [an]vendte bekostning, eller lide nam efter loven udi deres gods og bohave [hvor] det findes. I det øvrige, formedelst de ikke i rette tide haver [betalt] deres landgilde, da deres fæste at være forbrudt.

- Mads Poulsen Overlund, sættefoged [som dommer]. Kongl. Maj. herredsfoged Tøger Pedersen Hvas beviste med en opsættelse her af tinget den 28. marts sidst afvigte, en del Bording sognemænd for dom at være indst[ævned] efter opsættelsens videre formelding, og som sagen haver været opsat i 6 uger, var bemeldte [Tøger] Pedersen dom begærende, med formening, enhver bør samme deres med resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam, og for deres modvillighed at straffes, og var dom begærende. Er for retten afsagt, at de indstævned bør inden 15 dage deres med resterende at betale, eller lide nam efter loven, undtagen Hans Jacobsen og Niels Hansen, som er rytterbønder, at de for tingmænd er forskånet.

(18. april 1690 indfaldt på Langfredag)

25. april 1690. (opsl. 26). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Christen Christensen i Ejsing, Peder Pedersen Geddal, Christen Sørensen i Geddal, Iver Andersen i Ejsing, Niels Christensen i Ejsing, Jørgen Nielsen i Ejsing og Christen Nielsen i Ejsing.
- Læst hans Kongl. Maj. allernådigst udgangne forordning af dato 4. marts 1690 om vejenes reparation og auktionsværket udi Danmark. I lige måde om toldens oppebørsel i Danmark og Norge for indeværende år 1690, 2) Brændeveds fri indførsel fra fremmede steder. 3) Strandridernes og konfiskationsforpagteres afskaffelse; af dato 24. marts 1690. Nok en forordning om moderation i tiden til arv og gælds fragåelse. 2) Forhold med mortifikationer på obligationer og reverser. 3) Prokuratorer som sig sager tilforhandler. 4) Herreds og birkefogders korns oppebørsel. 5) Stokke- og andre mænds udnævnelse til tinge. 6) Landstingriderpenges afskaffelse af dato 4. marts 1690. Nok en forordning om tyves og utro tjeneres straf dateret 4. marts 1690. Endelig en fororning om kommissariers belønning, og hvorvidt af forsejlings og skriverpenge til tinge forud må tages, dateret 4. marts 1690. Og det alt udi allerdydigste underdanighed.

- Hæderlig Christen Jensen af Landting på sin velbårne herres vegne fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 11. april sidst afvigte, angående Maren Gregersdatters lejermålsbøder med videre etc. Dernæst fremlagde [han] en attest under hæderlige Hr. Søren Rasmussen Malmøe, sognepræst til Ejsing, hans hånd, angående samme Maren Gregersdatters skriftemål udi Ejsing kirke 1689 den 5. maj med idere, dets indhold i dag læst og påskreven, og videre udi akten skal indføres; og satte fornævnte hæderlige Christen Jensen udi al dm og rette på sin gunstige og velb. husbondes vegne, først om hun ikke bør at betale hendes lejermålsbøder efter loven, dernæst for sin løgnagtige skriftemål at lide efter lovens 6. bog 13. kapitel 26. artikel udi alle poster, og var derpå dom begærende. Såsom [...] synes at angå på æren, da ses ikke så hastig

derpå at [...] kendes men sagen udi 4. uger opsat, dis midlertid kan [...] (opsl. 27) [...] mænd som med mig efter loven derudi kan dømme og kende.

- Sr. Morten Nielsen lod oplæse en opsættelse her af tinget udstædt den 21. marts sidst afvigte, angående Christen Andersen i Trandum, hans bortrømmelse med videre, og var dom begærende. Der imod at svare mødte Peder Jensen Heegaard, og fremlagde en attest så lydende: "Saasom Erlig oc Velagt mand Peder Jensen i Store Heegaard i Borbierig Sogn er af os Underschr. Jørgen Nielsn: i Trandum oc Christen Nielsen oc Stefen Pofuelsn: ibm: oc Niels Christensn: i Huld oc Christen Simensen i Hech alle i Trandum Sogn, En schriftlig Attest befierendis paa sin Koen Søster Søns Christen Andersens Vegne, i hans fraverelse om det iche var os bevist, at hand som en V-myndig Dreng, aldrig hafde sted eller fest hans Sl: Faders halfue Gaard i Trandum Sogn oc By, da hermed Contesterer Vj med hannem oc vil vere det Jnstendig naar oc huor det vere schal eller oc behof giøres, at det er os fuld vitterligt at hand aldrig hafuer sted eller fest enten hans Sl: førEldris halfue gaard eller nogen anden pladtz, huilchet vj med voris egne hender bekreffter oc stadfester, oc som vj iche kand skrifue uden voris vanlige merch, da hafuer vj venlig ombdit Jens Laursen i Haderup oc Christen Ifuersn: i Løgvig med os til vitterlighed at underschrifue. Datum Hadderup d: 15 April A: 1690." Fandtes underskrevet: "J:N:S:, C:N:S:, S:I:P:S:, C:S:S:, N:C:S:. Til vitterlighed Jens Laursen. Til vitterlighed Christen Ifuersen." Morten Nielsen tilspurgte bemeldte mænd, nemlig først Niels Christensen, om det er ham ikke fuld vitterligt, at Christen Andersen haver besiddet hans salig faders gård, siden hans møder døde, indtil nu i vinter han den undveg, og dertil pløjet og sået og svaret kongelige skatter og indavlet og fortæret, hvortil han svarede, han haver sået rugen så vel som nogen mand, og siddet og gjort ved avlingen det meste han kunde, siden hans moder døde. Lige det samme svarede Steffen Poulsen, Christen Nielsen, Christen Simonsen, Jørgen Nielsen ligesom Niels Christensen før dem sagde, men sagde samtlige, at de ikke vedstår, at fornævnte Christen Andersen var umyndig, men alt det andet vedstod de. Dernæst blev fremlagt 2de tingsvidner her af tinget udstedt den 7. marts sidst afvigte, angående samme Christen Andersens undvigelse, som i dag blev læste og påskrevne, og videre i akten skal blive indført, og var fornævnte Morten Nielsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: at såsom med attest bevises, at Christen Andersen i Trandum aldrig haver stedt eller fæstet det sted, som han af Morten Nielsen søges for, og Morten Nielsen selv her for retten nogle gange samme konfirmerer, at han ikke ved, om samme Christen Andersen haver [stedt] og fæstet eller ej, da ved jeg ikke at dømme fornævnte Christen Andersen [...] for til at være nogen rømningsmand, men bør for Morten Nielsens til[tale] i den sag fri at være.

- Søren Rasmussen Malmøe, hans attest udi overskrevne sag angående Maren [Gregers]datter så lydende: "Maren Gregerssdater stod schrift i Eissing Kirche A: 1689. d: 5 May. Dnica Rogate eller dend Søndag nest efter St: Valdborig Dag, og vdlagde til sin barne fader En Karl i Øster Salling ved Nafn Niels Pedersen i sin Sch[...] at ansee som En Foged, som Laae i Brogaard En Nats tid, huor hun dend tid tiente, og [...] schulle samme Lejersmaal dend nat være scheid, huad byen heed, huor fra hand var ko[mmen] vidste hun iche. At denne var hendis bekiendelse for dend heele Meenighed, Vidner ieg med Egen haand. Eissing Præstegaard d: 24 Aprilis. A: 1690. Søfren Rasmusn: Malm[øe]."

- Christen Sørensen Storebjerre ("Christen Sørensen Stoerbjere") fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Peder Christensen og Niels Kyndesen,

begge i Bjerre, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden lørdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Bertel Kirchgaard i Måbjerg Sogn for en tønne hestehavre, og Jens Møller i Sønder Lund for to tønner hestehavre, og forment Christen Sørensen, de indstævnedes burde samme hestehavre inden 15 dage in natura at betale, eller derfor lide nam, og var dom begærende. De indstævnedes er påråbt, men ingen mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

2. maj 1690. (opsl. 27). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd: Peder Olsen Hellegaard, Ole Jensen Egbjerg, Poul Pedersen ibd., Jens Sørensen ibd., Mads Jensen ibd., Peder Jensen ibd., Mogens Pedersen af Kjelderup og Hans Børgesen af Sønderby.

- Sr. Christopher Jensen, ridefoged på Rydhave, på hans gunstige og velb. husbonde Fru Margrethe Reedtz hendes vegne, fremstillede her for retten disse 3 personer efter tingsvidnes formelding, som havde været i Rydhave Skov, begående skovhug, nemlig Mads Espesen (nu "Mads Espersen") og Niels Nielsen i Brendgård, at såsom de af ubetænksomhed haver været i fornævnte velb. fru Margrethe Reedtz' skov den 16. marts sidst afvigte, og der ulovligt sig handlet med skovhug, så de derfor efter loven billigen skulle været anset, da haver velb. fru Margrethe Reedtz formedelst godtfolks forbøn afstået sin ret og præntation til dem, på den måde, at de nu her i adg for dom og ret forpligter sig til aldrig mere at lade sig finde enten i skoven eller så vidt velb. fru Margrethe Reedtz' er på slig måde, der foruden at give til straf efter deres udgivne revers, der foruden at udstå kirkens disciplin for deres kirkebrøde og helligdages overtrædelse, og dersom de nu efter på slig måder befindes, da denne sag at være uaftalt, og stå dem åben for. Hvad sig Jens Nielsen er angående, som var bedt at være i følgeskab med fornævnte 2 mænd, da haver velb. fru Margrethe Reedtz, såsom han gjorde sin ed efter loven, at han ikke huggede af det træ, uden en stavre, efter tingsvidnes formelding, efterladt ham hans forseelse. Hvorefter forindførte personer lovede ved [sjæls] ed, aldrig at lade sig finde der i nogen måder, og efter[...] forindførte, hvor på Christopher Jensen var tingsvidne [begærende] (opsl. 28 er duplikat af opsl. 27) (opsl. 29)

- Ædle Rasmus Nielsen af Kvistrup fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Knudsen og Jens Jepsen, begge tjenende på Kvistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Poul Knudsen i Hjermhede for vidnes pågør, anlangende skovhug som er sket i Kvistrup Skov, såvel og for synsmænds opdrivelse som skal syne på torsdag, og i dag [om] 8 dage afhjemle hvis der afhugget og afsavet i Kvistrup Skov. I lige måde samme dag her til tinget indstævnedes [de] til i dag for deres sandheds vidne at aflægge, Jens Nielsen og Peder Laursen, begge på Kvistrup, Niels Christensen i Dalby og Peder Andersen ibd., og Knud Pedersen i Hjerm Hede (føy??) hans tjenestepige Margrethe, enhver til deres bopæl, som er fornævnte Poul Knudsens tjenestefolk. Så for retten fremstod Jens Nielsen på Kvistrup, og vandt ved oprakte fingre og sjæls ed efter loven, at forleden tredje påskedag ved solens nedgang, da var han gående i Sønderskov, da som han kom så vidt han kunde se sønder ud af skoven, da så han Poul Knudsen i Hjerm Hede stod og læssede et stort byrde ris og vuller(?) på hans pige udenfor Kvistrup grøft, lidt fra grøften, og hans dreng Knud Pedersen gik foran med en stor byrde hesselvuller på sin ryg med nogle ris iblandt. Så sprang han over grøften, og bad de skulle bie, og viste hvor de havde hugget det, de havde at bære, hvortil Poul Knudsen svarede Ja, at han ville gå med og vise ham hvor, de havde hugget det. Så

kastede de samme byrder, ris og voller fra dem på jorden, og gik så hen til en busk, og viste hvor han havde hugget noget uden for grøften, men som det meste synligt der at være gammel hugget og der ikke heller kunne være hugget så meget som de havde at bære, begærte han, han ville vise ham hvor det øvrige var hugget. Da gik han ind i skovhuset, og ej ville udvise noget videre, og gik så bort, og sagde han ville gå til sin husbonde, som skulle hjemle ham det. Om andendagen fornævnte Jens Nielsen gik op i Kvistrup Skov og ville se, hvad der var hugget, da kunne han kende uden grøften ved skovhusdiget, at der var nylig afhugget 33. hesselvoller og træer, og var kendt på stubben, at der havde været et lille skår i øksen, som de var afhugget med, og var i lige måde kendt på samme ris, som var afhugget, lige sådan et slår, som der fandtes på stubben; og gik fornævnte Poul Knudsen med en økse på armen, og et nyhugget hasseltræ i hånden som en plovstav. I lige svorne ed fremstod for retten Peder Laursen [og van]dt i alle måder ligesom Jens Nielsen før om vundet haver. [Så] for retten fremkom Niels Christensen i Dalby, og Peder Andersen som [van]dt ved sjæls ed, at de forleden onsdag efter påske helligdage var [i Kvi]strup Skov, da blev de forevist i fornævnte skov 33 stykker, som de [...] at være nyligt afhugget og afskåret, hvoraf en del var afhugget med en økse, som syntes på stubben af have været et lille skår udi æggen. Dernæst så de udenfor grøften, lå to store knipper hasselris og voller med nogle vier(?) iblandt, som de talte og befandtes at være 220 stykker, og befandtes på [den] afhugne endte på nogle af samme voller, at de havde været afhugget med en lille økse, som havde været et skår udi æggen, ligesom der fandtes på stubben i Kvistrup Skov. Hvorefter Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende. Poul Knudsens tjenestefolk mødte ikke efter indstævningen.

- Sr. Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Pedersen i Hvidbjerg og Christen Pedersen i Sevel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingr efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget lovligt indstævnedes på Estvadgård salige velb. fru Helle Urnes arvinger for synsvidne at påhøre, angående Nørkjærgårds brøstfældighed. I lige måde samme dag indstævnedes [de] Morten Nielsen på Nørkjærgård, om han noget imod samme syn havde at svare. SÅ for retten fremlagde fornævnte Rasmus Sørensen et skriftligt syn så lydende: Anno 1689 d: 13 april var vi underskrevne Anders Pedersen Snedker i Estvad, Mads Jensen Tømmermand og Jørgen Jensen ibd., så og Simon Olufsen i Vejlgård, samtlige til syn ved Nørkjærgård... (opsl. 30 er duplikat af opsl. 29) (opsl. 31) (...halvanden side med syn...) ...hvorefter Rasmus Sørensen var tingsvidne begærende.

- Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster beviste med Jens Pedersen i Hvidbjerg og Christen Pedersen i Sevel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingr efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes højædle og velbårne Hr. Oberst Rantzaus myndlings bønder og tjenere i Hjerm Ginding herred for dom, for deres med resterende skyld og landgilde forfalden til sidst afvigte marts 1689. SÅ for retten fremlagde Rasmus Sørensen en skreftlig restans så lydende: Ølby sogn: Jens Christensen i Ørgård ("Ørregaard") nu Christen Jensen i Vester Ølby, "Jens Christensen bekrefftet med Siels Eed, [...]ydt for A: 89 1 td. avr. oc 1 Suin til Maren Hansd: Jomfru Lisbetz Pige"; Jens Sejbjerg ("Jens Seibiere") nu Anders Pedersen i Ølby, "fremviste En Sedel af Jomfru Lisbet schrefuit af dato 4. 9br: 1689. paa (...) oc Maren Hans Daters bevis paa it Suin af dato 9 Dec: 89."; Hans Ma[...] nu David Madsen af et hus. Ryde sogn: Iver Christensen Østerskov; Knud Steffensen i Djeld. Velb. Hr: Oberstløjtnant Jørgen Rantzau til Krenkerup, hans myndlings restans: Sevel Sogn og by: Peder Christensen; Mads Christensen.

Og satte fornævnte Rasmus Sørensen i al dom og rette, og formente, de indstævnede burde samme deres med resterende landgilde og arbejdspenge til deres gunstige velb. husbonde inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnede blev 3de gange påråbt, og ingen mødte noget her imod at svare, uden overbemeldte Christen Jensen og Anders Pedersen i Ølby, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

9. maj 1690. (opsl. 31) Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mand er Jens Laursen Jerskov (eller Jens Laursen Ireskov?), Morten Christensen Bisgaard, Christen Pedersen Hvamgaard, Jens Kjeldsen i Bøgild, Anders Christensen Møller, Laurst Pedersen i Hvam, Søren Knudsen i Borbjerg By og Christen Sørensen i Store Bjerre (eller Storebjerg: "Stoerbiere").

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. forordning om "Passer og Fri førdringskab" af dato 5. april 1690. I lige måde hans K.M. allernådigste missiv til velb. Hr. amtsmanden angående herreds- og birkefogders samt - skriveres gård (eller gode?) med videre, dateret 5. april 1690.

- Velagtede Jep Pedersen Trans fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Morten Olufsen i Adsbjerg i Gudum Sogn, og Christen Mortensen i Hyldgård i Nissum, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede Jens Jørgensen i Skikkild for æskning for rigtighed at gøre for Anne Nielsdatters tilfaldne arvelod, og at påhøre hvad fuldmagt og ret hun dertil havde, så og til i dag for dom at lide; og talte med Jens Jørgensen selv. Så for retten blev fremlagt hans Kongl. Majst. allernådigste brev af dato 19. april 1690 angående Anne Nielsdatter af Hyldgård af Nissum at må og skal være hendes egen værge, sin arvepart til sig annamme, og derfor råde og disponere, dog med sådan condition og vilkår, at hun intet uden hendes rette lavværges samtykke af sit gods må sælge eller afhænde, med videre samme allernådigste brevs indhold, som i dag blev læst og påskrevet, og Jens Jørgensen genpart meddeelt. Dernæst fremlagde Jep Pedersen Trans Anne Nielsdatters fuldmagt af 8. maj 1690, som i lige måde blev læst og påskrevet, og videre skal indføres; og nu formente Jep Pedersen Trans på Anne Nielsdatters vegne, og begærte af Jens Jørgensen, at han uden opholde ville bede [...] (opsl. 32 er duplikat af opsl. 31) (opsl. 33) [...] hans K. M. allernådigste befaling at efterkomme, hvis ikke, formente [Jep] Trans at Jens Jørgensen burde kapitalen med påløbende rente og forårsaget omkostning efter fremlagte opskrift inden 15 dage rigtighed for at gøre, og skadesløs Anne Nielsdatter at betale, eller lide nam efter loven, og derforuden at stande til rette som den sig hans Kongl. Majts. allernådigste vilje og befaling imodstår og hindrer, hvorefter Jep Trans uden opsættelse var dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 14 dage.

- Enevold Thamsen i Hvam, på Hr. forvalter Christian Schultz på Lundenæs hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Påske Jepsen i Nor og Peder Jensen Greene, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede hæderlig Hr. Christen Pedersen i Handbjerg for resterende afgift af kongens tiende, som han haver i fæste. Så for retten fremstod Enevold Thamsen i Hvam og gav fornævnte hæderlige Hr. Christen til sag for 10 sletdaler, som han resterer på fornævnte tiendes afgift, forfalden til fastelavn sidst afvigte; formente han den burde til Hr. forvalter inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam, og derforuden hans fæste at være forbrudt, og var dom begærende. Hr. Christen er 3de gange påråbt og ej mødt, hvorfor sagen er opsat i 3 uger.

- Niels Nielsen Nørstoft, på hæderlige Hr. Villads Johansens vegne af Sevel, beviste med Niels Villadsen og Knud Pedersen, begge af Sevel, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mette Gregersdatter Hvid i Viborg, så og hendes lavværge, og i går 8te dage [siden], stævnedes Sidsel Gregersdatter Bendix Gregersen i lige måde for Stubbergårds part, og talte med Christian Gjerlev; i lige måde samme dag stævnedes Hr. Villads Johansen på Hr. Steffens vegne efter fuldmagt, og talte med dem selv en del og en del deres folk, for synsvidne at tage beskrevet, angående Kjærgård dens brøstfældighed i Sevel. Så for retten fremstod Niels Pedersen i Raae, Anders Pedersen i Raae, Søren Jensen og Christen Jensen begge af Sevel, som vandt ved ed og opragte fingre efter loven, at de forleden 5. maj sidst afvigte var på Kjærgård i Sevel, og der syntes og så hvis brøstfældighed der fandtes på dets bygning. Da så de... (...halvanden side med syn...) (opsl. 34 duplikat af opsl. 33) (opsl. 35) Summa [brøstfældighed] 87 slettedaler, 3 mark, 15½ skilling. Hvilket de afhjemlede for et fuldt syn, og var fornævnte Niels Nielsen Nørstoft derefter på hæderlige Hr. Villads Borchsenus ("Willadtz Borchseny") vegne tingsvidne begærende.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup, hans fuldmægtig Jens Sørensen, beviste ved tingbogen, at Jens Knudsen og Jens Jepsen på Kvistrup i dag 8 dage [siden] sidst forleden ved ed og opragte fingre her på tinget afhjemlede, at de fredagen næst tilforn varsel gav Poul Knudsen i Hjerm Hede for synsmænds opkrevelse her af tinget, som i går, som var Torsdag, skulle se og syne hvis som ulovligt var hugget, skåret og afsavet i Kvistrup Skov og enemærke. Så for retten fremstod efterskrevne synsmænd nemlig Jacob Sørensen i Stuer, Jep Jensen Toregård i Struer, Morten Kjeldsen i Struerdal og Jens Nielsen Broe i Stuerdal, som vandt ved ed og opragte fingre efter loven, at de i går, som var Torsdag, var til syn i Kvistrup Skov og indelukkede enemærke; da så de, at der var hugget og afsavet 81 unge risege, som syntes forleden vinter og nu i foråret nyligt, at være afsavet, dog nogle få deraf afhugget, og en ask som var afsavet. Nok så de, at der var 41 unge risege, som syntes forleden år, at være afsavet, og fornævnte ege havde været en del så tykke, som "til Vogen stierte/stirete", en del som "til harrebol(?)" og vognkæppe. Endnu så de, at der var 6 ege afstubbete med saven. Nok så de udi sønderskoven, oppe ved den søndre grøft, som syntes nyligt som for 14 dage siden af være afhugget, afskåren 103 unge hasseler, hvilket Rasmus Nielsen beklagede for dem ulovligt og tyvagtigt altsammen at være bortstjålet; dette afhjemlede de for et fuldt syn, hvorefter Jens Sørensen var tingsvidne begærende.

- Jep Trans' fuldmagt: Efter hans K. M. allernådigste mig meddelte tilladelse ieg at må være min egen værge, da fuldmægtiger jeg Anne Nielsdatter den ærlig og velagtede mand Jep Pedersen Trans af Lemvig, at søge og tiltale min forrige formynder Jens Jørgensen i Skikkild, for min tilfaldne patromonium som hos hans salige fader og ham er bestående, og jeg en såre ringe ting der af nu på atten års tid nydt haver, som udi alt ikke kan begrage sig over 20 rigsdaler, og det efter loven for kapitalen med påløbende rente og ibragte omkostning, og intet imod hans K. M. allernådigste brev efterlade af hvis ieg bør lig bør at betales, hvor til jeg ham hermed fuldmagt giver, så fuldkommelig, som jeg selv til stede var, og venligen anbeder min hæderlige kære sognepræst Hr. Christen Høst og Mads Pedersen med mig til vitterlighed at underskrive. Nørre Nisum udi Hyldgård den 8. maj 1690. [A.]N.D. Til vitterlighed Christen Mortensen Høst egen hånd, Mads Pedersen.

- [...] regnskab så lydende: Anne Nielsdatters salige hr. Niels Jørgensens datter, hendes [ar]ve patrimonium med pågående rente og forårsaget omkostning, bedrager sig [...] capitalen er efter registreringen et hundrede og ti rigsdaler, siger 110 rigsdaler, rente i 18 år 112 rigsdaler, omkostning gjort derpå: (...en tredjedel side med detaljer...) ...summa 259 rigsdaler 14 skilling. Her på beretter Anne Nielsdatter allene at have bekommet 20 rigsdaler, bliver tilbage igen 239 rigsdaler 14 skilling, hvilke formenes Jens Jørgensen uden ophold efter allernådigste Kongl. tilladelse, bør til Anne Nielsdatter at betale inden 15 dage skadesløs eller lide nam efter loven, og stande til rette efter allernådigste forhverved kongl. tilladelse, så formente han sig der imod modvilligt skulle forholde, hvorpå jeg på Anne Nielsdatters vegne uden videre ophold dem er begærende. Hjerm Ginding herredsting den 9. maj 1690, Jep Pedersen Trans egen hånd.

- Christen Sørensen i Store Bjerre, hans sag angående hestehavre er opsat i 14 dage.

17. maj 1690. (opsl. 35). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen i Hvam, Enevold Thamsen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Iver Jensen i Bøgild, Niels Nielsen Perregaard, Enevold Pedersen i Hajslund, Otto Laursen (Otte Laursen) i Borbjerg By og Christen Christensen i Hindkjær.

- Sr. Christopher Jensen, ridefoged på Rydhave, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Morten Rasmussen og Jens Jensen i Bøg, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de forleden torsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Anders Christensen Møller i Ryde Mølle, og talte mundtligt med ham selv, for dom anlangende hans resterende skyld og landgilde, samt Kongl. resterende skatter. Så for retten fremlagde Sr. Christopher Jensen en restans så lydende... (for 1689 og -90...) ...summa skyldig til husbonden, penge 35½ daler, til kongelige skatter, penge 10 daler 1 mark 13 skilling. Og satte fornævnte Christopher Jensen i al dom og rette, og formente indstævnedes Anders Christensen Møller burde samme med resterende [Kongl.] skatter samt mølleskyld til hans velb. husbonde inden 15 dage skadesløs at betale, [eller] lide nam efter loven, og var dom begærende. Anders Møller blev 3de gange [påstået] og ej mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen med bevilling blev opsat i 14 [dage].

- (opsl. 36) Frands Mikkelsen, fuldmægtig på Estvadgård, på velbyrdige Hr. ritmester Frederik Rantzaus vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Søren Madsen og Gregers [Ove?]sen (Gregers Ovesen?) i Kisum, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes alle Estvadgårds bønder og tjenere i Hjerm Ginding herreder for dom, angående deres med resterende skyld og landgilde, som var forfalden til marts 1689. Blev så opløst en restans på samme indstævnedes, men ingen mødt her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

- Enevold Thamsen i Hvam, på velagtbare Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster hans vegne, beviste med en opsættelse her af tinget udstedt den 2. maj sidst afvigte, højædle og velb. oberst Rantzaus myndlings bønder og tjenere for dom at være indstævnedes for deres med resterende skyld og landgilde efter restansens formelding, som findes indført fol. 21-22. Og var bemeldte Enevold Thamsen på Rasmus Sørensens vegne efter forrige irettesættelse dom begærende. De indstævnedes er 3de gange påstået, men ingen mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt, at de indstævnedes bør samme deres med resterende til deres gunstig og velb.

husbonde skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, dog de, som med kvitteringer kan afbevise af have betalt, derudi ej at være ment.

23. maj 1690. (opsl. 36). Sættefoged Mads Poulsen i Overlund, skriver Peder Kastberg, otte mænd Peder Jensen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam, Bent Godskesen ("Bendt Godtsen") i Elkjær, Niels Jensen i Kisum, Lauge Madsen i Hvam, Jørgen Christensen Brødbæk, Niels Pedersen Heegaard og Jens Madsen i Trabjerg.

- Jep Pedersen Trans fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 9. maj sidste, angående den sag imellem Jens Skikkild og Anne Nielsdatter, med de hosfølgende dokumenter, som i dag blev læst og påskrevet, og var Jep Pedersen Trans uden videre opsættelse dom begærende. Jens Jørgensen Skikkild er 3de gange påstået og ej mødt, hvorfor sagen er opsat til i dag manet, da parterne at møde hvor de da skal vederfares hvis lov og ret er.
- Christen Sørensen i Store Bjerres sag er opsat i 14 dage til 6 uger.

30. maj 1690. (opsl. 36). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd Christen Knudsen i Rovt, Mads Laugesen Hvamgaard, Christen Pedersen i Hvamgård, Jørgen Christensen Brødbæk, Iver Jensen i Bøgild, Enevold Pedersen i Hajslund, Jens Nielsen i Hvam, Ole Sørensen ("Olle Sørensen") i Hajslund, Jens Kjeldsen i Bøgild og Villads Nielsen i Pajbjerg ("Padbierrig").

- Malte Andersen på Søllergård fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Laursen og Lauge Christensen, begge af Asp, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Jørgensen i Skikkild og Christen Thomassen ("Christen Thammesen") i Brejngård(?), enhver til deres bopæl, for synsvidne som fornævnte Malte Andersen agter at tage beskrevet angående syn af 4de part[en af] Søllergård, og talte med Jens Jørgensens kone, og talte muldtligt med Christen Thomassen (her "Christen Thamsen") selv. Dernæst fremstillede [han] 4 synsmænd, [...]er Nielsen i Birkild, Jens Jensen og Anders Simonsen sammesteds, og Mads Laursen [...] vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag var [på Søllergård], og der synte og så den 4de part, som fornævnte Malte Andersen beboer, følgende... (...en halv sides syn...) ...hvilket de for et fuldt syn afhjemlede, hvorefter Malte Andersen var tingsvidne begærende.

- Fremstod for retten Christen Jensen Smed i Sparreknak, og tog Jep Jensen Skikkild i hånden, og sagde sig intet at videre med Jep Jensen uden ærligt og godt, og hvis en ærlig mand vel egner og anstår i alle måder, i det øvrige hvis andet klammeri og skælden, som i tingbogen er indført, skal herefter efter denne dag være dødt og magtesløst, og med hverandre forenes og forliges som ærlige naboer, hvorefter Jep Jensen Skikkild var tingsvidne begærende.

- Højagtbare og velfornemme Just Andersen Holst, forvalter på Herningsholm, fremlagde en skriftlig kaldseddel så lydende: Ved nærværende tvende personer lader jeg underskrive, hermed lovlig kald og varsel give Eder, Peder Clemendsen af Hestlund, nu på Herningsholm udi arrest, item Eders hustrue Maren Poulsdatter, og Eders stedsønner Frederik og Jens Nielsen udi Hestlund, for dom, som jeg til Hjerm Ginding Herredsting, fredagen den 30. maj førstkommende, over Eder agter at lade forhverve og tage beskrevet, anlangende de smederedskabs stjældne koster, som udi Eders hus i Hestlund er blevet fundt og fremvist. På lige måde citeres Eder Jep Jacobsen i Hestlund og Peder Poulsen sammesteds til foromrørte tid og sted at møde, imod sigtelse at påhøre [og] dom at lide, samme koster angående. Endelig citeres Eder og til overbemeldte tid og

sted at møde Poul Knudsen i Hestlund, om i eller nogen på Eders [velb.] herskabs vegne kan have noget der imod at side. SÅ og kaldes Eder Ole Sørensen Smed ("Olle Sørensen Smid") i Abildskov og Mikkell Poulsen i Hestlund, og til samme tid og sted at møde, om i vil ellr kan have noget her til eller imod at svare; alle forermeldte, enhver udi egen person at møde, medtagende hvis de sig til befrielse fornøden eragter. Herningsholm den 23. maj år 1690. Jost Andersen Holst M.Pp. [Manu propria, egen hånd]. Kaldsmændene, navnlig Christen Poulsen og [...] Christensen begge af Herning By fremstod for retten, og ved sjæls ed bekræft[ede] overbemeldte kaldseddel lovligt for enhver af overmeldtes bopæl i dag at være forkyndet. Dernæst blev fremlagt et tingsvidne så lydende: (opsl. 37) [Cl]emend Jørgensen (Clemend Jørgensen) i Salholt, birkefoged til Herningsholms birketing, Peder Christensen i Agerskov [...] sammesteds og Christen Andersen i Tværmose ("Tuermoes") gør vitterligt, at de i Christus år 1690, lørdagen den 17. maj, [på] fornævnte ting for retten comparerede højagtbare og velfornemme mand Just Andersen, forvalter på Herningsholm, som så lovligt æskede, bedes og fik et fuldt tingsvidne af otte dannemænd, som var: fornævnte Christen Andersen i Tværmose, Christen Pedersen i Gadgård, Niels Christensen Hav i Gjellerup, Mads Andersen i Solling, Peder Olesen ("Peder Ollesen") i Holtbjerg, Jens Christensen i Vrå, Anders Christensen i Lund og Søren Andersen i Gunderup, disse fornævnte otte dannemænd alle samdrægtigt vandtpå tro, sjæl og rette sandinge, at de samme dag på fornævnte ting hørte og så, det fornævnte Just Andersen fremstod for retten, og beviste med 2de kaldsmænd, Peder Nielsen i Herning By og Niels Eriksen sammesteds, som afhjemlede med oprakte fingre og ed efter loven, at de næst forleden den 1. maj var på Herningsholm, og der lovlig kald og varsel gav Peder Clemendsen af Hestlund, som der findes udi arrest med noget smedjeredskab, til Herningsholms Birketing i dag, vidner at påhøre, hvor samme smedjeredskab er bleven stjålet og siden fundet. Item var de samme dag for hans bopæl udi Hestlund, og der lovlig kald og varsel gav hans hustru Maren Poulsdatter, og hans stedsøn Frederik Nielsen sammesteds, hvor deres husbondes fuldmægtig ved navn Anders Sørensen var, og samme varsel blev tilkendegivet. Item var de samme dag i Moselund ("Moeslund"), og der lovligt kaldte den anden hans stedsøn Jens Nielsen, foromrørte personer samtlige hid til tinget i dag, sigtelse og vidne at påhøre, om de kunde have noget der imod at side. Nok var de samme dag udi Roenholt og lovligt kaldte velfornemme mand Erik Pedersen sammesteds, hid til tinget i dag, for sin sandhed at vidne, hvorledes samme smedjeredskab er blevet fundet, og på hvad sted, med flere ord han da kan have hørt, da sligt er bleven åbenbaret. På lige måde samme dag lovligt kaldte Christen Christensen i Guldforhoved, Jep Christensen i Hestlund, Niels Christensen i Hestlund, Poul Andersen i Engesvanghus og Peder Hansen i Skygge, samtlige hid til tinget i dag, deres sandhed derom ved ed at aflægge, såvel derom, som om den tid Peder Clemendsen tillige med samme smedjeredskab blev Just Andersen af Kongl. Majts. herredsfoged Tøger Pedersen Hvas overleveret til sagens lovlige uddrag, og da lovlig arresteret, hvis midler udi Peder Clemendsens boe fandtes, som hans hustrue blev betroet til forvaring, indtil sagen mod Peder Clemendsen haver haft sin gang, og derhos samme forvaring at have opsyn, hans medtjener Poul Knudsen i Hestlund, som hans bortføring lovlig er givet tilkende, såsom hans husbonde og hans fuldmægtig ej var der så nær til stede. Så for retten fremkom overbemeldte vidnespersoner, nafnlig Erik Pedersen i Roenholt, Christen Christensen i Guldforhoved, Jep Christensen i Hestlund, Niels Christensen i Hestlund, Poul Andersen i Engesvanghus og Peder Hansen i Skygge, og efter at eden af lovbogen lovlig og lydelig for dem var oplæst, vandt med

ed og oprakte fingre, således som efterfølger: At de den 9. april næst forleden var ved Bording Kirke før prædiken, og da hørte de, at der var et tyveri råbt anlangende en brygkedel, som skylle være blevet optaget af Peder Clemedsens tælder i Hestlund, hvorfor de gjorde dem mening om, at det smedjeredskab, som [der] forgangen vinter gik rygte om at være stjålet i Gjellerup By og Sønder Vors, muligt og kunne være der, om der blev ransaget, og blev straks tilsinds med hverandre at gå der ned til Peder Clemedsens gård og erfare derom, og da de kom i gården, gik de i salshuset, og fandt først Peder Clemedsens hustru Maren Poulsdatter, som de da straks spurgte ad, om der var ikke noget smedjeredskab, hun da ville lade dem se det, og vise dem det om hun vidste nogen forråd [der] til, hvor til hun svarede "Nej". Så gik vi fem mænd ind i stuen, og den sjette ved [navn] Jep Christensen blev stående fremme i salshuset hos benævnte Maren Poulsdatter. [Da v]i fem kom ind i stien, stod Peder Clemedsen for hans bordende, da spurgte vi [ham] også om samme smedjeredskab, om han vidste noget deraf at sige, hvortil han [...] vidste intet der af at sige nu og svare at han nu ej vidste forråd hvor det var, de måtte gerne ransage derom. Så gik den ene af os ved navn Christen Christensen i Guldforhoved frem til Maren Poulsdatter, som end da stod hos Jep Christensen, og bad hende åben[bare] det om hun vidste det, ellers ville det gå ilde til, hvortil Maren Poulsdatter svarede, "Da jeg nu sige Eder sandhed og ikke dølgde det længere", da Christen Christensen hørte de ord af hende, bad [han] de andre mænd ville komme til og høre hendes ord, da spurgte vi hende ad hvor det redskab var, hvortil hun svarede: "Det ligger i min kyller, fire smedjetanger, en spruhage, 2 forhammere og seks små stykker, nogle tanger, stemper og broder" så bad vi hende, hun ville vise os ambolten, hvortil hun svarede: "Den er mig for stor at uddrage". Så tændte vi et lys, og så der ned om den, og så, at den var der intet, og sagde det til hende. Så ledte hun den op under hendes kværn, så tog vi det tilhobe og lagde det samme på salsgulvet, og forbød dem at afhænde, nemlig Peder Clemedsen og hans hustru, førend der kom ejermand der til. Så hastede vi og gik straks til kirken derfra, at ville føre Guds ord; derefter var vi tvende mænd navnlig Erik Pedersen i Roenholt ("Rouenholt") og Jep Pedersen i Hestlund i Peder Clemedsens hus den 27. april sidst forleden, da forvalter Just Andersen var der, med sig havde Kongl. Majts. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas, og begærede af Peder Clemedsen, han ville stille borgen(?) for sig til sagens uddrag, om det smedjeredskabs stjældne koster, som i hans hus er blevet fundet, hvortil Peder Clemedsen vidste intet at svare. Da bad Just Andersen herredsfogden der om, at han måtte få Peder Clemedsen tillige med kosterne udi sin forvaring, og til at borge for sig selv, indtil så længe han enten stiller ham nøjagtig kaution for sig, eller og loven der om haver haft sin gang, og blev Peder Clemedsen tillige med kosterne Just Andersen da straks på stedet leveret til forvaring og borgen for sig selv, indtil så længe, han enten stiller nøjagtig kaution for sig, eller og loven der om haver haft sin gang, og blev hans bo da straks på stedet arresteret hvis midler der udi fandtes, og var: (...lille registrering af hans bo...) ... og ej videre som var af nogen værdi, og hans medtjener Poul Knudsen i Hestlund var der til stede, og blev hans bortførsel lovligt ham tilkendegivet, såvel som samme arrest på omrørte midler. Der efter fremstillede forvalter Just Andersen her for retten Peder Clemedsen, tillige med det omrørte smedjeredskab, og spurgte ham ad, hvor han var kommet ved det smedjeredskab, og hvorledes det var kommet i hans hus, og om han vidste sig nogen hjemmel eller adkomst dertil, hvortil Peder Clemedsen svor ved ed: Forgangen vinter, en dag, som han ikke egentlig vidste hvad dag det var, men ved halv middags tid

på dagen, da kom hans kones broder Mikkel Poulsen i Hestlund til ham i hans hus, og spurgte ham ad: "Hvad er det for marked din stedsøn Jens Nielsen bruger med Jep Jacobsen og Peder Poulsen her i byen?", hvor til jeg Peder Clemedsen svarede ham: "Hvad er det for marked?", da svarede Mikkel Poulsen: "Det er med smedjes redskab, som han haver haft dem hen at stjæle på Herningholms Gods", og stod bemeldte min stedsøn Jens Nielsen hos os. Da sagde Mikkel Poulsen til ham: "Var dig selv, kom intet ved det smedjeredsjab, det vil gå dig ilde der for!". Så gik min stedsøn Jens Nielsen hen og viste os det, både mig Peder Clemendsen og hans morbroder Mikkel Poulsen det, som da vr i hans halve [...] som han havde lås for, og var samme smedjeredskab, 2 hammere, 1 spurhag, [...] nagletang, af det samme redskab, som her i dag for retten er, og jeg Peder [Clemendsen] (opsl. 38) [er] arresteret for. Da bad jeg, Peder Clemendsen, min stedsøn, Jens Nielsen, han skulle skaffe det af min [...]hus, jeg ville intet have der der eller der med at bestille. Da svarede han mig, han ville gå hen til hans broder Frederik, som er hos Oluf Smed i Abildskov at lære smedehåndværk, og tale med ham og smeden derom, om de ville gøre ham noget der ved, og kom så om aftenen samme dag tilbage igen og havde sin broder Frederik med sig, og sagde begge til mig, Smeden havde lovet at gøre dem noget ved det, om de kunne få nogen handel derpå, og blev de så begge to til mit om natten, og om morgenen gik de hen til Jep Jacobsen i Hestlund, som siden nu sat i Murste(?) for tyveri, og Peder Poulsen i Hestlund som er bortløben, og kom så tilbage til mig igen og sagde, de havde købt smedjeredskab af dem for 4 sletdaler. Da sagde jeg, de skulle skaffe det hen, jeg ville intet have med det at bestille. Så tog de det hen og forvarte det. Det stod så hen på nogen tid, så en morgen tidlig, kom foromrørte Jep Jacobsen og Peder Poulsen af Hestlund ind i min, Peder Clemendsens, stue i Hestlund, med noget smedjeredskab, og sagde, de havde købt det af en enke i Sønder Vors. Da var min stedsøn Jens Nielsen hjemme, og hans broder Frederik var da i Abildskov. Da tog Jens, som var hjemme, samme smedjeredskab af Jep Jacobsen og Peder Poulsen, og kom det i en sæk, og bad mig, jeg Peder Clemendsen, ville age ham det til Abildskov, han ville betale mig for min umage; og så kørte jeg, Peder Clemendsen, det derhen, og leverede det til Oluf Smeds i Abildskov, og var det ind og lagde det på hans salsgulv, og min stedsøn Frederik Nielsen lagde det ind i et kammer, og annammede det af mig. Så kørte jeg min vej hen til Vinderslev og købte noget havre der, og kørte så lige hjem til mit hus der fra, og kom ej den vej af Abildskov tilbage. Nogen tid derefter lejede min stedsøn Jens Nielsen Oluf Lassens hest i Hestlund og red til Abildskov derpå, og hentede da noget af foromrørte smedjeredskab tilbage igen til Hestlund, og forvarede det selv, så jeg intet vidste hvad han havde det på. Der efter, ungefehr en 14 dage før påske sidst forleden, da kom Oluf Smeds vogn i Abildskov kørende og agede Frederik Nielsen og hans kiste hjem, og hans pige kørte vognen. Da hans kiste var indløftet på salsgulvet, fornam jeg, at den var svært tung. Så lukkede han den op, og ville tage noget tøj af den, da så jeg, at det smedjeredskab lå derudi, som jeg tilforn agede til Abildskov, undtagen det, som Jens tilforn havde hentet på hesten, og da forvarede Frederik samme tøj, og særdeles ved jeg, at han nedgravede ambolten i det hus som vi bruger til hølade, og satte den ned i en sribbe og havde svøbt klæder derom; hvor længe den stod der, er mig ubevidst, såsom jeg varede ham ad, at han skulle skaffe det tøj af min gård, hvorfor jeg ikke kunde gøre nogen rede for de 5 mænd, navnlig Erik Pedersen i Roenholt, Christen Christensen i Guldforhoved, Niels Christensen i Hestlund, Poul Andersen i Engesvanghus og Peder Hansen i Skygge, som den 9. april sidst forleden kom ind til mig, da jeg stod for min bordende i Hestlund.

Derefter begærte forvalter Just Andersen af rettens betjente her i dag, de ville lade samme redskab ved uvillige dannemænd strax for retten registrere og takserer, og er dertil af retten straks udnævnt, som til stede var, tvende smede, navnlig Christen Christensen i Skinderholm og Jens Christensen i Lovlund, som samme redskab, som var: en ambolt, tre store smedehammere, en håndhammer, to spærhager (sprehager?), 4. tænger, 2 nagletænger, tre strimper og et klovjern, tilsammen 17 stykker, vurderet for 12 rigsdaler. Dernæst her for retten fremkom Troels Mikkelsen i Gjellerup, som vedkendtes den ambolt [...] store hammer, den ene sperhage og den ene håndhammer, og sagde, at det var hans redskab, som var ham tyvstjalden fra, sidst afvigte den 9. og 10. februar om natten af hans smedje, hvilket han og beviste med 2de personer Jens Jepsen i Lund og Peder Nielsen [...] det således i sandhed at være, og ydermere sagde Troels Mikkelsen, at sperhagen og den store hammer var noget pålagt og omgjort og noget forandret, siden det er ham frastjålet, hvorpå rettens betjente bad ham såvel som de tvende personer gøre deres ed der på, om således i sandhed var, hvilket de og straks for retten gjorde. Derefter fremkom Peder Graversen og Peder Nielsen i Sønder Vors, og på Christen Poulsens vegne i Sønder Vors vedkendtes de to store hammere, den ene sperhage, fire tænger, to nagletænger, 3 strimper og et klovjern at være bemeldte Christen Poulsens smedjeredskab, og så at være ham tyvstjålet fra forgangne vinter imellem Kyndelmisse og St. Peders dag en nat af hans smedje, hvorpå rettens betjente bad dem gøre deres ed der på om så i sandhed var, hvilket de og straks der for retten gjorde. Efter alt forindførte var forvalter Jost Andersen tingsvidne i sagen begærende, og blev af rettens betjente tvende gange påråbt, om der var nogen på Maren Poulsdatters vegne i Hestlund eller på hendes børn navnlig Frederik og Jens Nielsønners vegne, som havde noget hertil eller imod at svare, eftersom de lovligt findes at være hid til tinget kaldet, i dag omrørte vidner at påhøre, og efter tvende sinds påråbelse ingen er mødt. "In cuius rei Testimonium" Clemendt Jørgensen, Peder Christensen Agerskov, C:A:S:, læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 30. maj 1690, T[esterer] P. Kastberg.

- Efter at alt forindførte var blevet læst og påskrevet. og foranrørte indstævnedede Peder Clemendsen af Hestlund for retten stod .tillige med omvundne smedjeredskab og for retten blev fremvist, satte ermældte forvalter Just Andersen nu i dag i rette, og formente, at såsom med tingsvidne klarlig bevises, det omtvistede smedjeredskab at være hans velb. principals tjenerer Troels Mikkelsen i Gjellerup og Christen Poulsen i Sønder Vors on nattetide af deres smedjer frastjalden, item med samme tingsvidne bevises hvor og hos hvem, item udi hvis hus det siden er blevet fundet og åbenbaret, nemlig udi Peder Clemendsens hus i Hestlund, hvilken person han tillige med omrørte smedjeredskab her i dag for retten præsenteret, item med samme tingsvidne bevises, det bemeldte Peder Clemendsens hustru navnlig Maren Poulsdatter samme stjaldne koster først haver nægtet, da der efter blev ransaget, og så straks samme tid åbenbaret hvor det var, og hun det i sin forvaring havde og fremviste, ydermere forklarer Peder Clemendsens egen vedgåelse på Herningsholms birketing den 17. maj sidst forleden, hvorledes samme smedjeredskab skal være indbragt i hans hus af Jep Jacobsen og Peder Poulsen der i byen, som der for lovligt er kaldet til tinget i dag at møde, dom at lide, og da sligt sig lovlig at fralægge, ellers formente Just Andersen, de derfor burde at anses og straffes, hvor de kunde betroffes, som tyve, og at Peder Clemendsens stedsønner navnlig Frederik Nielsen og Jens Nielsen det af dem at skulle have købt, formente Just Andersen de bør anses som de der videndes med tyve at have handlet. I det øvrige Peder Clemendsen og

hans hustru Maren Poulsdatter, hvis hus kosterne er fundne udi, at anses som de, der haver filet og dølget med tyvert, derfor at straffes som det sig bør, og derforuden med erstatning af deres lovligt arresterede midler at stande mig til rette efter lovens 6. bogs 17. kapitel 39. artikels indhold, såvel derfor som for alt denne proces' anvendte bekostning, og min principals tjenere deres koste igen, og var herpå en retmæssig og forsvarlig dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 4 uger, og da parterne at møde, så skal enhver vederfares hvis lands lov og ret kan medføre.

- (opsl. 39) Peder Laugesen Hvamgaard fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 17. maj sidst afvigte, som velagtbare Frands Mikkelsen, fuldmægtig på Estvadgård, på velb. Hr. ritmester Frederik Rantzaus vegne, da forhvervede angående restans på Estvadgårds bønder og tjenere i Hjerm Ginding herreder. Så for retten fremlagde fornævnte Peder Laugesen en restans lydende: (...til marts 1689); I Hardsyssel. Ginding herred. Estvad sogn: Morten KISSUM og Søren Munk; Tyge Sørensen og Niels Kjørnum; Jørgen Jensen; Bodil Sørensen (sic); Christen Munk; Peder Svensk; Søren Pedersen; "Lille Laurs"; Jens Mortensens piger. Smøllerup: Christen Jensen; Niels Jensen i Nikkelborg. Bres By: Thomas Nielsen; Jens Vestergaard; Hans Ovesen ("Hans Ofuesen"); Jens Fisker; Poul Espersen; Albert Vistesen i Damgård; Mads Møller af sin jord; Jens Pedersen og Jens Ovesen; Jens Pedersen; Christen Mand og Christen Andersen; Poul Mortensen; Morten Sørensen; Niels Thomassen og Christen Højmand (Christen Hoymand) af Poul Jepsens gård; Christen Gregersen og Søren Christensen; Niels Gregersen og Niels Jensen; Mads Knudsen; Niels Thamsen et bol; Niels Højmands bol; Terkild Jensen; Niels Sørensen. Gadehuse: Poul Morsings hus; Erik Smed; Anne Krarup; Søren Bøjer (Søren Boyer); Knud Jensen; Laurids Holgersen; Niels Mikkelsen i Øster Ligård; Jacob Sørensen i Lund Hede. Hesselbjerg: Christen Poulsen; Christen Hansen; Niels Nielsen. Rønbjerg sogn og By: Ove Gregersen af Tindal Mose; Christen Lydersen af et hus på samme gårds grund; Christen Sørensens hustru; Mads Sørensen og Villum Hansen; Søren Jensen Holborg (Søren Jensen Holborre); Peder Eskildsen (Peder Eskesen); Jens Pedersen af et gadehus; Anders Skrædder; Poul Christenen i Sønderby; Christen Jensen i Sønderby. Primdal: Marquard Jespersen og Christen Thomsen; Niels Poulsen i Risgaardsted; Niels Tandrup i Vejlgård; Simon Nielsens hustru. Vester Ligård: Christen Nielsen og Niels Sørensen. Sevel sogn: Thomas Jørgensen i Mogenstrup; Christen Christensen i Mogenstrup. Underskrevet på Estvadgård den 15. maj 1690 af Frands Mikkelsen. Og datte fornævnte Peder Laugesen i rette, og formente, de indstævnedede burde samme deres med resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge til deres gunstige og velbårne husbonde inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange råråbt og ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt, at såsom overbemeldte Estvadgårds bønder og tjenere befindes lovligt at være indstævnedede for deres med resterende skyld og landgilde forfalden til marts 1689, og ingen er mødt noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende inden 15 dage til deres velb. husbonde at betale eller lide nam udi deres bohav hvor det findes efter loven.

6. juni 1690. (opsl. 39). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd: Laust Laursen Tinggaard, Iver Jensen Bøgild, Enevold Thamsen Hvam, Niels Mortensen i Bøgild, Laurst Nielsen Perregaard, Lauge Madsen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard og Jens Christensen Møller.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Knudsen og Jens Jepsen, begge af Kvistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Niels Tings enke i Tinggård med hendes lavværge og søn Jens Nielsen for synsmænds opkrævelse, her af tinget forleden fredag blev optagen, som mandagen sidste afvigte synet husbrøstfæld som findes på den halve Sønder Tinggård i Vejrum Sogn, Rasmus Nielsen tilhørende, og de i brug haver; hvilket syn Rasmus Nielsen her i dag agter at forhverve og tage beskreven. Så for retten fremstod efterskrevne synsmænd, nemlig Christen Knudsen Proustgaard, Christen Pedersen Agergaard, Anders Madsen på Krummedige og Gravers Jensen i Tinggård, alle i Vejrum sogn, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de sidst afvigte mandag var til syn til fornævnte Rasmus Nielsens part i Sønder Tinggård, og der synede og så som følger... (opsl. 40) (...syn...) ...hvilket de afhjemlede for et fuldt syn, hvorefter Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende.

- NB: Ædle Rasmus Nielsen på Kvistrup fremstillede samme forbemeldte kaldsmænd, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens Jørgen Skikkild (Jens Jørgensen Skikkild) for beskikkelsesvidne her i dag at tage beskrevet, så vel og Jacob Sørensen ved Struer og Jens Jepsen, som samme beskikkelse forkyndede. Samme beskikkelse er i dag læst og påskrevet og videre i tingsvidnet skal blive indført, og stod for rette fornævnte beskikkelsesmænd og vedstod deres beskikkelse så i sandhed at være.

- Endnu ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med samme kaldsmænd, at de i dag 8te dag [siden] stævnedede Jens Jørgensen Skikkild for vidnes påhør angående Søllergård at have lagt til Kvistrup, så og for hvis han deraf oppebåret haver, og hans der fra udlagte penges tilbud for samme Søllergård. I lige måde samme dag for deres sandhed at aflægge indstævnedede [de] efterskrevne, nemlig Christen Christensen Lundbygaard i Vejrum Sogn; Christen Pedersen Agergaard; Christen Knudsen sammesteds; Knud Christensen i Balle og Niels Christensen ved Struer; Søren Christensen Søllergård; Malte Andersen sammesteds; Karen Jensdatter i gården (Gorken?) med lavværge, samt Christen Thomassen ("Christen Thamesen") i Brendgaard, enhver til ders bopæl, og talte med en del dem selv. Så for retten fremstod Christen Christensen Lundbygaard, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at han kan mindes i 70 år: da haver Søllergård i Vejrum sogn lagt til Kvistrup, og været tjener der til, indtil efter Fru Ingeborg Parsberg døde, da den er derfra kommen, som kan være ungefær 24 år siden. Christen Pedersen Agergaard kan mindes 50 år. Christen Knudsen Proustgaard kan mindes i 30 år, Knud Christensen Balle kan mindes i 60 år, Niels Christensen ved Struer 50 år. Da haver fornævnte Søllergård lagt til fornævnte Kvistrup, indtil efter fru Ingeborg Parsbergs død da den er derfra ommet, som kan være ungefær 24 år siden, ligesom Christen Christensen Lundbygaard før dem vundet haver. Så for rette fremstod Søren Christensen i Søllergård, som vandt ved sjels ed, at han havde ydet til Jens Jørgensen Skikkild 3½ tønder havre ridepenge 9 daler ringere 4 sk. Malte Andersen vandt, at han kom først til Søllergård nu sidste Voldborgdag, og gav Jens Jørgensen til inderste 12 slettedaler. Karen Jensdatter i Gorkem(?) vandt, at hun havde betalt til fornævnte Jens Jørgensen Skikkild 10 slettedaler 1½ tønde havre, og tilbød Rasmus Nielsen her for retten Jens Jørgensen hans udlagte penge og betaling, nemlig 120 rigsdaler, med sin rente, om hvad det vil decordere af, hvis han haver oppebåret, eller og den fulde summa med sin rente, som han her for retten fremviste. Hertil svarede Jens Jørgensen Skikkild: Han

havde intet godt at sige, men havde sat hans myndlings penge i samme Søllergård; hvorefter Sr. Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende.

- Jens Jepsen Toregaard (Jens Jepsen Toergaard) beviste med Mads Jacobsen i Lille Humlum i Resen sogn, og Mads Sørensen Brendal (eller Mads Sørensen Breedal) i Humlum Sogn, som afhjemlede ved ed og opragte fingre, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup for opsigelsesvidne, som fornævnte Jens Jepsen agter at tage beskrevet anlangende hans gårds opsigelse, og stod nu fornævnte Jens Jepsen her for retten og første tingdag opsagte sin nu iboende gård, og fremstillede her for retten tvende mænd, nemlig Christen Christensen og Hans Nielsen i Moustgård, som afhjemlede ved ed og opragte fingre, at de i dag, 8te dage var på Kvistrup og opsagde samme gård for Jens Jepsen Toregaard. Her imod at svare mødte Sr. Rasmus Nielsen, og forment, Jens Jepsen burde efter loven at have skillig årsag til hans gårds [op]sigelse, og mdenne lovligt bevist, samt og klarere hvis han på landgilde skyldig er, item [...] at lade reparere som forsvarligt kan være, avlingen at lade forsvarlig beså (bestå?) som han den annammede, og hvis han ved fården annammede, dygtig fra sig igen levere, samt hans forlov efter loven, hvorefter han kan passere, og var Jens Jepsen herefter tingsvidn begærende.

- NB Rasmus Nielsens vidne: Eftersom Jens Jørgensen i Skikkild år 1681 den 18. juli haver overleveret mig fæstebrev på Vejrum sogns tiende, Lundenæs' anpart, som jeg på vegne hans livstid skulle opberge(?), formedelst han ikke selv havde husrum at lægge [kor]net udi, hvoraf jeg straks betalte ham det halve fæste 21½ rigsdaler, og som han selv haver oppebåret af tienden 5 tønder havre, og siden måtte jeg betale Villads Thomassen ("Willadtz Thamesen") den anden halve part, førend jeg mig med den måtte befatte, foruden Eders egen avling af Lille og Store Skikkild, som I skulle beholde uden tællen, men deraf betale, årlig den sædvanlige afgift, ½ td. rug og 2 tdr. byg, hvilket I haver indebeholdt for de 3 dyreste år 1683, -84 og 1685, så og derforuden haver I oppebåret Eders svogers Jep Skikkilds tiende og fordelshavre, og ej noget derfor villet klarere; Item haver I oppebåret på oktober kvartal 1686, og beholdt 3 mark 12 skilling, både af Skikkild, Visgård, Søller og Søllergård. Alt dette uanset, haver jeg svaret den fulde afgift af Kongl. kontributioner, alligevel der da var 9 gårde og 1 bol øde i sognet, som jeg ingen tiende bekom af, end og det dyre år 1685. Da deres korn af hagl og uvejrs blev afslagen, så jeg bekom ikkun 4½ tønder rug og 7 tønder byg, hvor imod jeg dog måtte betale den fulde afgift = 10 tdr. rug á 4 daler, og 36 tdr. byg á 14 mark efter kapitels køb, så jeg på samme tiende haver lidt stor skade, over for 150 rigsdaler. Men nu omsider sognet blev besat, så tiendens afgift nogenledes kunne indbringes og jeg kom til accord, at sognemændene selv skulle svare afgiften og skatten, og give mig noget fordelshavre at oprette den skade med, jeg tilforn lidt havde, er I kommet til mig og begæret fæstebrevet, som jeg Eder og på Eders ed betroede, foregivende I ville fly nogen afslag derpå hos forvalteren på Lundenæs, og så fly mig det igen, hvilket ikke sket er, men siden beholdt fæstebrevet og forbudt sognemændene at levere mig det tilsagte fordelshavre, og det selv hos en del oppebåret og beholdt, og ikke efter oftensigninger og løfte ville give mig nogen ret. Forårsages derfor ved disse tvende mænd at begære, at I uden længere ophold, enten vil levere mig samme fæstebrev igen, og klarere til mig hvis I i så måde resterer og oppebåret haver, eller og leverer mig mine penge I derpå oppebåret haver, og betaler mig skadeslidelser efter Eders skadesløse kontrakt. For det andet, såsom jeg forleden år stod i handel med fruon på Hessel, at ville have købt Søllergård til mine 200 tønder hartkorn her til gården at

komplettere, er I falden i mit køb, og den bortkøbt, hvorfor jeg begærer at vide, hvad I der for haver givet, så skal i få Eders rigtig udlagte penge med des rente igen, imod skødets overdragelse, såsom den af arrilds tid haver ligget til gården, og derfor efter Kongl. Majst. allernådigste lov tilkommer mig at indløse, og derfor hermed forbydes Eder, sig noget med den at befatte, og dem herefter ikke mere Eder at svare, hvorpå Eders svar til efterretning begæres. Datum Kvistrup den 17. maj 1690, Rasmus Nielsen Ourgd. M.Pp., og fandtes underskrevet: "Samme dag var vi underskrevne hos Jens Jørgensen i Skikkild med denne begøring, og læste den for ham, hvortil han svarede, at de 21½ rigsdaler penge, han haver bekommet af Rasmus Nielsen på tienden, ville han give ham igen, men ville ikke svare på hvis han fordret for skadeslidelser på tienden, ikke heller levere fæstebrevet fra sig igen. Belangende Søllergård ville han ikke sige hvor meget han gav for den, og svared han ikke heller ville afstå den, førend den ham med loven er frafunden. Datum Struer den 17. maj 1690. Jacob Sørensen egen hånd, Jens Jepsn. egen hånd."; hvorefter Sr. Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende.

- Endnu ædle Rasmus Nielsens samme kaldsmænd afhjemlede, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen Broe for hans bopæl [...] vidne efter hans salig faders skifterregistrering, så og samme dag stevnet Jacob Sø[...] (Jacob Sørensen) ved Struer og Jens Jepsen sammesteds, som samme bo haver registreret og vurderet (opsl. 41). Så for retten fremlagde Sr. Rasmus Nielsen en skriftlig vurdering så lydende: "Anno 1690 d: 16 Martj var wj Vnderschrefne Jachob Sørensen i Struer oc Jens Jepsen ibm: effter Rassmus Nielsens begiering paa Quistrup i Giemsing Hofuet at vordere oc taxere Niels Christensn: Broe (Niels Christensen Broe) hans effterlatte middeler, huor for oc effter indstefning er mødt hans Sønner Jens Nielsen ved Brou, Anders Nielsen ibm: oc Niels Nielsen i Foldgaard, oc da blef befunden af boens Mideler oc Vorderit som følger... (registrering og vurdering af bo, inkl. en ung sort hoppe "som var gandsche forhungret oc afkiørt som strax der effter døde", nogle smederedskaber, en manglende ambolt som sønnen Jens Nielsen i Struerdal havde "taget oc bortført til Lauridtz Smidtz i Ølby, Og alt andet Smede Redschab var ocsaa bort..."). Nok fordrede Rasmus Nielsen til vurdering, som ikke fandtes, men siden registreringen var bortkommet: (...værktøj, redskaber, dyr inkl. en sorthjelmet kvir som var på græs hos Laurids Smed i Ølby; hale- og manhår, som mest var skåret af alle bæsterne...). SUMMA ud: 226 rigsdaler 11 skilling (resterende landgilde, brøstfældighed og besætning); SUMMA ind: 63 rigsdaler, 2 mark, 12 skilling. Rester ham så igen at intet findes til betaling: 162 rigsdaler 3 mark 15 skilling. foruden at gården findes øde, så han selv må avle og svare skatterne af [den]. Dette således at være bekrævter [vi under] vores egne hænder, datum ut supra, Jacob Sørensen egen hånd, Jeps Jepsen egen hånd. Læst på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 6. juni anno 1690; og vedstod vurderingsmændene overbemeldte så i sandhed at være. Her imod at svare mødte Jens Nielsen Broe, og nægtede ikke, han jo havde ambolten og noget videre smedjeredskab, men havde købt det af sin fader med rede penge, før han døde, og havde det borte før hans fader døde, som han ydermere agter at bevise. Og var Rasmus Nielsen herefter tingsvidne begærende.

- Jens Christensen Møller fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Andersen og Bertel Christensen, begge af Frøjk Mølle, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Degn ("Christen Dein") i Gørding, Mikkell Skomager ("Michel Schumager"); Thor ___; Christen Smægaard; Christen Poulsen i (Kamernor? Kammerå?); og Jens Gl[...]strup,

enhver til deres bopæl, for dom angående hvis de kan være bemeldte Jens Christensen Møller skyldig. De indstævnedes er 3de gange pårøbte og ej mødte, hvorfor sagen uden nogen videre proces blev opsat i 14 dage.

- Christen Sørensen i Store Bjerre (eller Store Bjerg, "Stoerbiere") lod oplæse en opsættelse her af tinget udstedt den 25. april, 9. maj og 23. maj, angående en tønne hestehavre, som Bertel Kirkegaard i Måbjerg sogn ham skyldig skal være, og Jens Møller i Sønderlund (eller Sønder Lund) for to tønner havre; og var dom begærende efter forrige irettesættelse efter 3de ganges påråbelse, og ingen er mødt til genmæle, og sagen udi 6 uger haver været opsat, da tilfindes de indstævnedes, såvidt ret er, som de med hverandre kan være accorderede om, og loven tilholder, at betale med billig omkostning inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

13. juni 1690. (opsl. 41). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen Heegaard, Jens Kjeldsen i Bøgild, Jens Jepsen Toergaard, Niels Pedersen Heegaard, Iver Jensen i Bøgild, Peder Svenningsen i Haderup, Jep Jepsen Holstebro og Jens Pedersen i Ryde sogn.

- Jens Jepsen Toergaard lod læse et tingsvidne, og var 2. ting til hans gårds opsigelse.

20. juni 1690. (opsl. 41). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Jens Jepsen Toergaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen Heegaard, Iver Thamsen i Hvam, Jens Madsen i Feldborg, Jep Jepsen Holstebro og Morten Jacobsen i Bøgild.

- Hæderlige Hr. Peder Jensen Solgaard medtjene udi (ordst?) udj Hjerm sogn beviste med Jens Madsen og Anders Madsen, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 14te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Agergaard i Vejrum sogn for gælds fordring, som han velbemelte Hr. Solgaard skyldig er. Til samme tid stævnedes [de] Peder Christensen Kvist (Peder Christensen Quist) i Sir og for gæld til samme tid og sted at møde, og da begge dom at lide. Så for retten fremlagde Hr. Peder Jensen Solgaard en obligation på [papir] no. 6, dateret Tolsgård den 12. september 1675, på 20 slttedaler, hvorpå Christen Pedersen svarede, at samme brev var ham eftergivet, og han havde betalt efter Anders Jensens nøje og minde i Tolsgård, hvorpå han videre vil i dag [om] 8 dage med et andet brev det samme gøre beviseligt, hvorfor med ham denne sag er opsat i 14 dage. Og sagen med Peder Christensen Kvist i lige måde til i dag [om] 14 dage opsat.

- Jep Pedersen Trans, på Anne Nielsdatters vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 9.-23. maj sidst afvigte, hvormed han beviste, Jens Jørgensen Skikkild lovligt for dom at være indstævnet, anlangende Anne Nielsdatter af Hyldgård [hendes] arvelod med videre, som i dag blev læst og påskreven. Dernæst blev [læst] (opsl. 42) hans Kongl. Majst. brev in original af dato 19. april 1690 angående Anne Nielsdatter at være sin egen værge med videre, samme brevs indhold: _____. Endnu fremlagdes en registrering gangen efter Sl. Hr. Mads Sunesen i Nissum Præstegård 1672 den 17. august, hvor Anne Nielsdatters kapital befindes at være 110 rigsdaler 2 mark, foruden 20 års æskende løn 100 sletdaler, hvorom således indføres: "Anne Nielsdatter efter venlig mellemhandling lader sig nøje med sin tilsagte vengave(?) og forskellig 19 års løn udi venlighed afstanden." Endnu fremlagde en beskikkelse af 4. december 1689, hvor Jens Jørgensen er beskikket om renten til hendes ophold, med hans svar derpå af 6. december. Endnu fremlagde en dom af 31. januar 1690, hvorudi Jens Jørgensen for rentes erlæggelse er frikendt, indtil hun højvørrigheds befaling der på kommer. Endnu fremlagde et tingsvidne udskredt [på]

Skodborg herredsting 1690 den 12. juni, hvad Anne Nielsdatter vedstod af hendes kapital og rente af have bekommet, og at hun hafde udkåret hæderlige Hr. Christen i Nissum til hendes lavværge. Nok fremlagde en opskrift på kapital, rente og omkostning af 9. maj og 20. juni 1690, som bedrager sig til 236 rigsdaler 5 mark, foruden de 19 års løn; Og nu formente Jep Pedersen Trans, at eftersom Jens Jørgensen Skikkild ej nu udi 6 samlede uger havde efter hans K.M. allernådigste brev indlagt og indgivet rigtighed og forklaring over Anne Nielsdatters patromonium, det han nu bør kapitalen med påløbende rente og omkostning, som efter opskriften bedrager sig 236 rigsdaler 5 mark, at betale, eftersom han selv haver givet årsag og anledning til processen og dens omkostning, derforuden at svare Anne Nielsdatter den fordrende 19 års tjeneste, 95 slettedaler, som hendes broder Jørgen Niesen i stærvboet fordret haver med dets rente, eftersom hun som en myndling ikke havde magt til noget at efterlade, og Jens Jørgensen ikke videre at godtgøres end som hun vedstår sig at have bekommet, og det straks og uden ophold efter hans K.M. allernådigste brev fra sig leverer, eller lide efter loven; hvorpå han nu i dag 3de gange endelig dom var begærende. Her imod at svare mødte i rette Jens Jørgensen Skikkild, og fremlagde et indlæg af dato 19. juni 1690, så og et regnskab af samme dato på 133 rigsdaler 3 mark 13 skilling, dernæst hæderlige Hr. Niels Poulsens underskrevne attest med Anne Nielsdatter og en signet undertrykt af dato 6. december 1670, hvilke alt i dag blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført; og var parterne dom begærende. Hvor imod Jep Trans svarede og formente, at indlagte bænkebrev(?) burde ikke imod loven og Anne Nielsdatters korporlige ed at anses, og hvis Anne Nielsdatter skulle nødes til at søge betaling i Søllergård, da formenes hun det ikke højere bør at annamme end som kan bevises der for givet at være, og vil allerunderdanigst og allerydmygeligst formode, at ingen fordrister sig til at gøre anden forklaring over hans K.M. allernådigste brev, videre end det allernådigst i sig selv forklarer; og var endnu som tilforn dom begærende.

- Er for retten afsagt, eftersom den irettelagte højkongelige tilladelse og befaling melder, at Anne Nielsdatter må være sin egen værge, selv sit gods at forestå, og indkomsten deraf at oppebære, men ej noget deraf uden hendes rette lavværges samtykke at sælge eller afhænde, item at formynderen skal gøre hende et rigtigt regnskab, og Jens Jørgensen en speciel forklaring og regnskab for samme værgemål, her i dag for retten fremlægger, or for bemeldingen tilbyder velbebygget jordegods, som han til myndlingens gavn og sikker[hed] for hendes penge dertil købt haver, hvoraf han forsikrer hende [...]dlig indkomst mere end den lovlige rente kan have, ja end og [...] han hende med al fornøden tilbørlig underholdning, omgængelse og god opvartning udi sit hus for halvparten af samme indkomst at vil forsyne, [da] ses ej andet end allernådigste højkongelig brev i så måde allerunderdanigst jo [til]børligen af Jens Jørgensen efterleves, thi ses ej af mig anderledes at kan kendes, at det derved jo bør at forblive efter rigtig regnskabs forhøring, efter fremlagte hans Kongl. Majst. allernådigste brev, og Anne Nielsdatter have frihed at udvælge, hvilket af Jens Jørgensens gjorde tilbud hende lyster i Søllergård, og det imod at tage, og Jens Jørgensen for denne sag af Jøp Pedersen og Jep Pedersen Trans i Anne Nielsdatters navn at være frikendt. - Forbemeldte dokumenter i den sag findes indført pag. _____

- Hæderlige Hr. Peder Jensens obligation så lydende: "Kiendis ieg mig Christen Pedersen i Agergaard i Wejrum Sogn af Ret Vitterlig giæld schyldig at vere, Erlig oc Velagt mand Anders Jensen i Tolsgaard i Wejrum Sogn Tiuge Slett daler, Som hand mig effter min begiering paa adtschillige tider til min Auls oc bierings fortsettelse landt oc

medforstragt hafuer, huilche fornv. 20 Sldlr. ieg fornv. Christen Pedersen lofuer oc tilforpligter mig eller mine arfvinger En for alle oc alle for En, Erligen Redeligen oc Vel at betale fornv. Anders Jensen eller hans arfvinger eller huo dette mit brev megtig er, oc det med Rede Penge og ingen anden Vahre, nu til St: Michels Dag førstkommendis, med sin forfaldende Rente, oc dersom fornv. Penge iche fornv. dag blivuer erlagt oc betalt, da tilforpligter ieg mig fornv. Christen Pedersn: at lide dom til Hierum Herritzting uden nogen opsettelse, naar fornv. Anders Jensen eller hans Arfvinger det begierendis vorder, og ieg fornv. Penge ej Lenger i hans eller deris minde kand beholde paa Renge /: oc det baade for hafuet sum forfaldende Rente i ald interesse, Og hermed tilforpligter ieg mig eller mine Arfvinger En for alle oc alle for En, at holde fornv. Anders Jensen eller hans Arfvinger dette forskr. aldeelis uden schade oc schadisløs i alle mader, Oc vil vj paa begge sider saaledis hafue det holdet at huis som paa dette bref blifuer betalt, vere sig hofuit Sum eller Rente, det schal herpaa afschrifuis oc ej i andre mader vere qviterit, Dis til ydermeere bekræfftning hafuer ieg mit Zignete her paa trøgt, oc venlig ombedit Niels Christensn: i Sird (Niels Christensen i Sir) og Christen Thomsen i Tolsgaard med mig til vitterlighed at Vnderschrifue. Datum Tolsgaard d: 12 Septembr: A. 1675. (LS) Niels Christensn: Egen haand. Christn Thomsn: Eghd:"

- Jens Christensen Møllers sag er opsat i 14 dage.

- Jens Madsen i Over Feldborg fremviste en ung ulvs skind, og berettede selv at have fanget ulveungen levende.

- Laurids Andersen Dobler ("Laurst Andersen Dobler") beviste med Christen Nielsen i Holstebro, som afhjemlede ved sjels ed, at han, tillige med Søren Christensen af Holstebro, forleden onsdag, var otte dage [siden], var på Mølbjerg (Mølberg) i Ølby sogn, og der stævnedes Peder Mølbjerg her til tinget til i dag, anlangende slagsmål og bordag, som han haver gjort imod to stævningsmænd den næste lørdag før Pinsedag, som da på fornævnte Laurids Andersens vegne var hos ham at stævne, og formedelst der var ikkun en kaldsmand er ham ingen vidne tilstedt.

27. juni 1690. (opsl. 42). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Nielsen Kastberg. Otte mænd er Enevold Pedersen i Hajsland, Iver Jensen i Bøgild, [...] Pedersen Hvamgaard, Lauge Madsen i Hvam, Peder Jensen Heegaard, Peder Iversen Damgaard, Jep Jepsen Holstebro og Mads Laugesen Hvamgaard.

- (opsl. 43) Udi al underdanighed læst hans K. M. allernådigste forordning af dato 17. maj 1690 om fallitter og hvorledes med deres midler skal forholdes. I lige måde læst Kongl. forordning af samme dato om afskeders og interlokutioners indstævning, samt namsdommes eksekution.

- Højagtbare og velfornemme Mads Pedersen på Pallesbjerg beviste med Mads Christensen i Østerby i Asp og Morten Pedersen i Stadsbjerg, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 14te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Birgitte, salig Anders Jepsens, i Lindtorp (Lindtrup) med hendes lavværge, Jep Andersen i Mosgård (Mosegård, Mosegård) i Navr; Malte Andersen i Søllergård; Peder Pedersen i Østerby i Møborg og hans hustru Karen Andersdatter, samtlige hid til tinget til i dag for vidner at påhøre, angående Lindtorps hårds medfart, samt boens ulovlige forrykkelse, så og for synsmænds opkrævelse, item til spørgsmål for samme gård og bo at svare; nok stævnet samme personer til i dag 8 dage her til tinget at møde til syns afhjemling, og videre spørgsmål at tilsvare, om samme gård, så og til doms samme dag, anlangende samme gårds og bos medfart; desligeste samme dag stævnedes samtlige Lind og Falsig ("Folsø") bymænd, både selv og deres folk, for

deres sandheds vidne at aflægge efter tilspørgelse om forbemeldte Lindtorps bos forrykkelse og medfart, og som i går 8te dage [siden] stevnedede de Christen Thomsen i Brendgård og hans hustru Anne Jensdatter, Laurst Jensen Smed i Asp og Christen Christensen den yngre i Torp, deres sandhed at vidne udi samme sag og hvis dem derom kan blive tilspurgt; og begærte formeldte Mads Pedersen at vidnes personerne måtte eden forelæses og siden stedes tilspør(?). Så for retten fremstod Jens Thuesen i Falsig ("Fælsø") efter at eden var bleven oplæst og han sin ed havde aflagt, da blev tilspurgt af bemeldte Mads Pedersen om det ikke var ham i al Guds sandhed vitterligt, at salig Anders Jepsens enke Birgitte Albertsdatter ("Birgite Albridtzdatter") efter hendes salig mands død med hendes børn Malte Andersen og Karen Andersdatter haver holdt og haft Lindtorps gård med kvæg og kreaturer, boskab og behøring velbesat, avlen og marken vel dreven, indtil denne vinter da de da haver gjort såsom øde, hvortil han svarede: han ikke kunne sige Nej dertil. Ydermere blev han tilspurgt, om han vidste nogen anden årsag at gården nu var bleven stående således såsom øde og ubesået, end alleneste at anken og hendes børn selv haver bortført, forrykket og parteret boets midler og gårdens besætning i den henseende, at de ej havde tænkt, at den kopskatsfordring skulle have bleven efterladt; hvortil han svarede: at han vidste ingen anden årsag. Dernæst fremstod Mads Christensen i Falsig ("Fælsø"), efter at alt overbemeldte var bleven ham tilspurgt, og svarede i alle måder ligesom Jens Thuesen i Falsig før ham sagde, at han vidste ingen andre årsag dertil end den, som før er meldt. Søren Mikkelsen sammesteds vandt og tilstod ligesom Mads Christensen og Jens Thursen før ham vundet og tilstandet haver. Dernæst fremstod Niels Lauridsen (Niels Laursen) i Lind, og vandt, at han vel hafde set og hafde drevet med en plov i Lindtorps mark, set deres kvæg på marken, også set at avlen var blevet dreven, men vidste intet egentlig at forklare om deres midler og ikke heller egentlig årsagen hvorfor boet var blevet adsplittet og gården øde. Claus Nielsen sammesteds vandt, at samme gård var vel besat så længe den salige mand levede, og indtil nu forleden år 1689. Da fik [de] ikke fuldkommen deres byg sået, men ellers fik de avlingen vel hjem, og vidste ellers [ingen] anden videre årsag end som før er meldt, at gården således står øde. [...] Jørgensen af Lind, Søren Nielsen sammesteds, Christen Clemendsen, Mads Lauridsen, [...]dsen og Christen Pedersen, alle af Lind, vandt i lige svorne ed, ligesom Claus Nielsen før dem vundet haver. Dernæst fremstod Christe nThomsen i Brendgård, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at nu i foråret havde Malte Andersen af Lindtorp ført til Søllergård ved nattetide en beslagen vogn med to beslagne hjul og to træhjul på, med (lejer og skrog?) på, så og tvende kister og en [...] og videre vidste han ikke. Laurst Jensen Smed i Asp blev tilspurgt, om han ikke vidste, hvor det smedjeredskab blev [af], som var i Lindtorp, hvortil han svarede ved sjæls ed, at han v[idste] vel det var der, men hvor det blev [af] vidste han ikke. Christen Christensen i Navrtorp og Christen Thomsens kone i Brendgård blev påråbt, men inten af dem mødte, og blev og forelagt i dag [om] 8 dage at møde, deres sandheds vidner at aflægge om hvis dem udi samme sag kan blive tilspurgt. Birgitte Albertsdatter i Lindtorp, Jep Andersen i Moesgård og Malte Andersen i Søllergård blev i lige måde påråbt, men ingen mødt, og var forskrevne Mads Pedersen herefter tingsvidne begærende, og det på højædle Hr. oberst Palle Krags vegne. - Sr. Just Andersen, forvalter på Herningsholm, fremlagde en skriftlig stævning af dato 23. maj 1690, så og et tingsvidne af Herningsholms Birketing udstedt den 17. maj sidst afvigte, angående Peder Clemendsen af Hestlund med videre, som blev læste og påskrevne og findes indførte den

30. maj sidste afvigte; og var bemeldte Just Andersen dom bærende efter forringe irettesættelse. Bemeldte Peder Clemendsens stedsønner, navnlig Frederik og Jens Nielsønner, mødte og ved højeste sjæls ed benægtede, aldrig at have haft nogen videnskab om det omtvistede smedjeredskab, hvorfor dokumenterne blev i retten, og dommen endelig i dag [om] 14 dage at blive afsagt for retten.

4. juli 1690. (opsl. 43). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard, Lauge Madsen i Hvam, Søren Pedersen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Iver Jensen i Bøgild, Niels Mortensen i Bøgild og Christen Christensen Lundbygaard.

- Hæderlige Hr. Peder Jensen Solgaard lod oplæse en opsættelse her af tinget udstedt den 20. juni sidst afvigte, hvormed han beviste Christen Pedersen i Agergaard i Vejrum Sogn lovligt for dom til i dag at være indstævnet angående gælds fordring, som er 20 slettedaler, efter obligation dateret 12. september år 1675, og forment hæderlige Hr. Peder Jensen Solgaard, at Christen Pedersen burde samme hans udgivne obligation med kapital og rente samt al derpå anvendte bekostning skadesløs ingen 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Christen Pedersen i Agergaard, og fremlagde en obligation på 20 slettedaler dateret Tolsgård den 27. maj år 1680, som var i to stykker, som var på slet papir, og blev de 8 mænd forevist, og sagde fornævnte Christen Pedersen, at det var de samme penge som stod skrevet på det slette papir, som hæderlige Hr. Peder Jensen nu fordrer efter en pur obligation, og blev samme sønderrevne obligation af rettens betjente i retten annammet; og fremlagde Christen Pedersen et indlæg dateret Kvistrup den 4. juli 1690 under Rasmus Nielsens hånd (opsl. 44 er duplikat af opsl. 43) (opsl. 45) som videre skal blive indført. Såsom her udi retten fremlægges Christen Pedersens pure obligation af dato 12. september 1675, og Christen Pedersen derimod sig til befrielse og sagen til besmykkelse fremlægger en obligation, som han foregiver at skal være på samme penge, af dato 27. maj 1680, og det på slet og ret papir imod Kongl. forordning, og i tvende stykker sønderreven, da ses ej samme "Schorteck" (?) på slet parpir for gyldig kan eragtes, men Christen Pedersen tilfindes skadeskøs kapitalen med dens interesse og omkostning skadeskøs inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven. I det øvrige for den medfart imod Kongl. Majst. forordning om stempel papir, dets misbrug, at lide som vedbør med videre, som samme forordning i sig selv om formelder. NB.

- Jens Poulsen Obitsø ("Jens Pofuelsen Obidtz"), på højædle og velbårne Fru Margrethe Reedtz til Rydhave hendes vegne, beviste med Morten Rasmussen og Jens Jensen, begge af Bøge, som afhjemlede ved ed [og] oprakte fingre efter loven, at de forleden lørdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Anders Christensen, forrige møller i Rymølle(?), for nogen restans og Kongl. resterende skatter, som han merbemeldte velb. Frue skyldig er, og for dom at lide for samme restans. Anders Christensen Møller fremlagde et fæstebrev af 28. juni 1683, og beråbte sig på noget regnskab, hvorfor sagen er opsat i 4 uger. - NB. Sr. Rasmus Nielsens Nielsens (sic) indlæg i overbemeldte sag, så lydende: "Efftersom min fattig Thiener Christen Pedersen i Agergaard beklager sig, at hæderlig og Vellærde Hl: Peder Jensen i Hierum lader Søge hannem for En giæld paa 20 SlDlr; effter En Casserit brev som huilchen hans haand Eller Zegel findis Vnder, mens hans Zegenet gandsche fra refuen dend 27 May 1680. Da hand Sl: Anders Jensen med Et nyt brev paa samme 20 Dlr: forsichret, huilchet brev in originalj med thuende døde

mends hender vnder her hos fremvises at vere indfriet og gandsche Casserit, Saa hand ved Sig gandsche ingen giæld at være hannem schyldig, og iche Hl: Peder Jensen schal kunde fremvise nogen V-Casserit bref fra hannem, iche heller med schiffte bref effter hans formand bevise sig at hafue nogen Rettighed til samme Obligation eller dends Summa at vere tilfalden, Formehner der for, hand for den obligation som huilchen hans haand Eller Zignet findis Vnder, bør at frjkiendis og Hl: Peder Jensen for Saadan V-billig trettets paaførelse effter Louen blifue tildømt hannem dend for aarsagede omkostning at betale, huor paa hand En Retmessig dom begierer, Thienistl: begieris dette i Retten paa Hierum ginding herritz ting i fornv. Sag maa lessis paaschrifuis, og J huis passerer Jndførnis. Datum Qvistrup dend 4 Julj 1690. Thienestvilligste Rasmus Nilsn: Eg:"

- Velagte Mads Poulsen Overlund på velfornemme Mads Pedersen på Brunbjerg hans vegne, efter foregående kald og varsel indført den 27. juni sidst afvigte, fremlagde et syn, så lydende: 1690 den 28. juni var vi undertegnede Christen Mikkelsen og Thye Poulsen i Dalgård, og Christen Bertelsen og Niels Pedersen i Navr By, efter udmelding i går af tinget, til syn udi Lindtorp, efter velfornemme Mads Pedersen på Brunbjerg og fuldmægtig ved Pallesbjerg hans forevisning, og så vi... (...en side med syn...) ...dette bekræftede overbemeldte 4 mænd, nemlig Christen Mikkelsen og Thue Poulsen i Dalgård og Christen Bertelsen og Niels Pedersen i Navr By, således i al sandhed at være passeret, hvorpå de bad dem Gud til hjælp; og var Mads Poulsen på velbemeldte Mads Pedersens vegne herefter tingsvidne begærende.

11. juli 1690. (opsl. 45). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd Iver Jensen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard, Mads Sørensen i Bisgaard, Laurs Pedersen i Bisgaard; Jens Kjeldsen i Bøgild, Peder Graversen i Skylvad, Jacob Bertelsen i Hvam og Iver Thomsen i Hvam. - Jens Poulsen Obitsø, på velb. Fru Margrethe Reedtz til Rydhave hendes vegne, beviste med Iver Jensen i Bjert og Jacob Madsen tjenende på Rydhave, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i går, var 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede de 4 mænd i Borbjerg sogn, som haver Borbjerg Kirketiende i fæste, nemlig Peder Bund i Borbjerggård, Jens Clemendsen i Skave, Peder Jensen Heegaard og Christen Madsen Heegaard, enhver til deres bopæl, for dom. I lige måde samme dag indstævnedede [de] en del i Borbjerg sogn for dom anlangende de 20 [...] som de er tildømt af landsommerne at betale, enhver sin kvota. (opsl. 46) Intet videre udi retten fremlagt, hvorfor det er opsat i 3 uger.

- Niels Nielsen Perregaard, på Hr. forvalter på Herningsholm Just Andersens vegne, fremlagde et tingsvidne af Herningsholms Birketing udstedt lørdagen den 17. maj sidst afvigte, angående Peder Clemendsen og hans hustru Maren Poulsdatter, begge af Hestlund, og derhos en skriftlig stævning af dato 23. maj 1690 med dens påskrift, hvormed han beviste overbemeldte Peder Clemendsen og hans hustru Maren Poulsdatter her til tinget lovligt at være indstævnedede, angående noget stjålet smedjeredskab efter samme tingsvidnes videre formelding, og som det var rette domsdag og sagen tilforn haver været opsat i 6 uger, var bemeldte Niels Nielsen Perregaard på Hr. forvalter Just Andersens vegne efter forrige irettesættelse dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte men ingen er mødt noget her imod at svare. Blev for retten afsagt af herredsfogden og de 8te dertil opnævnedede domsmænd, nemlig: Mads Poulsen Overlund, Peder Jensen Heegaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Lauge Madsen i Hvam, Jens Jørgensen i Skikkild, Enevold Thamsen i Hvam, Peder Laugesen i

Hvam og Peder Birkild: Såsom her for os med tingsvidne bevises, at det omrørte stjældne smedjeredskab skal være funden udi Peder Clemendsen og hans hustrus hus, under deres frelse, efter videre tingsvidnes formelding, og intet udi ringeste måder fremlægges Peder Clemendsen eller hans hustru til nogen befrielse, da nu sagen udi 6 uger haver været opsat, uden alleneste Peder Clemendsens egne bare ord; Da ses ej rettere af os at kan kendes, at såsom forindførte stjålne koster findes under fornævnte Peder Clemendsens og hans hustrus frelse og gemme, at de jo derfor bør tilbørligen efter loven at svare, deres hjemmelsmand at fremvise eller at lide efter loven som tuve og tyves medvidere, og udi det øvrige at betale til Just Andersen al den på processens anvendte bekostning, og efter lovens pag. 986, 39. artikel, de vedkommende at stande til rette som vedbør.

- Mads Laugesen Hvamgaard i dommerens sted. Kongl. Majst. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas, på sin gunstige principal, velædle assessor Dr. Willum Worms vegne, beviste med Jep Jepsen og Christen Rasmussen af Holstebro, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Morten og Christen i Åhule(?) ("Aahuole") og Peder Mortensen i Kvolsgård for deres med resterende skyld og landgilde, både for forleden år og forrige åringer, efter rigtig hvorhvervede dommes formelding. Så for retten fremstod velbemelte Thøger Pedersen, og gav til sag først Morten og Christen i Åhule(?), årlig til martini sidst afvigte (...). Kvolsgård: Peder Mortensen (...) og satte fornævnte Thøger Pedersen Hvas i al dom og rette, og formente, de indstævnedes bør samme deres med resterende gæld og landgilde for ethvert år efter rigtige dommes formelding til velædle Hr. Assessor skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3 gange påråbte, men ingen mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt, at de indstævnedes bør samme deres med resterende skyld og landgilde, både for forleden år og forrige åringer, til deres gunstige og velbårne husbonde inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

- Endnu samme kaldsmænd afhjemlede, at de samme dag lovligt stævnedes unge Christen Præstegaard ("Christen Prestgaard") i Gimsing for tvende års resterende korn, og formente Kongl. Majst. herredsfoged, han det pligtig er, efter hans Kongl. Majst. allernådigste vilje og befaling at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Christen Præstegaard blev 3de gange påråbt, og ej er mødt noget her til at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

18. juli 1690. (opsl. 46) Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Iver Thamsen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Enevold Thamsen i Hvam, Gregers Nielsen i Ølby, Iver Jensen i Bøgild, Niels Mortensen i Bøgild og Otto Lauridsen ("Otte Laursen") i Borbjerg By.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om commerciens- og negotienssikkerhed med konvoj udi Nord- og Østersøen, dateret 24. juni 1690.

- Peder Pedersen Drejer i Sevel beviste med Jacob Bertelsen og Jens Mikkelsen, begge af Sevel, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Johanne Terkelsdatter, fornævnte Peder Pedersen Drejers hustru, for vidner at påhøre, anlangende hun skal være uden hans vilje og minde fra ham borttrømt, og talte med en pige, navnlig Karen Jensdatter, som nu bor udi huset som hun sidst fradrog. Dernæst fremstillede fornævnte Peder Pedersen vidnespersoner, først Påske Eriksen i Sevel

Skovby, Søren Jensen Vestergaard i Sevel, Christen Nielsen i Vestergård i Sevel, Mads Christensen i Sevel og Mads Thorsen i Heegård, som alle samtlige med en stemme, ved sjæls ed efter loven, at på otte års tid haver de hverken set eller hørt til fornævnte Johanne Terkelsdatter der i sognet, ej heller set hende i kirke eller udenfor, så de vidste aldeles intet af hende at sige; desmidlertid haver hun ikke været der i sognet hos hendes mand, fornævnte Peder Pedersen Drejer, og var Peder Pedersen herefter tingsvidne begærende.

- Velagtbare Mads Pedersen på Brunbjerg beviste med Poul Jensen af Skadborg og Niels Danielsen i Bjerre, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de forleden onsdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Birgitte Albertsdatter, sl. Anders Jepsens i Lindtorp, med hendes lavværge. I ligemåde Jep Andersen i Navr Moesgård, Malte Andersen i Søllergård i Vejrum, Peder Pedersen kusk i Østerby i Måbjerg/Møborg ("Møbiere") og hans hustru Karen Andersdatter, enhver til deres bopæl, for sigtelse og dom her til tinget anlangende Lindtorps gårds og bos omgåelse og medfart. Dernæst fremlagde fornævnte Mads Pedersen et indlæg af dato 18. juli 1690 under hans hånd, som blev læst og påskrevet, og videre i agten skal blive indført. Dernæst blev læst et tingsvidne her af tinget udstedt den 27. juni sidst afvigte, og så et tingsvidne af Ulfborg-Hind Herred den 16. juli sidst, og endelig et synsvidne her af tinget den 4. juli sidst, hvilke samtlige i dag blev læst og påskrevne, og videre i akten [skal] blive indført. Dernæst sigtede velbemeldte Mads Pedersen de indstævnedes efter hans indgivne indlægs beskyldning, og det ved sjæls ed, og [var] dom begærende. De indstævnedes er 3de gange påråbte, og ingen [er mødt, hvor]for sagen er opsat i 4 uger. (opsl. 47 er duplikat af opsl. 46)

- (opsl. 48) Velfornemme Mads Pedersens indlæg så lydende: Såsom jeg underskrevne, på den højædle og velbårne herres Hr. oberst Palle Krags vegne, haver ladet hid til tinget til i dag indstævne Birgitte Albertsdatter, salig Anders Jepsens udi Lindtorp, og hendes tvende sønner Jep og Malte Andersønner, samt hendes svoger [læs: svigersøn] Peder Pedersen med sin hustru Karen Andersdatter, sigtelse og dom at lide efter varsels melding, anlangende Lindtorps gårds og bos ulovlige medfart. Så er på overvelbemeldte Hr. Oberstens vegne først min klagelige sigtelse på bemeldte enke, børn og svoger, således: 1. At enken med hendes yngste søn og datter, og med den ældste søns råd og videnskab (såsom han ellers var uden børn) haver efter mandens, salig Anders Jepsens død, uden nogen registrering, skifte eller anmelding til husbondenden, skaltet og valtet med boet efter egen vilje og lyst, indtil de nu på det sidste rent haver bortsneget, forrykket og under sig fordelt al boets middel, og gjort gården øde, uden advarsel eller lovlig medfart og fraskillelse, så at de alleneste haver tillauget husbonden en ruineret, øde, ubesået og udreven gård at imodtage, samt en del af dens indeholdende skatter at betale, foruden den store kopskats restans som husbonden med så stor omhyggelighed og nøje erholdte for dem allernådigst efterladelse på, så og foruden intet at nyde for gårdens afgift. 2. Dernæst sigtes både enken, begge sønnerne, svogeren og datteren, at have været allesammen udi råd, videnskab og gerning med at forrykke, bortføre og adsprede boet, lade gården stå øde og ubesået, og således hemmeligt at besudle(?) stedets fromme og langt fraværende husbonde, som dem ingensinde nogen strengthed, men stedse alt goft haver betroet. 3. Sigtes enken og hendes søn Jep Andersen for fejlagtig og uret undskyldnings forevending nu på sidste, tværs imod enkens egne forrige ord og beretning om boets afspredelse, i det de nu ville sige det at være sket ved armod og eksekutioner, men som Gud (og alle folk i egnen som haver videnskab om

sagen) langt anderledes er bekendt, nemlig at det er sket at frygt for kopskattens restans, så vil jeg kun stille et eneste punkt af deres medfart til eftertanke for dommerne, og ellers alle I, nemlig: At som gården forrige år stod vel besat inde og ude, med kvæg, boskab og fornødenhed, den nu befandtes gjort så uforskammet blot og øde, at der ikke fandtes det allerringeste redskab eller boskab, som bruges ved den ringeste bondebolig, ikke greb, rive, plejl, reb, økse, hammer, søm, nagle og fasten, ikke pind etc. og hverken det eller andet enten ved nam, eksekution eller noget sligt er udtaget eller bortkommet, så at ingen frænde hånd (hvorfra Gud landet og os alle bevare) gør noget sted så bart, ingen fremmed tyv kan eller gider stjæle så nøje, og af intet menneske plejer røvers eller friers så rent ud, som der ude friet, alleneste at enken til et smykke på sagen er bleven i gården med en ko til mælk for sig selv, og to gamle tilbyttede "hellenis" bæster, etc., efter synets videre melding, hvorved da det gode langtfra boende herskab skal narres, og (som de haver ment) nøjes. Om disse tvende forberørte poster og beskyldninger, fremlægges til oplysning og bevis, både syn og viden, og derpå mere velbemeldte Hr. oberstens vegne erbydes at gøre derpå sigtelsesed nu for retten. Alt så sættes i rette og formenes en (...?) [...] al vidtløftig prætentio på at indføre og samle boet igen, ved [...] loven, såvel nu umuligt skulle være, men alleneste at enken samt [...] sønner, så og hendes svoger bør samtlige: 1. At betale alle Kongl. kontributioners restans, og hvis som i så måde videre kan falde af gården, inden til næstfølgende 1. maj 1691, og derfor skaffe kvitteringer. 2. At svare og betale gårdens afgift til husbonden, alleneste fra den tid landmålingens matrikul udkom at sk[...] efter, hvilket regnes fra 1. maj 1688 til 1. maj 1691, for tre år, årligt fyrretyve slettedaler; for de forrige åringer, da gården stod for den høje takst, prætenderers på herskabets gunstige behag ej noget videre. 3. At lade reparere gårdens huses brøstfældighed, således at de kan stå for funde ved lovligt syn, eller i ringeste betale hvis som det efter seneste syn, at de lideligste gjorde takst er sat for. 4. At erstatte hvis som gårdens sæd og avl er forringet og beskadiget, derved at jorden er ugødet og ubesået, samt møget "ublandet", og dessen dependentier. Udi hvilke forskrevne poster, det rug som er sået og forefindes, gerne skal komme dem efter billig takst og vurdering til gode, når høste- og bjergelønnen samt denne proces' bekostning fra regnes. Og er herpå en retmæssig kendelse og dom af retten tjenstvillig begærende og formodendes, forblivendes rettens administrators tjenstærbedige tjener, M. Pedersen M.Pp. Hjerm Ginding Herredsting den 18. juli 1690.

- Følger nu tingsvidnet: Kongl. Majst. herredsfoged i Ulfborg og Hind Herred Hans Madsen Blankbjerg, Claus Jensen Tang skriver, Laurids Nielsen i Sønderbygård i Hee og Niels Madsen i Gadgård gør vitterligt, at år efter Kristi fødsel 1690, onsdagen den 16. juli, på fornævnte ting og for bisiddende ret fremkom, på højædle og velfornemme mand Mads Pedersen på Brunbjerg, forpagter på Pallesbjerg og forvalter over dets underhørige, der lovligt æskede, begærede og fik et fuldt tingsvidne af efterskrevne lovfaste dannemænd, som er: Laurids Nielsen i Sønderbygård i Hee; Niels Madsen i Gadgård i Madum; Jens Christensen i Korsgård; Dines Sørensen ("Dynniss Søfrensens") i Kirkegård ("Kierchgaard"); Christen Graversen i Bundsby(?) ("Baandtzyby") på Hollemland; Gravers Lambertsen i Hvinkel (eller Hvingel) i Hee; og Christen Nielsen i Vind Kirkegård; hvilke fornævnte lovfaste dannemænd vandt, alle på tro sjæl og rette sandhed, at de hørte og så, det fornævnte Sr. Mads Pedersen fremstillede kaldsmænd Poul Jensen i Skadborg og Niels Danielsen i Bjerg ("Berig") i Staby, som tilstod ved ed efter loven, at de i dag fjorten dage [siden] stævnedes

Birgitte Albertsdatter, salig Anders Jepsens i Lindtorp, med hendes lavvørge; Jep Andersen i Navr Moesgård; Malte Andersen i Søllergård i Vejrum; Peder Pedersen Kusk i Østerby i Møborg og hans hustru Karen Andersdatter, hid til tinget i dag, vidner at pågøre, om Lindtorps bo og dets forrykkelses medfart. Derefter fremkom Axel Andersen, ladefoged på Pallesbjerg, og gjorde sin ed efter loven, at han skulle vidne hans sandhed, og vandt, at næste lørdag efter den ordinære årlige bededag, var han efter hans husbonde Mads Pedersens befaling i Lindtorp, og havde forkyndet, at den store skatterestans på kopskatten var efterladt, og som han da så og fornam, at intet kvæg var i eller ved gården, uden to gamle bæster og en ko, spurgte han hende ad, hvor hendes gods og kreatur var afbleven, mens det var nu så slet; hvortil hun ham svarede: "Det gjorde ej godt at dølgge på sandheden, hun havde giftet hendes ene datter til Møborg som havde fået noget til medgift, og den ene søn havde gået hjemme, ville også have noget, så var der en søn tilforn gift til Navr, han havde intet fået før, derfor ville han også nu have noget med de andre, som han og bekom, derfor var boet nu adsplittet og hun havde også tænkt, gården skulle gå i Kongens være, derfor lod hun hvor på berørte måde sit bekomme, hvorfor hun nu intet kunne gøre ved [...] (opsl. 49) [...ha]ver også tit været eksekveret for samme skatter, som Mads Pedersen selv flyede dem fra hende imellem". Mads Christensen på Bjerg i Staby gjorde sin ed efter loven, og vandt, at han samme tid kørte for Axel Andersen derhen, og hørte i alle måder lige således passeret, som han for ham nu vundet haver; og var Sr. Mads Pedersen dette ved tingsvidne beskrevet begærende. At så for os gangen er, bekræfter vi under vores hænder eller og signetter. Datum ut supra. Hans Madsen Blankbjerg M.Pp., C.Tang Eg.hd.

25. juli 1690. (opsl. 49). Mads Laugesen i Hvamgård i dommerens sted, Peder Kastberg skriver; otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Jens Kjeldsen i Bøgild, Iver Jensen i Bøgild, Niels Mortensen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Nielsen i Hvam og Las Madsen Hvamgaard.

- [Intet forrettet.]

1. august 1690. (opsl. 49). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen i Hvam, Lauge Madsen i Hvam, Enevold Thamsen i Hvam, Mads Bertelsen i Hvam, Jens Lassen i Barslund, Niels Nielsen i Hvam og Las Madsen i Hvamgård.

- Velagtbare Jep Pedersen Trans, på hæderlige Hr. Christen Solgaards vegne, beviste med Jens Mikkelsen og Anderse Pedersen, begge af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de de dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævned Bertel Christensen i Måbjerg for synsmænds udnævning, og i morgen at møde i annekspræstegården, og der at syne hvis dem forevises, og samme syn i dag [efter] 8 dage at afhjemle. I lige måde stævned Bertel Christen til samme tid på åstedet at møde, item for forbudsvidne til i dag at tage beskrevet, angående Bertel Christen intet hø eller korn fra annekspræstegården i ringeste måder at fraføre, item for udvisningsvidne af annekspræstegården efter for ergangne dom. Så for retten fremstod fornævnte Jep Pedersen Trans, og forbød Bertel Christensen at sælge, afhænde eller afføre ladehø eller korn fra præstegården, men det på steden at lade udtære, under straf som loven udviser. Nok gjorde udvisning til bemeldte Bertel Christensen efter ergangne dom 1689 den 29. november, gården til Phil. Jac. førstkommende rydelig at gøre, under straf som vedbør, såsom han imod dom over tøden(?) den haver besiddet;

hvorefter Jep Pedersen Trans på hæderlige Hr. Christen Solgaards vegne var tingsvidne begærende. NB: Bertel Kirkegaards svar.

- Peder Pedersen Heegaard [NB: senere "Peder Jensen Heegaard"] beviste med Peder Pedersen og Mads Pedersen, begge af Heegård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden onsdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens Nielsen i Hesselå og hans gårdmand Christen Christensen for syn over hans enge, og i dag for afhjemling angående hvis skade derpå af deres hoveder kan være gjort. Dernæst fremstillede [han] 2de synsmænd, nemlig Christen Jepsen i Risum og Jens [...]nsen i Vandborg, som vandt ved sjæls ed, at de forleden onsdag, var 14 [dage siden], var til syn på et stykke eng vesten Hesselå, som tilhører Peder Jensen [...] fra Hesselågård og vesterpå ned [af] åen til møllestedet, som ligger indenfor Hesselås agre. Der så de, at samme eng var opædt og gjort skade udi for 5 favne høstak, som de vurderede og satte for 5 mark; hvorefter Peder Jensen Heegaard [NB: tidligere "Peder Pedersen Heegaard"] var tingsvidne begærende.

- NB: Bertel Kirkegaards svar imod udvisningsvidnet: Såsom ærværdige, højædle og meget vellærde mand Hr. Christen Solgaard, Guds ords tjener til Holstebro og Måbjerg menigheder, haver ladet mig underskrevne citere til Hjerm Ginding Herredsting for udvisningsvidne af Måbjerg Kirkegård jeg beboer, da er det mit korte svar der imod, at hvis restans den dom omformelder, som han forleden vinter forhvervede, haver haver (sic) jeg ham efter hans egne gode vilje og minde rigtigt og ærligt betalt, så jeg er ham ganske intet skyldig i nogen måder, uden al ære og godt, såvel mit landgildesmør forleden Sankt Hansdag forfalden, og såsom han aldrig nogen tid ville give mig kvittering på hvis jeg leverede, men han svarede, at han skrev det af i jordebogen, så skal det være nok, men må mig af rettens betjente tillades, så vil jeg nu her for retten gøre min korporlig ed efter loven, at jeg er ham intet skyldig i nogen måder, som før er meldt, hvorfor jeg formoder intet udvisningsvidne i så måde over mig bliver udstedt; begærer gerne, at dette mit korte svar på læses, påskrives og indføres i hvis, som i denne sag bliver afsagt, og mig igen tilstilles. Datum Måbjerg Kirkegård den 1. august 1690, Bertel Christensen Eg.h.

- Hertil svarede Jep Pedersen Trans på hæderlige Hr. Christen Solgaards vegne: Der var ingen, som endnu fordrede ham noget, når han blev krævet var det tillige nok at svare; og var som tilforn tingsvidne begærende.

- Jens Poulsen Obitsø på højædle og velb. frue Fru Margrethe Reedtz til Rydhave hendes vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 4. juli sidst afvigte, hvormed han beviste Anders Christensen Møller i Rydmølle hid til tinget til i dag lovligt at være indstævnet for dom, angående Kongl. resterende skatter, så og for resterende skyld og landgilde. Så gav bemeldte Jens Poulsen Obitsø fornævnte Anders Christensen Møller til sag, først for året 1689, juli kvartal 13 mark 3 skilling, kop- og ildstedskat 10 mark. Oktober kvartal 16 mark, okse- og flæskeskat 3 mark. År 1690, januar kvartal 15 mark 9 skilling, kop- og ildstedskat 10 mark. April kvartal 15 mark 9 skilling. Er tilsammen 14 rigsdaler, 4 mark, 5 skilling. Og satte fornævnte Jens Poulsen Obitsø i al dom og rette, og formente, at indstævnedede Anders Christensen Møller bør samme resterende Kongl. skatter samt forfalden mølleskyld til hans velb. husbonde inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Anders Christensen Møller blev 3de gange påråbt, og ej selv bødt, men bad fremlægge hans fæstebrev af dato 28. juni 1683, så og et regnshav på hvis som han havde ladet bekoste på fornævnte Rydmølle. Jens Poulsen Obitsø formente endnu som tilforn, at Anders Christensen burde samme hans med resterende skadesløs at betale, og hvis Anders

Christensen kunne have noget at fordre hos hans gunstige og velb. husbonde, forment han, at Anders Christensen bør det lovligt at søge, og var endelig dom begærende. Er for retten afsagt: At såsom Anders Christensen Møller søges af velb. Fru Margrethe Reedtz til Rydhave for 14 rigsdaler 4 mark 5 skilling, såvel og for ____, og han derimod intet fremlægger sig til befrielse som for gyldigt kan anses, da ved jeg ham ej at befri, men han bør samme restans inden 15 dage til hans gunstige velb. husbonde skadesløs at betale, eller lide nam efter loven. Og hvis han kan have noget at fordre hos velb. Fru Margrethe [Reedts], da haver han at lovligt ved lands lov og ret hos hende igen at søge [...].

8. august 1690 (opsl. 50). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver, otte mænd er Peder Christenesen i Mogenstrup ("Mounstrup"), Niels Terkelsen i Mogenstrup, Christen Christensen i Mogenstrup, Jens Bentsen ("Jens Bendtzen") i Mogenstrup, Christen Pedersen i Kirkegård, Iver Jensen i Bøgild, Niels Mortensen i Bøgild og Peder Christensen i Borbjerggård.

- Velagtede Jep Pedersen Trans, på hæderlige Hr. Christen Solgaards vegne, et synsvidne. Efter kald og varsels afhjemling i dag [efter] 8 dage, fremstod for retten Peder Jensen i Særkjær og Jens Villadsen i Tradsborg, som med oprakte fingre efter loven vandt, at de efter herredsfogdens befaling, af den 1. august på Hjerm Ginding herredsting udgaven, og da tilnævnt at syn og se præstegårdens mark og bygning udi Måbjerg, og som vi da efter bemeldte befaling indstillede os udi præstegården, ungefær klokken 7, da og tillige væres kære sognepræst, hæderlige og vellærde mand Hr. Christen Solgaard, og da der lod sig finde, og skikkede bud til Bertel Christensen, han ville komme ud til ham i gården, og da han udkom i gården, begærte Hr. Christen, at Bertel Christensen ville udvise ham gårdens mark, hvortil Bertel Christensen svarede trodselig "Nej, han var ikke stævnet dertil". Da sagde Hr. Christen: "Da beder jeg Eder, og såvidt jeg er Eders husbonde, befaler Eder, at udvise der for disse dannemænd, at det kan vorde synet", hvortil han atter svarede "Nej, han ville ikke udvise det, han havde nu en anden husbonde, som han fik at lyde, og ville nu straks ride afsted til Gudum Kloster, så vi ikke kunne få jorden udvist". Da efter Hr. Christens begæring synet udi gårdens huse... (...) ..og da ved os lod Hr. Christen ham advare, at han brøstfældigheden ville lade reparere inden Philipi Jacobi førstkommende, så de kunde vorde værdiggjort som skikkeligt og billigt. End og lod ham tilsige, gården til samme tid rydelig at gøre efter ergangne dom af den 29. november 1689, og efter i går hvorhvervede tingsvidne, hvortil han svarede det skulle ske; hvorefter Jep Pedersen Trans på hæderlige Hr. Christen Solgaards vegne var tingsvidne begærende.

15. august 1690 (opsl. 50). Dommer Tøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd Christen Nielsen i Trandum, Las Jensen i Trandum, Christen Christensen i Trandum, Morten Pedersen i Trandum, Ole Vistesen ("Olle Vistisen") i Trandum, Mads Thomsen i Trandum Skovby, Enevold Thamsen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam.

- Gregers Nielsen Ølby, efter ordre og befaling fra højjædle Hr. amtsmand på Jens Laursen Bastrups af Stadsbjerg i Fovsing hans vegne, beviste med Niels Christensen i Skadborg og Christen Jespersen af Vesterkjær af Fovsing sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de de dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede Peder Mortensen i Kvolsgård for vidner at påhøre, anlangende Jens Bastrups sønner, som han haver slået, så og for syn og sigtelse at tage beskreven, såvel og så for syn. Derhos fremstillede [han] Poul Mortensen

i Fousinggård og Christen Nielsen Smed i Fousing, som vandt ved sjæls ed efter [loven], at de mandagen før Sankt Olufsdag synede Jens Laursen Bastrups sønner, nemlig Laurs [og Niels] Jensønner, da så de på Niels Jensens venstre "aksel" en blå plet; den anden søn blev forevist hans arm, da så de hverken den at være blå eller blåstemplet, men syntes at være noget ridset; hvilke foreskrevne børn stod for retten og sagde Peder Kvolsgaard havde slået dem, som tilforn er ommeldt, og at han også drog den ene dreng [...] i hans hår. Niels Jensen i Vester Ølby blev påråbt, hans vidne at aflægge, men Hr. Peder [...] foregav i dag, da han rejste til tinget, han ville gøre hans undskyldning, at han vidste intet i den sag. Peder Kvolsgård var her for retten til stede, og blev tilspurgt, om han kunne fragå, at han jo på forskrevne måde havde slået disse børn på sidst forleden søndag var 14 dage [siden], hvortil han svarede: "De voldriver hans og andres mark og eng med deres Creser(?) nat og dag, både ham selv og hans børn", men ingen ed blev fremlagt, ej heller gjort, hvorefter Gregers Nielsen var tingsvidne begærende.

- Gregers Nielsen Ølby beviste med fornævnte 2de varselsmænd, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Anders Olsen Sejbjerg ("Anders Ollesen Sejbjerg") i Fousing, til i dag at møde for vidner at pågøre, angående noget ler, som af Jens Laursen Bastrup er foregivet han og hans folk skal have gravet i Stadsbjerg Mark. Dernæst fremstillede [han] vidnespersoner, nemlig Laurst Nielsen Høj, som vandt ved sjæls ed, at der ligger et stykke hede imellem hans hede og Stadsborg mark, som Anders Sejbjergs seks agre påstøtter udi samme hede, og der haver Anders Sejbjerg taget hans ler, ulastet og upåkæret, til hans bygnings fornødenhed, som han kan erindre i 20 år, og aldrig haver hørt nogen klage derom, og vidste ingen andre lerpytter end de samme. Niels Christensen som har boet og [overstreget: er født] hvis kone er født i fornævnte Stadsbjerg, han vandt ligesom før er meldt på 20 års tid, og foregav hans hustru kan vidne og haver før ham kundgjort, at hun kan mindes lige så længe. Anders Knudsen af Østerby i Asp, som er født i fornævnte Stadsbjerg, vandt ved sjæls ed, at han kan mindes i 50 år: da er ham vitterligt, at de, som haver boet i Sejbjerg imidlertid, haver ulastet og ukæret taget deres ler til fornødenhed af samme lerpytter; hvorefter velbemeldte Gregers Nielsen var tingsvidne begærende, og Anders Sejbjerg begærede genpart.

- Velagtede Mads Poulsen Overlund, på hæderlige Hr. Peder Rasmussen, sognepræst til Ølby, Asp og Fousing sogne og provst i Hjerm Herred, hans vegne, beviste med Ole Mortensen ("Olle Mortensen") i "Vughøel" (?) og Laurids Lauridsen ("Las Lauridtzen") af Sejbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de de dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Laursen Bastrup i Stadsbjerg, og talte mundligt med ham selv, for vidnes påhør, sigtelse, klage og voldsdrift, i lige måde for ærrørige ord hans ældste søn Laurs haver haft imod Hr. Peder Rasmussens anneksbonde Jacob Christenesen i Fousing Kirkegård, som de og samme dag gav fornævnte Laurs Jensen ("Laurst Jensen") kald og varsel for i Vester Ølby [hvor] han tjente, og talte med ham selv. I lige måde samme dag indstævnedes [de] vidnespersoner, nemlig Jacob Christensen Kirkegaard, hans hustru Margrethe Kyndesdatter ("Mergrete Kyndissdatter"), Peder Mortensen Kvolsgård, og Anders Olesen Sejbjerg. Da fremstod her for retten først Margrethe Kyndesdatter, som vandt ved sjæls ed, at forleden torsdag, var 3 uger [siden], da gik hun i deres eng, nemlig Kirkegård Eng; da kom Laurs Jensen med to bæster af hans faders, og førte dem ind på deres eng imellem deres høholme, som hendes mand gik og slog. Så bad hun, at han skulle føre dem af samme eng, hvortil han svarede: "Nej jeg vil ikke hegne, hvem huen vil hegne for

Eder", og tøjrede(?) ("tyrede") den ene på engen og den anden i holmen, og gav mange ubekvemsord. Så gik hendes mand Jacob hen og tog ham op; så gik Laurs Jensen trodsig, og satte dem igen på stedet, og sage til Jacob "[...] du skulde lade dem stå der, din røde skælm", og ydermere sage "du skal lade dem stå, [eller] du skal fare en djævels fæ, jeg skal forløbe mit liv på dig!". Peder Kvolsgård (opsl. 51) og Anders Sejbjerg vandt i lige svorne ed, at de så, at den vold tyden som Laurs Jensen forganget haver, og om vundet haves af Margrethe Kyndesdatter, er udi al sandhed således, og ydermere hørte [de at] han gav Margrethe Kyndesdatter mange ubekvemsord. Dernæst fremstod Jacob Christensen, og efter at eden var blevet ham forelæst, ved sjæls ed sigtede fornævnte Laurs Jensen for samme ærrørige ord med videre, som før indført er; og var Mads Poulsen herpå tingsvidne begærende.

- Endnu velagtede Mads Poulsen Overlund, på Hr. kancelliråd Dr. Villum Worms vegne, beviste med samme kaldsmænd, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens [Laursen] Bastrup, og talte med ham selv, for vidnes påhør, anlangende volddrift i Fousing enge og mark. Så for retten fremstod Niels Christensen i Fousing, og vandt ved sjæls ed, at det er ham i al sandhed vitterligt, at i går (vor måned?) morgen tidlig, da gik Jens Bastrup og hans sønner med deres kvæg i Fousing enge, og den ene hans bæst gik løs i Peder Kvolsgaards eng og slæbte tøjren ("tyren") efter sig. Dernæst fremstod Peder Kvolsgaard, og sigtede fornævnte Jens Bastrup og hans sønner for den volddrift de gjorde forledem søndag, var 14 dage [siden], i hans eng, og sagde sig ingen vidner at hav edertil, uden en dreng ved navn Jens Madsen, som var hos og så det, og det her for retten vedstod, dog ikke nogen ed ham derfor måtte forlægges, eftersom han ikke var myndig efter loven, og hørte han, at de gav Peder Kvolsgaard mange unyttige ord, hvorefter Christen Jespersen i Vesterkjær og klagede over Jens Bastrup og hans børn for volddrift udi hans mark og eng udi hegnetid, og havde slået en hofte ned på hans ko. Ydermere klagede hæderlige Hr. Peder og sognemændene som har kongens og kirkens tiende i fæste, at han indfører sit korn så meget han lyster, førend det bliver talt, og giver dem der intet mere af, end han selv lyster; hvorefter Mads Poulsen var tingsvidne begærende.

- Den sag med højagtbare Mads Pedersen på Brunbjerg og Birgitte Albertsdatter, sl. Anders Jepsens i Lindtorp, er med begge parters konsens endnu opsat i 14 dage.

22. august 1690 (opsl. 51). I dommerens sted efter ordre Enevold Thamsen i Hvam, skriver Peder Nielsen Kastberg, otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Sakskjær i Sevel sogn, Jens Laursen i Herup, Jens Christensen i Sebstrup, Jacob Poulsen i Sebstrup, Niels Nielsen i Narstoft (eller Norstoft?) og Iver Thamsen i Hvam.

- Hæderlige Peder Thurd fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Christensen i Neder Feldborg og Mikkell Christensen i Over Feldborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de de dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Morten Jepsen og Bertel Nielsen i Simmelkær; Jens Christensen, Niels Harboe, Christen Christensen og Maren Jepsdatter med hendes lavværge af Over Simmelkær; Søren Pedersen, Peder Morgensen og Peder Andersen i Neder Simmelkær; Laurs Degn ("Laurs Dejen") i Ansgård; Christen Christensen Munk, Peder Pedersen og Jens Sørensen i Hollenbæk(?); Christen Laursen Kvist i Hodsager Kirkegård; Niels Jensen i Hodsager og hans gårdmand Just Jensen; Jørgen Knudsen i Brogård; Jens Bertelsen, Peder Jensen, Christen Simonsen, Jacob Nielsen og Jens Andersen i Hogager; og Jens Simonsen i Abildholt; enver til deres bopæl, og talte med en del dem selv og en del

deres folk og tyende, for forbud anlangende ulovlig fædrift på Over- og Neder Feldborg [og] Vistorup deres enge både i hegnet og uhegnet tid. Så for retten fremstod [...] Christensen af Neder Feldborg og Mads Pedersen i Neder Feldborg, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], var hos forskrevne indstævnedes, og der på velb. Fru Anne Rommel til Hundslund Kloster hendes vegne, forbød dem under et fuldt vold efter dommedag at drive [fæ i] hendes tjeneres og bønderes enge udi Over- og Neder Feldborg, og Vistorup, hvorefter blev påråbt, om nogen af de indstævnedes havde noget her imod at svare, men ingen mødte, uden Christen Laursen i Hodsager Kirkegård, som svarede på samtlige indstævnedes deres vegne, at de forment intet forbud at ske, som strider imod loven; hvorefter Peder Thurd på sin højgunstig husbondes vegne var tingsvidne begærende.

- Gregers Nielsen Ølby, på Jens Bastrups børns vegne, efter ordre fra højædle og velb. Hr. Amtsmænd, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Christensen Skadborg og Christen Jespersen Vesterkjær, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de de dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Mortensen Kvolsgaard af Fousing for dom at lide, for det, han havde slået fornævnte Jens Bastrups børn efter syn og teelse(?) [som] i dag [for] 8 dage [siden] her ved retten blev taget beskrevet, hvorefter Gregers Nielsen satte i rette, og forment indstævnedes Peder Kvolsgaard for samme begåede slagsmål burde at lide og bøde efter loven, og var dom begærende. For nogle årsagers [skyld], og eftersom Peder Kvolsgaard efter 3de ganges påråbelse ikke er mødt, er sagen opsat i 4 uger.

- Er af retten opnævnet efterskrevne, nemlig: Gregers Nielsen Ølby, Mads Laugesen Hvamgaard, Jens Lassen i Åle, Jens Jørgensen i Skikkild, Peder Nielsen i Birkild, Christen Bertelsen i Haderup, Jørgen Knudsen i Hodsager, Jens Laursen i Heerup, Niels Pedersen i Heegård, Christen Kvist i Hodsager, Anders Thomassen af Mejrup og Niels Christensen Skadborg i Fousing, til at syne og besigtige tinghuset og regnskabet takserings opskrift og billighed efter set. Og det under deres hænder fra dem at give.

29. august 1690 (opsl. 51). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd: Niels Pedersen i Ror, Niels Jensen i Jatrup, Villads Knudsen og Christen Pedersen i Jatrup, Bertel Kjeldsen og Peder Jensen i Sevel By, Jesper Olsen ("Jesper Ollesen") og Erik Christensen i Søgård.

- Enevold Thamsen i Hvam, på Sr. Rasmus Sørensens vegne fra Ørslev Kloster, beviste med Mads Christensen og Christen Pedersen af Sevel By, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de de dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes David Madsen i Vester Ølby for hans bopæl, og talte med Anders Pedersen i Ølby, for vidnes påhør til i dag angående bortrømmelse ud af hans væring, som han påboede i Ølby på velb. Hr. oberst Johan Rantzaus gods, og til i dag [efter] 8 dage for dom. I lige måde samme dag stævnedes [de] vidnespersoner Anders Pedersen, Christen Jensen, Niels Jensen i gård og Jens Jensen i gård, alle af Vester Ølby, for deres sandheds vidne at aflægge. Dernæst fremstillede Enevold Thamsen fornævnte vidnespersoner, [...] først Anders Pedersen i Vester Ølby, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al Guds sandhed vitterligt, at forleden Pinse hellig[dage] (opsl. 52) [da] bortrømte David Madsen fra huset, og siden haver han aldeles intet set til ham. Hvis ringe middel der var, som ikke var meget, blev borte med ham. Christen Jensen i Øster Ølby, Niels Jensen og Jens Jensen vandt i lige svorne ed, ligesom Anders

Pedersen før dem vundet haver; hvorefter Enevold Thamsen var tingsvidne begærende.

- Højagtbare og velfornemme Sr. Mads Pedersen på Brunbjerg, med en opsættelse her af tingbogen den 18. juli sidst afvigte, angående Birgitte Albertsdatter af Lindtorp og hendes børn lovligt at være indstævned, anlangende Lindtorps ård med videre samme opsættelse i sig selv formelder. Dernest fremlagde [han] et indklæg No. 1., et tingsvidne No. 2, nok et tingsvidne No. 3, nok et vidne No. 4, nok en restans No. 5, en attest No. 6, og et indlæg No. 7, hvilke alle blev læst og påskrevne, og videre i agten skal blive indført, og var dom begærende efter irettesættelsen. Her imod at svare mødte i retten Gregers Nielsen Ølby på enken Birgitte Albertsdatters vegne, og fremlagde: en fuldmagt Litra A, et indlæg L: B som Birgitte Albertsdatter for retten vedstod, L: C Friherindens accord om 8 rigsdaler L: D velfornemme Mads Pedersens hånd L: E friherindens hånd og kvittering L: F et synsvidne. L: G restans fra amtstuen. L: H, J, Rytters eksekversedler, L: K friherindens missiv; hvilke samtlige blev læst og påskrevne, og videre i akten skal blive indført. De indstævned blev påråbte, hvorda først mødte Jep Andersen Moesgaard, og svarede, at hvis han havde fået af Lindtorps gods, det havde han betalt, og hans moder Birgitte Albertsdatter tilstod ham det samme, og erbød derpå for retten deres korporlig ed at ville aflægge. Malte Andersen fremlagde et skriftligt indlæg af 15. august 1690, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Velfornemme Mads Pedersen svarede og forment, at dette af Gregers Nielsen indlagte vidtløftig sammensænkning til undskyldning og sagens besmykkelse, såvel Jep Andersens og Malte Andersens foregivende, ikke var ud af nogen sådan beviselighed, at det højædle Hr. oberst Krag udi hans retmæssige tiltale kunne hindre, eller underparterne (vederparterne?) befri, men var efter forberørte irettesættelse dom begærende. Jep Andersen Moesgaard indskød sig til hans K. M. lov at befries ved hans ed, som han haver tilbudt. Med flere ord og tale etc. Er for retten afsagt: Efter fremlagte dokumenter ved syn og tingsvidner med videre på begge sider her udi retten er fremvist, og som Birgitte Albertsdatter haver besiddet gården efter hendes salige mands død, og ej den lovligt efter loven haver opsagt, da ses ej rettere, end at enken, fornævnte Birgitte Albertsdatter, jo selv bør alene at svare til al den med resterende skyld og landgilde, kongelige skatter, gårdens brøstfældighed med videre til voldermisse(?), som lovens klare ord hende i alle måder tilholder, hvis hun ej med lovlig kvittering kan afbevise, eller der for at lide nam inden 15 dage efter loven, med videre lovens ord der om tilholder.

- Følger de dokumenter i overskrevne sag. Sr. Mads Pedersens breve: No. 1 og 4 findes indført fol. 34 og 34. No. 2, fol. 31, og no. 3 på fol. 32. Følger nu no. 5, en restans på Kongl. kontributioner ved Lindtorp siden høstbemeldte Kongl. efterladelse... (...) ...summa 16 rigsdaler, 4 mark, 9 skilling. Item sidst forfalden magasinkorn ud af hartkoen 11 tønder, 7 skæpper, 1 fjerdingkar (...) Følger no. 6: År 1690, mandagen den 11. august, var vi efterskrevne Christen Poulsen, Lauge Nielsen, Peder Christensen og Erik Christensen [...] af Alstrup forsamlede på Lindtorps mark, eftersom vi af tinget var udmeldt, at [skulle] taksere hvis rug der fandtes... (...) ...summa på alt ruget: 14 tønder, 6 skæpper, 2 fjerdingkar. Dette således i al sandhed befindes, vidner vi med egne hænder, datum Hjerm Ginding herredsting den 15. august år 1690 (...). No. 7: Såsom den sag mod salig Anders Jepsens enke udi Lindtorp og hendes børn nu udi seks uger til i dag haver været opsat, så fremlægges her hos restans fra amtstuen på Kongl. kontributioner fra den allernådigste efterladelse, og indtil juli kvartal indeværende år, hvilket tillige med

hvis som fremdeles indtil næstkommende 1. maj allernådigst påbudt vorder og af gården forfalde kan. Jeg, efter forrige irettesættelse, formener de bør at betale udi amtstuen, og derfor skaffe tilbørlig kvittering. Dernæst fremlægges dannemænds attest, som haver været anbefalet at tælle og taksere ruget, som er avlet ved Lindtorp, til rigtighed både for dommerne og parterne. Forblivende så ved forrige irettesættelse i alle posterne, og ydermere formener, at som sagen nu så længe har været opsat, og de hverken samtlige eller nogen dem særdeles noget til befrielse udførligt imod gjorde sigtelse og beviseligheder skal kunne fremlægge, de da samtlige, som sigtede er, bør uden adskillelse efter forrige irettesættelse at lide, svare og betale i alle måder, og hvis som det ikke ved nam og udlæg eller i mindelighed hos dem til fulde er eller bliver at bekomme, de da derfor videre efter loven bør at lide, og er derpå en lovmæssig endelig dom og kendelse tjenstlig begærende. Forblivende rettens betjentes tjenstærbedige M. Pedersen, M.Pp., Hjerm Ginding herredsting den 29. august 1690.

- Følger nu Birgitte Albertsdatters fuldmægtiges breve. Litra A:

"Eftersom Birgitte ALbertsdatter, salig Anders Jepsens enke af Lindtorp, haver ladet begære, at hende måtte anordnes og tillades en dannemand til at tale og svare for hende ved ting og rettergang, imod hvo hende kan have at tiltale, så anordnes dertil den dannemand Gregers Nielsen Ølby (om hun det hos ham kan formå) på hendes vegne at tale og svare, og på bedste måder til rette forhjælpe såvidt lovmæssigt, ret og billigt kan være. Actum Rydbjerg den 2. august 1690, Jørgen Grubbe Kaas, M.Pp." Litra B: "Kongl. Majst. gode rettens betjente, det er vel klageligt og ondt, når udgiften har borte, det en fattig menenske udi ungdommen haver haft ondt for, og i alderdom skulle have til opholds hjælp; men mere klageligt, at endda ej må være med ro, uden tiltale og efterstræbelse, hvilke syns mig fattige enke må bekende, i det min og min salig mands (til den store forskyldte sted Lindtorp) indførte middel og gods, som gode ærlige herredsfolk vitterligt, er bortskattet og udgivet, og jeg og mine fattige børn dog nu ved så hård tiltale må søges og efterstræbes, efter dem imod mig og mine børn fremlagte indlæd, af mange og vidtløftige poster, dog udi al grund og meninger kortligen at svare til. 1. Det velfornemme Mads Pedersen (på højvelbårne gode herskabs vegne) påstår, at boet ikke efter min salig mands død er blevet registreret; item for det 2det, at det skal være forrykket og bortsneget. 3die, at gården uden advarsel som øde og ubesået bestående ladt, og for det 4de og sidste, søger mig, så vel mine fattige børn, for landgilde, skat og andet deraf, længere end vi haver nydt noget deraf, eller os er muligt at efterkomme; hvorimod tjenstydmygst ombedes mit enfoldige svar og erkærlig derudi på anføres, vorde anset, og i bedste mening og betragtning optaget. 1: Såsom jeg og mine fattige børn ej forstod, hvorledes med slig registrering skulle forholdes og omgås, er det desværre for mig og dem, hvis os til skade, og om slig registrering kunne være fromme herskabet noget til gavn, var det ilde, at ikke blev ved em eller anden deres fuldmægtig som det forstod, bedre opagtet og forrettet. Såsom dem imidlertid nok som var min salige mands dødelig bevidst, som af breve og kvitteringer som her hos er at fremvise, øjensynligt(?) ("øyenschienligen") ses og fornemmes kan. 2: Det matrikelskat, rytterpenge, eksekvering, folkeløn og anden nødtrængende (opsl. 53) [...] solgt af hvis som havdes i gården så længe kunne tillange, såfremt jeg skulle være ved stedet (derved er boets forringelse forårsaget) og ikke synes billigt at kan kaldes forrykket eller bortsneget, som så [...]t ommeldt og efterskrevet. 3: At gården uden advarsel øde og uden sæd (som foregives) [er efte]rladt, da haver jeg både hos højvelb. gode herskab Friherinden og hendes fuldmægtige

mundtligt, så vel og skriftligt, givet min nød og tilstand til kende, det jeg formedelst gæld og anden besværing, med den langvarige og dobbelt eksekvering for høje påsatte kopskat og andet, som var mig umuligt at kunne få ud af (og med ihvorvel fromme og gode herskabet mig fortrøstede og belovede forskånelse derfor) så henlentede(?) det dog så længe, indtil jeg så forsvækket og miskrediteret, at jeg det umuligt ej længere kunne besidde at få avlet eller svaret af, hvilke gode Mads Pedersen nok som er vitterligt, og med ydermere med høj velb. gode og meget fromme Friherindens egen skrivelse, herhos kan forklares. Gårdens udsæd og sæd angående, da udviser jo begæringen, såvel dejlig rugavling, hvorledes der med, og derfor ikke heller synes billigt at kunne kaldes øde, ruineret og ubesået. Gud kendet og ærlige folk er bevidst, at jeg og mine fattige børn stræbte hårdt nok der ved så længe os muligt, og end gerne længere ville have gjort, besynderlig for høje og meget fromme herskabs skyld; og nødvendig i så slet tilstand, på min alderdom, kvitteret stedet; men som det var mig overhåndet, og udseende til slet hjælp, nødes jeg der til, Gud hjælpe mig så sandt. Det mine sandfærdige ord og undskyldning. Idet jeg haver beklaget min armod og slette tilstand, at være forårsaget ved skatterne, eksekvering og anden nødtrængende udgifter, så ublu og ubilligt, skældes for fejlagtig og uret, må jeg beklage med David, som og blev skældet, mens Gud er mit vidne, at jeg aldrig vide anderledes at have sagt i den post, om end andre (lang tid efter imod loven) ville vidne mig ord og mund fra eller efter, som dog formodes uden fynd(?) og kraft. Hans foregivende om gårdens velbesæthed, efter hans spørgsmål til nogle enfoldige dannemænd, udi et tingsvidne indført, ugrundig og uforklarligt om, hvorudi, at hvad værdi og hvad slags, den velbesæthed har bestået, kan ses den dannemand Niels Laursens forstandigere og sandfærdig aflagte, og med ydermere af Sr. Mads Pedersens egne kundskab, her hos vistende(?) ses kan, at den salige mand haver været fortrængt og i slet tilstand, så og af et synsvidne af retten udstedt, at han siden den tid, formedelst storm og uvej, tog skade for over nogle-og-70 daler. Og så er mange gode ærlige folk vitterligt, at han formedelst udgifters nød og betryk, ville have været fra stedet, og end værre siden formedelst misvækst, stor mist på bæster og kvæg, er forsvækket og forarmet. Så Gud og ærlige godtfolk nok som bevidst hvorledes boens besæthed har kunnet været nu. Den [sigtekse] om adskillige højopskuede eller opskreven, på ringe værdi eragtet småtøj, af slet importals at svare til, kan vel tænkes et fattigt enkebo, som tilforn af sligt ikkun ringe og af mig som ringere forstod ej ej samlet eller forbedret, men af utro folk og tyvagtige mennesker bortsneget og forkommet, som og nogen gange lyst til bands efter i kirken. Så sandfærdigt kan forklares. Og en del også af hende til udgifternes fornødenhed, men ej af så bedrægelige og sygefuld intent forkommet, som så højt for angives, Gud straffe mig og enhver undersåt som sin gode og fromme herskab ville noget fra bortsnige eller begegne, som i indlægget foregives. Hvis mine fattige børn for arbejde, slæb og trætte, til løn imod hvis en fremmed ville have haft, også for undsætning til skat og udgift haver nydt, som ikke mere end jeg dem billigt i husbondens sted bør at svare, i alle måder børiligen gestendiger, formodes fromme og gode herskabet, dem aldrig misunder eller trætte for påfører. Må jeg nyde til godtgørelse rugavlen, bæster, ko, fårehøveder og andet, og vorde godtgjort den skadeslidelse ved den hårde og dobbelt eksekvering, som mig tilforn belovet, formodes ej til sidste Voldborgdag, så længe jeg det til nogen virkelig brugelighed haver kunnet nydt, noget skyldig at blive. I [an]det og øvrige formoder gode rettens samvittigheds kendelse. Hjerm Ginding herredsting den 29. august 1790. (L.S.) Birgitte Albertsdatter." Litra C: "Jeg Hille Trolle, friherinde

til friherskabet [...]lm og frue til Mejl- og Østergårde, kendes at jeg har tilladt min tjener Birgitte [Alberts]datter på min enested gård Lindtorp hun eller hvem samme gård efter hende i fæste af mig bekommer, at give mig årlig for landgilde og gerningspenge deraf otte rigsdaler, som årligt den 11. marts i Viborg til mig eller min fuldmægtig skal betales, alle Kongl. skatter og udgifter deraf, såvelsom gårdens forsvarlige vedligeholdelse, haver hun eller fe som hun den til fæste afstår, selv at svare til og betale, og skal hun være forpligtet mig en dy[gtig] karl til samme gård inden førstkommende Michaeli at forskaffe. Til vitterlighed under min egen hånd, Høegholm den 19. marts 1689, Hille Friherrinde Trolle." Litra D: "På den højvelbårne friherrindes Hille Trolle, salig Hr. baron Iver Høegs hendes vegne og gunstige behag, haver jeg tilsøgt Anders Jepsen på Lindtorp, at såsom han formedelst disse trange åringer, og de store kontributioners udredelse af Lindtorp Gårds høje takst, er meget underkommet og betrængt, at i dessen henseende, så og på det han og hans fremdles ved gården at rede og rette, skal have desto bedre årsag at stræbe og kontinuere, da ingen afgifts restans hos ham for den forbigangene tid som han på gården boet haver, og til denne dag skal fordres, men dens i så fald aldeles bliven efterladt, som hendes nådes friherrindens egen gunstige tilsagn til ham og været haver. Datum Brunbjerg den 28. april 1684, Mads Pedersn. M.Pp." Litra E: "Jeg friherrinde Hille Trolle til friherskabet Høegholm, kendes at jeg ingen videre restans vil have eller fordre til dato af Birgitte Albertsdatters påboende gård Lindtorp, mere end fire slettedaler, som hun mig på forleden års landgilde og arbejdspenge skyldig er, som hun mig med den karl, som hendes gård af mig fæster, skal tilsende. Til vitterlighed under min egen hånd, Høegholm den 19. marts 1689, Hille Friherrinde Trolle M.Pp." Litra F: Et tingsvidne her af tinget den 27. januar 1686: "Næste 8 mænd vundet haver, det de hørte og så, at her i dag for retten fremstod efter og underskrevne synsmænd, nemlig Christen Mikkelsen Dalgaard, Jens Jensen Birkild, Søren Jørgensen Lund, Claus Nielsen og Laurids Madsen Lund, den 27. november 1685 forsamlede udi Lindtorp efter Anders Jepsen forpagter sammesteds hans begæring, at syne og besigtige, hvis skade, som var gjort på benævnte gårds huse af det usædvanlige vejr og store storm, som var mellem den 24. og 25. november om natten sidst forleden, og da befandtes de således som følger... (...) ...og stod bemeldte 5 mænd, nemlig Christen Mikkelsen Dalgaard af Navr, Jens Jensen Birkild, Søren Jørgensen Lund, Claus Nielsen Lund og Laust Madsen Lund, samtlige her i dag for retten med oprakte fingre og sjæls ed efter loven, bekendte og vedstod det således i sandhed at være som forskrevet står i alle måder. Varsel bestod Jørgen Christensen i Nørby i Asp og Laust Mikkelsen i Lindtorp, som vandt ved ed efter loven, at de i dag 14 dage [siden] stevnede og varsel gav fuldmægtigen Mads Pedersen på Pallesbjerg, og talte med en ladekar [som] lod sig kalde Christen Christensen, som lovede at give ham dette til kende hid til tinget i dag for rette synsvidne at påhøre og tage beskreven. Til vitterlighed under mit signet, datum ut supra, Thøger Hvas." (opsl. 54) Litra G: Restans, som efter antegnelserne udi Hr. amtskrivers aflagte regnskaber, kop- og kvægskatterne angående ved det Kongl. rentekammer beregnet at skal betales udi Asp sogn fra 11. december 1682 og [til] 11. marts 1683. Anders Jepsen på Lindtorp, anført at skal svare som forpagter (...) ...dateret Ringkøbing den 8. april 1689. Videre i sig selv formelder og stod underskreven "udi amtskriverens Villads Andersens absens, N. Jensen". Litra H: "Efter medgiven ordre og restans fra amtstuen, haver jeg underskrevne lagt på eksekusion på Lindtorp udi Asp sogn først udi fjorten dage, og dernest da eksekusionen fordobledes med en anden til mig

udi tre uger, og haver de betalt mig min eksekutionsgebyr til min fornøjelse tilsammen for fem uger, og derforuden betalte de til den anden som jeg havde med mig, på hans part tre slettedaler, og seks skilling. Datum Lindtorp den 6. oktober 1689, Christen Smilou, Niels Mojkie egne hænder." Litra J: "Den 9. oktober annammede jeg eksekverpenge af Lindtorp for 7 dage, 7 mark 14 skilling, hvorfor kvitteres. 1690. Niels Mojkie," Litra K, dateret Medelgård (Mejlgård) den 4. april 1690: "Næst al velstans ønske, Kære Birgitte Albertsdatter, ieg har bekommet Eders skrivelse og ser deraf Eders gårde klage og tvang over de eksekutioner for den gl. restans, som Gud ved gør mig ondt nok, at I gamle kone med Eders børn har måttet lide den fortræd. Jeg har og nok gjort alt mit bedste for at befri og forskåne Eder for sligt, som jeg lovede Eder og sidst i var hos mig, og jeg også nok vil forsikre Eder til, at det bliver nu en gang med allersnæreste godt dermed, og vi får en god ende derpå, som mig også vist nok er lovet; og udi disse dage er min gode mand ankommet til København, som jeg sandelig atter i dag har skrevet til derom, og jeg ved også fuldkommen, at han nu straks flyr os god rigtighed derpå, kanske lige så snart i dag som i morgen. Derfor må I og Eders børn endelig igen give Eder til rolighed der ved stedet, og stræbe med at pløje og så, og alt sligt som i nu endelig må gøre; og jeg slet intet retter mig efter andet, end at I Eders børn stræber dermed. Thi i skal selv befinde, at det nu snart skal blive godt, og I snart skal forglemme og forvinde al Eders fortræd, som i nu en tid lang har lidt der, men skal til Eders dødsdag blive der ved stedet, og en af Eders børn at besidde det efter Eder, stræber nu vel med hinanden som I altid har gjort. Med første vil jeg skrive til Pallesbjerg, at han lader Eder vide nogen god besked fra mig. Eder nu Gud i vold befalet, Hille Friherrinde Trolle M.Pp." Endelig fremlagde Malte Andersen et indlæg så lydende: "Eftersom Christen Thomsen Brendgaard skal have vundet om en vogn, to kister og et skrin at være kommet til Søllergård forleden forår, så skal aldrig bevises, at jeg haver ført noget deraf fra Lindtorp, men min hustrus fader Laurids Jensen i Asp førte mig det med sine egne heste fra sit hus, som han deraf havde givet mig til medgift: den ene kiste og skrinet, som han selv her for retten ved ed vil tilstå. Den anden kiste lod jeg gøre hos Laurids Madsen i Linde, og betalte den med rede penge, såvel også vognen, som jeg med rede penge betalte, thi hvis ringe midler, som førend min salig faders død ikke til Kongl. skatter var udgivet, blev siden til den idelige eksekvering for de skatter som velbårne Friherrinden havde lovet at fly os fri for, kontinuerlig udgivet, til så længe at jeg formedelst hunger og armod måtte gå fra gården. Formener derfor for velbårne husbondens tiltale fri at være. Datum Søllergård den 15. aguust 1690, Malte Andersen egen hånd." Hermed er ende på denne sag. Sentensen se fol. 38.

5. september 1690 (opsl. 54). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er [...] Vestergaard af Sevel, Jens Damgaard af Sevel, Peder Hald af Sevel, Clemend Ting[...] af Sevel, Jens Kjeldsen i Bøgild, Iver Jensen i Bøgild, Jep Jepsen Holstebro og Christen Pedersen Hvamgaard. - Peder Jensen Heegaard beviste med 2de kaldsmænd, Jens Nielsen og Niels Mortensen Bisgaard, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de de dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Graversen i Skylvad for dom til i dag angående gældsfordring, og talte med hans datter. Så for retten fremstod fornævnte Peder Jensen Heegaard, og gav indstævnedede Peder Graversen til sag for 5 mark rede penge og for ½ tønne malt 4 mark. Og bestod kaldsmændene, at de og samme tid stævnedede fornævnte Peder Graversen for Peder Jensens søn

Peder Pedersen i lige måde for dom angående gældsfordring, og gav han til sag for 2 mark 10 skilling. Og satte fornævnte Peder Heegaard i al dom og rette indstævnedede Peder Graversen burde efter formening samme penge ved denne proces' bekostning inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begørende. Peder Graversen blev 3de gange påråbt, men ej mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

- Enevold Thamsen i Hvam, på Sr. Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster hans vegne, fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 29. august sidst afvigte, angående David Madsen i Vester Ølby, hans bortrømmelse fra hans væring, hvilket tingsvidne i dag blev læst og påskrevet, og formentede fornævnte Enevold Thamsen, at indstævnedede David Madsen burde at bøde efter loven som en rømningsmand, og var dom begørende. David Madsen blev 3de gange påråbt og ej mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 4 uger.

12. september 1690 (opsl. 54). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er: Laurids Nielsen ("Laurst Nielsen") i Djeld, Thomas Nielsen i Djeld, Gunde Simonsen i Djeld, Søren Knudsen i Djeld, Christen Nielsen i Djeld, Christen Linnertsen [NB: i Sevel kirkebog: "Christen Limbartsen" ved datters dåb 1687] i Sevel Skovby, Knud Nielsen i Sevel Skovby og Iver Jensen i Bøgild.

- Udi dydigste udmyghed læst hans excellence Hr. stiftsamtmand Spechonis ordre og forbud om forprangere, dateret Ribe den 18. august 1690.

- I lige måde læst en kopi under Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens hånd af de høje respektive herrers missive om fødevarer til hans Kongl. Majst. tjeneste, dateret København den 18. august 1690.

- Hæderlige Peder Thurd, fuldmægtig på Lergrav, og beviste med 2de kaldsmænd, og det på velfornemme Rasmus Andersens vegne, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, kaldsmændenes navne Mikkell Jensen i Hogager og Niels Jacobsen i Hogager, at de i dag, 8te dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for dom anlangende deres resterende skyld og landgilde. Så for retten fremstod velbemeldte Peder Thurd, og irettelagde en skriftlig restans så lydende... (1687/88-89) Borbjerg Sogn: Hogager: Jens Bertelsen; (opsl. 55) Jacob Nielsen; Christen Simonsen. Haderup Sogn: Grove: Niels Christensen; Mikkell Jensens enke og Christen Eriksen. Haderup By: Christen Christensen; Knud Svenningsen; Niels Pedersen som rømte fra Haderup By og nu bor i Heegård i Sevel Sogn. Sevel Sogn: Peder Pedersen i Trævel; Christen Simonsen Hæk ("Christen Simonsen Hech"); Karen Madsdatter i Djeld. Datum Ringkøbing den 25. august 1690, underskrevet Rasmus Andersen. Og satte fornævnte Sr. Peder Thurd i al dem og rette, og formentede de indstævnedede burde samme deres med resterende, enhver efter opskrift og restansens formelding, til deres gunstige husbonde skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begørende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom her for retten fremlægges en skriftlig restans, såvel og en ukasseret dom af dato 27. oktober 1687, hvorefter overbemeldte personer befindes lovligt at være indstævnedede og ingen mødt noget her til eller imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver af de indstævnedede bør samme deres med resterende til deres gunstige husbonde, ædle Rasmus Andersen, inden 15 dage skadesløs at betale, eller der for lide nam udi deres bedste gods og løsøre hvor det findes efter loven.

19. september 1690 (opsl. 55). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Thamsen i Sevel Skovby, Iver Thamsen i Hvam, Enevold Pedersen i Hajsland, Jep Lassen i Brusen, Peder Jensen Heegaard, Peder Pedersen i Heegaard, Enevold Thamsen i Hvam og Jens Lassen i Borbjerggård.

- Jens Madsen i Trabjerg, på Hr. forvalter Schultis vegne, beviste med [...] Jepsen i Høstrup og Christen Nielsen i Høstrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Maren Madsdatter i Hessellund med hendes lavværge, for hendes bortrømmelse af hendes gård, for dom at lide angående samme bortrømmelse. I lige måde samme dag stævnedede fornævnte Maren Madsdatter og hendes børn for vidnes påhør anlangende hvis hun haver flyttet og ført med sig fra samme gård da hun bortrømte. Endnu stævnedede vidnespersoner for deres sandheds vidne at aflægge angående samme bortrømmelse, nemlig Mette Tygesdatter med hendes tvende ældste døtre og lavværge, såvel og hendes tjenestekarl Jens Pedersen, nok Niels Pedersen, Jens og Peder udi Kølvrå for deres vidne at aflægge, og Niels Pedersens begge sønner, navnlig Peder og hans broder. Endnu stævnedede Stig Andersen i Hestlund ("Hesslund"), Peder Christensen i Hvolbæk. I lige måde stævnedede samme dag Niels Nielsen i Høgild i Resen Sogn og Mads i Over Høgild for vidnes påhør, alle og enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende. Enken Maren Madsdatter, som for dom er indstævnet, blev 3de gange påråbt, såvel og alle vidnespersoner og de indstævnedede samtlige, men ingen er mødt, hvorfor sagen er opsat i 14 dage, og da vidnespersonerne forelagt at møde, deres sandheds vidne at aflægge.

- Jens Bastrups børns sag er opsat endnu i 14 dage.

- Peder Jensen Heegaards sag i lige måde opsat i 14 dage.

26. september 1690 (opsl. 55). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Niels Mortensen i Bøgild, Mads Jensen i Geddal(?), Christen Pedersen Hvamgaard, Christen Rasmussen Holstebro, Christen Nielsen Store Perregaard, Jacob Bertelsen i Hvam og Thomas Sørensen i Hvam.

- Velagtede Jep Pedersen Trans, på Anne Nielsdatters vegne, beviste med Jens Nielsen i Lemvig og Poul Christensen i Lemvig, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i onsdags sidst forleden, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens Jørgensen i Skikkild, og talte mundligt med ham i Lemvig, for æskning til betaling efter landsdommers dom, så og for tilbud, som bemeldte Jep Pedersen Trans agter at forhverve og tage beskreven. Så for retten fremlagde Jep Pedersen Trans et skriftligt indlæg, som blev læst og påskrevet, og videre i agten skal blive indført. I lige måde velbem. Hr. landsdommers dom af dato 19. juli 1690, den sentens i dag blev læst og påskrevet, tillige med hans Kgl. Majst. allernådigste tilladelse i samme dom indført, angående Anne Nielsdatter at være sin egen værge med videre samme brevs indhold.

- Jens Nielsen Kovsted ("Jens Nielsen Kousted"), på højagtbare borgmester Christen Nielsens vegne af Holstebro, beviste med Jens Skade og Mads Jensen, begge af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jacob Sørensen og Thue Christensen ved Struer, enhver til deres bopæl, for dom anlangende forprang og udtapning med adskillige drikkevarer. Dernæst blev fremlagt et tingsvidne af Holstebro Byting udstedt den 23. september sidst, som blev læst og påskrevet, og videre i agten skal blive indført; og satte fornævnte Jens Nielsen i al

dom og rette, og formente de indstævnedede bør at lide efter hans K. M. allernådigste lov og udgangne forordninger om forprang og udtapning, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i rette Jacob Sørensen, og fremlagde et indlæg af dato 26. september 1690, som blev læst og påskrevet, og s[ammen] (opsl. 56) [me]d tvende attester skal blive indført.

- Følger nu borgmesterens tingsvidne: "Næst otte mænd vundet over at de så og hørte her i dag for dom stod, Jens Skade og Mads Jensen, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jacob Sørensen og Thue Christensen ved Struer, for vidnes påhør, angående forprang og udtapning med adskillige drikkevarer, tvært imod hans K. M. allernådigste forordninger. Dernæst fremstillede 2de vidnespersoner, nemlig Thomas Nielsen og Jens Villadsen, og efter at eden for dem af lovbogen først blev oplæst, vandt ved sjæls ed efter loven, at de forleden søndag, var 14 dage [siden], var ved Struer i Thye Christensens hus, og da så de, at hans kone udtappede og solgte drikkevarer og tobak, som udi et offentligt krohus. Samme dag var de og til Jacob Sørensens sammesteds, hvor og hans kone udtappede øl, mjød og brændevin til bønderne og skibsfolk, hvoraf huset var fuldt som til et frit marked. Samme helligdag solgte Jacob Sørensen til Mourids Jepsen ("Moust Jepsen") i Råst i Ejsing Sogn 2 tønder salt, til Jens Jørgensen i Jedskov 1 tønde salt, og til Jens Pedersen i Fousingdal 1 tønde salt, og tog penge af dem, nemlig 19 mark for tønden. Hr. borgmester Christen Nielsen tilspurgte menige borgerskabet, som da til stede var, nemlig Oluf Nielsen Leegaard, Jacob Jensen, Niels Jepsen (el. Niels Ibsen), Niels Rind, Anders Rind, Rasmus Kok, Christen Væver, Anders Pallesen, Mikkil Boesen, Jens Nørager, Anders Simonsen, Jens Andersen, med flere da tilstedeværende, om de sig over dette noget havde at besvære, hvortil de svarede, at om sligt skulle have gængs, da kunne de ikke svare Kongl. Majst. skatter og andre store udgifter, konsumtion og andet; hvorefter Jens Nielsen på Hr. borgmester Christen Nielsens og samtlige borgerskabs vegne var tingsvidne begærende. At så for retten foregik vidner vi under vores forsejling, datum ut supra. Thøger Hvas, Peder N. Kastberg."

- Følger nu Jacob Sørensens svar: "Såsom velvise Hr. borgmester Christen Nielsens i Holstebro, forleden tirsdag, 14 dage [siden], haver ladet mig fattige mand stævne hid til tinget til i dag for dom, anlangende kroeri og forprang, da er der imod mit korte svar, at der aldrig skal bevises jeg haver holdt nogen kro den korte tid jeg haver boet ved Struer, men når nogen skibsfolk kunne komme der en gang eller to om sommeren med tømmer, dæler eller andre varer til Holstebro borgerskab, som da kunne bevære en drik brændevin, haver jeg taget det hos Holstebro borger, som med deres attester mig det leveret haver, her hos bevises. Ikke heller skal bevises, jeg haver solgt eller holdt noget stærk ølfald for nogen, men når tørstige mennesker kunne begære en drik tynd (spise-/spids)øl, som vi kunne have til vores egen husholdning, kunne jeg for skams skyld det ikke nægte. Og vil ikke tro Hr. borgmester med sandhed skal kunne sige, så ofte han der haver været, at jeg haver solgt eller begæret penge af ham for øl, thi ellers er det enhver vel bevidst, at jeg ikke boer på nogen landevej eller plads, som kroer kan holdes, men i en afkrog ved fjordsiden to mile fra Holstebro, som ingen deres vej falder, uden den korte tid om sommeren, når de af Holstebro deres gods ind- og udskiber. Ikke heller skal bevises jeg enten haver købt eller solgt mjød, men om jeg kunne have en fjerding mjød af mine egne bier, og deraf skænke en god ven en drik, kan ikke agtes for kroeri. Min husbonde haver og ladet forbydt ingen kroer at vil have på sit gods. Jeg kan ikke heller forvise

godsfolk døren, som kommer der til stedet både fra Holstebro og andensteds at handle med skibsfolkene, om de i regnvejrr eller deres penge at udtælle ville gå ind i mit hus. Belangende de fire tønnder salt jeg skulle have solgt, så bevises hermed Rasmus Sørensens attest af København, at det var hans salt, som lå på stranden mens han var der selv til stede, som jeg efter hans begæring [fik] pengene for, og leverede ham igen, hvilket deres vidner vil kunne have [...]svaret, og ikke tillagt mig det, som en prangeri, som jeg ikke havde profit deraf for 1 dansk skilling, og aldrig var enten i mit hus ejjer eje. Formener derfor [...] retsindig dommer anser sådan min uskyldighed, og mig for denne tiltale frikendes, hvorpå jeg en retmæssig dom er begærende. Datum Struer den 26. september 1690, Jacob Sørensen."

- Dernæst blev fremlagt en attest så lydende: "Eftersom velvise borgmester Christen Nielsen i Holstebro, haver ladet stævne Jacob Sørensen ved Struer for 4 tønnder salt, som jeg, Rasmus Sørensen, solgte til Jens Jørgensen i Jedskov en tønnde, og til Jens Pedersen i Fousingdal en tønnde salt, og til Mourids Jepsen i Råst i Ejsing sogn to tønnder salt, hvilke er fire tønnder salt, hvilke forskrevne 4 tønnder salt jeg ikke havde tid til forbemeldte 4 tønnder salt, penge derfor af dem at annamme, da bad jeg venlig at overbemeldte Jacob Sørensen ved Struer, ville penge derfor på mine vegne annamme, for hvilke forskrevne 4 tønnder salt, såvelsom det andet, som jeg ved Struer til bønderne haver solgt, vil formode, at jeg der for dyr nok til Hr. borgmester haver efter accord betalt, for mere og ikke mindre end jeg haver solgt, haver for betalt, hvorfor jeg vil formode, at overbemeldte 4 tønnder salt ikke kommer Jacob Sørensen ved Struer til nogen hinder, eftersom han gjorde mig den villighed at han penge derfor efter min begæring annammede, og til mig igen leverede. Dette forskrevne som før er meldt, testerer jeg med egen hånd. Skive den 24. september 1690, Rasmus Sørensen."

- "Endnu blev irettelagt en attest så lydende: "Haver jeg underskrevne solgt Jacob Sørensen, boende ved Struer, en anker brændevin, som han mig efter nøje og vilje haver betalt. Actum Struer den 10. september 1690, under min egen hånd, Poul Simonsen."

- Endelig en anden attest, så lydende: "Haver jeg underskrevne Anders Simonsen i Holstebro solgt velagtede mand Jacob Sørensen ved Struer en halv anker brændevin, som jeg skikkede ham efter nøje og accord. Datum Holstebro den 16. september 1690, Anders Simonsen egen hånd."

- Med flere ord og tale etc. Og var parterne dom begærende. For nogle årsagers skyld blev sagen opsat i 3 uger.

- Følger nu Jep Pedersen Trans' indlæg i den første sag, så lydende: "Velagtbare og velvise rettens betjente til Hjerm Ginding herredsting. Såsom Anne Nielsdatter af Hyldgård udi Nørre Nissum Sogn, af højnødtrængende årsag (eftersom Jøs i Hyldgård på hendes vegne den 31. januar sidst hendes kapitals rente, som hun til hendes livs ophold, storligen behøvede, var frikendt) haver været forårsaget at søge hans K. M. allernådigste tilladelse at måtte være sin egen værge, og hendes da formynder, Jens Skikkild, under hans K. M. hyldest og nåde, alvorligen anbefalede, straks og uden ophold, værgemålet fra sig til hende selv at levere, hvilken allernådigste befaling Jens Skikkild indtil(?) des ej allerunderdanigst som det sig burde haver villet efterleve efter eller efterkomme, men den såre ringe agtet, så det derudover er geraden udi processens anfangelse. Kopi af samme allernådigste tilladelse og befaling er meddelt, med begæring, han den allerunderdanigst ville fuldbyrde, og formedelst ergangen dom af den 31. januar sidst, var given høj årsag, hans Kongl. Majst. allerunderdanigst at søge, forhåbende al proces efter samme allernådigste befaling og tilladelse, derved skulle vorden ophæved;

haver dog Jens Skikkild imod højstbemelde allernådigste befaling sig opponeret og der imod di...teret, og allehånde udflugter søgt og forebragt, hvorover atter er falden dom, som den 19. juli af de gode herrer landsdommerne er påkendt, at Jens Skikkild skal gøre hende rede og regnskab efter loven, og samme allernådigste befaling for hendes kapital 165 slettedaler 2 mark med deraf faldende simpel rente til datum, dog (...) men skal godtgøres 50 rigsdaler efter den udgivne kvittering af dato 6[...] (opsl. 57) hvilken de gode herrers dom, end indførte Kongl. allernådigste tilladelse og befaling, jeg begære for retten må læses og påskrives. Men som Jens Skikkild iblandt andre instanser ublueligt og meget usandfærdeligt, udi et sit indlæg udi de gode herrer landsdommernes dom indført, angriber og foregiver, at Hr. Christen i Nissum, Jøs Pedersen i Hyldgård og Jeg underskrevne skulle have begærlighed til, at skille Anne Nielsdatter ved hendes gods og gode (hvilket han os usandfærdeligt skal have påskrevet og pådigtet, som og skal være forbeholden på sin tilbøelig sted at udføre) da på det nu enhver ærlig mand, som er upartisk, kan kende og dømme, hvad heller Jens Skikkild og hans anhängere er årsag til hans farsøsters Anne Nielsdatters store omkostning og pengespild, eller også vi overbemelde efter hans angivende (da kundgøres for enhver ærlig mand, at i førstningen aldrig er begæret andet af Jens Skikkild, end han ville levere til hans farsøster, renter af hendes kapital, som af beskikkelsen af den 4december 1689, såvel af stævninger og fremsætning i dommen, så tydelig forklares, at alle og enhver kan erfare og kende, at han sin farsøster haver forurettet, idet han hende hendes liden tilbørlig rente til hendes livs ophold årligt haver fornægtet) og der, der var kendt, hun skulle søge højvøvrigheds befaling, om hun sin rente måtte nyde, er det og sket; men dømmer nu enhver retsindig og retelskende, om Anne Nielsdatter ikke var højt nødt til det hun ad gøre, medmindre hun ville have lidt mangel på hendes livs ophold, og betlet den af andre. Så efter den fuldmagt mig af Anne Nielsdatter given er, begæres endnu af Jens Skikkild, at han efter sin pligt og skyldighed, allerunderdanigst nu uden videre omkostning og pengespild, vil efterleve hans K. M. allernådigste befaling, og efterkomme de gode herrers landsommers dom, og alleneste den efterstående rente, som er 70 rigsdaler, 5 mark, 12 skilling fra sig levere til benævnte hans farsøster Anne Nielsdatters ophold og gælds afbetaling. Kapitalen, som nu ikke fordres højere end 90 rdl. 2 mk., tilbydes ham at må beholde imod lovlig og nøjagtig forsikring udi Søllergård i Vejrum Sogn, som han selv bekender for hendes penge at være købt og betalt, så er han jo nok som forsikret, at hendes kapital ej forødes eller skiftes, så kan hun og være forsikret om hendes årlige livs vedbørlige og nødtørftige ophold. Hvis Jens Skikkild ikke hermed er fornøjet, da såsom Jens Skikkild haver købt hele Søllergård for 120 rigsdaler hendes midler, så erbydes på Anne Nielsdatters vegne, at hun Søllergård for 200 slettedaler vil annamme, som er 20 sletdaler højere end indkøbet, dog loven forbyder en formynder ingen profit af sin myndling på søge (hvilket indkøb Jens Skikkild ej kan nægte) og at Jens Skikkild så de resterende 40 slettedaler, 5 mark 12 skilling vil fra sig i rede penge levere, eller gode fornøjelige varer. Af ovenskrevne kan nu enhver ærlig mand, "frynt saa velsom feemend", se og erfare (at hvis Jens Skikkild ikke dette vil indgå) at han selv intet andet søger, end han sin fattige farsøster ved bekostning kan ruinere, og skille hende ved hendes midler, ved unødige processer og rettergange, og bliver selv åbenbarlig skyldig udi det han andre tillægger, hvis Jens Skikkild til intet af dette vil lade sig behageliggøre, advares ham, at slig hans forsætlige utilbørlige ophold og forhold, imod hans Kongl. Majst. allernådigste befaling, hans Kongl.

Majst. generalfiskal skal vorde tilkendegivet, som på hans Kongl. Majst. vegne Jens Skikkild derfor tilbørligt kan søge og tiltale, om Jens Skikkild ikke endnu allerunderdanigst hans Kongl. Majst. befaling efter efterskrevne begæring, gøjsommeligt vil efterlive og efterkomme, og vil Anne Nielsdatter have sig forbeholden, hvis bekostning hendes brodersøn ved sine utilbørlige ophold og udflugter haver iført, enten ved retten at søge, eller godvilligt efterlade, om han hende endnu uden videre ophold og pengespild vil fornøje. Hvis det ikke sker, hvil hun formode han skal vorde tilfunden, først al den gjorte omkostning at betale, og om hun skulle nødes til videre proces med ham at holde, også hvis derpå kan bekostes, og vil formode, at Jens Skikkild med alle sine adhærenter, med intet imod dette tilbud i fremtiden skal have sig med at undskulde i nogen måder, venligen begæret dette mig tilbud, eftersom Jens Skikkild derfor hid til i dag lovligt er indkaldt, for retten må læses, påskrives [og] i tingbogen indføres, og mid igen behendiges, og Jens Skikkilds svar herpå begærende, og hvis Jens skriveren for sin umage vil betale, må han hellere end gerne tingsvidne herefter få beskrevet. Sluttes rettens betjente under Guds trygge beskærmelse, og forbliver deres tjenstvilligste. Hjerm Ginding herredsting, den 26. september 1690. På Anne Nielsdatters vegne som befuldmægtiget, Jep Pedersen Trans egen hånd"; og var Jep Pedersen Trans herefter tingsvidne begærende.

3. oktober 1690 (opsl. 57). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Knud Jensen i Hasselholt, Mikkel Sørensen i Hasselholt, Enevold Pedersen i Hajslund, Villads Nielsen i Pajbjerg, Morten Christensen i Bisgård, Peder Jensen i Gren, Jens Pedersen i Tinkerdal og Mogens Lauridsen ("Mogens Laursen") i Brødbæk.
- Enevold Thamsen i Hvam, på Sr. Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster hans vegne, fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 29. august sidst afvigte, angående David Madsen i Øster Ølby hans bortrømmelse fra hans væring af fornævnte Øster Ølby, hvilket tingsvidne i dag blev læst og påskrevet. Dernæst [fremlagde han] en opsættelse her af tinget den 5. september sidst afvigte, som og blev læst og påskrevet; og som sagen haver været opsat i 4 uger, og ingen imidlertid er mødt noget her imod at svare, var han endelig dom begærende efter forrige irettesættelse. David Madsen blev 3de gange påråbt og ej selv eller nogen på hans vegne er mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom med tingsvidne bevises, at indstævnedede David Madsen af Øster Ølby er forleden pinse helligdag borttrømt fra hans væring i fornævnte Øster Ølby, som han påboede, velb. Hr. oberst Johan Rantzau tilhørende, og ej efter lovlig lysning sig igen haver villet indstille, da ved jeg ham ej at befri, men han bør at lide som en rømningsmand, og angribes hvor han findes kan, med videre efter hans Kongl. Majst. allernådigste udgangne loves indhold og formelding.

- Peder Jensen Heegaard i Borbjerg sogn fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 5. september sidst afvigte, hvormed han beviste Peder Graversen i Skylvad for dom at være indstævnet for gælds fordring, med videre samme opsættelse i sig selv formelder, og var endelig dom begærende efter forrige irettesættelse. Peder Graversen blev 3de gange påråbt, og ej selv eller nogen på hans vegne mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom Peder Graversen i Skylvad befindes lovligt at være indstævnet, og sagen nu haver været opsat i 4 uger, og imidlertid ej haver ladet sig indfinde med nogen betaling, da ved jeg ham ej at befri, men han bør samme penge til Peder Jensen Heegaard og hans søn Peder Pedersen inden 15 dage at betale, med sagens derpå anvendte bekostning, eller lide nam efter loven.

- (opsl. 58) Velagtede Gregers Nielsen Ølby, efter ordre fra Hr. amtsmand højædle og velbårne Jørgen Grubbe Kaas, på Jens Laursen Bastrups vegne, fremlagde to tingsvidner her af tinget udstedt den 15. august sidst afvigne, hvilke begge blev læst og påskrevne, og videre i agten skal blive indført. I lige måde fremlagde [han] en opsættelse her af tinget udstedt den 22. august sidst, med dens protestation og irettesættelse, som og blev læst og påskrevet, og ydermere protesterede bemeldte Gregers Nielsen Ølby på Jens Laursen Bastrups og hans børns vegne, og formente, at indstævnedede Peder Mortensen i Kvolsgård burde at betale helligbrøde efter loven, såsom det var en søndag, han fornævnte Jens Bastrups børn skulle have slået. Endelig blev fremlagt et indlæg under Jens Laursen Bastrups hånd så lydende: "Såsom jeg underskrevne højliggen er forårsaget, at gøre sigtelse og klage over Peder Mortensen i Kvolsgård, for han sidst forleden den næste søndag før St. Olufsdag, under prædiken og Guds tjeneste i Fousing udmark, voldigt overfaldt mine tvende umyndige børn 2 drenge og slog dem tvende blå slag, som synsmændene haver omhjemlet, og tvende slag som synsmændene ej ville vedstå, desligeste den ene hans går afrykket og imod jorden slået, så han det ikke endnu haver forvundet; for det andet herredsfogden Thøger Hvas sidst forleden da synsvidnet gik beskrevet, hindrede mig fattige mand rettens gænge, at jeg ej måtte klage over fornævnte Peder Mortensen for hans utilbørlige medfart, som før er meldt, hvilke fornævnte fire slag, hårdræt og jordesked ingen anden at være skyldig derudi, end før ermeldte Peder Mortensen, hvorpå jeg underskrevne vil gøre min højeste ed på, efter vor allernådigste herres og konges lov. Dette så korteligen at måtte læses og indføres i hvis, som for retten vorder afsagt. Hvad sig vidnerne angår, som her lovligt er indstævnet, nemlig Niels Jensen i Øster Ølby, Søren Berg i Fousing hans hustru og tjenestepige, så og Anders Sejbjerg sammesteds hans dreng, som samme tid hos var da overlasteren skete, da begæres at samme personer for retten måtte vorder fremæsket, deres sandfærdige vidne at aflægge, såsom ingen af dem er mødt uden en, som var Søren Bjergs (Søren Bergs) tjenestepige, og vandt hun, at det var hende i al sandhed vitterligt, at Peder Mortensen haver begået samme gerning, og det samme vidne ej måtte indføres, da sagde Hr. Peder Rasmussen til samme pige: "Hvad siger du? Gak bort eller du skal have skam på din næse!", og det skete ligeså, hun vigede straks bort fra retten, begæres tjenesteligt at fornævnte poster måtte vorder indført. Datum 19. september 1690, Jens Lauridsen Bastrup egen hånd"; og var så forbemeldte Gregers Nielsen Ølby efter forrige irettesættelse på Jens Laursen Bastrups vegne dom begærende. Er for retten afsagt: At såsom lovligt kan ses at førte vidner, det Jens Bastrup såvelsom hans børn, nemlig Laust og Niels Jensønner med magt voldddriver godtfolks ejendom, såvel helligt som søgent, og det udi hegnetid, så de så godt som med nødværge må dem og deres ejendom befri, såsom det ej udi andre måder kunne erlanges, og ej lovligt bevises, det Peder Kvolsgaard haver gjort nogen overlaster til nogen bøder efter loven, [...] kendes, uden alleneste sin ejendom nødtvungen at befri. Da ses ej rettere, fornævnte Peder Kvolsgaard, jo bør for Jens Bastrup og hans sønners tiltale fri at være, og de for unødigt påførte trætte og volddrift herefter at lide efter loven som vedbør. NB: Hr. kancelliråd Worms tingsvidne.

10. oktober 1690 (opsl. 58). I dommerens sted Enevold Thamsen i Hvam, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Thamsen i Hvam, Peder Jensen i Hvam, Jacob Bertelsen i Hvam, Niels Andersen i Fleng, Christen Pedersen Hvamgaard, Enevold Pedersen i Hajsland, Jens Pedersen i Tinkerdal og Iver Jensen i Bøgild.

- Niels Nielsen Perregaard, på Kongl. Majst. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas' vegne, beviste med Jørgen Mogensen af Landting og Jens Poulsen i Perregård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Poul Poulsen Møgeltoft for dom, og talte med ham selv, anlangende hvis herredsfogden kan have ham at tiltale for resterende ulvepenge, så og landsdommers og vejmasterens resterende penge, som han skulle indkræve af Ejsing Sogn; og samme fornævnte Niels Nielsen Perregaard på velbemeldte Hr. herredsfogeds vegne i al dom og rette, og forment indstævnedes Poul Poulsen burde samme resterende penge selv at betale efter hans Kongl. Majst. allernådigste forordning, eftersom han dem ej i rette tide haver indfordret og fr asig leveret, og var dom begærende. Formedelst velb. Mogens Rosenkrantz' skrivelses indhold, at Poul Poulsen Møgeltoft er udi hans affærd til Mors, er sagen opsat i 8 dage.

17. oktober 1690 (opsl. 58). Enevold Thamsen i Hvam i dommers sted, Peder Nielsen skriver. Otte mænd er: Iver Jensen i Åle, Bent Pedersen i Åle, Jacob Jensen i Åle, Jens Bertelsen i Åle, Jacob Pedersen Damsgaard, Morten Christensen i Bisgård, Iver Thamsen i Hvam og Lauge Madsen i Hvam. - Allerunderdanigst læst hans K. M. forordning af dato 26. juli 1690 om stemplet papirs brug. I lige måde samme dato læst hans K. M. allernådigste forordning om korn- og proviantskatten over al Danmark af dato 28. september 1690 for år 1691.

- Villads Jensen i Rydlund i Ryde sogn beviste med Peder Jensen i Bukdal og Bertel Jensen i Rydmølle, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Hans Børgesen ("Hans Byrresen") i Sønderby og Christen Lassen i Sønderby for vidnes påhør til i dag, og for dom til i dag [om] 8 dage, angående engskade. I lige måde samme dag Jens Nielsen i Sønderby og Niels Pedersen i Heegård for deres sandheds vidne at aflægge, angående samme engskade. Så for retten fremstod Niels Pedersen Heegaard og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i ald sandhed vitterligt, at nu først i høsten kom han til Sønderby til Christen Lassens, og da han kom i gården, da kom Villads Jensen derind med to mænd med sig, og tilbød Christen Lassen hans to bæster, som han tog i hans eng, at han ville hente dem, og betale ham skaden som de havde gjort. Så gik de alle fire til Villads Jensens eng, og forligedes der om den skade samme bæster havde fjort, og give Villads Jensen tre skæpper rug der for. Jens Nielsen i Sønderby vandt i lige svorne ed, ligesom Niels Pedersen før ham vundet haver; hvorefter Villads Jensen var tingsvidne begærende.

- Hr. borgmester Christen Nielsens sag med Jacob Sørensen ved Struer, Thue Christensen, blev efter parternes begæring og bevilling endnu opsat i 14 dage.

- (opsl. 59) Jens Madsen i Trabjerg, på højagtbare Sr. Niels Hansen Ravn af Holstebro hans vegne, beviste med Christen Pedersen Hvamgaard, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at han tillige med Jens Poulsen Perregaard, som nu er syg, hid til tinget til i dag forleden tirsdag, var 14 dage [siden], lovligt indstævnedes Søren i Søllergård og Christen Dalgaard i Vejrum sogn, i Vejrum, og i går, 14 dage [siden], stævnedes de Niels Jensen i Råst, Oluf Mikkelsen Brogaard, Niels Egbjerg, Jens Jacobsen Egbjerg, Christen Elbrønd og Jens Nielsen i Ejsing, i lige måde hid til tinget til i dag, for dom anlangende gælds fordring, som de bemeldte Sr. Niels Hansen Ravn skyldig er; og gav bemeldte Jens Madsen i Trabjerg på Sr. Ravns vegne til sag, først Søren i Søllergård, lånte penge 2 slettedaler; Christen Dalgaard i Vejrum 5 mark 1 skilling; Niels

Jensen i Råst 1 daler 12 skilling; Ole Mikkelsen Brogaard 1 mark 4 skilling; Niels Egbjerg 2 mark; Jens Jacobsen i Egbjerg 11 mark 4 skilling; Christen Elbrønd og Jens Nielsen for 2 "tylter" dæler" 7 mark; formenende de indstævnedede burde enhver som før indført inden 15 dage med processens anvendte bekostning til Sr. Ravn at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 14 dage.

- Jens Nielsen Kovsted, på herredsfogdens vegne, anlangende Poul Møgeltoft i Ejsing sogn, var dom begærende efter forrige irettesættelse, angående ulvepenge med videre. Poul Møgeltoft mødte og tilbød for retten, at hvis penge, som skulle af Ejsing sogn, ville hans velb. husbonde selv betale til Hans Skytte (el. hans skytte? "hans Schøt"), hvorfor sagen endnu blev opsat i 8 dage.

24. oktober 1690 (opsl. 59). Mads Poulsen Overlund sættefoged, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Morten Rasmussen i Bøg, Christen Pedersen i Åle, Simon Nielsen i Åle, Jens Pedersen i Sevelsted, Lauge Madsen i Hvam, Christen Christensen i Åle, Iver Thamsen i Hvam og Thyge Pedersen i Skylvad.

- Velagtbare Jep Pedersen Trans, på hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaard af Holstebro hans vegne, fremlagde en skriftlig stævning af dato 14. oktober 1690 angående Bertel Christensen Kirkegaard ("Bertel Christensen Kierchgaard") og Laurids Christensen i Måbjerg lovligt til i dag at være indstævnedede, angående et værgemål med videre samme stævning i sig selv formelder, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Bertel Christensen og Luairds Christensen er 3de gange pårånbe, men ingen mødt, hvorfor det blev opsat i 14 dage, og da under deres faldsmål at møde med hvis de kan have i den sag (...?) skifteforretningen da at fremvise.

- Peder Tygesen i Høstrup beviste med Niels Christensen i Høstrup og Jens Jensen i Vistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens Tygesen i Gråsund for dom, anlangende 3 års resterende skyld, som han bemeldte Peder Tygesen skyldig er. Så for retten fremstod fornævnte Peder Tygesen og gav Jens Tygesen Gråsund til sag for 3 års resterende skyld, nemlig ½ tønne rug hvert år, forfalden til Mortensdag sidst afvigte, og satte i rette og formentede, indstævnedede Jens Tygesen burde samme resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i rette Jens Tygesen og tilbød, hvis steden kunne tåle at give det, ville han gerne med en god vilje udgive, med flere ord og tale etc., og var parterne dom begærende. Er for retten afsagt: At såsom indstævnedede Jens Tygesen ej kan fragå, men vedstår det ej at have betalt, da ved jeg ham ej at befri, men han bør til Peder Tygesen at betale samme 3 års resterende, tillige med sagens anvendte bekostning, og det inden 15 dage, eller lide [nam] efter loven.

- Højagtbare og velfornemme Mads Pedersen på Pallesbjerg, på højædle og velb. Hr. oberst Palle Krags vegne, beviste med Peder Villadsen og Anders Pedersen, begge af Lindtorp (Lindtrup), som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Birgitte Albertsdatter i Lindtorp med hendes lavværge, for dom at lide på hendes person for resten af forrige forhvervedede dom. Så irettelagde velbemeldte Mads Pedersen et indlæg af dato 24. oktober, dernæst en dom her af tinget udstedt den 29. august, og et tingsvidne i lige måde her af tinget den 27. juni sidst, så og et tingsvidne af Ulfborg Herredsting den 16. juli sidst afvigte, hvilke samtlige blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; og var

uden opsættelse dom begærende efter indlæg etc. formelding. På fornævnte Birgitte Albertsdatters vegne fremstod Gregers Nielsen Ølby efter ordre og anbefaling fra velb. Hr. lensherre Jørgen Grubbe Kaas, begærende at måtte tillades sagen nogen tid at måtte opsættes, om imidlertid hos gode herskabet eller dets fuldmægtig på nogen mulig måde kunne erlanges forskånelse for des tiltale og hårde søgning; hvortil Mads Pedersen svarede, at sagen fra den 18. juli sidst forleden først havde været udi opsættelse i 7 uger, og siden hvilet indtil 15. oktober udlægget blev søgt, da herskabet, som den tid mesten var her i landet, vel kunde været søgt på hånde, men nu er i København og ventes ikke hid til landet inden til foråret, kunde derfor ikke synes videre opsættelse til tids ophold, rejse og mere bekostning at bevilge; og var dom begærende. Gregers Nielsen formedede endnu at benævnte fattige enke ved så hård procedure i denne sag med retten blev overilet, såsom hun havde slæbt og stræbet så længe hende muligt, og forhåbede, at lovens ord og mening imod en fattig enke i slig fald langt mildere vorder forstået, end også at den så ringe opskrevne rugavl noget bedre vorder anset og kommer hende mere til gode eller afkort, såvel og herredsfogdens forrige dom ej at vorde videre hentydet end til sidst afvigte Voldermisse, såsom hun intet gården til nogen nytte eller brugelighed længere end til da nød; og ydermere hvad de andre poster og foregivender er angående, formodes, at tages i consideration, hvis hendes enfoldige erklæring og svar mod forrige dom tjenesteydmygst indlagt, og end over alt holder sættefogden Mads Poulsen som partisk, eftersom han tilforn på herskabets vegne haver været brugt som en fuldmægtig.

- Følger nu Sr. Mads Pedersens indlæg så lydende: "Såsom jeg underskrevne for kort tid siden, på den højædle og velbårne herres Palle Krag til Katholm, K. M. velbestalte oberst og kammerjunker, hans vegne, her til tinget haver søgt Birgitte Albertsdatter, salig Anders Jøpsens i Lindtorp, og hendes tvende sønner og ene svoger [læs: svigersøn] for Lindtorps gårds ulovlige medfart og boens hemmelige forrykkelse, hvorpå dem er udfalden af den 29. august sidst forleden, at fornævnte Birgitte Albertsdatter allene skulle svare til gårdens skatter, landgilde, brøstfældighed og videre til Voldermisse, eller der for lide nam med videre efter loven; da til samme dom så vidt at følge, haver jeg efter rettens måde søgt udlæg udi det ringe skarnsgods som de havde ladet tilbageblive, da de det bedste forflyttede og forsatte, hvilket sig beløb, når de 2 mark 4 skillings vurderingsbekostning fratage, til 10 slettedaler 6 skilling, men fordringen derimod som følger: (...) (opsl. 60) ...Summa beløber forskrevne billige og retmæssige fordring = 102 rigsdaler, 4 mark, 14 skilling. Herforuden endda gårdens avls forsvækkelse, idet jorden er ikke tilbørlig drevet, og møget ublandet, så og rugets bekostning at lade så, mener jeg kunne med billighed regnes på 24 rigsdaler. Afkortes så fra overskrevne, først de forberørte 10 slettedaler 6 skillings udlæg, så og det rug som stod på marken og blev sat for 14 tønder 6½ skæpper, tønden regnet til 7 mark, efter og over højeste landkøb nu, er 17 rigsdaler, 1 mark, 11 skilling. Bliver så resterende af de forberørte 102 rigsdaler, 4 mark, 14 skilling = 78 rigsdaler, 4 mark, 13 skilling, foruden fornævnte avlings forsvækkelse og bekostning, og som jeg da ydermere på ovenvelbemeldte Hr. oberstens vegne, haver været forårsaget efter lovens måde at lade gøre attest på Birgitte Albertsdatters person for samme, og hende til i dag hid til tinget ladet indstævne, dom at lide på hendes person, så formener jeg, at som hun tilforn er tilkendt at betale det forberørte, og hun med sine børn boen forrykket og gården ulovlig medfaret og ødelagt, og højædle husbonden til så mægtelig skade og fortræd narret og besveget, hun da til

forrige doms fyldestgørelse, enten straks bør at betale forskrevne penge, eller stille nøjagtig borgen og forsikring derfor, eller og endelig lide på hendes person ved fængsel indtil fuldkommen betaling sket er; og er herpå tjenstlig begærende og formodende på velbemeldte Hr. oberst Krags vegne, dom uden videre opsættelse og bekostning, eftersom sagen alt tilforne her til tinger er ageret og dom derudi tilforne falden.

Forblivende rettens administrators tjenstvilligste, M. Pedersen, dateret Hjerm Ginding herredsting den 24. oktober 1690."

- Følger nu slutningen af dommen af 29. august, se fol. 38. Opskrift på samme dom således: "År 1690 den 15. oktober var jeg underskrevne Thøger Pedersen Hvas, med tvende vurderingsmænd, nemlig Christen Sørensen i Dellerup og Christen Christensen i Navr Torp, efter velfornemme Mads Pedersen på Brunbjerg hans begæring, udi Lindtorp at gøre på rettens vegne udlæg efter denne dom, udi Birgitte Albertsdatters forefundne gods, og blev da forevist, vurderet og udlagt dette efterskrevne... (...)
...bliver så igen 10 slettedaler 6 skilling, og såsom dette såre lidet til dommens fyldestgørelse kunne forslå, begærede fornævnte Mads Pedersen at arrest måtte gøres på Birgitte Albertsdatters person for resten, hvilket hende og blev ankyndiget, og tilsagde Mads Pedersen det videre at forfølge så snart varsel gives kunde. Datum ut supra. Thøger Hvas M.Pp. C.S.S. Christen Christensen egen hånd."

- Det tingsvidne her af tinget udstedt den 27. juni: se fol. 31. Det tingsvidne af Ulfborg Herredsting udstedt den 16. juli: se fol. 35. Med flere ord og tale etc. Er for retten afsagt: Såsom af fremlagde dokumenter og forrige dom og des udlæg af Birgitte Albertsdatters da fremviste gods, ikke nær kan tilstrække til dommens fyldestgørelse efter dommens påskrifts formelding, da ses ikke bemeldte Birgitte Albertsdatter af kan befires, men tilfindes hende at lide efter loven.

- Niels Jepsen Smed, født i Borbjerg sogn, nu boende i Skive, fremstillede sig for retten og klageligen foregav, at han for ungefær 5 på 6te år siden er kommet i ægteskab i Sjælland med en troløs skarnskvinde, som siden lagde sig efter andre, hvorover han haver forårsaget at rejse fra hende på andre steder, sit brød med æren at fortjene, da på det enhver kan erfare hvorledes han imidlertid sig haver skikket og forholdet, fremstillede sig for retten efterskrevne 12 dannemænd af Borbjerg sogn, som han nu årene 1689, -88, -89 haver boet udi, nemlig: Peder Christensen i Borbjerggård, Peder Jensen Heegaard, Peder Iversen Damgaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen i Gren, Jørgen Madsen i Borbjerggård, Jens Lassen i Borbjerggård, Páske Jepsen i "Naar" (?), Poul Olesen i Brandbjerg, Otte Lauridsen, Steffen Mogensen i Brandtbjerg, og Jens Madsen i Trabjerg; hvilke fornævnte 12 dannemænd såvel mange andre flere, både af Borbjerg og andre sogne, af bemeldte Niels Jepsen Smed blev tilspurgt, om de i nogen måder havde ham noget utilbørligt at beskylde, og om de nogen tid havde fornemmet noget usømmeligt af ham, enten i en eller anden måde, så længe han havde været og boet nu i 3 år hos dem i sognet, at de da ville give ham deres sandfærdige mening til kende; hvortil overbenævnte 12 mænd, så og mange andre flere da tilstedeværende, alle enstemmende råbte, at Niels Jepsen Smed havde forholdt og skikket sig, der hos dem i 3 år, som en ærlig og oprigtig mand egner og vel anstår, og takkede ham godt for god naboskab, og ydermere sagde de, at de aldrig kunne give ham så godt et skudsmål, han jo havde fortjent den bedre; hvorefter Niels Jepsen Smed var tingsvidne begærende.

- Jeps Olesen Lillehessel, på Maren Sørensdatters vegne af Store Hessel, beviste med Morten Christensen Bisgaard og Christen Nielsen i Store Hessel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag,

8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mads Laugesen og Peder Laugesen i Hvamgård for resterende landgilde, 2 tønder rug, for forgangne år 1690, og forment de burde at betale inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedes mødte ikke, hvorfor sagen blev opsat i 4 uger.

31. oktober 1690 (opsl. 61). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Laust Pedersen i Agerbæk, Iver Jensen i Hasselholt, Niels Sørensen i Hasselholt, Niels Nielsen Perregaard, Christen Pedersen Hvamgaard, Iver Jensen i Bøgild og Niels Mortensen i Bisgård.

- Jens Nielsen Kovsted, på velvise borgmester Christen Nielsen og en del Holstebro borgerskabs vegne, lod læse en opsættelse her af tinget den 17. oktober, og lod læse hvis dokumenter, som findes i den sag imellem velbemeldte Hr. borgmester og Jacob Søren (Jacob Sørensen) og Thue Christensen ved Struer. Dernæst blev Jacob Sørensen af Jens Nielsen tilspurgt, om han ved sjæls ed kunne fragå, han jo imod borgerskabets frihed havde udstykket salt, tobak, humle, sæbe og jern, og udtappet øl, brændevin og mjød; hvortil Jacob Sørensen svarede, det gjordes ikke fornøden, men forment, det burde ham lovligt at overbevises, som ikke ske skulle, med flere ord og tale etc. Og tog dommeren brevene til sig til i dag [om] 8 dage, da sentencen lydelig for retten at afsige.

- Jens Madsen Trabjerg, på højagtbare Sr. Niels Ravns vegne, med en opsættelse her af tinget den 10. oktober sidst, angående gælds fordring, som findes indført fol. 45; og var dom begærende, såsom sagen havde været opsat i 14 dage. De indstævnedes blev 3de gange påråbt, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom bemeldte findes lovligt at være indstævnedes, og ingen er mødt noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør deres med resterende til Sr. Niels Ravn, tillige med sagens bekostning, inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven.

7. november 1690 (opsl. 61). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Claus Iversen, Enevold Christensen, Mads Jensen, Jens Iversen, Thomas Christensen Smed, Niels Thomassen og Poul Christensen, alle af Sahl by, samt Anders Pedersen i ("Roe" eller "Ror", = Rå(gårde) ved Sevel?).

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om kop- kvæg- og ildstedskat udi Danmark, dateret den 28. september 1690.

- Velagtede Jep Pedersen Trans, på hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaards vegne, fremlagde en skriftlig stævning så lydende: "Hans Kongl. Majst. herredsfoged til Hjerm Ginding herredsting Thøger Hvas gør vitterligt, at for mig haver andraget, den hæderlige og vellærde mand Hr. Christen Solgaard, sognepræst til Holstebro og Måbjerg menigheder, hvorledes han skal være forårsaget, for mig at lade indkalde Eder Bertel Christensen udi Måbjerg Præstegård, for Eders steddatters Else Christensdatters arvepart efter hendes salig fader Christen Christensen, som boede og døde i Måbjerg Præstegård, som i til Eder udi stærvboen haver annammet, da i hendes moder ægtede, og på det vides kunne, hvad hun med rette er tilfalden, skal Hr. Christen være forårsaget, Eder Laurids Christensen i Måbjerg By, den umyndige piges rette fødeværge efter loven og moderbroder, tillige for mig at indkalde, med registreringen, skiftet og delingen [som] er gangen efter bemeldte hendes fader Christen Kirkegaard, udi retten at fremvise, at deraf ses kunne, hvad barnet er tilfalden, med formening det I Bertel Kirkegaard bør fra Eder inden 15 dage, hendes arvelod at levere til den umyndiges morbroder Laurids

Christensen, som det efter loven kan forestå, som det sig bør, med dets deraf til datum forfaldne rente, eller lide eksekution efter loven. I lige måde formener Hr. Christen, at I Laurids Christensen den umyndige piges morbroder og fødeværge, bør samme værgemål under hænder at annamme, og det hos Bertel Kirkegaard indfordre, som I udi sin tid agter til at svare, såvel og hvis den umyndige efter afgangens farbroder og farsøster er tilfalden, med mindre I med tiden den umyndige til hendes kapital, rente og interesse skadesløs ville svare; hvorpå Hr. Christen agter dom her til ringet den 24. oktober at forhverve, med hvis videre han eller hans fuldmægtig, da agter at foregive og tage beskreven; Thi stævnes Eder Bertel Christensen i Måbjerg Præstegård, at møde på Hjerm Ginding herredsting samme den 24. oktober, tagendes med Eder registreringen, skiftet og delingen, som udi stærvboen gangen er, efter hendes salige fader, da i kom udi ægteskab med hendes moder, og det under Eders faldsmål. Til samme tid indstævned Eder Laurids Christensen i Måbjerg By, den umyndiges rette fødeværge og morbroder, samme værgemål at antage, og efter loven forestå, med registreringens genpart, under Eders faldsmål at fremvise, så den umyndige ingen uret vederfares, så fremt i ikke udi fremtiden vil svare Eders søsterdatter til al den skadehinder på hendes arvelod der udover kunde tilfalde, og da hende skadesløst efter loven betale; hvor da enhver af parterne skal vederfares hvis ret er. Holstebro den 14. oktober 1690, Thøger Pedersen Hvas." Fandtes underskrevet: "1690 den 17. oktober haver vi underskrevet Jens Mikkelsen, borger og indvåner udi Holstebro, og Jens Christensen, tjenende Hr. Christen Solgaard sammesteds, forkyndet denne stævning for Bertel Christensen boende i Måbjerg Præstegård og Laurids Christensen boende i Måbjerg By, og talte mundtligt med dem selv og leverede en hver af dem ligelydende kopi af denne stævning; bekræftes under vores hænder underskrivelse. Holstebro anno et die up supra, Jens Mikkelsen Toftum Eghd., J.C.S. Læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 24. oktober 1690, og blev opsat i 14 dage, da de indstævned under deres faldsmål at møde og skifteforretningen da at fremvise, Mads Poulsen, Peder Nielsen Kastberg. Anno 1690 den 30. oktober haver vi underskrevet forkyndet denne opsættelse for Bertel Christensens hustru, og talte mundtligt med hende udi Måbjerg Kirkegård, og leverede hende genpart deraf, og i lige måde samme dag forkyndet den for Laurids Christensen i Måbjerg By, og leverede ham og genpart deraf, bekendes under vores hænder, Holstebro, anno et die ut supra, Jens Mikkelsen Toftum Eghd., J.C.S.". Efter at alt forindførte var blevet læst og påskrevet, blev (opsl. 62) Bertel Christensen og Laurids Christensen tilspurgt, om de havde noget skiftebrev, registrering, eller noget i den sag, den til befrielse, de da det ville fremvise. Dertil svarede Bertel Christensen, han forment sig for sligt fri at være, indtil så længe ham overbevises med rigtigt skiftebrev eller anden rigtighed, at han nogen tid havde annammet noget børnegods, og blev så intet i ringeste måde fremvist. Er for retten afsagt: Såsom Christen Jensen, som boede og døde udi Måbjerg, som oldefader [læs: morfader] til barnet, da han levede var barnets rette lavværge, da ses ej rettere nu hans arvinger, nemlig hans ældste søn Laurids Christensen, som er morbroder til barnet, herefter nu jo bør at tage barnets arvelod udi agt, og dertil at svare, og det hos de vedkommende at søge, og derpå skiftebrev at opsøge og fremvise, og hellere dertil at svare efter loven udi alle måder, og præsten hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaard derfor fri og angerløs at være.

- Velagtede Jens Nielsen Kovsted, på højagtbare og velvise Hr. borgmester Christen Nielsen og en del borgerskabs vegne af Holstebro, fremlagde et tingsvidne af Holstebro Byting udstedt den 23. september sidst, angående

Jacob Sørensen og Thue Christensen ved Struer, hvilken tingsvidne findes indført fol. 42, og var endelig dom begærende efter forrige irettesættelse, såsom sagen haver været opsat i 6 uger. Jacob Sørensen mødte og irettelagde et indlæg, såvel tre attester om same sag, hvilke og findes inførte fol. 42 og 43. Og efter samme dokumenter var bleven læste og påskrevne, var parterne på begge sider endelig dom begærende, uden videre protestation. Er for retten afsagt: Såsom bevises med tingsvidne, det Jacob Sørensen og Thue Christensen ved Struer haver om helligdagen holdt en offentlig kro som til et frit marken, solgt øl, brændevin og tobak med videre efter samme tingsvidnes formelding, og det imod kongelig udgangne forordning og lov, som her i dag for retten, såvel og tilforn er bleven læst; da ses ej Jacob Sørensen eller Thue Christensen at kan befries, de jo bør at side efter udgangne forordning og lov angående forprang og kroeri, og Jacob Christensen, som over bevises at have brugt sin købmandskab og forprang med salt udi tøndetal til bønder at udsælge, efter foregående tingsvidnes formelding, uden nogen lovlig angivelsesseddel, konsumtionen deraf at være erlagt, da bør han sig derfor lovligt at erklære, eller dertil at svare efter loven og forordningen udi alle måder, som det sig bør, såsom han ej tilforn det haver villet benægte efter spørgsmål og forelæggelse. I det øvrige, såsom sligt om helligt skal være passeret, da deres helligbrøde efter loven at betale, med al dets på processens anvendte bekostning.

14. november 1690 (opsl. 62). Mads Laugesen Hvamgaard i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Anders Christensen i Hovgård, Christen Christensen i Hovgård, Las Jensen i Bulegård (eller Bulsgård?), Rasmus Melchiorson ("Rasmus Milchersen") i Sahl, Jacob Laursen i Sahl, Peder Jensen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam, Laust Pedersen Bisgaard.
- (Intet forrettet.)

21. november 1690 (opsl. 62). I dommerens sted Enevold Thamsen i Hvam, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Hansen i Svenstrup, Bent Christensen i Svenstrup, Anders Christensen i Svenstrup, Peder Jensen i Svenstrup, Jens Lassen i Svenstrup, Iver Thamsen i Hvam, Iver Jensen i Bøgild og Peder Pedersen Heegaard.
- Fridts Christensen af Feldborg, på højædle og velgårne fru Anne Cathrine Friis' vegne, fremstillede to kaldemænd, nemlig Poul Olesen i Brandtbjerg og Niels Christensen i Feldborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Tårupgårds bønder og tjenere i Borbjerg sogn, Risum undtagen, enhver til deres bopæl for dom, anlangende resterende skyld og landgilde, forfalden til martini i indeværende år, så og i Snuffelborg (Snøffelborg) og Smørborg [i Hjerm sogn]. Nok fremstillede to andre kaldsmænd, navnlig David Olesen i Østerby og Mads Christensen i Lumbsmark, som i lige måde ved sjæls ed afhjemlede, at de i dag, 8 dage [siden], lovlig varsel gav: I Navr Sogn, Alstrup, Jacob Nielsen samt alle medtjenere i Navr og Asp sogne; i Fovsing, Niels Busk, Laurst Smed Over Dalen i Ølby. Gimsing sogn: Peder Gregersen i Mostgård, Christen Præstegaard i Gimsing sogn, alle Tårupgords bønder og tjenere i ligemåde til i dag for dom anlangende resterende skyld og landgilde. Så for retten fremlagde fornævnte Fridts Christensen en skriftlig restans, som blev læst og påskrevet, og siden i agten skal blive indført, og var dom begærende, formenende de indstævnedede burde samme deres med resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam. Her imod at svare mødte i retten Villads Nielsen i Pajbjerg ("Padbierig") og en del andre, og formenten ingen dom burde over dem at stedens, såsom de haver ydet en del af hvis

som de her for findes indført, og haver gjort arbejde og søges dog for arbejdspenge. Af den årsag er sagen opsat i 4 uger.

- Velagtbare Oluf Steffensen af Holstebro, på Maren Sørensdatters vegne af Store Hessel, beviste med en opsættelse her af tinget den 24. oktober sidst, som som (sic) Jep Olesen i Lille Hessel da forhvervede, angående Mads og Peder Laugesen i Hvamgård lovligt at være indstævnedede for to tønder rug, og var dom begærende efter forrige irettesættelse, såsom sagen haver været opsat i 4 uger. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte, hvorfor sagen er opsat i 4 dage.

- Jens Jensen i Vandborg og Søren Pedersen i Koksgård i Mejrup sogn forkyndede en skriftlig stævning så lydende: "På Kongl. Majst. og amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, fjorden dages kald og varsel gives Mag. Jens Clausen i Viborg og Mikkell Knudsen i Hvam eller deres fuldmægtige, for Kongl. resterende skatter af deres gods i Haderup sogn, dom at lide til Hjerm Ginding herredsting fredagen den 28. november førstkommende. Actum Holstebro den 15. november 1690. Mikkell Thomassen. Anno 1690 fredagen den 21. november haver vi underskrevne denne kaldseddel på Hjerm Ginding herredsting forkyndet, Jens Jensen Egh:, Søren Pedersen p."

28. november 1690 (opsl. 62). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er: Jep Olesen, Søren Jensen, Anders Jensen, Christen Poulsen, Mads Andersen, Christen Christensen, Christen Sørensen og Anderse Pedersen, all af Bjert ("Biarte").

- (opsl. 63) Peder Christenen skrædder i Staby fremstillede tvende kaldsmænd, nemlig Jens Jensen i Sønder Gørding og Christen Sørensen i Lille Lund i Ulfborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Søren Christensen i Søllergård for dom, anlangende hvis ham bemeldte Peder Christensen skrædder kan være skyldig. Så for retten fremstod benævnte Peder Christensen, og gav Christensen Søren (sic) til sag for penge 3 slettedaler, han ham for 2 år siden ved "thi marchids tider" skyldig blev på en sort hoppe, som han efter løfte skulle have betale straks; formenende han samme 3 daler med sin interesse og skadegæld samt processens anvendte bekostning bør inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende uden ophold. Søren Christensen blev 3de gange påråbt, og ej mødt, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage, da at møde under hands faldsmål samme gæld at vedstå eller fragå.

5. december 1690 (opsl. 63). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Nielsen Kastberg. Otte mænd er Christen Olesen, Christen Jensen, Anders Nielsen, Christen Jepsen, Poul Christensen, Christen Madsen og Jens Andersen, alle i Bjerg ("Biat"), samt Søren Knudsen i Borbjerg By.

- Velagtede Jens Nielsen Kovsted, på hæderlige og vellærde hr. Christen Solgaards vegne, beviste med Jens Mikkelsen af Holstebro og Jens Christensen af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Bertel Christensen i Kirkegård i Måbjerg sogn for hans bopæl, for dom angående resterende skyld og landgilde, som han bemeldte hr. Christen Solgaard kan være skyldig, og i dag dom at lide. Så for retten fremlagde bemeldte Jens Nielsen et indlæg under hæderlige Hr. Christen Solgaards hånd, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indgørt. Bertel Christensen er 3de gange påråbt og ej mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Det Bertel Kirkegaard er tilfunden sin resterende skyld og landgilde til sin gunstige husbonde at betale med ald

dets på processens anvendte bekostning inden 15 dage, eller lide nam og tog efter loven.

- Peder Jensen Heegaard på egne og Christen Nielsen i Høstrup og Niels Nielsen i Fårbæk og Niels Nielsen i Høstrup, så og Niels Christensen i Gren og fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Andersen i Haderup og Christen Christensen i Høstrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Vistesens i Fårbæk for dom, angående den arvepart, om salig Karen Knudsdatters arvinger haver i Peder Vistesens gård, som er 4 skæpper skyld. Så for retten fremlagde fornævnte Peder Jensen Heegaard et skiftebrev dateret Fårbæk Vor Frue Dag 1653, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført, og forment indstævnedes Peder Vistesens burde samme bondeskyld fra sig at levere og afstå til samtlige Karen Knudsdatters arvinger efter loven, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Peder Vistesens, og irettelagde et underskrevet pantebrev af dato 4. september 1687, Høstrup, dog ikke på tinget er noget tingsvidne udstedt, eftersom i dag blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført; så og en fuldmagt af dato 28. august 1687, [som i] lige måde blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; og forment Peder Vistesens, at han burde at beholde samme gods efter pantebrevets indhold, indtil han fik sin betaling for samme lånte penge, og æskede så her for retten deres skiftebrev efter Karen Knudsdatter. For dets årsags skyld er sagen opsat i 14 dage.

- Hæderlige Christen Solgaards indlæg, som før er meldt: "Såsom min tjener Bertel Christensen, boende i min annekspræstegård i Måbjerg, ikke udi rette tid efter loven haver betalt mig underskrevne for nærværende år sin landgilde, undtagen alleneste sin smørskyld, som er leveret, men fortrædeligen indeholder med det resterende, som er 9 slettedaler i penge, en tønne rug og fire tønner havre, da som han for den årsags skyld af mig i dag den 5. december til Hjerm Ginding herredsting lovligt er indstævnet for dom, formener jeg, at bemeldte Bertel Kirkegaard, efterdi han ikke i tilbørlig tid efter loven haver villet leveret det han bør, han for anmeldte penge ni slettedaler såvelsom kornet efter opskrift, enten efter kapitels køb eller og in natura bør at betale inden 15 date under nam, min anvendte bekostning mig derforuden at erstatte, og derpå er jeg i dag af velagtbare og velfornemme Kongl. Majst. velforordnede herredsfoged Thøger Pedersen Hvas dom begærende, befalende hermed velfornemme og velvise rettens betjente Gud allermægtigste. Holstebro den 5. december 1689, C. Solgaard M.Pp.". Sentencen findes lige før indført.

- Velagtbare Oluf Steffensen af Holstebro, på Maren Sørensdaters vegne af Store Hessel, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 24. oktober og 21. november, angående Mads Laugesen og Peder Laugesen i Hvamgård lovligt at være indstævnedes for to tønner rug resterende landgilde for 1689, og som sagen haver været opsat i 6 uger, var han efter forrige irettesættelse dom begærende. Her imod at svare mødte i rette indstævnedes Peder Laugesen, og irettelagde et fæstebrev så lydende: "Kendes jeg Margrethe Reedtz, salig Malte Sehesteds til Rydhave, og gør hermed vitterlig, at have stedt og fæstet [til] Peder Laugesen ("Peder Laursen"), barnefødt i Borbjerggård, den halve part af Hvamgård, som mig af hans K.M. nådigst er pantsat, som Christen Pedersen sidst påboede og fradøde, hvilken halve gård fornævnte Peder Laugesen ("Peder Lauridtz") skal have, nyde, bruge og beholde sin livstid, med slig kondition, at han årligen yder og udgiver den sædvanlige skyld og rettighed, som deraf plejer at gange, og ellers holde husene ved god hævd og magt, som det sig bør; desligeste være mig og min fuldmægtig hørig og lydig i alle måder, under dette mit fæstebrevs fortabelse. Til vitterlighed, under mit signet

og egen hånd. Actum 10 oktober 1661. Sl. Malte Sehesteds efterladte Margrethe Reedtz."; og forment sig ikke at være pligtig noget til Hessel at betale, såsom han havde stedt og fæstet på Ryhave. Hvor imod han af bemeldte Oluf Steffensen blev tilspurgt, om han aldrig havde ydet noget til Store Hessel, hvortil han svarede, om han tilforn havde hjulpet hans broder, da ville han nu ikke længere hjælpe, og forment han ikke burde at yde nogen rug til Hessel. Med flere ord og tale etc. (opsl. 64) Er for retten afsagt: At de indstævnedes Mads Laugesen og Peder Laugesen bør at svare til herlighedens ejer deres rettighed, og burde [betale] skylden til jorddroten som af arrilds tid haver været, og hans Kongl. Majst. allernådigste love tilholde.

- Peder Maltesen af Bærsholm, et afkald på sin moder Maren Jepsdatters vegne: Præsenterede for retten ærlige og velagtede Poul Christensen Mørk ("Pofuel Christensen Mørch") i Flye, og irettelagde en fuldmagt så lydende: "Kendes vi underskrevne, nemlig Knud Madsen i "Bler", Søren Christensen i Munkgård (Munksgård), Christen Christensen i Vognstrup, Peder Lassen i Barslund, Jens Christensen af Lonnonb, Christen Jøssen af Daubjerg, Peder Jøssen i Sjørup, Mads Jensen i Sevel, Christen Pedersen i Duholm og VIste Christensen, alle overskrevne, salig Jørgen Christensens arvinger i Bærsholm, hermed fuldmagt giver, vores kære svoger og medarving Poul Christensen Mørk i Fly, på vores vegne og medinteresserede, at give den salig mands efterladte hustru Maren Jepsdatter et fuldt og urykkeligt afkald til Hjerm Ginding herredsting, når og hvilken tid, han eller hendes fuldmægtig det begærende vorder, for fødte og ufødte, som det sig bør i alle måder. Til vitterlighed haver vi vores egne hænder, signetter og bomærker ("borgmærker") her neden skreven og signeter hostrygt. Datum Bærsholm den 22. september 1690.

(...underskrifter...) "Efter at forindførte fuldmagt var blevet læst og påskrevet, fremstod bemeldte Poul Christensen Mørk, og tog Peder Maltesen i hånd, og til ham gjorde og gav, efter denne fuldmagt, et fuldkommen trygt, urykkeligt og uigenkaldeligt afkald på egne og samtlige interesseres vegne, for al den arv og arvelod, som dem er eller kunne tilfalde efter overbemeldte salig Jørgen Christensen i Bærsholm, så enhver haver bekommet deres fulde nøje og fornøjelse i alle måder, det være sig udi alt hvis nævnes og optænkes kan, så Peder Maltesen på Maren Jepsdatters vegne af de overskrevne og deres arvinger, fødte og ufødte, for fornævnte arvelod skal kravesløs holdes, så der aldrig efter denne dag af dem eller nogen på deres vegne skal derpå videre anke, påtale eller prætendere i nogen måder; og stod fornævnte Poul Christensen Mørk og Peder Maltesen af Bærsholm med hverandre til vedermålsting, da dette afkald her i dag ved tingsvidne blev taget beskrevet."

- Blev fremlagt og forkyndet en kaldseddel fra amtstuen af dato 29. november 1690 angående Mr. Jens Chausen i Viborg og Mikkell Knudsen i Hvam at være indstævnedes for dom til den 19. december angående restans [af deres] gods i Haderup sogn.

12. december 1690 (opsl. 64). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Jens Madsen, Niels Christensen og Jens Nielsen alle af Feld, Niels Nielsen og Jacob Bertelsen begge af Hvam, Jens Nielsen og Jens Pedersen begge i Kirkeby, samt Bertel Rasmussen i Kirkebygård.

- Allerunderdanigst læst hans K.M. allernådigste patent om højesterets holdelse af dato 15. november 1690, og det til (til?)kommende år.

- Peder Christensen skrædders sag i Staby blev endnu opsat i 4 uger.

19. december 1690 (opsl. 64). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd Anders Olesen i Rovt, Thue Laursen i Bøg, Christen Knudsen,

Jens Jepsen og Jens Jensen alle tre i Rovt, Morten Christensen i Sønderkov, Villads Jensen i Rølund og Laurs Nielsen i Hvolbæk.

- Fridts Christensen i Feldborg, på velb. Fru Anna Cathrine Friis' vegne, fremlagde en skriftlig restans af dato 18. november sidst, som fandtes påskreven til i dag at være opsat, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Da formedelst en del protesterede de havde betalt, som de dem pårøbte, blev sagen opsat i 14 dage.

- Jens Madsen i Trabjerg fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Nielsen og Svenning Christensen i Trabjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne personer for deres anpart [i] kongens tiende i Borbjerg Sogn for indeværende år 1690. I lige måde i dag, 8 dage [siden], stevnedede de Jens Simonsen i Abildholt for en sletdaler han bemeldte Jens Madsen aparte er skyldig, alle og [en]hver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, mod dom, som bemeldte Jens Madsen agter at forhverve og tage beskreven. Så for retten fremstod benævnte Jens Madsen og gav til sag: Mads Laugesen Hvamgaard, Lauge Madsen, Jacob Bertelsen, Laurids Pedersen, Mads Bertelsen, alle udi Hvam; Laurids Pedersen og Mads i Bisgård; Christen Jacobsen i Lille Perregård; Peder Graversen i Skylvad; Sindes Svenningsens enke ("Sindersen Suenningens") i Kvisgård ("Quisgd."); Kirsten Laursdatter og Karen Jensdatter i Bukkedal (Bukdal); Peder Poulsen i Naltoft; Villads i Pajbjerg; Maren Mikkelsdatter og Kirsten Nielsdatter i Sønderhvam; Christen Madsen i Heegård; Niels Jensen i Over Savstrup; Søren Jepsen og Christen Nielsen i Neder Savstrup; Knud Kjær og Poul Brandtbjerg i Borbjerg By; Simon Andersen, Christen Meldgård og Mads Meldgård i Trabjerg; Christen Mouridsen og Christen Jensen snedker i Tinkerdal; Peder Christensen i Skave; Jens Nielsen og Christen Helleskov i Hesselå; Jens Bertelsen, Jacob Nielsen og Christen Simonsen i Hogager; (opsl. 65) Jens Simonsen i Abildholt; så og Laurids Pedersen for den gård, som han haver i brug i Nørhvam. Og satte Jens Madsen i al dom og rette, og formente de indstævnedede burde samme deres med resterende inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam, og var dom begærende. For nogle årsagers skyld blev sagen med bevilling opsat i 14 dage.

- Laurids Iversen ("Laurst Ifuersen") i Bjørnkær præsenterede for retten og fremstillede 2de dannemænd, nemlig Christen Simonsen i Hæk ("Hech") og Jens Pedersen i Rå ("Raae"), som vandt ved sjels ed og oprakte fingre efter loven, at den 21. februar 1687 var de begge efter begæring til Laurids Iversen ("Lauridtz Ifversen") i Bjørnkær, og der at vurdere og skifte efter hans salig hustru Anne Knudsdatter, og der imellem den salig kvindes efterladte husbond, bemeldte Laurids Iversen, og hans kære søn Knud Lauridsen, overværendes samme tid barnets morbroder Christen Knudsen i Sirbæk (eller Sibæk), også andre af bemeldte barns Knud Lauridsens slægt og frændskab; og som samme registrering og vurdering bedrog sig med al boens middel, levende og dødt, = 306 slettedaler, 1 mark, 6 skilling, blev således i venlighed imellem dem afhandlet, at barnet Knud Lauridsen skulle have den halve part, som er 153 slettedaler 11 skilling, hvorpå de gjorde deres ed; og var Laurids Iversen i Bjørnkær herefter tingsvidne begærende, og Christen Iversen en ligelydende genpart på barnets vegne.

- Enevold Thamsen i Hvam, på Kongl. Majst. og Hr. amtsforvalter ædle Villads Andersens vegne, fremlagde en skriftlig stævning så lydende: "Som ingen betaling fra Mag. Jens Clausen og Mikkil Knudsen i Hvam for restansen af deres gods i Haderup Sogn ved eksekution og godsets sekvestration efter år og dags forløb har været at indbringe, da på Kongl. Majst. og amtsforvalter ædle Sr. Villads Andersens vegne, lovlig kald og varsel gives velbemeldte Mag. Jens Clausen og Mikkil Knudsen

eller deres fuldmægtige til Hjerm Ginding herredsring, fredagen den 19. december førstkomende, imod dom på deres gods her i amterne efter Kongl. forordning om skatternes oppebørsel af 11. december 1688. Actum Ringkøbing den 29. november 1690. Mikkel Thomassen." Hvilken stævning Jens Jensen i Vandborg og Søren Pedersen i Koksgård i Mejrup sogn her for retten lovligt forkyndede og opløste. Dernæst blev fremlagt en skriftlig restans under Hr. kommissær Friis' hånd af dato 31. marts 1689, iblandt andet indholdende: "Haderup sogn, Mikkel Knudsens Gods, den sted Niels Nielsen (...) i lige måde Magister Jens Clausen: Niels Jensen i Vegård..." Til denne restans at inddrive forordnes nærværende hans Kongl. Majst. rytter, der sig samme eksekutant til alle forskrevne skyldige haver at begive, dem til betaling drive, forrive(?) og ej afvige, førend amtskriverens kvittance ses rigtig at være afbetalt, nyder imidlertid til eksekutionsgebyr dagligt atten skilling danske, den Kongl. allernådigste forordnings tilhold, hvorove rej noget må fordres [...]ver tages under vedbørlig straf. Efter forrettet ærinde haver eksekutanten til amtstuen igen at begive, for rapport om forretningen at gøre. Datum Århus den 31. marts 1689, Friis."; og fandtes således påskrevet: "Efter overskrevne restans og ordres formelding, haver jeg blandt andet været i Haderup sogn og ville eksekveret Mikkel Knudsen og Mag. Jens Clausens tjenere, nem[lig] Niels Nielsen og Niels Jensen, men stæderne befandtes øde og mændene bortrømte, hvilket jeg ved egen hånd testerer. Ringkøbing den 12. april 1689, Christen Smilou." Endelig blev fremlagt et tingsvidne her af tinget udstedt den 19. juli 1689, hvormed bevises ovenbemeldte gods at være sekvestreret. Og forment fornævnte Enevold Thamsen på højstbemeldte Kongl. Majst. og Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, de indstævnedes deres her i amterne ejende gods til allerhøjstbemeldte Kongl. Majst. med restansens udeblivelse at have forbrudt, og til evindelig ejendom herefter allerhøjstbemeldte hans Kongl. Majst. at tilhøre; og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange pårøbte, men ingen mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At som bevises med tingsvidne af dato 19. juli 1689, det ædle Hr. amtsforvalter ved sin fuldmægtig på hans Kongl. Majst. vegne, haver gjort forbud på indbenævnte deres gods, som samme tingsvidne videre forklarer, da ses ej de indstævnedes at kan befries, såsom de ej i ringeste måde haver efterlevet hans Kongl. Majst. allernådigste forordning af dato 9. juni 1683, men tilfindes dem efter samme forordnings 9. punkt at svare som vedbør. - Den sag mellem Peder Jensen Heegaard og Peder Vistesens i Fårblk blev igen opsat i 14 dage.

"Og er saa her med det gamle Aaar Endet. Gud gifue fremdeelis it glædelig Nyt Aar."

== 1691 ==

"Til Jt megit glædelig Nyt aars Anfang."

9. januar 1691 (opsl. 65). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Laursen og Jens Jørgensen i Jedskov, Jens Pedersen og Bent Pedersen i Bøg, Peder Christensen i Ligård, Jens Bertelsen i Veksgård ("Vexgaard"), Ole Jepsen i Køjborg ("Koyborg") og Christen Pedersen Hvamgaard.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste missiv til hans excellence gehejmeråd og stiftsbefalingsmand Hr. Frands Everhart von Specken af dato 22. november 1690 angående saltpetersyderier.

- I lige måde læst en missiv af amtsforvalter Sr. Villads Andersen efter de højdeputerede herrer ved generalkommissariatet ham tilskreven, angående en lispund rent saltpeter skal koste 4 slettedaler, enddog forordningen tilholder og tillader ikkun 3 slettedaler.

- Den sag imellem Peder Jensen Heegaard og Peder Vistesen i Fårbæk blev igen opsat i 14 dage.

- Den sag imellem Jens Madsen i Trabjerg og en del Borbjerg sognemænd blev i lige måde opsat i 14 dage.

- (opsl. 66) Fridts Christensen i Feldborg fremlagde en skriftlig restans så lydende: Restans på min vel. husbondes Fru Anna Cathrine Friis, hendes gods udi Hardsyssel udi Hjerm herred for året 1690. Borbjerg sogn: Poul Olesen i Brandtbjerg; Jens Villadsen og salig Jens Lauridsens enke i Bukdal (Bukkedal); Christen Villadsen og Niels Jensen i Savstrup; Peder Poulsen i Naltoft; Villads Nielsen i Pajbjerg; Jacob Bertelsen, Lauge Madsen, Sl. Christen Skrædders enke Anne Nielsdatter, Laurids Pedersen, Jens Thomassen og Mads Bertelsen, alle i Nørhvam; Christen Nielsens enke og Peder Christensen i Sønderhvam; Salig Jens Iversens enke og Jep Christensens enke i Bøgild; Mads Sørensen, Morten Christensen og Laurids Pedersen i Bisgård. Navr sogn: Niels Pedersen og Christen Nielsen i Navr By; Jacob Nielsen(?) (ligner "Jachob nJellsen") i Alstrup; Thomas Andersen i Lille Tarup; Jørgen Poulsen i Nederlund (Neder Lund). Asp sogn: Jens Christensen i Bastrup; Mads Christensen i Lumbsmark; David Olufsen i Østerby. Fousing sogn: Niels Christensen i Fousing By. Gimsing sogn: Niels Nielsen i Mouridsgård (Moustgård); Peder Gregersen i Østerby; Margrete Jacobsdatter af et hus (i Østerby). Hjerm sogn: Niels Christensen og Fridts Christensen i Feldborg; Neder Telling er øde; Jens Nielsen i Snøffelborg (Snuffelborg); Simon Christensen i Tinkerdal. Vester Ølby: herligheden af den gård, som kaldes Overdal (Over Dalen), giver årligt for arbejdsfrihed Laurids Smed 8 rigsdaler (...) Asp sogn: Jens Jensen i Nørby. Tårupgård den 18. november 1690, Jens Poulsen egen hånd. Og fandtes påskrevet: "Læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 14. november 1690, og blev opsat i 4 uger, nok læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 19. december 1690, og igen opsat i 14 dage." Og som sagen haver efter begæring været opsat i 7 uger, var Fridts Christensen endelig dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: At såsom sagen efter begæring af de indstævnedes haver været opsat i 6 uger, i henseende deres protestation at bevise, og nu intet i ringeste måder fremlægges dem til nogen befrielse, ved jeg ej rettere herudi at kende, end enhver af indstævnedes bør samme deres med resterende inden 15 dage til deres gunstige velb. husbonde at betale, hvis ej med lovlige kvitteringer kan afbevises at være betalt, eller lide nam og tog efter loven.

- Laurids Madsen i Visgård, kirkevæрге i Vejrum sogn, fremlagde en skriftlig stævning så lydende: "Såsom Laurids Madsen Visgaard, kirkevæрге udi Vejrum sogn, for mig haver andraget, hvorledes han højlig skal være forårsaget at have tiltale til Eder, løjtnant Just Kehl udi Villemose i bemeldte Vejrum sogn, for Eders resterende kirketiendekorn for forleden år 1689 (...) og bedrager sig tre slettedaler 13 skilling; da stævnes Eder løjtnant Just Kehl for mig udi rette at møde på Hjerm Ginding herredsting, fredagen den 19. december førstkommende, hvorda fornævnte Laurids Madsen da agter at møde, og da dom at erlange på hovedstol og al dets på processens anvendte bekostning, tagendes med Eder hvad I her imod Eder til befrielse kan have, og da at nyde og undgælde hvis lov og ret er. Datum Holstebro den 11. december 1690. Samme stævning vedstod Christen Christensen og Niels Villumsen lovligt at være for bemeldte løjtnant Just Kehl udi egen præsens at være forkyndet. Læst for retten på

Hjerm Ginding herredsting fredagen den 19. december 1690, og opsat i 14 dage" som er til i dag. Hvordan bemeldte Laurids Madsen i Visgård mødte og forment, indstævnedes løjtnant Just Kehl burde samme 3 slettedaler 13 skilling for hans resterende kirketienende med al sagens derpå anvendte bekostning inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Løjtnant Just Kehl blev 3de gange påråbt og ej mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom løjtnant Just Kehl befindes lovligt at være indstævnet, og hverken selv eller nogen på hans vegne er mødt noget her imod at svare, da ved jeg ham ej at befri, men han bør samme 3 daler [13 skilling] til Laurids Madsen inden 15 dage at betale, med al sagens derpå anvendte bekostning, eller lide nam og tog udi hans bohæve efter loven.

16. januar 1691 (opsl. 67). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd: Iver Christensen i Østerskov, Laurids Påskesen ("Laust Paaschesen") i Rovt, Peder Jensen i Skovgård, Peder Lauridsen i Ulsø, Christen Christensen i Stendis, Christen Jensen i Ulsø, Mikkell Jensen i Stendis og Poul Olesen i Brandtbjerg.

- Henning Nielsen, på sin velgårne herre Mogens Kaas til Kærgårdsholm [hans vegne], fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Jensen i Vellum Mølle og Knud Jensen i Horsum, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Niels Mikkelsen Kjellerup ("Niels Michelsen Kielderup" for vidnes påhør, angående skældsord, som han skal have skældt Mads Andersen Rytter for en ko, han skal have stjålet fra samme Niels Mikkelsen. I lige måde stævnedes de samme tid Jens Olesen, hans hustru, pige og dreng i Kjellerup; Peder Eskildsen ("Peder Eskesen") i Rønbjerg; Anders Andersen Skrædder sammesteds; Peder Nielsen i Vellum; enhver til deres bopæl angående deres sandheds vidne at aflægge udi samme sag. Så for retten fremstod Jens Olesen i Kjellerup og vandt ved sjæls ed efter loven, at juleaften sidst, omtrent ved middagstid, da kom Mads Andersen Rytter i hans hus, og tilspurgte Niels Mikkelsen, om han troede (truede?) ham til hans ko, hvortil Niels Mikkelsen svarede, han vidste ingen anden at søge for hans ko end Mads Andersen så længe hans to vidner stod ved magt. I lige svorne ed fremstod for retten Peder Nielsen i Vellum, og vandt i alle måder ord fra ord som Jens Olesen før ham vundet haver. Dernæst fremstod Anders Andersen skrædder i Rønbjerg, og vandt ved sjæls ed, at Jens Olesen i Kjellerup kom til ham omtrent otte dage før jul i hans gård, og sagde: "Niels Kjellerup tror (truer?) Mads Rytter til hans ko, er det sandt han haver taget den, så møder til mit i Kjellerup, og lader ham betale den, så skal der intet blive videre talt om den." Så kom Niels Mikkelsen ridende til fornævnte Anders Andersens gård, og sagde: "Haver du talt med Mads Rytter siden?", hvortil han svarede ja, [og Niels Mikkelsen fortsatte] "Hvad sagde du da til ham?", hvortil [Anders Andersen] svarede, [at] han havde ikke taget hans ko. "Det er vist nok", sagde Niels Mikkelsen, "at Mads Rytter haver taget koen, hvorpå jeg haver gode vidner, ja alt for mange". Så sagde Niels Mikkelsen til fornævnte Anders Andersen: "Gør vel og mød i morgen i Kjellerup, i laug sol står op, at han vil betale mig koen, om han haver taget den, så skal det være stille som i en sten."; hvorefter bemeldte Henning Nielsen på sin velbårne herres vegne var tingsvidne begærende, og Niels Mikkelsen i Kjellerup en ligelydende genpart.

- Enevold Thamsen i Hvam, på agtbare og velfornemme Sr. Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Mads Christenen og Christen Pedersen, begge af Sevel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til

tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne personer, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, imod dom for resterende skyld og landgilde. Så for retten blev fremlagt en skriftlig restans så lydende: Restans på højjædle og velbårne Hr. oberst Johan Rantzau til Branning og Ørslev Kloster hans myndlings jordegods i Hjerm Ginding herred, såvelsom Hr. oberstløjtnant velb. Jørgen Rantzau hans myndlings, og det forfalden til næst afvigne martini 1690. Sevel sogn: Knud Steffensen i Djeld. Ryde sogn: Iver Christensen i Østerskov. Ølby sogn: Christen Jensen i Vester Ølby; David Madsen af et hus (i Vester Ølby). Sevel Sogn (igen): Peder Christensen og Mads Christensen i Sevel By. Ørslev Kloster den 8. januar 1691, Rasmus Sørensen. Kaldsmændene vedstod de samtlige var lovligt indstævnedede; Og satte fornævnte Enevold Thamsen på Sr. Rasmus Sørensens vegne udi al dom og rette, og forment de indstævnedede vurde samme deres med resterende skadesløs inden 15 dage at betale til deres gunstige og velbårne husbonder, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, og ej mødt noget her til eller imod at svare, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

23. januar 1691 (opsl. 67). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Hans Thomsen i Stendis, Markvard Thomsen i Hvam, Knud Pedersen i Stendis, Mikkell Christensen i Stendis, Hans Jensen i Stendis, Christen Nielsen i Stendis, Peder Villumsen i Stendis.

- Jens Hajslands sag er opsat i 8 dage.

30. januar 1691 (opsl. 67). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen i Hogager, Christen Jacobsen, Mads Jensen, Niels Nielsen og Christen Lauridsen alle i Fårbæk, Laurids Pedersen i Bisgård, Mads Bertelsen i Hvam og Christen Simonsen i Hogager.

- Jens Madsen i Trabjerg fremstod for retten og Mads Bertelsen i Hvam, som var vederpart, begærede at sagen endnu måtte med bevilling opsættes i 8 [dage], hvilket er og efter begæring bevilget og opsat til i dag [om] 8 dage.

- (opsl. 68) Niels Nielsen, på højjædle og velbårne Mogens Rosenkrantz til Landting hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Peder Lauridsen og Ole Nielsen, begge af Rose, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Anders Påskesen i Remmer, Jens Jensen og Peder Pedersen sammesteds, for deres sandheds vidne at aflægge efter tilspørsel. I lige måde samme dag stævnedede de Christen Jensens karl i Telling Peder Thorsen ("Peder Toersen"), og en mand ved navn Niels i fornævnte Telling, Lauge Madsen i Hvam og Jørgen Christensen i Brødbæk, enhver til deres bopæl, og talte med dem selv, for vidnes påhør angående noget fæmon, som der er borttaget fra Rømme(?). Så for retten fremstod Anders Påskesen, og efter eden var bleven ham og de andre vidnespersoner forelæst, vandt ved sjæls ed efter loven, at den 20. januar sidst var han i Remmer om aftenen, da kom der tvende karle af Telling til Remmer, så og Jørgen Christensen i Brødbæk og Lauge Madsen i Hvam, og gik ind til enkens i fornævnte Remmer, og om morgen så tidlig som dag var de borte, og 4 nød og en marplag. som var rød og de 4 nød var 2 stude, 1 ko og 1 kvie, men hand så ikke de tog det bort. I lige svorne ed fremstod for retten Jens Jensen, og vandt i alle måder ord fra ord ligesom Anders Påskesen før ham vundet haver. Dernæst fremstod for retten Peder Pedersen i Remmer, og vandt ved sjæls ed, at den 20. januar sidst afvigte da var det omvundne kvæg og marplag i enkens gård om aftenen, men om morgenen

var det borte, men så ingen fremmed enten gå til eller fra gården, hvorefter Niels Nielsen ("Nielsen Nielsen"!) på sin velbårne herres vegne var tingsvidne begærende.

- Enevold Thamsen i Hvam, på velfornemme Sr. Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster hans vegne, fremlagde en restans af dato 8. januar 1691, som i dag 14 dage [siden] findes indført, og var endelig dom begærende, såsom sagen haver været opsat i 14 dage. De indstævned blev 3de gange påråbte, og ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom ovenbemeldte velb. oberst Johan Rantzau såvelsom Hr. oberstløjtnant Jørgen Rantzau, deres myndlingers bønder og tjenere, befindes lovligt at være indstævned, og sagen haver været opsat i 14 dage, og endnu ingen sig lader indfinde med nogen svar imod indlagte restans, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende til deres gunstige og velbårne husbonder skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam og tog af deres bohave og løsøre hvor det findes efter loven.

- Enevold Thamsen i Hvam, i dommerens sted. Kongl. Majst. herredsfoged i Hjerm Ginding herred Thøger Pedersen Hvas præsenterede for retten, og fremstillede tvende kaldsmænd, navnlig Christen Villadsen og Thomas Christensen, begge af Bærsholm, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævned efterskrevne for dom for resterende landtingsrideris penge [...] nogle år, så og vejinspektørspenget, så og for deres resterende korn til herredsfogden. Så for retten fremstod velbemeldte Thøger Hvas, og gav efterskrevne sag, først (orrmesserne?) Niels Nielsen for hans resterende [...] landsdommerspenget udi nogle år, og vejinspektørens penge; nok Niels Thomassen, Christen Jensen Højmand, Mads Møller, Niels Sørensen Kisum, Niels Christensen Kisum. Rønbjerg: Søren Christensen, Anders Skrædder, Søren Jensen, Åge Gregersen ("Ogge Gregersen"), Peder Eskildsen (Peder Eskesen) "og Villum", Peder Nielsen Vejlgård ("Peder Nielsen Vejlgård"), Markus Jespersen i Primdal og Peder Poulsen Risgaards. Og forment de burde al deres med resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævned blev 3de gange påråbte, og ingen mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

6. februar 1691 (opsl. 68). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Nielsen skriver. Otte mænd: Jens Pedersen i Tinkerdal, Peder Laugesen Hvamgaard, Christen Pedersen i Hvamgård, Peder Jensen Heegaard, Christen Bertelsen i Neder Feldborg, Peder Lassen i Barslund, Knud Christensen i Stavlund og Laurids Pedersen i Hvam.

- Niels Rasmussen, på højædle og velbårne Mogens Rosenkrantz til Landting hans vegne, beviste med Peder Lauridsen og Ole Nielsen, begge af Råst, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævned Jørgen Christensen Brødbæk og talte med ham selv, [samt] Lauge Madsen i Hvam, Jens Nielsen i Telling [og] Peder Thorsen sammesteds, for dom angående den sag på det kvæg, som forleden 8 dage [siden] er omvundet, som fra Remmer er bortkommet. Så for retten fremstod bemeldte Niels Rasmussen, og irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 30. januar sidst, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og gav de indstævned til sag, og forment de burde at svare til samme omvundne fæmon, såsom de samme nat var udi Remmer hos enken Margrethe Christensdatter, og var dom begærende. De indstævned blev 3de gange påråbte, og ingen mødt, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Knudsen på Kvistrup og Laurids Nielsen ved Struer, som afhjemlede

ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag og onsdag hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes salig Niels Bro ("Niels Brou") i Gimsinghoved, hans hustru og børn, for dom anlangende gælds fordring. Så for retten fremstod velbemeldte Sr. Rasmus Nielsen og gav til sag, først fornævnte Niels Bros ("Niels Broes") hustru Karen Christensdatter og hans børn: Jens Nielsen i Struerdal, Anders Nielsen i Ølby, Niels Nielsen og Maren Nielsdatter † samtlige for 162 rigsdaler, 3 mark, 15 skilling † de umyndige med deres lavværge † som deres afgangne fader befindes at blive ham skyldig efter dom og skiftevidnes formelding, som resterende landgilde, Kongl. skatter, lånekorn og gårdens brøstfældighed, som i dag blev læst og påskrevne, hvilket han forment de bør ham at betale, såsom de hverken til registreringen eller skiftet, som de var lovligt indstævnedes til, er gangen fra arv og gæld, men det hele avling, som da lå indavlet i laden gjort sig nyttig, samt anden boens bedste midler forrykket og borttaget, gården ganske øde [...] (opsl. 69) som Anders Nielsen med moderen forestod, så de tvende huse nu siden er nedfaldne (ondt?) [...] moxen øde, forment derfor de bør ham fornævnte 162 rigsdaler, 3 mark og 15 skilling inden 15 dage at betale, eller der for at have udlæg af fornævnte deres faders såve af deres eget gods hvor det findes, og hvis det ikke kan tilstrække, da at lide på kroppen efter loven; og var dom begærende. Jens Nielsen ved Struerdal mødte, men vidste intet andet hertil at svare, end han vedstod, at han havde samme smedjeredskab endnu i god behold, som han havde betalt med rede penge, som han agter at bevise om behov gøres. Hvortil Rasmus Nielsen svarede, og beviste med ukasseret domme her af tinget, at hans fader havde været under dom for hans landgilde til hans husbonde og Kongl. skatter siden året 1675 og til hans død, som vindes ubetalt, hvorfor han forment han ikke var mægtig noget af hans gods at sælge eller afhænde, hans husbonde til smug eller skade, førend hans gæld var betalt, og var endnu som tilforn dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 4 uger.

- Endnu Sr. Rasmus Nielsen fremstillede samme kaldsmænd, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de forleden torsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes afgangne Niels Laursen i Tinggård i Vejrum sogn, hans [efterladte] hustru og børn med deres lavværge, for dom angående kongelige skatter, landgilde, lånekorn og bygfældighed af fornævnte Rasmus Nielsens halve Sønder Tinggård. Så for retten fremstod bemeldte Sr. Rasmus Nielsen og gav til sag, nemlig Niels Laursens hustru [læs: enke] Kirsten Jensdatter, [og] børn Laurids Nielsen, Jens Nielsen, Karen Nielsdatter og Anne Nielsdatter, for efterskrevne som fornævnte deres salig fader ham skyldig var, nemlig 1689 og 1690... 1688... Brøstfældighed... Hvilket han forment fornævnte Niels Laustes hustru, børn og arvinger bør ham at betale, eftersom han antog fornævnte hans gård ved et fuldkommen avling i laden og efterlod ham den igen ganske øde, uden sæd og avling, og de (nederste?) af stuehus og fæhusene nedfalden, og borttog ikke alleneste hvis kreaturer, fæmon, langhalm og boskab der var, men og et parti egestolper han havde flyet dem til gårdens reparation; forment derfor, de bør ham fornævnte landgilde, Kgl. skatter, lånekorn og bygfæld at betale, og det inden 15 dage, eller derfor at have udlæg af fornævnte deres faders eller deres gods hvor det findes, og hvis han deraf ej kan blive betalt, da at lide på kroppen efter loven; og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen blev opsat i 4 uger.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup fremlagde en skriftlig restans så lydende: Kald og varsel gives efternævnte for hvis de resterer med i efterskrevne måder, dom til Hjerm Ginding herredsting til på fredag [om]

8 dage, de umyndige med deres [lavværger]. Gimsing sogn: Laurids Andersen i Holmgård; Christen Jepsen i Nørgård; Maren Christensdatter og Christen Madsen i Hoved; Laurids Jensen Søndergaard, Peder Lauridsen Tyboe og Christen Busk i Gimsinghoved; Mads Christensen, Laurids Christensen og Oluf Nielsen i Struerdal; Søren Villadsen, Jens Iversen, Mette Villadsdatter og Margrethe Raakiærs i Struer By; Jens Jepsen i Torngård; Knud Christensen i Balle; Laurids Pedersen på Grønbjerg; Niels Christensen, Villads Christensen (opsl. 70) og Peder Andersen i Dalby. Vejrum sogn: Anders Kundesen i Damgård; Anders Pedersen i Roenborg; Christen Andersen i Dalgård; Morten Christensen i Lundbygård; Peder Jensen i Søjbjerg; Niels Christensen og Christen Juelsen (el. Christen Julsen) i Bjerre (el. Bjerg, "Bjerrig"). Hjerm sogn: Christen Christensen og Anders Nielsen i Bjerregård; Bertel Laursen på Hjermhede; Anders Espersen og Niels Jensen i Kvium; Laurids Pedersen i Kragelund. Sir sogn: Niels Christensen. Gimsing sogn (igen): "Erik". Hvilke fornævnte Kongl. skatter, landgilde og lånekorn Rasmus Nielsen forment de burde inden 15 dage at betale, eller derfor at have udlæg af enhver deres bo, bods og løsøre hvor det findes, og var herpå dom begærende. Dateret Kvistrup 28. januar 1691. [Dette] kald og varsel vedstod Jens Knudsen på Kvistrup og Laurids Nielsen ("Laurst Nielsen") ved Struer, og afhjemlede ved sjæls ed, at de forleden onsdag og torsdag sidst afvigte, 8 dage [siden], havde indstævnet alle overskrevne, enhver til deres bopæl, til i dag for dom her til Hjerm Ginding herredsting, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, om nogen havde noget her til eller imod at svare, men ingen mødte. Da efter tiltale og den sags beskaffenhed - Er for retten afsagt: Såsom overbemeldte befindes lovligt at være indstævnedede, og ingen mødt noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende inden 15 dage til deres gunstige husbonde, ædle Rasmus Nielsen, skadesløs at betale, eller derfor lide nam udi deres bedste gods og bohave hvor det findes efter loven.

- Enevold Pedersen i Hajslund beviste med Jep Christensen i Risum og Claus Christensen i Tinkerdal, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Thyge Pedersen i Skylvad, Lauge Madsen i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard og Mads Bertelsen i Hvam, enhver til deres bopæl, for deres anpart kirkens tiende i Borbjerg sogn for året 1690.

13. februar 1691 (opsl. 70). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen i Hvam, Peder Laugesen Hvamgaard, Iver Jensen i Bøgild, Mads Laugesen Hvamgaard, Laurids Pedersen ("Laurst Pedersen") i Hvam, Jens Madsen i Over Feldborg, Peder Pedersen i Neder Feldborg og Jens Hemmingsen i Over Feldborg.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste missive til hans excellence Hr. stiftamtmand af dato 20. januar 1690 (måske fejl for 1691?) angående studieskattens restans.

- Lauge Madsen i Hvam, på egne og interesserede deres vegne, beviste med tvende kaldsmænd, nemlig Christen Pedersen Hvamgaard og Thomas Sørensen i Brødbæk, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Margrethe Christensdatter i Remmer med hendes lavværg, for hendes hjemmelsvidne at aflægge, angående det kreatur som Lauge Madsen i Hvam, Jørgen Christensen Brødbæk, Jens Nielsen og Peder Thorsen ("Peder Toersen" el. "Toresen") i Telling i Hjerm sogn, forleden år hende afkøbt haver. Så for retten fremstod indstævnedede Margrethe Christensdatter i Remmer, og efter at eden var blevet for hende oplæst, ved sjæls ed vandt

og vedstod, at Jørgen Christensen i Brødbæk forleden Sankt Mortensdag købte hende de to studeungnøde af, og gav hende der for otte slettedaler til Sankt Mortensdagsskat, hvorpå hun straks udlagde de seks slettedaler til skaten. Så vedstod hun ydermere, at Jens Nielsen i Telling købte hende en liden sorthjelmet kvie af, førend kvæget kom på indfoder, og gav hende 3 slettedaler der for. Ydermere vedstod hun, at hendes broder Jørgen Christensen i Brødbæk fik den røde plag, som findes indført i tingsvidnet og skiftet med ham, og fik en anden gammel hest igen, og tilforn havde hun fået en plag af ham, som var enøjjet, og der for 2 års tid siden, og siden købte hun samme enøjede plag af ham, og skulle give ham 8½ daler der for. Nok fik Jørgen Christensen hendes broder den omvundne ko, som skulle betale hendes karls løn for, for 6 slettedaler, hvilket hun altsammen efter forrige ed i alle måder vedstod, mens den omvundne plag, som hun skulle give ham 8½ daler for, blev ikke af hende betalt førend med den røde plag; hvorefter Lauge Madsen var tingsbidne begærende. (opsl. 71) Her imod fremlagde Niels Rasmussen på velb. Mogens Rosenkrantz' vegne en dom af 21. februar 1684, hvorudi Anders Kremmer(?) findes at være skyldig gammel restans 72½ rigsdaler for årene 82-83, penge 20 rigsdaler; og var så Lauge Madsen tingsvidne begærende.

- Niels Rasmussen, på velb. Mogens Rosenkrantz til Landting hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Peder Laursen i Råst og Ole Nielsen i Råst, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mourids Jepsen i Råst og Jens Nielsen i Ravnholt, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge, angående hvis dem kan blive tilspurgt i den sag imellem Margrethe Christensdatter i Remmer og Jørgen Christensen Brødbæk og de andre interesserede. Nok samme dag indstævnedes de Lauge Madsen i Hvam, Jørgen Christensen i Brødbæk, Jens Nielsen i Telling og Peder Thorsen i fornævnte Telling, for vidnes påhør, enten at vedstå eller fragå det bortkomne kvæg af Remmer, hvorpå de gjorde deres ed, de ingen videre havde stævnet. Så for retten fremstod indstævnedes Jens Nielsen i Ravnholt og Mourids Jepsen i Råst, efter at eden var bleven dem forelæst, og vedstod, at forleden lørdag, var 8 dage [siden], da var de på Landting fruerstue, da hørte de, at Margrethe Christensdatter sagde, eftersom hun blev tilspurgt at hendes husbonde, at hendes broder Jørgen Christensen Brødbæk fik to studeungnøde af hende for 8 slettedaler, nok fik han en ko hvorfor han skulle betale hendes karls løn, men vidste ikke om den blev betalt eller ikke; nok fik Jens Nielsen i Telling en kvie for 3 daler, som han førte bort om natten; nok fik Jørgen Brødbæk en plag, og satte en gammel helnise(?) i steden, og hun sagde hun havde fået en plag af ham for 2 år siden, hvorfor hun skulle give ham 8½ daler; nok sagde hun, at hendes broder fik en kiste af hende, som han skulle betale en tønne rug for, som han havde taget hos en mand og flyet hende; nok solgte hun bort to fire-favnes høstakke til hendes broder, som han hende havde betalt. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte, hvorpå fuldmægtige Niels Rasmussen på sin velb. husbondes vegne var tingsvidne begærende.

- På højagtbare og velfornemme Sr. Schultz, forvalter på Lundenæs, hans vegne, præsenterede for retten velagtede Christen Hansen af Dal ("Dahl"), delefoged på bemeldte Lundenæs, og fremstillede tvende kaldsmænd, nemlig Mads Laursen i Asp og Morten Pedersen i Fousing, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes samtlige Lundenæs' bønder og tjenere i Asp, Ølby og Fousing sogne, enhver til deres bopæl, for dom angående deres med resterende skyld og landgilde, så og præsterne for præstegæsteri og kirkeværgerne for kirkeskat. Nok fremstillede endnu tvende kaldsmænd, navnlig Anders Thøgersen i Hal og Niels Knudsen i Kringeltoft, som i lige

måde afhjemlede ved ed efter loven, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede samtlige Lundenæs' bønder og tjenere i Mejrup, Navr, Måbjerg og Sir sogne, enhver til deres bopæl, angående deres med resterende skyld og landgilde, så og en del præster for præstegæsteri og kirkeværgerne for kirkeskat, hvilket efter begæring blev opsat i 14 dage.

20. februar 1691 (opsl. 71). Dommer Thøger Hvas, skrifer Peder Kastberg. Otte mænd er Vhristen Pedersen i Haderup, Erik Sørensen i Haderup, Peder Laugesen Hvamgaard, Iver Jensen i Bøgild, Bent Christensen i Neder Feldborg, Mads Bertelsen i Neder Feldborg, Christen Pedersen Hvamgaard og Iver Thamsen i Hvam.

- Jens Madsen i Trabjerg, på Hr. forvalter på Lundenæs Sr. Schultz' vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Thyge Jensen i Stendis og Mikkel Jensen i Stendis, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at forleden lørdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede præsten i Estvad for dette års præstegæsteri, så og på Estvadgård for Rønbjerg kirkeskat, Hr. Søren i Ejsing for hans præstegæsteri. På Landting for Ejsing kirkeskat for 3 år, Jens Bertelsen i Åle for resterende skyld og landgilde, Sahl kirkeværgen for kirkeskat, såvel og samtlige Lundenæs' bønder og tjenere i Stendis og Ryde Sogn. Endnu fremstillede [han] 2de andre kaldsmænd, nemlig Christen Jensen og Christen Nielsen, begge af Stendis, som i lige svorne ed afhjemlede, at de forleden mandag, var 8 dage [siden], stævnedede alle Lundenæs' bønder og tjenere i Haderup sogn for resterende skyld og landgilde, så og Hr. Christen i Haderup for hans resterende præstegæsteri, og det i lige måde hid til tinget til i dag for dom. Endelig fremstillede [han] endnu 2de kaldsmænd, nemlig Påske Jepsen i Naar og Peder Jensen i Gren, som i lige måder ved ed afhjemlede, at de forleden mandag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede samtlige Lundenæs' bønder og tjenere i Hodsager og Borbjerg sogne for deres resterende skyld og landgilde, så og Jørgen Brogaard for kirkeskat. Så for retten fremlagde bemeldte Jens Madsen en skriftlig restans af dato 10. februar 1691 under Hr. forvalters hånd, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; og forment de indstævnedede burde samme deres med resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten hæderlige og vellærde Hr. Christen Jensen, sognepræst til Haderup og provst i Ginding Herred, på egne og samtlige herredspræsternes vegne, og forment, at de bør efter loven at indstævnes for provsten først, så som er deres rette værneting, og ej før bør at komme for nogen verdslige dommere, og fremlagde så en kopiseddel på no. 11, lydende: "På min gunstige husbondes befaling er hæderlige og vellærde mand Hr. Christen Jensen, sognepræst til Haderup Kirke og provst udi Ginding Herred, årligt hans præstegæsteri, nemlig 1 rigsdaler fra denne seddels dato, imedens han provst er efterladt, derimod haver den hæderlige mand belovet, at om så var, at præsterne udi Ginding herred skulle søges for noget, alle mulig assistents forlover(?). Det til bekræftelse haver jeg efter befaling måtte meddele ham denne seddel. Actum Fårbæk den 12. september 1670. Jacob Lembke. At dette er en rigtig kopi af originalen vidner jeg med egen hånd, Christen Jensen." Efter at forindførte var blevet læst og påskrevet, begærede overbemeldte Jens Madsen på Hr. forvalters vegne, at sagen måtte optages i 8 [dage], som ham og blev med de indstævnedede deres samtykke bevilget.

- (opsl. 72) Niels Nielsen på Landting, på hans velb. herre Mogens Rosenkrantz' vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Ole Jensen i Egebjerg og Jens Nielsen i Egebjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte

finger efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Jacobsen i Egebjerg med 6 ugers varsel, for resterende skyld og landgilde, Kongl. resterende skatter, så og for lånekorn, som han bemeldte hans velb. husbonde skyldig er. Jens Jacobsen blev 3de gange påråbt og ej mødt, blev ham laugdag forlagt efter stævnings indhold.

- Endnu Niels Nielsen fra Landting, på sin velb. herres vegne, lod læse en opsættelse her af tinget den 6. februar sidst, angående Jørgen Christensen i Brødbæk, Lauge Madsen i Hvam med flere interesserede, så og et tingsvidne her af tinget udstedt den 30. januar udi samme sag, hvilket med bevilling blev opsat i 14 dage.

- Enevold Thamsen i Hvam, i dommerens sted. Kongl. Majst. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas lod læse en opsættelse af dato 30. januar sidst, angående en del, som han haver ladet indstævne for resterende landstingsriderpenge for nogle år, så og for vejinspektørens resterende penge. De indstævnedes blev 3de gange påråbte og ingen mødte, hvorfor sagen endnu blev opsat i 14 dage.

27. februar 1691 (opsl. 72). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Søren Pedersen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Mortensen Bisgaard, Christen Pedersen i Bøgild, Peder Jensen Heegaard, Laurids Pedersen i Hvam og Jep Jepsen Holstebro.

- Allerunderdanigst læst hans K.M. allernådigste forordning om skatternes påbud af jordegods udi Danmark for året 1691 af dato 13. januar sidst.

- Jep Pedersen Trans, på hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaards vegne, beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Jens Mikkelsen og Iver Christensen, begge af holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Bertel Christensen boende i Måbjerg for synsvidnes påhør, angående annekspræstegårdens brøstfældighed i fornævnte Måbjerg sogn, og til i dag [om] 8 dage for dom for samme annekspræstegårds brøstfæld og ulovlige medfart. I lige måde samme dag stævnedes de Peder Jensen i Særkjær og Niels Jensen i Døes for deres syn i dag af afhjemle angående samme annekspræstegårds brøstfæld i Måbjerg. NB.

- Rasmus Rasmussen, på velb. Mogens Rosenkrantz' vegne, beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Jens Nielsen i Ravnholt og Ole Mikkelsen i Brogård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes alle Landtings bønder og tjenere i Ejsing sogn undtagen Peder Olesen og Ole Pedersen i Hellegård, enhver til deres bopæl, for resterende skyld og landgilde, Kongl. skatter og lånekorn, til i dag 8 dages, 14 dages, 3, 4, 5 og 6 ugers varsel. Nok fremstillede [han] 2de andre kaldsmænd Christen Pedersen i Elbrønd og Ole Christensen i Tønning, som vandt ved sjæls ed, at de i dag 8 dage og i morgen 8 dage indstævnedes alle Landtings bønder og tjenere i Sahl, såvel og Ryde sogne. Nok fremstillede [han] to andre kaldsmænd, nemlig Jens Nielsen og Ole Jensen, begge af Egebjerg, som vandt ved sjæls ed, at de di dag 8 dage med 6 ugers varsel hidstævnedes Ole Pedersen og Peder Olesen i Hellegård samt alle Landtings bønder og tjenere i Handbjerg og Mejrup sogne. På samme måde.

- NB: Så for retten fremstod Peder Jensen Særkjær og Niels Jensen i Døes, og afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 18. januar sidst, efter lovlig opkrav af Hjerm Ginding herredsting, efter hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaards begæring var i annekspræstegården i Måbjerg, som Bertel Christensen sidst beboede, og der syntes dens brøstfæld som forefandtes... (taksering af nødvendigt tømmer...) ...I stuen befandtes et skab i bordkrogen at være borttaget, og stedet igen

med nyt ler nyligt tilklimet, og fandtes hverken bord eller bænke, men ganske ilde medhandlet både ude og inde. På østerenden af den søndre side befandtes tre vinduer rent borte. Bageovnen befandtes således medhandlet, at den ej kan bruges, førend den af ny vorder opsat. Den mellemste gør på laden fattes kroge og hængsler, og døren i sig selv brøstfældig. På den østre dør fattes en krog. 16 vægge på søndersiden af laden, hvor af en del er nedfaldne, og resten vil og ned. Hvad sig avlingen angår, da befandtes der hverken korn eller foder, hverken hø eller halm, uden alleneste to eller tre knipper fordærvet hø, og efter fuld sæds avling fandtes ikke mere end omtrent seks læs gødning, så det befindes over alt spoleret og gårdens avling derover for efterkommere ganske fordervet og forsvækket; hvorpå de bad dem Gud til hjælp, at de således i alle måder befandtes, og videre vil være gestændige om behov gøres; hvorefter Jep Pedersen Trans på hæderlige Hr. Christen Solgaards vegne var tingsvidne begærende.

- Højagtbare Sr. Schultz, efter foregående kald og varsels afhjemling den 13. og 20. februar sidst, fremlagde en restans så lydende: Restans på skyld og landgilde over Lundenæs' tjenere udi Hjerm Ginding herred. Mejrup sogn: Gregers Andersen og Anders Thomsen i Gammelby; Lambert Knudsen og Christen Christensen i Toustrup; Peder Kjeldsen i Skovgård; Niels Pedersens enke i Sivegård. Navr sogn: Thye [...] (opsl. 73), Christen Mikkelsen i Dalgård; Christen Christensen og Jens Christensen i Torp. Måbjerg sogn: Jens Sørensen, Christen Jensen i Halegård ("Haldgaard"); Morten Nielsen og Anders Thomassen; Niels Christensen i Frøjk; Peder Jepsen; Anders Thøgersen. Asp sogn: Henrik Pedersen i Nørby; Peder Nielsen i Birkild; Niels Henriksen og Peder Henriksen i Skræddergård; Mads og Svend Lauridsen i Linde; Niels Lauridsen ("Niels Laursen") i Kringeltoft. Ølby sogn: Peder Jensen. Fousing sogn: Morten Pedersen. Sir sogn: Jep Steensen; Knud Jensens ødegård; Søren Pedersen Gundesborg; Niels Jensen i Pilgård. Haderup sogn: Haderis' mænd; Christen og Niels Christensen Hostrup; Niels Christensen, Christen Jepsen og Anders Mogensen; Fårbæks mænd; Christen Jensen og Peder Christensen i Hvolbæk; Christen og Knud i Stavlund; Søren Madsen og Jens Tygesen i Gråsand; Peder Pedersen og Peder Tygesen i Hørstrup; Peder Jensens enke i Ginskov (Gindskov); Christen Madsen og Jens Villadsens enke i Hessellund; Peder [...]sen og Niels Olufsen i Barslund (Baslund); Christen Christensen i Neder Feldborg. Borbjerg sogn: Peder Jensen Libegren; Christen Thomsens enke; Påske Jepsen Naar; Christen Poulsen og Peder Christensen i Sønderskov; Niels Jensen og Jens Pedersen; Las Jensen, Christen Christensen og Oluf Nielsen; Peder Jørgensens enke; Viste Poulsen og Simon Andersen; Poul Sørensen; Jens Madsen; Christen Christensen og Jens Nielsen i Hesselå; Søren Jensen Sko ("Schoe"); Jens Clemendsen; Jens Andersen; Jep Olesen i Lillehessel; Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Sønderskov. Hodsager sogn: Jørgen Knudsen i Brogård; Viste Jensen; Jens Knudsen i Hjelmgård; Niels Jensen og Just Thamsen. Ryde sogn: Niels Jensen og Tyge Jensen; Peder Villumsen; Niels Jensen og Niels Christensen; Poul Pedersen. Sahl sogn: Jens Bertelsen i Åle. (...præstegæsteri og kirkeskat...) ...underskrevet 10. februar 1691 af Christen Ulrik Schultz. De indstævnedede Lundenæs bønder og tjenere blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom de indstævnedede Lundenæs tjenere er trende gange påråbte, efter restansen er opløst, om nogen havde noget her imod at svare, og ingen gjemmel, da ved jeg de indstævnedede ej at kan befri, men dem tilfindes inden 15 dage skadesløs at betale hvis ej med rigtig kvittering eller andet deslige sig lovligen med kan befri, eller lide nam efter loven.

6. marts 1691 (opsl. 74). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen Heegaard, Christen Pedersen Bøgild, Poul Villadsen Vormstrup, Laurids Sørensen ("Laust Sørensen") i Haderis, Niels Mortensen i Bøgild, Niels Jensen i Borbjerg Mølle og Iver Thamsen i Hvam.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om jordegods' takst i Danmark af dato 31. januar 1691.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om det stemplede papir af dato 31. januar 1691.

- På hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaards vegne, velagtede Jens Mikkelsen Toftum efter foregående kald og varsels afhjemling, fremlagde et indlæg af [...] marts 1691 under Hr. Christen Solgaards hånd, som blev læst og påskrevet. Dernæst blev fremlagt en dom af dato 29. november 1689, nok et tingsvidne af samme dato. I lige måde et tingsvidne af 1. august 1690, nok et tingsvidne af 8. august 1690. Endnu en dom af 5. december 1690, endelig et synsvidne af dato 27. februar 1691. Alle samtlige her af tinget udstedte, hvilke blev læst og påskrevne, og videre i agten skal blive indført, og var dom begærende efter indlæggets formelding. Bertel Christensen blev 3de gange påråbt, men ingen mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat udi 4 uger.

- Velagtede Christen Villadsen fra Tarupgård, på velb. Fru Anne Cathrine Friis' vegne, beviste med Christen Fridtsen i Feldborg og Niels Christensen i Feldborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Laurids Pedersen ("Laurst Pedersen") i Nørhvam, Niels Mortensen i Bisgård og Mads Sørensen i Bisgård for vidnes påhør og vidne at tage beskrevet for noget udvurderet fæ, som hendes folk og tjenere var pådrivende til Tarupgård, og de dem på alvejen ved Borbjerg fratog. I lige måde samme dag stævnedes de Søren Lassen udi Kvols ("Quols"), Fridts Christensen i Feldborg, Mads Bertelsen i Hvam og Niels Jensen i Hvam, Peder Poulsen i Naltoft og Laurids Møller ("Laurst Møller") i Borbjerg for deres sandhedsvidne at aflægge i samme sag. Så for retten fremstod indstævnedes Søren Lassen af Kvols, efter at eden var for ham oplæst, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at forleden onsdag, var 14 dage [siden], var han efter hans velg. husbondes befaling udi Hvam der at afhendte noget udvurderet kvæg, nemlig 3 nøde som han skulle hente i Bisgård, en sorthuet ko hos Laurids Pedersen, en ditto hos Morten og en rødhjernet ko hos Mads Sørensen i fornævnte Bisgård, så og en ravn sort ko hos Laurids Pedersen i Nørhvam, og havde han med sig at drive fornævnte fæ til Tarupgård, Fridts Christensen i Feldborg, Mads Bertelsen i Hvam og Niels Jensen i Hvam, og som de var på alvejen ved Borbjerg By, beegnedes dem Mads Pedersen i Nørhvam, Mads Sørensen i Bisgård og Niels Mortensen i Bisgård, og tilspurgte dem hvo der havde givet dem forlov at tage samme [fæ], hvortil han svarede, det var af herredsfogden udvurderet til restansens betaling. Så tog de, nemlig Mads Pedersen, Mads Sørensen og Niels Mortensen, samme kvæg voldeligt fra dem, og drev det vestpå tilbage igen. Så tog Mads Sørensen i Bisgård en kæg, og truede Fridts Christensen, og sagde: "Djævlen skal fare i din skjælm der for!". I lige svorne ed fremstod for retten Fridts Christensen af Feldborg, og vandt i alle måder ord fra ord ligesom Søren Lassen før ham vundet haver. Så for retten fremstod Mads Bertelsen i Hvam, og i lige svorne ed vandt, at han så de indstævnedes tog fæet og drev det hjem tilbage igen, ligesom før omvundet er. Niels Jensen i Nørhvam og Peder Poulsen i Naltoft vandt i lige måder ord fra ord, som Mads Bertelsen før dem vundet haver. Så fremstod Laurids Møller i Borbjerg By, og vandt ved ed, at han så de kom

drivende med fornævnte fæ på alvejen til Tarupgård, da så han, at fornævnte personer som omvundet er tog det, og drev det tilbage igen; hvorefter Christen Villadsen var tingsvidne begærende, og det på sin velbårne husbondes vegne.

- Følger nu hæderlige Hr. Christen Solgaards indlæg så lydende:

"Højagtbare og velvise rettens betjente til Hjerm Ginding herredsting. Såsom jeg højliggen haver været forårsaget, som over min tjener Bertel Christensen udi annekspræstegården i Måbjerg på hans fæste, for sit modvillige forhold imod mig, særligen for resterende skyld og landgilde, særligen for jordens usømmelige brug og gødningens fraførelse på andres jorde, som med tingsvidne af den 29. november 1689 afbevist er, som videre af forhvervede dom på hans fæste af samme 29. november 1689 kan erfares. Men som Bertel Kirkegaard imod samme dom ej gården til Philippi Jacobi 1690 ville rydelig gøre, men mig til fortræd længere haver besiddet, haver ieg været forårsaget udvisning til ham for overbemeldte årsager at lade gøre, han gården til Phil. Jac. 1591 skulle rydelig gøre, derhos forbydet ham, han intet hø eller korn fra stedet måtte føre, men efter loven det der lade udtære, under den straf loven tilholder, som med tingsvidne af den 1. august 1690 ydermere bevises, end og været forårsaget samme tid syn over præstegården at lade tage den 8. august samme år, med begæring til bemeldte Bertel Christensen han samme brøstfældighed efter loven førend han gården fraflyttede ville lade forfærdige. Men som hans hårdnakkethed og ulovlige forhold endnu mere fornemmes, at Bertel Christensen hemmeligt og lovligt sig før tiden fra annekspræstegården haver begivet, hø og kornet derfra ført og gødning fra gården bortvendt, efterkommeren til ald som største skade og nakdel(?), som med forhvervede tingsvidne af den 27. februar sidst afbevises, gården øde og meget brøstfældig forladt, uden nogen advarsel, ej heller haver villet betale forgangne års landgilde til martini forfalden; da sætter jeg udi rette, og formener, at Bertel Christensen ikke allene efter ergangne dom af den 5. december 1690 hans landgilde bør at betale under nam og lovens eksekution, men end og efter tingsvidnets ommelding af den 27. februar brøstfældigheden at betale, og fordi han gø og kornet samt gødningen fra stedet ført haver, så gården der over [...] (opsl. 75) [...] sin avling, efterkommeren til største skade i mange år, bør at lide efter lovens 3. bogs 13. kapitel, 6. 7. og 11. artikler, og 6. bogs 15. kapitel, 14. artikel; hvorpå jeg en retmæssig dom er begærende, med venligste begæring højagtbare rettens betjente denne mit korte indlæg for retten ville lade læse, påskrive, i dommen indføre, og mig igen tilstille. Jeg næst Guddommelig beskærmelses erønskning forbliver velvise rettens betjenters tjenstvillige C. Solgaard. Holstebro den 6. marts 1691."

- Ædle, højagtbare og velfornemme Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup fremlagde 2 opsættelser her af tinget udstedt den 6. februar sidst, den ene angående sl. Niels Broe i Gimsinghoved, hans hustru og børn. Den anden sag angående afgangne Niels Laursen i Tinggård i Vejrum sogn, hans hustru og børn. Hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og var endelig dom begærende efter forrige irettesættelser. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte, hvorfor sagen endnu blev opsat i 14 dage. - Den sag imellem velb. Mogens Rosenkrantz og Jørgen Christensen i Brødbæk med flere interesserede blev i lige måde opsat i 14 dage.

13. marts 1691 (opsl. 75). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Nielsen og Peder Pedersen i Høstrup, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen Heegaard, Enevold Thamsen i Hvam, Poul Olesen i Brandtbjerg, Villads Nielsen i Pajbjerg og Knud Nielsen i Bøgild.

- (Intet forrettet.)

20. marts 1691 (opsl. 75). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Laugesen Hvamgaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Iversen Damgaard, Peder Jensen i Hvam, Laurids Pedersen i Hvam, Iver Jensen i Bøgild, Søren Pedersen i Hvam og Peder Christensen Bunde ("Peder Christensen Bnud") i Borbjerg By.

- Thomas Poulsen Blaabiere, på højædle og velbårne Fru Anna Cathrine Friis' vegne, beviste med Poul Olesen i Brandtbjerg og Niels Jensen i Skettrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Niels Mortensen i Bisgård, Laurids Pedersen i Nørhvam og Mads Sørensen i Bisgård til hans bopæl, og som ingen var til stede, gav de hans nabo Morten Bisgaard det til kende, for dom angående det fæmon, som de haver bortdrevet fra deres gunstige husbondes folk. Så for retten fremstod bemeldte Thomas Poulsen, og irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 6. marts sidst, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført, og formente de indstævnedes burde at lide og betale deres voldsbøder, såsom de det på alvejen haver det taget, efter tingsvidnes videre formelding, og var dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 4 uger.

- Niels Nielsen fra Landting, på sin velbårne herres vegne, fremlagde en [opsættelse] her af tinget den 6. februar og 20. februar, så og den 6. marts, som blev læste og påskrevne, angående den sag med Jørgen Christensen Brødbæk med flere interesserede, som blev læst og påskrevet. Dernæst irettelagde [han] et tingsvidne her af tinget udstedt den 30. januar og et af dato 13. februar sidst, begge her af tinget udstedt, som blev læste og påskrevne, og videre i akten skal blive indført. Og satte bemeldte Niels Nielsen på sin velbårne herres vegne i al dom og rette, og formente at Jørgen Christensen Brødbæk med samtlige interesserede bør at indføre det omtvistede kvæg, som de haver udtaget uden lov og dom fra Remmer, ej heller kan anses Margrethe Christensdatter at stå dem nogen hjemmel til, såsom hun ikke er hendes egen værge, ej heller haver magt eller myndighed noget fra husbondens gård at lade føre eller bortføre førend hun havde rettet for sig efter dom efter loven, som hun er undergiven, hvilken dom af 12. februar 1684 blev læst og påskrevet, hvorfor han formente på sin velb. herres vegne frem for nogen anden at få fyldestgørelse efter lovens 5. bog, 18. artikel, 3. kapitel (fejl for 18. kapitel, 3. artikel?), og formente Jørgen Christensen Brødbæk med samtlige interesserede ikke alleneste pligtige var omtvistede kvæg udi Remmer igen at indføre, men end og der foruden forder tilfunden sagens anvandte bekostning at erstatte; og var så på sin velbårne herres vegne dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Jens Poulsen Obitsø på sin velb. husbondes tjeneres vegne, og irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 13. februar sidst, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og formente hans velb. husbondes tjenerer bør at være fri for samme sag udi alle måder; og var så parterne dom begærende. Er for retten afsagt: Såsom med tingsvidne bevises, det enken Margrethe Christensdatter selv vedstår og fuldkommelige hjemler, de indstævnedes personer for omrørte kvæg og bæster, som hun til Kongl. skatter og andre fornødne udgifter haver solgt, og ej bevises det nogen af de indstævnedes ulovligt det haver bekommet, med videre samme tingsvidnes formelding; Da ses ej de indstævnedes at kan tilfindes nogen mulkt, eller videre efter irettesættelse dertil at svare, men frikendes, og enken selv at svare sin gunstige husbonde efter lovlig medfart, såvidt

love og Kongl. forordninger angående de forhvervede namsdomme hende tilholder efter K.M. forordning af dato 17. maj 1690.

- Mourids Mikkelsen, på ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup hans vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 6. februar sidst, angående Niels Lauridsens ("Niels Laursens") hustru (læs: enke) i [Sønder] Tinggård i Vejrum Sogn og hendes børn hvilken opsættelse blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Dernæst fremlagde [han] et tingsvidne på gårdens brøstfæld af dato 6. juni 1690, som og blev læst og påskrevet, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte i retten indstævnedes Kirsten Jensdatter, og efter at eden for hende var bleven oplæst, ved sjæls ed benægtede, ej videre at være skyldig til Sr. Rasmus Nielsen, enten sædekorn, lånekorn eller Kongl. skatter, end som nu i hendes indlæg findes indført, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Nok mødte velagtede Mads Poulsen på Kongl. Majst. regimentskriver Anders Raschs vegne, og fremlagde et fæstebrev af dato Ringkøbing den 18. januar 1685 [under] (opsl. 76) [vel]ædle og velbårne Hr. amtsmand Jørgen Grubbe Kaas og amtsforvalter Sr. Willadsens hånd, angående at Laurids Nielsen ("Laurst Nielsen") haver stedet og fæstet den halve Sønder Tinggård, som til Kongl. Majst. er hjemfalden efter samme fæstebrevs videre formelding, og såsom benævnte Kongl. Majst. rytterbonde, fornævnte Laurids Nielsen intet haver bekommet af bemeldte Sr. Rasmus Nielsen ubetalt, da formente bemeldte Mads Poulsen, at han for bemeldte Sr. Rasmus Nielsens tiltale bør at frikendes. Hvor imod Mourids Mikkelsen på sin herres, ædle Rasmus Nielsens vegne, svarede or formente, at fornævnte Laurids Nielsen burde med sin moder og andre søskende at svare til sin bortdøde faders gæld, og det ikke kunne fri ham, at han er en rytterbonde; og var dom begærende. Er for retten afsagt: At såsom enken her for retten ved sjæls ed benægter sig ganske intet af en del som Sr. Rasmus Nielsen hende søger at være skyldig, for videre end som hvis hun ved hendes indlæg ved sjæls ed vedganget haver, da såvidt frikendes, det øvrige resterende med gårdens brøstfældighed efter tingsvidnes formelding tilfindes enken Kirsten Jensdatter inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam efter loven. Underskrevet af Kirsten Jensdatter. KJD.

- Endnu hæderlige Mourids Mikkelsen, på ædle Sr. Rasmus Nielsens vegne, med en opsættelse her af tinget den 6. februar sidst, angående Sl. Niels Brou (også "Niels Broe") i Gimsinghoved, hans [efterladte] hustru og børn, som blev læst og påskrevet, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte i retten Jens Nielsen i Stuerdal og irettelagde et indlæg af dato 20. marts 1691, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Enken Karen Christensdatter svarede, at den tid hendes salig mand døde, da sagde han ingen videre skatter at være skyldig end 5 mark 6 skilling, hvilket Sr. Rasmus Nielsen den tid og skulle have konfirmeret, som hun siger. Hvor imod Mourids Mikkelsen fremlagde en dom af dato 9. juni 1686, hvormed han beviste fornævnte Niels Christensen [Brou] var skyldig aprilskat og rytterpenge samme år 14 mark 6 skilling, foruden to forrige domme som og refererer sig en del på Kongl. skatter ham at være skyldig, hvorfor han formente sådan hendes løse tal at være ugyldige, og Niels Christensens hustru og børn burde at betale til hans herre Sr. Rasmus Nielsen hans fordring med videre efter forrige irettesættelse; og var så dom begærende. Jens Nielsen i Stuerdal bekendte at have det smedjeredskab endnu, men svor ved sjæls ed, at han havde købt det af hans salige fader og betalt ham der før han døde, og det med rede penge; og var så dom begærende. Er for retten afsagt: At såsom Niels Broes hustru og børn søges for en summa penge gl. restans siden år 1686, og som kan ses af deres indlæg, at

Rasmus Nielsen selv haver benægtet sig det ganske bo efter den salig mands død, og ikke bevises det børnene haver forpligtet dem deres salig faders gæld at betale, da ses ikke børnene at kan tilkendes, til deres faders gæld at svare, helst fordi Rasmus Nielsen med forhvervede domme udi den salig mands levende live vel burde at have søgt det tilforn, men enken selv at svare såvidt lov og ret hende tilholder, og Kongl. forordning af dato 17. maj 1690 angående namsdommes medfart, og det inden 15 dage, eller ydermere at svare efter loven. NB.

- KJD: følger nu Kirsten Jensdatters indlæg imod Sr. Rasmus Nielsen så lydende: "Jeg underskrevne fattige enke Kirsten Jensdatter, salig Niels Laursen Tinggaards, er dette mit korte svar imod Sr. Rasmus Nielsen til Kvi[strup hans] tiltale. 1. Da var min salig mand Niels Laursen eller jeg ham ganske intet skyldig af dette vi søges for 1689 og 1690, undtagen havre 1 tønne 1 skæppe og gæsteri 1 rigsdaler. 2. så haver vi intet sædekorn bekommet af ham 1688, som han foregiver. [3.] De 6 tønner havre jeg søges for 1690, dem lod han selv så til gården 1690, siden jeg den fra mig havde opsagt, så han selv gjorde sig al afgrøden nyttig, både hør, korn og græsning der til gården samme år. 4. De Kongl. skatter jeg søges og tiltales for 1688 og 1690, dem haver min slig mand og jeg siden (så længe jeg brugte gården) leveret hvert kvartal til Rasmus Nielsen, såsom han selv tager alle skatter af hans bønder, så jeg er ham ikke en skilling skyldig på skatter uden 3 mark 12 skilling, det andet er altsammen betalt. 5. Hvad den brøstfældighed angår, da efter Sr. Rasmus Nielsens eget fæstebrev formelder, at den part gård haver stået øde og ledig på 3de år, så husene var da snart som øde, hvorfor min salig mand måtte reparere de øde huse med tømmer og tag, samt suller og ås, salshuset for en ny bageovn som kostede en stor del (enddog hans fæstebrev melder ikke, uden vi skulle holde husene ved lige). 6. Og eftersom vi fik ganske intet kvæg, ej heller nogen boskab i gården, undtagen en gammel skive, en gammel foldebænk, en gammel bagplov og nogle egestolper, hvilket altsammen blev og er endnu i gården, hvorpå jeg nu for retten vil gøre min korporlige ed efter loven, at jeg er ham ganske og aldeles intet skyldig af det jeg søges derfor, for hans tiltale frikendes, begæres venlig, dette for retten måtte læses, påskrives og indføres i hvis her udi bliver afsagt. Tinggård den 19. marts 1691, K. I. D. Kirsten Jensdatter."

- NB: Jens Nielsen i Struerdal, hans indlæg imod Sr. Rasmus Nielsen, så lydende: "Kongl. Majst herredsfoged og gode rettens betjente, højærede Thøger Pedersen Hvas. Såsom ædle og højagtbare Rasmus Nielsen til Kvistrup haver ladet stævne os undertegnede, Sl. Niels Christensen Brou (Niels Christensen Broes) børn af Gimsing, for en utallig gæld og mange år gammel restans, som fornævnte vores salig fader efter velbemeldte Sr. Rasmus Nielsens foregivende skulle have skyldig været, os nu vil søge vi fattige folk derfor at ruinere. Da som ej troes, det enten med tingsvidne eller dom kan bevises eller forklares, at bemeldte vores salig fader nogensidne slige restanser haver vedgået eller gestandiget, langt mindre sig eller sine børn forpligtet eller tilforbunden sligt at betale eller svare til, helst fordi vi fattige børn af barndom op slæbte og stræbte med ham, såvidt os nogen tid muligt, og han selv også, hvilket Gud og mennesker nok som vitterligt, og at vi nød ikkun den armelig klæde og føde, ja den undertiden vorg og ringe, og aldeles intet arvede efter hans død og afgang, men velbemeldte Rasmus Nielsen som husbonde, selv benægtede sig hans efterladte størvbo, gods og gode, korn og avl, og ved sine egne bønder og tjenere og ej ved uvillige fremmede dannemænd (som vel syntes at have burdet af retten ved tinget at været udnævnt) lod registrere, vurdere og end forrette, som ham selv bedst behagede, så vi

derfor ej vide, om nogen kvitteringer, eller hvorvidt boens midler vedbørlig vurdering til slig restans' stoppelse, kan have været, i fald om vores salig fader sig kunne have tilforpligtet (opsl. 77) [os] som hans børn sligt endelig skulle betale, som vi dog ingenlunde vil forhåbe, men ydmygst formode og ombede velb. gode Rasmus Nielsen af fromhed og samvittigheds betænkning lader os fattige børn og folk for slig hans søgning og tiltale vorde forskånet, og i fald han af godhed ej sig der til skulle ville lade bevæge, forårsages vi nødvendig at formene og ydmygst formode ved gode rettens kendelse der for at vorde forskånet og frikendt. Næst al velstands ønske, forblivende Eders tjenstydmyst. Actum Hjerm Ginding herredsting den 20. marts 1691, Jens Nielsen Broe egen hånd, A. N. S. Anders Nielsen, N. N. S. Niels Nielsen, I. N. D., A. N. D. Inge og Anne Nielsdøtre."

27. marts 1691 (opsl. 77). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen Heegaard, Christen Christensen i Hattens, Knud Mikkelsen i Bjert ("Biat"), Mads Laugesen i Hvamgård, Peder Christensen i Skave, Ole Sørensen i Hajsland og Iver Thamsen i Hvam.

- Laugids Christensen i Måbjerg fremlagde en skriftlig stævning så lydende: "Thøger Pedersen Hvas i Holstebro, herredsfoged i Hjerm Ginding herred, gør vitterligt, at for mig haver ladet berette Laurids Christensen i Måbjerg, hvorledes han skal være forårsaget at have tiltale til Eder Bertel Kirkegaard i Måbjerg, anlangende eders steddatter Else Christensdatters tilfaldne arvelod efter hendes salig fader Christen Christensen, som han formener I bør at fremvise rigtig skiftes forretning, hvad bemeldte Else Christensdatter efter hendes sl. fader er tilfalden, og hvorudi det består, på det den umyndige udi sin tid måtte vederfares det, og den umyndiges fødeværge efter loven kunne vorde angerløs, såfremt som I ej selv der til udi alle poster vil stande til rette som vedbør. Thi stævnes Eder Bertel Christensen Kirkegaard i Måbjerg, at møde for mig udi retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 27. marts førstkomende, for dom at lide, tagendes med Eder bemeldte skifteforretning, så og hvis videre i kan have der til eller imod at svare, hvor da enhver skal vederfares hvis ret er. Holstebro den 20. marts 1691, Thøger Hvas." Fandes udenpå skrevet: "1691 den 20. marts haver vi underskrevne Jens Christensen i Sønderlund og Peder Jepsen i Måbjerg By været i Måbjerg, og denne stævning lovlig forkyndet for Bertel Christensens bopæl, og talte med hans hustru, og hende en ligelydende genpart deraf leveret, hvilket vi med eds bekræftelse og hænders underskrivelse testerer. Datum ut supra, Jens Christensen egen hånd, Peder Jepsen egen hånd. Læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 27. marts 1691 og opsat til næste fredag efter påske som er den 17. april, testerer Peder Nielsen Kastberg."

- Mads Sørensen i Bisgård fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Pedersen og Niels Jensen, begge af Bøgild, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Morten Christensen i Bisgård og hans søn Niels Mortensen, for syn, vidne og klage anlangende slagsmål og bordag, som de haver gjort imod benævnte Mads Sørensen. I lige måde samme dag stævnedes de Anne Knudsdatter og Mads Vævers pige i fornævnte Bisgård for deres sandhedsvidner at aflægge, angående samme slagsmål og bordage. Så og Jens Kjeldsen og Iver Jensen i Bøgild for deres syn at afhjemle udi samme sag. Så for retten fremstod Kirsten Mikkelsdatter og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er hende i Guds sandhed vitterligt, at imellem onsdag og torsdag, var 8 dage [siden], om natten som hun stod

udi Mads Sørensens dør, så hun at Morten Christensen kom gående ud af hans dør med en kæp i sin hånd, og sagde til hende: "Nu kommer han med så meget, som han kan føre på en vogn. Nu skal djævlens besætte ham!", og løb så imod Mads Sørensen, og siden hørte hun at de larmede. Dernæst fremstod Anne Knudsdatter og vandt i lige svorne ed, at hun fuldtes med Mads Sørensen som han kom kørende med sin vogn og kørte hjem i sin gård, da så hun at Morten Christensen kom imod dem, og sagde til Mads Sørensen: "Hvor vil du hen?", hvortil Mads Sørensen svarede: "Jeg vil nu køre i min gård". Så svarede Morten Christensen: "Du skalt være af min gård!", og sagde så til Mads Sørensen: "Jeg skal kløve din hoved ad!" Så gik hun ind til Mads Sørensens, og som hun kom ud igen, så hun at Morten Christensen slog Mads Sørensen for hans bryst med hans træsko, og slog ham om hans hoved med sin næve, og slog også hans heste med sine træsko. Da sagde hun til Morten Christensen: "Nu skikker I Eder kjøn!", hvortil han svarede: "Du haver intet derudi at sige". Så spurgte Mads Sørensen Morten ad om han måtte lade sine heste fra vognen. Så svarede Morten Christensen: "Tag dem og far djævlens i vold med dem!", og om morgenen gik hun ud til vognen som stod østen i gården, og tog et smørkar og en alen træ af vognen, da kom Morten Christensen og sagde til hende: "Du skalt lade det stå og intet døre det, din gamle skurk!". Så lagde hun det udi vognen igen, og videre vidste de ikke. Så fremstod Jens Kjeldsen og Iver Jensen i Bøgild og afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at forleden torsdag, var 8 dage [siden], synede de fornævnte Mads Sørensen i Laurids Bisgaards ("Laurst Bisgaards") stue, da var hans næse blodig og kluden om hans hals ligeså, og en blå plet ved det højre øje og rejsen på begge sider af hans hoved, og en blå plet ved det andet øje, og midt for ørerne var hul og blodigt ved dem begge to imellem ørerne og hovedet, på hans højre kind var huden af og noget blodig, på den højre aksel var der en blå plet og begge hans arme var rejsne og blåstemplede, og tvært over hans højre hånd var der en blå streg og begge hænder var blodige, og en blå plet over hans venstre lår og var rejsen; og stod Mads Sørensen her for retten og gav klage over bemeldte Morten Christensen Bisgaard og sigtede ham (opsl. 78) ved sjæls ed, at han havde slået ham samme hug. Og var så bemeldte Mads Sørensen herefter tingsvidne begærende.

3. april 1691 (opsl 78). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Jensen i Hvam, Hans Pedersen i Barslund, Christen Pedersen i Bøgild, Jens Andersen i Hogager, Iver Jensen i Bøgild, Laurids Christensen i Måbjerg og Jep Jepsen i Holstebro. - Laurids Hansen ("Laurst Hansen") af Holstebro fremlagde et pantebrev så lydende: "Jeg underskrevne Kirsten Pedersdatter, salig Hr. Anders Andersens i Boddum, kendes og hermed vitterliggør mig af ret vitterlig gæld skyldig at være min kære søster Lisbeth Pedersdatter, salig Hr. Christophers i Hvidbjerg, penge tredsindstyve og to slette daler, som hun mig af et venligt lån, lånt og medforstrakt haver, hvilke forskrevne 62 sldlr. jeg Kirsten Pedersdatter lover for mig og mine arvinger, redeligen og vel at betale bemeldte min kære søster Lisbeth Pedersdatter eller hendes arvinger udi Hvidbjerg Præstegård til førstkommende 11. marts når man skrivende vorder 1691. Til des tryggere og bedre forsikring pantsætter jeg af fri vilje med min lavværges, hæderlige og vellærde Peder Clausens hans såvelsom samtlive mine børns samtykke og besluttede råd, hermed fra mig og mine arvinger til bemeldte min søster Lisbeth Pedersdatter og hendes arvinger, efterskrevne mit bøndergods beliggende i Trabjerg i Borbjerg sogn i Hardsyssel, nemlig i den sønder halvgård i bemeldte Trabjerg Jens Pedersen påboer rug halvanden tønder, udi Peder Jørgensens gård som Jens Thomsen nu påbor rug tretten tiendedele skæpper

efter gammelt mål, desligeste udi den nørre gård tre tiendedele skæpper og to ottendedele efter gammelt mål beregnet, hvilket forskrevne bøndergods med alt dets rette tilligelse, både hovedskyld såvelsom bygning, ager, eng, mark, kær, mose, fiskevand og fægang, samt al rettighed, intet undtaget i nogen måder, som der nu tilligger og af arrilds tid tilliget haver, og bør dertil at ligge med rette, hvilket forskrevne gods min kære søster Lisbeth Pedersdatter eller hendes arvinger for forskrevne penge tredsindstyve og to slttedaler skal have, nyde, bruge og beholde til en fuldkommen og fri brugelighed, med ald dets skyld og anden rettighed årligt at oppebære, og at nyde skylden altsammen i steden for renten, enten det overgår eller undergår, såvelsom stedsmål og anden rettighed, som imidlertid deraf kan falde, så længe forskrevne penge stander ubetalte, og når bemeldte min søster Lisbeth Pedersdatter eller hendes arvinger tilsinds vorder forskrevne penge ej længere hos mig eller mine arvinger at ville blive bestående, da såfremt hun eller de ikke får forskrevne penge efter deres vilje til forlangte tid skadesløs med rede penge betalt, da skal hun eller hendes arvinger fuldmagt og ret have dette forskrevne gods at tiltræde og til evindelig ejendom beholde, uden videre proces' påførelse, men dersom forskrevne gods formedelse min vanhjemmels brøst skyld blev bemeldte min søster Lisbeth Pedersdatter eller [hendes] arvinger ved nogen proces eller andre accidenser afvunden, eller ikke kunde findes sufficient til alle Kongl. skatter at svare, og landgilde årlig at betale, lover jeg Kirsten Pedersdatter med min laugværge, hæderlige og vellærde Peder Clausen, og forobligerer mig og mine børn og arvinger, en for alle og alle for en, med lige så godt og beliggende gods eller også med rede penge som før skrevet står, inden 6 ugers forløb dernæst efter at kontentere og fornøje, og holde hende og hendes arvinger af mig og mine arvinger udi alt det som før skrevet står uden skade og skadeslød i alle måder. Til des fastere og tryggere forsikring haver jeg dette med egen hånd underskrevet, og venligt ombedt min lavværge, min søn hæderlige og vellærde Peder Clausen, såvel som min søn Frants Clausen (Frands Clausen, Frantz Clausen, Frandts Clausen) med mig til vitterlighed at underskreve og forsegle. Boddum Præstegård den 28. maj 1690. Kirsten Pedersdatter, sl. Hr. Anders Andersens, egen hånd. Peder Clausen M.Pp. Frandtz Clausen Gad m.m. Læst for retten på Hassing Refs herredsting for retten den 30. maj 1690, S. Willadsen. Læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 13. juni 1690, så og den 16. januar og 3. april 1691, T.PH."

- Velagtede Jens Nielsen Kovsted af Holstebro, på hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaards vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 6. marts sidst med tilhørig dokumenter, anlangende Bertel Christensen i Kirkegård udi Måbjerg sogn, hvilke samtlige bleve læste og påskrevne, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte i retten Mads Poulsen Overlund og fremlagde et indlæg så lydende: "Såsom ærværdige Hr. Christen Solgaard, sognepræst til Holstebro og Måbjerg menigheder, haver ladet citere Kongl. Majst. rytterbonde Bertel Christensen i Måbjerg By til Hjerm Ginding herredsting for dom, da dommeren til sagens des bedre oplysning: 1. At som benævnte Bertel Christensen haver stedet og fæstet en part Kongl. Majst. gård i Måbjerg By for næsten 5 år siden efter hans fæstebrevs indhold af dato 13. april 1685, og samme gårds marks avling hø og korn haver han ført hjem til anmeldte Hr. Christen Solgaards annekspræstegård som han beboede, og dette der ladet udtære, og des imidlertid intet haver bygget på K. M. gård for hans frihed, efter hans fæstebrevs formelding, som nu fremvises at må læses og påskrives. 2. Mens dog for 1½ år siden haver Hr. Christen Solgaard ladet forhverve en dom over ham for nogle restanser, hvilken

restans og dom berettes at Bertel Christensen haver Hr. Christen Solgaard afbetalt efter hans nøje og minde, som han ej skal tør benægte. 3. Mens nu i forleden sommer skal Hr. Christen Solgaard have ladet Bertel Christensen udvise af bemeldte annekspræstegård, uden nogen anden dom, og tilmed først i september 1690 haver Hr. Christen Solgaard selv ladet så rugsæden der til gården, og haver han bortfæstet bemeldte annekspræstegård til Jens Nielsen af Holstebro, som han for rum tid siden er flyttet i gården, uden nogen hans fæstes igengivelse eller tilbydelse i nogen måder; sættende alt dette udi dommerens gode betænkende, om slig medfart er rigtig efter loven og Kongl. forordninger, og Hr. Christen Solgaard endnu vil søge ham for restans, bygfæld og andet etc. Da på min allernådigste arvekonge (opsl. 79) [og her]res vegne, så og efter min højædle Hr. oberst befaling, er det mit korte svar, [at] hvis ringe middel som Kongl. Majst. rytterbonde, bemeldte Bertel Christensen, endnu haver, da er det ikke hans, men Kongl. Majst. indtil han får bebygget bemeldte K.M. gård, som forsvarligt kan være efter hans fæstebrevs indhold, og derhos forskaffer hans inventarium som endelig skal være ved stedet, nemlig plovbæster, stude, køer, går, vogn, plov, harve og sædekorn, rytterforplejning og alt andet efter allernådigste udgangne Kongl. forordning, som nu fremvises at må læses og påskrives. Og som samme bemeldte Bertel Christensens ringe midler ikke nær kan tilstrække til den halve part vederlag og betaling til bemeldte bygning og inventarium som før er meldt, da formoder jeg, at benævnte Bertel Christensen K. M. rytterbonde bliver for Hr. Christen Solgaards tiltale i den sag frikendt, og formener at Hr. Christen Solgaard bør at give benævnte Bertel Christensen hans fæste igen efter loven. Venlig begærende dette for retten må læses, påskrives og indføres i hvis som i denne sag bliver afsagt, og mig igen tilstilles. Datum Sønder Vosborg den 31. marts 1691. På højædle og velbårne Hr. oberst von Schwanevedel og Hr. regimentskriver Sr. Rasch deres vegne, og forbliver Kongl. Majst. rettens betjentes velvilligste tjener. Mads Poulsen, Navr, M.Pp."; og var så bemeldte Jens Nielsen dom begærende, og fordemelst de 8 mænd som var opnævnt tillige med dommeren efter loven at dømme ikke var sagen kundbar, blev det med bevilling opsat i 14 dage.

17. april 1691 (opsl. 79). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Pedersen i Hajsland, Christen Enevoldsen i Skave, Christen Poulsen i Skave, Jens Nielsen i Hesselå, Jens Andersen i Skave, Laurids Nielsen i Skave ("Laurst Nielsen"), Christen Christensen i Hesselå og Jens Clemendsen i Skave.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om børn og tyende på landet, som hindres at komme til stede når visitation sker, af dato 28. februar 1691.

- De 8 domsmænd i denne sag imellem hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaard og Bertel Christensen Kirkegaard i Måbjerg er: Enevold Thamsen i Hvam, Peder Laugesen Hvamgaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen Heegaard, Peder Iversen Damgaard, Lauge Madsen i Hvam, Christen Christensen i Hattens, Iver Thamsen i Hvam.

- Velagtbare Jens Nielsen Kovsted, på hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaard, sognepræst til Holstebro og Måbjerg menigheder, hans vegne, irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 6. marts sidst med dens påskrivelse, så og dokumenterne samme sag tilhørende, alle her af tinget udstedt, hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og videre i dommen indføres skal efter opsættelsens formelding, og som Mads Poulsen Overlund haver irettelagt et indlæg den 3. april sidst på Bertel Christensen Kirkegaards vegne, blev i dag fremlagt hæderlige Hr. Christen

Solgaards svar derpå, så lydende: "Velvise rettens betjente til Hjerm Ginding herredsting. Til videre [...] oplysning udi sagen: 1. Hvor nødvendig jeg haver været tiltvungen at hente dom på Bertel Christensen i Måbjerg er årsagen, at efterdi Bertel Christensen havde stedet og dæstet en anden gård, haver han fjort sig mo[dvillig] og ikke hans landgilde udi rette tid haver villet levere, tilmed og gødningen fra [an]nexpræstegården til den øde boligs værested henført, som af hosføjede dom af dato 29. november 1689, hvorudi tingsvidnet findes indført, bevises. 2. At jeg haver ladet hente dom på hans fæste, haver jeg haft skillig og billig gøje og årsag til efter dommens videre forklaring, og indskyder mig til lovens tredje bogs 13. kapitels første og anden artikuler, som mig sligt tillader. 3. Og som jeg storligen haver været forårsaget Bertel Christensen efter ergangen dom af gården at lade udvise før han gården lod forfalde, dog med sådan kondition, han gården inden Philippi Jacobi 1691 skulle lade reparere, og hans resterende landgilde betale (thi dersom han havde det gjort, kunne han vel have blevet ved sin gård) som af hosføjede tingsvidne af datoer 1. og 8. august 1690 bevises, fårdens brøstfældighed, men som Bertel Christensen hemmeligt og før tiden gården ilde tilred og ganske brøstfældig haver fraviget, og gødningen tillige med høet og kornet imod lovlig forbud, som af forrige indlagte tingsvidne af 1. og 8. aug. 1690 bevises, haver fraført, og ej efter ergangne dom af den 5. december 1690 efter lovens 3. bogs 13. kapitels 6. artikul haver villet rette for sig, førend han gården kvitterede, hvor siden jeg mig og tilskyder, med formening, at Mads Poulsen ingen føje haver ham i forsvar imod loven at tage, førend han til mig for resterende skyld og landgilde haver klareret, og lovligen sig fra gården skildt efter bemeldte 3. bogs 13. kap. 6. artikel, og som Mads Poulsen uden nogen grund og føje prætenderer hans fæste ham at skulle igengives, da ved jeg ikke for hans modvillighed at være ham nogen fæste pligtig, og vil have Mads Poulsen henvist til foromrørte kapitler og artikler, som mig sligt tilstedet at hente dom på hans fæste for sit modvillige forhold. Vil derfor formode, at rettens betjente mig en retnæssig dom efter loven og Bertel Christensens gerninger forunder, med og formening, at Bertel Christensen hans resterende landgilde for afvigte år 1690 samt beviste gårdens brøstfældighed inden 15 dage bør at betale, eller lide nam og udlæg efter loven, og for høet og kornets fraførelse efter tingsvidner af den 26. februar 1691 at lide fter loven; hvorpå jeg nu endelig dom formoder uden videre opsættelse at erlange. Sluttes rettens betjenter under Guds trygge beskærmelse. Holstebro den 17. april 1691, C. Solgaard M.Pp." Efter at forindførte var blevet læst og påskrevet, sigtede fuldmægtigen Jens Nielsen Kovsted indstævnedes Bertel Christensen for høet, foering og gødning, samt alt videre efter forommeldte tingsvidner og dommes formelding, og forment Bertel Christensen burde brøstfælden, skyld og landgilde at betale, og derforuden at lide som en ransmand efter loven, og var dom begærende. Bertel Christensen blev 3de gange pårågt, [men hverken] (opsl. 80) selv eller nogen mødte på hans vegne noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: Det Bertel Christensen Kirkegaard bør at svare og betale til sin gunstige husbonde, hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaard, hans med resterende landgilde, gårdens brøstfældighed, samt al på processens anvendte bekostning, og det inden 15 dage eller lide nam efter loven, og der foruden at forsikre husbonden og efterkommeren efter lovens videre forklaring, og hvis ej ved nam kan søges, da ydermere at lide efter loven og Kongelige forordninger som vedbør. I det øvrige, såsom han skammelig sig haver forholdet med føringen og gødningen fra gården at have bortført med videre efter tingsvidners formelding, som her i dag såvelsom tilforn

for retten er læste og påskrevne, da derfor at lide og svare efter loven som en ransmand.

- Niels Rasmussen Svanning fra Landting, på sin velb. herres Mogens Rosenkrantz' vegne, efter foregående kald og varsel, fremlagde en skriftlig restans så lydende: Restans på efterskrevne højædle og velbårne Hr. Mogens Rosenkrantz til Landting, hans tjenere i Ginding herred som rester på skyld og landgilde udi penge anslagen, såvel og for Kongl. Majst. skatter, er som følger... Ejsing sogn og by: Niels Skrædder, Iver Andersen, Mads Espersen, Jørgen Nielsen, Niels Ravn. Remmer: Enken Margrethe Christensdatter, Peder Pedersen. Ultang: Niels Pedersen. Hellegårde: Peder Olesen. Ravnholt: Jens Simonsen, Jens Nielsen. Møgeltoft: Christen Jensen, Poul Poulsen. Råst: Christen Jepsen, Ole Mikkelsen, Peder Lauridsen, Ole Nielsen, Jens Christensen, Mourids Jepsen, Anders Christensen, Jens Lauridsen, Christen Væver, Niels Jensen. Geddal: Niels Vester, Søren Skrædder, Poul Skov, Peder Poder (Christen?) Sørensen (Christen Sørensen?), Jens Christensen. Egebjerg: Niels Iversen, Ole Pilgaard, gamle Jens Nielsen, Jens Jacobsen Smed, Peder Dalsgaard, Hans Dalsgaard, Søren Brensgaard, Niels Brensgaard, Christen Lauridsen, Niels Mikkelsen, Jens Sørensen, Søren Rasmussen, Jon Pedersen, Ole Hansen, Peder Pedersen, Jørgen Siveborg, Jens Brunsgaard, Otto Jørgensen, Thomas Hattemager, Jens Nielsen Smed, Peder Kjærgaard, Mikkell Nielsen. Elbrønd: Christen Pedersen. Kjellerup: Jens Olesen. Sønderby: Rasmus Nielsen, Laurids Andersen. Landting Mølle: Villads Lauridsen ("Willadtz Laursen"), Niels Pedersen. Sahl sogn, Åle: Jacob Jensen. Sevel sogn, Mogenstrup: enken Anne Lauridsdatter, Jørgen Nielsen, Jens Espersen. Trandum Skovby: Christen Olesen. Sevel By: Laurids Thomassen. Sevel Skovby: Niels Eriksen, Knud Nielsen. Djæld: Laurids Nielsen, Christen Villadsen, Søren Knudsen. Mundbjerg: Jens Pedersen. Navtrup: Christen Christensen. Heerup: Jens Lauridsen ("Jens Laursen"), Christen Jensen. Trandum By: Jens Poulsen, Jørgen Nielsen, Christen Christensen. Ryde sogn, Stendis: Christen Jensen, Christen [...] (opsl. 81) dateret Landtum den 17. april 1691. Og satte fornævnte Niels Rasmussen i al dom og rette, og formente de indstævnedede alle og enhver udi særdeleshed bør efter loven at betale inden 15 dage efter restansens indhold, eller at lide nam, og hvis ikke fuldkommen nam kan søges, da enhver som ikke kan betale at lide og undgælde efter lovens 1. bogs 24. kapitels 14. artikel; og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom overbemeldte befindes lovligt at være indstævnedede og ingen er mødte noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør deres med resterende til deres velb. husbonde skadesløs inden 15 dage at betale, hvis de ej med lovlige kvitteringer kan afbevise at være betalt, eller derfor lide nam efter loven.

- Den sag imellem velb. Fru Anna Cathrine Friis og de Bisgård mænd blev endnu opsat i 14 dage.

- Laurids Christensen ("Laurs Christensen") i Måbjerg fremlagde en skriftlig stævning, som findes protokolleret fol. 63, og formente Bertel Christensen bør at svare til sin steddatter Else Christensdatters tilfaldne arv efter hendes salig fader Christen Christeisen, og ej at komme ham til nogen hinder, såsom han aldrig haver nydt noget deraf, og var dom begærende. Bertel Christensen blev 3de gange påråbt og ej mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom Bertel Christensen er lovligt indstævnet og retten ganske unviter, og ej noget her til vil svare, vedstå eller fragå, da tilfindes Bertel Christensen at fremvise og med skiftebrev at forklare hans steddatters Else Christensdatters arvelod, som hende skal være efter hendes salig fader tilfalden, og det

til hendes rette fødeværge Laurids Christensen til efterretning og oplysning, såfremt han ej selv der til udi længden vil svare som vedbør efter loven.

24. april 1691 (opsl. 81). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen i Hvam, Morten Christensen Bisgaard, Christen Mouridsen i Tinkerdal, Lauge Madsen i Hvam, Søren Knudsen i Borbjerg By, Niels Jensen i Hvam og Laurids Pedersen i Hvam.

- Sr. Christian Gerløv (el. Christian Gerlev) på Hr. regimentskriver Lorentz Møllers vegne beviste med Peder Pedersen og Clemend Jensen i Navtrup i Sevel sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Laurids Jensen Brun (el. Laurids Brun Jensen, "Laurst Brun Jensen") i Heegaard i Sevel sogn, Jens Nielsen i Hvam og Peder Nielsen i Svenstrup i Sahl sogn, enhver til deres bopæl, for dom anlagende deres bortrømmelse og undvigelse fra deres gårde som de påboede, og talte med en del deres naboer. I lige måde samme personer i dag indstævnet for vidner at pågøre, anlangende hvis de dem haver efterladt. Så for retten frem[stod] Christen Pedersen og Gunde Simonsen ("Gundi Simensen") af Djeld, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er dem i al Guds sandhed vitterligt, at der fandtes aldeles intet i nogen måder, enten ude eller inde, efter Laurids Jensen Brun (nu "Laurs Jensen Brun") uden to gamle heste som straks derefter døde. Dernæst fremstod Peder Graversen i Skylvad og Iver Thomsen i Hvam, at de var på åstedet efter at Jens Nielsen i Hvam var bortrømt, og fandt aldeles intet i nogen måder af nogen værdi, hverken ude eller inde, uden et gammels bæst som straks derefter døde. Dernæst fremstod Jep Christensen i Øster Skovlending og Bent Christensen i Svenstrup og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at Peder Nielsen i Svenstrup i Sahl sogn lod aldeles intet sfter sig i nogen måder, hverken ude eller inde, da han fra stedet bortrømte; hvorefter Sr. Gerlof på Hr. Regimentskriverens vegne var tingsvidne begærende, og formente ydermere at de burde at lide som rømningsmænd efter loven, såsom de samme gårde uden nogen givne årsager så skammeligt er undviget, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, og ej mødt her til at svare. Er for retten afsagt: Såsom bevises at indstævnedes tre personer fra hans Kongl. Majst. gårde er bortrømt, og dem øde efterladt, da ved jeg dem ej at befri, men de bør at lide som rømningsmænd, hvor de antræffes, efter loven

- Endnu Sr. Gerlof på regimentskriverens vegne beviste med samme stævningsmænd, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Knud Steffensen i Djeld for hans fæstebrev at fremvise på hans K. M. ejendom i Djeld. Så for retten fremstod bemeldte Sr. Gerlof of foregav, at Knud Steffensen findes i jordebogen indført at skal have fæstet en hans Majst. ejendom i Djeld med 4 års frihed til nu stundende Philippi Jacobi, og imidlertid haver han drevet avlingen i de 3 år til samme ejendom, og som fornemmes han sig nu fra stedet entholder, formente derfor han burde nu her for retten hans fæstebrev at fremvise, at deraf kunne ses hvad frihed han haver haft, og hvorledes han sig efter samme fæstebrev med bygning og andet haver forholdet. Her imod at svare mødte i retten Knud Steffensen, og sagde sig ingen fæstebrev at have, hvorfor han blev laugdag forlagt i 14 dage da at bevise hvad adkomst han til den haver haft, imidlertid han samme ejendom brugte.

1. maj 1691 (opsl. 81). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Søren Knudsen i Borbjerg By, Jens Thamsen i Trabjerg, Villads Thamsen i Borbjerg By, Poul Sørensen i Trabjerg, Simon Andersen i Trabjerg, Christen Christensen i Trabjerg, Enevold Thamsen i Hvam og Peder Pedersen Heegaard.

- Thomas Poulsen Blaabierig, på højædle og velb. Fru Anna Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 20. marts sidst afvigte angående de Hvam mænd, dernæst et tingsvidne i lige måde [her af] (opsl. 82) [ting]et udstedt den 6. marts sidst afvigte, angående samme mænd, hvilke blev læste og påskrevne og videre i akten skal blive indført. Endelig blev fremlagt en restans [...] af dato 9. januar sidst, og fandtes således påskrevet: "Anno 1691 den 28. januar var jeg Peder Madsen Busk på herredsfogdens vegne, at gøre udlæg hos efterskrevne som følger: med tvende vurderingsmænd, nemlig Christen Madsen og Jens Kjeldsen i Bøgild, først hos Niels Jensen i Savstrup, lovet at betale 5 tønder rug, gjorde udlæg hos Mads Sørensen i Bisgård, en rød ko for 3 slettedaler, gjorde udlæg hos Morten Christensen i Bisgård, en sort ko for 3 slettedaler, gjorde udlæg hos Laurids Bisgaard, en sorthuet ko for 4 daler 2 mark, gjorde udlæg hos Laurids Pedersen i Hvam, en sort ko for 3 daler 2 mark, gjorde udlæg hos Lauge Madsen, to tredjeårs stude, en sort og en hjelmet ko for 7 slettedaler, et hvidt svin for 6 mark, gjorde udlæg hos Jacob Bertelsen i Nørhvam, en sort ko for 5 slettedaler. Begge enker i Sønderhvam lovede at betale 2 ørter rug og en ørte byg. Jens Thomassen i Nørhvam lovede at levere en tønne rug, nok en ørte rug af vinbyg. Peder Poulsen i Naltoft lovede at levere en tønne rug. Datum ut supra, Peder Badsem Busk M.Pp."; efter at forindførte var blevet læst og påskrevet var Thomas Poulsen på sin velbårne husbondes vegne dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her til at svare. Er for retten afsagt: At de indstævnedede bør at indlevere til deres gunstige husbonde det udvurderede kvæg, med al dets på processens anvendte bekostning, inden 15 dage, eller lide efter loven som vedbør. Udi det øvrige for deres grove forseelse imod deres gunstige husbonde, at gøre hendes velbårenhed en offentlig afbed hvor hun det begærende vorder, og være udi hendes velb. vilje og minde.

9. maj 1691 (opsl. 82). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Søren Knudsen i Borbjerg By, Jørgen Madsen i Borbjerg By, Peder Jensen i Hvam, Lauge Madsen i Hvam, Jens Christensen i Kjeldsmark, Otto Lauridsen i Borbjerg By, Poul Olesen i Brandtbjerg og Påske Jepsen i Brandtbjerg.

- Velagtede Peder Thurd, på velfornemme Sr. Peder Andersens vegne på Lergrav, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Søren Jensen i Barhede og Jacob Eriksen i Spegbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i torsdags, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens Lassen og Jens Bertelsen, bette tilforn boende i Ruskær i Bording sogn, enhver til deres bopæl, for vidnes påhør og dom at lide angående borttrømmelse fra deres fæsteboliger imellem den 18. og 19. april sidst, og som ingen fandtes af dem på stedet, da talte de med deres gårdmand Christen Eriksen i fornævnte Ruskær og gav ham det til kende. I lige måde samme dag stævnedede de Christen Eriksen i Ruskær med hans hustru og tyende for deres sandhedsvidne at aflægge angående samme indstævnedede mænds borttrømmelse. Så for retten fremstod Christen Eriksen i Ruskær, og [hjemlede] ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham vitterligt, at om aftenen [hørte] han aldeles intet af noget, men om morgenen solen stod op, gik pigen derind og ville lave noget ild, da var

bemeldte Jens Lassen og Jens Bertelsen borthrømt og med dem taget tvende køer og hvis boskab som de havde. I lige måde framstod for retten Stig Simonsen ("Sti Simensen") i Agerskov og (Niels?) Madsen ("nJells Madsen") i Munklinde, og vandt ved ed efter loven, at de var hos fornævnte Christen Eriksens hustru, som var svag, og gjorde hendes vidne, fordi hun selv ikke kunde komme til tinget. Da aflagde hun hendes vidne for dem, og det ved højeste sjæls ed, ligesom hendes mand her nu for retten vandt, og det i alle måder ord fra ord, hvorpå de bad dem Gud til hjælp. I lige svorne ed vandt de, at de efter husbondens Sr. Peder Andersens befaling var på åstedet at syne de borthrømtes boliger og hvad der fandtes, da fandtes der intet i nogen måder uden en gammel selde (fejl for slede = slæde?) som var af ingen værdi. Og var fornævnte Peder Thurd på Sr. Peder Andersens vegne her efter tingsvidne begærende, og ydermere prætenderede, at såsom de befindes at være borthrømt, om de ikke burde at lide som rømningsmænd efter loven, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbte og ingen mødte, hvorfor sagen er opsat i 8 dage.

- Jens Jørgensen Skikkild fremlagde en kaldseddel så lydende: "Hermed kald og varsel nødvendig gives Anne Nielsdatter i Hyldgård og hendes antagne fuldmægtige, for lovlig syns opkrævelse til på fredag kommer [om] 14 dage af Hjerm Ginding herredsting over Søllergård i Vejrum sogn og for syn næste 8de dag at ske på samme gård, og den da samme dag på benævnte ting med videre vidner om samme gård at lade afhjemle, at lovlig kan erfares hvad forsikring hun haver for sit arvelod, som på tilbørlige steder nødvendig må bevises, om hun eller hendes antagen fuldmægtig dertil vil noget have at svare. Datum Vejrum den 15. april 1691, I. I. S. Er denne kaldseddel for de vedkommende lovligt forkyndet den 16. april. Søren Mouridsen og M.N.S."; Fandtes uden på skrevet: "Indbemeldte kaldseddel er for vedkommende, nemlig Anne Nielsdatt udi Hyldgård og hendes tagne fuldmægtig Jep Trans i Lemvig for hver sin bopæl forkyndet den 16. april af os underskrevne Søren Mouridsen af Hundskjær udi Nissum sogn og Morten Nielsen tienende udi Damgård i Vejrum sogn, bekræfter vi under vores hænder og navns bogstaver. Søren Mourisen, M.N.S." Så for retten fremstod Christen Sørensen Storbjerre, Jens Christensen Fisker, Knud Øgaard og Poul Andersen Nørsøller, og efter at eden var dem forelagt, afhjemlede de ved sjæls ed, at de i dag var i Søllergård, og der synede og besigtede, og kunde ej andet syne, end den jo i alle måder var forsvarligt bygget og vel besat, og avlen vel dreven; hvorefter Jens Jørgensen Skikkild var tingsvidne begærende.

- Niels Madsen i Gråsand og Jens Jensen i Vest Torp fremviste her i dag (2?) døde ulveunger, som be bekendte at have taget i en grav, og blev ophængt.

- (opsl. 83) Sr. Christian Gerlev (eller Christian Gerløv) fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 24. april sidst angående Knud Steffensen i Djeld, og derhos irettelagde et indlæg så lydende: "[...] opholde retten, efter opsættelse til i dag 15 dage, udi denne sag med Knud Steffensen ("Knud Stephensen") angående hans Majst. gård i Djeld, som han så ubilligt agter at vil fraskille sig, og til dessen befrielse henskyder sig til en attest, som ham da endelig af dommeren er forelagt i dag her for retten at skal fremvises, det en anden i hans sted, skulle ved opladelse bekommet samme gård i fæste, skal vel ikke alt være så rigtigt, efterdi Knud Steffensens (nu "Knud Stephensens") navn findes udi jordebogen antegnet med 4 ård frihed til næstvigte Phillippi Jacobi, og ingen anden; formoder derfor bemeldte Knud uden nogen ophold eller sær undskyldning bør fremdeles efter sit fæstebrev forblive ved højstbemeldte hans Kongl. Majst. gård, og den forsvarligt opbygge som højlig gøres fornøden, såsom udinden de forløbne 4 års frihed ikkun findes ganske

ringe og få huse at være opsat, nemlig et stykke salshus 14 alen langt og henved 6 alen vid, til sparre 5 alen lægter, og et andet langt mindre og ringere, overskyldet med noget lyng, og ved ej hvor til tjenlig; men hvis han til hans Majst. gård haver avlet og indhøstet, haver han dristigens år efter andet hjemført og ladet udtære udi den gård han beboer, som de velb. Rantzauer tilhører, uagtet det højlig strider imod loven. For det andet, om Knud Steffensen skulle have betroet nogen andre enten hus eller avling at forvalte, det stod til ham, men som siges, at han forsætlig havde villet bundet en til gården undet et skin, sig selv dermed at være forskånet og klar for alting, synes noget fordagtig, fordi samme person havde aldrig bleven sufficant at svare ringeste afgift, uanset han var en rømningsmand, hvilket var nok Knud bevist, såvelsom andre godtfolk er i sognet, og er uheldig at nogen undersåt således skulle tænke, mindre understå sig, at ville tilføje hans Majst. skade og gods' ruin, men i alle måder som enhvers underdanigste pligt er at forekomme, formener andre til eksempel, at Knud derfor eragtes straffældig efter loven, og til en endelig for forsvarlig kendelse indstilles dette for den velvise dommer og rettens betjente, som hermed Gud trolig befales. Datum Stubbergård den 9. maj 1691, Christ. Gierlou." Her imod at svare mødte i retten velagtbare Frandts Mikkelsen fra Estvadgård på Knud Steffensens vegne, og begærede endnu længere opsættelse udi sagen at lovligt kunne opsøges hvis derudi fornøden gøres til bevislighed, hvorfor sagen er opsat endnu i 4 uger.

- Frandts Mikkelsen fra Estvadgård fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Knudsen i Vejlgård og Poul Jørgensen i Vejlgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden torsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes alle Estvadgårds bønder og tjenere i Hjerm Ginding herred for dom at lide for resterende skyld og landgilde, forfalden til martini sidst afvigte 1690. Og irettelagde en skriftlig restans, som blev læst og påskrevet, og videre til denne doms dag skal blive indført; og forment de indstævnedes burde samme deres med resterende skadeløs til deres velbårne husbonde at betale inden 15 dage, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbt og ingen mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

15. maj 1691 (opsl. 83). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Søren Knudsen i Borbjerg By, Mads Bertelsen i Hvam, Peder Christensen i Borbjerg By, Peder Jensen i Gren, Steffen Mogensen i Borbjerg By, Enevold Thamsen i Hvam, Morten Nielsen i Bisgård og Søren Pedersen i Hvam.

- Mogens Sørensen Skytte fra Lergrav beviste med en opsættelse her af tinget udstedt den 9. maj sidst, det Jens Lassen og Jens Bertelsen, begge af Ruskær i Bording sogn, lovligt for dom at være indstævnedes angående deres bortrømmelse fra fornævnte Ruskær. Dernæst blev fremlagt et tingsvidne i lige måde her af tinget udstedt samme 9. maj, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og var så benævnte Mogens Skytte, på sin ædle patrol Sr. Peder Andersens vegne, dom begærende efter forrige irettesættelse. Indstævnedes Jens Lassen og Jens Bertelsen blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom med tingsvidne bevises det Jens Lassen og Jens Bertelsen begge tilforn boende i Ruskær i Bording sogn fra deres fæsteboliger at være bortrømt, og stedet ganske øde efterladt, efter samme tingsvidnes videre formelding, tilmed ingen af dem mødt endten da tingsvidnet blev beskrevet eller nu til doms dag efter 3de ganges påråbelse, da ved jeg dem ej at befri, men de bør begge for samme deres grove forseelse som de

beganget haver at lide og svare efter hans Kongl. Majst. allernådigste love, hvor de antræffes, og det som rømningsmænd.

22. maj 1691 (opsl. 83). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen Heegaard, Christen Jepsen Risum, Enevold Pedersen i Hajslund, Christen Mikkelsen i Heegård, Mads Laugesen Hvamgaard, Jens Jensen i Vandborg, Laurids Pedersen i Hvam og Jens Svenningsen i Flæng (Flæng).

- Frandts Mikkelsen fra Estvadgård fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Mikkel Andersen og Jesper Olesen i Søgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Sr. Christian Gerløv på Stubbergård for visnes påhør og spørgsmål at svare til, angående den gård i Djeld på K. M. gods som Christen Nielsen sidst i fæste havde. Så for retten fremstod Jep Christensen i Skovlending i Sevel sogn og vandt ved ed og oprakte fingre efter (opsl. 84) loven, at det er ham i al Guds sandhed vitterligt, at år 1689 ved Mikkelsdags tid, da afstod Knud Steffensen i Djeld den gård Kongl. Majst. tilhørende til en mand, navnlig Christen Nielsen, som straks flyttede til samme gård og den siden beboede et år og 16 uger, og havde han bemeldte Christen Nielsens fæstebrev, som ham af K. M. amtsforvalter Sr. Villads Andersen var given, i sin hånd nogle gange og det igennem læste, meldende iblandt andet at han skulle have den ved lige kondition og vilkår som Knud Steffensen den før ham haft haver, og ydermere vandt han, at siden den tid bemeldte Christen Nielsen gården tog i fæste, haver Knud Steffensen intet i nogen måder befattet sig enten ved gården eller dens avling, ikke heller Knud Steffensens navn at være udi fæstebrevet indført at Knud Steffensen skulle have caveret for samme Christen Nielsen; og ydermere vandt, at den tid Christen Nielsen antog samme gård, da var der et salshus som endnu står på stedet, og et andet lidet hus hjalp Knud ham til at opbygge, rygsæden var fuldkommen af Knud Steffensen sået, og vårsæden hjalp Knud ham til at så. Dernæst fremstod Christen Pedersen og Gunde Simonsen i Djeld, og vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Jep Christensen før dem vundet haver, undtagen fæstebrevet, det vidste de vel at han havde, men ikke kunne læse det, og ydermere vandt de, at i de 3 år Knud Steffensen havde samme gård, da gjorde han jorden forsvarlig fra det sted som han nu påboer, og den tid han, nemlig Knud Steffensen, antog samme gård, da var der aldeles intet bygget på samme sted, ej heller noget af jorden i brug. Dernæst fremstod Christen Lauridsen ("Christen Laursen") og Niels Jensen, begge fra Stubbergård, og vandt ved sjæls ed, at det er dem i al Guds sandhed vitterligt, at forledden år i høsten talte de benævnte Christen Nielsens korn på marken og tog straks tienden med dem hver sin andel på deres gunstige husbondes vegne, og da var Sr. Christian Gerløv samme tid til stede og talte korned med, og annammede sin part af tienden. Hvorefter blev fremlagt et skriftligt vidne så lydende: "Såsom jeg er kald og varsel given min sandheds attest til i dag til Hjerm Ginding herredsting fra mig at give, angående den gård i Djeld i Sevel sogn, hvis tilliggende ejendom Knud Steffensen sammesteds tilforn skal have haft i brug, da er mig i al sandhed bevidst, at Christen Nielsen, som den nu haver afviget, fremviste ved martini tid 1689 for mig i mit hus fuldkommen fæstebrev på samme gård og gårds ejendom fra Kongl. amtstue i Ringkøbing, at han havde den i fuld fæste og brug, hvilken sin fæsteseddel han lod mig både se og læse, og fra den tid har svaret mig af ermeldte gårds sted, som han siden har påboet og haft uanket i brug, al præstelig rettigheder, som deraf kunne gå, med offer, tiende og andre afgifter, så jeg ingen anden for den skyld har vidst at skulle eller kunne søges. At det så i al sandhed er

bekræfter jeg med egen hånd. Undertegnet af Sevel Præstegård den 9. maj 1691, W. P. Borchsenius, m. solis."; og var så bemeldte Frandts Mikkelsen herefter tingsvidne begærende.

- Velagtbare Frandts Mikkelsen fra Estvadgård fremlagde en skriftlig restans, som efter foregående kald og varsels afhjemling den 9. maj sidst blev læst og påskrevet, så vel og i dag, og lyder som følger: Restans på skyld og landgilde forfalden til martini 1690 af Estvadgårds gods udi Hardsyssel: Ginding Herred: Estvad Sogn og By: Morten Jensen, Søren Munch (Søren Munk), Thyge Sørensen og Niels Kiørum, Jørgen Jensen, Christen Munch (Christen Munk); gadehuse: Søren Pedersen, Lille Laurs, Jens Mortensens døtre; Christen Jensen i Smollerup; Niels Jensen i Nikkelborg. Børs By: Thomas Nielsen, Jep Vestergaard, Hans Olufsen, Jens Fisker, Niels Led, Poul Jespersen. Damgård: Albert Vistesen, Mads Møller af møllejorden. Kisum By: Jens Poder, Jens Ovesen, Christen Jensen, Christen Mand og Christen Andersen, Poul Bundgaard, Morten Sørensen, Niels Thomassen og Christen Højmand af Poul Jepsens gård, Christen Gregersen og Søren Christensen, Niels Gregersen, Niels Jensen, Mads Knudsen, Niels Thomassen ("Niels Tammesen") af bolet, Christen Højmands bol, Terkel Jensens hustru. Gadehuse: Fornævnte Terkel Jensens hustru, Eskild ("Eske"), Erik Smed, Anne Krarup, Søren Bojer, Laurs Holgersen. Øster Ligård: Niels Mikkelsen. Lund Hedegård: Jacob Sørensen. Hesselbjerg: Christen Poulsen, Christen Hansen, Niels Nielsen. (opsl. 85) Rønbjerg sogn og by: Ove Gregersen, et gadehus på sammes gårds grund som Christen Lidelsen iboede, Christen Jensen, Anders Andersen skrædder, Villum Hansen og Mads Sørensen, Søren Jensen Halborg, Peder Eskesen. Sønderby: Peder Poulsen den yngre. Primdal: Markvard Jespersen ("Marchor Jespersen") to tredjedele, Christen Thomassen en tredjedel. Vejlgård: Niels Poulsen, Christen Knudsen. Vester Ligård: Christen Nielsen og Niels Sørensen. Sevel sogn: Mogenstrup: Thomas Jørgensen, Christen Christensen. Og var så bemeldte Frandts Mikkelsen dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnedes blev 3de gange pårånede, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom overbemeldte Estvadgårds bønder og tjenere befindes lovligt at være indstævnet, og ingen mødte til genmæle, da ved jeg dem ej at begri, men enhver bør at betale samme deres med resterende til deres gunstige husbonde skadesløs, og det inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

29. maj 1691 (opsl. 85). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Jensen i Savstrup, Ole Sørensen i Hajsland, Marvard Thomassen ("Marchor Thamsen") i Hvam, Christen Christensen i Sønderhvam, Peder Christensen i Sønderhvam, Niels Christensen i Sønderhvam, Peder Jensen i Nørhvam og Lauge Madsen i Nørhvam.

- Sr. Christen Gerløv, på Hr. regimentskriver Lorentz Ditlev Møller hans vegne, beviste med Steffen Pedersen og Hans Pedersen i Navtrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Knud Steffensen i Djeld for vidnes påhør og til spørgsmål at svare, angående den omtvistede gård i Djeld, som bemeldte Knud Steffensen til en anden haver afstanden udinden hans frihedsår. Til samme tid stævnedes de og Christen Pedersen, Gunde Simonsen, Søren Knudsen og Laurids Nielsen af Djeld, såvel og Søren Jensen og Niels Villadsen Toftgaard i Sevel, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge om samme gård, og hvis de kan blive tilspurgt. Formedelst kald og varsel var ikke så lovligt som det sig burde, i det hovedmanden ikke havde fået lovlig kald og varsel, blev ingen vidner ført eller udstedt.

- Hæderlig og vellærde Hr. Mads Knudsen, sognepræst til Hjerm, Gimsing og Venø, på egne og kære moder og samtlige søskendes vegne, beviste med Jens Eriksen (el. Jens Jerksen, "Jens Jerichsen") og Christen Nielsen, begge af Store Hessel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede Jørgen Madsen i Borbjerg By, Peder Skylvad i Borbjerg By, Peder Jensen Heegaard, Peder Iversen i Damgård, Christen Madsen i Heegård, enhver til deres bopæl, for klaug, syn og vidner, som velbemeldte Hr. Mads Knudsen på egne og samtlige forindførte deres vegne agter at forhverve og tage beskreven, såvel og for forbudsvidne, angående tørvegrøft. Så for retten fremstod velbemeldte Hr. Mads Knudsen og forbød alle de indstævnede hverken at grave eller grave lade tørve eller lyng eller noget af hvis som allerede graver er der fra at bortføre, under et fuldt vold, før sagens videre uddrag, og var herpå tingsvidne begærende.

- Enevold Thamsen i Hvam på Enevold Pedersens vegne i Hajsland beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Jens Pedersen i Hvam og Christen Pedersen i Hajsland, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede Peder Graversen i Skylvad for dom, angående hans anpart kirketienende af Borbjerg sogn for forleden år.

- Enevold Thamsen i Hvam, i dommers sted. Kongl. Majst. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jep Jepsen af Holstebro og Christen ___ som afhjemlede med ed og opragte fingre efter loven, at de i dag, 8te dag [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede Morten Olesen i "Aarhoel" og hans søn Oluf Mortensen og Peder Mortensen i Kvolsgård, enhver til deres bopæl, for spørgsmål at svare til, angående deres skyld og landgilde med videre, imidlertid han på principalens vegne haver været deres forsvar. Så for retten fremstod velbemeldte Thøger Pedersen Hvas og tilspurgte indstævnede personer Morten Olesen og Ole Mortensen og Peder Mortensen da samtlige tilstedeværende og vedstod kald og varsel at være lovlig, om de enten i år eller forrige åringer, så længe han på velædle Hr. kancelliråd Dr. Willum Worms vegne havde haft den udi forsvar, i ringeste måder haver leveret eller betalt til ham enten skyld eller landgilde in nature, eller penge eller penges værdi, der for i overbemeldte tid at de det da her for en besiddende ret ville fragå eller vedstå; hvorpå de da samtlige enstemmigt siger og sagde, at de aldrig, så længe velb. Thøger Pedersen Hvas på deres gunstige husbondes vegne haver været deres forsvar, i ringeste måder haver leveret eller betalt til ham nogen skyld eller landgilde eller penge eller penges værdi derfor, og det end ydermere ved sjæls ed bekræftede; hvorpå velbem. Thøger Pedersen Hvas var tingsvidne begærende.

6. juni 1691 (opsl. 85). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Nielsen Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Niels Andersen Sønderflæng, Villads Nielsen i Pajbjerg, Peder Poulsen i Naltoft, Peder Jensen i Bukdal, Peder Sindersen (Peder Zindersen) i Kvisgård, Thyge Pedersen i Skylvad og Laurids Pedersen i Nørhvam.

- (opsl. 86) Hæderlige Hr. Mads Knudsen, sognepræst sognepræst (sic) til Hjerm, Gimsing og Venø sogne, hjemlede et tingsvidne her af tinget udstedt den 29. maj, som blev læst og påsrevet, angående tørvegrøft udi Hessel hede, og det udi Jørgen Madsens eget påhør og nærværelse, og fremstillede dannemænd som forleden onsdag var på åstederne at syne samme tørvegrøft i Hessel hede. Og da efter venlig begæring af Jørgen Madsens gunstige husbonde her for retten er sagen forligt, som efter følger, at Jørgen Madsen skal betale sagens omkostning med 2 slettedaler og siden ej

videre at befatte sig noget med Hessel hede, enten med tørvegrøft eller lyngslet udi nogen måder efter denne dag, under et fuldt vold var forlov; og var herpå tingsvidne begærende.

- Jens Poulsen Obitsø, på velb. Fru Margrethe Reedtz til Rydhave hendes vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Mads Andersen i Bjert ("Biat") og Peder Lauridsen i Ulsø, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Bent Gjødesen ("Bend Giødtsen") i Elkær, Anders Christensen i Hovgård og Christen Hougaard, og så tre hyrdedrenge, alle samtlige for volddrigt, nemlig Bent Andersen, Bertel N., Christen N. og Christen Hougaard og Bent Gjødesen ("Bend Godtsen") havde de indstævnet for hærværk. Såsom ikke lovligt var stævnet, blev ingen vidne udstedt.

- Sr. Christian Gerløv fra Stubbergård, på Hr. regimentskriver Lorentz Møllers vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedet den 24. april sidst afvigte angående Knud Steffensen i Djeld, dernæst et indlæg af 9. maj sidst som findes protokolleret fol. 69 med dens påskrift, og var endelig dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Frandts Mikkelsen, fuldmægtig på Estvadgård, og irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 22. maj sidst afvigte. Dernæst fremlagde han en kopi af Knud Steffensens fæstebrev dateret Ringkøbing den 4. maj 1687 under ædle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens hånd, som fandtes udenpå skrevet: "Forbemeldte er en rigtig kopi efter originalen af Knud Steffensens fæstebrev på den øde gård udi Sevel sogn nemlig Djeld, som hans Majst. for skatterestens er hjemfalden, hvilken gård fornævnte Knud Steffensen, efter Christen Nielsens begæring, haver opladt til ham den 26. november 1689 med samme konditioner, som fornævnte Knud Steffensen var forundt, efter derpå til bemeldte Christen Nielsen udgivne fæstebrevs videre formelding. Hvilket hermed testes af V. Andersen". Endelig blev fremlagt et indlæg så lydende: "Velvise rettense betjente til Hjerm Ginding herredsting. Såsom min principal, velb. oberst von Bassen hans bonde, navnlig Knud Steffensen i Hjeld, ubillig søges og tiltales af Sr. Christian Gerløv på Stubbergård, foregivende efter regimentskriveren Sr. Laurids Ditlevsens ordre, af årsag samme bonde skal året 1687 have fæstet en ødegård i Djeld på Kongl. Majst. gods, og hans navn derfor med fire års frihed, i en til Chr. Gerløv efterleveret jordebog, skal findes indført, uagtet gården siden til en anden er bortfæstet. Og til dette at bevæse produceres 1. Tingsvidne udstedt af Hjerm Ginding herredsting den 22. [...] 1691 (som med sognepræstens attest legitimeres) af hvilken fuldkommelige [erfares] hvorledes Knud Steffensen benævnte gård er kvit vorden, og at den igen af K. M. amtsforvalter Villads Andersen til en mand, navnlig Christen Nielsen, år 1689 med lige konditioner er bortfæstet, og ej Knud Steffensen siden den tid sig med gården eller noget dens avling haver befattet, langt mindre kaveret for hans successor, men så længe benævnte Steffensen havde gården i fæste, dref han avlingen og gødede jorden forsvarligt, ja end og gården med nogenledes bygning tid efter anden forsynede, så at ved gårdens afståelse havde ingen sig over Knud for noget at besværge, men haver til god nøje antaget Christen Nielsen og ladet ham upåanket sidde ved gården til nogen tid siden han derfra skal være borttrømt, hvilken hans undvigense Christian Gerløv ganske forbigår, og synes efter egne affekter at vil søge en fremmed som sagen intet vedkommer. End og udviser benævnte tingsvidne, at Christen Nielsen siden han gården antog haver svaret både til tiende og alt hvis af samme gård burde udgives, hvilket Christian Gerløv ej selv er uvitterligt, såsom han selv forleden år var med at tælle hans korn og tienden deraf annammet efter samme tingsvidnes videre indhold. 2. Produceres en vidimeret kopi af Hr. amtsforvalter Villads

Andersen til Knud Steffensen udgivne fæstebrev, hvoraf [af] underskriften attesteres, at Knud Steffensen gården til Christen Nielsen den 26. november 1689 haver afstanden med samme konditioner, som ham derpå tilforn var forundt, efter derpå af Hr. amtsforvalter til merbenævnte Christen Nielsen videre udgivne fæstebrevs formelding, så det ej befindes som Christian Gerløv foregiver, at Knud Steffensen selv havde betroet eller bunden nogen anden der til. Og efter slig beskaffenhed vil jeg formode, at Knud Steffensen ikke alleneste for Christian Gerløvs ubillige og ulovmæssige procedurer bliver frikendt, men end og Christian Gerløv (som uden nogen føje og imod bedre vidende, bonden denne proces samt tids og penges spild haver forårsaget) tilfunden at erstatte ham den på processen billig anvendte bekostning med kost og tæring, hvorpå rettens kendelse eragtes. Og forbliver velvise rettens betjentes tjenestevillige tjener. Estvadgård den 5. juni 1691, Frandts Mikkelsen." Efter at forindførte dokumenter var blevne læst og påskrevne var parterne endelig dom begærende. Er for retten afsagt: Såsom bevises med amtsforvalter Sr. Villads Andersens lovlige attest, det Knud Steffensen med vilje og minde lovligt er skilt fra gården, og den af Christen Nielsen igen er stedet og fæstet den 26. november 1689, og videre end sognepræstens attest og andre førte vidner bevises, det Christen Nielsen haver gården antagen efter sit fæstebrevs formelding, og deraf svaret alt dens udgift til hvem det være kunne med rette. Da ses ej at Knud Steffensen kan tilfindes videre hertil at svare, men den bortrømte Christen Nielsen at søges efter loven, hvor han kan antræffes.

12. juni 1691 (opsl. 87). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Morten Christensen Bisgaard, Niels Pedersen i Bisgård, Laurids Pedersen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Enevold Pedersen i Hajsland, Mads Laugesen Hvamgaard og Laurids Pedersen i Bisgård.

- Gæderlige Hr. Mads Knudsen, sognepræst til Hjerm etc., fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Eriksen (el. Jens Jerksen) og Christen Nielsen, begge af Store Hessel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jørgen Madsen og Peder Christensen, Jens Lassen, Peder Skylvad, Villads Bjerre, Steffen Mogensen og Laurids Møller, og Søren Knudsen, enhver til deres bopæl, for vidner at påhøre om Hessel hede. Samme dag stævnedede de Jens Knudsen og Viste Jensen i Yllebjerg ("Jyllebier"), Christen Lauridsen Hesselå, Mads Andersen Store Hessel, Jep Olesen i Lille Hessel, Jens Clemendsen i Skave, Laurids Nielsen af Skave, Sørn Jensen og Christen Madsen begge af Skave, Viste Poulsen i Trabjerg og Ole Sørensen i Hajsland, enhver til deres bopæl, for deres sandheds vidne at aflægge angående Hessel hede. Så for retten fremstod Jens Knudsen i Yllebjerg og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at han kan mindes i 38 år, da stod skelstenen i rævegraven som var herredsskellet og ret skel imellem Hessel og Borbjerg Bys heder, og vidste ikke nogen af have nogen fælled udi Hessel hede, uden de som med vilje og venskab kunne få forlov dertil. Dernæst fremstod Viste Jensen og vandt ved sjæls ed, at han vidste ingen der havde fælled i Hessel hede, uden de som med vilje og venskab kunne få forlov dertil. Dernæst fremstod Christen Lauridsen Hesselå og vandt i lige svorne ed, ligesom Jens Knudsen før ham vudnet haver, at så længe han kan mindes, er der ingen som haver haft fælled i Hessel hede. Så fremstod Jens Clemendsen og vandt, at han tjente Sl. Knud Madsen og hans børn i 5 år, da holdte Knud Madsen så langt vester på for sin hede som til rævegraven, men ingen at have nogen fælled der, de som bekommer noget deraf betalte straks enten

med penge eller arbejde. Ole Sørensen i Hajslund vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Jens Clemendsen før ham vundet haver. Søren Jensen i Skave vandt, at han haver været deres tjener i 35 år, imidlertid holdte Knud Madsen og hans børn deres hede til omvundne rævegrav, men ingen af de Borbjerg bymænd havde nogen fællede derudi, eller nogen anden. Christen Madsen vandt han havde aldrig gjort eller fornummet nogen af have fællede i Hessel hede, og vidste ej anderledes end jo samme hede strækkede sig til herredsskellet og rævegrav. Laurids Nielsen i Skave vandt, at han omvundne skelsten så han forleden år lå i rævegrav, men nu er den flyttet ind i Hessel hede øster på hen ved 60 skafter. Jep Olesen i Lillehessel vandt, at 14 dage før pinsehelligdagene, da så han den omvundne sten lå i rævegrav, men nu er den flyttet ungefær 60 skafter øster på ind i fornævnte Hessel hede, og ydermere vandt han, at han haver boet i 25 [år] i Lillehessel, og imidlertid haver sl. Knud Madsen holdt sig til heden, som strækker sig til fornævnte rævegrav, og ingen haver haft nogen fællede udi, ej heller hørte nogen begærede det. Mads Andersen i Storehessel vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Jep Olesen før ham vundet haver, undtagen at han [ej? kan mindes så længe; hvorefter Hr. Mads Knudsen var tingsvidne begærende.

19. juni 1691 (opsl. 87). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted efter fuldmagt, Peder Nielsen Kastberg herredsskriver. Otte mænd er Jens Kjeldsen i Bøgild, Søren Pedersen i Hvam, Peder Jensen i Hvam, Mads Bertelsen i Hvam, Iver Jensen Bøgild, Jens Jensen Hvam, Christen Madsen i Heegaard og Christen Pedersen Hvamgaard.
- (Intet forrettet.)

26. juni 1691 (opsl. 87). Enevold Thamsen i Hvam i dommers sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Niels Nielsen Perregaard, Laurids Nielsen Perregaard, Jens Pedersen i Brødbæk, Mogens Lauridsen i Brødbæk, Jakob Bertelsen i Hvam, Lauge Madsen i Hvam, Christen Jacobsen i Lille Perregård og Christen Nielsen i Lille Perregård.

- Gamle Christen Bertelsen i Neder Feldborg i Haderup sogn fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Peder Pedersen og Jens Christensen, begge af Neder Feldborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Knud Christensen i Stavlund; Christen Christensen, Niels Christensen, Mads Bertelsen Sand, Jens Christensen og Bent Christensen, alle af Neder Feldborg; Christen Madsen, Clemend Poulsen, Peder Jensen, Christen Christensen, Jens Hemmingsen og Jens Madsen, alle af Over Feldborg; enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge angående den gård i Haderup sogn i Neder Feldborg, som både unge og gamle Christen Bertelsen nu iboer, og Bertel Christensen, Jacob Jensen og Peder Jensen for lang tid siden beboede. Så for retten fremstod Knud Christensen i Stavlund og vandt ved sjæls ed efter loven, at det er ham i al Guds sandhed vitterligt, at den gård i Neder Feldborg, som gamle og unge Christen Bertelsen nu beboer, er det sted som Bertel Christensen er antegnet for i den gamle matrikel for 4 tønder bondeskyld, og Laurids Brodersens herlighed er 9 tdr. 4 skp. 1 fjk. 1 alb., hvoraf den gård som Peder Jensen, Jacob Jensen og Bertel Christensen påboede, svarede 3 tønder 1 skæppe herlighed, og nu gl. og unge Christen Bertelsen. Og står nu i den ny landmålingstakst tilhobe for 8 tønder 2 skæpper 3 fjk. 2 album, hvoraf gl. Christen Bertelsen svarer 4-4-2-1 og unge Christen Bertelsen 3-6-1-1. Christen Christensen, Niels Christensen, Mads Bertelsen, Jens Christensen, Bent Christensen alle af Neder Feldborg, Christen Madsen, Clemend Poulsen, Peder Jensen, Christen Christensen,

Jens Hemmingsen og Jens Madsen alle af Over Feldborg, vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Knud Christensen før dem vundet haver; hvorefter gl. Christen Bertelsen var tingsvidne begærende.

3. juli 1691 (opsl. 87). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted. Peder Nielsen skriver. Otte mænd er: Hans Pedersen Barslund, Knud Lambertsen i Majgård, Poul Clemendsen i Birk, Niels Pedersen Sindkjær, Jens Kjeldsen i Bøgild, Laurids Pedersen Bisgaard, Jep Christensen (Majgård?) og Christen Bertelsen i Neder Feldborg.

- (Intet forrettet.)

10. juli 1691 (opsl. 88). Dommer Enevold Thamsen i Hvam, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Hans Jepsen i Tovstrup, Christen Christensen i Tovstrup, Knud Christensen i Hattens, Christen Pedersen Bøgild, Jep Christensen i Magård, Iver Thamsen i Hvam, Jens Pedersen i Nørhvam og Niels Nielsen i Hvam.

- Sr. Hans Harder, på højædle og velb. Fru Margrethe Reedtz til Rydhave hendes vegne, beviste med Morten Rasmussen og Jens Jensen, begge af Bøge, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mads Espersen og Niels Nielsen i Brendgård i Handbjerg sogn, enhver til deres bopæl, for dom for hvis de efter deres gjorte løfte det velb. Fru Margrethe Reedtz kan være skyldig for forleden års ulovlige skovhug. Så for retten fremstod bemeldte Hans Harder og gav dem til sag, først Mads Espersen for sidst afvigte Michaeli for 5 rigsdaler og til påske 5 rigsdaler. Niels Nielsen i lige måde som før er meldt, og det for den ulovlige skovhug som de forleden år øvede i Rydhave skov, og de dem tilforpligtet haver, hvorfor han forment bemeldte indstævnedes burde samme penge skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

- Jens Madsen i Trabjerg, på Hr. forvalter på Lundenæs Sr. Schultz' vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Mikkell Jensen og Mikkell Christensen, begge i Stendis, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Christensen som boede i Stovlund og talte med hans hustru i Trandum i Sevel sogn, for syn og dom som benævnte Hr. forvalter selv eller ved sin fuldmægtig her til tinget til 6-ugers dag eller inden agter at forhverve og tage beskreven. Dernæst blev fremstillet fire synsmænd, nemlig Peder Tygesen i Høstrup, Christen Jepsen i Høstrup, Peder Vistesens i Fårbæk og Christen Christensen i Sand i Neder Feldbårg, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de sidst forleden lørdag var i Stavlund i den gård Christen Christensen tilforn påboede og i fæste havde, og samme hvis brøstfæld der fandtes på samme gård så vidt dem synes kunne, så og avling: (...) ..hvilket de afhjemlede for et fuldt syn; og var så bemeldte Jens Madsen på Hr. forvalters vegne herpå tingsvidne begærende.

- Velædle Mikkell Boesen af Holstebro på Kongl. Majst. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas' vegne, beviste med Christen Christensen i Hattens og Jens Nielsen i [...]gård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går på allerhøjeste Kongl. Majst. vegne efter herredsfogdens befaling var i Store Tovstrup på den gårds ejendom, som Christen Nielsen sidst påboede, der de synede samme ødegårds eng omtrent at kunne være 1 sletdaler værd i dette år, og agermarken at være af ringe værdi formedelst det er alt gået i lyng, hvilket de med ed bekræftede, og var så bemeldte Mikkell Boesen herpå tingsvidne begærende.

17. juli 1691 (opsl. 88). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Christensen Noes, Peder Kjeldsen i Skovgård, Christen Pedersen i Hindkær, Jørgen Jensen i Munksgård, Christen Pedersen i Bøgild, Christen Hessel, Peder Bjerregård i Mejrup og Enevold Thamsen i Hvam.

- (Intet forrettet.)

24. juli 1691 (opsl. 88). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd Jens Svenningsen i Nørflæng, Peder Christensen Hindkjær, Jørgen Christenesn i Risum, Peder Jensen i Hvam, Niels Jensen i Hvam, Otto Lauridsen i Borbjerg By, Niels Jensen i Savstrup og Niels Nielsen i Hvam. - Søren Christensen i Østergård og Jakob Eskildsen (Jacob Eskesen) i Ausumdal afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Sørensen degn i Ølby for dom på hæderlige og vellærde Hr. Svend Andersens vegne i Navr for 4 slettedaler han ham skyldig er. For årsagers skyld er det opsat i 14 dage.

- Den sag imellem velb. Fru Margrethe Reedtz og Mads Espersen og Niels Nielsen i Brendgård i Handbjerg sogn er endnu opsat i 14 dage.

31. juli 1691 (opsl. 88). Peder Madsen Busk i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen i Hvam, Lauge Madsen i Hvam, Jens Lauridsen i Borbjerg By, Christen Pedersen i Bøgild, Jens Kjeldsen i Bøgild, Jørgen Christensen i Risum. - (Intet forrettet.)

7. august 1691 (opsl. 88). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. [Otte mænd er:] Jens Madsen i Trabjerg, Enevold Thamsen i Hvam, Ole Sørensen i Hajslund, Jørgen Christensen i Risum, Jens Kjeldsen i Bøgild, Niels Nielsen i Hvam og Hans Hansen af Ryde.

- Mads Poulsen Overlund, på Kongl. Majst. regimentskriver Sr. Rasch og rytterbonde Axel Pedersen i Skodborg hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Mortensen Skodborg og Mikkel Poulsen i Åsbjerg (Aasberg), som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Mølbjerg i Ølby for vidnes påhør, anlangende en ko som fandtes i hans lade. Så for retten fremstod Morten Jensen i Skodborg og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at i går, var 8 dage [sidfen], da kom Axel Skodborg til ham om morgenen og klagede, at der samme nat var udtaget en ko af hans kørehus, så (opsl. 89) [søgte] Axel Skodborg samme dag igennem efter koen til imod aften. Da kom han til Morten Skodborg igen, og berettede han havde spurgt, den var kommen over til Peder Aasberg. Så begærede Axel Skodborg af Morten Skodborg og Jens Pedersen i Bredal, at de ville drage med ham, om han kunne nogensteds finde den. Så om fredag morgen tidlig, som var i dag 8 dage [siden], fuldtes de begge med ham til Mølbjerg i Ølby, hvor de da fandt samme ko i Peder Mølbjergs lade i Ølby, som de kendte var samme ko. Så forbød de Peder Mølbjerg samme ko at afhænde, førend loven fik sin gang, som Axel Pedersen vedkendte sig samme ko at være hans, og skar et stykke af dens højre øre, og samme ko var sort. I lige svorne ed fremstod for retten Jens Pedersen Bredal og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Morgen Jensen før ham vundet haver. Og stod Axel Pedersen Skodborg for retten og svor ved sjæls ed, at den ko havde han at føde vinteren over, og havde lejet den til mikkelsdag førstkommande; og var så Mads Poulsen herefter på Axel Pedersens vegne tingsvidne begærende.

- Hr. Christen Jensen Struer, på højødle og velbårne Mogens Rosenkrantz til Landting hans vegne, fremstillede 3de synsmænd, nemlig Niels Pedersen Heegaard i Handbjerg sogn, Jens Sørensen i Kokborg og Morten Lundby i Handbjerg, som i dag 8 dage [siden], den 31 juli, her til tinget lovligt blev nævnet at syne hvis kornsæd som dem af velb. Mogens Rosenkrantz eller hans fuldmægtig blev på Landting mark og Ejsing sogns mark forevist, ham selv og hans bønder tilhørende. Så for retten fremstod Niels Pedersen Heegaard og vandt ved sjæls ed, at de forleden lørdag, den 1. august, var han på Landting gårds mark, og deri synede bygget, da syntes han et fald byg, som ikke kunne afles den halve isæd igen. Dernæst blev fremvist et andet fald, som næppelig kunne avlis den hele isæd igen. Dernæst blev ham forevist ruget, som overalt var ganske skoldet og fordærvet af hede og brønde. Dernæst så jeg, at mesten del af bøndernes rug i Ejsing sogn var gandske skoldet og svagt, og bygget sammesteds ganske svagt, så der næppelig kan avles isæden igen. I live svorne ed fremstod for retten Jens Sørensen i Kokborg og Morten Lundby i Handbjerg, og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Niels Pedersen før dem vundet haver. Og var bemeldte Christen Jensen Struer på sin velb. herres vegne herefter tingsvidne begærende.

- Velagtbare Hans Harder, fuldmægtig på Rydhave, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 10. juli sidst, angående Mads Espersen og Niels Nielsen i Brendgård i Handbjerg sogn, deres gjorde løfte hver for 10 rigsdaler for forleden års ulovlige skovhug, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her til at svare. Er for retten afsagt: Såsom Mads Espersen og Niels Nielsen i Brendgård befindes lovligt at være indstævnedes, enhver for 10 rigsdaler efter gjorde løfte til velbårne Fru Margrethe Reedtz for ulovlig skovhug, og hverken selv eller nogen på deres vegne er mødt noget her imod at svare, eftersom sagen haver været opsat i 4 uger, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme 10 rigsdaler til deres velb. fru Margrethe Reedtz skadesløs med sagens anvendte bekostning at betale, og det inden 15 dage, eller ldie nam udi deres gods hvor det findes, efter loven.

14. august 1691 (opsl. 89). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Christensen Store Moseby ("Jens Christensen Stoer Moesby"), Hans Jensen i Kovind (Kouind), Niels Christensen i Kvium, Laurids Bisgaard, Poul Pedersen i Kobberup, Jep Christensen i Magaard, Ole Sørensen i Hajsland og Iver Jensen i Bøgild.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forbud på musbrug som ved adskillige vares ind og udførsel på ulovlige steder til Kongl. Majst. tolds rettigheds besvigelse begæes, dateret Hafnia den 30. juni 1691.

- Allerunderdanigst læst kammerkollegieordre angående misbrug med pas på fri fordringskab tvært imod forordningen af den 5. april 1690 med videre, dateret Hafnia den 25. juli 1691, og påskrevet af amtsforvalter Sr. Villads Andersen den 8. august 1691.

- [NB: Tingsvidner om følgende sag, inklusive fra nogle Skodborg-Vandfuld herredsting (hvis tingbog ikke er bevaret for dette år), ses også i arkivserien Forskellige Sager under Holmgård Gods. Der ses i et tingsvidne af 15. oktober, at Christen Hansen i 34 år har haft Møborg Å i fæste, og før da havde hans fader Hans Jensen gården.] Theodosius Elisen (Theodosius Eliassen), på velb. Hr. oberst Svanevedel (Swanewedel) hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Oluf Steffensen af Kyttrup og Niels Jørgensen Vester Refsgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag

lovligt indstævnedede Christen Hansen ved Møborg Å (Møborg Aae) og Peder Lundgård, enhver til deres bopæl, og talte med dem selv, for spørgsmål og vidner at påhøre angående tørveskær, fædrift og fåredrift udi Bur og Vemb heder uden nogen adkomst, som er begæret at fremvises mundtligt og skriftligt, trætte dermed at forindre. I lige måde til samme ting og tid imod lovlig forbud stævnedede de velb. Fru Sophia Gyldenstjerne til Holmgård med hendes lavværge, om hun noget der til vil have at svare. Så for retten fremstod Jens Poulsen Masbjerg og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at Christen Hansen ved Møborg Å og Peder Lundgård haver drevet til fælled med dem udi Bur og Vemb heder, indtil nu forbudet gik, og haver bemeldte 2de mænd i lige måde gravet tørv i Bur og Vemb heder nu i indeværende år. Ydermere vandt han, at kvæget stak deres tørv ned. I lige svorne ed fremstod for retten Christen Jensen i Øster Vemb, Christen Jensen i Sand og Peder Kjær i Bur, og vandt ord fra ord, ligesom Jens Poulsen Masbjerg før dem vundet haver, og ydermere beklagede Peder Kjær i Bur sig, at han ikke kunne have hans eng i hegnet, men måtte nødes til at leje det bort for halv værdi, og det for bemeldte Christen Hansens uhegnede og drifts skyld, både med fæ, får og øg. Og ydermere vandt de samtlige, at siden forbudet skete, haver de 2de mænd drevet i Vemb hede, både med fegte(?) fæ og får. Dernæst fremstod Jens Sørensen og Niels Pedersen, begge af Gørding sogn, som vandt ved sjæls ed ord fra ord, ligesom de andre tilforn før dem vundet haver, og ydermere vandt de, at det er dem vitterligt, at Christen Hansen og Peder Lundgaard haver gravet eller ladet grave tørv i Bur hede såvelsom og i Vemb; hvorefter velbemeldte Theodosius Elisen på sin belbårne herres vegne var tingsvidne begærende.

- Endnu overbemeldte 2de kaldsmænd afhjæmlede, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Christen Hansen ved Møb[org] (opsl. 90] Å og Peder Lundgård, enhver til deres bopæl, for forbudsvidne at tage beskreven, anlangende tørveskær, fæ og fåredrift i Bur og Vemb heder. I lige måde samme dag stævnedede de højædle og velb. Fru Sophia Gyldenstjerne til Holmgård med hendes rette lavværge, om hun noget der til ville have at svare. Så blev fremstillet Jens Poulsen i But og Christen Jensen i Øster Vemb, som vandt ved sjæls ed, at de ungefær for 5 eller 6 uger siden var på Holmgård såvel og hos Christen Hansen og Peder Lundgård, og på højædle Hr. obersts vegne gjorde forbud ingen at komme i fornævnte Bur og Vemb heder at tage de allerede gravne tørv bort, eller med fæ og får at drive som de tilforn gjort haver. Og ydermere stod for retten velbemeldte Theodosius Eliassen og på sin velbårne herres vegne gjorde forbud, ingen efter denne dag enten af drive eller drive lade, grave eller grave lade i fornævnte Bur og Vemb heder, uden de deraf svarer Kongl. Majst. kontributioner og husbonden og bønderne i fornævnte Bur og Vemb sogne, uden det som til Sønder og Nørre Vosborgs fornødenhed behøves; hvorefter fornævnte Theodosius Eliassen på sin velb. herres vegne var tingsvidne begærende. Her imod på velb. Fru Sophia Gyldenstjernes vegne svarede Jep Pedersen Trans, at hvis hendes bønder Christen Hansen og Peder Lundgård skulle fordriste sig til at drive deres kvæg i Bur hede, hvor den gode Frue sig ingen lod udi kendes, kunne de vedkommende efter lovens klare ord lade dem der for tiltale og straffe. Hvad Vembs hedes tørvegrøft og fædrift angår, da vil den gode Frue formode med lovlig vidnesbyrd at bevise, hendes tjenerer derudi haver nydt deres tørveskær og fædrift udi 40 sammenfaldene år, ulastet og ukeret, og derfor formoder brugelig hævde derudi at have efter loven. Hvor imod Theodosius svarede, at skal og kan bevise, at det har været påtalt nogle gange, og det tvende gange til vise i de sidste 20 år, hvoraf Jep Trans' ord ej kan tilbringe dem fælled udi fornævnte heder uden lovlig

adkomster, som både mundtligt og skriftligt er begærede, trætten dermed at forhindre. Endnu svarede [han] imod Jep Trans' ord, at han henviser os til lovens måde der med at forholde, skal han ej bevise vi anderledes haver søgt eller endnu søger; og var tingsvidne begærende.

- Velagtede Anders Nielsen, på hans Kongl. Majst. og Hr. amtsforvalter over Lundenæs og Bøvling amter, Sr. Villads Andersens vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Jespersen i Vesterkær (Vester Kjær) og Niels Christensen i Skadeborg (Skadborg) i Fousing sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens Lauridsen Bastrup (Jens Laursen Bastrup) i Stadsbjerg i Fousing sogn for dom, for resterende Kongl. kontributioner af bemeldte Stadsbjerg, så og for brøstfæld som derpå findes, hvilken restans med her for retten blev læst og påskreven, og videre oed fra ord skal blive indført, såvel og en arrest gjort af tvende mænd, nemlig Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) og Morten Pedersen Stadsbjerg af dato 31. juli sidst, så og syn over gården af samme mænd, som her for retten ved sjæls ed vedstod det lovligt at være sket. Og satte bemeldte Anders Nielsen i al dom og rette på allerhøjstbemeldte hans K. M. og ædle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, og formente bemeldte Jens Lauridsen Bastrup pligtig er og bør sin resterende kontribution af bemeldte Stadsbjerg samt brøstfælden tillige med processens omkostninger inden 15 dage at betale, eller og sine midler under arrest at forblive, og der[for] at lide nam når behages; hvorpå han en retmæssig dom uden ophold var begærende. Jens Lauridsen Bstrup mødte i retten, og havde sig intet til befrielse i nogen måder. Er for retten afsagt: At han bør at betale hans resterende skatter samt gårdens brøstfældighed efter irettesættelse og fremlagte restans og syn, med sagens anvendte bekostning, og det resterende gode at blive i behold indtil dermed sker fyldest, og det inden 15 dage efter loven.

- Endnu velagtede Anders Nielsen, på Hr. kancelliråd velædle og velbårne Frederik Giese ("Frederich Giis") hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Søren Pedersen Koksgård og Jens Jensen i Vandborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede samtlige Hr. kancelliråds bønder og tjenere i Borbjerg, Mejrup, Bording og Sir sogne, enhver til deres bopæl, for dom angående resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge. Så for retten blev fremlagt en restans så lydende: Restans på en del landgilde hos Hr. kancelliråd velædle og velbårne Frederik Gieses bønder udi Hjerm Ginding herred for året 1687 efter derud udstedte dom 16. januar 1688, item for årene 1688, 1689 og 1690. Borbjerg Sogn: Hajsland: Oluf Sørensen og Enevold Pedersen; Vandborg: Jens Jensen. Mejrup Sogn: Koksgård: Søren Pedersen. Bording Sogn: Roenholt: Peder Nielsen. Bording By: Christen Juls gård og Jacob Nielsen. Sir sogn: Pilgård: Jens Nielsen og Jens Christensen Fisker. Underskrevet i Ringkøbing den 12. august 1691, Villads Andersen. Og satte bemeldte Anders Nielsen på Hr. kancelliråd og Hr. amtsforvalters vegne i al dom o rette, og formente de indstævnedede burde samme deres med resterende landgilde, tillige med arbejds penge samt processens bekostning, inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. Er for retten afsagt: At de indstævnedede personer bør at betale efter restansens formelding til deres gunstige velb. husbonde, med sagens anvendte bekostning, skadesløs inden 15 dage, eller lide nam og tog efter loven, såvidt de ej med lovlig kvitteringer kan afbevise.

- Velagtede Mads Poulsen Overlund, på regimentskriver Sr. Rasch og rytterbonde Axel Pedersen Skodborgs vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Jensen og Christen Henriksen i Resen By, som afhjemlede

ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Mølbjerg i Ølby for dom angående den ko, som fandtes i hans lade. Dernæst fremlagde bemeldte Mads Poulsen et tingsvidne her af tinget udstedt den 7. august sidst, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; og satte i rette og formente, at såsom den ko Axel Pedersen Skodborg frastjålden om nattetide og fundet i bemeldte Peder Mølbjergs lade efter (opsl. 91) tingsvidnes videre formelding, da burde Peder Mølbjerg at fremvise lovlig hjemmel, eller derfor at lide efter loven, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten bemeldte Peder Mølbjerg og irettelagde hans hjemmelsbrev ved et tingsvidne udstedt af Skodborg Herredsting den 6. august 1691, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Så tilspurgte Mads Poulsen bemeldte Peder Mølbjerg, om det var han bevidst, at Axel Pedersen Skodborg havde samme ko udi leje, og begærede af herredsfogden han måtte gøre hans ed efter loven, som og skete, og svor han vidste intet deraf i nogen måder.

- Følger nu Peder Mølbjergs tingsvidne: "Knud Lang, herredsfoged over Skodborg Herred, Oluf Jensen skriver og Rasmus Jensen Houvinkel, gør vitterligt, at år 1691, torsdagen den 6. august på benævnte herredsting, var skikket velagtede mand Christen Pedersen Mølbjerg [senere: "bemeldte Peder Christensen Mølbjerg"] af Ølby sogn, som begærede og fik et fuldt tingsvidne af efterskrevne otte dannemænd, som er Rasmus Jensen Houvinkel, Jens Madsen Tolberg, Anders Christensen Nødskov, Anders Jensen Ramled, Peder Jensen Lundsby i Paberg, David Madsen Dybe (el. David Madsen Dubbe), Jens Madsen Houvinkel og Poul Lassen sammesteds, hvilke fornævnte otte dannemænd vunde alle på gode tro og rette sandhed, at de samme dag på fornævnte ting hørte og så, [at] her i dag for retten fremstod Johanne Jensdatter, salig Mads Jensen forrige bonde i Gudum Særup hans efterladte enke, nu værende i Fiskbæk i bemeldte Gudum sogn, og foregav, at hun hos bemeldte Peder Christensen Mølbjerg skal have en ravnsort ung ko til græs, som Axel Pedersen i Skodborg i Gudum sogn i dag 8 dage [siden] den 30. juli hos bemeldte Peder Christensen i hans hus haver ståret det ene øre af, til hvilken ravnsorte ko hun ham er fuld hjemmel og tilstand, og vedkendes samme ravnsorte ko for sin egen at være, og ej i nogen måder vedkommer bemeldte Axel Pedersen, og videre ville vedstå og bekræfte, når behov gøres, hvorpå hun tog ham i hånd; og var bemeldte Peder Christensen derefter tingsvidne begærende. At således for retten passeret, vidner vi under vores signetter. Datum ut supra."; og var da Mads Poulsen dom begærende.

- Er for retten afsagt: At såsom Peder Mølbjerg ved lovligt tingsvidne fremviser fuld hjemmel til den omtvistede ko, idet Johanne Jensdatter, sl. Mads Jensens forrige boende i Gudum Særup, for ting og dom selv ham samme ko fuldkommeligen hjemler og tilstår, da ses ikke at Peder Mølbjerg kan tilfindes noget der for at lide, men bør for Axel Pedersens tiltale i den sag i alle måder fri at være, og Johanne Jensdatter at søges til hendes nærmere ting, om nogen til hende kunne have nogen præntention.

- Følger nu de breve udi Jens Bastrups sag: "Restans på afgiften ud af Stadsberg i Fousing sogn efter oprettet kontrakt med forrige proprietarius og siden hans Kongl. Majst det år 1688 hjemfaldt, af den påboende ej er blevet betalt, nemlig... (...)" ; dernæst blev irettelagt et syn og arrest så lydende: "Eftersom Jens Lauridsen udi Stadsbjerg udi Fousing sogn, hans Majst. tilhørende, ej til dags efter mangfoldige erindringer har ville ladet sig været angelegen 3de års resterende afgifter af bemeldte Stadsberg at afklarere og betale, efter oprettede kontrakt med forrige husbonde, da på det sligt ej længere til allerhøjstbemeldte hans Kongl. Majst. skade skulle henstå (og restans

desto bedere kunne vorde indrevet og afbetalt) haver Kongl. Majst. amtsforvalter over Lundenæs og Bøvling amter, Sr. Villads Andersen, været forårsaget velbemeldte Jens Lauridsen udi Stadsbjerg hans boe, midler og andet som på stedet kunne findes ved rettens middel at lade arrestere, hvorfor jeg underskrevne, Anders Olufsen udi Sejbjerg i Fousing sogn, efter herredsfogdens befaling, haver til mig taget 2de uvildige dannemænd, nemlig Morten Pedersen i Stadsbjerg i Asp sogn og Laurids Nielsen ved Høj udi Fousing sogn, og samtlige i dag, som er den 31. juli, til overbenævnte Stadsbjerg begivet, fornævnte Jens Lauridsens bo antegnet, vurderet og arresteret udi fornævnte Hr. amtsforvalters tjeners Anders Nielsens overværelse, og da er således befundet og passeret som følger, nemlig... (...) ..Overbemeldte specificerede haver vi underskrevne udi Hr. amtsforvalters ædle Sr. Villads Andersens tjeners overværelse fjort lovlig forbud og arrest på, tillige med kornet, som på marken endnu står uhøstet (hvilket tilsammen fornævnte Jens Lauridsen haver tilstedet så forsvarligt at indavle, som det sig bør, men med udtærskningen haver han sig aldeles intet førend sagens uddrag noget at befatte), derforuden haver han aldeles intet af overbenævnte arresterede sig at befatte, såfremt han ej efter loven derfor ville lide, om han noget udi ringeste måder bortkommer eller forekommes, førend restansen rigtigt afbetalt vorder. At overbemeldte således rigtig at være, bekræfter vi med egne hænder og bomærker. Datum Stadsberg ut supra. På rettens vegne A.O.S. Laurids Nielsen M:P.S. Hvad forbemeldte Stadsberg gårds frøstfældighed belanger, hvilket man ej nu altsammen kan tilkomme at besigtige og specificere (formedelst gø samt korn og tørv som udi husene be[...] (opsl. 92) [...]lagt) synes os ellers at dessen reparation ej ringere kan anses, vurderes eller fortsættes, end for 30 slettedaler, hvilket og således rigtigt sig befinder, bekræfter vi med egne hænder. Datum ut supra. A: O.S. M:P.S. Laust Nielsen."

- Iver Madsen af Stovgård (Stougaard) fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Pedersen Hvamgaard og Niels Mortensen i Bisgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Madsen i Stovgård og hans hustru, Mads Lauridsen (Mads Laursen) i Linde, Christen Vandborg og Peder Birkild, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge, angående de bortstjalne penge, som Søren Lauridsen (Søren Laursen) i Linde fra fornævnte Iver Madsen skulle have frataget forleden Påskemandag. I lige måde samme dag stævnedes de Søren Lauridsen Vandborg for vidnes påhør om samme penge, og for dom til i dag [om] 14 dage. Så for retten fremstod Christen Madsen i Stovgård og vandt ved sjæls ed efter loven, at bemeldte Søren Lauridsen Vandborg tjente ham forgangne vinter til påske, så kom Christen Vandborg til ham onsdag morgen før Pinsedag og sagde, at Søren Lauridsen havde fundet nogle penge ind i Iver Madsens sengekammer. Så sagde han det siden til Iver Madsen, hvor de da siden taltes ved. Så tilbød Søren Lauridsen bemeldte Iver Madsen nogle penge, og nogle tog Iver Madsen af dem, og nogle ville han ikke have. Dermed skildtes de ad. Så blev pengene liggende på skiven til Mads Lauridsens, men Søren Lauridsen tog dem med sig. Dernæst fremstod Mads Lauridsen i Linde, og vandt i lige svorne ed, ligesom Christen Madsen før han vundet haver. Peder Birkild vandt ligeså at Iver Madsen og Søren Vandborg skiltes venligt og vel med hverandre; hvorefter Iver Madsen var tingsvidne begærende.

21. august 1691 (opsl. 265). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd: Peder Christensen Hindkjær, Jens Andersen Munktoft, Jep Nielsen i Munktoft, Poul Nielsen i Munktoft, Peder Jensen Blåbjerg (Peder

Jensen Blabiere"), Peder Lassen i Brusen, Jep Lassen i Brusen og Thue Madsen i Skovgård.

- Laurids Påskesen ("Laurst Paaschesen") af Vester Ausum fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Christensen i Kvium og Niels Christensen Mejlkjær også i Kvium, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Jepsen i Rovt til hans bopæl, for den arv, som benævnte Laurids Påskesen kan være tilfalden efter hans salig fader og moder. Samme dag stævnedes de Jacob Jensen ved Ryde Kirke og Niels Olesen for vidner og påhøren om samme arv. Så for retten fremstod indstævnedes Jacob Jensen og Niels Olesen, at omtrent 4½ år siden var de forsamlede i Rovt til Laurids Påskesens og hans søster Karen Påskesdatters salige forældres hus, der sad Laurids Påskesen og Jens Jepsen og accorderede med hverandre, hvor meget Jens Jepsen skulle give ham, for han skulle afstå sin part i arven efter bemeldte hans forældre, men hvor meget og hvorledes de blev forligt, svor de ved sjæls ed de ikke vidste eller nu kunne mindes, for der blev intet skriftligt opretet imellem dem; hvorefter Laurids Påskesen var tingsvidne begærende.

- Iver Madsen i Stovgård fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 14. august sidst, som blev læst og påskrevet, angående nogle penge, som Søren Lauridsen i Vandborg skulle have taget fra ham, og stod så bemeldte Iver Madsen og ved sjæls ed sigtede bemeldte Søren Lauridsen for 62 slettedaler 2 mark [...] han havde taget fra ham, men ikke bekom flere deraf igen end 1 rigsdaler, som han selv foregav, og var så dom begærende med formening indstævnedes Søren Lauridsen burde at lide efter loven. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 4 uger.

28. august 1691 (opsl. 92). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Villads Knudsen, Jens Christensen, Christen Jørgensen, Niels Pedersen, Christen Pedersen og Jens Nielsen, alle i Sønderlund, samt Jens Pedersen i Nørlund og Jens Madsen i Trabjerg.

- Laurids Påskesen af Vester Ausum bsviste med Niels Christensen i Kvium og Niels Christensen, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Jepsen i Rovt for dom, angående den arv som han bemeldte Laurids Påskesen skyldig er. Dernæst fremlagde [han] et tingsvidne her af tinget udstedt den 21. august sidst, som blev læst og påskrevet; og gav ham siden til sag, og sigtede fornævnte Jens Jepsen for 23 daler og en seng så god som den da formodedes, og var dom begærende, med formening [at] Jens Jepsen burde samme 23 daler og den seng til ham at betale inden 15 dage, eller lide nam. Jens Jepsen blev 3de gange påråbt og ikke mødt, hvorfor sagen er opsat i 14 dage. Da forelægges [han] at møde [for] at fragå eller vedstå.

- Christen Jensen Tinggård og Jens Christensen Fisker i Sir sogn fremlagde en skriftlig kaldseddel så lydende: Højædle og velbårne gode Hr. amtsmand, velbårne Jørgen Grubbe Kaas. Såsom vi undertegnede fattig mand Christen Jensen, født i Tinggård og boende i Gasseholm i Vejrum Sogn, velb. Palle Dyres tjener, og Jens Fristen Fisker boende i Sir sogn, velb. Frederik Gieses tjener, for få dage siden blev eksekverede, den ene for 2 rigsdaler, den anden for 6 rigsdaler første termin i den nypåsatte fortifikationskat, eller hvad det kaldes, som vi straks måtte os om forarme at skaffe og betale, tillige med eksekverpenge, alligevel vi tilforn derom ej var advarede, og som vi såvelsom andre vores naboer må svare matrikelskat, sognerytterpenge, okse- og flæskeskat samt kornskatten, item husbondes landgilde og anet deslige af de anpartsgårde vi beboer og i fæste haver, hvilket Gud og godtfolk her i nabolaget

noksom er bekendt, at falde os hårdt og tungt nok at få tilvejebragt, og vi hverjen selv ejer jord eller ejendom, eller ved arve-, giftermål, køb eller handel eller nogen slig værge haver, eller er af den middel eller lejlighed, at vi kan tåle, at svare videre end lige ved andre vores naboer efter sin måde, i de sidstbemeldte skatter og tyngde, og det end da undertiden med borg og gæld, som vi både med koporlig ed kan forklare, so og med godtfolks sandfærdige kundskab ydermere ved tingsvidne til Hjerm Ginding herredsting førstkommende fredag [om] 14 dage, nemlig den 28. august, agter at bevise og tage beskreven (opsl. 93), hvorfor får velbemeldte gode Hr. amtsmand hermed kald og varsel på allerydmygste [...]meldes, om hans velbårenhed ved sin fuldmægtig på Kongl. Majst. vores allernådigste arveherre og konges vegne ville lade behage at møde, da samme vidner at påhøre. Vi allerydmygst anbeder og underdanigst formoder, dette ej ugunstig optages, som vi fattige mænd med sandheds forklaring til fores fornødenheds frelse forårsages at søge. Gud bevare alle gode fromme øvrighed til al tjenelig og evig velgående. Actum Sir den 13. august 1691. C.I.S. J.C.S.", fandtes underskrevet "Anno 1691 den 14 august var vi underskrevne Søren Christensen af Vejrum og Jacob Mikkelsen af Sir sogn på Rydbjerg og talte med amtsmandens kusk, lod sig kalde Jens Jensen, og i hans pågør forkyndte denne kaldseddel og leverede kan kopi deraf, som han lovede at levere amtsmanden. Det bekender vi under vores egne hænder. Søren Christensen Eghd., J: M: S."; og stod bemeldte kaldsmænd her for retten, og ved sjæls ed bekræftede samme kaldseddel lovligt at være forkyndet som før er meldt. Så for retten fremstod Christen Knudsen i Provstgård efter at eden for ham var opløst, og ved sjæls ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al Guds sandhed vitterligt, at Christen Jensen i Gasseholm bruger aldeles ingen forprang i nogen måder, være sig enten med heste, stude, smør, huder eller videre end som en anden burde og hans naboer, men værger sig af sin gårds avling, allene han kan købe en plag til hans vogn og plovs fornødenhed når han trænger, og siden igen den afhænder når fornøden gøres til Kongl. skatter og andre udgifter, og vidste ikke at han kunne være af den mikkell særpartilære skatter at udgive, mere end andre hans naboer, såsom han er ingen selvejer. Christen Pedersen i Agergård, Niels Olesen Skjød, Mikkell Jensen Skjød, Poul Andersen Nørsøller, Laurids Madsen i Viskgård, Laurids Pedersen i Nørsøller, Christen Jensen Sparreknak og Niels Christensen Lundby, vandt i lige svorne ed, ligesom Christen Knudsen før dem vundet haver, og mange andre flere af hans sognemænd da til stede værende, råbte alle enstemmende, ligesom før er vundet. Så fremstillede Jens Christensen Fisker efterskrevne vidnespersoner, nemlig Christen Sørensen i Storebjerg (Store Bjerre), Jens Lauridsen i Klogborg, Jens Jensen og Laurids Sirgaard, Knud Jensen Øgaard, Jep Steensen Østergaard, Niels Jensen Pilgaard og Jens Mikkelsen Tornager, hvilke alle samtlige vunde om ham, at han hverken bruger forprang med heste, stude, smør, huder eller andet, ligesom overbemeldte vandt om Christen Jensen, men han undertiden kunne købe en hest til hans avling at fulddrive, og siden sælge den igen til fornødne udgifter når han det fornøden havde, ligesom en anden bonde, hvorpå de bad dem Gud til hjælp; og var så begge herefter tingsvidne begærende.

4. september 1691 (opsl. 93). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Christensen, Peder Jepsen og Christen Sørensen alle tre af Måbjerg By, Peder Jensen Nørlund, Knud Christensen Leegaard (Lægård), Christen Pedersen Leegaard, Mads Laugesen Hvamgaard og Enevold Thamsen i Hvam.

- Theodosius Eliassen på højædle og velbåene Hr. oberst von Svanevedes vegne fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Oluf Steffensen af Kyttrup og Niels Jørgensen Vester Refsgaard i Ulfborg sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Christen Hansen Møborg Å og Peder Lundgaard, for spørgsmål at tilsvare og vidner at påhøre angående den ulovlige medfart i Bur og Vemb heder de forøvet haver med deres tørveskær, samt fæ og fåredrift i fornævnte heder. I lige måde samme dag stævnedede de velb. Fru Sophia Gyldenstjerne til Holmgård med hendes lavværge, om hun noget her imod agter at svare, enhver til deres bopæl. I lige måde samme tid indstævnedede de overbemeldte personer for synsmænds opkrævelse, angående Bur og Vemb heder, og for dom enhver part efter lovens måde. Så for retten fremstod Jep Pedersen Trans og protesterede at kald og varsel ikke var så lovlig, som det sig burde, formedelst hans førte vidner ikke derfor lovligt var indstævnedede, som i går til Skodborg Herredsting efter lovlig indkaldelse haver vundet om den lovlige og utingkerelige hævde, som bemeldte velb. Frues bønder Christen Hansen ved Møborg Å og Peder Sørensen i Lundgård udi Vemb hede 50 år haft haver, skulle noget imod samme vidner i dag føres, da vil Jep Trans formode, det ej mod loven vorder anset, førend de personer, som vundet haver, dertil vorde lovligt kaldet. Her imod svarede Theodosius, at Jep Pedersen Trans burde at fremvise hans påberåbende vidner, og det nu straks her for retten, ellers hans vidner at komme til forhør som lovlig er given kald og varsel for. Så blev samme tingsvidne fremvist, dateret Skodborg herredsting den 3. september 1691, som blev læst og påskrevet. Og såsom loven tilholder at de førte vidner skulle stævnes til de andres påhør, som i den sag skal føres, før jeg mig ikke understår nogen vidner at udstede førend lovligt efter lovens 1. bogs 13. kapitel 12. artikel vorder efterlevet.

- Jep Pedersen Trans, på velb. fru Sophia Gyldenstjerne til Holmgård hendes vegne, beviste med Mourids Christensen, tjenende på Holmgård, og Jens Kyndesen, boende i Krarup i Møborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, 14 dage [siden], den 18. august, hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede højædle og velbårne Hr. oberst Herman Frandts von Svaneveide til Sønder og Nørre Vosborg for synsmænds opkrævelse, at bese Vemb hede hvor Christen Hansen og Peder Lundgaard dette år deres tørv hrevet haver, såvel og at besi hvis afskåret(?) ("aschod") de på samme hede haver, og blev udi retten opnævnt Henrik Nørby i Ask, Mads Lauridsen i Linde, Niels Clausen i Linde, Christen Vandborg, Claus Nielsen i Lunde, Niels Lauridsen og Laurids Madsen, Søren Jørgensen, Christen Clemendsen og Jørgen Christensen og Peder Jensen i Nørby, at syne og besigte hvis dem af den velb. Frue eller hendes fuldmægtig bliver forevist, og siden her igen lovligt afhjemle.

11. september 1691 (opsl. 93). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen Særkjær, Christen Nielsen Gårdhøj, Jens Sørensen Måbjerg, Peder Bertelsen i Måbjerg, Anders Thøgersen i "Hal" [vel Halegård(e)], Christen Christensen og Christen Jørgensen Sønderlund og Niels Mortensen i Bisgård.

- (opsl. 94) Jep Pedersen Trans, på højædle og velbårne Fru Sophia Gyldenstjerne til Holmgård hendes vegne, beviste med en skriftlig kaldseddel af dato 18. august sidst til i dag for syns afhjemling at have ladet indstævne velb. Hr. oberst Svanevede angående syn udi Vemb hede, i lige måde til doms til den 18. september førstkommende efter kaldseddels videre formelding, og vedstod Mogens Christensen, tjenende på Holmgård, og Jens Kyndesen, boende i Krarup i Møborg sogn, at det var lovligt

forkyndet som før indført, hvorpå de gjorde deres ed. Her imod at svare mødte i retten Theodosius Eliassen på højædle Hr. oberst Svanevede hans vegne, og protesterede imod indførte kald og varsel, og begærede syns afhjemling, at som ej alle lodsejere, som med rette det fællede haver med drift og grift i Vem hede, lovligt for bemeldte og begærede syn og syns afhjemling er indkaldt, for des overværelse og afhjemling, nemlig annekspræstegårdens rette ejere eller besiddere, såvelsom Jens Christensen i Vester Bemb som er tjener til Slumpstrup, med flere som derudi er berettigede, da formodes vel den lovlig rettens middel og fornuftig dommer vel observerer lovens rette mening her udi, og ej udsteder nogen synsafhjemling eller synsvidne af få beskrevet, førend fornævnte lodsejere i Vemb hedes fællede berettigede, derfor får lovlig kald og varsel. Herpå svarede Jep Pedersen Trans, at eftersom han med lovlig og usvækket tingsvidne af den 3. september sidst havde bevist den gode Frue utingkerelig hævde i Vemb hede at have, og den gode mand oberst Svanevede allene forbud på det fællede haver ladt gjort og ingen andre, og i så måder påføre den gode Frue i unyttig trætte og pengespilde, da haver den gode Frue til sig og sine bønder at forsvare lovligt ladet kalde til syns opnævning og afhjemling den gode mand efter kaldsedlens afhjemling. Så fremstod for retten Christen Clemendsen i Linde, Mads Lauridsen, Claus Nielsen, Christen Vandborg, Niels Lauridsen, Laurids Madsen og Søren Jørgensen i Linde, samt Jørgen Christensen og Peder Jensen i Nørby, og efter at eden dem lovligt blev forelæst, bestod med sjæls ed efter loven, at de efter herredsfogden Thøger Hvas' befaling og opnævning den 4. september sidst på Hjerm Ginding herredsting, mødte udi Vemb hede den 7. september og der syntes som følger... (Christen Hansens køreveje i heden, inkl. en gammel bro som nu kun med nød kan krydses til fods. Næsten 1½ side syn...) ...hvilket de ved ed afhjemlede således at være passeret, og det udi Hr. oberst Svanevedes fuldmægtig Theodosius og Mads Poulsens nærværelse. Og var så Jep Pedersen Trans på velb. Fru Sophia Gyldenstjernes vegne herefter tingsvidne begærende.

- (opsl. 95) Peder Andersen i Dalby i Gimsing beviste med Jacob Eskildsen (Jacob Eskesen) i Ausumdal og Mads Pedersen i Ausumdal, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Laurids ("Laurst") i Sig i Bur sogn, for i dag at møde og i dag [om] 8 dage for dom, angående en skifte eller tusch(?) som er sket imellem bemeldte Peder Andersen og Laurids i Sig, med en sortbrun hoppe og en brun plag.
- Den sag imellem Laurids Påskesen i Vester Ausum og Jens Jepsen i Rovt er med bevilling og efter egen begæring endnu opsat i 8 dage.

18. september 1691 (opsl. 95). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er: Las Jørgensen, Christen Sørensen og Laurids Pedersen i Dellerup, Jens Pedersen og Niels Jensen i Døes, Christen Jensen i Tradsbjerg, Søren Jensen i Hyldgård og Iver Jensen i Bøgild.

- Theodosius Elisassen, på højædle Hr. oberst Svanevedes vegne, fremviste en landtingsstævning af dato 11. september 1691 angående et tingsvidne af Skodborg herredsting udstedt den 3. september sidst, som blev læst og påskrevet.

- Iver Thamsen i Hvam, på Sr. Christian Gerløv hans vegne, beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Peder Christensen i Kokborg og Hans Pedersen i Navtrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag [for] 8 dage [siden] lovligt indstævnedes Thomas Søndergaard, Knud Steffensen, Søren Nørgaard, Gunde Nørgaard, Christen Pedersen, Laurids Nielsen (Laurst Nielsen), Christen Villadsen, alle samtlige boende udi Djeld, enhver til deres

bopæl, for syv og skade som er gjort i Kongl. Majst. havre, både før det blev høstet og siden, og bestod de, at samme mænd var indstævnedes til i dag [for] 8 dage [siden] for vidner, og til i dag for dom. Dernæst blev fremstillet udi samtlige indstævnedes mænds nærværelse 2de synsmænd, nemlig Clemend Jensen i Navtrup og Peder Pedersen i Navtrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 14 dage [siden], var de på Djeld mark efter Christian Gerløvs begæring og nærværelse, og der synede noget havre udi den ødegårds toft, som var slidt og ilde medhandlet. Dernæst var de norden for højen, der så de to agre, den ene var ganske slidt, og den anden var ved magt undtagen 4 eller 6 kjarve på den østre ende næst vejen. Dernæst så de en ager nedenfor, langs med vejen, som var ganske slidt og fordervet, nok to små stykker synden til, som fandtes slet intet af. Og syntes de al den skade, som var gjort på samme havre, kunne være ungefær halvanden tønde, dog de vidste ikke hvis kreatur samme skade havde gjort, hvorpå de gjorde deres korporlige ed; hvorpå Iver Thamsen på Sr. Gerløvs vegne var tingsvidne begærende.

25. september 1691 (opsl. 95). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Villadsen i Stadsbjerg, Markvard i Bollegårds tjener Mads Knudsen, Niels Mikkelsen i Torager, Niels Jepsen Øgaard, Mikkil Madsen Pilgaard, Jens Kjeldsen i Bøgild, Christen Pedersen i Bøgild og Peder Jensen i Hvam.

- Velagtbare Theodosius Eliassen, på højædle og velbårne Hr. oberst [Herman Frandts] von Svanevede hans vegne, beviste med Oluf Steffensen smed i Nissum og Niels Jørgensen i Vester Regsgård i Ulfborg sogn, som afhjemlede ved [ed] og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes velbårne Frue Sophie Gyldenstjerne til Holmgård med hendes lavværge og fuldmægtig, for vidner at påhøre angående at over hendes tjenere, navnlig Christen Hansen ved Møborg Å og Peder Lundgaard med formænd, deres tørvegrøft og fædrift i Bur og Vemb heder er påkeret i forrige Vosborgs ejers og besidders tjider, såvelsom samme tid og sted vidner at påhøre ombemeldte 2de mænds drift og grift i benævnte heder; endelig stævnedes de til bemeldte ting og tid mod syns afhjemling at påhøre som er taget over Bur og Vemb heder, med videre den 7. september sidst som til overskrevne tid agtes ved tingsvidne at tages beskrevet. I samme måde stævnedes de Christen Hansen ved Møborg Å og Peder Lundgaard imod samme vidner at påhøre. Benævnte tid stævnedes de, som tilforn til Skodborg herredsting vundet haver, nemlig Jens Nielsen på Heden, Niels Pedersen Torp, Kirsten Nielsdatter ved Møborg Kirke med lavværge Christen Jespersen i Hylkedal, Jørgen Nielsen i Krarup, Thor Jensen Møller, Maren Christensdatter i Hestbæk i Gudum med lavværge Peder Hansen i Torp. Nok til samme tid stævnedes de de, som af Skodborg herredsting var udmeldt til at være overværende ved syn over førømmeldte heder den 7. september sidst, at møde hid til tinger mod syns afhjemling at påhøre, nemlig Kynde Kjærgaard, Jens Kjærgaard, Jep Møller, Niels Agergaard, Peder Flyndergaard, Morten Flyndergaard, Peder Pøtager (Pytager) og Peder Stige. Nok stævnedes de i dag, [for] 8 dage [siden], efterskrevne synsmand her af herredet for samme syns afhjemling at påhøre, nemlig Christen Clemendsen i Linde, Mads Lauridsen, Claus Nielsen, Christen Vandborg, Niels Lauridsen, Laurids Madsen og Søren Jørgensen alle i Linde samt Jørgen Christensen og Peder Jensen i Nørby. Ydermere vandt og vedstod Oluf Steffensen smed og Jens Sørensen i Gørding, at de den 7. september sidst om morgenen lovligt afvarede Christen Hansen ved Møborg Å og Peder Lundgaard at møde på åstederne at være overværende ved samme syn. Så for retten fremstod syndmændene, og

fremlagde deres skriftlige syn på [papir] no. 19 under deres hænder, som de her ved sjæls ed afhjemlede og vedstod, som videre ord fra ord udi tingsvidnet skal blive indført. Så for retten fremstod Niels Morgensen i Holm i Ulfborg og Jens Mikkelsen i Kyttrup, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går var hos Christen Sørensen på Husted [vel i Bøvling S.], som tilforn boede i Holm ("Huolm") i Ulfborg sogn, som ej formedelst alderdom og svaghed kunne møde til ting i dag, og da for os ved ed aflagde, det han tjente velb. Hr. Jens Juul på Nørre Vosborg i 6 år, og kan mindes i 60 år, og imidlertid han tjente på Nørre Vosborg, da var der process om de ved Møborg Å og Lundgårds besiddere i Møborg sogn, om deres tørvegrøft og fædrift i Vemb hede, men som Vosborgs ejere og besiddere samt Holmgårds ejer var gode venner, blev det i mindelighed bilagt. I lige måde var de samme dag hos Niels Jepsen i Kyttrup, tilforn boende i Lille Lund, som lå på sin sygeseng, og ej for alderdom og svaghed kunne komme til tinget i dag, og gjorde sin ed for dem, at han mindes i 60 år, og tjente på Nørre Vosborg, både i velb. Hr. Jens Juuls tid, så og velb. Ide (opsl. 96) Langes tid i 17 år, både for bojer og ladefoged, og i desimidlertid var det i trætte proces om Møborg Å og Lundgårds besiddere, om grift og fædrift i Vemb hede, som Sr. Claus Nielsen i Nørre Tang (Nørtang), ridefoged til Nørre Vosborg, blev påtalt, formedelst bønderne klagede over deres kvæg, at de stangede deres tørveryler ned, men så snart det kom i proces, blev det i mindelighed bilagt, og derforuden vandt at de ved Møborg Å og Lundgård havde ingen rettighed udi Vemb hede uden de sneg sig dertil, og som forbemeldt blev påtalt og i mindelighed bilagt; og at de enhver således for dem ved deres ed haver aflagt, derpå gjorde de deres ed. Dernæst fremstod Bertel Jørgensen på Vemb Gade og vandt ved sjæls ed, at han kan mindes i nogle-og-50 år, og kan vidne i Sal. Fru Ide Langes tid, at der haver været tvistighed og proces om deres tørvegrøft og fædrift ved Møborg Å og Lundgård som de brugte og iboer, og vemb hede, hvilket for den gode Frue blev anklaget, men dog i mindelighed forblev, siden i Sl. Bertel Jensens tid atter påanket og klaget, såvel og i velb. Hr. Knud Gjeddes tid, og i forpagter Peder Andersens tid, men hver gang påanket og i mindelighed bilagt, og at bemeldte mænd i Møborg ingen fællede haver i benævnte heder, uden det som de haver sneget dem til, og i mindelighed er blevet bilagt. Dernæst fremstod Jens Pedersen i Øster Vemb og vandt ord fra ord, ligesom Bertel Jørgensen før ham vundet haver, og at han kan mindes i 50 år. Så for retten fremstod Jens Bertelsen Nørtang og vandt, at i Hr. kancelliråd Knud Gjeddes tid, da han boede på Nørre Vosborg, som er nogle over 20 år siden, var der proces om tørvegrøft og fædrift ved Møborg Å der udi Bur og Vemb heder, og blev da i mindelighed bilagt og forligt, men om de i Lundsgård er ham ikke vitterligt at have brugt i benævnte heder nogen tørvegrøft eller fædrift, førend nu det fornemmes. Christen Andersen Skaderis vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Jens Bertelsen før ham vundet haver, og mindes lige så længe. Christen Pedersen ladefoged, da tjenende på Sønder Vosborg for ungefær 8 år siden, vandt at den tid, han tjente på fornævnte Sønder Vosborg, blev han befalet af obersten, at han skulle bestille bønder, der skulle tillige med Stif Nielsen, ladefoged på Nørre Vosborg, hans bønder, skulle hente de tørv, som var gravet i Vemb hede af Christen Hansen og Peder Lundgård eller hans formand, og føre dem til Vosborg, og samme tid blev der bestilt to bønder af oberstens tjenere, som hver hentede et læs. Så red han til Gørding, at skulle hente flere vogne. Da mødte ham velb. Jens Sehested og spurgte, om han var ladefoged på Vosborg, og om han skulle bestille vogne at hente hans tjeneres tørv, hvortil han svarede Ja. Så bad han ham at han skulle tide hjem og hilse hans husbonde, han skulle selv komme og tale med ham,

eller og hans visse bud, og han skulle lade bønderne få tørvene, såsom de var gode venner med hverandre. Stig Nielsen vandt i lige måder ord fra ord, ligesom Christen Pedersen før ham vundet haver. Christen Jensen i Øster Vemb vandt, at der haver været talt på Bur og Vemb hede nogle gange både i Rasmus Andersens og Peder Andersens tid, mens de var fuldmægtige, at Christen Hansen og Peder Lundgaard eller hans formand og klaget, at de haver gravet og drevet i Bur og Vemb heder, men i mindelighed blevet bilagt, og haver ingen fællede i bemeldte heder. Christen Jensen i Sand, Niels Iversen i Vemb, Simon Poulsen [...]gaard, Christen Simonsen, Eskild ("Eske") i Skødskær/Skytskjær ("Schödscher") og Peder sammesteds, Peder Hvolby, Peder Nielsen i Heden, [...] Pedersen sammesteds, Christen Nielsen Heegaard og Peder Kirkegaard vandt i lige svorne ed, ligesom Christen Jensen før dem vundet haver. Jens Marsbjerg, Jens Rørsgaard, Jens Kilsholm, Niels Rørsgaard, Peder Nielsen, Christen og Knud i Gråkjær, Christen Jensen i Øster[...], Erik Christensen sammesteds, Anders Jensen, Jep Jensen og Las Jensen i Bursig, Jens Marsbjerg og [...] Nielsen bestod, at Christen Jensens ord i Gråkjær var ligesom deres, og vandt så i alle måder ord fra ord, ligesom Christen Jensen før dem vundet haver. Jens Lassen i Navr sogn vandt, at han haver tjent Christen Hansen i 3 år, og imidlertid uagtet [drevet] hans fæ og får både udi Bur og Vemb hede. Laurids Jensen (Laurst Jensen) i Bursig vandt, at han for 8 eller 9 år siden blev lejet af Christen Hansen til at grave tørv i Bur hede. Thue Jensen i Gørding, Christen Christensen på Toft i Gørding og Sebastian Mogensen (el. Sebast Mogensen, Sivarts Mogensen, "Sibertz Mogensen") i [...] vandt, at de haver gjort, at Christen Hansen haver grafet tørv i Bur og Vemb heder og hans fædrift, og at der var klaget derpå; hvorpå Theodosius Eliassen på hans velb. herres vegne var tingsvidne begærende.

- Imod bemeldte tingsvidne lod Jep Pedersen Trans læse tvende tingsvidner, førend vidnesbyrderne gjorde deres ed, den 1. af 3. september, den 2. af 10. og den 3. af 11. ditto, og var så tingsvidne begærende.

- Følger nu synsmændenes afhjemling, så lydende: "Anno 1691 den 7. september var vi efterskrevne: Christen Bertelsen i Navr, Christen Jensen og Jacob Lauridsen i Vognstrup, Mads Christensen og Søren Mikkelsen i Falsø, Niels og Knud i Navr Kjærgård, Christen Poulsen og Lauge Nielsen ("Laue Nielsen") i Alstrup, Niels Rasmussen og Christen Poulsen i Krunderup, Christen Nielsen i Overgård, Jep Steensen i Østergård, Søren Gundesborg, Mads Clemensden i Tornager, Peder Christensen Kvist i Lille Tornager og Jens Støvel, efter udmeldelse af Hjerm Ginding herredsting den 4. september sidst afvigte, mødt på åstederne ved Bur og Vemb heder med des vedhørige, og efter vedkommende ved tvende mænd og personer lovligt blev advarede om de på synet ville være overværende, og ingen ville møde, da blev samme syn foretaget af os efter sættefogden, velagtede Mads Poulsens befaling, og hans såvelsom Hr. oberst Svanevedes fuldmægtigs forevisning og overværelse. Og da først beså og synede... (opsl. 97) (...en sides syn...) ...Desforuden blev os endnu berettet velb. Hr. oberst Svanevedes bønder at have en stor del eng norden Møborg Å, langt mere end som disse tvende stykker sønder åen, af deres i Møborg sogn, men som det var i et andet herred kunne vi ej befatte os med det at syne. Dette at være i al sandhed, og for øjne set, forevist, hørt og passeret, således som før indført, bekræfter vi med vores hænder og mærkers undertegnelse, og videre på tinget, når påæskes, ved ed vil bestå. Ut supra. På rettens vegne, udi Herredsfogdens absens og lovlige forfald (...underskrifter...) Overskrevne synsmænd stod her for retten, og det ved sjæls ed afhjemlede og vedstod; hvorefter Theodosius Eliassen på sin velbårne herres vegne var tingsvidne begærende.

- Velagtede Hans Harder, fuldmægtig på Rydhave, på sin velbårne husbonde Fru Margrethe Reedtz' vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Pedersen Hvamgaard og Jens Pedersen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jørgen Madsen i Borbjerg, Niels Andersen i Sønder Flæng (Sønderflæng), Ole Nielsen i Hajsland, Villads i Pajbjerg, Laurids Pedersen i Hvam, Mads Jørgensen i Bukdal, Jens Iversens enke og Jens Kjeldsen i Bøgild, Peder Iversen i Damgård, Christen Mikkelsen i Lille Heegård og Iver Thamsen i Hvam, enhver til deres bopæl, for dom angående hvis de hendes velb. er skyldig efter en de højædle herrer landsdommers dom. Så for retten fremstod velbemeldte Hans Harder og irettelagde en landstingsdom af dato 13. og 19. november 1689, dens sentens læst og påskrevet, indeholdende iblandt andet at Borbjerg sognemænd bør at betale og give fru Margrethe Reedtz 20 rigsdaler til kost og tæring. Nu forment Sr. Harder, såsom de efter ofte påmindelser ej haver betalt, at de nu straks burde at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At de indstævnedede bør enhver pro quota samme 20 rigsdaler til velb. Fru Margrethe Reedtz skadesløs inden 15 dage at betale, med sagens anvendte bekostning, eller derfor lide nam efter loven.

2. oktober 1691 (opsl. 97). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Tvil (Jens Thvil, "Jens Thuil") i Klogborg, Christen Sørensen i Storbjerg (Store Bjerre), Jens Støvel, Peder Jensen i Hvam, David Poulsen i Lille Støvel, Peder Pedersen i Lillebjerg (Lille Bjerre), Iver Jensen i Bøgild og Jens Skikkild.

- Iver Madsen i Stovby fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 14. august sidst, som blev læst og påskrevet, angående nogle penge ham og Søren Lauridsen i Vandborg skal være i disput om. Og som sagen haver været opsat i 6 uger, var han endelig dom begærende efter forrige irettesættelse den 21. august sidst. Søren Lauridsen i Vandborg blev 3de gange påråbt, men hverken selv eller nogen på hans vegne er mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom ud af tingsvidne klarligen kan ses, at Søren Lauridsen i Vandborg haver fundet Iver Madsens penge, og Iver Madsen ham her for retten sigter, da ved jeg bemeldte Søren Lauridsen ej at befri, men han bør samme penge igen til Iver Madsen at levere, [...] (opsl. 98) [sa]gens anvendte bekostning, og det inden 15 dage; hvis det ej sker, da videre at lide efter loven.

9. oktober 1691 (opsl. 98). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Lauge Nielsen, Erik Christensen, Peder Christensen, Peder Nielsen, Jens Christensen, Christen Pedersen, Niels Christensen og Peder Nielsen, alle af Alstrup.

- (Intet forrettet.)

16. oktober 1691 (opsl. 98). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd: Niels Rasmussen i Krunderup, Christen Nielsen Overgaard, Mads Nielsen i Vognstrup, Christen Poulsen i Krunderup, Jacob Lauridsen i Vognstrup, Jens Lassen i Vognstrup, Peder Christensen i Vognstrup og Jørgen Jørgensen i Vognstrup.

- Ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med Laurids Nielsen ("Laurst Nielsen") i Struer og Søren Knudsen på Kvistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jacob Sørensen i Struer for vidner, klage, syn og sigtelse, angående den overlast og ran

han begik på sin husbonde, velb. Rasmus Nielsen, på Struer gade forleden St. Mikkelssdag. I lige måde samme dag stævnedes de Mads Christensen i Struerdal, Maren Påskesdatter i Struer, Marne Olufsdatter i Struer, Jens Nielsen Tømmermand ("Jens Nielsen Thimmermand"), Peder Andersen, Christen Christensen på Ausumgård [denne understreget] og Erik Olesen Moesgaard (Mosegård), Niels Christensen i Struer, Kirsten Pedersdatter i Struer, Søren Villadsen og Laurids Christensen (Laurs Christensen) i Struerdal, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for deres sandhedsvidne at aflægge angående samme overløst, som overbenævnte tid sket er. Og efter at eden var opløst fremstod for retten Mads Christensen i Struerdal, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at der er ham i al Guds sandhed vitterligt, at forleden St. Mikkelssdag efter prædiken kom Rasmus Nielsen på Kvistrup ridende igennem hans gård, og ville til Struer at tale med en tømmermand om noget arbejde ved Torgård (Toregård, Toergård). Så bad Rasmus Nielsen ham følges med derhen, og som de kom i Struer gade, kom Jacob Sørensen løbende ud af hans dør og sagde til Rasmus Nielsen han skulle komme med i hans hus og skaffe ham fred for Erik Olesen i Vejrum og Christen Villemose (Christen Vildemose, Christen Villemose etc.) i Ausumgård, som han sagde overfaldt ham og fjorde ufred i hans gård. Da svarede Rasmus Nielsen, at han skulle have gået i kirke med hans hustru, og ikke holde sådant uskikkeligt hus med drikke og slagsmål under prædiken, og red så sin vej bort hen af gaden. Men da han var kommet noget bort, råbte Jacob Sørensen efter ham, han skulle bie. Så blev Rasmus Nielsen stilholdene, og i det samme kom Jacob Sørensen løbende og tog fat på ham, rev hans kjortel og kniplingshalsklud i stykker, og toghans kludebånd med sig, og rykkede ham af hesten, og muligt havde gjort mere ulykke havde han ikke været derhos og afværget det. [Herefter] fremstod Maren Påskesdatter i Struer og vandt i lige svorne ed, at forleden St. Mikkelssdag stod hun i hendes dør, og så at bemeldte Jacob Sørensen tog fat på Rasmus Nielsen og drog ham af hesten på Struer gade, og videre vidste hun ikke. Peder Andersen ved Struer vandt i lige svorne ed, ligesom Maren Påskesdatter før ham vundet haver. I lige svorne ed fremstod for retten Maren Olufsdatter ved Struer og vandt, at hun så vel Jacob Sørensen gik over fjelden og løb østpå efter at Rasmus Nielsen var redet derover, men kunne ikke se videre, for Christen Iversens hus var der imellem. Søren Villadsen vandt i lige svorne ed, ligesom fornævnte Maren Olufsdatter før ham vundet haver. Dernæst fremstod Laurids Christensen i Struerdal og vandt, at samme dag kom han ind til Jacob Sørensen i Struer, da klagede Jacob Sørensen sig og sagde, han havde gjort en gal gerning i dag, idet han havde været med hans husbonde i klammeri i dag. Jens Nielsen Tømmermand mødte ikke sit vidne at aflægge; hvorefter Sr. Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende. - Endnu Sr. Rasmus Nielsen, efter samme kaldsmænds afhjemling. Et synsvidne. Fremstod for retten Morten Kjeldsen i Struerdal og Peder Lauridsen (Peder Laursen) i Gimsinghoved, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de på Sankt Mikkelssdag sidst, en times tid over middag, da kom Mads Christensen i Struerdal til dem med en kjortel og halsklud, som var sønderrevne, og begærede de ville syne dem, hvorledes de var medhandlede. Da så de, at det højre ærme var rykket fra kjolen både dræt og lærred, undtagen noget lidt som hængte ved, såvel og splittet ad fra akslen og langs ned af ryggen indtil den ene side, så og halsliningen både lærred, dræt og klæde i stykker, som den og her lige sådan blev synet og for retten fremvist. I lige måde så de Rasmus Nielsens halsklud, hvoraf kniplingerne var sønderrevne fra begge ender, og kluden hentrevlet fra den ene ende og til midtpå, som og her for retten blev fremvist. Og sigtede Rasmus Nielsen bemeldte Jacob Sørensen

ved Struer, og beskyldte ham for at have sådan revet og spoleret hans klæder forleden St. Mikkelsdag på Struer gade, da han uadvaret overfaldt ham, og i samme aktion bortkom hans klædebånd, som han havde om kluden, hvorudi var otte alen sort taftesbånd. Hvorfor Rasmus Nielsen gav last og klage over bemeldte Jacob Sørensen, og var så tingsvidne begærende.

23. oktober 1691 (opsl. 98). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jep Andersen Moesgaard (Mosegårds), Peder Kjeldsen i Blæsbjerg, Niels Pedersen i Navr By, Thue Poulsen i Dalgård, Niels Thøgersen i Dalgård, Christen Nielsen i Dalgård, Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Perregård og Peder Jensen i Hvam.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om korn- og proviantskatten over al Danmark for året 1692, med videre samme allerunderdanigste forordnings indhold.

- (opsl. 99) Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste udgivne instruktion til politimesteren med dens indhold af dato 5. september 1691.

- I lige måde allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning af dato 26. september 1691 om et Kongl. akademis indrettelse i København.

- Velagtede Anders Mogensen, på ædle Rasmus Andersen til Søgård hans vegne, beviste med Christen Christensen i Øre og Jens Christensen i Simmelkær, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne: i Haderup sogn: Egelund: Enevold Nielsen, Jens Christensen, Mads Sørensen og Laurids Pedersen. I Over Føldborg: Jens Henningsen og Jens Madsen, Christen Christensen Furboe, Mads Nielsen og Christen Madsen Skov, Peder Jensen og Clemend Poulsen. I Borbjerg sogn: Hogager: Jens Jensen i Vesterbol, Mikkel Jensen, Peder Jensen og Søren Christensen sammesteds, Jens Simonsen Abildholt. I Sevel sogn: Christen Pedersen i Dueholm. Enhver til deres bopæl for dom her i dag at lide for deres resterende skyld og landgilde for år 1690 og til årsdagen 1691. Dernæst blev fremlagt af bemeldte Anders Mogensen en skriftlig restans så lydende: ___ Som blev læst og påskrevet og videre skal blive indført; og gav de indstævnedede til sag, som videre skal blive indført, for resterende landgilde, med formening de burde enhver inden 15 dage til deres gunstige husbonde skadesløs at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage. Til samme tid forelægges dem at møde og dom at lide.

- Endnu samme kaldsmænd afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne personer: Borbjerg sogn: Hogager: Jens Bertelsen, Jacob Nielsen, Christen Simonsen. Haderup sogn: Niels Christensen i Grove, Mikkel Jensens enke og Christen Eriksen i Grove, Christen Christensen udi Haderup By. Sevel sogn: Peter Petersen i Trævel, Christen Simonsen i Hæk, Karne Madsdatter i Djeld, Niels Pedersen som rømte fra det i Haderup By og nu boende i Heegård i Sevel sogn; enhver til deres bopæl for resterende skyld og landgilde her i dag dom at lide. Så fremlagde Anders Mogensen en skriftlig restans, som blev læst og påskrevet, og efter forrige irettesættelse var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom her for retten fremlægges en skriftlig restans, såvel og en ukasseret dom af dato 12. september 1690, hvorefter overbemeldte personer, hvorefter overbemeldte personer (sic) befindes lovligt at være indstævnedede, og ingen mødt noget her til at svare, da ved jeg dem ej at

befri, men enhver af de indstævnedede bør samme deres med resterende til deres gunstige huhsbonde, ædle Rasmus Andersen, inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam. I det øvrige, såsom her forelægges en pur obligation af dato 5. marts 1688 af Peter Petersen Mejland udgiven under hans hånd og signet, på 60 slettedaler, da ses ej han kan befris, men hans udgifne obligation skadesløs med dets på processens anvendte bekostning og resterende rente, inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven. No. 2.

- Jens Madsen i Trabjerg, på højagtbare og velfornemme Hr. forvalter Chris[...] Ulrik Schultz' vegne, beviste med Hans Jensen i Stendis og Mikkel Christensen i Stendis, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Christen Christensen, som tilforn boede i Stavlund og nu boende i Trandum i Sevel sogn, for dom at lide, for Kongl. Majst. resterende skatter, husbondens landhilde, såvel og for bortrømmelse fra hans påboende gård i Haderup sogn i Stavlund. Så for retten fremstod bemeldte Jens Madsen og irettelagde en skriftlig s[...] så lydende:

"Christen Christensen som boede udi Stavlund, rester efterskrevne kongl. kontributioner tid efter anden til Lundenæs, som følger: Oktober kvartal 1690, 1 rdl. 4 mk. 15 sk., okse- og flæskeskat 1 mk. 6 sk. Januar kvartal 1691 2 rdl. 11 sk., april kvartal 1 rdl. 1 mk. 1 sk. Magasinkorn år 1690: Rug 1 td. 2 skp. 1 fjk., havre 5 skp. 2 fjk., herforuden rester husbondens landgilde og arbejdspenge 28 rigsdlr. 2 mk." Og satte Jens Madsen i al dom og rette, og formentede indstævnedede Christen Christensen burde samme hans resterende som før indført findes skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og for hans bortrømmelse videre at lide efter hans Kongl. Majst. allernådigste lov, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten indstævnedede Christen Christensen, og ej kunne fragå, han jo overbemeldte skyldig var, men formedelst armod og anden ulykkelig tilfald i det hans bæster og kreaturer ham fradøde, ej kunne besidde gården og deraf svare Kongl. kontributioner og husbondens landgilde, og hvis ringe fattigdom han havde, det skrev husbondens fuldmægtig og flyede gårdmanden Knud Stavlund det i forvaring, og satte Peder Vistesens i Fårbæk til at drive avlingen, så han med hustru og tre små børn måtte gå fra gården og hen til andre, hvor han kunne tjene sit brød; og var så Jens Madsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: Såsom Christen Christensen selv her for retten vestår samme resterende landgilde og Kongl. kontributioner at være skyldig, ved jeg ham ej at befri, men bør inden 15 dage til hans gunstige husbonde det skadesløs at betale, eller lide nam efter loven. Og såsom ej bevises han er rømt, men af armod måtte gården kvittere, som han selv her for retten vedstår, vides ikke nogen rømningsdom over ham at stede.

- No. 2. Ædle Rasmus Andersens restans så lydende: "Restans og gæld hos efterskrevne efter dom af Hjerm Ginding herredsting udstedt den 12. september 1690. På mine egne vegne, og på salig borgmester Christen Winters hustru og børns vegne, for resterende skyld, landgilde og arbejdspenge, for år fra 1. maj 1690 til årsdagen 1691. Borbjerg sogn: Hogager: Jens Bertelsen, Jacob Nielsen, Christen Simonsen. (opsl. 100) Haderup sogn: Niels Christensen i Grove, Mikkel Jensens enke og Christen Eriksen i Grove. Haderup By: Christen Christensen, Niels Pedersen som rømte fra det i Haderup By og nu bor i Heegård i Sevel sogn. Sevel sogn: Peter Petersen (her "Peiter Peitersen") i Trævel efter obl. dateret 5. maj 1688, samt af "Wenschobrou Eng", og til Borgm. Winters enke og børn af Trævel; Christen Simonsen i Hæk, Karen Madsdatter i Djeld samt hendes halve hus. Dateret Ringkøbing den 5. oktober 1691. Rasmus Andersen Eghd."

- Følger nu Peter Petersen Mejlands obligation, så lydende: "Kiendes ieg Vnderschrefne Peter Peitersen Mejlandt boendis i Trewold i Søvel Sogen og hermed vitterligt gjør, at ieg Ret Vitterlig giæld schyldig er, Erlig agtbahre og Velfornemmer Mand Rassmus Andersen til Søgaard = 60 Sldlr. som hand mig Venligen effter min begiering i Rede Penge landt og forstragt hafr, huilche forskrefne 60 Sldlr. Jeg lofuer og tilforpligter mig og mine Arfvinger, En for alle og alle for Een, ved Ære tro og goede Love, Redeligen og Vel at betale beml. Rassmus Andersen eller hans Arfvinger til 11. Martij 89 med sin tilbørlig Rente Sex pro cento Vden schade og schadisløs i alle mader, Blifuer benv. 60 Sldlr. lenger hos mig eller mine Arfvinger paa Rente bestaaende end Rassmus Andersen og hans Arfvingers Villie og naade, Er ieg Forpligt dem Aarlig til huer 11 Martj at forrente med 6 procento som meldt er. Og huis ieg eller mine Arfvinger blivuer forsømmelig, Renten iche aarlig i Rette tid at Erlegge og afbetale, er Capitalen Vden Videre opsigelse forfalden at Erlegges, og ellers effter Et fierding Aars schrifftlig eller mundtlig opsigelse dem med effterstaaende Rente, Omkostning og schadegiæld at betale. Dette forskrefne lofuer og tilforpligter ieg mig ogh mine Arfvinger En for alle og alle for Een Ved Æhre tro og goede Lave at holde Rassmus Andersen og hans Arfvinger schadisløs i alle mader, Til bekrefftelse under min Egen haand og Zignete. Datum Ringkiøbing d: 5 Martj 1688. Peiter Peittersn: Mejland Eghd."

30. oktober 1691 (opsl. 100) Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Bertelsen i [Navr?], Niels Pedersen på Gaden, Thøger Olesen på Heden, Thue Eskildsen (Thue Eskesen) i Navr By, Jørgen Poulsen i Nederlund, Christen Mikkelsen i Dalgård, Jep Jensen i Bur og Lauge Madsen i Hvam.

- Christen Madsen ved Mejrup Kirke beviste med Christen Thomsen af Gam[melby?] og Clemend Sørensen af Mejrup Præstegård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Clemendsen i Løgvig for dom, anlangende gælds fordring som han bemældre Christen Madsen skyldig er. Så for retten fremstod bemeldte Christen Madsen og gav Peder Clemendsen til sag for 3 slettedaler 3 mark, for en plag han ham afkøbt og med resterer, og formente han burde samme 3 daler 3 mk. inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Peder Clemendsen blev 3de gange påråbt, og ej mødt, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

6. november 1691 (opsl. 100). Peder Madsen Busk i dommerens sted, Peder Nielsen Kastberg skriver. Otte mænd er Christen Andersen i Bur, Erik Christensen, Christen Jensen, Knud Christensen og Anders Jensen alle fire i Øster Bur, Niels Nielsen Perregaard, Iver Jensen i Bøgild og Jens Kjeldsen i Bøgild.

- Velagtbare Anders Nielsen, på ædle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, beviste med Peder Mortensen i Fousinggård og Laurids Jensen (Laurst Jensen) i Stadsbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Christensen i Navr Sogn, Jens Møller i Ølby, Niels Christensen i Skadborg, Christen Jespersen i Vesterkær (Vester Kjær) i Fousing sogn, envher til deres bopæl for dom, angående deres resterende skyld og landgilde. Så for retten fremlagde nemeldte Anders Nielsen en skriftlig restans så lydende: Restans på landgilde hos efterskrevne hans Kongl. Majst. bønder udi Lundenæs amt udi Hjerm Ginding herred, nemlig: Navr sogn: Vognstrup: Peder Christensen. Fousing sogn: Rugborg: Ole Nielsen påboede tilforn nu Jens Møller i Ølby Mølle;

Skodborg: Niels Christensen; Vesterkær: Niels Jensen tilforn påboede, nu Christen Jespersen. Dateret Ringkøbing den 4. november 1691, udi amtsforvalterens ædle Sr. Villads Andersens absens, Anders Nielsen. Og satte så i al dom og rette, og formente de indstævnedede burde samme deres med resterende inden 15 dage skadesløs at (opsl. 101) betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange pårånede, men intet fremvist dem til nogen befrielse. Er for retten afsagt: Såsom overbemeldte befindes lovligt at være indstævnedede, og intet i ringeste måder fremlægger dem til nogen befrielse imod samme restans, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende til Kongl. Majst. amtsforvalter, ædle Sr. Villads Andersen, inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide name efter loven.

- Jens Madsen i Trabjerg, på ædle Sr. Rasmus Andersens vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 23. oktober sidst, som blev læst og påskrevet. Dernæst irettelagde [han] en skriftlig restans så lydende: Restans for skyld og landgilde, for år fra 1. maj 1690 til årsdagen 1691, hos efterskrevne på det gods, efter højædle og velbårne Fru Anna Rommel, sal. kansler Hr. Peder Reedtz' forskrivning, som til brugelighed er søgt efter indførsel dateret 11. august 1690. Ginding herred: Haderup sogn: Egelund: Jens Christensen, Mads Sørensen, Laurids Pedersen; Over Feldborg By: Jens Henningsen, Jens Madsen, Christen Christensen Furboe, Mads Nielsen, Christen Madsen Skov ("Christen Madtzen Schau"), Peder Jensen, Clemend Poulsen. Borbjerg sogn: Hogager: Mikkel Jensen i Vesterbol, Peder Jensen, Simon Christensen; Abildholt: Jens Simonsen den part som er bebygget og han bebor. Sidstnævnte giver ingen arbejdspenge, samme gælder efterskrevne som ej heller har leveret deres skyld smør, nemlig: Enevold Nielsen i Egelund, Jens Jensen i Vesterbol og Christen Pedersen i Dueholm i Sevel sogn. Dateret Ringkøbing den 20. oktober 1691, Rasmus Andersen egen hånd. Og satte så overbemeldte Jens Madsen i al dom og rette, og formente de indstævnedede burde enhver deres med restrende skadesløs til deres gunstige gode husbonde inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var så dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Clemend Poulsen, smed i Over Feldborg, og irettelagde et fæstebrev så lydende: "Jeg Anne Rommel til Hundslund Kloster, salig kansler Hr. Peder Reedtz til Turebyholm, kendes og hermed vitterliggør, at jeg haver stedet og fæstet, og så hermed stedet og fæster Clemend Poulsen Smed, barnefødt i Trandum i Sevel sogn, som nogle år haver haft en af mine halvgårde udi Over Feldborg for visse afgifter, men nu steder og fæster det, som jeg herved stedet og fæster ham hans livstid, og skal han årlig give tolv slettedaler, som han skal levere dem hver påske, og hvis han ligger ud til skatten, skal ham godtgøres derudi, og skal han opbygge gården og holde den forsvarlig ved lige, som han agter at svare, og være mig og min fuldmægtig hørig og lydig. Og eftersom stemplet papir nu her på stedet ikke er at bekomme, lover jeg det at give når begæres. Datum Lergrav den 16. oktober 1685, salig Hr. Peter Reedtz' Anne Rommel." Og ydermere svarede bemeldte Clemend Poulsen, at han kan intet tåle at give mere end hans fæstebrev om formelder, og formente samme fæstebrev at blive gyldigt kendt. Er for retten afsagt: At de indstævnedede bør at betale til deres gunstige husbonde, deres med resterende skyld og landgilde, hvis de ej med lovlige kvitteringer kan afbevise, og det inden 15 dage skadesløs, eller lide nam efter loven. Angående Clemend Poulsens fæstebrev, ved jeg ej [at] påkende, men han at søge sin regres hos velbårne Fru Anne Rommel som det haver udgivet, såsom han ej det på sine tilbørlige steder haver fremvist, da indførslen sket er.

13. november 1691 (opsl. 101). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Pedersen Hvamgaard, Jens Kjeldsen Bøgild, Iver Jensen i Bøgild, Peder Lauridsen (Peder Lausen) i Hvamgård, Laurids Jensen (Lars Jensen) i Bursig, Peder Jensen i Øster Vemb, Mogens Lauridsen Brødbæk og Jens Madsen i Trabjerg.
- (Intet forrettet.)

20. november 1691. (opsl. 101). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Iversen, Jens Andersen, Peder Christensen, Peder Christensen (#2), Peder Christensen (#3) alle af Vemb, Christen Christensen i Hindkjær, Peder Nielsen og Christen Eriksen af Vemb.
- (opsl. 102) Sr. Theodosius Eliassen, på højædle og velb. Hr. oberst Svanevedels vegne, beviste med Bertel Sørensen Alstrup og Jens Madsen Overlund, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Påskesen i Geddal ("Giedild") for vidnes påhør og for dom at lide, angående at han ikke haver villet forføje sig til det sted Ragborg i Bur sogn som han haver stedet og fæstet, og talte med ham selv, så og hans hustru, som de samme tid efter velb. Hr. obersts befaling var med 2de vogne der, dem at ville afhente efter Peder Påskesens egen begæring. Dernæst fremkom for retten Mads Poulsen Overlund og vandt ved sjæls ed efter loven, at nu forleden tirsdag, var 8 dage [siden], var han i Geddal efter højædle Hr. oberstens befaling med bemeldte to vogne, og skulle have ført bemeldte Peder Påskesen med hustru, børn, gods og gode til hans fæstested Ragborg i Bur, men han ville ingenlunde med, hvorfor han måtte køre tilbage igen omsonst. Dernæst blev fremlagt en kopi af hans fæstebrev så lydende: "Kendes jeg mig underskrevne Herman Franz von Svaneveide, at have stedet og fæstet Peder Påskesen af Geddal, det sted udi Bur sogn som heder Ragborg ("Raborig"), og skal han samme sted nyde og beholde med alle sin rettighed hans livstid, med sådanne konditioner, at han årligen skal give mig deraf 3 rigsdaler, som er både for Kongl. Majst. skatter såvelsom også for ægt og arbejde, skyld og landgilde. Hertil haver jeg lovet ham, at fordi stedet er fra sin sæd, at han det udi dette første år, nemlig fra martini 1691 og til martini 1692, skal have det for 2 slettedaler, og siden nestkommende år fra '92 til '93 skal han have det for 3 slettedaler, men siden skal han som over står give årlig 3 rigsdaler, og disse penge skal til hver martini betales. At dette er ham således forundt bekræfter jeg med egen hånd, datum Sønder Vosborg den 3. oktober 1691.", og fandtes underskrevet: "Herman Franz von Svanevede". Dernæst blev fremlagt bemeldte Peder Påskesens underskrevne missiv af dato Geddal den 27. oktober 1691, [som] iblandt andet formelder, at han vedstår og bekender at han haver stedet og fæstet på højædle og velb. Hr. oberst Svanevedes gods efter indførte fæstebrevs indhold, med videre. Og satte bemeldte Theodosius i al dom og rette, og forment at såsom Peder Påskesen haver stedet og fæstet Ragborg i Bur sogn på velb. Hr. obersts gods efter hans fæstebrev og underskrevne missivs indhold, at han da bør og pligtig er samme bolig at antage og tilflytte, og foruden at erstatte velb. Hr. oberst samme proces' omkostning, og hvis han ej skulle ville flytte til samme sted, da videre at lide efter loven, og var dom begærende. Peder Påskesen blev 3de gange påråbt og ikke mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At Peder Påskesen bør at flytte til fornævnte bolig efter hans fæstebrev og missivs indhold, og være udi velbårne Hr. obersts vilje og nåde, og betale al processens omkostning, eller der for at lide efter loven som vedbør.

27. november 1691 (opsl. 102). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Christensen i Hindkjær, Niels Jensen i Øster Vemb, Iver Jensen i Bøgild, Christen Christensen i Hindkjær, Søren Mikkelsen i Vemb, Christen Pedersen i Bøgild, Niels Andersen i Savstrup og Enevold Thamsen i Hvam.

- Ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med Laurids Christensen (Laurst Christensen) i Struer og Laurids Nielsen (Laurs Nielsen) i Struer, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jacob Sørensen ved Struer, og talte mundtligt med ham selv, for dom for vold og ran og helligbrøde, for den overlast han haver gjort bemeldte Rasmus Nielsen forleden Mikkelsdag på Struer gade, samt og for dom på hans fæste for modvillighed, og for regnskab for hvis af Rasmus Nielsens tømmer og dæler han haver solgt og forkommet. Så irettelagde velbemeldte Rasmus Nielsen et tingsvidne her af tinget udstedt den 16. oktober sidst, som blev læst og påskrevet. Nok et synsvidne af samme dato.

- I lige måde [fremlagdes] et tingsvidne af Lemvig Byting udstedt den 13. november sidst, indholdende: "Næst otte mænd vundet haver, at de hørte og så velbem. Sr. Rasmus Nielsen fremlagde en skriftlig kaldseddel, som så melder: 'Lader jeg underskrevne kald og varsel give Jacob Sørensen i Struer for vidners påhør til Lemvigs Byting til i dag 14 dage, anlangende den overlast, vold og ran, han gjorde på mig på Struer gade forleden St. Mikkelsdag, da jeg kom fra først prædiken. Datum Kvistrup den 30. oktober 1691, Rasmus Nielsen Overgaard', som fandtes påskrevet samme dag og dato at være forkyndet for Jacob Sørensen i Struer, undertegnet af Laurids Christensen i Struerdal og Laurids Nielsen i Struer. Item fremkom kaldsmænd Jens Nielsen og Jep Olufsen Kjær her sammesteds, som ved ed efter loven tilstod, at de i dag, 8 dage [siden], mundtligt stævnedes Jens Nielsen Tømmermand borger her sammesteds, for sin sandhed her i dag at vidne, hvad klammeri Jacob Sørensen i Struer på Rasmus Nielsen på Kvistrup seneste Mikkelsdat øvede. Så fremstod for retten bemeldte Jens Tømmermand, og med oprakte fingre og ed efter loven vandt, at sidst forleden Mikkelsdag kom fornævnte Rasmus Nielsen til ham, efter at de begge var kommet fra Gimsing kirke på Struer gade, uden til Jacob Sørensens hus, og Mads Dalby gik hos ham. Da kom Jacob Sørensen ud til Rasmus Nielsen, og begærede han ville komme ind i hans hus og fly ham fred, thi Erik Olufsen i Vejrum og Christen Vildemoese (denne understreget) i Ausumgård sagde han de overfaldt ham derinde. Da sagde Rasmus Nielsen, da havde været bedre han havde gået udi kirken md hans hustru, og [ikke holdt] (opsl. 103) [så]dant uskikkeligt hus med slagsmål og drikkeri, og red så fra ham. Men som han var kommet noget hen, råbte Jacob Sørensen han skulle vie. Da holdte Rasmus Nielsen stille. Så kom Jacob gående til Rasmus Nielsen, og tog fat på hans klæder, og blev hans halsklud pågreben. Da slog Rasmus Nielsen ham over hans hoved med en pisk at værge sig fra ham. Idet blev Rasmus Nielsens halsklud revet i tre stykker og kastet på jorden af bemeldte Jacob Sørensen og kludebåndet blev aldeles borte, og blev Rasmus Nielsens kjole revet i stykker, og Jacob Sørensen drog ham af heste. Da tog Mads Dalby fat på Jacob Sørensen og slog ham til jorden, videre skade at hindre. Da løb Jens Tømmermand til at hjælpe Rasmus Nielsen, hvis fod sad i stigbøjlen endda, og redede den deraf da han lå på jorden, og hjalp ham så af den udrevne kjole, og da Rasmus Nielsen så var opkommet, drog han sin degn [daggert] ud. Da gik Jens Tømmermand til ham, han ej ville gøre nogen skade dermed, som og ej skete. Da opsamlende de det sønderrevne klæde som lå på jorden. Så kom Jacob Sørensen atter til Rasmus Nielsen gående. Da trak Rasmus Nielsen atter sin degn og bad Jacob Sørensen skulle blive fra ham. Da tog Mads

Dalby fat på Jacob og tumlede de så med hverandre, og så red Rasmus Nielsen fra dem. Dernæst fremkom for retten bemeldte Jacob Sørensen og fremlagde et skriftligt [indlæg] så lydende: 'K. M. byfoged i Lemvig, højagtbare og velfornemme Knud Lang. Såsom jeg underskrevne Jacob Sørensen til i dag til Lemvigs byting er indstævnet af min gunstige husbonde, ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup, for vidner at påhøre, anlangende en overlaster jeg skulle have gjort ham på Struer gade, da ved jeg ikke at have gjort ham nogen overlaster, og ej heller nogen mig sligt ved rette kan påvinde, men da han slog mig først oven på mit hoved med hans jagtpiskeskæft, og siden trak sin degn at ville have gennemstødt mig, nødtes jeg sligt ulykke ved andres hjælp både for ham og mig at afværge, dog ej af nogen vred hu, skylle min gunstige husbonde føre nogen andre vidne, begæres ydmygst hans K. M. allernådigste lov og vidner måtte anses, og Jens Snedker, som samme tid til stede var, som en fremmed (mens de andre vildige) måtte være den første mand, såsom de andre tilforn haver fundet. Begæres dette måtte læses, påskrives, indføres og mig igen tilstilles, samt genpart af hvis som passerer meddeles. Forbliver den gode Hr. byfogeds allerydmygst tjener, Jacob Sørensen, Struer den 12. november 1691'; hvorefter velbemeldte Sr. Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende. At således for rette passeret vidner vi under vores [hænder]. Datum ut supra."

- Endelig blev fremlagt en dom, udstedt af Hjerme Ginding herredsting den 7. november 1690, iblandt andet indholdende det, [at] Jacob Sørensen, af 2de vidnespersoner påvunden, er overbevist, at hans kone udtappede øl, mjød og brændevin til bønderne og skibsfolk, hvoraf huset var fuldt, som til et frit marked, og samme dag solgte Jacob Sørensen til Mourids Jepsen i Råst i Ejsing sogn to tønner salt, til Jens Jørgensen i Jedskov en tønne salt, og til Jens Pedersen i Fousingdal en tønne, og tog penge af dem, nemlig 19 mark for tønden. Og udi samme dom findes Jacob Sørensens indlæg, iblandt andet indholdende, at hans husbonde haver ladet forbyde ingen kro at ville have på sit gods med videre, etc., som Sr. Rasmus Nielsen begærede at ville have indført. Og satte så velbemeldte Rasmus Nielsen i rette, og forment at Jacob Sørensen, som så pludseligt uadvaret havde overfaldt ham, formedelst han som hans husbonde lastede hans skamfulde levned, som han med drukkenskab og prædikens forsømmelse begik, så han næppeligen skal kunne bevise at have været i kirke både for den tid og efter i 6 sammenfaldende uger, men altid holdt sådan søndagskro og prangeri, som ved tingsvidne af forleden år også er bevist, og således foragtet Kongl. Majst. lov og forordninger og sin husbondes advarsel, og ham derfor som en stratenføver overfaldet, hvorfor han formener, han enten bør at straffes på Bremerholm hans livstid, eller og bøde for vold og ran efter loven, så og for helligbrøde, for for sådan ulydighed at have sit fæste forbrudt og til en hvis dag, som dommeren vil ham forlægge, hans gods at kvittere, og inden tre uger at gøre ham regnskab og rigtig betaling for hvis han af hans tømmer og dæler, som han haver været overbetret, såvelsom hvis andet han ham kan skyldig blive, og denne så højforårsagede proces' omkostning at betale, hvorpå han var dom begærende. Jacob Sørensen blev 3de gange påstået, men hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod eller til at svare, hvorfor sagen blev opsat i 4 uger.

4. december 1691 (opsl. 103). Peder Madsen Busk i dommerens sted, Peder Nielsen Kastberg skriver. Otte mænd er Jens Kjeldsen i Bøgild, Iver Jensen i Bøgild, Christen Pedersen i Bøgild, Niels Pedersen ("NJells Pedersen") i Bisgård, Niels Mortensen i Bisgård, Peder Jensen i Hvam og Peder Lauridsen (Peder Laursen) i Rusborg.

- (Intet forrettet.)

11. december 1691 (opsl. 103). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Nielsen Kastberg (opsl. 104). Otte mænd er Christen Pedersen Hvamgaard, Mads Bertelsen i Hvam, Iver Jensen i Bøgild, Niels Pedersen i Hvam, Christen Pedersen i Bøgild, Christen Christensen i Hindkjær, Jens Kjeldsen i Bøgild.

- (intet forrettet.)

18. december 1691 (opsl. 104). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Jens Kjeldsen, Iver Jensen og Christen Pedersen alle tre i Bøgild, Peder Laugesen Hvamgaard, Niels Mortensen i Bisgård, Christen Pedersen Hvamgaard, Christen Christensen Hindkjær og Morten Christensen i Bisgård.

- Allerunderdanigst læst hans K. M. allernådigste benådning af dato 3. marts 1691, indholdende, at der årligt til byens opkomst og tiltagelse må holdes to markeder i Lemvig, nemlig det første på Gregorsdag den 12. marts og det andet på Luciadag den 13. december, og det med heste for fremmede, og andre varer for stadens indvånere, med videre.

- Thomas Poulsen i Blåbjerg, på højedle og velb. Fru Anna Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, fremstillede først 2de kaldsmænd, nemlig Mads Bertelsen i Hvam og Niels Jensen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Tarupgårds bønder og tjenere i Fousing, Ølby og Gimsing sogne, så og en del i Borbjerg sogn, enhver til deres bopæl, for dom angående deres med resterende skyld og langilde. Dernæst blev fremstillet 2de andre kaldsmænd, nemlig Peder Poulsen i Naltoft og Poul Olesen i Brandtbjerg, som ved ed i lige måder afhjemlede, at de samme tid, nemlig i går og i dag, 8 dage [siden], stævnedede alle Tarupgårds bønder og tjenere i Asp, Navr, Haderup og en del i Borbjerg sogn, i lige måde enhver til deres bopæl, for dom anlangende deres med resterende skyld og landgilde for indeværende år. Dernæst blev fremlagt en skriftlig restans så lydende: Restans over velb. Fru Anne Cathrine Friis, velb. salig Tønne Juels til Tarupgård, hendes tjenere i Hardsyssell i Hjerm og Ginding herred, for deres skyld og landgilde som rester for år 1691. Borbjerg sogn: Brandtbjerg: Poul Brand og rug af/til Borbjerg mølle, Mads Væver, Jens Lassens enke. Savstrup: Niels Jensen. Naltoft: Peder Poulsen. Pajbjerg: Villads Nielsen. Nørhvam: Jacob Bertelsen, Lauge Madsen, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen), Jens Thomassen, Mads Bertelsen. Sønderhvam: Christen Nielsens enke, Peder Christensens enke. Bøgild: Jens Iversens enke, Jens Kjeldsen. Bisgård: Niels Mortensen, Morten Bødker, Laurids Bisgaard, Niels Pedersen. Navr sogn: Niels Pedersen, Niels Thøgersen også af et bol endnu også til et gadehus. Asp sogn: Bastrup: Jens Christensen. Alstrup: Jacob Nielsen også af et gadehus. Østerby: David Olesen. Fousing sogn: Niels Christensen. Gimsing sogn: Mouridsgård (Moustgård): Niels Nielsen, Hans Nielsen. Østerby: Peder Gregersen, Margrethe Jacobsdatter af et hus. Hillersborg: intet. Ølby sogn: Østerby: Simon Pedersen. Vester Ølby: Laurids Smed. Nørby i Asp sogn: Jens Jensen. Vormstrup i Haderup sogn: Thomas Jensen og Villads Wormstrup. Dateret Tarupgård den 16. december 1691, Jens Poulsen egen hånd. Og satte Thomas Poulsen i rette, og formentede de indstævnedede burde samme deres med resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, og som en del mødte og sagde, at de havde ydet en del af hvis som udi restansen findes indført, og ikke fået kvittering, og en del ikke mødte, er sagen opsat i 3 uger.

(opsl. 105) "Til Jt megit glædelig og Lychsalig Nyt aars begyndelse."

8. januar 1692 (opsl. 105). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Jens Kjeldsen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Pedersen i Bisgård, Peder Jensen Heegaard, Mads Lauridsen (Mads Laursen) Hvamgaard, Niels Mortensen Bisgaard og Enevold Thamsen i Hvam.

- Jacob Sørensen ved Struer fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Peder Pedersen i Moustgård og Jens Christensen i Moustgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden onsdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup for vidnes pågør, angående bemeldte Jacob Sørensens liv og levnedforhold, om han noget der imod vil have at svare. I live måde samme dag stævnedede de menige sognemænd i Gimsing sogn, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for deres sandhedsvidne at aflægge angående Jacob Sørensens liv og levnedforhold. Ædle Rasmus Nielsen mødte, og svarede, at varsels mændene ikke navngav for ham hvorfor de ham hid stævnedede. Så for retten fremstod Niels Christensen ved Struer, og vandt ved sjæls ed efter loven, at han haver kendt Jacob Sørensen siden han kom til Struer og længere, og imidlertid haver han skikket og forholdt sig ærlig og vel, så han ved ham intet usømmeligt at beskylde. Rasmus Nielsen tilspurgte Niels Christensen, om han kunne nægte om Jacob Sørensen ikke kontinuerligt haver holdt kro så længe han haver boet der ved Struer med øl, mjød og brændevin, og ofte været drukken og gjort klammeri der i byen, hvortil Niels Christensen svarede, han havde aldrig set at Jacob Sørensen haver gjort nogen klammeri, men øl og brændevin haver han altid haft i huset, ligesom hans formand før ham. Dernæst fremstod Christen Christensen i Østerby, og vandt ved sjæls ed, at han haver kendt Jacob Sørensen i 40 år, og imidlertid haver han skikket sig ærlig og vel, søgt kirken og Guds hus, så han ved ham intet utilbørligt at beskylde i nogen måder. Rasmus Nielsen tilspurgte Christen Christensen om han vidste, hvor mange gange Jacob Sørensen haver været i kirken fra den 16. september og til han var fadder til Laurids Torgaards (Laurs Toergaards) barn, hvortil Christen Christensen svarede at så tit han havde været der, da havde Jacob også været der. I lige svorne ed fremstod Jens Christensen Broe, og vandt ligesom Christen Christensen før ham vundet [haver], at han vidste ikke at Jacob Sørensen havde gjort noget utilbørligt udi [nogen] måder. Hans Nielsen i Moustgård vandt, at han havde kendt Jacob Sørensen på ellefte år, og imidlertid haver han aldrig set at Jacob Sørensen haver gjort noget ondt, ikke heller ham, og vidste ham intet at påsige end alt ære og godt. Mads Nielsen, Christen Iversen, Anders Sørensen, Laurids Nielsen alle fire ved Struer, Christen Christensen ved kirken, Anders Hundsballe, Christen Nielsen Nørgaard, Gregers Pedersen, Christen Pedersen i Trudsø, Anders Trudsø, Christen Hillergborg, Laurids [...] Kusk og Laurids Torgård vandt i lige måder ord fra ord, ligesom Hans Nielsen i Moustgård og de andre før dem vundet haver, og råbte alle enstemmende, at de aldrig kan give Jacob Sørensen så godt et vidne at de jo ville give ham det bedre. Og tilspurgte Jacob Sørensen en del af de tilstedeværende herredsmænd, om de havde ham noget utilbørligt at beskylde, enten i en eller anden måde, hvortil de svarede alle enstemmende, at de vidste ham intet andet at påsige, end det ærligt og kristeligt var. Niels Nielsen i Perregård, Jens Poulsen Obitsø, Mads Bertelsen i Hvam, Jens Svenningsen i Flæng, Jacob Alstrup, Ole Sørensen i Hajsland, Hans Smed i Hansbjerg og

mange glere, råbte alle enstemmende som før indført. Og var så Jacob Sørensen herefter tingsvidne begærende.

- Jens Poulsen Obitsø, på højædke og velbårne Fru Margrethe Reedtz til Rydhave, såvel og hendes fuldmægtig Sr. Hans Harders vegne, beviste med Mads Svendsen og Bertel Nielsen, begge af Ryde sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden onsdag, var 3 uger [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Thomas Feld i Hasselholtgård for dom, angående hvis han kan være husbonden skyld[ig], såvel fra Hans Harder, for hvis han kan være ham skyldig, så og for hvis videre han kan have ham at tiltale, så og for dom på hans fæste.

- Ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 27. november sidst med behørig dokumenter, som blev læste og påskrevne, angående den sag imellem ham og Jacob Sørensen ved Struer, og efter forrige irettesættelse forment, at Jacob Sørensen bør efter lovens 6. bogs 9. kapitels 2. og 24. artikler; 14. kapitels 10. artikel; og 15. kapitels 2. og 19. artikler, at bøde for overlast og hærværk 3de 40 lod sølv, og for hans kjortel og hans halsklud han rev i stykker, item hans kludebånd som han rev af hans hals, som var 8 alen fransk bånd udi, og havde kostet en sletdaler, at bøde for ran, igæld og tvegæld, og 3 mark efter loven, og for helligbrøde, at bøde efter lovens 6. bogs 3. kapitels 1. og 2. artikler, og for sin modvillighed imod sin husbonde at have sit fæste forbrudt; hvorpå han endnu som tilforn var dom begærende. Her imod at svare mødte Jacob Sørensen ved Struer, og irettelagde et indlæg dateret Struer den 8. januar sidst, dernæst præstens attest af Hjerm sogn dateret 16. december 1691, i lige måde en attest og kvittering af velvisse Hr. Christen Nielsen (opsl. 106) [i?] Holstebro udgiven den 28. december 1691. Endelig blev fremlagt et udtog af Kongl. Majst. tingbog til Refs herredsting passeret den 13. april 1672, hvilke samtlige blev læst og påskrevne, og videre skal blive indførte. Da så sagen synes at være ærrørig og dertil efter loven behøves otte dannemænd med dommeren derudi, blev opnævnt Mads Poulsen i Overlund, Gregers Nielsen i Ølby, Jens Jørgensen Skikkild, Peder Birkild, Mads og Peder Laugesen Hvamgaard, Enevold Thamsen i Hvam og Peder Kvistgaard med dommeren derudi at dømme. Mads Poulsen Overlund mødte på egne og samtlige domsmænds vegne, og begærede at sagen måtte blive opsat i 14 dage, på det de med desto større flid dokumenterne kunne igennemlæse, hvilket og af begge parter blev bevilget, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

15. januar 1692 (opsl. 106). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Thamsen i Hvam, Jørgen Brødbæk, Lauge Madsen i Hvam, Jacob Bertelsen i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard, Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Mortensen i Bisgård og Christen Pedersen i Bøgild.

- Sr. Hans Harder fra Rydhave, på egne så og hans velb. husbonde Fru Margrethe Reedtz hendes vegne, efter kald og varsels afhjemling i dag 8 dage gav først Thomas Feld i Hasselholtgård til sag på hans velb. husbondes vegne for resterende skyld og landgilde (...) og forment han samme resterende burde inden 15 dage at betale eller lide nam, og derforuden for han ej i rette tide haver betalt, at have sit fæste forbrudt efter loven, og var dom begærende. Thomas Feld blev 3de gange påråbt og ej mødt, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Ydermere satte fornævnte Hans Harder i dom og rette med saggivning til Thomas Feld for 9 daler 4 skilling som han ham skyldig er, med formening han dem burde skadesløs med sagens anvendte bekostning inden 15 dage at betale, og var dom begærende. Blev og opsat i 14 dage.

22. januar 1692 (opsl. 106). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd: Iver Jensen i Bøgild, Christen Pedersen i Bøgild, Jens Kjeldsen i Bøgild, Niels Mortensen i Bisgård, Villads Nielsen i Pajbjerg, Lauge Madsen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam og Enevold Pedersen i Hajsland. - Thomas Poulsen i Blåbjerg, på højædle og velbårne Fru Anna Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, irettelagde en skriftlig restans af dato 16. december 1691, som findes indført fol. 90-91, og som sagen i 3 uger haver været opsat, var han efter forrige irettesættelse dom begærende. [De indstævne]de blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom overbemeldte Tarupgårds bønder og tjenere begindes lovligt at være indstævne, og intet fremlægges dem til nogen befrielse, ved jeg ej rettere derudi at kende, end de jo enhver [deres] med resterende bør til deres gunstige husbonde skadesløs inden 15 dage [at] betale, eller der for lide name efter loven. - Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup fremlagde en opsættelse her af tinget den 27. november sidst, angående det klammeri imellem ham og Jacob Sørensen ved Struer, med dens påskrift samt behørig dokumenter, som blev læste og påskrevne, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte i retten Jacob Sørensen ved Struer og irettelagde et parti dokumenter, som for tidens kortheds skyld og ondt vejrlig ikke så hastigt kunne blive indført, findes fol. ____, og efter at samtlige dokumenter var blevne læste og påskrevne, og de otte domsmænd som fogden havde opnævnt med ham at dømme, som findes indførte fol. 92, var forsamlede; da formedelst mange deres forbøn blev sagen venligt og vel forligt, så parterne tog hverandre i hånd, og Jacob Sørensen lovede så sin kontrakt at efterleve, og var tingsvidne begærende.

29. januar 1692 (opsl. 106). Peder Madsen Busk i dommerens sted. Skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Enevold Pedersen i Hajsland, Christen Pedersen i Bøgild, Peder Laugesen Hvamgaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen i Hvam og Peder Christensen fra Kvistrup.

- Thomas Poulsen i Blåbjerg, på højædle og velbårne fru Anna Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, beviste med Hans Nielsen i Moustgård og Peder Pedersen i Moustgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævne ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup for dom, anlangende et halvt hundrede dukater, efter hans udgivne revers til Fru Ingeborg Juel og Barbara Juel. Så irettelagde bemeldte Thomas Poulsen en skriftlig revers på ½ rigsdalers papir så lydende: "Såsom velbyrdig Fru Ingeborg Juel, sl. Thyge Bülow ("Thyge Belous") til mig haver afstanden, tillige med Kvistrup Gimsing kirketiede, da når den felb. Frue mig tilstiller hendes fæstebrev på samme tiende, skal fæstepengene som hun haver udgivet hende igen vorde betalt, såvelsom den discretion jeg til Sl. Fru Elisabeth Friis' arvinger, nemlig velb. Frue Ingeborg Juel og Barbara Juel på halvtredjesindstyve dukater udi købet, har udlovet, skal og rigtig vorde dennem betalt når jeg efter købekontrakten bekommer skøde på Kvistrup. Actum Tårupgård den 30. marts 1681. Rasmus Nielsen Ourgaard" (opsl. 107) [Så] satte Thomas Poulsen på sin velbårne husbondes vegne i al dom og rette, og formente ædle Rasmus Nielsen burde samme 50 dukater skadesløs inden 15 dage at betale; og var dom begærende. Her imod at svare mødte Rasmus Nielsen til Kvistrup og formente, at som samme penge var en foræring udlovet formedelst de skulle snart og vel befordre ham til god endelighed med skøde og andet hvis ham lovet var, og derfor ikke betales førend alting om deres køb var kommet til god endelighed; Item var og for Gimsing Tiende Fru Ingeborg Juel ved Kvistrup køb til ham afstod hendes

livstid, som hun i fæste havde, efter hendes til ham givne fuldmagt, lydende: "Kendes jeg Ingeborg Juel, Sl: Thyge Bülow's ("Tyge Belous") til Frstrup, at jeg haver ombudet og befuldmægtiget velfornemme Rasmus Nielsen på Kvistrup, på mine vegne, at annamme og oppebære Gimsing Kirketiende på kjærven af samtlige sognemændene, som jeg min livstid i fæste haver, og deraf i rette tider clarere dets sædvanlige årlige afgift og Kongl. kontributioner på tilbørlige steder, så jeg for alle dets udgifter bliver friholdt i alle måder, hvorimod han og for videre regnskab til mig eller mine arvinger skal være kravesløs i alle måder. Datum Tarupgård den 30. marts 1681. Sl: Thyge Bülow's gterladte Ingeborg Juel"; og beklagede Rasmus Nielsen sig over den gode frue, at alligevel han gav hende 10 rigsdaler forud af den prætenderende foræring, så haver hun dog siden afstået samme tiende til Sr. Christen Linde, som han til Volstrup lader annamme, hvilket er ham og hans fattige hjenere der i sognet til stor skade og fortræd for mange snese daler. Dernæst fremviste Rasmus Nielsen salig Tønne Juels købekontrakt, som meldte at have solgt ham Kvistrup med dets bygning og hvad der derudi findes, mut og nagelfast, item at han lovede for sig og sine arvinger at give Rasmus Nielsen et nøjagtigt og sædvanligt skøde, så og holde ham uden skade med mere dens indhold. Hvor imod Rasmus Nielsen beklagede sig, at de havde borttaget en jernbilæggekakkelovn, som i mælkestuen stod indmuret, og ikke heller han noget nøjagtigt skøde haver kunne bekommet førend på 8de år efter købekontrakten, men tvært imod dens indhold forårsaget ham en stor ophold og vidtløftig proces, ladet tildømme alle Struer huse at svare dem imod udgaven hånd og sehl, så han med stor omkostning med syn og videre Kongl. kommissarier og tvende gange til Højesteret sådanne vidtløftige trætter med dem haver måtte udstå, som haver kostet ham over 600 rigsdaler foruden anden forsømmelse og skade ham i så mange år derved er tilføjet, og derimod ej bekommet til omkostning, uden 80 rigsdaler ham af Højesteret er tildømt; og fremlagde en kommissarieforretning af dato 9. juli 1683 lydende i sin slut: "[...] hvad de huse ved Struer angår, da såsom de udi salig Axel Juels lodseddel findes indført in margin hos seglet (uberegnet), og at disse såvelsom de i adskillige andre dokumenter i denne vores forretning før her indført for gadehuse, og på Rasmus Nielsens gårds grund beliggende, kan ej andet kendes end de, såvelsom alle de overbemeldte tingsvidne omformeldte, enhver at følge de gårdsgrunde som de findes at stå på. Det bol ved Gimsing Kirke, som i bemeldte salig Axel Juels lodseddel findes indført for landgilde: Oluf Nielsen en ørte byg, 3 tønner havre, 1½ snes ål, som alt bør at følge Sr. Rasmus Nielsen for samme landgilde, og velb. Tønne Juel, efter sin købekontrakt, at give velfornemme Rasmus Nielsen et forsvarligt forsvarligt (sic) fornøjeligt skøde, og sig efter sin kontrakt i alle måder at forholde"; var underskrevet og forseglet af velb. Erik Rodtsteen, Jørgen Lykke, Otto Friis og Palle Dyre, hvilken kommissariedom funderede på Tønne Juels købekontrakt ikke heller blev efterlevet, men af Tønne Juel selv til Højesteret indstævnet, hvilken dom her og blev fremlagt, meldende i sin slutning som følger: "Kommissariernes dom bør i alle sine ord og punkter at stå ved magt, og sl. Tønne Juels arvinger pligtig at være, at give Rasmus Nielsen uden videre ophold, efter den med ham oprettede købekontrakt, et fuldkomment, nøjagtigt og forsvarligt skøde på Kvistrup Gård og dens tilliggende, og der foruden at levere til bemeldte Rasmus Nielsen alle de breve og dokumenter, som kontrakten omformelder. I det øvrige bør sl. Tønne Juels arvinger at betale vederparten for den på processen anvendte bekostning, halvhundrede rigsdaler"; Ikke desmindre haver de gode Fruer fremdeles kontinueret i deres modvillige forsæt med skødets forholdelse, indtil han igen år 1688

måtte lade dem til Højesteret indstævne, og dererlangede på ny højesteretsdom over dem af dato 5. december 1688, som her blev fremlagt, lydende i sin slutning: "Afgangne Tønne Juels arvinger bør efter højesterets forhen ergangne dom, give Rasmus Nielsen et fuldkomment og nøjagtigt skøde på Kvistrup Gård og tilliggende gods, og udi samme skøde især indføre og specificere de omtvistede gadehuse, ligesom de udi sl. Tønne Juels til Rasmus Nielsen udleverede og med egen hånd underskrevne jordebog af dato 29. marts 1681 findes indført. I det øvrige bør afg. Tønne Juels arvinger at erstatte Rasmus Nielsen den på processen anvendte bekostning med 30 rigsdaler"; Og beklagede Rasmus Nielsen at han endda imod fornv. højesteretsdoms slutning blev opholdt, og ikke bekom deres skøde førend 11 måneder efter, den 12. november 1689, hvilket skøde i blandet andet formelder, at de haver skødet ham Ausumgårds [ladegård] (opsl. 108) [un]der Kvistrup Hovedgård, hvilket han beklagede de ham ikke således haver [...]et frelset, men den at være dømt fra sin skattefrihed og ikke under hovedgårdens takst at må passere, hvorom han fremlagde de høje herrers på det Kongl. Skattekammers decision og restans under Hr. amtsforvalter Villads Andersens hånd, formeldende blandt andet, at der udi Rentekammeret for matrikulens indrettelse er indleveret jordebøger på den for en aparte liden hovedgård, angiven af 12 tønder hartkorn, og kan derfor ikke under hovedgården således passere, men forholdes med efter den 24. posts videre decision, skatterne deraf beløber fra 1. januar 1683 til 1. juli 1690 penge = 240 rigsdaler, 3 mark, 11 skilling, hvorpå fandtes afskrevet af Rasmus Nielsen at være betalt 80 rigsdaler den 27. maj sidst forleden, med påskrift eksekutanten til videre at afvige, hvilke fornævnte dokumenter alle her for retten er læst og påskrevne; hvoraf Rasmus Nielsen formener klarlig nok at være bevist, at ham ikke var holdet eller efterkommet enten købekontrakten eller skøde, uden hvis han er med største besværing og omkostning dem ved løb og ret havet måtte tiltvinge, hvorfor han formener den fornævnte prætenderende foræringsrest bør at have forbrudt, og ingen rettighed have den at fordre, førend de haver skaffet ham den jernkakkellovn, item Gimsing tiende, eller restitution for den, så og skaffet ham Ausumgård så fri for magasin- og matrikelskatter, som den var, da de ham den solgte for en fri ladegård under Kvistrup Hovedgård efter deres skødes formelding, som af de gode Fruer selv er underskrevet, eller gjort ham billig fornøjelse og forsikring for de forhen resterende og herefter påværende magasin- og matrikelskatter, så at han kan blive skadesløs holden efter deres skødes formelding, og erstatte ham hvis ubillig forårsagede omkostning, som ham imod købekontrakten er tilføjet, og alting samme køb angående er kommen til en god og billig endelighed; hvorpå han var dom begærende. For nogle årsagers skyld blev sagen opsat i 14 dage.

- Velfornemme Sr. Hans Harder, ridefoged på Rydhave, på sin velbårne husbonde Fru Margrethe Reedtz hendes vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 15. januar sidst, angående Thomas Feld i Hasselholtgård, hans resterende skyld og landgilde, som blev læst og påskrevet. Og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Thomas Feld mødte, og havde aldeles intet i nogen måder sig til befrielse, eller vidste intet der imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom Thomas Feld i Hasselholtgård befindes lovligt at være indstævnet, og intet i ringeste måder fremlægger sig til nogen befrielse, da ved jeg ej rettere derudi at kende, end han jo bør samme resterende landgilde til hans gunstige velbårne husbunde skadesløs inden 15 dage at betale eller lide nam; og formedelst han det ej i rettere tide haver ydet, da hans fæste at have forbrudt efter loven.

- Endnu Sr. Hans Harder, på sine egne vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 15. januar, angående 9 slettedaler 4 skilling som Thomas Feld i Hasselholtgård ham skyldig er, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte Thomas Feld, og sagde at Hans Harder aldrig havde lånt ham nogen penge, men ville ej fragå han jo havde udlagt dem for ham til husbonden. Er for retten afsagt: At såsom Thomas Feld ej fragår, men ikkun med undskyldning sin sag besmukker, at Hans Harder han ingen penge haver lånt, og ej befalet ham nogen penge at udlægge, da ved jeg ham ej at befri, men han bør samme 9 slettedaler 4 skilling skadesløs til Hans Harder at betale, og det inden 15 dage, eller lide nam efter loven, og det med sagens derpå anvendte bekostning.

5. februar 1692 (opsl. 108). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Mads Laugesen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam, Lauge Madsen i Hvam, Christen Christensen Hindkjær, Niels Mortensen Bisgaard, Niels Pedersen Bisgaard, Christen Christensen i Risum og Jens Kjeldsen i Bøgild.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om skatternes påbud udi Danmark for året 1692, dateret København den 5. januar 1692.

12. februar 1692 (opsl. 108). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Enevold Pedersen Hajsland, Peder Jensen Heegaard, Lauge Madsen i Hvam, Jens Kjeldsen i Bøgild, Iver Jensen i Bøgild, Christen Pedersen i Bøgild og Niels Pedersen Bisgaard.

- Thomas Poulsen i Blåbjerg, på sin velb. husbondes vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget den 29. januar sidst, angående 50 dukater som ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup skal efter udgivne revers være skyldig til salig Axel Juels arvinger, hvilken opsættelse blev læst og påskrevet. Her imod at svare mødte i retten Rasmus Nielsen til Kvistrup, og fremlagde en vidimeret kopi på 50 rigsdaler, som i 3de terminer er betalt (opsl. 109) [og som] videre i akten skal blive indført, foruden 2 randforgylde sølvknapper [...] 2 rigsdaler og en bog kaldet "Lifsens Evne" 4 mark, [som] Fru Ingeborg Juel bekommet haver. I lige måde fremlagde [han] endnu salig Tønne Juels købekontrakt på Kvistrup dateret 29. marts 1691, hvorudi Tønne Juel haver forpligtet sig og sine arvinger, når betaling for Kvistrup sket var, at give Rasmus Nielsen et nøjagtigt og sædvanligt skøde, på hvilken kontrakt findes således afskreven: "Endnu haver velfornemme Rasmus Nielsen indløst obligationerne og betalt resten efter denne kontrakts formelding, så at kontrakten hermed i alle måder er fuldbyrdet og for betalingen rigtig kvitteres, datum Viborg den 18. marts 1682, Tønne Juel egen hånd"; Og formente Rasmus Nielsen, at såsom hans her irettelagde revers han ikke tilholder den ommeldte discretion at betale, førend når han efter købekontrakten bekommer skøde på Kvistrup, som skulle have været givet ham da kontrakten er fuldbyrdet til den 18. marts 1682, som han da ikke efter dens formelding haver bekommet, og kan derfor ikke efter den dag sin revers (som da er forbrudt) mere være tilforbunden, efterdi han ikke noget skøde efter kontraktens termin bekom, men ikke førend på 8de år derefter den 12. juli 1689, da han med vidtløftigt processer, både med kommissionsdom og 2de højesteretsdomme, som førhen fremviste er, dem skøde haver aftvunget, som haver kostet ham over 600 rigsdaler at tilvejebringe; Formener derfor for denne deres tiltale fri at være, og gave regres til dem for hvis de af fornævnte discretion bekommet haver; hvorpå han var dom begærende. Såsom ædle Rasmus Nielsens revers in original ikke her i dag for retten findes, da for dets og videre årsags skyld er sagen optagen til doms [om] 14 dage.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Struer og Peder Christensen tjenende på Kvistrup, som afhjæmlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jacob Sørensen ved Struer, og talte med ham selv, for vidnes påhør og spørgsmål angående det forlig, som skete her på tinget i dag [for] 9 uger [siden] mellem ham og hans husbonde Rasmus Nielsen, om den overlast han gjorde ham forleden St. Mikkelsdag på Struer gade. I lige måder samme tid stævnedede de hid til i dag for deres sandhedsvidne om samme forlig: Gregers Nielsen i Ølby, Peder Andersen Kvistgård i Vejrum, Jens Jørgen[sen] Skikkild (Jens Jørgensen Skikkild) i Vejrum, Mads Poulsen i Overlund og Peder Nielsen i Birkild; de andre tre mænd kunne for dagens korthed ikke blive stævnet, nemlig Enevold Thamsen i Hvam, Mads og Peder Laugesen Hvamgaard. Så for retten fremstod Gregers Nielsen og [...] ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at som han på onsdag sidst forleden, var tre uger [siden], var på Kvistrup hos Sr. Rasmus Nielsen, tillige med en anden god ven, på Jacob Sørensen ved Struer hans vegne, efter ombedelse, at tale og handle med ham og hans havende sag imod fornævnte Jacob Struer, i meening at få det forliget og bilagt, men som Rasmus Nielsens skriftligt opsatte koncept derom udi nogle poster syntes for Jacob Sørensen for strenge, og han ej selv var derhos, sit samtykke jo derom at give, blev desårsag ingen endelig slutning da derom afattet, men fredagen næst efter, som var i dag 3 uger [siden], ved tinget som retten holdtes, efter at både Sr. Rasmus Nielsen og Jacob Sørensen blev tilspurgte og tilskyndede til forligelse og sagens beroing, da rakte velb. Rasmus Nielsen fornævnte Gregers Ølby det førømmeldte opsatte koncept, hvilket han igen leverede Rasmus Nielsen, med begæring han nogle af de for strenge synende poster ville forandre, som han og fjorde, og en gang efter anden med en pen udstrøg derudi, og end fremdeles leverede Gregers Nielsen den igen, for Jacob Sørensen den at oplæse, som og i mange godtfolks påhør og nærværelse for Jacob Sørensen blev oplæst og fremdeles til skriveren overleveret på trygt papir at renskrive, dog ej at kunne gøre sin ed, at Jacob Sørensen sagde nej eller da dertil, men Rasmus Nielsen bekom af Jacob Sørensen 10 rigsdaler, og ikke han hørte Jacob Sørensen da noget disputerede imod samme opsats, og kunne ej nægte, at han jo siden efter Sr. Rasmus Nielsens begæring var hos Jacob Sørensen med den på trygt papir renskreven, tillige med koncepten, og begærede han den ville underskrive, men veg sig derudi formedelst han syntes nogle af posterne var ham alt for strenge, dog han befandt intet derudi forandret siden den blev skriveren leveret at renskrive. I live svorne ed fremstod for retten Peder Andersen Kvistgård og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Gregers Nielsen før ham vundet haver; og var så Sr. Rasmus Nielsen herefter tingsvidne begærende.

- Rasmus Nielsens vidimerede kopi udi næste sag lydende: "På den discretion velfornemme Rasmus Nielsen mig efter sin udgivne seddel lovet haver på Kvistrup køb, haver jeg annammet ti rigsdaler, for hvilke fornævnte 10 rdlr. hermed kvitteres. Datum Viborg den 18. marts 1682. Ingeborg Juel egen hånd. -- Haver jeg annammet af Rasmus Nielsen på Kvistrup penge ti rigsdaler, på den discretion som han på Kvistrup køb udlovet haver, for hvilke fornævnte 10 rigsdaler hermed kvitteres. Datum Viborg den 18. marts 1682. Barbara Juel egen hånd. -- Haver jeg underskrevne annammet af Rasmus Nielsen på Kvistrup tredive rigsdaler på den discretion, som [hans] (opsl. 110) på Kvistrup køb efter sin revers udlovet haver, for hvilke 30 rigsdaler jeg hermed på min kærestes vegne tilbørlig for kvitterer. Datum Bjørnsholm den 29. juli 1682. Niels Juel

Axelsen (Niels Axelsen Juel) egen hånd. -- Dette at være rigtig efter originalerne bekræfter jeg med egen hånd, datum Kvistrup den 12. februar 1692, Rasmus Nielsen Ourgaard."

19. februar 1692 (opsl. 110). Peder Madsen Busk i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Iver Thamsen i Hvam, Peder Jensen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Peder Jensen i Hvam (#2), Niels Pedersen Bisgaard, Enevold Thamsen i Hvam og Lauge Madsen i Hvam.

- På ædle højagtbare Rasmus Nielsen til Kvistrup hans vegne præsenterede for retten hæderlige Mourids Mikkelsen på fornævnte Kvistrup og beviste med Søren Knudsen på Kvistrup og Laurids Christensen i Struerdal, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jacob Sørensen i Struer for dom, og talte med hans hustru, anlangende den overlast, ran og helligbrøde han gjorde på sin husbonde, fornævnte Rasmus Nielsen, forleden Sankt Mikkelsdag på Struer gade, så og for dom for hans regnskabs klarering, for tømmer, lægter og dæler, og dets bevisers leving, med hvis han derpå kan skyldig blive, samt for dom på hans fæste for uludighed og modvillighed. Så irettelagde fornævnte Mourids Mikkelsen et tingsvidne udstedt her af tinget forleden 12. februar, nok et tingsvidne af forleden 16. oktober, og et synsvidne af samme dato, samt et tingsvidne af Lemvigs Byting den 13. november sidst forleden, som her i dag blev læste og påskrevne, og videre i akten skal blive indførte. Nok irettelagde [han] en underskreven og forseglet opsættelse her af tinget den 27. november næst afviget, hvorudi var indført et tingsvidne her af tinget udstedt den 7. november 1690, blandt andet indholdende, det [at] fornævnte Jacob Sørensen af 2de vidnespersoner er påvunden og overbevist, at hans kone udtappede øl, mjød og brøndevin til bønder og skibsfolk, hvoraf huset var fuldt som til et frit marked, og samme helligdag solgte Jacob Sørensen til Mourids Jepsen i Råst i Ejsing Sogn to tønner salt, til Jens Jørgensen i Jedskov en tønne salt, og til Jens Pedersen i Fousingdal en tønne salt, og tog penge af dem, nemlig 19 mark for tønden, og udi samme findes indført Jacob Sørensens indlæg, i blandt andet [ommel]dende, at hans husbonde haver ladet forbude, ingen kro at ville have på sit gods; Og forment Mourids Mikkelsen, at såsom her med tingsvidne bevises, at Jacob Sørensen ikke haver villet holde som underskrevet det forlig, som ham her på tinget forleden 22. januar for mange godtfolks forbøns skyld af Rasmus Nielsen blef samtykket, ikke heller den i ringeste måder, enten med hans regnskabs klarering eller dets bevisers levering efter Kongl. Majst. lov pag. 424, haver villet efterleve, i hvor ofte det af ham er begæret, men allerede siden på ny søgt Rasmus Nielsen, mere modvillighed og fortræd at tilføje, hvoraf klarlig kan ses, han må have i sinde sin husbonde videre modvillighed og overlast at gøre, såsom han forhen efter fremlagde tings- og synsvidner allerede gjort haver. Satte derfor udi rette og forment, at som Jacob Sørensen så pludselig uadvaret haver overfaldt sin husbonde efter tingsvidners formelding, formedelst han lastede hans ulempe, som han med drukkenskab, krophold og prædikens forsømmelse imod Kongl. Majst. allernådigste lov og forordninger og hans husbondes forbud, modvilligt haver begået, bør at bøde for overlast, og hans klæder han haver i stykker revet, efter lovens 6. bogs 9. kapitels 24. artikel [med] trende 40 lod sølv, så og for ran for hans halskludsbånd som var 8 alen fransk bånd udi kosten 1 daler, efter lovens 6. bogs 15. kapitels 2. og 19. artikler, at give igæld og tvegæld, og bøde sine 3 mark; og for jordskue efter samme bogs 7. kapitels 8. artikel, at bøde trende 6 lod sølv, og

for helligbrøde efter lovens 6. bogs 3. kapitels 1. og 2. artikler, 3 lod sølv, og uden videre modvilligt ophold levere ham alle hans regnskavers tilhørende beviser, og hvis han derpå med rette skyldig bliver, inden 15 dage at betale, og for begåede ulydighed og modvillighed imod sin husbonde, efter lovens 3. bogs 13. kapitels 1. og 2. artikler, at have sit fæste forbrudt, og inden 1. maj førstkommende at forføje sig af hans gods, og imidlertid at stille ham nøjagtig borgen(?) for hvis videre overlast, skade eller modvillighed ham eller hans gods af ham kan tilføjes, eller bøje (bøde) for sig selv med kroppen; hvorpå han var dom begærende. Jacob Sørensen blev 3de gange påstået, men hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen blev opsat i 4 uger.

- Gregers Nielsen i Vester Skovlending i Sahl sogn fremlagde en skifterregistrering så lydende: "År 1691 den 14. december var vi efterskrevne mænd efter begæring, Søren Jensen udi Vestergård i Sevel, på sin velbårne husbondes vegne, Jomfru Cathrine Akaleye ("Catarina Ackaleje") til Stubbergård, vurderingsmænd var Jep Christensen udi Skovlending og Christen Christensen udi Svenstrup Hovgård i Vester Skovlending (opsl. 111), [og] holdte et rigtigt skifte og vurdering efter den salig mands død, Niels Mortensen [...] der sidst påboede. Først udi boens midler... (registrering og vurdering af boet...) ...Hvis korn som fandtes syntes næppe at kunne tilstrække tilgårdens fornødenhed til Voldborgdag. Da boens midler var takserede og vurderede, tilspurgte vi Gregers Nielsen såvelsom Jep Nielsen og hans søster Maren Nielsdatter, om det var dem bevidst, at det var mere udi boet, som bør at registreres, hvortil de svarede allesammen Nej. Efter at boets midler var vurderede og takserede for rede penge 169 slettedaler 9 skilling, derfra taget til hans Kongl. Majst. skatter 20 slettedaler, til hans søster Maren Nielsdatters løn for fire års tjeneste 20 slettedaler, til gårdens brøstfældighed 40 slettedaler. Det andet udlagt til husbondens skyld og landgilde for indeværende år 30 slettedaler, og ikke kunde boets midler tilstrække, så at nogen af de søskende kunne tilfalde nogen arvelod, enten efter fædrene eller mødrene. Hvilket så at være udi al sanhed vil vi være videre gestændige når behov gøres. Søren Jensen egen hånd"; og stod begge vurderingsmænd til vedermålsting, og stadfæstede at det således passeret var; og var så Gregers Nielsen derefter tingsvidle begærende.

26. februar 1692 (opsl. 111). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Iver Jensen i Bøgild, Niels Pedersen Bisgaard, Christen Pedersen Bøgild, Jens Madsen i Trabjerg, Knud Jensen i Hasselholt, Jørgen Christensen Brødbæk og Peder Jensen Heegaard. - Thomas Poulsen Blåbjerg, på ædle og velb. Fru Anna Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget den 29. januar sidst, angående den sag imellem hende og ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup, anlangende de 50 dukater som fornævnte Rasmus Nielsen udlovet haver efter hans udgivne obligation af dato 30. marts 1681, som blev læst og påskrevet, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: Såsom her fremlægges ædle Rasmus Nielsens forskrivning in originali under hans egen hånd, ukasseret i alle måder, og intet nøjagtigt herimod fremlægges til nogen svækkelse, uden allene en vidimeret kopi under Rasmus Nielsens hånd, og ej original som vel burde her fremvises, da ses ej Rasmus Nielsen at kan befries, men til sin forskrivning at svare, hvis han ej end rigtig kvittering in original som loven og forordninger ham tilholder, kan afbevise, og det skadesløs inden 15 dage, eller ydermere lide efter loven; og Rasmus Nielsen sin regres

til salig Tønne Juels arvinger at have, for hvis han med rette hos dem haver at søge, såvidt lov og ret ham tilholder.

- Ædle Hr. forvalter på Lundenæs Sr. Schultz fremstillede 2de kaldsmænd, Christen Hyldgaard og Anders Thøgersen, begge i Måbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 12. og 13. februar sidst hid til tinget til i dag indstævnedes samtlige Lundenæs bønder og tjenere i Måbjerg, Sir, Navr og Mejrup ogne, item kirkeværger i Sir. Nok fremstillede 2de andre [kaldsmænd], navnlig Mads Lauridsen (Mads Laursen) i Linde og Niels Lauridsen (Niels Laursen) i Kringeltoft, som efter forskrevne måde afhjemlede at have stævnet den 17. og 19. februar sidst samtlige Lundenæs tjenere i Asp, Fousing og Ølby sogne, så og præsten i Vejrum for præstegæsteri. Endnu 2de andre [kaldsmænd], nemlig Christen Nielsen og Mikkel Nielsen, begge i Stendis, som vandt i lige svorne ed, [at de] stævnedes den 15. februar alle Lundenæs bønder og tjenere i Hadrup sogn, samt præsten og kirkeværgerne samme tid. Endnu 2de andre [kaldsmænd], nemlig Hans Jensen og Mikkel Christensen i Stendis, som svor i lige måde, at de den 15. og 16. februar sidst stævnedes på Estvadgård for Estvad og Rønbjerg kirkeskat, og præsten i Estvad for præstegæsteri, item Hr. Las i Sahl for præstegæsteri, og Jens Bertelsen i Åle for landgilde. Endelig, endnu 2de andre [kaldsmænd], nemlig Påske Jepsen i Nåde og Peder Jensen i Gren, som svor, at de den 15. og 19. februar sidst stævnedes samtlige Lundenæs tjenere i Hodsager og Borbjerg sogne, item Jørgen Brogaard i Hodsager for kirkeskat; alle og enhver til deres bopæl, for resterende skyld og landgilde, samt arbejdspenge, præstegæsteri, samt kirkeskat. Dernæst fremlagde Hr. forvalter på sin velbårne principals vegne en restansdom udstedt her af tinget fredagen den 29. februar 1691, med hosføjet skriftlig restans, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; og satte Hr. forvalter i al dom i rette og for- (opsl. 112) -mente de indstævnedes burde samme deres med resterende skadesløs inden [15] dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende.

- Hæderlige Mourids Mikkelsen, på ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup hans vegne, beviste med Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) ved Struer og Peder Christensen på Kvistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jacob Sørensen ved Struer for vidnes påhør, anlangende hans brev som han bemægtigede sig fra Gregers Nielsen Ølbye forleden i Kvistgård. Desligeste samme dag stævnedes de Gregers Nielsen i Ølby og Peder Kvistgaard og hans hustru, for deres sandhed om samme brev at vidne. Så for retten fremstod indstævnedes Gregers Nielsen Ølby og vandt ved sjæls ed efter loven, at han den næste torsdag efter Kyndelmisse sidst forleden om morgenen tidlig var udi Kvistgård udi Vejrum, og Jacob Sørensen fra Struer også, hvor han da såvelsom om dagen tilforn ved Struer talte med fornævnte Jacob Sørensen om den akkords underskrivelse, som i dag 14 dage sidst afvigt her ved retten blev omvundet, som da efter konceptet på trygt papir var renskreven, og Gregers Nielsen fra Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup var tilskikket og tilskrevet, i mening og begæring han det hos fornævnte Jacob Sørensen ville få underskrevet eller hans svar derpå, men efter at det var læst og ham forevist, og han hverken ville lade sig bekvemme det at underskrive eller give noget fuldkomment endeligt svar derpå, sneg han sig til at borttage fra bordet det missiv, som Sr. Rasmus Nielsen ham om dets handel havde tilskrevet, og vil hastige trin for ud af døren dermed, og da Gregers Nielsen råbte af Jacob Sørensen, at han skulle levere brevet fra sig igen, da svarede han "ja", [at] nu skulle han komme igen, men løb dog bort dermed fra Gregers Nielsen da han ej så hastigt kunne komme ud efter

ham for forhindring, både for bindehundens skyld og ellers. I lige svorne ed fremstod for retten Peder Andersen Kvistgård og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det ombundne brev, som Gregers Nielsen allerede anvundet haver, er ham i alle måder vitterligt såvidt i Kvistgård passerede, og det ord fra ord ligesom Gregers Nielsen før ham vundet haver, således passerede. Og var så herefter tingsvidne begærende. - Lundenæs restans, så lydende: Restans på skyld og landgilde og arbejdspenge over Lundenæs tjenere udi Hjerm Ginding herred. Mejrup sogn: Gregers Gammelby, Christen Christensen Toustrup, Peder Kjeldsen Skovgaard. Navr sogn: Thue Poulsen og Christen Mikkelsen, Christen Christensen og Jens Torp, Jørgen Jørgensen. Måbjerg sogn: Jens Sørensen, Morten Nielsen og Christen Christensen og Anders Thomassen ("Anders Tomsen"), Christen Jensen Hyldgaard, Niels Frøjk, Peder Jepsen, Anders Thøgersen. Asp sogn: Henrik [Pedersen] Nørby, Peder Birkild, Peder Henriksen Skræddergård, Mads Lauridsen (Mads Lauridsen) Linde, Niels Lauridsen Kringeltoft. Ølby sogn: Laurids Christensen (Laurst Christensen). Fousing sogn: Morten Pedersen. Sir sogn: Jep Steensen, Knud Ødegaard, Søren Pedersen Gundersborg (Gundesborg), Niels Jensen Pilgaard. Haderup sogn: Søren Lauridsen (Søren Laursen), Peder Pedersen, Peder Madsen og Christen Hagbroe, (alle fire) af Haderis; Christen Nielsen og Niels Nielsen ("Christen og Niels Nielsønner") Høstrup; Christen Jepsen og Anders Mogensen; samtlige Fårbæk mænd; Christen og Peder Hvolbæk (opsl. 113), [...]d Stavlund, Søren og Jens [...]gesen Gråsand, Peder Pedersens [enke?] og Peder Tygesen, Peder Jensens enke i Gindeskov, Jens Villadsens enke og Peder Christensen, Peder Ebbesen ("Peer Ebsen") og Niels Baslund, Christen Christensen Feldborg. Borbjerg sogn: Christen Poulsen og Peder Christensen, "Begge Niels Jensener" i Trabjerg, Christen Christensen og Las Jensen, Peder Jørgensen eller Jens Skrædder, Simon Andersen og Viste Poulsens, Poul Sørensen, Jens Madsen, Christen Christensen og Jens i Hesselå, Søren Jensen i Skave, Jens Clemendsen, Jens Andersen, Jep Lillehessel (Lille Hessel), Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) Sønderkave (Sønder Skave), Peder Jensen Libjerggren (Libjerg Gren, "Liber green"), Christen Thomsens enke, Påske Jepsen Naae. Hodsager sogn: Jørgen Knudsen Brogaard, Viste Jensen, Jens Knudsen Holmgaard, Niels Jensen og Just Thomassen ("Just Tomsen"). Ryde sogn: Niels Jensen og Tyge Jensen, Peder Villumsen, Niels Jensen og Niels Christensen, Mikkel Jensen. Sahl sogn: Jens Bertelsen. (...præstegæsteri, kirkeskat etc... kirkeværgerne nævnes ikke ved navn...) ...og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnedede blev 3de gange pårøbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom de indstævnedede Lundenæs tjenere er 3de gange pårøbte efter restansen er opløst, om nogen havde noget her imod at svare, og ingen genmæle, da ved jeg de indstævnedede ej at kan befri, men dem tilfindes inden 15 dage skadesløs at betale, hvis ej med rigtig kvittering eller andet deslige sig lovligt end kan befri, eller lide nam efter loven.

4. marts 1692 (opsl. 113). Peder Madsen Busk i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Laurids Bisgaard (Laurst Bisgaard), Enevold Pedersen Hajsland, Enevold Thamsen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam, Lauge Madsen i Hvam, Peder Pedersen Heegaard og Peder Jensen i Hvam.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om rettens betjente i Danmark, deres salarium hvor arv og gæld fragåes, eller udlæg efter falliter sker; så og om deres fulde forseglings- og skriverpenge forud af citanten at må annamme, dateret Hafnia den 19. januar 1692.

- I lige måde en forordning om hvor og inden hvad tid politimesteren og hans betjente til deres politiforretninger skal svare; så og om ustemplet papir i politisager at må bruges, af dato den 19. januar 1692.

- Velfornemme Jacob Jensen fra Holstebro beviste med Jens Skade og Bertel Pedersen, begge fra Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Niels Engsnap og Thomas Engsnap boende i Vejrum sogn, for dom angående restans, som de er skyldige til Holstebro Kirke for 1691. Dernæst fremlagde fornævnte Jacob Jensen Holstebros kirkebog, hvorudi findes indført at gives af Engsnaps besiddere i Vejrum sogn af tvende agre til Holstebro Kirke årligt $\frac{1}{2}$ rigsørt, hvilke agre bemeldte tvende mænd, nemlig Niels Christensen og Thomas Andersen, nu i brug haver, og efter forrige dom af 3. februar 1687 her af tinget er tildøbt at betale, men rester nu for forleden år 1691. Og forment velbemeldte Jacob Jensen de indstævnedes bør samme $\frac{1}{2}$ rigsørt til Holstebro Kirke at betale skadeslød, med al der på processens anvendte bekostning, og det inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. De ind- (opsl. 114) -stævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom for mig i retten fremlægges af velfornemme Jacob Jensen kirkeværge, Holstebros kirkebog, hvorudi findes indført tvende agre liggende i Engsnap mark i Vejrum sogn, som Holstebro kirke tilhører, og deraf gives årligt til Holstebro kirke 12 skilling ud af de mænd, som samme Engsnap nu beboer, og agrene i brug haver, og det under højjærværdige velædle Doktor Christen Lodbjergs egen hånd. I lige måde en dom udstedt af Hjerm herredsting den 3. februar 1687, anlangende samme agres afgift til Holstebro kirke; da synes ej de indstævnedes at frikendes, men bør at svare Holstebro kirke efter kirkebogens indhold til dets årligt afgift af fornævnte tvende agre, og det skadesløs som nu rester for året 1689, nemlig penge 12 skilling, med processens anvendte bekostning, og det inden 15 dage, eller lide nam efter loven og videre kongelige forordninger.

- Ædle, højjagtbare, velfornemme Rasmus Nielsen til Kvistrup fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig, nemlig (sic) Laurs Christensen i Struerdal og Thomas Nielsen i Struer, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden lørdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Maren Mortensdatter, som forleden år tjente Jacob Sørensen i Struer, med hendes lavværge for dom, for hendes lejermålsbøder, og talte med Jens Christensen i Serup i Thy og hans hustru, som hun var til huse hos, som lovede at give hende det til kende. Så fremlagde velbemeldte Sr. Rasmus Nielsen en skriftlig attest fra hæderlige og vellærde mand Hr. Knud Nielsen, sognepræst til Sandbjerg og Odby sogne, så lydende: "En kvindespersion, navnlig Maren Mortensdatter, er ankommet her til Odby sogn med attest fra den hæderlige og meget vellærde mand Hr. Mads Hessel, sognepræst til Hjerm og Gimsing menigheder, dateret 29. april 1691 sidst forleden, at hun sig der haver opholdt og tjent på en tre års tid; Er her forleden sommer for lejermål publice absolveret udi Odby ("Ødby") kirke. Testerer Knud Nielsen Skutte, Sandbjerg den 6. februar 1692"; hvorefter Rasmus Nielsen satte i rette, og forment at fornævnte Maren Mortensdatter bør at betale hendes lejermålsbøder, 12 lod sølv, inden 15 dage, med processens bekostning, eller der for at have udlæg af hendes gods hvor det findes, og hvis hun ikke haver at betale med, da at lide på kroppen efter loven; hvorpå han var dom begærende. Maren Mortensdatter blev 3de gange påråbt og ej mødt noget her til at svare, hvorfor sagen er opsat i [14?] dage.

11. marts 1692 (opsl. 114). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Christensen Hindkjær, Mads Poulsen Østerby, Peder Henriksen, Niels Christensen ved Hummelrose, Thomas Christensen, Lauge Christensen, Mads Christensen og Enevold Thamsen, sidste fire i Hvam. - Hæderlige Mourids Mikkelsen fra Kvistrup, på ædle, højagtbare og velfornemme Sr. Rasmus Nielsens vegne, beviste med Søren Knudsen på Kvistrup og Laurids Christensen i Struerdal, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jacob Sørensen ved Struer for dom, anlangende et Rasmus Nielsens brev, som Jacob Sørensen ulovligt haver borttaget i Kvistgård. Så irettelagde bemeldte Mourids Mikkelsen et tingsvidne her af tinget udstedt den 26. februar, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og satte så i al rette på ædle Rasmus Nielsens vegne, og forment at som Jacob Sørensen så ulovligt haver sig tilsneget og borttaget fornævnte Rasmus Nielsens brev, og dermed undløben, bør at forskaffe ham samme sit brev igen, og for sådan ulovlig ransgerning bøde sine 3 mark; hvorpå han var dom begærende. Eftersom det er æren angående, og Jacob Sørensen søges for 3 mark, da er sagen opsat i 4 uger.

- Jacob Sørensen ved Struer beviste med Christen Pedersen og Jens Nielsen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede de 8 mænd, som sad tinget den 22. januar sidst, navnlig Iver Jensen i Bøgild, Christen Pedersen i Bøgild, Jens Kjeldsen i Bøgild, Niels Mortensen i Bisgård, Villads Nielsen i Pajbjerg, Lauge Madsen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam og Enevold Pedersen i Hajsland, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge angående det forlig, som skete imellem Rasmus Nielsen til Kvistrup og Jacob Sørensen den 22. januar sidst på Hjerm Ginding herredsting. I lige måde samme dag stævnedede de Rasmus Nielsen til Kvistrup og talte med ham selv, for vidner at påhøre angående samme forlig. Her imod at svare på Rasmus Nielsens vegne mødte Mourids Mikkelsen på Kvistrup, og forment denne varsel var ikke gyldig, formedelst Rasmus Nielsen ikke er stævnet for hans bopæl efter lovens 1. bogs 4. kapitels 2. artikel, ikke heller Gregers Nielsen i Ølby og Peder Andersen i Kvistgård (opsl. 115) [som] før her i sagen vundet haver, her imod befindes at være stævnet, er forment derfor ikke nogen vidner derefter bør udstedes; hvorpå han var dom begærende. Såsom Gregers Nielsen Ølby og Peder Andersen Kvistgård, som tilforn den 12. februar sidst haver vundet, ikke befindes at være stævnedede, da blev denne gang ingen vidner udstedt til forhør, førend lovligt bliver stævnet.

18. marts 1692 (opsl. 115). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Christensen Bastrup, Christen Pedersen Hvamgaard, Anders Jensen i Timling, Christen Jespersen Vesterkjær, Laurids Nielsen Høj (Laurst Nielsen Høj), Ole Mortensen Oghol(?), Peder Jensen i Hvam og Enevold Thamsen i Hvam. [Note: for første gang har skriveren talt tinghørerne med små tal 1 til 8 foran deres navne.]

- Hæderlige Mourids Mikkelsen fra Kvistrup, på ædle Sr. Rasmus Nielsens vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 19. februar sidst, angående den sag imellem velbemeldte Rasmus Nielsen og Jacob Sørensen ved Struer. Dernæst blev fremlagt 2de tingsvidner her af tinget udstedt den 16. oktober sidst, såvel og et tingsvidne af Lemvigs byting udstedt den 13. november sidst forleden. Endelig blev fremlagt et tingsvidne her udaf tinget den 12. februar, alle samtlige samme sag angående, hvilke blev læste og påskrevne, og videre i akten skal blive indført. Og var så bemeldte Mourids Mikkelsen dom begærende efter forrige

irettesættelse. Jacob Sørensen blev 3de gange påråbt og ej mødt, hvorfor sagen endnu blev opsat i 14 dage.

- Endnu bemeldte Mourids Mikkelsen fremlagde en opsættelse her af tinget udstedet den 4. marts, angående en kvindespersion, navnlig Maren Mortensdatter i Thy, hendes lejermålsbøder, hvilken opsættelse blev læst og påskrevet. Og var så dom begærende. Indstævnedede Maren Mortensdatter blev 3de gange påråbt og ej mødt, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

(25. marts 1692 var Langfredag: intet ting holdt.)

1. april 1692 (opsl. 115). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Jepsen i Kragelund, Niels Christensen i Fousing, Christen Jacobsen i Lille Perregård, Niels Christensen i Fousing (#2), Niels Kyndesen i Fousing, Christen Christensen Hindkjær, Enevold Thamsen i Hvam og Mogens Brødbæk.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigst forordning om kop-, heste- og ildstedskag udi Danmark dateret Hafnia den 16. februar 1692.

- Jacob Sørensen ved Struer bevister med Christen Pedersen i Hvamgård og Jens Nielsen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden mandag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede de 8 mænd, som sad retten den 22. januar sidst, nemlig (...se ovenfor...), enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge angående det forlig, som skete imellem Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup og Jacob Sørensen ved Struer den 22. januar sidst på Hjerm Ginding herredsting. Samme dag stævnedede de ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup for samme vidne at påhøre, angående samme forligelse, og talte med en karl, navnlig Søren Knudsen. Endnu samme dag stævnedede de Gregers Nielsen Ølby og Peder Andersen Kvistgaard for vidner at påhøre, om de noget der til vil have at svare. Så for retten fremstod Iver Thamsen i Hvam og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at forleden 22. januar sidst, da var han en af otte mænd den dag, der skulle have faldet dom imellem Rasmus Nielsen til Kvistrup og Jacob Sørensen ved Struer. Da begge parterne havde deres dokumenter i retten, blev dem tilskyndet til forlig, både af en og anden. Da tog Rasmus Nielsen en opskrift eller kontrakt, og fremviste for Gregers Nielsen af Ølby, som var en af domsmændene, som og blev oplæst, og Rasmus Nielsen begærede på den måde af Jacob Sørensen en kontrakt og forpligt, hvortil Gregers Nielsen svarede, at nogle af posterne syntes at være for strenge, og blev så nogle gange der udi udslettet. Derefter gav de hverandre hånd og blev forligte, og begærede ingen dom. Så råbte herredsfogden 3de gange, om der var nogen, [som] havde noget at bestille, hvortil ingen svarede. Så gik han bort. Siden så han, at Jacob Sørensen talte Rasmus Nielsen 10 rigsdaler, som andre sagde, at skulle være så mange, som kom herredsfogden ind igen, og sagde, at ville have sig hans Kongl. Majst. rettighed forbeholden, og dermed skiltes de venligt og vel ved hverandre med samme forlig. Videre vidste han ikke. Her imod at svare mødte i retten Mourids Mikkelsen, på ædle Rasmus Nielsens vegne, og tilspurgte bemeldte Iver Thamsen hvorledes det forlig lyder Jacob Sørensen indgik med Rasmus Nielsen på tinget, om det ikke lød, [at] han inden 8 dage skulle gøre rigtighed hvor hvis lægter, tømmer og dæler, som han haver haft under hænder, og levere ham alle de beviser hans regnskab vedkom, og til 1. maj førstkommende, at kvittere det hus han i Struer påboer, og ikke herefter at tilsøge Rasmus Nielsen eller hans tjenere nogen fortræd eller skade? Og formedelst han uden nogen årsag uadvaret overfaldt ham på Struer gade, for[di] han lastede

hans ulempe, at give til straf 40 rigsdaler, hvorpå han lovede at give ham 10 rigsdaler efter, og gav ham straks 10 rigsdaler? Hvortil (opsl. 116) Iver Thamsen svarede, alt hvis som nu er indført, det vedstod han i alle måder, [dog/men] ikke hørte Jacob Sørensen svarede nej eller ja dertil. De andre 7 indstævned, hvis navne findes før indført, vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Iver Thamsen før dem vundet haver; Hvorefter Jacob Sørensen var tingsvidne begærende.

- Mourids Mikkelsen fra Kvistrup, på ædle Sr. Rasmus Nielsens vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget den 19. februar sidst, dernæst blev irettelagt et tingsvidne her af tinget udstedt den 12. februar, nok et tingsvidne af dato 16. oktober 1691, dernæst et tingsvidne af samme dato, endnu et tingsvidne af Lemvig byting udstedt den 13. november 1691, endelig blev fremlagt en opsættelse her af tinget udstedt den 27. november 1691, hvorudi noget af et tingsvidne findes indført, som er indseglet(?), hvilke samtlige dokumenter blev læste og påskrevne, og videre skal blive indført. Og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte i retten Jacob Sørensen ved Struer, et bevis af tingbogen ved vidne af dato 22. januar, som blev læst og opskrevet. Dernæst blev fremlagt et missiv af dato 3. februar 1692 under Rasmus Nielsens hånd, som i lige måde blev læst og påskrevet. Endnu [blev fremlagt] præstens attest af dato 26. december 1691. Endnu et vidne her af tinget udstedt den 8 januar sidst, dernæst blev fremlagt Jacob Sørensens indlæg af dato 8. januar sidst. Så blev fremlagt et udtog af Refs herreds tingbog 1672 den 13. april. Endelig [blev fremlagt] borgmester Christen Nielsens attest af dato 28. november 1691. Og frembød Jacob Sørensen her for retten alle de beviser, som hørte til hans regnskab, og ville dem imod kvittering levere, og begærede at ham måtte betales al den omkostning, han haver fjort på hans gods, som han haver solgt. Hans regnskabers bevis begærede Mourids Mikkelsen til sig at ville annamme imod sin kvittering, men Jacob Sørensen sagde, at han ikke var fornøjet med andet end Rasmus Nielsens egen hånd. Jacob Sørensen sagde, det er 12 uger siden han overleverede regnskab for retten, men ikke beviserne dermed, som dog for retten frembuden. Og var så parterne på begge sider dom begærende. Er for retten afsagt: At såsom ved et bevis ved vidne af tingbogen, og videre her i dag de 8 mænds vidne, som betjente retten den 22. januar, samme ydermere konfirmerer, det Rasmus Nielsen haver ladet sig forlige og kontraherede med Jacob Sørensen ved tinget den 22. januar, og da på samme forlig udi godtfolks nærværelse haver annammet 10 rigsdaler, og ydermere ses af et missiv, som Rasmus Nielsen til Gregers Nielsen Ølby haver skrevet, af dato 3. februar 1692, i dag her for retten er læst og påskrevet, udi sin formening samme forlig at være sket af Rasmus Nielsen udi henseende at befri Jacob Sørensen for hans Kongl. Majst. bøder, som bedre efter hans ed og pligt burde at havde været forfremmet, og lovens ord siger den sidste kontrakt tilintetgør den første; Da ses ej rettere, end samme deres forlig på begge sider samt kontrakter, såvidt det ej strider imod loven, jo bør at stå ved magt, dog hans Kongl. Majst. bøder i alle måder efter loven upræjudicerlig af de vedkommender at betales, son synes Rasmus Nielsen dertil bør at svare, såsom han selv siger i hans missiv, at han Jacob Sørensen vil befri, og siden søge sin regres igen hos Jacob Sørensen såvidt ret er; og ydermere tilfindes Jacob Sørensen at gøre hans husbonde Rasmus Nielsen rigtigt regnskab udi uvildige dommeres overværelse efter loven, og for hans modvillighed imod hans husbonde, sit fæste at have forbrudt, og ellers i alle måder at efterleve den kontrakt og forlig, som omvundet er, han med hans husbonde haver indgået, eller der for lide efter loven.

- Følger nu de dokumenter i overskrevne sag.

- Dom af 7. november 1690 (se her i tingbogen)

- Følger nu Jacobs brev: "Vellærde, fornemme, gode ven Gregers Nielsen. Jeg må bekende den tro og utro kan ej vel sammen, jeg gjorde for godtfolks forbøn og skulle lade processen falde med Jacob i Struer, imod det forlig og forpligt han indgik på tinget, og mest for Eders underhandling, og lod alting blive der efter i konceptet korrigeret, som I på hans vegne begærede, som lige sådan til tingskriveren på tignet blev leveret, og jeg aldrig så den, førend den mig af tingskriveren på trygt papir renskreven blev leveret, så der ikke skal befindes et bogstaf deri forandret, og det I tilligemed tingskriveren er indført at underskrive til vitterlighed, begærede jeg jo af Eder på tinget, som I og ikke vejrede, såsom han selv ikke skriver ret vel sit navn, og muligt kunne frygte, han siden skulle gå fra det, som nu allerede synes tegn til, såsom han haver vægret sig og ikke underskrevet forliget, men I gode mænd skulle lade mig [have] fået den i tingbogen efter min begæring, men da lyder jeg Eder ad, for at frelse ham for kongens bøder, men nu kan ses, hvorledes han agter at lønne mig for min fromhed imod ham, hvorfor jeg er tjenstligt af Eder begærende, som var mest mægler og tilbringer til forligelsen, at I ville bevise mig den tjeneste og venskab at tale med ham, om han [...] (opsl. 117) bekvemme den at underskrive i Eders påsyn, hvilket skulle være enten i dag [eller i] morgen, på det jeg kan vide at rette mig derefter med stævning på fredag [s]agen igen at anfange. Jeg skikker Eder både konceptet og forpligten renskreven. Tingskriveren måtte jeg give kopi af den, på det intet deri skulle forandres. [Je]g kan ikke vide hvad årsag han vil vejle sig herudi at underskrive det, som han på tinget indgik i så mange godtfolks nærværelse, uden han må have i sinde at ville gøre mere onde. Jeg vil i morgen eftermiddag skikke bud efter forpligten igen hos Eder og koncepten, om han det ikke vil underskrive, så tror jeg Eder til I efter indstævning gør mig den villighed, de møder på tinget at vedgå dets videre beskaffenhed. Jeg forbliver igen næst forønskning Eder nu alt kær under guddommelig protection, Eders stridsberedte tjenstlige tjener. Kvistrup hastigt den 3. februar 1692, Rasmus Nielsen Ourgrd.", fandtes udenpå skrevet: "Min vellærde, fornemme, gode ven Gregers Nielsen i Ølbygård. Dette tjensligst, Ølby."

- [Næste dokument:] "Såsom den dannemand Jacob Sørensen ved Struer haver af mig indstændig været begærende en attest om sit liv og levned forhold, da haver jeg ikke med en god samvittighed kunnet nægte ham det, thi den korte tid jeg haver her på stedet været uværdig sognepræst, haver han såvidt mig vitterligt er, sig således skikket og forholdet, som en Kristen egn og anstår, hørt ordet, og med andre Guds børn brugt det højværdige alternes sakrament, haver været sig redeligen og ikke hos sin næste ulovligt søgt sin fordel, hvilket jeg hvor og når det begæres vil være gestændig. Af Hjerm den 16. december 1691, Mads Knudsen Hessel. Dette overskrevne således sandt at være testerer Peder Solgaard Jensen (Peder Jensen Solgaard) af Hjerm hede den 16. december 1691."

- [Næste dokument:] "Kongl. M. herredsfoged og højærede gode rettens betjente. Det er min højærede gode husbonde, ædle og højagtbare Rasmus Nielsen til Kvistrup, med så stor ugunst og tiltale hård, søger mig fattige mand 1. Foregivende at jeg ham pludseligt uadvaret skal have overfalddt. 2. Skældende mig, at jeg med skamfuldt levned, prædiken 6 sammenfalende uger haver forsømt. 3. At jeg altid skal have holdt og brugt søndagskroeri og forprang. 4. At jeg skal have foragtet Kongl. Majst. lov og forordninger. 5. At jeg ham som en stratenrøver skal have overfalddt. Hvilket alt Gud nådeligen mig fra bevare, da som jeg til min liv, ære og lempes frelse, højnøjvendig er forårsaget, min sandfærdige undskyldning og enfoldige erklæring, der imod på ydmygst at andrage, vil

jeg ønske, at Gud vil bøje husbondens gode intent til mildhed og fromhed, og gode rettens betjente anhøre og kendelse til bedste mod mig fattige mand. 1. post angående, da hverken er eller skal mig med sandhed over bevises, jeg enten med vred hu eller noget i hænderne i nogen måde haver søgt, slået, hugget, stukket eller skåret ham, langt mindre sligt nogensinde enten haft i mening eller tanke, men han, da jeg i enfoldighed begærede gode husbonden ville bie, at jeg måtte tale med ham om 2 tønder salt, som jeg efter begæring havde tilkøbt ham af en Ålborg karl og konsumtionen deraf skulle betales, han da med fortørnet vred hu tæskede og slog mig over hovedet med hans jagthundepisk, så og i sin ivrige hastmodighed, greb til degen og ville have stukket mig med, muligt fordi han ikke ville lidt jeg talte om konsumptions betaling, om han da, siger jeg, efter han havde slået mig i hovedet, da jeg af frygt for skade af hans degen, holdt mig nær ind til ham, indtil jeg kunne se min lejlighed at undkomme, og søgte min udsprung og snød mig fra ham, imidlertid holdt ved mig, og i samme kan være kommen fra hesten, og han imidlertid i sin ivrighed ved sin hastighed og degens uddragelse selv sine klæder eller Mads Christensen Struerdal (min uven), som klæderne blev leveret at gå hen af sognet med at lade syne (som dog nærmere kunne have sket) kan have udreven eller forrykket, kender Gud at var imod min vilje, som jeg alt ved højeste ed kan præstere. Jeg var glad, og takkede Gud jeg nogenlunde reddede mig fra ham med helbredet uden skade, enddog Mads Dalby fatede mig an da jeg fra husbonden undslap, bemeldte Mads Christensen Dalby nu boende i Struerdal, hvilket husbonden brugte som den fremmeste og fornemmeste vidnesperson i hans førte vidne her til tinget den 16. oktober 1691, er ej allene som en rømningsmand af Vestervig Klosters gods i Thy ulovligt undviget, efter derhos visende dokumenter af Refs Herreds tingbog 13. april 1672, men enddog så min befundne åbenbare uven, som mig haver overfaldt og slået, efter Jens Tømmermands aflagte vidne til Lemvigs byting den 13. november 1691. Føje i hans vidne med husbonden og hadsk imod mig, kan udi adskilligt øjenskinligt ses, han forklarer husbondens ærinde til Struer, ligesom han kunne se og vide en andens tanke eller vilje, og ikke meldes, at ham sligt var berettet. Han vidner, at jeg kom løbende, Jens Tømmermand at jeg kom gående. Han vidner at jeg tog kludebåndet bort, Jens Tømmermand anderledes. Husbonden foregiver jeg uadvaret kom til ham, de andre vidner at jeg tåbte til ham. Så jeg ydmygst formener og formoder, at retsindige gode dommere indenlunde slig persons og uenstemmende vidner imod loven gyldig anser. 2. Mit levned og kirkegang angående, formoder jeg ved min kære sognepræst og ærlige navoers kundskab langt anderledes og bedre at forklare, end ds. husbond i sin fortørnelse og mistanke så ilde afmåler, og om end enten jeg eller min hustru undertiden (formedelst husbondens egne tømmer eller døler at have tilsyn hos) forårsages hjemme fra kirken, synes vel hårdt at jeg så grovliggen derfor skulle udskammes, enddog ej endnu er ej heller formeldes anden ulempe mig overbevist. 3. At jeg altid skal have holdt søndagskro og prangeri, kan jo aldrig godtgøres, hvad sig det vidne forleden år angår, som til dets beskyldnings stadfæstelse påstås, derpå er tilforn til doms fjort sandfærdig og billig erklæring, som udi herhos havende genpart dom indført, som formodes (når samvittigt efteragtes) ikke så grove eller ubilligt, som nu af gode husbonden afmåles og angives (opsl. 118) [...] hvis fordel ved prangeri, er gode husbond nok selv bevidst om, han der ellers [...] til betænkning føre. 4. At jeg min nådigste Konge og Herres lov og forordning skal have foragtet, ved jeg mig aldrig at kan over bevises, hvorfra den gode Gud bevare mig og enhver ærlig undersåt, og forlene os med fred og hørsomhed dem at agte og lydige være, Gud forlade gode husbonde det, som mig så hårdt angiver. 5. At husbonden mig

for en stratenrøver udskælder og søger, kan han aldrig med en god samvittighed godtgøre, og med Guds hjælp, aldrig nogensinde mig sandfærdeligt overbevise, stratenrøvere kan vel tænkes [at] findes på udveje og ridter fra by og stade, med bøsse, kårde og andet bevæbnet, men jeg ingenlunde på slig måde, hvilke gode dommere af alt forskrevne noksom kan eragte, og at jeg ikke var så gal, ene person med blotte hænder på slig steder, i så mange personers nærværelse, så mange personer ville angribe. Om hans mening, at han for hans kludebånd endelig ville hævne sig over mig, da vil og kan jeg med god samvittighed gøre min korporlige ed, og det på højeste salighed (som jeg og ydmygst formoder mig til frelse tillades) det jeg ej fik, bekom eller beholdt, enten bånd eller noget af hans tøj, men i det sted bekom hug og slag. Formoder derfor ved gode og retsindige fromme dommeres kendelse, for alt forskrevne hårde og ubillige angivende og tiltale at være frikendt. Hvad sig det øvrige anlangende regnskabs handel, erbøder jeg mig villig og skyldigen efter gode dannemænds kendelse (om ikke ellers kan fornøjes) at klarere og gøre rigtighed for. Begæres dette mit korte indlæg må blive læst og påskrevet, og indført udi hvis for retten passerer, og mig igen tilstilles. Forbliver velvise Hr. herredsfogeds tjenstvilligste, Struer den 8. januar 1692, Jacob Sørensen egen hånd."

- [Følger tingsvidnet fra Refs herredsting:] "1672 den 13. april: et vidne, at Peder Jensen i Ullerup haver ladet syne den gårds brøstfældighed i Helligsø, som kaldes Gadgård, som Mads Christensen sidst påboede, og frarømte. etc."

- [Næste dokument:] "Anbelangende den dom af dato 7. november 1690 tagen over Jacob Sørensen og Thue Christensen ved Struer, da haver Jacob Sørensen, såvidt mig tilkommer, mig i alle måder og udi alt fornøjelig kontenteret, så fornævnte dom skal være for hans part kravesløs i alle måder. Holstebro den 28. december 1691, Christen Nielsen Holstebro."

- Hæderlige Mourids Mikkelsen, på ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup hans vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 4. marts sidst afvigte, angående Maren Mortensdatters lejermålsbøder, og derhos fremlagde en attest så lydende: "Denne kvinde Maren Mortensdatter af Thy, som haver begået lejermål, og af Hr. Knud Nielsen Skytte udi Odby Kirke skal være publice absolveret der, og menigheden burde at forbedre åbenbarligen hvor forseelsen er begået, [...] den hæderlige mand af mig uombedet sligt skal have forrettet imod loven, haver udi Gimsing sogn tjent, hvilket mig og [...] rettere er bevidst, på 3de års tid Jacob Sørensen ved Struer, og der skal være besøvet på Sr. Rasmus Nielsens gods, hvilket vedkommende kan være til efterretning. Hjerm den 30. marts 1692, Mads Knudsen Hessel"; og var så velbemeldte Mourids Mikkelsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Maren Mortensdatter blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hendes vegne mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom Maren Mortensdatter søges af Sr. Rasmus Nielsen for hendes lejermålsbøder efter loven, og bevises med præstens attest, hæderlige Hr. Mads Knudsen Hessel sognepræst til Hjerm, Gimsing og Venø sogne, der hun skal være besøvet på Sr. Rasmus Nielsens gods, da ses ej hende at kan fries, men tilfindes hende hendes bøder efter loven til de vedkommende at betale skadesløs eller lide på kroppen.

8. april 1692 (opsl. 118). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Jacobsen i Lille Perregård, Niels Bjerregaard i Vester Ølby, Christen Lauridsen (Christen Laursen) i Vester Ølby, Jens Madsen Fousing, Morten Dahl i Fousing, Laurids Jensen (Laurst Jensen) i Fousing, Jens Pedersen i Fousing og Lauge Madsen i Hvam.

- Hæderlige og vellærde Hr. Peder Rasmussen, provst i Hjerm hered, beviste med Jens Jensen i Vester Ølby og Niels Kyndesen tjenende i Ølby Præstegård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede hæderlige og vellærde Hr. Mads Knudsen Hessel, sognepræst til Hjerm menighed, til hans bopæl, og talte med ham selv, for vidnes påhør angående katekismens oplæsning af prædikestolen, og forklaringens forsømmelse. I lige måde samme dag stævnede de Morten Kjeldsen i Struerdal, Søren Villadsen i Maskærgård (Maskergård), Laurids Andersen (Laurst Andersen) i Holmgård, Knud Nielsen i Gimsinghoved (Gimsing Hoved), Poul Mikkelsen og Christen Mikkelsen i Hjermhede (Hjerm Hede), Anders Nielsen og Christen Christensen i Bjerregård, enhver til deres bopæl, og talte med dem selv og en del deres hustruer, for deres sandhedsvidne at aflægge anlangende katekismens oplæsning af prædikestolen og forklaringen, om de det haver hørt i hæderlig Hr. Mads' tid, og så længe han haver været sognepræst. Så for retten fremstod Laurids Andersen i Holmgård i Gimsing sogn, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al Guds sandhed vitterligt, at Hr. Mads Knudsen haver hver søndag på katekismens forklaring anvendt det sidste af hans prædiken, og nu forleden søndag forklaret tvende bud, ellers haver han vinter og sommer gjort katekismens forklaring, så (opsl. 119) [han vildeste ham ikke handet at beskyldte end alt ærligt og godt, og takkede ham [så] i alle måder. Søren Villadsen i Maskærgård vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Laurids Andersen før ham vundet haver. Morten Kjeldsen, Knud Nielsen, Christen Christensen og Anders Nielsen i Bjerregård samt Christen Mikkelsen og Poul Knudsen i Hjerm Hede vandt i alle måder ord fra ord, ligesom før dem vundet er, at så eftersom de haver været i kirken, haver de hørt at Hr. Mads haver taget sin begyndelse, midt i prædiken og undertiden slutningen, af katekismens forklaring; Hvorefter hæderlige Hr. Peder Rasmussen var tingsvidne begærende.

- Hæderlige Mourids Mikkelsen fra Kvistrup, på ædle Sr. Rasmus Nielsens vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget den 11. marts, anlangende det brev, som Jacob Sørensen ved Struer skal have taget i Kvistgård; nok et tingsvidne af 26. februar sidst om samme sag. Og efter forrige irettesættelse forment, at såsom Jacob Sørensen i Struer, imod den forligelse på tinget skal være sluttet den 22. januar sidst afviget, som skal melde, at han derefter ikke skulle tilsøge Rasmus Nielsen nogen skade, fortræd eller ulempe, og her nu med tingsvidner er bevist, at han på ny den 28. januar næstefter haver anfalden hans breve i Kvistgård, som han havde betroet Gregers Nielsen i Ølby, og deraf røvet eller borttranet et hans missiv fornævnte Gregers Nielsen tilskrevet, som han imod Kongl. Majst. trygte papirs forordning ham derfor i stævnet her på tinget haver irettelagt, ham dermed største fortræd, skade og ulempe at ville tilføje, hvorefter Rasmus Nielsen er tildømt at betale Jacob Sørensens bøder 20 rigsdaler til hans K.M., bør at bøde dem igæld og tvegæld og lide som en ransmand efter loven; hvorpå han var dom begærende. Her imod at svare Jacob Sørensen ved Struer, og irettelagde et indlæg så lydende: "Vellærde rettens betjente, Thøger Pedersen Hvas. Såsom min gode husbonde, velædle Rasmus Nielsen til Kvistrup, sig lader behage nu atter på nu mig med stævne mål til proces at overile, angående et sendebrev jeg lånte af velfornemme Gregers Nielsen Ølby, hvilket vidtløftigt handlede om en kontrakt, som min gode husbonde ville, jeg skulle indgå, og som jeg ej ret vel er vant ved skrift at læse, vad jeg ham venligt jeg det nogen tid måtte beholde, som jeg og gjorde. Da som jeg af dets indhold erfarede, at frelse for kongens bøder, da ville jeg det åbenbare, såsom samme brev er

og tilforn indført udi tingbogen, da tror jeg ikke, at min gode husbonde kan søge mig for ran, for [at] jeg åbenbarer kongens besvigelse, hvorfor jeg her udi retten indlægger samme skrivelse, med begæring den for retten må læses, påskrives og udi hvis beskreven passerer indføres, hvor da noksom af dets meldende kan eragtes, og formoder i så måder velvise rettens betjentes sindige konsideration, at jeg for slig unødigt mig påførende, af had alene spunden sag frikendes, og i øvrige for dets bekostning billigt erstattes. Jeg forbliver rettens betjentes ydmygste tjener. Datum Struer den 8. april 1692. Jacob Sørensen egen hånd"; og var så parterne dom begærende. Såsom af irettesættelsen fornemmes Jacob Sørensen søges for røveri eller ran, som er æren angående, da er i dag opnævnt otte domsmænd tillige herredsfogden at fømme, hvorfor sagen endnu er opsat i 14 dage.

15. april 1692 (opsl. 119). Mads Laugesen i Hvamgård i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Christen Jacobsen i Lille Perregård; Anders Pedersen, Christen Christensen og Christen Jensen alle tre i Vester Ølby; Jens Svenningsen i Flæng, Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Nielsen i Hvam og Iver Jensen i Bøgild.

- Hæderlige og vellærde Hr. Søren Rasmussen i Ejsing beviste med Søren Børgesen ("Søren Børresen") og Ole Christensen, begge af Ejsing, som afhjælede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Lauridsen (Christen Laursen) i Egbjerg, Mikkel Nielsen, Jørgen Thomsen, Søren Brunsgaard, Peder Nielsen, Jens Nielsen, Hans Jepsen, Jens Sørensen, Jens Simonsen, Peder Pedersen, Niels Pedersen, Poul Pedersen, Poul Poulsen, Christen Jensen, Christen Pedersen, Jens Nielsen, Christen Jepsen, Oluf Mikkelsen, Peder Lauridsen (Peder Laursen), Ole Nielsen, Christen Christensen, Jens Lauridsen (Jens Laursen), Jens Christensen og Mourids Jepsen (Moust Jepsen), samtlige boende i Ejsing sogn, enhver til hans bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for deres sandhedsvidne at aflægge, angående Ejsing sogns ringhed. Så for retten fremstod Christen Lauridsen i Egbjerg og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at Ejsing sogn er det aller sletteste og ringeste sogn i Ginding herred, både på ager og eng, og for dets ringetheds skyld kan hverken han eller nogen af hans sognemænd svare præsten sin rettighed, som de burde at gøre, og han billigen burde at have; og vandt ydermere, at det er langt ringere og slettere end det nogen tid tilforn været haver efter forrige tingsvidners formelding; og er det ham og i al sandhed vitterligt, at Hr. Søren Rasmussen ikke haver bekommet hans rettighed af Møgeltoft og Tønning(?) ("Tøndeg(?)"), som han skulle have før onsdagsprædiken, nemlig 1½(?) [kan læses som 15, men det ville være meget!] tønder hartkorn, og to skæpper mere end udi 10 år, og han dog haver gjort onsdagsprædiken mere end hans formand. Dernæst fremstod alle forindførte og indstævnedes 23 mænd, hvis navne i vidnet skal blive indført, og vandt ved sjæls ed ord fra ord, ligesom Christen Lauridsen i Egebjerg før dem vundet haver; og berettede hæderlige Hr. Søren Rasmussen, at samme omvundne Ejsing sogn er det mindste sogn i Ginding herred, undtagen Bording sogn, som derimod haver dobbelt fritiende, kongens og sit eget; Og var så Hr. Søren Rasmussen herefter tingsvidne begærende.

23. april 1692. (opsl. 119/120). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. (Opnl. 120) otte mænd er Mikkel Nielsen, Søren Christensen, Christen Pedersen, Ole Christensen og Terkel Villadsen (Terkild

Villadsen), alle af Ølby, samt Christen Jacobsen i Lille Perregård, Søren Pedersen i Hvam og Christen Pedersen i Bøgild.

- De otte mænd i efterskrevne sag: Mads Laugesen Hvamgaard, Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen Heegaard, Lauge Madsen i Hvam, Peder Laugesen Hvamgaard, Jørgen Christensen Brødbæk, Niels Andersen Sønderflæng.

- Hæderlige Mourids Mikkelsen fra Kvistrup, på ædle Rasmus Nielsens vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget den 11. marts sidst, angående den sag imellem velbemeldte Rasmus Nielsen og Jacob Sørensen ved Struer, om det brev, som bemeldte Jacob Sørensen skal have taget i Kvistgård; nok blev irettelagt en anden opsættelse i samme sag af dato 8. april sidst, dernæst et tingsvidne af 26. februar sidst, hvilke blev læste og påskrevne, og videre i akten skal blive indførte. Og var så endelig dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte Jacob Sørensen og irettelagde et missiv af 3. februar 1692 af Rasmus Nielsen til Gregers Nielsen Ølby tilskrevet [tilføjet med småt: "fol. 103"], så og et indlæg af 8. april 1692, som og blev læste; og var så parterne dom begærende. Er for retten afsagt: Såsom ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup søger Jacob Sørensen i Struer for ran, anlangende et brev Gregers Nielsen i Ølby tilskreven af fornævnte ædle Rasmus Nielsen, og med tingsvidne bevises, at brevet er Gregers Nielsen i Ølby frakommet uden hans vilje og minde, og ej Rasmus Nielsen ej heller Rasmus Nielsen(sic) udi ringeste måder beviser, det Jacob Sørensen haver ham nogen breve eller dokumenter fraranet; Da ses ej Jacob Sørensen kan tildømmes nogen ransgerning imod ædle Rasmus Nielsen at have begået, men frikendes, og de vedkommende, som var tilskrevet og tilhørte, deres ret forbeholden.

29. april 1692 (opsl. 120). Peder Madsen Busk i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Christensen i Struerdal, Laurids Christensen (Laurst Christensen) i Struerdal, Jens Nielsen i Struerdal, Mads Laugesen Hvamgaard, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Christen Rudolfsen i Borbjerg, Iver Thamsen i Hvam og Hans Børgensen ("Hans Byresen" eller "Hans Byrrsen") i Sønderby.

- Velagtbare Anders Nielsen Møllerup, på K.M. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, beviste med Søren Jensen Bøjer (eller Søren Jensen Bojer) og Christen Pedersen Lundby, at de haver lovligt indstævnet velb. Fru Anna Rommel tillige med hendes fuldmægtig og lavværge her til tinget til i dag, for sekvestrationsvidne at påhøre anlangende hendes gods her i herredet, nemlig i Borbjerg og Sevel sogne, om de ville have noget dertil at svare, for såvidt som seneste ved indførsel fra hovedgården blev separeret. I lige måde afhjemlede forbemeldte 2de personer, at de og haver givet lovlig 14 dages kald og varsel til i dag for sekvestrationsvidne at påhøre, nemlig [til] Simon Christensen og Peder Jensen i Hogager i benævnte Borbjerg sogn, anlangende deres påboende ejendom, såvidt velbemeldte Fru Anna Rommel skal være tilhørende. Dernæst irettelagde bemeldte Anders Nielsen en sekvestration af dato 26. marts 1692, som videre i akten skal blive indført. Siden derefter forbød han velb. Fru Anna Rommels at hun ej måtte befatte sig noget med forbenævnte gods' oppebørsel førend velb. Hr. amtsmands Jørgen Grubbe Kaas' arrests' løskyndelse. Ydermere forbød han de påboende bønder, såvidt Anne Rommel er tilhørende, at de herefter en måtte svare noget til deres husbonde, men skulle lade dem indfinde udi amtstuen med deres gårdes afgifter, såvidt forordningen om kontributioners oppebørsel af dato 11. december 1688 ommelder; Og var så tingsvidne begærende.

- Følger nu sekvestrationen, så lydende: "Som hans Kongl. May. Allernaadigste Forordning af dato 11 Decembr: A: 1688, tilholder, at naar nogen Proprietarius, eÿ Rigtig holder schatter Terminerne af hans Jorde godtz, og End iche Jnden 14 Dagens forløb effter vdstandende Execution Restancen betaler, Da Amtmanden strax at lade samme Proprietarius forbyde, sig med sit gordssitz schatter, Landgilde og ald anden Jndkomst videre at befatte, før hand Restancen afClarerer, Saa og Bønderne imidlertid med deris schatter oc Landgildis Clarering til Amtstuen henviser, Da som Ambtz Forvalteren Edle oc høÿagtbahre mand Sieg. Willadtz Andersen til mig hafuer ladet indlefuere hossfølgende Restance med Paateignede Executanternis Attest paa effterschrefne godts, tilforn hørt vnder Leergraf, oc ved seeniste Jndførsel der fra schal vere blefven Separerit, Nemlig. Auflum Sogen Schierds af Jørgen Pedersens gaard, hartkorn 3 skp: 3 fjk: 1½ alb:, Jens Jensen Kremer (Jens Jensen Kræmmer): 8 tdr. 1 skp: 1 fjr: 1 alb:, Christen Jensen Degen (Christen Jensen Degn): 6 tdr. 6 skp. 1 fjk: 1 alb:, Jens Jensen Schreder (Jens Jensen skrædder) 3 tdr. 3 skp: 1 alb:, Johanne Pedersdatter 2 fjk., Waarheede (Varhede) Søfren Jensen Bojer (Søren Jensen Bøjer) 3 tdr. 4 skp. 3 fjk., af Jens Christensens gaard 1 td. 1 fjk., Christen Villadsen 4 td. 1 skp. 2 fjk. 1 alb., Lauridtz Ollesen (Laurids Olsen) og Godsche Christensen (Godske Christensen) 4 td. 1 skp. 1 fjk. 2 alb:, En øde gaard som Jens Jepsen og Christen Willadtzen bruger 4 td: 3 fjk., Spegberig, Jachob Erichsen (Spegbjerg, Jacob Eriksen) 2 tdr. 1 skp. 1 alb., Gaabs Jord, Jens Pedersens Enche, Maren Pedersdaatter (Maren Pedersdatter) (opsl. 121) [... tdr.] 1 skp: 1 alb:, Lundby Ødegaard som Peder Lauridtz (Peder Lauridsen) frarømbte 5 rd: 6 skp. 2 fjk: 1 alb:, hvor af schatte Restantz bedrager sig Penge = 98 Rdlr: 2 mk. 6 sk. Boerbierig Sogen Leergrafs Godtz 14 Rdlr. 1 sk. Søvel Sogen 18 Rdlr. 2 mk. 8 sk. og der hoss mig Eru[...]dret om samme høÿstbemelte Kongl. May. Forordning at effterkomme, Da hafuer ieg effter slig Erindring om allerhøÿstbemelte Kongl: Forordnings Jndhold at effterlefue, ej Kundet forbi gaae, min bestillings pligt at fyldist giøre, Mens hermed forbyder Ofuenbenv. goedsitz Proprietarie sig i nogen mader, med samme godtz at befatte, Førend Restancen Rigtigen afbetalt vorder, J ligemade forbydis, Ofuen bemelte Bønder udj fornefnde Sogner, deris herschab i nogen mader saauit benv. Forordning om melder at suare, inden denne Arrestis LøsKyndelse, Men sig med ald deris paaboende og i brug hafuende Ejendom og stædis afgifft paa Amtstuen til lefuering at indfinde. Actum Ryberig d: 26 Martj 1692. Jørgen Grubbe Kaas. Ofuenbemelte Seqvestration, er lige liudende copie efter originalen, som til andre Retter udj lige tilfelde brugis, Testerer. Wdj Hl: Ambtz Forvalters Willadts Andersens Absentz. Anders Nielsen Mollerup. Effter Kongl: May. Ambtzforvalter ofuer Lundenis og bøjling Ambter Edle Willadts Andersens begiering, hafuer wj Vnderschrefne for Kyndet forbemeldte Welbaarne Hl: Amtmandens Jørgen Grube Kaassis Seqvestration paa Leergraf, saavelsom og paa Leergrafs godts udj Boerbierig oc Søvel Sogner, som ved seeniste Jndførsel er blefuen Separerit fra bemelte Leergraf, huilchet Vj med Egne hender beKreffter og vil ved Eeds afleggelse gestendig Være. Actum Borbierig d: 15 Aprilis. A: 1692. Christen Pedersn: Søren Jensn: bojer."

- Edle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens fuldmægtige, velagtbare Anders Nielsen Mollerup, beviste med Sørens Jensen Bojer og Christen Pedersen i Lundby, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Villadsen, som nu boer i Dalgård i Hodsager sogn, for dom angående hans gårds frarømmelse og undvigning fra Varhede; Og satte så bemeldte Anders Nielsen i al dom og rette, of formente at såsom

Christen Villadsen uden hans gårds opsigelse eller nogen dertil given årsag ulovligt er frarømt og bortviget, han da burde at lide som en rømningsmand, og var dom begærende. Christen Villadsen blev 3de gange påraabt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom Christen Villadsen tilforn boende i Varhede befindes lovlige at være indstævnet, og nu søges for samme sted ulovligt at være bortrømt og undviget, og hverken selv eller nogen på hans vegne møder noget her til eller imod at svare; Da ved jeg ham [ej] at befri, men bør hvor han antreffes at lide som en rømningsmand, efter irettesættelsen og videre Kongl. Majst. allernådigste lov.

- Jep Christensen Skovlænding, på Hr. regimentskriver Sr. Lorentz Ditlevsen Møllers vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Pedersen i Djeld og Gunde Simonsen i Djeld, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovlige indstævned Christian Gerløv på Stubbergård, og talte med en, navnlig Jens Pedersen, for dom, for restanser han på Kongl. Majst. vegne ti lvelbemeldte Hr. regimentskriver skyldig er. Så irettelagde bemeldte Jep Christensen en skriftlig specifikation så lydende: "Specifikation på hvis Christian Gerløv haver annammet af rytterbønderne på mine vegne udi Lundenæs Amt, nemlig... [kun navne og steder afskrevet] De to bønder i Haderis og Peder Jensens enke i Gindeskov; Simon Nielsen i Åle; De Trantum mænd; Ib Christensen (el. Jep Christensen) i Mogenstrup; Niels Glarmester i Søgård. ENGLEJE: Peder Iversen i Damgård, Jens Nielsens øde[gård] i Hvam, af Sevel Skovby, af Lindholt, af Bederholm og Heegård. HUSPENGE: Feldborg, Djeld, Lindholt, Heegård. Forpagtning af Stubbergård. SUMMA 113 sldr. Hvis Christian Gerløv med ordrer og kvitteringer, at være betalt, kan afbevise, skal ham billigt ved afligning komme til gode, og udi overbemeldte summa decourteres. Ougstrup den 28 april 1692, Laurids Ditlevsen Møller."

- Dernæst blev fremlagt et indlæg så lydende: "Såsom forpagteren på Stubbergård Christian Gerløv, en del hans Majst. besatte og øde gods' afgifter der i amtet ved mig har været betroet, og for sammes oppebørsler efter overgjorte skriftlige og mundtlige erindringer ej nogensinde haver villet fuldkommen gjort rigtighed, langt mindre sådant efter pligt betale. Of foruden dets imod givne lejevrev tvende års forpagtning af bemeldte Stubbergård modvilligt haver indeholdt, så haver jeg formedelst slig ulovlig forhold været forårsaget ham efter lovens måde at tiltale, og af slig beskaffenhed i dag sætter udi al rette, formenende at bemeldte Gerløv pligtig bliver, og uden ringeste ophold for slig sine indtægter med oversiddende interesser (efter derpå hosføjede rigtig specifikation), og bør at betale, eller derfor udi hans indbo og udhave til restansens afbetaling efter foregående arrest den 17. april sidst, at have indvisning of fornøjelse. Belangende forpagt[...] (opsl. 122)

[..for]klaring, da som han ej (det dog ske burde) årlig og i rette tide, derfor haver gjort rigtighed, formener jeg billigt, den retsindige dommer, sessionens [...]fl. resolution af 18. marts sidst bifalder, og ham efter lovens måder, merbemeldte sted hen kender, som således tvende års tid, til højstbemeldte hans Kongl. Majst. nakdel er besiddet til første Philippi Jacobi, ligeså fuldkommen og forsvarlig, som han den i bygning og sæd efter lovlige bevis antaget haver, bør at kvittere og undvige, samt mig dets, såvel for alt forrigt bemeldte som dette, tillige med ibragte tidsspilde og omkostning at gøre fyldest og god fornøjelse, hvorpå jeg af den velforordnede dommer er endelig dom og rettens kendelse begærende. Til hvilken ende dette mit korte indlæg at fremlægge, fuldmægtiges lensmanden over ryttergodset udi Lundenæs amt, velagtede Jep Christensen udi Øster Skovlænding, og derefter som meldt er (såvidt

forsvarligt kan være) sig at forholde. Oustrup den 28. april 1692. Laurids Ditlevsen Møller, egen hånd."

- Og var så Jep Christensen dom begærende. Christian Gerløv blev 3de gange påråbt, og ej mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 8 dage.

- Velfornemme Niels Hansen Ravn, på Sr. Mads Pedersen på Pallesbjerg hans vegne, beviste med Lauge Christensen i Asp og Jens Lauridsen (Jens Laursen) i Asp, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Las Jørgensen og Christen Sørensen i Dellerup i Måbjerg sogn, for dom at lide for resterende landgilde og arbejdspenge, som de deres velbårne husbonde, oberst Palle Krag, skyldig er, og talte mundligt med dem selv. Så irettelagde velbemeldte Sr. Niels Hansen Ravn en skriftlig restans så lydende: "På højædle og velbårne Hr. oberst Palle Krags vegne, søges efterskrevne landgildes restans, fra 1. maj 1689 (det forrige beroer på husbondens gunstige resolution) hos Las Jørgensen og Christen Sørensen i Dellerup i Måbjerg sogn. Deres årlig landgilde... (...) ..er tilsammen 15 rigsdaler, 3 mark, 1½ skilling. Foruden arbejdspenge, og beløber så for 3 år, fra 1. maj 1689 til 1. maj 1692 = 46 rigsdaler, 3 mark, 4½ skilling. Derpå er betalt af Las Kørgensen 12 rigsdaler og af Christen Sørensen 6 rigsdaler 4 mark. Alt så rester Las Jørgensen derpå 11 rigsdaler, 1 mark, 10 1/4 skilling, og Christen Sørensen 16 rigsdaler, 3 mark, 10 1/4 skilling"; Som formenes de pligtiger at betale, tilligemed dommens og rejsens bekostning, inden 15 dage, eller lide derfor nam efter loven; hvorpå han var endelig dom begærende. De indstævnedes blev trede gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom Las Jørgensen og Christen Sørensen i Dellerup efter lovlig indstævning søges for resterende skyld og landgilde, som overmeldt er, at være skyldig til deres gunstige og velbårne husbonde; og hverken selv eller nogen på deres vegne møder, noget her til eller imod at svare; Da ved jeg dem ej at befri, men enhver af dem bør samme deres med resterende til deres velbårne husbonde eller fuldmægtig skadesløs inden 15 dage at betale, med dommens og rejsens bekostning, eller derfor lide nam og udtog af deres gode og gode hvor det findes efter loven.

- Ædle Christen Linde til Volstrup, hans fuldmægtig Enevold Thamsen i Hvam, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Christen Brun og Christen Nielsen i Sønderlund, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], stævnedes Christen i Gimsing annekspræstegård, først med 14 dages varsel til Volstrup Birketing for vidners påhør, dernæst for synsmænds opnævnelse her af tinget i dag, anlangende samme annekspræstegård med jorden, samt ejendoms ubillige medhandling til upligt, at syne; så og i dag 14 dage her til tinget dom at lide på sit fæste og voldsbøder. Så er i dag opnævnt Søren Maskergaard (Maskergård), Morten Kjeldsen i Struerdal, Christen Hillesborg og Hans Mouridsgaard (Moustgård), som bemeldte gårds ejendom, efter velbemeldte Sr. Lindes forevisning haver at syne, og det her i dag [om] 14 dage til tinget ved sjæls ed at afhjemle efter loven.

6. maj 1692 (opsl. 122). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Christen Nielsen ved Struer, Søren Villadsen Maskergård, Enevold Tamsen i Hvam, Jens Iversen Maskergård, Knud Nielsen i Gimsinghoved og Morten Kjeldsen ved Struer.

- Hæderlige og vellærde Hr. Peder Rasmussen, sognepræst i Ølby og provst udi Hjerm herred, beviste med Jens Jensen i Vester Ølby og Niels Kyndesen i Ølby Præstegård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven,

at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag [lovligt indstævnedede hæderlige Hr. Mads Knudsen Hessel, sognepræst til Hjerm menighed], for vidnes påhør, angående katekismens oplæsning og forklarings forsømmelse. Samme dag stævnedede de Rasmus Nielsen til Kvistrup og hans børns skolemester Mourids Mikkelsen, så og Mads Dalby i Struerdal, enhver til deres bopæl, for vidnes påhør angående hvis de haver sagt i Gimsing kirke om samme sag forleden søndag, var 8 dage [siden]. (opsl. 123) I lige måde for vidnes påhør efterskrevne: Laurids Andersen Holmgaard (Laurst Andersen Huolmgaard), Søren Villadsen Maskergaard, Morten Kjeldsen i Struerdal, Knud Nielsen i Gimsinghoved, Poul [og?] Christen Mikkelsen i Hjermhede, Anders Nielsen og Christen Christensen i Bjerregård. Samme dag stævnedede de efterskrevne for deres sandhedsvidne at aflægge udi samme sag: Anders Pedersen i Vester Ølby, Christen Thorsen, Niels Jensen, Laurids Christensen (Laurst Christensen), alle af Vester Ølby. Så for retten fremstod Anders Pedersen i Vester Ølby og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at forleden søndag, var 8 dage [siden], var han gående til Gimsing kirke, da var provsten, hæderlige og vellærde Hr. Peder Rasmussen, der at visiterer. Da så han at Hr. provsten gik ud på kirkegulvet da tjenesten var tilende, og sagde at han havde været der tvende gange tilforn og visiteret, da havde han ikke hørt at Hr. Mads havde læst katekismens forklaring før den dag. Så tilspurgte provsten menigheden [om hvor] når Hr. Mads havde begyndt med den forklaring og oplæsning af katekismen, hvortil Rasmus Nielsen til Kvistrup svarede, han havde begyndt den næste søndag efter påske dermed. Så tilspurgte provsten Mourids Mikkelsen om det samme, hvortil han svarede, han kunne ikke nægte, det "var jo sanding Fader sagde", ydermere sagde provsten til Rasmus Nielsen: "I jo siger det, som sandt er, og videre vil være gestændig, hvorpå jeg ej tvivler", hvortil han svarede "jo". Så gik provsten ned af kirken og tilspurgte Mads Dalby om det samme, hvortil han svarede, [at] Rasmus Nielsen kome lige så vel til kirken som han, og vidste derfor hvad der passerede. Så spurgte provsten ham atter ad, om det var sanding som Rasmus Nielsen sagde, hvortil han svarede, han kunne ikke sige nej dertil. Christen Thorsen, Niels Jensen og Laurids Christensen vandt med lige svorne ed, ligesom Anders Pedersen før dem vundet haver; Hvorefter hæderlige Hr. Peder Rasmussen var tingsvidne begærende.

- Velagtede Oluf Nielsen Leegaard af Holstebro fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Brygger ("Christen Brøgger") og Peder Christensen, begge af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, mandag, onsdag og torsdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne for dom for deres brokorn og hvis videre de velbemeldte Oluf Leegaard kan være skyldige. Så for retten fremstod bemeldte Oluf Nielsen Leegaard, og irettelagde en skriftlig restans så lydende: "Fortegnelse på hvis efterskrevne mig skyldig er. Måbjerg sogn: Peder Smed i Måbjerg By. Navr sogn: Niels Thøgersen i Navr By, Niels Christensen i Alstrup. Vemb sogn: Jens Pedersen i Østergård, Jens Andersen korporal, Christen Eriksen i Østervemb (Øster Vemb), Jens Nielsen på Fjeld. Asp sogn: Peder Hegelund i Lindtorp. Fousing sogn: Jens Bastrup i Stadsbjerg. Ølby sogn: Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Øster Ølby, Jacob Andersen i Øster Ølby, Anders Nielsen. Vejrum sogn: Christen Thomassen i Brendgård, Poul Andersen i Nørsøller, Løjtnant Just Kiels kone og de som bruger gården. Gimsing sogn: Knud Christensen Balle. Borbjerg sogn: Peder Gravensen i Skylvad for adskillige varer, nok ham og hans søn Tyge [Pedersen] (Tyge Pedersen)"; og satte så i al dom og reette, og formente de indstævnedede burde samme deres med resterende brobyg, såvel og det andet gæld som

findes anført, skadesløs med sagens anvendte bekostning inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom overbemeldte befindes lovligt at være indstævnedede, og ingen mødte noget her til eller imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende inden 15 dage skadesløs med al sagens derpå anvendte bekostning til velagtbare Oluf Nielsen Leegaard at betale, eller lide nam efter loven.

- Peder Madsen Busk, på Bertel [Christensen] Kirkegaards (Bertel Christensen Kirkegaards) vegne, beviste med Christen Christensen Sønderlund og Christen Nielsen Sønderlund, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Christen Christensen i Torp for dom, for hvis han bemeldte Bertel Kirkegaard kan være skyldig. Så hav han bemeldte Christen Christensen til sag for 4½ daler, som han bemeldte Bertel Kirkegaard var skyldig for en hest, og forment han dem burde inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. For nogle årsager blev sagen opsat i 14 dage.

- Sentensen imellem regimentskriver Lorentz Ditlevsen Møller [her Laurids Ditlevsen Møller] og Christian Gerløv på Stubbergård. Dokumenter, se fol. 108. Er for retten afsagt: At såsom Christian Gerløv findes lovligt at være indstævnet for afgifter af en del hans Kongl. Majst. besatte gods og engeleje ham haver været betroet for dets oppebørsels rigtighed at gøre, med tvende års forpagtning af Stubbergård, og efter 3de ganges påråb ingen er mødt her imod at svare; Da ses ej Christian Gerløv at kan befries, men ham tilfindes at svare dets rigtighed og afgifter efter irettesættelsen, såvidt ej med lovlige kvitteringer kan afbevises, og det skadesløs inden 15 dage, eller lide (opsl. 124) [...]sning udi hans gods og gode hvor det findes efter loven. Udi det øvrige, gården at gøre ryddelig efter lovlig opsigelse, og den efter lovens måde fra sig at levere, så fuldkommelig i alle måder, som han den annammet haver, eller have det udi de vedkommende på hans Kongl. Majst. vegne deres vilje og minde.

13. maj 1692 (opsl. 124). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Christen Jepsen i Gimsing, Anders Poulsen Hundsballe, Jens Kjeldsen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard, Christen Pedersen i Bøgild og Niels Mikkelsen i Gimsing.

- Jørgen Skytte på Landting [har skudt] en gammel ulv.

- Niels Madsen i Gråsand [har fanget] 6 unge ulve levende.

20. maj 1692 (opsl. 124). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Andersen Holmgaard (Laurst Andersen), Villads Bjerre, Laurids (Laurst) i Gimsinghoved, Christen Christensen i Gimsing præstegård, Jens Lauridsen (Jens Laursen) i Gimsinghoved, Erik Eriksen Kjær, Mads Laugesen Hvamgaard og Christen Jacobsen Lille Perregaard.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning af dato 26. april 1692 angående folkeskattens forpagtning.

- Hæderlige Mourids Mikkelsen fra Kvistrup, på ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup hans vegne, beviste med Anders Jensen på Kvistrup og Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Struer, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jacob Sørensen, tilforn boende i Struer, og talte mundtligt med ham selv, til hans bopæl i Holstebro for dom til i dag, for sidste års afgift af det hus i Struer han påboede, græspenge forleden

sommer af to køer, oldengæld, brændpenge, vennepenge for to svin samt for dem at drive til Silkeborg Skov med føde på vejen. I lige måde stævnedes [de] ham for voldsdom formedelst han imod loven og arrest med sit gods er undviget sin husbands stav. Så for retten fremstod bemeldte Mourids Mikkelsen, og [på] ædle Rasmus Nielsens vegne, gav Jacob Sørensen til sag for afgift af det hus han iboede i Struer, for sidste år 4 rigsdaler, græsleje af to køer på Toregårds mark forleden sommer 1 rigsdaler, oldengæld af to svin på Silkeborg Skov som han haver betalt til Daniel Fischer 1½ mark, brændpenge og vogtepenge 18 skilling for dem at drive hen og hjem, med korn til føde på vejen, 2½ mark. Dernæst irettelagde fornævnte Mourids Mikkelsen en dom her af tinget udstedt den 1. april sidst, blandt andet meldende i sin slutning således: "Og ydermere tilfindes Jacob Sørensen at gøre hans husbonde Rasmus Nielsen rigtigt regnskab udi uvildige dannemænds overværelse efter loven, og for hans modvillighed imod hans husbonde sit fæste at have forbrudt, og ellers i alle måder efterleve den kontrakt og forlig, som omvundet er, han med sin husbonde haver indgået, eller derfor at lide efter loven, etc."; På samme dom fandtes således skrevet: "År 1692, den 29. [...] forkyndede vi denne dom i Jacob Sørensens hus i Struer og læste den for hans hustru Margrethe, med begæring hun ville sige hendes mand det, at han den ville efterleve og gøre rigtighed med sin husbonde førend han flyttede fra Struer, hvilket hun og lovede, og sagde han i morgen skulle komme op og gøre ham klaring, hvilket vi bekræfter med vores hænder underskrevet. Datum ut supra", stod underskrevet: "Mourids Mikkelsen Varde, Christen Christensen egen hånd, Peder Lauridsen"; som her i dag blev læst og påskrevet. Dernæst irettelagde [han] en skriftlig arrest, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Og satte så fornævnte Mourids Mikkelsen i al dom og rette, og forment det Jacob Sørensen bør at betale til hans husbonde Rasmus Nielsen fornævnte 4 rigsdaler huspenge, samt græslejen, oldengælden, brænd- og vennepenge, med bekostning for hans svin at drive her og hjem, inden 15 dage, eller der for at lide efter lovens 3. bogs 13. kapitels 6. artikel; og formedelst han imod forbud og arrest er undviget af sin husbondes gods i Struer han påboede, og ikke efter doms formelding klareret ham sine regnskaber, enten med beviser eller betaling, eller noget af hvis han i andre måder var tildømt, have villet efterkommet, langt mindre med nogen forpligt forsikret efterkommeren efter loven, bør at bøde sine voldsbøder efter lovens 1. bogs 21. kapitels 17. artikel; Hvorpå han var dom begærende. Her imod blev irettelagt på Jacob Sørensens vegne af Enevold Thamsen i Hvam et indlæg, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 14 dage.

- Sr. Christian Gerløv beviste med Oluf Christensen i Sevel og Villads Sørensen i Heegård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jep Christensen i Øster Skovlændering som fuldmægtig på Hr. regimentskriver Lorentz Ditlevsens (Lorentz Ditlevsen Møllers) vegne, for vidner at anhøre, belangende hans Majst. part i Stubbergård, hvorledes dets avling blev antaget af fornævnte Gerløv år 1689, så og hvorledes det nu med isæd og avlings drift efterlades. Samme dag stævnedes de Niels Pedersen i Ror og Søren Jensen i Vestergård i Sevel By, for deres sandhedsvidner at aflægge om samme sæd og avling. Så for retten fremstod Niels Pedersen i Ror og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at det år 1689 da Christian Gerløv antog hans Majst. anpart af Stubbergårds mark, da var der ej andet sået end anden og tredje kær rug, men nu fandtes i det [...]llet (opsl. 125) [...] fuld års tægt til byg og boghvede og endel gødning udført på samme jord, og tre fulde

års tægter at være sået med rug, gødnings anden og tredje kær. Søren Jensen i Sevel By vandt i lige svorned ed og i alle måder, ord fra ord, ligesom Niels Pedersen før ham vundet haver, hvilken bemeldte isæd han i dag for retten fremvite Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens tilladelse af dato 11. oktober 1688, at han måtte så, som der kunne findes jord til; Og var så herefter tingsvidne begærende.

- Følger nu Rasmus Nielsens arrestdedel, og [derefter] Jacob Sørensens indlæg, som så lyder: "K. M. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas. Såsom han haver tildømt Jacob Sørensen i Struer at gøre mig rigtig regnskab i uvildige dannemænds overværelse efter loven, så er for hans modvillighed fra hsn fæste, og han sig endnu ikke med noget videre haver villet indstillet, hverken nøjagtig regnskab, langt mindre nogen beviser efter loven, som han henfører sine udgifter efter, i det på tinget urigtige leverede regnskab, hvoraf jeg kunne have underretning, antegnelser der udi at gøre, forårsages derfor af Sr. Thøger Pedersen hermed at begære, at han på rettens vegne til sin doms fyldestgørelse ville stede arrest både på hans person og midler, med forbus ikke af mit gods at undvige eller nogen af sine varer at bortflytte, førend han haver gjort mig rigtigt regnskab med rigtige bevisers levering, og betalt mig hvis han med rette skyldig bliver, så og efter lovens 3. bogs 13. kapitels 6. artikel med nøjagtig forpligt gjort forsikring ingen skade eller forfang efterkommeren at tilføje. Datum Kvistrup den 29. april 1692, Rasmus Nielsen Ourgd.", fandtes påskrevet: "På rettens vegne, befales disse 2de mænd, nemlig Laurids Andersen i Holmgård og Christen Christensen ladefoget i Østerby, at de denne seddel for Jacob Sørensen ved Struer forkynder. Hjerm Ginding herredsring den 29. april 1692, Peder Busk. Samme dag var vi underskrevne Mourids Mikkelsen på Kvistrup på Rasmus Nielsens vegne, Christen Christensen i Østerby, Peder Lauridsen, fornævnte Laurids Andersen i Holmgård i min faders fraværelse, efter denne udenfrielse, udi Jacob Sørensens hus i Struer, og forkyndede medfølgende dom og denne arrest for Jacob Sørensens hustru, eftersom han ikke selv lod sig finde, og leverede hende kopi deraf, som hun lovede at levere hendes mand, som hun sagde skulle komme til Kvistrup i morgen at gøre rigtighed og afklarering med Rasmus Nielsen, og befandtes end da af deres gods på stedet: (registrering af indboet), foruden hvis som hører huset til, hvilket vi efter arrestens forkyndelse med forbud Jacob Sørensen ikke fra stedet at undvige eller noget af fornævnte gods derfra [at] forflytte førend han efter Kongl. Majst. lov og dommens formelding havde gjort sin husbonde rigtighed og ham afbetalt, og det under e[...] voldsforbrydelse. Datum Kvistrup den 29. april 1692, Mourids Mikkelsen Varde, Christen Christensen egen hånd, Peder Lauridsen. Anno 1692 den 4. maj var vi underskrevne igen i det hus Jacob Sørensen i Struer iboede, da fandtes hverken han eller hans hustru der, eller noget af fornævnte arresterede gods, men var alt bortflyet. Datum ut supra, Mourids Mikkelsen Varde, Christen Christensen egen hånd, Peder Lauridsen."

- Jacob Sørensens indlæg, så lydende: "Såsom velædle Rasmus Nielsen til Kvistrup i dag 14 dage ved tvende personer haver ladet mig underskrevne, muligen give kald og varsel at møde til Hjerm Ginding herredsting for dom, da formenes jeg om han mig ved dom vil lade tiltale, da bør det at søges til mit verneting efter lovens 1. bogs 2. kapitels 3. og 4. artikler, som melder om værneting, hvorfor jeg formoder, at Kongl. Majst. rettens betjente til bemeldte ting ej noget mod mig udsteder, hvilket begæres for retten måtte læses, påskrives, og om imod forhåbning noget imid mig skulle passere, der udi indføres, og mig genpart deraf tilstilles. Forblivende rettens betjentes skyldigste tjener, Holstebro den 20. maj 1692. Jacob Sørensen."

- Den sag af dato 6. maj imellem Bertel [Christensen] Kirkegaard (Bertel Christensen Kirkegaard) og hans broder Christen Christensen Torp er endnu opsat i 14 dage.

- Peder Jensen Over Feldborg mødte i dag med en levende ulveunge, som han havde fanget.

27. maj 1692 (opsl. 125). I dommerens sted Peder Madsen Busk, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Christensen i Hillesborg, Peder Andersen i Dalby, Niels Christensen i Dalby, Christen Pedersen i Trudsø, Anders Andersen i Trudsø, Christen Jacobsen i Lille Perregård, Mads Bertelsen i Hvam og Mads Laugesen Hvamgaard.

- (Intet forrettet.)

3. juni 1692 (opsl. 125). Peder Madsen Busk i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Nielsen Kvistgaard, Christen Knudsen i Ausumdal, Laurids Pedersen Grønning (Laurst Pedersen Grønning), Markvard Knudsen Grønning (Marquor Knudsen Grønning), Christen Jacobsen Lille Perregaard, Villads Mortensen i Dalby, Peder Jensen Heegaard og Enevold Thamsen i Hvam.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 20. maj sidst, som blev læst og pårskrevet, angående den sag imellem ham og Jacob Sørensen [forhen boende] ved Struer, og blev opsat igen i 14 dage.

10. juni 1692 (opsl. 125). Sættefoged Mads Poulsen [i dommerens sted], Albert Daniel [= Albrecht Daniel Pedersen Kastberg, Peder Nielsen Kastbergs søn] i skriverens sted. Otte mænd er: Christen Christensen Lundbygaard, Morten Christensen Lundbygaard, Christen Pedersen Agergaard, Christen Christensen Feldborg, Niels Nielsen Gade, Jacob Eskildsen (Jacob Eskesen) i Ausumdal, Mads Laugesen i Hvamgård og Lauge Madsen i Hvam.

- (Intet forrettet.)

17. juni 1692 (opsl. 126). Mads Poulsen i Overlund sættefoged, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Niels Olesen Skød, Mikkil Jensen Skød, Christen Jensen Proustgaard, Søren Christensen Kronborgdige ("Krompoerdig"), Christen Jacobsen Lille Perregaard, Enevold Thamsen i Hvam, Enevold Pedersen Hajslund og Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) Hajslund.

- Den sag imellem ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup og Jacob Sørensen [forhen boende] ved Struer er endnu opsat i 14 dage.

25. juni 1692 [24. juni var St. Hansdag] (opsl. 126). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Poul Graversen i Vejrum, Gravers Jensen Tinggaard, Ole Nielsen ved Tinget (Ole Nielsen Ting), Mads Pedersen i Skikkild, Mads Laugesen Hvamgaard, Jens Kjeldsen i Bøgild, Iver [Christensen] i Østerskov (Iver Christensen i Østerskov, "Yfuer i Østerschou") og Albert Pedersen [= Albrecht Daniel Pedersen Kastberg?].

- Rasmus Sørensen på Ørslev Kloster, en rest[ans]dom. Anders Christensen i Hovgård, på Rasmus Sørensens vegne, beviste med Mads Christensen i Sevel og Christen Pedersen i Sevel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle oberster Johan og Jørgen Rantzaus deres myndlings bønder og tjenere i Hjerm Ginding herred for dom, for resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge. Så irettelagde bemeldte Anders Christensen en skriftlig restans så lydende: Restans på de højædle

og velbårne herrer, Hr. oberst Johan Rantzau og Hr. oberst Jørgen Rantzau, deres myndlings jordegods udi Hjerm Ginding herred. Vester Ølby: Christen Jensen, Anders Pedersen. Østerskov: Iver Christensen, Peder Christensen, Mads Christensen. [Dateret] Ørslev Kloster den 18. juni 1692. Rasmus Sørensen, egen hånd"; og satte Anders Christensen i al rette, og formente de indstævnedede burde samme deres med resterende til deres velb. husbonde eller fuldmægtig skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom bgærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom forindførte beindes lovligt at være indstævnedede, og ingen møder til genmæle, da ved jeg ikke dem at kan befri, men enhver bør samme deres med resterende til deres velbårne husbonde eller vedkommende skadesløs inden 15 dage at betale, eller der for lide nam efter loven.

1. juli 1692 (opsl. 126). Mads Poulsen Overlund sættefoged, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Poul Andersen Nørsøller, Laurids Pedersen Nørsøller (Laurst Pedersen Nørsøller), Ole Pedersen Tolsgaard, Mi[kkel] Andersen Søllergaard (Mikkel Andersen Søllergaard), Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Nielsen i Hvam og Niels Christensen i Haderup.

- Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) fra Kvistrup, på ædle Sr. Rasmus Nielsens vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 20. maj 1692, som blev læst og påskrevet, angående den [sag] imellem ham og Jacob Sørensen [forhen boende] ved Struer. Dernæst fremlagde [han] en dom af 1. april [1692], dens sentens og læst og påskrevet, og iblandt andet formelder Jacob Sørensen at gøre Rasmus Nielsen rigtigt regnskab med videre, og det uvildige dannemænds overværelse, som siden i akten videre skal blive indført; Og var så bemeldte Laurids Nielsen på sin gunstige husbondes vegne dom begærende efter forrige irettesættelse, som i opsættelsen findes indført. Her imod at svare mødte i retten indstævnedede Jacob Sørensen og irettelagde et indlæg af 1. juli, så og en beskikkelse af 27. juni, som blev læste og påskrevne, og videre i agten skal blive indførte, og ydermere frembød [han] på ny et regnskab med behørig 16 beviser, og det imod rigtig kvittering, om nogen der imod ville tage; samme regnskabs dato var af Holstebro i dag den 1. juli. Men Laurids Nielsen turde ikke understå sig imod dem at tage, for han havde ingen ordre. Og var så parterne dom begærende. Er for retten afsagt: Såsom her fremlægges en vidtløftig og usvækket dom af Hjerm Ginding herredsting den 1. april 1692, hvor Jacob Sørensen er tilfunden at gøre Sr. Rasmus Nielsen rigtigt regnskab udi uvildige dannemænds overværelse, med videre dens slutnings indhold, da bør Jacob Sørensen samme dens fyldestgørelse at efterleve nu straks udenlængere ophold, eller derfor at lide efter loven. Og som Jacob Sørensen i samme dom er fradømt det hus i Struer han tilforn iboede, hvorfor han til Fardag næstefter var forårsaget fra den at flytte, vidste jeg ikke ham noget derfor at lide, men for Rasmus Nielsens tiltale i den post frikendes.

- Jacob Sørensens indlæg, så lydende: "Velærede rettens betjente. Såsom velædle Rasmus Nielsen til Kvistrup haver ladet mig hid til Hjerm Ginding herredsting mundtligt give varsel for i dag til dom, angående en ulovlig arrest, ædle Rasmus Nielsen haver ladet gøre, både på min person og gods, og ikke beviser med brev, hånd, segl eller nogen mangel i nogen måder, langt mindre skal eller kan bevises, at jeg er ham noget skyldig, ikke heller giver tilkende hvorfor han lader mig arrestere, hvorfor jeg ydmygeligst formoder, at den retsindige dommer ville anse sådanne unyttige trætte, efterdi jeg er ham intet skyldig i nogen måder, men ædle Rasmus Nielsen er mig skyldig 139 slettedaler 11 skilling efter denne

regnskabs indhold, enddog jeg for lang tid tilforn ham regnskab overleverede, og ingen mangler derpå efter loven (opsl. 127) [...] bekommet haver, og er derfor endnu begærende en rigtig kvittering, både [for] dette regnskab og bevisers levering, og at ædle Rasmus Nielsen herhos bør at [be]tale mig det ovenbemeldte han er mig skyldig, og give mig en rigtig kvittering for al den købmandskab og forprangeri, jeg for ham brugt haver, hvoraf den store proces og omkostning er afkommen, både i en og anden måde, og for arrest formoder jeg at frikendes, efterdi jeg var dømt fra mit fæste og hans hus at kvittere, ellers formener jeg, at ædle Rasmus Nielsen bør at lide efter lovens første bogs 21. kapitels 21. artikel, som udtrykkeligt melder om arrest, begæres her for retten, at dette mit korte indlæg måtte læses, påskrives og indføres, og mig igen tilstilles. Forblivende rettens betjentes skyldigste tjener. Datum Holstebro den 1. juli 1692. Jacob Sørensen egen hånd."

- Følger nu beskikkelsen, så lydende: "Såsom jeg underskrevne Jacob Sørensen for nogen tid siden er dømt at gøre rigtigt regnskab med ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup, og det udi uvildige dannemænds overværelse; Da som mit regnskab for lang tid siden er ham overleveret, og jeg endnu ingen mangler derpå efter loven haver bekommet, begæres tjenstvilligst ved disse 2de dannemænd, nemlig Jacob Christensen og Christen Mikkelsen, Sr. Rasmus Nielsen ville lade sig behage at determinere en vis dag, tid og sted hvor ham selv udi herredet kan være næst og bedst belejligt, Kvistrup undtagen, og med sig tage tvende uvildige dannemænd, som jeg tillige og med 2de uvildige samme tid og sted vil møde, på det at vi udi mindelighed en gang kan komme til endskab. Begærer herpå hans gode svar og resolution skriftlig eller mundtlig, og forbliver hans tjenstskyldigste Jacob Sørensen, egen hånd", fandtes uden på skrevet: "Jacob Sørensen haver ikke efter lovens 3. bogs pag. 424 villet levere hans regnskabs tilhørende beviser, hvorfor ikke antegnelser i hans regnskaber han gøres, førend de bliver mig leverede. Jeg haver jo ofte ladet dem begære, men er mig hidindtil modvilligt forholdet. Ellers ved han vel, at der skal gøres en husbonde regnskab som han gør, helst eftersom det ikke er længere beliggende. Datum Kvistrup den 27. juni 1692, Rasmus Nielsen Ourgaard."

8. juli 1692 (opsl. 127). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Madsen (Laurst Madsen) i Ausumdal, Poul Graversen, Jens Pedersen i Ausumgård mark, Gravers Andersen på Bjerre, Niels Christensen på Engen, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Iver Jensen i Bøgild og Mads Laugesen Hvamgaard.

- Jens Madsen i Trabjerg, på velfornemme Sr. Knud Ravn til Østertoft hans vegne, beviste med Christen Nielsen i Stendis og Mikkell ???sen i Trabjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forgangne onsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes efterskrevne i Haderup og Borbjerg og Sevel sogne. Haderup sogn: Niels Christensen og Christen [...] i Grove, Christen Christensen i Haderup By. [Borbjerg sogn:] Jens Bertelsen i Hogager. [Sevel sogn:] Christen Simonsen i Hæk, [...] Madsdatter i Hæk. Og i Fousing stævnedes de forleden torsdag, var 8 dage [siden]: Salig Jens J[...] enke og Jens Pedersen i Dal, enhver til deres bopæl for dom, anlangende deres med resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge, som de deres husbonde skyldig er. Så irettelagde bemeldte Jens Madsen en skriftlig restans på forskrevne personer, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive inført, og satte i rette og forment de indstævnedes burde samme deres med resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende.

- Restansen så lydende: [kun afskrevet de tidligere ikke læsbare navne]: Niels Christensen og Christen Eriksen i Grove (...), Karen Madsdatter i Hæk (...) salig Jens Jensens enke og Jens Pedersen i Dal. (...) ...dette således rigtigt at være bekræfter jeg med egen hånd, Østertoft den 30. marts 1692, Knud Ravn.; De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom ovenbemeldte befindes lovligt at være indstævnedede, og ingen mødte noget her til eller imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende til deres gunstige husbonde at betal, og det skadesløs inden 15 dage, eller lide nam i deres gode hvor det findes efter loven.

- Jens Madsen i Trabjerg i Borbjerg sogn fremlagde en seddel, så lydende: "Jeg tilstår hermed velagtede og forstandige mand, Jens Madsen i Trabjerg, kald og varsel imod den frasingelse han er sindet at gøre, på noget øde bondeskyld i (opsl. 128) [...] i Ryde sogn, på Bakke kaldet. Ringkøbing den 3. juni 1692, [Villads] Andersen"; Efter forindførte fremstod for retten bemeldte Jens Madsen og frasagde sig et bol, liggende i Ginding herred i Ryde sogn i Stendis [...] kaldes Bakke, som skal være bondeskyld 6 skæpper 1 album, som Christen Nielsen nu påboer, og som på samme bol skal findes en temmelig restans, af desårsag beklagede sig næppeligen at kunne svare hans Kongl. Majst. kontributioner deraf, lngt mindre sin husbondes rettighed, ganske og aldeles fra sig og sine arvinger frasagde sig samme bol i Ryde sogn i Stendis by, kaldes Bakke, som er bondeskyld 6 skæpper 1 album, og det til hans Kongl. Majst, så han efter denne dag kender sig aldeles ingen videre lod, del, ret eller rettighed til samme bol, men i alle måder allerhøjstbemeldte hans Kongl. Majst. tilhørig og hjemfalden, hvorpå han var tingsvidne begærende.

15. juli 1692 (opsl. 128). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mand er Niels Pedersen Hrrgaard, Jens Sørensen Kokborg, Laurids Andersen, Christen Bertelsen Gammelby, Jens Nielsen Sønderby, Hans Børgesen, Peder Christensen Lindbjerg og Rasmus Nielsen i Storegård.

- Jens Christensen Fisker i Sir beviste med Mikkell Madsen og Mikkell Nielsen, begge af Sir, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Smed i Brandgård for dom, for hvis han ham haver til at tale, og det med 8 dages, 14 dages, 3- og 4 ugers varsel. Så for retten fremstod bemeldte Jens Christensen og gav indstævnedede Peder Lauridsen Smed til sag for fem slettedaler 1 mark, som han ham skyldig er, og formente han burde ham samme 5 sldlr. 1 mk. skadesløs at betale inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten indstævnedede Peder Lauridsen Smed, at der imod købte han en ko af Jens Christensen for 4 dlr 1 mk. og gav ham 1 dlr. på hånden. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 14 dage.

22. juli 1692 (opsl. 128). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Pedersen Heegaard, Gravers Jensen i Gydsbæk; Laurids Enevoldsen (Laurst Enevoldsen), Morten Nielsen, Gregers Jensen, Christen Nielsen og Mads Espersen alle i Handbjerg By; og Mogens Lauridsen (Mogens Laursen) i Brødbæk.

- Jens Nielsen Kovsted af Holstebro, på hæderlige og vellærde Hr. Christen Solgaard hans vegne, beviste med Christen Mikkelsen og Iver Christensen, begge af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Bertel Christensen, nu boende i Måbjerg By, for hans bopæl og talte mundtligt med ham selv og hans hustru, for syn og vidner

at påhøre, anlangende en ager som han haver opløjet bonden til fortræd, som som (sic) nu annekspræstegården besidder. I lige måde samme dagstævnede de Villads Knudsen og hans hustr, Knud Thøgersen i Måbjerg By og hans hustru, Christen Snedker i Måbjerg By, "Laurst Christen Jens Toufl(?)", enhver for deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for deres [sandheds]vidne at aflægge om samme ager liggende vest for kirketofts ender. Så for retten fremstod Peder Jensen Seekjær, Jens Pedersen Døes, Niels Jensen Døes og Jens Villadsen i Trasbjerg, som i dag 8 dage her af tinget lovlig er opnævnt samme ager at syne, og vandt ved sjæls ed efter loven, at de i dag [for] 8 dage [siden] syntte en ager liggende næst vesten for kirketoften og sønderbeder nest væesten for degnbolet, og som Bertel Christensen, nu boende i Måbjerg, haver opbrudt, pløjet og besået, og kunne de ej anderledes syne og se, end jo samme ager af Bertel Christensen er opløjet og besået, hans (nemlig præstens) tjener Jens Nuelsen, nu boende i Annekspræstegården, til forhindring og fortræd, der imod at forhindre ham sin ind- og udkørsel med fædrift og videre kørsel til resten fold af hans jord, som ligger næst vesten for samme opløjede og besåede ager, hvor altid haver ligget en slagen vej fra annekspræstegården over samme opløjede ager, hvilken vej Jens Nielsen ej kunne undvære med køren og fædrift uden største skade og fordærvelse, såsom hans formand den altid tilforn haver haft og brugt uden nogen forhindring. Dernæst fremstillede bemeldte Jens Nielsen Kovsted tvende vidnespersoner, nemlig Iver Clausen boende i Sahl by og Jens Clausen af Holstebro, som vandt ved sjæls ed efter loven, at det er dem i al sandhed vitterligt, at det jord, som ligger vesten degneboltoft som er den ager nu omtvistet, som er et stykke vænge fra vejen og sønder på indtil vejen, haver ligget til annekspræstegården i 25 år for drift og køren uanket i alle måder, imidlertid han var hjemme i Kirkegården som han er barnefødt som er over 60 år siden, dette vandt Iver Clausen. Jens Clausen vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Iver Clausen før ham vundet haver, at han kan mindes over 20 år, mens han var hjemme, da lå samme ager til annekspræstegården ulastet og ukeret i alle måder, som er nu over 40 år siden og længere. Dernæst fremstod Knud Thøgersen og vandt ved sjæls ed efter loven, at det er ham vitterligt, at samme ager haver de haft ulastet og ukeret til kirkegården i 25 år, som han kan mindes, med køren og drift over med den vej, som går fra annekspræstegården og vest på, og det med fædrift, fåredrifr, møgagen og alt andet for alle og enhver i bemeldte 25 år. Villads Knudsen kan mindes i 10 år, og vandt ligesom Knud Thøgersen, at de haver haft deres fri køren og drift ulastet og ukeret i alle måder. Christen Christensen Snedker kan mindes i 16 år, Laurids Christensen kan mindes i 20 år, og Jens Toft i 15 år, og vandt ord fra ord, ligesom Knud Thøgersen før dem vundet haver; Hvorefter Jens Nielsen Kovsted på hæderlige Hr. Christen Solgaard's vegne var tingsvidne begærende.

- Rasmus Pedersen fra Landting, på velbårne Mogens Rosenkrantz' vegne, beviste med Niels Sørensen og Christen Olesen, begge af Trandum Skovby, som afhjemlede ved ed og oprakte fingr eefter loven, at de i dag (opsl. 129) [...dage siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede Christen Nielsen i Trandum for vidnes pågør for en kappe, som han lånte af Jørgen Nielsen i Trandum, som stod i pant hos bemeldte Jørgen Nielsen. I lige måde samme dag stævnede de Anne Nielsdatter, Jørgen Nielsen og Jens Poulsen, enhver for deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge om samme kappe. Så for retten fremstod Anne Nielsdatter og vandt ved sjæls ed, at Christen Nielsen i Trandum kom ind til Jørgen Nielsens tre uger før Sankt Hansdag, og begærede at låne en kappe af Jørgen Nielsens kone, som han og fik, som hans hustru ville bruge imidlertid hun gik til

alters, hvilken kappe haver stået i pant i 16 år, både hos Jørgen Nielsen og hans fader Niels Jørgensen for 9 daler. Jens Poulsen i Trandum vandt i lige svorne ed, at han vidste samme kappe stod i pant ligesom omvundet er, men så ikke at han fik den. Dernæst fremstillede [han] 2de beskikkelsesmænd som vandt, navnlig Knud Nielsen og Niels Eriksen begge af Sevel Skovby, som vandt at de var beskikkelses vis forleden mandag, var 8 dage [siden], på om samme kappe hos Christen Nielsen og hans hustru, og spurgte hvorfor de den beholdte, hvortil de svarede, at de skulle ikke få den, førend der blev vunden ved lov og ret, og ydermere svarede hans hustru, at hun skulle holde at tede(?) med den så længe hun have en hævd. Dernæst fremstod Jørgen Nielsen og ved sjæls ed sigtede Christen Nielsen, at han lånte samme kappe af ham, og ikke haver fået den igen. Varselsmændene bestod, at de til i dag 3 uger havde indstævnet ham for dom; hvorefter Rasmus Pedersen var tingsvidne begærende.

- Endnu Rasmus Pedersen fremstillede 2de andre kaldsmænd, nemlig Peder Lauridsen (Peder Laursen) i Råst og Ole Nielsen i Råst, som svor, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes den meste del af Landtings bønder og tjenere i Ejsind sogn for dom for resterende skyld og landgilde, nemlig: Christen Jepsen i Brogård, Jens Christensen i Råst, Anders Christensen i Råst, Mourids Jepsen, Peder Pedersen i Remme, Niels Ultang, Niels Vester i Geddal, Søren Skrædder i Geddal, Jens Christensen, Christen Sørensen i Geddal, Ole Pilgaard i Egebjerg, Jon Pedersen, Peder Kjærgaard, Niels Kjelderup, Christen Lauridsen (Christen Laursen) og Jens Olesen i Kellerup, Jørgen Nielsen i Ejsing, Mads Espersen, Niels Christensen, og Niels Pedersen i Tønning ("Tyndeng"), alle til deres bopæl, for samme resterende skyld og landgilde.

- Niels Terkelsen (Niels Terkildsen) i Mogenstrup i Trandum sogn fremstillede to kaldsmænd, nemlig Isak Jensen i Fly og Erik Christensen i Søgård i Sevel sogn, som vandt ved ed, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Søren Christensen i Mogenstrup, for noget græs han haver slået og bortført af Niels Terkelsens, og det for vidnes påhør. Samme dag stævnedes de Jens Bentsen ("Jens Bendtsen") i Mogenstrup for hans vidne at aflægge for et skel enten fra eller til. I lige måde samme dag stævnedes de Jens Espersen i Mogenstrup for hans vidne at aflægge om samme slåede og bortførte græs, så og om skellet; så og Anne Lauridsdatters (Anne Laurstdatters) søn Laurids Jensen (Laurst Jensen), så og til i dag [om] 8 dage for dom om samme græs. Så for retten fremstod indstævnedes Jens Bentsen, og efter at eden var blevet ham oplæst, vandt han ved sjæls ed, at han vidste intet af samme skel videre end Peder Østergaard, Esper Olesen og Jens Olesen haver vundet på Sevel Birketing [...] videre vidste han ikke. Dernæst fremstillede [han] 2de vidnespersoner, nemlig Jens Espersen og Laurids Jensen. Jens Espersen vandt, at det skel i Brevig ved han aldeles intet af, enten fra eller til, men det græs, som blev slået og borttaget, var hans hos Søren Christensen den tid han det slog, da sagde han til Søren Christensen, "her vil I komme i tvist om med Niels Terkelsen, for han haver altid holdt sig der til og slået det og ført det hjem [...] denne gang", så længe som han kunne mindes. Dernæst fremstod Laurids Jensen og vandt ved sjæls ed, at han så at Søren Christensens kone rev på hans egen engslet, videre vidste han ikke. Nok fremstillede [han] 2de synsmænd, nemlig Simon Poulsen i Sebstrup og Christen Madsen i Korstoft, som vandt, at de i dag var til syn på et stykke eng, som kaldes Brevig, der så de, at der skulle være slået to favne i bredden i den ene side, men så så de et stykke træ lå fladt på jorden en alen under grønnet, men vidste ikke om det var noget skel, ej heller kunne de kende der der for. Engen var 76 skafter

lang. Dernæst så de, at fra den rette eng grob(?) fra Søren eng g for Niels Terkelsens byg oger(?) ende er 19 favne, og på bredden som er slået er 7 skafter, videre vidste de ikke; Hvorefter Niels Terkelsen var tingsvidne begærende.

29. juli 1692 (opsl. 129). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Jens Christensen i Råst, Christen Christensen i Råst, Niels Nielsen i Handbjerg, Ole Pedersen Hellergård, Peder Pedersen Remmer, Jens Simonsen Remmer og Mourids Jepsen i Råst (Moust Jepsen).

- Knud Steffensen i Djeld i Sevel sogn beviste med Christen Pedersen i Djeld og Mogens Nielsen i Djeld, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede samtlige mænd i Sevel Skovby, nemlig Christen Lambertsen ("Christen Limbretzen"), Jens Nielsen, Knud Nielsen, Niels Eriksen og Påske Eriksen, såvel og Søren Christensen i Holmkær ("Hølmkier"), enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for forbudsvidne som bemeldte Knud Staffensen i Djeld agter at tage beskreven, angående hans blødenge i Hattekær liggende imellem Skovby Mark og Holmkær Mark, hvilke enge bemeldte Knud Staffensen stod her for retten og begærede hegn på efter hans Kongl. Majst. allernådigste lov, og hvis nogen skulle fordriste sig der imod at forse, både først og sidst i hegnetiden, da der for at lide, som for en fuld vold; Hvorefter Knud Steffensen var tingsvidne begærende.

- Niels Terkelsen i Mogenstrup i Trandum Sogn fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 22. juli sidst, angående Søren Christensen i fornævnte Mogenstrup, for noget græs han haver slået og bortført, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført; og satte i al dom og rette og formentede indstævnedede Søren Christensen burde derfor at lide som for et fuld vold, og var dom begærende. Søren Christensen blev 3de gange påråbt, men hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen er opsat i 4 uger. Jens Bentsen desimidlertid forelagt hans vidne at forklare, som er vundet på Sevel Birketing.

- (opsl. 130) [...] Christensen Fisker i Sir fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den [...] juli sidst, angående Peder Smed i Brendgård, som blev læst og påskrevet, og var [dom] begærende efter forrige irettesættelse. Peder Smed blev 3de gange påråbt, men hverken selv eller nogen på hans vegne mødte, hvorfor sagen blev opsat endnu i 4 uger.

- Rasmus Pedersen, fuldmægtig fra Landting, efter foregående kald og varsels afhjemling i dag, 8 dage [siden], fremlagde en restans så lydende: Rigtig restans på efterskrevne højjædle og velbårne herre Mogens Rosenkrantz til Landting ("Langting"), en del af hans tjenere i Ejsing sogn, for resterende landgilde for forgangne år 1691. Ejsing: Kørgen Nielsen og Mads Espersen. Kjellerup: Jens Olufsen. Ultang: Niels Pedersen. Tønning: Niels Pedersen. Remme: Peder Pedersen. Råsted: Jens Christensen, Christen Jepsen, Mourids Jepsen, Anders Christensen, Niels Mikkelsen og Christen Lauridsen. Geddal: Niels Vistesens, Søren Skrædder, Jens Christensen, Christen Skrædder. Egebjerg: Oluf Pilgaard, Jon Pedersen, Peder Kr[...]gaard. Dateret Landting den 27. juli 1692, Rasmus Pedersen egen hånd; og satte så i al rette, formenende de indstævnedede burde samme deres med resterende skadesløs til deres velbårne husbonde at betale inden 15 dage, eller lide nam efter loven, og hvis ej med nam nåes kan, da videre at lide efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget hertil at svare, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

5. august 1692 (opsl. 130). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Pedersen i Ultang, Peder Pedersen, Søren Sørensen, Niels Pedersen og Christen Sørensen Smed, alle fire af Geddal, Christen Pedersen i Elbjerg, Jens Nielsen i Ravnholt og Poul Pedersen i Tinding. - Velagtbare Gregers Nielsen Ølby, på hans Kongl. Majst. såvel og på hæderlige og vellærde Hr. Christen Pedersen Haalgaard, sognepræst til Handbjerg, deres vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig David Christensen af Handbjerg og Peter Christensen af Handbjerg præstegård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Niels Nielsen Perregaard til hans bopæl, og talte med hans hustru, for syn, vidner og klage anlangende deres møntørv som han og hans sønner haver i stykker skåret, som Hr. Christens folk i Handbjerg havde gravet. I lige måde samme dag stævnedes de benævnte Niels Nielsens begge sønner, navnlig Christen og Laurids (Laurs) for det samme og i samme sag, og talte med Laurids' kære; så og til i dag [om] 8 dage at møde, dom at lide. I lige måde afhjemlede samme kaldsmænd, at de samme dag indstævnedes Peder Andersen og Christen Olesen (Christen Ollesen), begge tjenende i Handbjerg præstegård, som da til stede var, da samme tørv blev i stykker skåret, for deres sandhedsvidne at aflægge (så og efterskrevne synsmænd nemlig Niels Pedersen Heegaard, Jens Gregersen sammesteds, Christen Bertelsen og Gregers Gregersen sammesteds, for deres syn om samme tørv at afhjemle). Så for retten fremstod indførte synsmænd nemlig først Niels Pedersen Heegaard, og ved sjæls ed afhjemlede at han ungefær forleden onsdag, var 14 dage [siden] (opsl. 131) [efter Hr.] Christen i Handbjerg hans begæring var vesten og sønder for komose[...] alvejen, der så han 29 møntørve som var gravet, [og som] var i stykker skåret, en del med to og en del med tre hug. Jens Gregersen, Christen Bertelsen og Gregers Gregersen vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom bemeldte Niels Pedersen før dem vundet haver. Derefter var velbemeldte Gregers Nielsen Ølby synsvidne begærende.

- Efter samme kald og varsels afhjemling fremstod vidnespersoner, nemlig først Peder Andersen tjenende i Handbjerg præstegård, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at ungefær tre uger siden var han på det sted, som synsmændene i dag haver afhjemlet, vesten og sønder for komose, der gravede han nogle møntørv efter Hr. Christen i Handbjerg hans befaling. Den tid han samme tørv havde gravet, da kom Niels Nielsen Perregaard og begge hans sønner, hver med sin spade, og huggede samme tørv i stykker. Dernæst fremstod Christen Olsen og vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Peder Andersen før ham vundet haver; hvorefter Gregers Nielsen var tingsvidne begærende.

- Imod samme vidner fremstod for retten Niels Nielsen Perregaard, uden nogen givne kald og varsel, og vedkendte sig samme grund på husbondens vegne, som samme gerning var gjort.

- Rasmus Pedersen fra Landting, på højædle og velbårne Mogens Rosenkrantz hans vegne, beviste med Ole Nielsen (Olle Nielsen) i Råst og Peder Lauridsen (Peder Laursen) i Råst, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jacob Jensen Bertelsen i Åle for syn og vidner at påhøre, angående en ung grøn eg, som er bortkommet og stjålet af Haurlunds skov. Samme dag stævnedes de 2de synsmænd, nemlig Jacob Jensen i Åle og Morten Madsen i Åle, for deres syn at afhjemle om samme eg. I lige måder samme dag stævnedes de Niels Mortensen Skytte, skovfoged i samme skov, for hans vidner at aflægge om samme unge eg, og bestod kaldsmændene at de samme dag stævnedes fornævnte Jacob Jensen Bertelsen til i dag [om]

14 dage for dom. Så for retten fremstod Jacob Jensen af Åle og vandt ved sjæls ed, at han forleden onsdag, var 8 dage [siden], var i Jacob Jensen Bertelsens lader, der så han en ung grøn eg stod under hans ås til 1 sul, siden gik han derfra ud til Havlund Skov og der besigtigede stubben, som samme eg var afsavet, og ved samme stub fandtes en gren, som var afsavet på siden af samme eg, hvilken gren han medtog til laden. Da passede den lige til stedet som den var afsavet, så det var den samme eg, som var afsavet i Hauglund Skov der fandtes i laden. Dernæst fremstod Morten Madsen i fornævnte Åle og i lige svorne ed vandt [ord] fra ord, ligesom Jacob Jensen før ham vundet haver, at han var [med til] samme unge eg at syne. Dernæst fremstod Niels Mortensen Skytte, skov[foged], og vandt ved sjæls ed, at samme eg blev forleden lørdag, var 14 dage [siden], om natten stjålet af skoven, som synsmændene haver omvundet, og han tillige med synsmændene den haver besigtiget, og kendet sig fuldt og fast den på sin velbårne husbondes vegne. Rasmus Rasmussen fra Landting vandt i lige svorne ed, at samme eg, som omvundet er, er den eg, som er bortstjålet af Hauglund Skov; hvorefter Rasmus Pedersen var tingsvidne begærende.

- Velagtede Gregers Nielsen Ølby, på Nicolai Strauchs(?) ("Nicolai Strauxis") vegne, beviste med Bertel Påskesen af Øster Ølby og Christen Christensen af Vester Ølby, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Anders Jensen Timling, Peder Jensen Nørby og Jens Jensen Birkild i Asp for resterende restans' skyld og landgilde, så og doms formelding på sidst forleden 11 år, og det her i dag dom at lide. Efter restansens oplæsning blev de indstævnedes 3de gange påråbte, men ingen mødte; blev derfor optagen i 3 uger, så dem ydermere sag at gives.

- Knud Andersen Sandgrav af Asp beviste med Villum Nielsen (Willem Nielsen) og Lauge Christensen, begge af Asp, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes David Olsen (David Ollesen) i Østerby for vidnes påhør. Samme dag stævnedes de Mads Poulsen i Asp, Maren Poulsdatter, Poul Munksgaards karl og pige og Jens Lauridsen (Jens Laursen) for deres sandhedsvidne at aflægge.

12. august 1692 (opsl. 131). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Christensen, Thomas Jepsen og Knud Sørensen alle tre i Geddal, Ole Jensen, Gravers Mortensen, Jacob Lauridsen (Jacob Laursen) og Ole Andersen (Olle Andersen) alle fire i Egbjerg, samt Iver Jensen i Bøgild.

- Rasmus Rasmussen fra Landting, efter forindførte kald og varsel den 22. juli sidst, så og indførte restans den 29. juli, på Landting bønder og tjenere var dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom overbemeldte findes lovligt at være indstævnedes, og ingen mødte noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende til deres velb. husbonde inden 15 dage skadesløs at betale eller lide nam, og hvis ej ved nam kan nåes, da videre at lide efter loven.

- (opsl. 132) [Ras]mus Rasmussen, fuldmægtig fra Landting, fremlagde et tingsvidne her [af] tinget udstedt den 22. juli sidst, angående en kappe som Christen Nielsen i Trandum havde lånt af Jørgen Nielsen sammesteds, hvilket tingsvidne blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; og satte i rette, formenende at Christen Nielsen i Trandum pligtig er og bør samme kappe til Jørgen Nielsen igen uskadt at levere, eller og at lide efter lovens 5. bogs 8. kapitels 1. artikel, og derforuden sagens anvendte bekostning at betale, og det alt inden 15 dage, eller lide nam,

og var dom begærende. Christen Nielsen blev 3de gange påråbt, men ej mødt, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Gregers Nielsen Ølby, på hæderlige Hr. Christen Pedersen Halgaard, sognepræst til Handbjerg, hans vegne, fremlagde et tingsvidne og et synsvidne her af tinget udstedt den 5. august sidst, anlangende nogle møntørve som Niels Nielsen Perregaard og hans sønner, navnlig Christen og Laurids, skal have i stykker hugget, hvilke vidner blev læste og påskrevne, og videre skal blive indførte. Og forment bemeldte Gregers Nielsen på Kongl. Majst. og velbemeldte Hr. Christen Pedersens vegne, at de indstævnedede burde for deres grove forseelse, som de beganget haver, det de voldeligt selv haver taget og ikke delt sig til rette, at betale deres fulde voldsbøder efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ikke mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

19. august 1692 (opsl. 131). Dommer Thøger Hvas, skriver Albert Daniel [Pedersen Kastberg]. Otte mænd er Niels Nielsen Brundsgård, Jens Kjellerup, Ole Hajsland ("Vole Hajsland"), Jens Hansen Dalsgaard, Christen Christensen Egbjerg, Jørgen Sørensen, Niels Nielsen i Hvam og Peder Jensen i Hvam.

- Peiter Peitersen Mejland beviste med 2de kaldsmænd, naemlig Jacob Peitersen og Gregers Peitersen, som afhjemlede ved sjæls ed, at de i dag, 8 dage [siden], til i dag lovlig indstævnedede Christen Møller (Kresten Møller) i Hiells Mølle, Knud Kok i Hiells Nørgård, Christen Vinter sammesteds, Jesper Olsen(?) (Jesper Ollesen, eller Jesper Ottesen?) sammesteds, Niels Glarmester i Søgård, Christen Eriksen sammesteds, Mikkell Andersen og Maren Sørensdatter sammesteds, hid til i dag for syn, sigtelse og skade, som de skulle have gjort med deres kreatur i hans uslagne eng, med videre syns forklaring. Dernæst fremstillede 2de synsmænd, nemlig Niels Pedersen og Anders Pedersen i Aae(?), som vandt ved sjæls ed, at de i dag, 8 dage [siden], var til syn over et stykke eng liggende imellem Hjelle Mølle og Flynders[...] og kaldes Lejmsko(?)bro Eng, som Peiter Peitersen tilhører, da synede de at der var gjort skader derpå for et græslæs græs, hvorefter Peiter Peitersen var tingsvidne begærende.

- Viste Jensen beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Jens Jacobsen i Hogager og Peder Jørgensen i Brogave(?), som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Simon Jensen fød i (Skjerk? Skjenk? "Schierch" el. "Schiench"), nu tjenende i Felding præstegård, og talte med ham selv. I lige måde stævnedede de hans [hustru?] Karen Andersdatter og hans søster Maren Jensdatter, begge i Lundgård, anlangende tingsvidne at tage beskreven, angående Jens Simonsens udgivne brev på noget bondeskyld, dateret Yllebjerg den 20. januar 1674, i dag her for retten er læst og påskrevet, og er ord fra ord i alle måder som efterfølger:

-- "Kiendis ieg mig Jens Simenssen, barnføed udj Offuer Yllebieryg Nu værendis udj Schierch, at ieg hafuer afstaaed og fra mig handlet alle det Arfue bondeskyld Som vj var arfueligen tilfalden effter voris Sl: Fader og Moder som dj Pandtede af Michel Tarlund udj den Øster gaard udk Ofuer Yllebieryg som Niels Simmenssn paaboede, som er 2 schp. Rog, Saa Velsom alle det pandte goedtz, som ieg og min broder Christen Simmenssen Saa vel sam min Søster Mette Simmensdatter hafuer pandtet af Jep Vuul efter voris gamle pandte bref. Som er af Regnet til huer af vj loubrødre halftiende schp. og tou femdeel fierding Kar, og til voris Søster fire schip. 3 fierding Kar og En femdeel fierding Kar, alle dette forschrefne bonde schylde og Pandte goeds, som forschrefuet staarr, hafuer ieg Jens

Simmensen frastanden, og fra mig handlet fra mig og mine Arfuinger, til Mette Christensdater Nu boendis udj Ofuer Yllebierig hende og hendis Arfuinger, Og hafuer ieg Jens Simmenssen anamet og opbaaret min nøjyagtig vare og betalling for samme forskrefne goedtz, og der som saa scheer at samme fornv. goedtz, blifuer fornv. Mette Christens datter fra vonden hende eller hendis Arfuinger ved nogen Lov eller Rettergang, da beplichter ieg mig Jens Semmenssen for mig og mine Arfuinger at forschaffe hende lige saa got goedtz igien inden half aar og dag der nest effter, Dette forskrefne lofuer ieg Jens Simmenssen for mig og mine sande Arfuinger, At holde Mette Christen Dater og hendis sande Arfuinger dette forskrefne, Aldeelis uden schade og schadisløs J alle maader, Og lofuer ieg Jens Simmenssnn at gifue hende bedre forvaering og forsichring til ting naar hun det begiærendis vorder. Til dis bedre forsichring hafuer ieg Jens Simmenssen min Sædvanlig Zignet hær undertrygt og boe Merche vnderschreffuen. Og ombedet min suoger Christen Andersen i Haldlindbech, Saa vel som og saa Knud Madtzen [...] (opsl. 133) [...] Christen Christensen Smid i Trabierig, og Peder Christensen i Nejer Ylle[bier]g Til Vitterlighed med mig at Vnderschrifue og besegle. Datum Ylle[b]iERG Dend 20 Januarj Anno 1674. I.S.S., CA.S. Knud Madtzen Eg.h., [C].C.S., Peder Christen. Egenhaand"; hvorefter Viste Jensen var tingsvidne begærende.

- Rasmus Pedersen, fuldmægtig fra Landting, fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 5. august sidst, anlangende en ung grøn eg, som Jacob Jensen Bertelsen i Åle skal have forkommet og borttaget af Haurlunds Skov, hvilket tingsvidne blev læst og påskrevet. Og satte så Rasmus Pedersen i al dom og rette, og formente indstævnedes Jacob Jensen Bertelsen burde derfor at lide efter loven om skovhug, og var dom begærende. Jacob Jensen Bertelsen blev 3de gange påråbt og ikke mødt, hvorfor sagen blev opsat i 3 uger.

26. august 1692 (opsl. 133). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Lauridsen (Christen Laursen). Thomas Madsen, Jens Nielsen, Otto Jørgensen, Thomas Andersen, Morten Jensen og Jens Nielsen, alle syv af Egbjerg, samt Iver Jensen i Bøgild.

- Jens Christensen Fisker i Sir fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 15. juli sidst, angående hvis ham og Peder Smed i Brendgård er hverandre imellem, hvilken opsættelse blev læst og påskrevet, og var så bemeldte Jens Fisker dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte i retten Peder Lauridsen Smed (Peder Laursen Smid) og irettelagde et skriftligt indlæg så lydende: "Eftersom Jens Fisker i Sir haver ladet mig underskrevne Peder Lauridsen stævne til doms til Hjerm herredsting, for noget jeg skulle være ham skyldig, så er derimod mit korte svar: Først haver han lovet mig halv[delen af] kålgården, som Christen Thomassen (Christen Thomsen) haver indelukket. For det andet lovede han mig at komme det rug i jorden, som da kunne såes til St. Mikkelssdag. For det tredje lovede han mig en for forsvarlig bjælke i stuen. For det fjerde tog han to læs hø bort, derforuden lovede han mig skaftebrev ved tingsvidne på den part jord mig skulle tilhøre. Nok haver jeg gjort arbejde for ham i 14 dage i hans nordeste huse, [for] hvilket jeg intet vederlag i nogen måder haver bekommet, som jeg ikke ham tiltror at han skal fragå. At dommeren sligt ville anse, at jeg fattige mand kunne bekomme noget for mig, begærer gerne at dette måtte læses, påskrives og indføres i hvis for retten afsiges. Datum Brendgård den 22. august 1692, Peder Lauridsen. Er for retten afsagt: At såsom parterne ingen bevisligheder fremlægger, hverandre at være noget skyldige, så der synes at være regnskab imod regnskab, da ved jeg ej rettere derudi at

dømme, end de jo bør inden 14 dage at gøre regnskab med hverandre, og det udi tvende uv[ildige] dannemænds nærværelse, som de selv dertil haver at nævne.

- Niels Nielsen, ladefoged fra Landting, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 12. august sidst, angående en kappe, som Christen Nielsen i Trandum haver lånt af Jørgen Nielsen sammesteds, med derhos følgende tingsvidne af 22. juli sidst, hvilke blev læste og påskrevne, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Christen Nielsen blev 3de gange påråbt, og ej mødt; blev derfor igen opsat i 14 dage.

- Velagtede Gregers Niels Ølby irettelagde en opsættelse her af tinget den 12. august sidst, såvel og 2de tingsvidner af 5. august, angående den sag imellem hæderlige Hr. Christen Pedersen i Handbjerg og Niels Nielsen Perregaard, anlangende nogle møntørv, og var så Gregers Nielsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Herimod mødte velagtede Mikkell Boesen af Holstebro og irettelagde et indlæg så lydende: "Eftersom Niels Perregaard, Borgmester Spormands tjener, søges i dag her til Hjerm Ginding herredsting for præntion, hæderlige Hr. Christen Haalgaard i Handbjerg ham vil pågøre, da som det er grund og ejendom angående, og Niels Perregaard sig vedkender ejendommen, som de pågravne møntørv er skåret, vil jeg efter givne fuldmagt på Hr. Borgmesters vegne, som er gårdens og grundens ejer, hertil svare: At som den hæderværdige mand sig tør understå bonden at påføre trætte for egen ejendom, som han sig kan bemægtige, derfor vil jeg efter den oplysning, som den hæderlige mand foregiver, at have ladet grave tørv, som er på andens grund, formoder at rettens betjente tager sligt i observation at grund og ejendom først bør vindes (vidnes?), førend nogen dom herudi kan kendes, og håbes bonden med rette herved vorder frikendt for Hr. Christens tiltale, og efterdags bondens ret forbeholden at gøre tiltale til hæderlige Hr. Christen for hvis han haver ladet grave på andens grund. Dette bedes for retten må læses og indføres. Jeg forbliver rettens betjentes p.sk. tjener. Holstebro den 26. august 1692, Mikkell Boesen"; og var så Gregers Nielsen Ølby dom begærende. For nogle årsagers skyld blev sagen opsat i 3 uger.

- Gregers Nielsen Ølby begærede, at det kald og varsel, som han lod afhjemle den 5. august sidst angående restans på Nicolaj Straxis vegne, måtte endnu optages i 3 uger.

- (opsl. 134) Såsom jeg efter den mig allernådigste meddelte instruktion denne tingbog haver eftersat, og befindes endnu herudi at være en del brevpapir, så haver tingskriveren fremdeles ved indskriften at kontinuere indtil bogen er fuldskreven. Og om det sig imidlertid hændte skulle, sættefogder eller sætteskrivere udi de rette anordnede betjentes lovlige forfald, at behøves, haver de vedkommende, om ordre til slige, hos velbårne Hr. amtsmanden over Lundenæs og Bøvling amter, behørig ansøgning at gøre, og ordrene ord fra ord udi tingbogen at lade indføre; Hvilket således til efterretning meddeles af Kongl. Majst. stiftsbefalingsmand over Ribe Stift. Datum Holstebro den 29. august anno 1692. FE: von Specktan(?).

- Samme dag mig forevist; Jørgen Grubbe Kaas.

2. september 1692 (opsl. 134). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Christensen, Mads Espersen og Niels Christensen i Ejsing, Jens Sørensen Kokborg, Ole Hansen, Mikkell Nielsen og Niels Mikkelsen i Egebjerg, samt Enevold Thamsen i Hvam.

- (Intet forrettet.)

9. september 1692 (opsl. 134). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Lauridsen (Peder Laursen), Ole Nielsen (Olle Nielsen), Niels Pallesen og Anders Christensen alle fire i Råst, Christen Christensen i Møgeltoft, Christen Nielsen og Niels Jensen i Ejsing, samt Christen Pedersen Hvamgaard.

- Rasmus Rasmussen fra Landting fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 22. juli sidst, såvel og en opsættelse her af tinget af 12. august, angående en kappe, som Christen Nielsen i Trandum haver lånt, hvilke blev læste og påskrevne, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: At Christen Nielsen i Trandum bør at levere kappen fra sig lige så god, som den var, da han den lånte af Jørgen Nielsen, og derforuden at betale al processens bekostning, og det alt inden 15 dage, eller videre lide efter loven, og hvis Christen Nielsen kan have til Jørgen Nielsen nogen prætention, da det med lovlig medfart ved lands lov og ret at søge.

- Den sag imellem velb. Mogens Rosenkrantz på Landting og Jacob Jensen Bertelsen i Åle er endnu opsat i 3 uger.

16. september 1692 (opsl. 134). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Åge Gregersen ("Ogge Gregersen"), Anders Andersen og Mads Sørensen alle tre i Rønbjerg, Knud Steffensen i Djeld, Anders Jensen Timling, Christen Christensen Hjelm Mølle, Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) og Peder Christensen Handbjerg.

- Velagtede Gregers Nielsen Ølby, på Nicolaj Strauxis vegne, efter foregående kald og varsel den 5. august, så vel og en opsættelse af 26. august sidst, irettalagde en skriftlig restans så lydende: Restans hos Sr. Nicolaus Strauxis efterskrevne bønder og tjenere i Hjerm herred for efterskrevne åringer, nemlig 1681, -82, -83 (...osv...) -89, -90 og 1691, årligt enhver som følger (i korte uddrag): Anders Jensen Timling, har bl.a. udlagt noget skattehjælp for sin medtjener, den derefter nævnte Peder Jensen Nørby. Derforuden nævnes Jens Jensen Birkild. Alle tre nævnes at skylde for "huer aar" eller "forbenv. Elfue aar", altså dele tidsrummet 1681-91. Dateret Hjerm Ginding herredsting den 5. august 1692, underskrevet "gode rettens betjentes tjenstvillige tjener", Gregers Nielsen Ølby egen hånd; Og satte så i rette, at såsom fornævnte personer lovligt er indstævnedede, og (opsl. 135) [sagen] 2de gange opsat og ingen af dem mødte til genmæle, men [sy]nes som modvilligt sig fra retten undholder, de ej allene burde enhver sin andel restans inden 15 dage efter årlig kapitelstakst og køb her i stiftet i det ringeste at betale, eller derfor nam og udlæg i deres bedste gods og løsøre hvor det findes, men og deres fæste at være forbrudt, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, men ingen mødte noget her til eller imod at svare, uden Anders Jensen Timling, som mødte og vedgik samme restans i alle måder. Er for retten afsagt: At som forindførte befindes lovligt at være indstævnedede, og intet i ringeste måder dem til befrielse fremlægger: Da bør enhver sit resterende, så vidt han ej med lovlig kvittering kan afbevise, til sin gunstige gode husbonde skadesløs inden 15 dage at betale, eller derfor lide nam udi hans beste gods og gode hvor det findes efter loven.

- Den sag imellem hæderlige Hr. Christen i Handbjerg og Niels Nielsen Perregaard blev endnu opsat i 8 dage.

23. september 1692 (opsl. 135). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Peder Laugesen Hvamgaard, Jep Jepsen Holstebro, Christen Thomsen i Gammelby, Niels Jensen i Kisum, Søren

Christensen i Kisum, Lauge Madsen i Hvam og Albert Daniel [Pedersen Kastberg, skriverens søn].

- Den sag imellem Hr. Christen i Handbjerg og Niels Nielsen Perregaard blev med bevilling optagen i 8 dage, da sentensen at afsiges.

30. september 1692 (opsl. 135). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen i Hvam, Jens Pedersen i Hvam, Las Madsen Hvamgaard, Jens Svenningsen i Flæng, Jens Pedersen i Trabjerg, Svenning Christensen i Naltoft, Laurids Nielsen Perregaard (Laurst Nielsen Pergaard) og Albert Daniel [Kastberg].

- Gregers Nielsen Ølby mødte i retten og begærede dom i den sag imellem Hr. Christen i Handbjerg og Niels Nielsen Perregaard. Da som parterne deres breve til dom havde ladet affordre, og han havde intet i retten at fremlægge, kunne derudi denne sag ej vorde dømt.

7. oktober 1682 (opsl. 135). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, otte mænd er Peder Jensen i Hvam, Jens Pedersen i Hvam, Peder Kjeldsen i Blæsbjerg, Las Poulsen Holstebro, Søren Pedersen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Augustinus Frandsen.

- Jep Moesgaard i Navr beviste med Christen Christensen i Blæsbjerg og Jens Jensen i Nørlund, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mads Bertelsen i Hvam for dom at lide, for hvis han bemeldte Jep Moesgaard skyldig kan være. Så for retten fremstod bemeldte Jep Moesgaard og gav indstævnedes Mads Bertelsen til sag for en sletdaler, ringere 1 skilling [dvs. 63 sk.], som han ham længe haver været skyldig, formenende han burde ham dem at betale inden 15 dage med sagens anvendte bekostning eller lide nam, og var dom begærende. Indstævnedes Mads Bertelsen blev 3de gange påråbt, og ej mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Otte domsmænd i efterfølgende sag er: Enevold Thamsen i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Laugesen Hvamgaard, Jens Hajsland, Peder Jensen Heegaard, Lauge Madsen i Hvam, Jens Kjeldsen i Bøgild og Iver Jensen i Bøgild.

- Rasmus Pedersen fra Landting irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedet den 5. august sidst, såvel og en opsættelse af 19. august, som blev læste og påskrevne, og var dom begærende efter forrige irettesættelse, angående en eg, som Jacob Jensen Bertelsen i Åle søges for. Her imod at svare mødte i retten indstævnedes Jacob Jensen [Bertelsen] og fremlagde et hjemmelsbrev så lydende: "Kendes jeg mig Hans Christensen i Kraglund, at jeg haver forundt og solgt Jacob Jensen i Åle By i Sahl Sogn et stykke grønt egetræ, ungefær 7 alen langt, med en gren på den ene side, som var afskåret med en sav, hvilket fornævnte egetræ jeg fornævnte Hans Christensen vil være hans fulde hjemmel til hvor behov gøres. Dette til vitterlighed haver jeg med mit navn med tre bogstaver underskrevet. Actum Kragelund den 1. juli 1692", og fandtes underskrevet: "H.C.S., E.H., kendes vi os underskrevne til vitterlighed Christen Ausum egen hånd, Niels Rasmussen egen hånd"; Og var så Rasmus Pedersen dom begærende. Er for retten afsagt: Såsom Jacob Jensen Bertelsen søges af velbårne Mogens Rosenkrantz til Landting, hans fuldmægtig, for en ung grøn eg, som skal være bortkommet af Haurlund Skov, og benævnte fuldmægtig ikke beviser, at Jacob Jensen Bertelsen samme eg haver stjålet eller borttaget, langt mindre ham pågreben, enten ved stubben eller på farende veje, tilmed fremvises her i dag en hjemmelsseddel dateret Kragelund den 1. juli 1692: Da ved vi ikke at tilfinde Jacob Jensen

Bertelsen derfor (opsl. 136) [som] tyv eller ransmand at være, men for Rasmus Pedersens tiltale, indtil videre bevis, fri at være.

14. oktober 1692 (opsl. 136). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Pedersen Hvamgaard, Jens Kjeldsen i Bøgils, Iver Jensen i Bøgild, Christen Nielsen i Stendis, Lauge Madsen i Hvam, Viste Jensen i Yllebjerg, Jørgen Christensen Brødbæk, Niels Jensen i Hvam.
- (Intet forrettet.)

21. oktober 1692 (opsl. 136). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Jens Madsen i Trabjerg, Lauge Madsen i Hvam, Peder Laugesen i Hvamgaard, Enevold Thamsen i Hvam, Enevold Pedersen i Hajsland, Niels Andersen i Bøgild og Las Poulsen i Holstebro.
- Rasmus Pedersen fra Landting, på sin velbårne principals vegne, beviste med Knud Mikkelsen og Mads Jensen, begge af Bjert ("Biat"), som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Nielsen Bakke ("Christen Nielsen Bach"), tilforn boende i Stendis, og talte mundtligt med ham selv, for vidner at påhøre for hans gårds frarømmelse fra Stendis, som han beboede, og til i dag [om] 8 dage for dom. Samme dag stævnedes de Christen Jensen(?), Mikkil Jensen, Christen Christensen, Hans Thomassen (Hans Thamesen), Hans Jensen, Mikkil Christensen, alle af Stendis, enhver til deres bopæl, og talte mundtligt med dem selv og deres tyende, for deres sandhedsvidne at aflægge om samme Christen Nielsens bortrømmelse. Så for retten fremstod indstævnedes Christen Jensen af Stendis og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at Christen Nielsen Bakke rømte fra hans bolig i Stendis næste fredag efter Mikkelsdag, var 14 dage [siden], med hvis han havde, og samme bolig står nu øde. Mikkil Jensen, Hans Thomassen ("Hans Thomsen"), Hanse Jensen vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Christen Jensen før dem vundet haver; Hvorefter Rasmus Pedersen var tingsvidne begærende.

28. oktober 1692 (opsl. 136). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Peder Jensen Heegaard, Christen Pedersen Hvamgaard, Lauge Madsen i Hvam, Jens Hajsland, Søren Knudsen i Borbjerg By, Las Poulsen Holstebro og Augustinus Frandtzen.
- Rasmus Pedersen fra Landting, på sin velbårne herres vegne, fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 21. oktober sidst, angående Christen Nielsen Bakke, tilforn boende i Stendis, hans bortrømmelse, hvilket tingsvidne blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Og satte Rasmus Pedersen i al dom og rette, og forment indstævnedes Christen Nielsen Bakke bør at lide efter loven som en rømningsmand, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Jens Poulsen Obitsø, på højædle og velb. Fru Margrethe Reedtz til Rydhave hendes vegne, og begærede opsættelse i 4 uger, hvilket og er blevet bevilget, og er så sagen opsat i 4 uger.

4. november 1692 (opsl. 136). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Ole Jensen (Olle Jensen) i Mogenstrup, Christen Lauridsen (Christen Laursen) i Mogenstrup, Søren Poulsen i Sebstrup, Jens Christensen i Stenholm, Lauge Madsen i Hvam, Iver Jensen i Bøgild, Jens Kjeldsen i Bøgild og Christen Pedersen Hvamgaard.
- (Intet forrettet.)

11. november 1692 (opsl. 136). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Christensen, Morten Andersen og Ole Vistesen (Olle Vistisen) alle tre i Trandum, Søren Christensen af Mogenstrup, Lauge Madsen og Jens Pedersen i Hvam, Iver Jensen og Jens Kjeldsen i Bøgild.

- Knud Svenningsen Grov på Haderup, på Christen Nielsens vegne i Høstrup, beviste med Peder Svenningsen og Jens Christensen, begge af Haderup By, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Søren Pedersen i Vesttorp og hans svoger Jens Jonsen i Råst og Kirsten Pedersdatter i Stavlund med hendes lavværge, enhver til deres bopæl, for skifte og deling at holde efter salig Niels Pedersen, som døde udi Sjælland, på hvis midler han sig efterlod, både i jordegods og andet løsøre, hvad det nævnes kan, det enten at vedstå eller ved ed at fragå. Samme dag stævnedes de Jens Tygesen i Vester Gråsand for forfalden skyld af den salig karl Niels Pedersens gods, som han påbor, og det for resterende fire år, årligt 1/8(?) skæppe. Nok samme dag stævnedes de Niels Nielsen i Høstrup for forfalden skyld af benævnte salig Niels Pedersens gods, for fire år, årligt 1/4 ko. Så i retten blev fremlagt en skriftlig fuldmagt, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og forment Knud Svenningsen de indstævnedes burde straks at gøre rigtighed eller derfor videre at lide efter loven. For nogle årsagers skyld blev sagen opsat i 14 dage, og disforinden rigtighed at holde, eller videre lide dom.

- (opsl. 137) Iver Thamsen i Hvam, på egne og samtlige bymænds vegne, beviste med Christen Pedersen af Nørhvam og Niels Mortensen i Bisgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Niels Nielsen og Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Store Perregård til deres bopæl, og talte mundtligt med Laurids selv og Niels' hustru, for vidner at påhøre angående en vide og vedtægt som han med dem haver indgået. Så for retten blev fremlagt et vide så lydende: "Kendes vi os samtlige Hvam bymænd, såvel som vi af Perregård, at efter foregående tvist og uenighed at forbigå, om vores drift og hegnet, da haver vi samtlige imellem os oprettet en lovlig vide og vedtægt, årlig at holde, som følger: 1. Item årlig af S. Voldborgsdag skal vi hegne hver anden/andre ager, enge og fælle, indtil rug er inde. 2. Item hvis imidlertid kommer på den andens, hver fæhøved eller øg 2 skillin, et får 1 skilling. 3. Og skal det hver søndag opskrives på deres talstak, og skal møde hver søndag på grandestævne i Hvam [når] prædiken er endt. 4. Og skal de penge betales til oldermanden 2. Juledag, og komme os alle til bedste. 5. Item hvem som findes modvillig, og ikke udlægger sin part, da skal de andre have fri forlov ham derfor at pante; gør han mødstand, når de vil pante, og derover fanger skade, have det for hjemgæld. 6. Og skal vi samtlige være færdige med hverandre at gå at pante hvo det begærer, hvo det ikke vil gøre bøde derfor 3 mark. 7. Og skal dette videbrev være hos oldermanden i Hvam at finde; begærer nogen det, da skal det være dem ubehindret, og de straks det til ham uskadt at levere, hvo det ikke vil gøre, bøde derfor 1 mark. Dette at være sket med alle vores samtykke og dette af os urykkeligt at holdes, bekræfter vi samtlige med egne hænder. Datum Nørhvam den 13. juni 1689. Christen Pedersen egen hånd. Iver Thamsen egen hånd. N:N:S., L.M:S., L.N:S., P.L.S., J.B.S., P.J.S., Enevold Thamsen egen hånd, J.N:S., M.C.S., S.P.S., M.L.S., M:BS. Niels Pedersen, L P.S."; Og stod Niels Nielsen Perregård til vedermålsting og ej fragik han det jo havde underskrevet tillige med de andre dannemænd, hvorefter Iver Thamsen på egne og samtlige bymænds vegne var tingsvidne begærende.

18. november 1692 (opsl. 137). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Jens Bentsen (Jens Bendtsen) i Mogenstrup, Steffen Poulsen (Staffen Poulsen) i Trandum, Christen Pedersen i Hvam, Niels Pedersen i Bisgård, Mads Villadsen i Trandum, Jørgen Nielsen i Trandum, Iver Jensen i Bøgild og Jens Thamsen i Trabjerg.

- Jens Christensen i Korup beviste med Erik Sørensen og Mads Pedersen af Haderup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Pedersen i Tinkerdal og hans hustru, og talte mundtligt med ham selv, for vidnes påhør angående noget bondeskyld, som sl. Niels Korups barn var tilfalden i Tinkerdal, i den gård som Jens Pedersen iboer; og hans hustru stævnedes de for hendes sandhedsvidne at aflægge om samme bondeskyld. Samme dag stævnedes de Peder Tygesen i Høstrup, Christen Bertelsen i Neder Feldborg, Mads Christensen og Jens Pedersen begge i Haderup for vidne at aflægge om samme bondeskyld. Så for retten fremstod Peder Tygesen af Høstrup og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at salig Peder Dahls arvinger haver altid haft til gammel arv og eje halvanden tiendedel skæppe rug i den gård i Tinkerdal, som Jens Pedersen nu iboer, som Svend Jensen betalte så længe han var der, og Simon Christensen så længe han det beboede, og Jens Pedersen nu i nogle år, som resterede imidlertid hans hustru var enke. Knud Christensen i Stavlund, Christen Bertelsen i Neder Feldborg, Mads Christensen og Jens Pedersen begge i Haderup vandt i lige svorde ed alle ensstemmende ligesom Peder Thygesen før dem fundet haver; Hvorefter Jens Christensen var tingsvidne begærende.

25. november 1692 (opsl. 137). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Christensen i Skave, Iver Jensen i Bøgild, Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen Heegaard, Peder Tygesen i Høstrup, Villads Thomassen (Villads Thomassen) i Borbjerg By, Jens Andersen i Borbjerg By og Jens Kjeldsen i Bøgild.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste patent om højesteret af dato 29. oktober 1692, at skal holdes den 3. maj 1693.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Struer og Christen Nielsen på Kvistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen Broe (Jens Nielsen Brou) i Struerdal, og talte med hans hustru, for vidnes påhør angående savdæler, som var fundet der i gården, og nede ved stranden, så og til i dag [om] 8 dage for dom. I lige måde samme dag stævnedes de Jens Christensen ved Broe, Laurids Christensen Kusk (Laurs Christensen Kudsk) og hans hustru, og Morten Kjeldsen, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge om samme dæler. Så for retten fremstod Isak Christensen, tjenende på Kvistrup, og vandt ved sjæls ed med oprakte fingre efter loven, at (opsl. 138) [for]leden lørdag, var 14 dage [siden], var han til stede og overværende i Struerdal, da de fra Kvistrup bortstjålne savdæler blev fundet i Laurids Christensens hus, en del deraf bag hans ovn, og nogle under kornet i hans lade, som var tilsammen 25 dæler, hvoriblandt var nogle lange, brede, tykke dæler, som han kendte var Rasmus Nielsens, og hans navn med rødt kridt påskrevet. Jens Christensen i Struerdal vandt i lige svorne ed, ligesom Isak Christensen før ham vundet haver, eftersom af Rasmus Nielsens kæreste var der ombedt at være overværende samme dæler at besigtige. Fremdeles vandt Isak Christensen at fredagen næstefter blev han nedskikket af hans husbonde til Struerdal, at søge om nogle flere dæler som da savntes, som Laurids

Kusk skulle have sagt til Rasmus Nielsen, at Jens Nielsen Broe vidste hvor de lå, thi han var med [til] at skjule dem ved stranden neden for Jens Broes smedje, men da var Jens Broe borte, som siden ikke haver været at finde. Så bad Isak Christensen Jens Christensen gå med sig ned til stranden [for] at søge om samme savdæler, og da de længe havde "strukket" efter dem, fandt de fem lange fyrdæler nedgravet i sandet, hvoraf den ene var høvlet på den ene side, og de fire stod Rasmus Nielsens navn på med rødt kridt. Jens Christensen vandt i lige svorne ed, at han var med Isak Christensen samme dæler at opbøde og opsøge. I lige svorne ed fremstod Laurids Christensen Lusk, at Jens Nielsen Broe i Struerdal tit og ofte forleden sommer, mens han tjente på Kvistrup, havde været hos ham, at han skulle gå med ham i haven om nattetide og fly ham nogle æbler, såvel og begærte af ham, at han skulle fly ham Rasmus Nielsens bedste fjeller, så ville han fly ham en anden igen, hvilket han ikke turde sig understå, og særdeles overhængte han ham ofte og begærte han skulle fly ham nogle savdæler ved Kvistrup, som ham ofte blev nægtet, men forleden Mikkelsdag om aftenen, noget ud på natten, da kom Jens Nielsen Broe til ham på Kvistrup, og sagde: "Nu haver jeg været om en vogn, som holder uden porten", og at nu skulle han hjælpe ham til [at] han kunne få et læs savdæler, og lovede ham, han skulle have sin part deraf, og efter lang overtale gik de ind i vesterladen på Kvistrup, som dælerne lå [i], og bar dem ud af den søndre port, og lagde dem på den vogn, Jens Broe havde med sig, som hans eget øg var for, tillige med en af Morten Kjeldsens, men hvis vognen var vi[dste] han ikke. Så blev han på Kvistrup, og Jens Broe kørte bort med dælerne. Dernæst fremstod Anne Christensdatter i Struerdal og vandt ved sjæls ed, at forleden Mikkelsdat, om aftenen hen ud på natten, da kom fornævnte Jens Nielsen Broe og råbte hende op af hendes seng, at hun skulle komme ud og hjælpe ham [med] at bære et læs savdæler ind, som han havde på en vogn, og spurgte hun ham, hvor han var kommen ved de savdæler, hvortil han svarede, han var kommen vel til dem. Så hjalp hun [med] at bære dem ind i deres lade, og nogle af de lange dæler bar han selv ind i hans fæhus, og lagde dem over hans plov, som han siden bar ned og begravede i sandet neden [for] hans smedje; hvilket Laurids Kusk også ydermere vandt, at han var med Jens Broe, og bar fem dæler af hans hus ned til stranden, hvor de begravede dem i sandet; Hvorefter ædle Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende.

- Den sag angående Christen Nielsen Bakke og [de] på Landting er endnu opsat i 14 dage.

- Knud Svenningsen Grov mødte i retten med en opsættelse af 11. november, som blev læst og påskrevet, og videre protesterede, såsom Christen Pedersen Skovsø i Ottestrup Sogn i Sjælland haver kostet på hans salig broder Niels Pedersens begravelse 6 slettedaler, og Christen Nielsen i Høstrup i Haderup sogn haver det af den sl. karls efterladte midler og gods at søge på hans vegne, efter fuldmagt, og som hans broder Søren Bedersen i Vestorp befindes at have af den salig karls middel som følger: et får, tre lam, fire geder til holds i seks år, hvoraf han bekænder der var nu 10 geder, foruden de slagtede og bortsolgte, som han efter lovlig indstævning ikke vil gøre rigtighed for, formoder de otte geder bør at høre salig Niels Pedersen til; nok en stud i andet år, som Søren Pedersen siger han haver slagtet, bevilget ham for 6 mark 4 års forfaldne skyld af hans jordegods som han påboer, årligt 2 og 1/16 skæppe, er 8 og 1/4 skæpper rug hos Jens Tygesen i Gråsand, 4 års forfalden skyld af den salig karls gods, som han påboer, årlig en skæppe rug, er ½ tønne, hos Niels Nielsen i Høstrup, 4 års forfalden skyld, af benævnte gods som han påboer, årligt 1/4 skæppe, er 1 skæppe rug, og som forskrevne lovligt her for retten er indstævned, forskrevne gæld enten at vedstå eller ved ed

at fragå, og de da gælden ikke i ringeste måde kunne benægte eller fragå, formoder jeg de pligtige er og bør (opsl. 139) [for]skrevne gæld med sin interesse at betale til velermeldte Christen Nielsen i Høstrup, først for begravelsen 6 slettedaler, dernæst processens bekostning, og formoder forskrevne salig Niels Pedersens jordegods med al rettighed deraf hører og bør, bør at høre Christen Nielsen i Høstrup til, indtil han får fornøjelse og betaling for forskrevne penge, og de derpå boende imidlertid deraf ingen anden haver at svare, og godset siden at komme arvingerne til deling; Hvorpå han var dom begærende. For [en] årsags skyld opsat 14 dage.

- Jens Christensen i Kodyb beviste med Christen Pedersen Hvamgaard og Christen Pedersen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Pedersen i Tinkerdal for dom, angående den skyld årlig 1½ tindal skæppe, som skal være i den gård, han nu beboer. Så for retten fremlagde bemeldte Jens Christensen et tingsvidne her af tinget udstedt den 18. november sidst, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og forment at Jens Pedersen i Tinkerdal bør samme halvanden tindal skæppe årlig i 4 fire år forfalden, er seks skæpper, til Jens Christensen som er barnets værge at betale, med processens anvendte umage og bekostning, og det inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Jens Pedersen af Tinkerdal og irettelagde et indlæg så lydende: "Eftersom min bonde Jens i Tinkerdal foregiver at være indciteret af nogle i Haderup, som prætenderer at have andel udi den gård i Tinkerdal han iboer, da findes samme gård ved amtstuen af begyndelsen at være angiven og udi matrikulen indført, dens ejere i gammel matrikul at være Krabsholm til herlighed og Torupgård at tilhøre de angivende bondeskyld, og nu i ny matrikul står herligheden og bondeskylden udi et for hartkøen 5 tønder, 2 skæpper, 2 fjerdingkar, som herligheden mig nu er berettiget, og jeg er forsvarer for Tarupgård, har jeg og hidtildags svaret af gårdens hele kontributioner efter dens fulde hartkorn, som den findes indført for, og os fornævnte begge berettiget, og dersom nu nogen vil formene sig andel derudi at have, bør rigtig og lovlig adkomst at fremvise, såvel at sligt ved matrikulens første indrettelse på amtstuen er af dem angiven, derpå lovlig bevis at fremlægge, hvilke jeg herud og må dem forestille, at om de vil påføre gården højere takst end deres angivende, må de vide at svare til hvad krav og præntion deraf burde og skal herefter gives, på det jeg og mine for sligt, som billig for sligt præcaver[...] dette begæres at K.M. herredsfoged vil observere så grund og eje[ndom] ej med vidisser kan vindes efter loven. Derfor min bonde form[oder] vorder frikendt, sligt må læses for retten begæres, tjenstligt forblivende rettens betjentes B.W. Holstebro den 25. november 1691, Christen Linde egen hånd"; For nogle årsagers skyld blev sagen opsat i 6 uger.

2. december 1692 (opsl. 139). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg, og "ingen mødte i ringeste måder af de 8te mænd fra Sevel sogn, så haver dog herredsfogden søgt efterskrevne, som med ham skulle attestere", nemlig: Christen Christensen i Hindkjær, Christen Pedersen i Hvam, Niels Andersen tjenende i Bøgild og Christen Pedersen i Kærgård, "og vagtede til middag og over".

- (Ellers intet forrettet.)

9. december 1692 (opsl. 139). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Thomas Nielsen (Thames Nielsen) i Djeld, Jens Pedersen i Mundbjerg, Jens Andersen i Mundbjerg, Påske Eriksen i Skovby, Niels

Eriksen i Skovby, Niels Pedersen i Heegård, Mads Thomassen (Mads Thamesen) i Djeld og Iver Jensen i Bøgild.

- Rasmus pedersen fra Landting, på sin velb. herres vegne, beviste med Christen Nielsen i Ultang og Niels Pedersen i Remme, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Nielsen Bakke i Stendis og talte med hans hustru, for hvis han kan være Mogens Rosenkrantz hans husbonde skyldig, og det til i dag for dom. Så fremlagde benævnte Rasmus Pedersen en restansdom her af tinget dateret 17. april 1691, hvorudi han er tildømt gl. restans 5 rdl. 1 mk. for 1689-90, 4 rdl. 1 mk. for 1691-92, årlig 9 mk., hvorpå findes ingen dom. Og satte så benævnte Rasmus Pedersen i al dom og rette, og forment indstævnedes Christen Nielsen burde samme resterende inden 15 dage at betale, eller lide nam af hans bohav hvor det findes, og hvis nam ej nåes kan, da videre at lide på hans person efter loven, og var dom begærende. Christen Nielsen blev 3de gange påråbt, og ikke mødt. Er for retten afsagt: At såsom Christen Nielsen befindes lovligt at være indstævnet, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødt noget hertil at svare, da ved jeg ham ej at befri, men bør samme resterende efter dommens indhold inden 15 dage til hans velb. husbonde (opsl. 140) [at] betale skadesløs, og derforuden hvis videre han søges for, nemlig 3 rdl. inden 15 dage at betale, såvidt han ej med lovlig kvittering kan afbevise, og det i lige måde skadesløs, eller lide nam efter loven.

- Rasmus Pedersen fra Landting fremlagde et tingsvidne her af tinget her af tinget (sic) udstedt den 21. oktober sidst, angående Christen Nielsen Bakkens bortrømmelse fra hans gård i Stendis, så og 1 opsættelse, så og en opsættelse (sic) af 28. oktober sidst, hvilke blev læste og påskrevne, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Christen Nielsen blev 3de gange påråbt, og ej mødt. Er for retten afsagt: Såsom indstævnedes Christen Nielsen, som her med tingsvidne bevises han ej efter loven haver skilt sig ved sin bolig som det sig bør, da ses ej rettere [end at] han jo bør at være i sin gunstige husbondes vilje og minde, eller også ydermere at lide efter loven.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) Struer og Christen Nielsen på Kvistrup, som svor at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes efterskrevne, nemlig: Søren Jensen Feldbereder i Struerdal, Oluf Nielsen, Christen Nielsen, Christen Lauridsen (Christen Laursen) og Bertel Påskesen for vidner at påhøre, nok Christen Nielsen Busk som boede i Gimsinghoved, Jens Olsen (Jens Ollesen) og Peder Lauridsen Hebskov (Peder Laursen Hebschou) sammesteds, alle for vidner at påhøre, anlangende ulovlig bortrømning fra deres påboende pladser. Samme dag stævnedes de Mads Christensen i Struerdal, Morten Kjeldsen sammesteds, Knud Nielsen i Gimsinghoved og Peder Lauridsen Søndergaard (Peder Laursen Søndergaard) sammesteds, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge om samme personers bortrømmelse. Så for retten fremstod Mads Christensen i Struerdal og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at forleden år, noget før Sankt Olufsdag (Sanct Oldsdag), da bortrømte Søren Jensen feldbereder i Struerdal fra det bol, han havde med hustru og børn, og pladsen blev stående øde til noget efter Jul sidst forleden. I lige måde vandt han, at Oluf Nielsen, som boede i et hus ved Struerdal, bortrømte derfra for to år siden, noget efter Mikkelsdag. Jens Olufsen, som boede på en halvgård i Himsinghoved, bortrømte derfra forleden snapstingstid, var to år [siden], da han havde udtæret og forødt hvis fæ og korn han med gården havde annammet. Samme tid bortrømte også Christen Lauridsen, som boede i Oluf Mikkelsens hus i

Struerdal, som siden haver stået øde. Christen Nielsen Busk, som boede på en halvgård i Gimsinghoved, rømte derfra som nu forleden Kyndelmisse ("Kørmysse"), var tre år [siden], da han havde udtæret og forødt hvis avl[ing] han med gården havde annammet. Peder Lauridsen Hebsgaard bortrømte fra den gård i Gimsinghoved, som han påboede, forleden Kyndelmisse, var et år [siden], da han havde udtæret og forødt al gårdens avling, og tog med sig en del af det gods, øg og fæ, som hans husbonde Rasmus Nielsen havde betroet. Bertel Påskesen bortrømte nu forleden Sankt Hansdagstid, var fem år [siden], fra det hus i Struerdal han påboede, som siden haver stået ledigt og ubeboet. Morten Kjeldsen, Knud Nielsen i Gimsinghoved og Peder Lauridsen Søndergård sammesteds vandt i lige måde ord fra ord, ligesom Mads Christensen før dem vundet haver. Bertel Påskesen vedstod, at han havde gjort arbejde af samme hus, idet han skar hakkelse hver lørdag på Kvistrup, og det på hans hustrus moders vegne, hvortil Rasmus Nielsen svarede, at han aldrig havde biet hende til at skære hakkelse eller noget andet arbejde, såsom hun havde huset frit så længe hun deri boede; Og var så derefter tingsvidne begærende.

- Endnu ædle Rasmus Nielsen beviste med samme kaldsmænd, at de i dag, 8 dag [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen Broe i Struerdal for vidnes pågør, anlangende nogle savdæler, som fra Kvistrup er bortstjålet og optyvning derfor, disligeste hidstævnet Mads Foldgård og Laurids Christensen Smed (Laurs Christensen Smed) i Ølby for samme vidnes påhør. Endnu for deres sandheds at vidne, indstævnet hderlige og vellærde mand Hr. Peder Rasmussen, sognepræst i Ølby med sine annekser og provst i Hjerm Herred, Mads Christensen i Struerdal, Laurids Pedersen (Laurs Pedersen) i Gimsinghoved og Simon Pedersen i Gimsinghoved. Så for retten fremstod Laurids Pedersen i Gimsinghoved og vandt ved ed og oprakte fingre, at han var med forleden lørdag, var 8 dage [siden], overværende med Rasmus Nielsen til Kvistrup at bese hvis der fandtes i Jens Broes huse og smedje. Da fandtes i hans smedje iblandt andet en stakket fyrefjel som syntes med mange sømhuller og stumper søm at have været spærtækker på, som med hans anden beholdne smedjeredskab blev indsat i forvaring hos Morten Kjeldsen, hvilken fjel Sr. Rasmus Nielsen sig på stedet vedkendte, og sagde at være af hans tårn (opsl. 141 er duplikat af opsl. 140) (opsl. 142) [...] Kvistrup, som han forleden år lod nedbryde, og var ham ulovligt frastjålet. Simon Pedersen vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Laurids Pedersen før ham vundet haver. Dernæst fremstod Mads Christensen i Struerdal og vandt i lige svorne ed, at forleden søndag, var 14 dage [siden], da var han med Knud Nielsen i Gimsinghoved på Kvistrup og talte med Rasmus Nielsen om aftingning på Jens Nielsens Broes vegne for de savdæler, som var fundet ved Struerdal, og med Knud Nielsens tilladelse bød ham 8 rigsdaler, hvilket Knud Nielsen og her tilstod. Dernæst fremstod Jacob Sørensen i Holstebro, [som] vandt i lige svorne [ed, at] da han boede ved struer, blev der ofte bortstjålet både tømmer, lægter og dæler fra ham, og som han søgte derom fandt han undertiden, ja mange gange, i Jens Broes gård både 10 alen lægter og dæler, som han syntes nok at være af hans tømmer, men ikke turde kende sig derved, formedelst han havde intet mærke derpå. Dernæst blev fremlagt [af] Hr. Peder Rasmussen et vidne så lydende: "Såsom Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup haver ladet mig underskrevne til Hjerm Ginding herredsting indkalde, anlangende et vidne om nogle savdæler, som er ham frastjålet, hvilken gerning siges at skal være gjort ved Jens Broe og Laurids Kusk, da er mig intet andet derom bevidst, end Laurids Smed her udi Ølby og Mads Foldgaard haver været hos mid her udi min gård, og begærede at jeg ville rejse med til Kvistrup, og bede for fornævnte Jens Broe, at Sr. Rasmus Nielsen ikke ville handle med ham efter den strengeste ret,

hvilket jeg og såvidt mit embede tillader, efter deres begæring, både skriftligt og mundtligt haver gjort, hvorimod Jens Broe ville både give Sr. Rasmus Nielsen en del penge, såvidt han kunne tåle, så og give en streng forpligt fra sig, aldrig mere udi sådanne gerninger at lade sig finde, og at skaffe savdælerne hjem igem. Dette sandt at være bekender jeg, så sandt hjælpe mig Gud og hans hellige ord. Datum Ølby præstegård den 9. december 1692, Peder Rasmussen egen hånd"; Hvorefter Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende.

- Peter Mejland i Trevel beviste med Jacob Jepsen i Trandum Skovby og Gregers Petersen i Trevel [som] svor, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Villads Knudsen i Javstrup(?) og Christen Pedersen i Dueholm for deres sandhedsvidne at aflægge, anlangende et stykke eng, som ligger norden og vesten for Hjelle[...], kaldes Brinske(?)bro Eng. I lige måde samme dag stævnedes de Søren Nielsen(?), blytækker i Sevel, og Christen Eriksen i Søgård, for samme vidnes påhør. Så for retten fremstod Christen Pedersen i Dueholm og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, da landmålinger skete, var han tillige med Villads Knudsen takseringsmænd i Sevel sogn over engene. Da blev det fornævnte Brinskebroe Eng takseret under den gård Trevel, som Peter Mejland nu påboer, for tre læs mosehø, hvilket Villads Knudsen og her for retten til og vedstod, således i al sandhed at være; Hvorefter Peter Mejland var tingsvidne begærende.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med Laurids Nielsen i Struer og Christen Nielsen på Kvistrup, som svor, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen Broe i Struerdal for dom, og talte med hans hustru, anlangende de savdæler som Rasmus Nielsen på Kvistrup er frastjålet. Så irettelagde Rasmus Nielsen et tingsvidne her af tinget udstedt den 25. november sidst, i lige måde i dag et udstedt tingsvidne, hvilke blev læste. Dernæst irettelagde [han] en dom af Viborg Landsting udstedt den 31. august 1691, [hvori] iblandt andet side 17 og 18 findes indført et tingsvidne af 6. juni 1690, at fornævnte Jens Nielsen Broe ulovligt haver borttaget hans faders ambolt og smidjeredskab i Gimsinghoved, hvilket Rasmus Nielsen forment var også et ulovligt tyveri, eftersom han efter påskyldelse ingen hjemmel eller tilståelse i ringeste måder dertil kunne bekomme, og derfor i samme doms slutning side 28 blev tildømt det fra sig igen at levere, hvoraf hans forrige ulovlige gerninger kan ses, og Rasmus Nielsen beklagede sig over mangfoldigt tyveri nu på nogle års tid at være begået, både på hans gård og gods, på ødegårde hvor der er bortstjålet vinduer, døre, jernhængsler, loftfjel, skabe, _____ lægter af husene, plovjern af hans plov, lundstikker fra vogne, tre hestedækkener af hans stald, økser, forke, bånd-/bondeknive, "spiger border"(?), og andet mere, så han højlig haver årsaget sig over tyveri at besværges; Og satte derfor i rette og forment, at såsom fornævnte Jens Nielsen Broe (opsl. 143) [nu] på ny igen efter forindførte tingsvidnes indhold ikke alleneste haver stjålet og bortført fra hans gård fornævnte omvundne savdæler, så og en af de fyrfjeller af Kvistrups tårn, som er fundet i hans smedje, som Rasmus Nielsen ved ed bekræfter ham at tilhøre, og imod hans vilje ham at være frastjålet, men end og forlokket hans tjener Laurids Kusk til at være sig behjælpelig til sådan tyveri, hvorfor han er undviget, som den sig for gerningen skyldig kender, bør at pågribes hvor han kan findes, og straffes efter loven og Kongl. Majst. forordning om tyveri udgangen, samt hans boes lod at være forbrudt, med processens omkostning ham at erstattes; Hvorpå han var dom begærende. Jens Nielsen Broe blev 3de gange påråbt og ej mødt, hvorfor sagen blev opsat i 4 uger.

- Knud Svenningsen Grov mødte i retten med en opsættelse af 11. og 25. november med derhos givne fuldmagt, som blev læst og påskrevet, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Søren Pedersen Vesttorp blev 3de gange påråbt, så og de andre indstævnedede, men ingen mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom Søren Pedersen Vesttorp ej efter fremlæggelse og 2de opsættelser haver villet rette sig med et rigtigt skifte efter hans salig broders død, som loven tilholder, med hvis midler, hvad navn det være kan, han af fornævnte sin salige broders udi hævd og hånd haft haver, og han ej det vil eller kan benægte, men retten ganske undviger; Da tilfindes ham at svare til sin salig broders begravelsesomkostning med alt dens anvendte bekostning, indtil han efter loven holder rigtigt skifte, og det inden 15 dage, eller lide nam. Anlangende hvis jordegods, som prætenderes, dets restans at betale, tilfindes de skyldige dertil efter loven at svare, og det altsammen inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

16. december 1692 (opsl. 143). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mikkil Nielsen, Peder Simonsen, Mads Christensen og Jacob Bertelen, alle fire i Sevel, Niels Nielsen i Hvam, Niels Pedersen Bisgaard, Enevold Thamsen i Hvam og Iver Jensen i Bøgild.

- Thomas Poulsen i Blåbjerg, på højædle og velb. fru Anna Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, beviste med Mads Lumsmark og David Olsen ("Madtz Lumbsma[...] og David Ollesen"), begge i Asp sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Torupgårds bønder og tjenere i Gimsing, Ølby, Fousing, Asp og Navr sogne, enhver til deres bopæl, for dom for resterende skyld og landgilde. Nok fremstilledes 2de andre kaldsmænd, nemlig Poul Olsen (Poul Ollesen) i Brandtbjerg og Peder Poulsen i Naltoft, som i lige svorne ed afhjemlede, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Torupgårds bønder og tjenere i Borbjerg sogn, enhver til deres bopæl, for dom at lide for resterende skyld og landgilde. Så irettelagde bemeldte Thomas Poulsen en skriftlig restans, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og forment de indstævnedede burde samme deres med resterende efter restansens indhold skadesløs til deres velbårne gunstige husbonde at betale inden 15 dage, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte.

- Restansen indført: Restans på min velb. husbondes gods udi Hjerm og Ginding herred, for året 1692, som følger. Borbjerg sogn: Brandtbjerg: Poul Olufsen, Villads Bjerg. Borbjerg mølle: Anders Møller. Bukdal (Bukkedal): Mads Væver, salig Jens Iversens enke. Savstrup: Niels Jensen. Naltoft: Peder Poulsen. Pajbjerg: Villads Nielsen. Nørhvam: Jacob Bertelsen, Lauge Madsen, Jens Thomassen (Jens Thomsen), Mads Bertelsen. Sønderhvam: Christen Nielsen, Peder Christensen. Bøgild: sl. Jens Iversens enke (opsl. 144), Jens Kjeldsen ("[...]ns Kieldtsen"). Bisgård: Niels Mortensen, Morten Christensen, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen), Niels Pedersen. Tinkerdal: Jens Pedersen. Navr sogn: Niels Pedersen, Niels Thøgersen (Niels Tøgersen) af gård samt bol og et gadehus. Alstrup: Jacob Nielsen. Asp sogn: Bastrup: Jens Christensen. Østerby: David Olufsen. Fousing sogn og By: Niels Christensen. Gimsing sogn: Mouridsgård (Moustgård): Niels Nielsen, Hans Nielsen. Østerby: Peder Gregersen. Ølby sogn: Østerby: Simon Pedersen. Vester Ølby: herligheden af den gård som kaldes Overdal, gives årligt for arbejdsfrihed Laurids Smed...; Nørby i Asp sogn: Jens Jensen af et bondeej. Haderup sogn: Vormstrup: Poul Villadsen, Villads Jensen. Til vitterlighed under min hånd, datum Tarupgård den 29. november 1692, Jens Poulsen egen hånd.

- Er for retten afsagt: At såsom overbemeldte befindes lovligt at være indstævned, og ingen mødte noget her imod at svare, eller i ringeste måde dem noget til befrielse fremlægger, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør deres med resterende, såvidt de ej med lovlige kvitteringer kan afbevise, til deres velb. husbonde [at betale], og det skadesløs inden 15 dage, eller lide nam.

23. december 1692 (opsl. 144). Dommer Thøger Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel [NB: det er skrevet med Peder Kastbergs hånd, så det er vist bare en kladde skrevet af sønnen, som faderen så har renskrevet ind i selve tingbogen]. Otte mænd er Niels Jensen i Jatrup, Jens Andersen i Jatrup, Peder Poulsen Gunderup, Peder Christensen Kokborg, Jens Christensen Sevel, Niels Sørensen Trandum, Christen Pedersen Søgaard og Iver Jensen i Bøgild.

"Til it megit glædelig og Lychsalign Nyt Aars Anfang."

13. januar 1693 (opsl. 144). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Mads Laugesen Hvamgaard, Peder Laugesen Hvamgaard, Enevold Thamsen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Søren Pedersen i Hvam, Enevold Pedersen i Hajslund og Iver Thamsen i Hvam.

- Allerunderdanigst læst hans K.M. allernådigste forordning om forbud af (korn?) prang med kornkøb på landet i Danmark, af dato 13. december 1692.
- Allderunderdanigst læst de højjædle herrers ordre fra rentekammeret af dato 13. december 1692 med hans excellence Hr. stiftamtsmands påskrivelse, angående ingen forbud på korns udførelse at lade udgå, hvilket er hans K.M. allernådigste behag, med videre sammes indhold.
- Jens Christensen i Kodyb fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedet den 18. november sidst, såvel og en opsættelse af 25. november, angående den sag imellem ham og Jens Pedersen i Tinkerdal, om 1½ tindals skæppe afgift af den gård i Tinkerdal, som Jens Pedersen nu beboer, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Jens Pedersen blev 3de gange påråbt, og ej mødt noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom Jens Pedersen i Tinkerdal ej lovligt efter hans Kongl. Majst. allernådigste lov er søgt for afgiften af de 1½ tindal skæpper rug i den gård han beboer, som med billighed burde at være sket, da ved jeg ham ej videre at tilkende og betale, end for sidste års afgift, og ej videre, hvilket han bør inden 15 dage at betale til Jens Christensen Koedyb eller derfor at lide efter loven som vedbør.

20. januar 1693 (opsl. 145). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Christensen i Åle, Iver Jensen, Simon Nielsen, Poul Christensen, Jacob Jensen, Jens Bertelsen alle af Åle, samt Jens Pedersen af Sevelsted og Lauge Madsen i Hvam.

- Den sag imellem ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup og Jens Nielsen Broe i Struerdal er endnu opsat i 14 dage.

27. januar 1693 (opsl. 145). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Bent Pedersen, Thomas Svendsen (eller Simonsen?) og Christen Pedersen alle tre af Åle, Tyge Pedersen Skylvad (Thyge Pedersen Skølvad), Peder Jensen i Hvam, Jacob Iversen af Sahl, samt Poul Christensen og Peder Madsen også begge af Sahl.

- (Intet forrettet.)

3. februar 1693 (opsl. 145). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Christensen, Las Jensen, Jens Madsen, Jens Iversen, Thomas Christensen og Søren Jensen, alle seks af Sahl, samt Peder Laugesen Hvamgaard og Lauge Madsen i Hvam.

- Peder Pedersen Lillebjerre, på Anne Jensdatter salig Jens Pedersens datter som døde i Gåserøn(?) (Gaar Røn?) nu boende i Hvingelby i Lomborg sogn hendes vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Niels Christensen i Søllergård og Clemend Nielsen i Bjerre, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt stævnedede i gaardrøn(?), som salig Jens Pedersen boede og døde, angående et skifte. Samme dag stævnedede [de] Christen Sørensen og Jens Støvel for deres vurdering at vedstå. Blev så for retten fremlagt en skriftlig registrering og vurdering, så lydende: "År 1685 den 25. januar, som var rette 30. dag efter salig Jens Pedersen som døde i gaar Røn(?), var vi efterskrevne tvende vurderingsmænd, nemlig Christen Sørensen ved Storebjerre (Store Bjerre, Store Bjerg) og Jens Jensen Støvel, forsamlede i fornævnte gaar Røm(?), eftersom vi dertil af tings var optagne at registrere og vurdere, alt hvis gods of gode som fandtes efter fornævnte salig Jens Pedersen. Overværende i herredsfogdens sted på rettens vegne, Niels Christensen Sir, og da vurderet som følger... (...) ..og intet der fandtes videre, som hørte den salig mand til i nogen måder eller os blev forevist. Summa over fornævnte den salig mands efterladte gode beløber tilsammen 10 slettedaler, 3 mark og 4 skilling. Bortskyldig gæld, som samme dag blev æsket og tilkendegivet: først æskede Christen Nielsen i Gaar Røm(?) to års husleje $3\frac{1}{2}$ slettedaler; Hr. Svend i Navr 1 rigsdaler; Laurids Visgaard 2 slettedaler; Æskede Jens Skikkild 3 slettedaler; Jens Støvel for $\frac{1}{2}$ tønne rug 1 rigsdaler. Den salig mands begravelsesbekostning: givet for en ligkiste 2 slettedaler, for et lagen 3 mark. Summa over fornævnte bortskyldig gæld, tilsammen 14 slettedaler, 1 mark. Etersom fornævnte den salig mands efterladte gode ikke kunne tilstrække til gældens betaling på 3 slettedaler 1 mark 12 skilling nær, hvorfor den sliig mands efterladte arvinger intet kunne arve i nogen måder. At vi fornævnte tvende vurderingsmænd fornævnte gode således haver furderet, og i alle måder så at være gangen og gjort som forskrevet stander, det bekender vi under vores egne hænder, og videre til tings vil være gestændge om behov høres. Datum ut supra. Niels Christensen egen hånd, Christen Sørensen egen hånd, J.J.S."; Og stod bemeldte 2de vurderingsmænd til vedermålsting, og ved sjæls ed bekræftede således i al sandhed at være passeret som før indført findes; Hvorefter Peder Pedersen Lille Bjerre på Anne Jensdatters vegne var tingsvidne begærende.

10. februar 1693 (opsl. 145). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Lauridsen (Jens Laursen), Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) og Christen Eriksen alle tre i Agerbæk, Claus Iversen i Sahl, Gravers Pedersen i Skylvad, Iver Thamsen i Hvam, Palle Andersen i Hovgård og Anders Christensen i Svenstrup.

- Velfornemme Sr. Frandts Mikkelsen, fuldmægtig på Estvadgård, på sin velbårne husbonde Frederik Christian Rantzaus vegne, fremstillede fire synsmænd, navnlig Niels Jensen Smed og Stig Christensen af Kisum, samt Mads Eskildsen (Mads Eskesen) og Søren Jensen af Vejlgård, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 11. januar 1693 var til syn over et dødt menneske, navnlig Isak Olufsen, forrige foged på Kærgårdsholm, hvilken aftenen tilforn var fundet i køret imellem Nørkærs mark og Hundbjerg hede, og da befandtes således: (opsl. 146) [fornævnte] Isak Olufsen fandtes på et engskifte tilhørende Villum Hansens gård i Rønbjerg, som er tjener til Estvadgård, ligge[...] klæderne på sin

venstre side med den venstre hånd under kinden, og den højre ned på siden, og havde lagt sit hoved op til enggruben, og i samme været ihjulfrosset, og efter at han var optaget og afført klæderne, som var ganske med dynd og vand besudlede, overså de kroppen, og fandt ingen bane på ham i nogen måder, [for]uden [at] på hans knæskaller var huden lidt stødt, og i hans højre hånd under tommelfingeren var et lidet stykke hud løs, som syntes at kunne være gjort i det han ville bjerge hesten op af moradset, hvilken hest også fandtes fire eller fem favne vesten for, siddende død i enggruben, med sadelen på og tværsækken vedbundet, tømmen var nedtrådt i [kæret?] og sad om fødderne af hesten, og kunde de intet rettere se, end det salig menneske var blevet forvildet om nattetide, og således af ulykkelig hændelse vorden i kæret, og efter at han havde sat hesten i bløde og selv var bleven våd og ej kunne hjælpe hesten op eller rfinde nogensteds til by, havde han lagt sig som bemeldt er på tør eng og blevet død. Hos ham fandtes, som tillige af dem er vurderet, følgende... (småpenge, hans tøj, hestens udstyr, en dåse tobak, en signet, et skrin...) ...summa 4 rigsdaler, 1 mark, 9 skilling, hvilket de for et fuldt syn afhjemlede. Dernæst fremstod Peder Poulsen af Sønderby og Hans Villumsen sammesteds, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at næste onsdag før Juleaften kørte de fra Skive ("Skiuf") ved aftenstide, da kom bemeldte Isak Olufsen ridende til dem imellem Skive og Lund, og fuldtes med dem noget af vejen. [Han] sagde sigat ville til Peder H[...] i Sønderby, hvor han havde bestilt logement til snapsting, såsom han ellers ingen tilhold havde, og imidlertid de kørte ad vejen, tabte de noget af vognen, som de måtte bie efter at hente. Imidlertid red han [...] af vejen, siden fornam de intet videre til ham, ikke heller han kom til stedet som han sig agtede. Videre vidste de ikke. Peder Nielsen [nu/da?] tjenende Christen Jensen i Kisum vandt i lige svorne ed, at samme aften, noget ud på aftenen, kom bemeldte Isak Olufsen der til gården, og spurgte om vejen til Sønderby, men han vidste ikke det var ham, før andre sagde det, og [de?] hellere kende ham fuldkommen, og efter at han havde vist ham på rette vej, så han ham ej siden. Vidnerne samtlige blev tilspurgt om han var ædru, hvortil de svarede: de syntes ej andet. Videre blev bemeldte synsmænd og vidnespersoner [spurgt] om de havde hørt nogen tale om enten han selv eller nogen anden var skyldig i hans død, hvortil de svarede nej, at de aldrig havde hørt nogen tale derom, men ellers af ulykkelig hændelse; Hvorefter bemeldte Frandts Mikkelsen var tingsvidne begærende.

- Endnu Sr. Frandts Mikkelsen protesterede, at eftersom det med syn bevises, det salig menneske således at have lagt som han kunne lagt sig til søvns, ja end og ingen bane fundet på ham, det og tillige med vidnerne bevises, at han havde agtet sig til sit logement om aftenen, hvor han ej kom, men i mørke og mulm af ulykkelig hændelse udkommet i kæret og omkommet, formoder derfor, eftersom der ej efter lovens 1. bogs 16. kapitels 6. artikel tvivles om nogen haver været årsag i hans død, ikke heller han sig selv med vilje haver ombragt, men sagen efter benævnte kapitels 7. artikel så klar med vidnesbyrd og bevisninger findes at sandemænd ej dertil gøres fornødne at opkræve, det da efter lovens 6. bogs 9. kapitels 10. artikel bliver anset til våde, så han uden videre lovmål måtte begraves, hvorpå han rettens kendelse er begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 14 dage.

- Hæderlige Hr. Mads Knudsen Hessel, sognepræst til Hjerm sogn, beviste med Christen Lassen og Claus Christensen, begge tjenende i Store Hessel, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Pedersen, Sidsel Jensdatter og Mads Bertelsen i Neder Feldborg i Haderup sogn, samt

Christen Bertelsen den yngre, Peder og Mads Laugesen i Hvamgård, enhver til deres bopæl, for dom angående deres resterende skyld, som de til Store Hessel er pligtig at skyldte for forleden år, nemlig... (...) (opsl. 147) ...og satte i rette og formente de indstævnedede burde det inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, og ej mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Peder Madsen Busk, på Milter Hansens vegne, beviste med Christen Pedersen Hvamgaard og Iver Jensen i Bøgild, som svor, at de forgngne onsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Karen Nielsdatter i Tinggård i Vejrum, for hvis hun kan være bemeldte Milter Hansen skyldig, og det for dom. Endnu afhjemlede Christen Pedersen Hvamgaard og Niels Andersen i Bøgild, at de i dag, 8 dage [siden], haver stævnet efterskrevne her til tinget til i dag for dom at lide: Christen Fisker i Sevel, Peder Madsen Skrædder i Sahl sogn som vedstod gælden, og gav Peder Madsen på Milter Hansens vegne dem til sag, først Karen Nielsdatter for 2 dlr. 4 sk., Christen Fisker i Sevel 1 dlr. 12 sk., Peder Madsen Skrædder i Sahl 2 dlr. 1 mk. 13 sk., og formente de burde samme penge til Milter Hansen skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev påråbt og ingen mødte, hvorfor sagen blev opsat i 4 uger.

- Bertel Jensen, på Hr. forvalter Sr. Schultz' vegne, beviste med Anders Thøgersen (Anders Tøgersen) i Hal og Christen Jensen i Hyldgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden mandag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligent indstævnedede Lundenæs bønder og tjenere i Måbjerg, Navr, Sir og Mejrup sogne, enhver til deres bopæl, for foresterende landgilde og arbejdspenge, samt kirkeværgerne i Hjerm og Gimsing og Sir kirke for kirkeskat, for dom at lide. Endnu Mads Lauridsen (Mads Laursen) i Linde og Niels Knudsen i Kringeltoft afhjemlede, at de forleden tirsdag, var 8 dage [siden], stævnedede Lundenæs tjenere i Asp, Fousing og Ølby sogne for resterende landgilde, samt præsten i Vejrum for præstegæsteri. Endnu Peder Jensen og Påske Jepsen i Navr svor, at de forleden onsdag, var 8 dage [siden], stævnedede i Hodsager [og] Borbjerg sogne samt kirkeværger i Hodsager for kirkeskat. Endnu Mikkel Jensen i Stendis og Christen Jensen i Stendis svor, at de forfangne mandag, var 8 dage [siden], stævnedede i Sahl sogn, Jens Bertelsen i Åle for skyld og landgilde samt arbejdspenge, og præsten i Sahl for præstegæsteri, så og Lundenæs tjenere i Ryde sogn, samt Rydhave for korntiende og Borbjerg kirkeværger for kirkeskat, så og Estvad kirkeværger for resterende kirkeskat, [og] Ejsing præst for resterende præstegæsteri. Endnu Hans Jensen og Mikkel Christensen i Stendis afhjemlede ved ed, at de forleden mandag, var 8 dage [siden], stævnedede de Lundenæs bønder og tjenere i Haderup sogn for resterende landgilde, og kirkeværgerne for kirkeskat, alle og enhver til deres bopæl for dom at lide. Blev så i retten fremlagt en skriftlig restans, som blev læst og påskrevet, hvorefter de indstævnedede blev 3de gange påråbt, men ingen mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

17. februar 1693 (opsl. 147). Peder Madsen Busk i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Villads Jensen i Nold, Niels Sørensen, Christen Jensen og Poul Nielsen i Hasselholt, Gregers Nielsen Vester Skovlund, Jens Eskildsen (Jens Eskesen) i Vindelev, Jens Lassen i Elkjær og Jacob Bertelsen i Hvam.
- (Intet forrettet.)

24. februar 1693 (opsl. 147). Dommer Thøger Hvas, i skiverens sted [hans søn] Albert Daniel af Holstebro. Otte mænd er Niels Nielsen, Knud Jensen

og Iver Jensen i Hasselholt, Jens Hajslund, Peder Heegaard, Knud Steffensen af Djeld, Niels Andersen i Bøgild og Peder Madsen af Holstebro.

- Hans Christensen Ravn, på Hr. forvalter Sr. Christian Schultz' vegne, efter foregående kald og varsels afhjemling den 10. februar til doms dag lovligt at være indstævnet, efterskrevne personer som udi fremlagte restans findes indførte, så lydende: Restans på skyld, landgilde og arbejdspenge over Lundenæs tjenere udi Hjerm Ginding herred. Borbjerg sogn: Peder Jensen Libjerg Gren ("Liber Green"); Christen Thomassens (Christen Tomsens) enke i Kyndestoft; Påske Jepsen i Naae. Mejrup sogn: Oluf Steffensen af Sivegård (Sibigård, Sibegård); Gregers og Anders Gammelby; Christen Christensen Tovstrup; Peder Kjeldsen Skovgaard. Navr sogn: Thue og Christen Dalgaard; Jens og Christen Torp; Jørgen Vognstrup. Måbjerg sogn: Jens Sørensen; Christen Jensen Hyldgaard; Morten Nielsen og Anders Thomassen (Anders Thommesen); Niels Christensen i Frøjk; Peder Jepsen; (opsl. 148) Anders Thøgersen. Asp sogn: Henrik Nørby; Peder Nielsen i Birkild; Peder Henriksen Skræddergaard; Mads Lauridsen Linde; Niels Kringeltoft. Ølby sogn: Laurids Christensen (Laust Christensen). Fousing sogn: Morten Pedersen. Sir sogn: Jep Steensen; Knud Jensen Ødegaard; Søren Pedersen Gundesborg; Niels Jensen Pilgaard. Haderup sogn: Søren Lauridsen (Søren Laursen), Peder Pedersen, Laurids Sørensen og Peder i Havris; Christen og Niels Nielsen i Høstrup; Christen Jepsen og Anders Mogensen; Samtlige Fårbæk mænd; Christen og Peder Hvolbæk; Knud og Christen Stavlund; Søren Madsen og Jens i Gråsand; Peder Pedersen og Peder Tygesen; Peder Jensens enke i Ginskov; Christen Madsen og Jens Villadsens enke i Hessellund; Peder Lassen og Niels Baslund; Christen Christensen Neder Feldborg. Borbjerg sogn: Christen Poulsen og Peder Christensen; Niels Jensen Hee og Niels Jensen Thy; Las Jensen, Christen Christensen og Jens Pedersen Meldgaard; Jens Pedersen; Viste Poulsen og Simon Andersen; Poul Sørensen; Jens Madsen; Christen Christensen, Iver Jensen og Jens i Hesselå; Søren Jensen i Skave; Christen Poulsen og Jens Clemendsen; Jens Andersen; Jep Olsen (Jep Ollesen) Lillehessel; Laurids Nielsen (Laust Nielsen) i Sønder Skave. Hodsager sogn: Jørgen Knudsen Brogaard; Viste Jensen; Jens Knudsen Hjelmgaard; Niels Jensen og Jens Thomassen (Jens Tommesen). Ryde sogn: Niels og Tyge Jensen; Peder Villumsen; Niels [...]sen og Niels Christensen; Mikkelt Jensen. Sahl sogn: Jens Bertelsen i Åle. (...præstegæsteri og kirkeskat. Kirkeværgerne nævnes ikke ved navn...) ...Og satte så bemeldte Hans Christensen i al dom og rette, og formente de indstævnede burde samme deres med resterende skadesløs inden 15 dage at betale, eller derfor at lide nam udi deres bedste gods, hvor det findes, efter loven, og var dom begærende. De indstævnede blev 3de gange påråbte, men inen mødte noget i ringeste måde dem til befrielse fremlagte. Er for retten afsagt: At de indstævnede, som ej med lovlig kvittering kan afbevise, at være betalt, såsom en del sig påberåber, at deres bøger til principalen er indleverede, hvis ej da kan bevise tilfindes de skadesløs til deres gunstige husbonde inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven. Anlangende hæderlige Hr. Christen udi Haderup, da som her fremvises en sedel under principalens hånd, Hr. Christen udi Haderup at være fri, da det derved at blive, og dermed frikendes.

- Frandts Mikkelsen fra Estvadgård fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 10. februar sidst, angående et dødt menneske, navnlig Isak Olsen (Isak Ollesen), hvilket tingsvidne blev læst og påskrevet, såvel og hans protestation af samme dato, som i lige måde blev læst, og var så dom begærende. Er for retten afsagt: Såsom udførligen ved vidnesbyrd forklares, det den døde er af våde og ulykkelige hændelser om nattetide

kommet til skade, og lovens ord siger, [at] er sagen klar med vidnesbyrd, da bør dommeren derudi at kende; Da ses ej rettere det salig menneskes lig jo bør at komme til graven som et andet ærligt menneske uden videre proces.

3. marts 1693 (opsl. 148). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Christen Poulsen, Christen Christensen, Jep Olsen (Jep Ollesen), Søren Jensen, Christen Sørensen og Anders Madsen alle seks af Bjert, samt Niels Mortensen i Bisgård. - Enevold Thamsen i Hvam, på Sr. Hans Harder fuldmægtig på Rydhave hans vegne, beviste med Jens Jensen og Peder Christensen i Bøg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens (opsl. 149 og 150 er duplikater af opsl. 148) (opsl. 151) [Peder]sen (Jens Pedersen) i Bøg for hvis han ham er skyldig, og det for dom at lide. Så gav bemeldte Enevold Thamsen ham til sag på Sr. Hans Harders vegne: (landgilde, lånt sæde- og brødrug, skattekorn... alt for 1691-92) ...og satte så i al dom og rette, og formente indstævnedede Jens Pedersen burde samme 5 daler, 2 mark, 4 skilling skadesløs til Sr. Hans Harder inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte Jens Pedersen i Bøg og vedstod gælden, men sagde det var noget for højt opskrevet, og ville betale med penge, men korn havde han ikke. Er for retten afsagt: At såsom Jens Pedersen i Bøg selv her for retten vedstår og bekender overbemeldte at være skyldig til Sr. Hans Harder, da ved jeg ham ej at befri, men bør samme 5 dlr. 2 mk. 4 sk. skadesløs til bemeldte Harder at betale, og det inden 15 dage, eller derfor lide nam efter loven i hans gods hvor der findes.

10. marts 1693 (opsl. 151). Dommer Thøger Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel af Holstebro. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Christen Olsen (Christen Ollesen), Christen Madsen, Christen Jepsen, Anders Nielsen, Jens Andersen og Mads Jensen, alle seks i Bjerg, samt Christen Pedersen Hvamgaard. - Mads Poulsen i Overlund, på K. M. regimentskriver Anders Hansen Raschs [vegne], fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Pedersen i Hvam og Anders Nielsen i Engsnap, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til [tinget til] i dag lovligt indstævnedede løjtnant Just Kiels frue Anna Maria Andreasdatter med hendes lavværge, for syn og vidner og dom at lide, anlangende Bøgfeld Rendtsler(?) angående. Så fremstillede [han] fire synsmænd, nemlig Jens Pedersen Lundby, Laurids Nielsen Tinggaard (Laurst Nielsen Tinggaard), Peder Pedersen Lillebjerre og Christen Poulsen Mose, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag før ting holdtes var udi Vildemose i Vejrum sogn, og synede den gårds huses brøstfældighed, som bemeldte Mads Poulsen dem foreviste. Først så de salshuset... (...) ...summa tilhobe = 42 slettedaler, 1 mark. Dernæst så de udi laden, da var der ikke enten korn eller hø, det ringeste til K.M. rytterhest, og ej heller til rytterens forplejning, og berettede rytteren at han resterer hans modids(?)penge efter rytterforordning fra den 1. januar 1693, og avlingen til gården er ganske forsvækket såsom jord[en] er sammengroet, og ringe sæd; Og var så Mads Poulsen herefter tingsvidne begærende. Dernæst satte Mads Poulsen i al rette, at såsom Fru løjtnants Anna Maria Andreasdatter i Vildemose med hendes lavværge ikke haver endnu betalt de mange restanser og afgifter der af gården, nemlig alle resterende forleden samme modes(?)penge, lånekorn, magasinkorn, skriverskæpper, hestepenge for 3 år, såvel som ikke haver givet rytteren sin forplejning efter forordningen, og ikke

haver holdet gården ved magt, men sær meget brøstfældig, og avling forsvækket efter synsmændenes afhjemling, som er de rette imod K.M. allernådigste rytterforordning, så formener han, at hun derfor gårdsfæste at være forbrudt, og på det K. M. gård ikke slet skal blive øde, såsom tiderne er i hænderne at vårsæden skal drives, så er han uden nogen opsættelse dom begærende. Indstævnedede Anna Maria blev 3de gange påråbt og ej mødt, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- På højædle og velb. Hr. Amtsmænd over Lundenæs og Bøvling amter, Jørgen Grubbe Kaases vegne, mødte i retten Enevold Thamsen i Hvam, og fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Bent Pedersen i Neder Bøg og Jens Jensen sammesteds, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de [i] tirsdags, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede velb. Fru Sophie Sehested, sl. Ulrik Sandbergs til Bøgested, på Rydhave, angående dom at lide efter put obligation, og med videre derpå gjorde arrest den 27. februar på hendes person og gods, og talte med Hans Harder, fuldmægtig, og gav ham samme stævning til kende. Dernæst blev fremlagt en arrestseddél så lydende: "Såsom mig skriftligt af velb. Herre Jørgen Grubbe Gaas til Rybjerg, lensherre over Lundenæs og Bøvling amter, er anbefalet på hans velbyrdigheds vegne at lade gøre arrest på velbyrdige Frue Sofia Sehested, nu værende på Rydhave, for en summa penge, sekshundrede rigsdaler, så haver jeg mig begivet den 27. februar til Rydhave, og der med tvende mænd, navnlig Poul Christensen i Bjert og Niels Pedersen sammesteds, efter lensherrens begæring, gjort arrest på hendes velbyrdigheds person og gods til sagens uddrag, og talte med velbyrdige Jomfru (opsl. 152) Jomfru Johanne Bülow ("Johanne Beelow"), som lovede at give hende samme arrest til kende, eftersom hun var svag, så vi kunne ikke komme hende i tale denne gang, men lovede det at lovligt at skulle forrette, hvilket vi vil være gestændige. Thøger Hvas, P.C.S., N.P.[...]" ; Dette forskrevne blev her udi dag for retten ved sjæls ed bekræftet af forindførte tvende personer. Dernæst blev fremlagt en obligation, så lydende: "Jeg, Sophie Sehested, salig Ulrin Sandbjergs til Bøgested, kendes og hermed for alle gør vitterligt, at jeg af en retmæssig gæld, efter afregning, er skyldig til min kære broder, ærlige og velbyrdige mand Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, penge sekshundrede rigsdaler, som han mig tid efter anden udi rede penge og andre varer lånt og medforstrakt haver, hvilke forskrevne 600 rdlr. jeg lover og tilforpligter mig og mine arvinger, en for alle og alle eller nogle for en, redeligt og vel at betale velbemeldte min kære broder eller hans arvinger udi god, gangbar, dansk mønt, med årlig rente 6 procent, udi førstkommende Viborg snapsting, under et ærligt adeligt indlager(?). At således af mig og mine arvinger skal vorde efterkommet, haver jeg til forsikring og stadfæstelse min egen hånd herunder skrevet og mit signet hos trykt. Datum Bøgested den 18. marts anno 1688, salig Uldrich Sandbierrigs efterladte Sophia Sehested"; Og satte så bemeldte Enevold Thamsen på velb. Hr. amtsmands Jørgen Grubbe Kaas' vegne i al dom og rette, formenende velb. Fru Sophia Segested, sl. Ulrik Sandbergs, burde at forblive udi arrest, som lovligt for hende forkyndet er, indtil kapitalen med rente og omkostning bliver betalt; og var dom begærende. For nogen særårsagers skyld blev sagen opsat i 14 dage.

- Den sag imellem Milter Hansen og Christen Fisker i Sevel og Peder Madsen Skrædder i Sahl sogn er endnu opsat i 14 dage.

17. marts 1693 (opsl. 152). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Bent Pedersen og Laurids Thuesen (Laust Thuesen) i Bøg, Peder Lauridsen (Peder Laursen) og Christen Jensen i Ulsø, Peder Jensen Hyldgaard, Jens Kojborg, Jens i Østerskov og Lauge Madsen i Hvam.

- Enevold Thamsen i Hvam, på ædle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, beviste med Jens Jensen Vandborg af Borbjerg sogn og Søren Pedersen Koksgaard) (Kogsgaard) i Mejrup sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Enevold Pedersen og Oluf Sørensen i Hajslund i Borbjerg sogn, så og Peder Nielsen og Jens Pedersen, Christen Julsgaard og Jacob Nielsen af Bording By, såvel og Jens Christensen Fisker ved Sir kirke, enhver til deres bopæl, for dom at lide for resterende landgilde til velbårne Frederik Gies, formenende de bør det at betale med al des forårsagede bekostning inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. For nogle årsagers skyld blev sagen opsat i 14 dage.

- Endnu Enevold Thamsen, på Hr. amtsforvalters vegne, beviste med Niels Christensen i Skodborg og Laurids Svensen (Laurst Svensen) i Fousinggård, som svor at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Bastrup af Stadsbjerg. Blev i lige måde opsat i 14 dage.

- Endnu Enevold Thamsen, på Hr. amtsforvalters vegne, beviste med Jep Jensen af Skikkild og Christen Jensen i Sparreknak, som svor at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Thomassen og Peder Laursen af Brendgård i Vejrum sogn, for dom at lide for resterende Kongl. kontributioner af bemeldte Brendgård. Dernæst blev fremlagt en skriftlig restans så lydende: "Såsom Christen Thomassen og Peder Lauridsen af Brendgård i Vejrum Sogn er skyldige blevne en del Kongl. kontributioner af bemeldte gård, som ej enten udi mindelighed eller ved militærisk eksekution haver været at indbringe, da til denne restans' afbetaling haver vi underskrevne Jep Jensen Skikkild og Christen Jensen af Sparreknak, efter Kongl. Majst. amtsforvalter over Lundenæs og Bøvling amter, ædle Sr. Villads Andersens begæring, efter herredsfogdens befaling begivet os til bemeldte Brendgård og da arresteret og vurderet til ermeldte kontributioners afbetaling, hvis fornævnte Christen Thomassen og Peder Lauridsens kreatur og andre mobilien som på stederne hos forefandtes, nemlig: (...lidet indbo. Hos Peder Lauridsen bl.a. en ko, som berettes at være "Christens i Ausumgård") ...hvad bemeldte gårds bygning sig er belangende, som de påboede efter deres fæstebrevs formelding, imod den dem (opsl. 153) [...]ver frihed skulle været forsvarligt bebygget, da synes os at dennes husværelser, som endnu på stederne nødvendigt behøves, ej ringere kunne anses eller takseres in alles end for 60 slettedaler. Findes ellers på stederne hos Christen Thomassen fem fag hus, [hos] Peder Lauridsen fire fag småbygning. Overbemeldte specificerede haver vi underskrevne vurderet og gjort lovlig forbud og arrest på, at intet deraf udi ringeste måder skulle forvækkes eller forekommes førend sagens uddrag, hvilket vi med egne hænder bekræfter og ved eds afsigelse vil gestændige være. Actum Brendgård den 7. marts 1693. C.J.S., J:J.S."; Opsat i 14 dage.

- Endnu Enevold Thamsen, på Sr. Villads Andersens vegne, et sekvestrationsvidne. "Således som hans Kongl. Majst. allernådigste forordning af 11. december år 1688 tilholder, at når nogen proprietarius ej holder rigtige skatteterminerne af hans jordegods, og end ikke efter 14 dages forløb efter udstanden eksekution restansen betaler, da amtmanden at lade samme proprietarius forbyde sig med sit godes skatter, landgilde og al anden indkomst videre at befatte førend restansen afklareres, så og bønderne imidlertid med deres skatter og landgildes klarering til amtstuen at henvise. Da som amtsforvalteren udi Lundenæs og Bøvling amter, Villads Andersen, til mig haver ladet levere en specialrestans med påtegnet attest, derfor at være eksekveret efter forordningen på velb. Jomfru Maren Ulfeldts gods udi Sevel og Sahl sogne,

denne restans kan bedrage sig til 1. januar 1693 penge = 65 rdl. 5 mk. 2 sk., magasinkorn rug 16 tdr. 2 skp. 1½ fjk., havre 9 tdr. 5 skp., og derhos erindret mig om samme højstbemeldte Kongl. Majst forordning at efterkomme, da haver jeg efter slig erindring om allerhøjstbenævnte Kongl. forordnings indhold at efterleve, ej kunnet forbigå min bestillings pligt at fyldestgøre, men hermed forbyder overbemeldte gods' proprietarie sig i nogen måde med samme gods at befatte, førend restansen rigtigt afbetalt vorder. I lige måde forbydes overbemeldte bønder udi fornævnte sogne deres herskab i nogen måder, såvidt bemeldte forordning anmelder, at svare, inden denne arresteres løskyndelse, men sig med alt deres påboende og i brug havende ejendom og steders afgift på amtstuen til levering at indfinde. Actum Rybjerg den 28. februar 1693, Jørgen Grubbe Kaas"; Og stod bemeldte Enevold Thamsen på ermeldte Hr. amtsforvalters vegne, or forbød Jomfru Maren Ulfeld eller hvem, som samme gods sig ville vedkende, såvelsom deres fuldmægtige, at de efter dags dato med noget af fornævnte jordegods' afgifter, skatter eller andre inkomster i nogen måder må befatte, førend denne arresteres løskyndelse. Ydermere forbød han alle forindførte bønder og tjenere at de ej med nogen deres afgifters levering må svare som sig for husbonden ville angive, men enhver skal forpligtet være at svare til amtstuen, såvidt forordningen om kontributionernes oppebørsel af 11. december 1688 ommelder; Og var så tingsvidne begærende.

24. marts 1693 (opsl. 153). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Lauridsen(?) Jedskov, Morten Christensen Sønderkov, Jens Enevoldsen, Laurids Visgaard (Laurst Wischgaard), Peder Ligaard, Christen Olsen (Christen Ollesen) Ligaard, Laurids Påskesen (Laurst Paaschen) i Rovt og Christen Pedersen i Hindkjær.

- Mads Poulsen Overlund, på Hr. regimentskriver Sr. Anders Hansen Raschs vegne, fremlagde en opsættelse og tingsvidne her af tinget udstedt den 10. marts sidst, angående Anna Maria Andersdatter i Vildemose, hvilke blev læste og påskrevne, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Anna Maria Andersdatter blev 3de gange påråbt og hverken selv eller nogen på hendes vegne mødte noget her til at svare. NB.

- Baltazar Hansen Linnert (Baltzer Hansen Linnert) af Holstebro, på velfornemme Sr. Milter Hansens vegne, beviste med en opsættelse her af tinget udstedt den 10. februar og 10. marts sidst, angående hvis Christen Fisker i Sevel og Peder Madsen Skrædder i Sahl sogn kan være bemeldte Milter Hansen skyldog, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnedede blev 3de gange påeåbte, og ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom Christen Fisker i Sevel og Peder Madsen Skrædder i Sahl sogn befindes lovligt at være indstævnedede, og sagen haver været opsat i 6 uger, og desimidlertid ingen rigtighed gjort for hvis de bemeldte Milter Hansen er skyldige, da bør de inden 15 dage under nam at afbetale og klarere til bemeldte Milter Hansen hvis de skyldige er, og det skadesløs med al sagens anvendte bekostning i alle måder.

- NB: Sentensen til den øverste part med Mads Poulsen Overlund: Er for retten afsagt: Såsom Anna Maria Andersdatter i Vildemose ikke haver betalt restanserne samt afgifterne af gården, hverken månedspenge, lånekorn, magasinkorn, rytterforplegning (her på tysk "Vorpflægung"!) med videre, og ej heller haver holdt gården ved lige som det sig burde; Da ved jeg hende ej at befri, men hun bør det alt inden 15 dage skadesløs at betale, under nam efter loven, og derforuden hendes fæste at være forbrudt.

- Enevold Thamsen i Hvam, på højjædle og velbårne Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg hans vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 10.

marts sidst, som blev læst og påskrevet, såvel og en obligation af velb. fru Sophia Sehested, salig Ulrik Sandbergs, udgiven den 18. marts 1688, som i lige måde blev læst og påskrevet, lydende på 600 rigsdaler (opsl. 154), og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: Såsom her for mig fremlægges en pur ukasseret obligation af dato 18. marts 1688 under velbårne Frue Sophia Sehested, salig Ulrik Sandberg til Bøgested hendes egen hånd og signet, på 600 rigsdaler hun at være velbårne Jørgen Grubbe Kaas skyldig, hvorfor på hendes person er gjort lovlig arrest på Rydhave den 27. februar sidst, til samme penges afbetaling, som endnu ej sket er; Da ved jeg hendes velbyrdighed ej at befri, men hun bør udi samme arrest at forblive, indtil hun velb. Jørgen Grubbe Kaas fornøjeligt haver afbetalt, eller videre lide efter hans Kongl. Majst. allernådigste lov.

- I dag fremviste velb. ritmester Rantzau til Estvadgård, hans skytte, en stor gammel ulv, som han havde skudt.

- Mads Poulsen [Overlund], sættefoged [som dommer i denne sag]: Baltazar Hansen Linnert, på herredsfogden Thøger Pedersen Hvas' vegne, beviste med Anders Eriksen og Steffen Christensen, begge af Sevel sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går og i dag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne i Sevel og Sahl sogne for dom at lide for resterende korn, som de bemeldte Thøger Hvas skyldig er, nemlig i Trandum By: Morten Pedersen. Dueholm: Christen Pedersen. Mogenstrup By: Jørgen Nielsen, Ole Jensen (Olle Jensen), Christen Lauridsen (Christen Laursen), Jens Jespersen "og Jeb", Bjørn Kjær, Laurids Iversen (Laurst Ifuersen) og enken. Trandum Skovby: Morten Andersen. Blaskær (Blachs Kier): Laurids (Laurst) og Niels. Djæld: Christen Pedersen, Thomas Nielsen. Sevel Skovby: Påske Eriksen. Holmkjær: Søren Christensens enke. Sevel By: Christen Vestergaard. Svenstrup Hovgård: Anders Christensen og hans gårdmand, Anders Bjerregaard, Bent Christensen, Enevold Hansen, Villads Nold, Jens Obitsø, "Buschou". Bjert: Poul Christensen, Anders Olsen (Anders Ollesen). Hasselholt: Thomas Christensen, Karen Christensdatter, Knud Jensen, Poul Nielsen, Iver Jensen, Niels Sørensen, Christen Jensen. Åle: Christen Christensen, Jens Pedersen, Peder Jensen, Jomfru Maren, Morten Madsen. Sevelsted. Damsgård. Sahl: Peder Madsen, Jacob Iversen, Poul Christensen, Thomas Smed, Johan von Bülow ("Johan von Büller"), Rasmus og Claus Iversen. Og satte så Baltazar Hansen i rette på Thøger Hvas' vegne, formenende de burde deres resterende skadesløs at betale inden 15 dage med al sagens anvendte bekostning, eller lide nam, og var dom begærende. For nogle årsagers skyld blev sagen opsat i 14 dage.

- Baltazar Hansen Linnert, på hæderlige Hr. Søren Rasmussen Malmøe, sognepræst til Ejning sogn, [hans vegne], beviste med Søren Børgesen (Søren Byrresen) og Knud Børgesen (Knud Byrresen), som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne personer for dom at lide for resterende skyld og landgilde. Så gav Baltazar Hansen dem til sag, først (kun navne og steder) for 1690: Poul Poulsen i Møgeltoft, Christen Jensen, Peder Tønder (Peder Tynder). 1691: Poul Poulsen, Christen Jensen, Niels Tønder. 1692: Poul Poulsen, Christen Jensen, Niels Tønder. Og satte så Baltazar Hansen på Hr. Søren Rasmussens vegne i al dom og rette, og forment de indstævnedede burde samme deres med resterende skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange pårøbte, og ingen mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

31. marts 1693 (opsl. 154). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Knudsen, Christen Madsen og Jens Jepsen alle tre af Rovt, Villads Jensen og Peder Andersen begge i Rølund, Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) og Jens Sørensen i Hvolbæk, og Søren Pedersen i Hvam.

- Velfornemme Anders Nielsen Molderup, på ædle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, efter foregående kald og varsels afhjemling i dag [for] 14 dage [siden], angående Brendgårds restans; så blev i rettelagt en skriftlig restans så lydende: (...) dateret Ringkøbing den 20. februar 1693, underskrevet af Villads Andersen. Derefter satte bemeldte Anders Nielsen på hans K.M. og principal Villads Andersens vegne i al rette, og forment at Peder Lauridsen og Christen Thomassen (Peder Laursen og Christen Thomsen) af benævnte Brendgård pligtige er, og bør forindførte restans med brøstfældighed samt sagens anvendte bekostning skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og det i det øvrige deres arresterede gods at forblive på stedet indtil restansen bliver rigtigt afbetalt; og var dom begærende. Peder Lauridsen af Brendgård mødte i retten, og ej kunne fragå smme restans jo at være skyldig, såvel og stedet at være brøstfældigt. Da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende til de vedkommende inden 15 dage skadesløs (opsl. 155) [at] betale at betale (sic) eller lide nam efter loven, og i det øvrige, deres gods [at] forblive i arresten indtil samme afbetaling bliver fyldestgjort, og dermed alle sagens anvendte bekostning.

- Endnu Sr. Anders Nielsen i lige tilfælde efter lovlig kald og varsels afhjemling i dag 14 dage [siden], angående Jens Bastrup i Stadsbjerg, angående afgift, restans, doms fornyelse med videre af fornævnte Stadsbjerg. Dernæst blev irettelagt en restansdom af dato 14. august 1691. Den sentens blev læst og påskrevet, hvorudi findes tildømt at betale hans resterende skatter samt gårdens brøstfældighed med videre. Dernæst blev irettelagt en restans så lydende: "Restans på Kongl. resterende agift hos Jens Lauridsen Bastrup (Jens Laursen Bastrup) udi Fousing sogn, efter den med forrige husbonde oprettede kontrakt, rester for Stadsbjergs afgift... (...for årene 1691-92-93...) ...Summa 10 rigsdaler, 4 mark. Ringkøbing den 23. februar 1693, Villads Andersen"; Og satte så bemeldte Anders Nielsen på K.M. [og] sin principal Sr. Villads Andersens vegne i al rette, og forment at indstævnedes Jens Bastrup burde at betale, ikke alleneste forhen forhvervede dom, men end og forindførte restans, som er 10 rigsdaler 4 mark, og det alt inden 15 dage, skadesløs med sagens anvendte bekostning, eller lide nam og tog udi hans gods hvor det findes efter loven, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Jens Lauridsen Bastrup, og ved højeste ed bekræftede, at han havde betalt 8 slettedaler til Oluf Jørgensen i Refsgård i Salling, af det som i forrige års dom findes indført. Er for retten afsagt: At Jens Lauridsen Bastrup bør inden 15 dage at betale hvis som han her søges for, og han ej med lovlig kvittering kan afbevise, såfremt han ej vil lide nam udi hans gods, bo og bohove hvor der findes, efter loven.

- Endnu Sr. Anders Nielsen, på velb. Hr. kancelliråd samt assessor udi kammerkollegiet Frederik Giese, hans arvingers vegne, beviste med Iver Jensen i Bøgild og Christen Pedersen Hvamgaard, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Knud Jensen Ødegaard (Knud Jensen Øgaard) i Sir sogn for dom at lide samt spørgsmål at tilsvare, angående hvis kreatur han tillige med inventarium som han til sig haver taget uden nogen givne forlov af salig Jens Nielsens. Dernæst blev oplæst en registrering af dato 21. oktober 1690, som var underskrevet af Thøger

Hvas, som videre skal blive indført. Og satte så bemeldte Anders Nielsen, på overskrevne velbemeldte salig mands arvingers vegne, i al rette og formente at Knud Jensen Ødegaard pligtig er og bør, at forskaffe fornævnte kreatur, korn og andre mobilien lige så godt tilbage igen, som han det haver annammet til resterende restansers afbetaling af bemeldte Pilgård efter doms formelding, eller lide for hans dumdristige gerning efter lovens 5. og 6. bogs 2. og 17. kapitler; hvorpå han var dom begærende uden nogen ophold. Her imod at svare mødte i retten Knud Jensen Ødegaard, og sagde han aldrig havde bekommet noget i Pilgård, og ej heller er salig Frederik Giese eller hans arvinger noget skyldig. Der imod protesterede Anders Nielsen og formente, at Knud Jensen vorder forelagt at benægte ved hans højeste ed efter loven, at han intet af fornævnte hans salig faders Jens Nielsen Pilgaards efterladte midler bekommet haver eller gjort sig myndig, eller og at lide efter forrige irettesættelse, hvorpå han endnu som tilforn var dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 3 uger, da parterne på begge sider at møde.

- Følger nu registreringen: "År 1690 den 21, oktober var jeg underskrevne på velædle Hr. amtsforvalter Villads Andersens vegne udi Pilgård udi salig Jens Nielsens efterladte stærvbo at registrere, med mig havende Christen Sørensen Storebjerre og Niels Skrædder ved Sir kirke, og fandtes som følger... (en ko og en kalv, lidt korn, nogle redskaber, et kar, en skive, en stol) ...hans egne gamle klæder berattede enken var kostet på hans begravelse. Test: Hoghuus(?)"

- Endnu Anders Nielsen, efter forgående kald og varsels afhjemling i dag 14 dage [siden], fremlagde en restans no. 19 så lydende: "Rest på salig, velædle, og velb. Hr. kancelliråd Frederik Gieses gods udi Hjerm Ginding herred. Bording sogn: Roenholt: Peder Nielsen og søn Jens Pedersen, 1687-92; Bording By: Christen Julsgaard, 1687-92, halvgård; Jacob Nielsen, 1690-92. Mejrup sogn: Koksgård (Kogsgård): Søren Pedersen, 1687-92; Vandborg: Jens Jensen, 1687-92. Sir sogn: af Pilgård, 1687-92 hvoraf Jens Christensen Fisker tilkommer at svare får året 1692 = 3 rigsdaler, 3 mark, 10 skilling. På salig, velædle og velbårne Hr. kancelliråd Frederik Gieses arvingers vegne, A. Nielsen." (opsl. 156 er duplikat af opsl. 155) (opsl. 157); og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte [eller] noget i ringeste måde til befrielse fremlagde. Er for retten afsagt: At de indstævnedede bør inden 15 dage at betale deres med resterende til deres velb. husbonde eller fuldmægtig skadesløs, eller derofr lide nam udi deres gods og gode hvor det findes efter loven.

7. april 1693 (opsl. 157). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Madsen, Bertel Jensen og Jens Pedersen alle tre i Feld, Jens Pedersen og Bertel Rasmussen i Kjærhøj, Niels Nielsen og Niels Jensen i Hvam, og Enevold Pedersen i Hajsland.
- (Intet forrettet.)

14. april 1693 faldt på langfredag, intet ting holdt.

21. april 1693 (opsl. 157). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen og Peder Jensen i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard, Niels Jensen i Hvam, Morten Christensen i Bisgård, Iver Thamsen i Hvam, samt Christen Jensen og Hans Jensen i Stendis.
- Velagtbare Anders Nielsen Mollerup, på K.M. og Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, beviste med Iver Jensen i Bøgild og Peder Lauridsen (Peder Laursen) i Vejrum, som afhjemlede ved ed og oprakte

finger efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Jensen Hegelund i Lindtorp for dom, angående for resterende skatter, efter fremlagte stævning under bemeldte Anders Nielsens hånd, og påskrevet af Peder Jensen Hegelund, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Dernæst fremlagde Anders Nielsen en skriftlig restans så lydende: "Asp sogn, januar og april kvartaler 1692. Af Lindtorp: 10 rigsdaler 4 mk. 1 skilling. For 1684, en artillerikusk af Søndervangs gods, som Peder Jensen Hegelund tilkommer at svare, 16 rigsdaler. Her for er efter Kongl. forordning eksekveret og ingen betaling påfulgt. Testerer jeg som eksekutant, Christen Vimb"; Dernæst satte Anders Nielsen i al dom og rette på allerhøjstbemeldte hans Kongl. Majst. og Hr. amtsforvalters vegne, og forment at bemeldte Peder Jensen Hegelund pligtig er benævnte restans med dens rente efter forordningen, samt denne proces' forårsagede bekostning, skadesløs at betale inden tredje solmærke, eller lide nam for nogen anden udi hans bedste bo og gods hvor det kan træffes efter loven, hvorpå han dommerens retmæssige kendelse uden nogen ophold eller forevending er begærende, helst i henseende, dommeren en tid lang efter egen behag med rettens forhold sligt haver opholdt; Og var så dom begærende. Peder Jensen Hegelund blev 3de gange påråbt og ej mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Kaldssedlen: "Såsom ingen betaling for en delrestans hos Sr. Peder Jensen Hegelund i Lindtorp ej enten udi mindelighed eller ved militarisk eksekution har været at indbringe, da eftersom han ej noget jordegods her udi Lundenæs og [Bøv]ling amter er ejende, hvorpå til dets afbetaling kunne gøres sekvestration efter Kongl. forordning, lader jeg underskrevne på højstbemeldte hans Kongl. Majst. vegne, udi min principals amtsforvalters ædle Sr. Villads andersens absens, ved nærværende 2de personer lovlig stævne samt 14 dages kald og varsel give Peder Jensen Hegelund for dom at lide til Hjerm Tinding herredsting fredagen den 21. april førstkommende, på hvis restans han skyldig bliver, med formening han samme skadesløs bør at betale. Datum Hjerm Ginding herredsting den 31. marts 1693, Anders Nielsen. Dette kald og varsel er for mig lovligt forkyndet, og såfremt Gud holder helbredet skal jeg møde og svare, som ved Iver Jensen i Bøgild og Peder Lauridsen i Vejrum er forkyndet. Ut supra den 7. april 1693, Peder Jensen Hegelund."

- Sr. Rasmus Hansen Ravn: "Vi underskrevne Anders Olufsen Bjørnør, sognepræst til Ormslev og Kolt kirker, på min være hustrus Catharina Nielsdatters vegne; Frandts Andersen boende i Ulstedbo, på min kære hustrus salig Else Nielsdatters og mine børn Niels Frandtsen og Anne Frandtsdatters vegne; Hr. Peder Nielsen, sognepræst til Hov, på egne og Barbara Nielsdatters vegne; Hr. Peder Lauridsen Vandborg, sognepræst til Vejrum, på Sophia Nielsdatters vegne; Poul Nielsen på egne og på Jens Olufsen i Viborg hans børn nemlig Birgitte Cathrine og Ingeborg Jensdatter samt Niels og Oluf Jensen deres vegne efter begæring; kendes og herved vitterliggør, at eftersom i dag den 3. februar 1691 er den rette tredivtedag efter salig Karne Nielsdatter Vejrum, hendes dødelige afgang, og vi da af hendes efterladte mand Rasmus Hansen Ravn er indkaldet at møde i stærvboen til skifte, hvor da vi alle er kompareret og mødt, og efter boet var registreret og vurderet, er vi til endelighed forenet med fornævnte Rasmus Hansen Ravn om den arvelod, som enhver af os efter hende, hele og halve søskende, kunne tilfalde, således at han skal selv svare og betale alt den bortskyldige gæld, os uden krav og skade, så og skal give og betale os samtlige tilhobe tohundrede slettedaler, siger 200 sldlr., hvilke han og nu straks haver fornøjet og afbetalt, så vi alle og enhver for sig vil på egne og vore myndlingers vegne, have (opsl.

158) merbenævnte Rasmus Hansen Ravn og hans arvinger, af os og vore arvinger for samme arveparter fuldkommen kvitteret og kravesløs holden i alle måder, og vil vi imellem os selv gøre likvidering på hvad enhver af os efter loven deraf kan tilkomme, så Rasmus Hansen Ravn skal af os alle være fri for alle videre præentioner og påtale som på fornævnte arvelod efter bemeldte hans salig hustrus dødelig afgang falde kunne i alle optænkelige måder. At således forrettet og passeret er, og i alle måder holdes og efterkommes skal, bekræfter vi samtlige under vores hænder og forseglinger, tillige med højjædle husbondens fuldmægtig Claus Jensen Tang, som skiftet forvaltede. Actum Buurgård den 4. februar 1691. Som før bemeldt, Peder Nielsen Wejrums. På Sophia Nielsdatters vegne, Peder Lauridsen Wandborig. Poul Nielsen. Katrina Nielsdatters vegne, Hr. Anders Biørnøre. På mine børns Niels Frandtsen og Anne Frandtsdatters vegne, Frandts Andersen. At denne forening i min overværelse på højvelbårne husbondens vegne er sket, efter boet registreret og vurderet var, testerer Claus Jensen Tang, egen hånd."

28. april 1693 (opsl. 158). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Søren Pedersen i Hvam, Iver Thamsen i Hvam, Erik Sørensen i (Fo?)dderup, Jens Andersen i Hogager, Christen Villadsen og Peder Sørensen i Vivtrup ("Vøftrup") og Enevold Thamsen i Hvam.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste missiv til amtsmanden Jørgen Grubbe Kaas af dato 15. april 1693, med velb. Jørgen Grubbe Kaas' påskrift at være en rigtig kopi efter originalen, angående forprang og kroeri på landet.

- Allderunderdanigst læst hans K.M. allernådigste forordning om de personer, som for gæld er arresteret, deres underholdnings betaling, dateret 18. marts 1693.

- Laurids Pedersen Grønning (Laurst Pedersen Grønning), på Laurids Kjærulfs (Laurst Kierulfs) vegne på Viffertsholm, beviste med Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) ved Struer og Niels Jørgensen sammesteds, som afhjælede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes velb. Fru Sophia Sehested, salig Ulrik Sandbergs (Vldrich Sandbierigs) til Bøgested for dom, og talte med en ung person Knud Christensen på Rydhave, som lovede at give hende det til kende, for 200 rigsdaler som hendes velbyrdighed skal være bemeldte Laurids Kjærulf skyldig, og bestod kaldsmændene at hendes velb. lavværge blev og stævnet. Så for retten fremlagde fornævnte Laurids Pedersen bemeldte Fru Sophia Sehesteds obligation på trykt papir No. 5 en halv rigsdaler, lydendes således: "Jeg Sophia Segested, salig Ulrik Sandbergs til Bøgested, kendes og hermed vitterligt gør for alle, det jeg af ret vitterlig gæld og venlig lån skyldig er til ærlig og velfornemme mand Morten Kjærulf i Øster Halne, herredsfoged udi Kjær herred, rede udlånte penninge tohundrede rigsdaler udi god gangbar mønt, de hundrede rigsdaler specie forfalden til snapsting nu sidst forleden at betale med sin rente, og de hundrede til kommende snapsting at betale, som til den 2. juli 1682 er mig erlagt og leveret, hvilke forskrevne tohundrede rigsdaler jeg hermed lover og tilforpligter mig eller mine arvinger, en for alle og alle for en, redeligt og vel at erlægge og betale fornævnte Morten Kjærulf eller hans arvinger nu til snapsting førstkomende når man skriver 1683, med sin tilbørlige rente, nemlig 6 procent, udi en samlet sum, så det skal blive ham og hans arvinger af mig og mine arvinger, en for alle og alle for en, uden skade og skadesløs i alle måder, både for hovedstol, rente, skadegæld og al anden interesse udi alle måder, dette forskrevne lover og tilforpligter jeg mig som en

adelig frue og under min adelige ære og et ærligt indlager(?), udi hvilken ærlig mands hus her udi Jylland mig forvises at holde og efterkomme som forskrevet stander. Og til bekræftning haver jeg dette mit udgivne brev med egen hånd underskrevet hos min signet trykt, og eftersom min rette formynder ikke er til stede, dette mit brev at bekræfte, lover jeg venligt at ombede min kære svoger, ærlige og velbyrdige mand Gregers Høg til Vang, dette mit udgivne brev til vitterlighed at bekræfte og underskrive. Datum Øster Halne den 2. juli 1682, sl. Ulrik Sandbjergs efterladte Sophia Sehested"; befandt derpå således afskrevet: "Udi Viborg snapsting den 11. marts 1684 er renten rigtigt betalt til dato." (ditto 1686 og 88), "Desligeste opgældt af de 100 rigsdaler specie, 4 rigsdaler, så ej videre på denne obligation resterer til denne dag end 200 rigsdaler kroner, hvilke fornævnte 200 rigsdaler kroner hos velb. fru Sophia Sehested på rente skal blive bestående til snapsting 1689, og ellers obligationen i alle måder at stå ved sin fulde værdi efter forskrivningen"; Og (opsl. 159) sagde så fornævnte Laurids Pedersen i rette, og formente, at efterdi den gode frue ikke efter hendes forskrivnings terminer sin obligation haver indfriet, hun da bør inden 15 dage fornævnte 200 rigsdaler med sin resterende rente og omkostning til bemeldte Laurids Kjærulf at betale, eller han derfor ved gode mænd af landsting udnævnt at have udlæg af hendes bedste bo, gods og løsøre hvor det findes; hvorpå han var dom begærende. For nogle årsager er sagen opsat i 14 dage.

- Lauge Madsen i Hvam, på højædle og velbårne Jørgen Grubbe Kaas' vegne, beviste med Christen Pedersen i Hvam og Jens Pedersen i Hvam, som afhjælede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går og i dag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Rasmus Rasmussen på Landting, Jens Smed og Niels Kjellerup i Egebjerg, samt Jacob Jensen og Morten Sand i Åle By, enhver til deres bopæl, for vidner at påhøre angående den voldsgerning, som de begik den 31. oktober 1691, og for dom at lide i dag [om] 8 dage. Samme dag stævnedes de Peder Madsen Busk i Holstebro, Jens Madsen i Trabjerg, Enevold Thamsen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard og Simon Nielsen i Åle for deres sandhedsvidne at aflægge i samme sag. Dette blev opsat i 14 dage, formedelst amtsmandens egne fuldmægtig ej mødte.

5. maj 1693 (opsl. 159). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Peder Jensen Heegaard, Villads Nielsen Pajbjerg, Peder Jensen i Hvam, Enevold Thamsen i Hvam, Niels Christensen i Høstrup, Mads Laugesen Hvamgaard og Niels Nielsen i Hvam.

- Velagtede Gregers Nielsen Ølby, på ædle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 21. april sidst, angående Peder Jensen Hegelunds restrende restans af Lindtorp til hans Kongl. Majst, som blev læst og påskrevet, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Peder Jensen Hegelund blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødt noget her til at svare. Er for retten afsagt: At såsom Peder Jensen Hegelund begindes lovligt at være indstævnet, og sagen haver været opsat i 14 dage, og han desimidlertid ej sig til nogen rigtighed hos Kongl. Majst. amtsforvalter Sr. Villads Andersen haver ladet indfinde; Da ved jeg bemeldte Peder Jensen Hegelund ej at befri, men han bør samme hans restans skadesløs med al derpå anvendte bekostning inden 15 dage til velbemeldte Hr. amtsforvalter at betale, eller derfor lide nam og tog udi hans bedste gods og bohave hvor det findes, efter loven.

13. maj 1693 (opsl. 159). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen Heegaard, Niels Nielsen i Hvam, Peder Jensen i Hvam, Peder Poulsen i Naltoft, Christen Madsen i Heegård, Jens Nielsen i Fårbæk, Rasmus Nielsen i Sønderby og Laurids Andersen (Laurst Andersen) i Sønderby.

- Velagtbare Sr. Mikkel Thomsen, på Kongl. Majst. og Hr. amtsmand velb. Jørgen Grubbe Kaas' vegne, fremstillede vidnespersoner efter kald og varsels afhjemling i dag [for] 14 dage [siden], angående en vold, som er begået den 31. oktober 1691. Så fremkom for retten 2de vurderingsmænd, navnlig Enevold Thamsen i Hvam og Christen Pedersen Hvamgaard, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 31. oktober 1691 efter herredsfogdens befaling var med herredsfogdens fuldmægtig Peder Madsen Busk at gøre udlæg efter en dom her af tinget udstedt den 31. oktober 1690 hos Niels Jensen i Råst, Jens Nielsen i Egbjerg og Niels Mikkelsen sammesteds, og som de kørte fra Egbjerg med udlægget på hjemvejen, kom Rasmus Rasmussen på Landting til dem norden Sahl By på heden, tillige med Niels Mikkelsen Kjellerup og Jens Nielsen Smed i Egbjerg, og ville med magt tage samme udvurderede gods fra dem, og såsom de ikke kunne blive dem mægtige nok, red Niels Kjellerup (her "NJells Kiellerup") fra dem til Åle, og fik til sig Jacob Jensen og Morten Madsen Sand, og havde en fork med, og red til mejltømmen og truede dem hårdt, og tog så samme udlæg fra dem med magt, og løftede "haugene" (?) op, så fårene faldt ned af vognen, og tog så deres knive og skar hosebåndene i stykker, så fårene løb borg. Jens Hajsland og Peder Madsen Busk vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Enevold Thamsen og Christen Pedersen før dem vundet haver; Hvorefter Mikkel Thomsen var tingsvidne begærende.

- Endnu Sr. Mikkel Thomsen beviste med Christen Pedersen i Hvam og Jens Pedersen sammesteds, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup, for en doms fornyelse udstedt her af tinget den 1. april 1692 imellem ham og Jacob Sørensen ved Struer, angående hans Kongl. Majst. bøder (" + Sent. ") hvorefter (opsl. 160) Mikkel Thomsen begærede at samme dom måtte blive fornyet, på det Majst. kunne nyde sin rettighed. [Her] imod blev fremlagt indlæg af Sr. Rasmus Nielsen underskrevet, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, hvortil Mikkel Thomsen svarede, at som sagen var af den beskaffenhed, som K.M. bøder vedhænger, da forment han også at de af en af parterne burde betales, og som Rasmus Nielsen i hans indlæg foregiver, at dommen ej skulle være så forklarlig, at deraf kunne ses, han Kongl. Majst. bøder burde betale, da begærede Mikkel Thomsen herredsfogden samme sin dom i den post udførlig og absolut ville afsige og forklare; og var dom begærende. For årsagers skyld blev sagen opsat i 8 dage.

- Følger nu Rasmus Nielsens indlæg: "Eftersom højædle velbårne kancelliråd og amtsmand over Lundenæs og Bøvling amter, Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, haver ladet mig indstævne til Hjerm Ginding herredsting for dom for 20 rigsdaler, jeg skulle være tildømt at betale for min modvillige tjener Jacob Sørensen Struer, formedelst han uadvaret på Sankt Mikkelsdag forrige år, da jeg kom fra Gimsing kirke, overfaldt mig, rykkede mig af min hest på jorden, rev mine klæder i stykker, og borttog en del af dem, formedelst jeg lastede hans drukkenskab han brugte under prædiken og kirkens forsømmelse, som med tingsvidner er bevist, da tror jeg ikke der skal findes nogen lov eller forordning udgangen nogensteds, at den som så voldeligt overfaldes og rammes, bør at betale de bøder, som den skulle give, der slig ulovlige gerning gjort haver. Tilmed skal aldrig bevises, at jeg nogen tid er stævnet eller kaldet for nogen dom på samme bøder, førend nu sidste tingdag. [Jeg] kan derfor ikke vide efter

hvad lov eller hvorledes nogen kan komme til at dømme over mig for en andens onde gerningers bøder, som jeg aldrig haver forpligtet mig til at svare, uden det skal henvendes på den missiv jeg skrev Gregers Ølby til, at Jacob Struer ikke vil holde sit forlig eller underskrive sin forpligt, hvilken han ulovligt ranede fra Gregers Nielsen og ikke var på trygt papir, hvorfor den ikke burde i retten af en ransmand at være antaget til befrielse for hans onde gerning, hvor i dag ikke skal befindes at være skrevet, at jeg ville befri ham for Kongl. anpart bøder, men mere klaget mig over, at jeg ikke måtte få hans forpligt i tingbogen, og kan ses langt anderledes af medfølgende min opsættelse, som er læst for retten og i dommen indført, at jeg haver sat i rette over ham efter lovens 6. bogs 9. kapitels 24. artikel for hans trende 40 lod sølvs bøder. [Det] er jo lige så vel for hans Kongl. majst. anpart, som for min egen, om dommen ellers som billig derefter måtte have falden, hvoraf jo klarligt kan ses, at jeg ikke ville befri ham for bøder til Kongl. Majst. at udgive, om dommeren ville have dømt efter min irettesættelse, men som hans dom uendelig, nemlig "de vedkommende", og ingen navn givet, som synes "Rasmus Nielsen" bør at svare, som synes er ikke et fuldkommen ord, men alt tvivlrådigt at det ikke for nogen af dem kan agtes over den, som er stævnet, langt mindre over den, som ikke derfor er stævnet, hvorover Jacob siger sig ingen bøder endnu at være tildømt. Thi burde derfor først at falde dom over ham for hvad bøder han er skyldig at betale, førend de hos mig burde søges, tilmed om jeg havde burde noget efter den at betale, burde både dommen og den skrivelse, om jeg derefter skal være dømt, været mig forkyndet og tilbudt imod betaling, førend den blev så gammel, at den ikke for overdommer kan indstævnes (eftersom jeg ikke selv haver kunnet bekomme nogen af de domme fra tingskriveren, som er faldet mellem mig og Jacob Struer så tidligt, at de for nogen overdommer kunne indstævnes). [Jeg] formoder derfor billigt for denne tiltale at vorde fridømt, og Jacob Sørensen selv sine bøder, som han så højlig både med vold og ran haver øvet på mig som sin husbonde, vorder tildømt at betale. Thi ellers synes det klarligt at være gjort af had, om jeg skulle søges for dens bøder, som haver brudt vold og ran på mig selv, og dog ingen straf eller ret bekommet over ham. Dette befuldmægtiges min tjener Laurids Pedersen på Grønbjerg i Gimsing sogn i retten at fremlægge, lade læse og påskrive, og i hvis passerer at måtte indføres, og mig genoart af hvad der falder meddeles, eftersom jeg ikke selv er af det helbred at kan komparere. Datum Kvistrup den 13. maj 1693, Rasmus Nielsen Ourgaard M.Pp."

- Enevold Thamsen i Hvam, på M. Samuels vegne, beviste med Christen Brygger (Christen Brøger) og Bertel Pedersen af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jacob Nielsen i Alstrup, og talte med hans hustru, for vidner at påhøre, og i dag [om] 8 dage for dom, anlangende en ko, som M. Samuel ham haver afkøbt forleden St. Mikkelsdag. Opsat i 14 dage.

- Jens Jørgensen Skikkild beviste med Jep Nielsen i Visgård og Mads Pedersen i Skikkild, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Jensen Sojbjerg for dom for Vejrum (opsl. 161) kirkes stedsmål og fæste for alle fire parter, og gav så bemeldte Jens Skikkild ham til sag for 11 mark 13 skilling, formenende han dem burde at betale skadesløs med sagens anvendte bekostning, og det inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. Peder Jensen blev 3de gange påråbt og ej mødte. Blev afsagt: At han bør at betale i alle måder efter irettesættelsen, eller lide nam, inden 15 dage.

- Laurids Pedersen Grønning (Laurst Pedersen Grønning), på ædle Sr. Laurids Kjærulf til Viffertsholm hans vegne, irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 28. april sidst, angående 200 rigsdaler, som Fru Sophia Sehested, salig Ulrig Sandbjergs til Bøgested, ham skyldig er. Dernæst blev irettelagt en obligation af dato 2. juli 1682 under velb. Fru Sophia Sehesteds hånd på 200 rigsdaler, hvilke blev læste og påskrevne; og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Fru Sophia Sehested blev 3de gange påstået og ej mødt. Er for retten afsagt: Såsom her for mig udi retten fremlægges velbårne Fru Sophia Sehesteds pure obligation på 200 rigsdaler, og samme 200 rigsdaler ej efter hendes velb.s forskrivning er betalt; Da ved jeg hende ej at befri, men hun bør samme obligation og forskrivning inden 15 dage skadesløs at efterleve og betale, eller videre lide efter loven og irettesættelsen.

19. maj 1693 (opsl. 161). Dommer Thøger Pedersen Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel af Holstebro. Otte mænd er Peder Jensen Hvamgaard, Morten Rasmusen i Borbjerg By, Stig Andersen i Hessellund, Peder Christensen i Hessellund, Enevold Thamsen i Hvam, Laurids Pedersen(?) i Hvam ("Laust Peiers?"), Christen Pedersen i Hvam og Christen Rudolfsen ("Christen Roedolphsen") ved Borbjerg kirke.

- Sr. Mikkel Thomsen [Albert Daniel Kastberg staver her hans navn "Michel Thommessen"], på K.M. vegne, fremlagde et tingsvidne af dato 13. maj 1693, som blev læst og påskrevet, og findes indført side 142, angående ran, vold og opsætsighed mod retten, [som] Rasmus Rasmussen velb. Mogens Rosenkrantz' tjener, Niels Mikkelsen Kjellerup, Niels Nielsen Smed [NB: fejl for Jens Nielsen Smed] i Egbjerg, Jacob Jensen og Morten Madsen Sand af Åle skal have begået efter samme tingsvidnes videre formelding; og satte Mikkel Thomsen [nu skriver han "Michel Thomssen"] i rette og formente, at som af oplæste tingsvidne klarligt kunne ses, benævnte Rasmus Rasmussen, Niels Mikkelsen, Jens N., Jacob Jensen og Morten Sand havde begået, ran, vold og opsætsighed imod retten, de da burde lide efter lovens side 964, side artikel (sic) 191; side 919, artikel 24; side 184, artikel 49; hvorpå han var dom begærende. Her imod fremkom hæderlige Christen Jensen Struer, og fremlagde et indlæg på [papir] No. 19, hvorudi findes indført fem poster, i hvilke mod irettesættelsen protesteres, som i dag er læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Her imod at svare mødte Mikkel Thomsen, og [svarede] at han intet prætenderede på Niels Hansens(?) sag [skrevet "Niels Hassen", men med macron over a i Hassen, som for at markere et glemt n], men alleneste Kongl. Majst. bøder, som ved sagen hænger, og formente det forlig af Niels Hansen og vederparterne var gjort, ej at komme hans K.M. til nogen prejudice udi sin rettighed efter lovens side 156, artikel 8, ikke heller at sligt ej før var blevet påtalt, eftersom hverken Hr. amtsmand eller ham derom tilforn har været noget bevist, hvorfor han som tilforn formente enhver af de søgte blev tilfundet at lide efter irettesættelsen, og var dom begærende. Får særårsags skyld er sagen opsat i 4 uger.

- Anders Nielsen Møllerup, på K.M. vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Thomas Andersen i Engsnap og Søren Christensen af Vejrum, som afhjælede ved ed og oprakte fingre [her afbryder den uerfarne unge skriver teksten.]

- Velb. Mogens Rosenkrantz' indlæg i overnævnte sag så lydende: "Velvise Kongl. Majst. herredsfoged til Hjerm Ginding herredsting, Thøger Pedersen Hvas. Eftersom Niels Mikkelsen og Jens Nielsen i Egbjerg samt Jacob Jensen og Morten Madsen i Åle er indstævnedes til tinget i dag, med dom at lide anlangende den gældssag imellem Niels Hansen Ravn, borger udi Holstebro, og dem, det udlæg, som derfor skete, og udlægs betaling med

rede penge på fornævnte Hjerm Ginding herredsting for 1½ år siden, og nu for den forseelse, som Rasmus Rasmussen gjorde mod dem, som gjorde udlægget, søges på ny for volds så(?). Så er på fornævnte arme bønders vegne dette mit korte svar til sammes protestation, som følger: 1. At æftersom heredsfogden selv har årligt i forrige åringer udstedt restansdomme på Landtings bønder, mig da er sket den præjudication, idet mig ikke det blev tilkendegivet førend udlægget skete. 2. At samme sag ikke er kommet til nogen proces, men bilagt udi mindelighed på fornævnte ting, Niels Hassen [skriver han dog igen, uden macron] med penge for sit udlæg og processens omkostninger betalt, så han ikke haver nogen videre prætention mod mine bønder, hvilket herredsdommeren selv tilligemed skriveren og de otte mænd, som den dag bestod retten, vel er vitterligt, og aldrig i sandhed kan nægtes. 3. At Rasmus Rasmussen, som var actor til samme forseelse, uden min ordre og videnskab, og efter sin egen hu og tykke, tog bønderne i følgeskab med sig, og siden på sin og deres vegne gjorde forlig, har derefter gået udi halvandet år i tjeneste, og ingen har talt ham noget til. Men nu, siden han midt i marts kvitterede tjenesten, forfriskes sagen, og mine bønder derfor søges, og vides ikke årsag (opsl. 162 er duplikat af opsl. 161) (opsl. 163) [der/her] til. 4. Formener jeg, at ikke nogen voldssag udi 1½ år [bør] at stå upåtalte, og siden forligelse imellem parterne g[en...], såsom på frisk fod dømmes til voldsbøder. 5. Formener, at derfor er forfrelsen større af(?) hos dem, som i så lang tid har fordulgt sagen, end hos dem, som har forset sig i sagen af vanvittighed, og sagsøgeren derover at søge sin revance hos dem som med videre, og ikke hos mine forarmede bønder. Beder venligen at velvise heredsfogden vil tage disse poster udi konsideration i sin census til en retmæssig dom, og dette indlæg for retten at måtte læses og påskrives, og i dommen indføres, af hvilken jeg og hermed genparten begærende. Landting den 19. maj 1693, Mogens Rosenkrantz"

- Sr. Mikkel Thomsen, på Kongl. Majst. og velbårne Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, amtsmand over Lundenæs og Bøvling amter, hans vegne, irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 13. maj sidst, angående en doms fornyelse imellem ædlr Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup og Jacob Sørensen [førhen boende] ved Struer [16/03/1694 i Heegård i Humlum sogn], Kongl. Majst. bøder angående. Dernæst irettelagde [han] en dom her af tinget udstedet den 1. april 1692, dens sentens tilligemed opsættelsen læst og påskrevet, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: Såsom her fremlægges en ukasseret dom her af tinget udstedet den 1. april 1692, og ej til nogen højere ret er indstævnet, da bør den i alle måder ved magt at blive, efter dens fuldkomne indhold, og er så hermed fornyet.

26. maj 1693 (opsl. 163). Peder Madsen Busk i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Morten Christensen Bisgaard, Morten Rasmussen i Borbjerg By, Laurids Pedersen (Laust Pedersen) i Bisgård, Christen Eriksen i Grove, Enevold Thamsen og Lauge Madsen i Hvam, samt Peder Laugesen Hvamgaard.
- (Intet forrettet.)

2. juni 1693 (opsl. 163). Dommer Thøger Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel. Otte mænd er Peder Jensen, Christen Pedersen og Iver Thamsen i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard, Søren Pedersen i Hvam, Christen Madsen i Feldborg, Jens Pedersen i hvam og Las Poulsen(?) af Holstebro.
- Peder Lauridsen i Brendgård fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Søren Christenen(?) [Søren Christen?] og Peder Jensen af Vejrum(?), som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til

tinget til i dag stævnedes Laurids Ladefoged i Vester Ausum, hans hustru og hans tjenestepige, for synsvidne, klage og sigtelse, som amtskriveren ved hans fuldmægtig agter at lade forhverve, og i dag [om] 8 dage for dom, vold [og] gårdfred. I ligemåde stævnedes de 2de syndmænd, navnlig Christen Juelsen (Christen Julsen) på Bjerre og Niels Christensen på Eng, for deres syn at afhjemle i samme sag. Så fremstillede han samme synsmænd, navnlig Christen Jurlsen på Bjerre og Niels Christensen på Eng, som afhjemlede efter loven ved sjæld ed. Christen Juelsen vandt, at han 2. maj kom op til smeden, og der ville have noget arbejde. Da kom han ind i Peder Smeds stue i fornævnte Brendgård, da så han at han var blodig og oprevet i ansigtet. Da spurgte han ham ad, hvi han så sådan ud. Da sagde han det, Las Ladefoged i Vester Ausum var i hans gård uden[for] hans smededør med en plovstav, og slog ham med [den], og hans hustru klagede også, at hun havde fået et slag over hendes arm, som var en liden blå plet. I lige svorne ed fremstod for retten Niels Christensen på Eng, [og] lige med Christen Julsen gjorde [sin] korporlige ed for retten, at så for og gik som før indført er; Hvorefter Peder Smed var tingsvidne begærende. Nok gav Peder Smed last og klage i dag første gang, på fornævnte Laurids Påskesen (Las Paaschesen) i Vester Ausum, og sigtede ham med hustru og pige for samme gærning, og blev læst en klagekopi for retten udgiven af Peder Smed til velædle Hr. amtsforvalter Villads Andersen, som blev påskrevet. Christen Thomassen (Christen Thomsen) og hans hustru i Brendgård, efter lovlig indstævning af Peder Nielsen, at ville have aflagt deres vidne, dermed blev intet videre i den sag forrettet.

9. juni 1693 (opsl. 163). Dommer Thøger Pedersen Hvas Kongl. Majst. herredsfoged. Udi skriverens sted Jens Nielsen Kruse(?) af Holstebro. Otte mænd er Mads Laugesen i Hvamgård, Peder Jensen, Lauge Madsen, Laurids Pedersen, Christen Pedersen, Jens Pedersen, Enevold Thamsen [denne skriver: "Envol Taffmessn"] og Søren Pedersen, alle 7 af Hvam. - [Intet forrettet.]

16. juni 1693 (opsl. 163). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Ole Sørensen (Olle Sørensen) i Hajslund, Søren Knudsen i Borbjerg By, Just Thamsen i Hodsager, Lauge Madsen i Hvam, Knud Steffensen i Djeld og Svenning Nielsen i Grove. - (opsl. 164) Sr. Frandts Mikkelsen på Stubbergård, på sin principal velb. Hr. oberst Bahs til Tandrup hans vegne, beviste med Mikkil Andersen i Søgård og Jesper Olsen (Jesper Ollesen) i Søgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Niels Pedersen Tastum (Niels Pedersen Fastum?), Christen Lauridsen (Christen Laursen), Christen Svendsen og Christen Østergård, alle af Fly, enddog samme dag stævnedes de Jens i Korstoft ("Korstruf") og hans søn Christen Jensen samt Christen Madsen sammesteds, enhver til deres bopæl, for vidnes påhør samt spørgsmål at svare til, angående ulovlig skodtørvegrøft i Sebstrup mose. I lige måde gav de forbud hos bemeldte mænd, samme tørv ej at bortføre. Samme dag stævnedes de alle seks mænd i Sebstrup, navnlig Niels Lauridsen (Niels Laursen), Jacob Poulsen, Simon Poulsen, Mads Christensen, Jens Christensen og Niels Thomassen (Niels Thomsen), og Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Keglehus (el. Krejlehus?), for deres sandhedsvidne at aflægge i samme sag. Så for retten fremstod Mads Christensen af Sebstrup og vandt ved ed op oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at han haver set, at fire mænd af Fly haver gravet skodtørv nu i år i Sebstrup mose vest for Sebstrup, såvel og de som er stævnet fra Korstoft ("Korstofft"), hvis navne findes før indföt. Simon Poulsen,

Niels Thomassen (her "Niels Thamsen") og Jens Christensen i Sebstrup, såvel og Laurids Nielsen i (her "Krejelgaard"), vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Mads Christensen før dem vundet haver. Dernæst blev samtlige vidnespersoner tilspurgt, om nogen af bemeldte indstævnede mænd haver nogen fællede eller haver haft tilforn nogen grøft i bemeldte mose, videre end de haver havr i husbondens eller bymændenes minde, så længe de kan mendes, en del af dem over 20 år, og en del af dem kortere; hvortil de samtlige svarede: de vidste ingen fællede de havde. I lige måde blev dem tilspurgt, om nogen af dem havde givet samme Fly og Korstoft mænd forlov at grave samme tørv, hvortil de svarede nej. Der imod at svare mødte i retten Christen Madsen i Korstoft, og tilspurgte de Sebstrup mænd samtlige, om de ikke havde fællede med den i drift og grøft, hvortil de svarede, de vidste ingen fællede de havde sammen vesten byen; Hvorefter Frandts Mikkelsen var tingsvidne begærende.

- Enevold Thamsen i Hvam, på højjædle og velb. Jørgen Grubbe Kaas' vegne, irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 13. maj sidst, så og en opsættelse af 19. maj, angående ran, vold og opsætsighed imod retten af Rasmus Rasmussen, velb. Mogens Rosenkrantz til Landting hans tjener, med flere interesserede, som er begået den 31. oktober 1691, hvilke dokumenter blev læst og påskrevne; og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævnede blev 3de gange påråbt, og ingen mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Svenning Nielsen af Grove fremviste i dag her for retten en ulveunge, som han havde ihjelslået, og [som] blev ophængt.

23. juni 1693 (opsl. 164). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Laugesen Hvamgaard, Peder Jensen Heegaard, Christen Simonsen og Mikkil Jensen i Hogager, Christen Pedersen i Hvam, Peder Christensen i Sønderhvam, Niels Mortensen Bisgaard og Las Poulsen Holstebro.

- I dag stod for retten Christen Pedersen i Dueholm i Sevel sogn, på Maren Christensdatters vegne af Bjørnkjær, og opsagde 3. tingdag hendes gård efter lovlig kald og varsel, såsom stævningen 2. tingdage tilforn er læst og påskrevet her for retten.

- Jens Bertelsen i Hogager beviste med Søren Pedersen og Mads Bertelsen, begge af Hvam, som afhjælede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnede Jens Knudsen i Yllebjerg til hans bopæl, og talte med ham selv, angående noget bondeskyld, som han skal være fornævnte Jens Bertelsen skyldig af den gård han iboer. Så for retten fremstod bemeldte Jens Bertelsen og gav Jens Knudsen til sag for 1 tindal skæppe og ½ fjk. bondeskyld, som han ham skyldig er, formenende han ham det bør at betale inden 15 dage, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. Sagen opsat i 3 uger.

30. juni 1693 (opsl. 164). Mads Poulsen Overlund sættefoged, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Peder Jensen Heegaard, Enevold Thamsen i Hvam, Jens Clemendsen i Skave (eller Skov?), Niels Pedersen Bisgaard, Oluf Sørensen i Hajsland, Christen Pedersen i Hvam, Christen Christensen Hindkjær og Villads Thamsen i Borbjerg By.

- Mikkil Thomsen, på Kongl. Majst. vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 19. maj sidst, såvel og et tingsvidne her af tinget udstedt den 19. maj sidst, angående den voldssag, som af Rasmus Rasmussen på Landting med interesserede skal være gjort, hvilke blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og var så dom begærende efter forrige irettesættelse. Rasmus Rasmussen med interesserede blev 3de range påråbte, og ingen mødte. (opsl. 165) Niels Nielsen, ladefoged på

Landting, begærede på velb. Mogens Rosenkrantz' vegne at oplæste indlæg måtte i dommen blive indført, og ham genpart deraf meddeles. Er for retten afsagt: Såsom sagen til i dag haver været opsat, og såsom lensherren, velbårne Jørgen Grubbe Kaas, på hans Kongl. Majst. vegne søger indførte personer efter videre indførte tingsvidnes indhold, anlangende deres uskikkelige forhold imod loven og deres voldsbøder; Da ses ikke dem at han befri, men de jo bør at betale deres voldsbøder til hans Kongl. Majst, og videre deres forseelse efter loven.

- Anders Nielsen, på ædle Sr. Villads Andersens vegne, beviste med Christen Pedersen i Lundby og Niels Christensen i Næb ("Nep"), som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var otte dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes velb. Fru Anne Rommel med hendes fuldmægtig og lavværge efter en kaldsseddel, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Og derhos irettelagde [han] et sekvestrationsvidne af dato 29. april 1692, som indført findes side 107, og [som] blev læst og påskrevet; hvorefter bemeldte Anders Nielsen, på højstbemeldte hans K.M. og sin principal amtsforvalter over Lundenæs og Bøvling amter Sr. Villads Andersens vegne, satte udi rette, at eftersom velb. Fru Anne Rommel eller nogen af hendes velbyrdigheds fuldmægtige hid ej til dato, enten i mindelighed eller ved militarisk eksekution samt gods' sekvestration, efter år og dags forløb haver villet klarere restansen, da forment han, at overbenævnte gods med al dets tilhørende herlighed og rettighed bør allerhøjstbemeldte hans K.M. at være hjemfaldet efter forordningens anledning om kontributioners oppebørsel af dato 11. december 1688; og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbt, og ingen mødt, hvorfor sagen er opsat i 4 uger.

- Kaldssedlen: "Såsom ingen betaling fra højædle og velbårne Fru Anna Rommels gods udi Sevel og Borbjerg sogne, for Kongl. resterende kontributioner, som ved eksekution og gods' sekvestration efter år og dags forløb har været at indbringe af det gods, som ved seneste indførsel er blevet separeret fra Lergravs hovedgård, nemlig udi Sevel sogn en halv ødegård kaldes Dueholm; i Borbjerg sogn halve øde Abildholt, Christen Simonsens bol i Hogager samt et stykke eng Peder Jensen sammesteds haver i brug; da på Kongl. Majst. vegne udi min principals amtsforvalteren over Lundenæs og Bøvling amter ædle Sr. Villads Andersens absens, lader jeg underskrevne lovligt stævne, samt 14 dages kald og varsel give, over ermeldte velb. Fru Anna Rommels med hendes velbårenheds lavværge og fuldmægtig, for dom at lide til Hjerm Ginding herredsting førstkommande fredag den 30. juni på overbenævnte gods, med formening samme merallerhøjstbemeldte hans Kongl. Majst. bør at være hjemfaldet efter forordningens anledning af dato 11. december 1688. Datum Avlum den 16. juni 1693. Anders Nielsen"; og fandtes påskrevet: "Forbemeldte varsel er lovligt forkyndet for Lergravs port af Niels Christensen i Næb og Christen Pedersen udi Lundby, testerer jeg Christen Christensen."

- Christen Pedersen i Dueholm, på Maren Christensdatters vegne af Bjørnkjær i Sevel sogn, fremlagde en skriftlig kaldsseddel så lydende: "Såsom jeg underskrevne fattige forarmede enke Maren Christensdatter i Bjørnkjær i Sevel sogn, er højligt imod min vilje, af ermeldte årsager, nødtvunget at opsigte den halve gård jeg påboer, eftersom jeg for min armods skyld ikke kan udstå længere de store udgifter og hovning, der af falder og går. Altså opsigter jeg hermed, til min højædle og velbårne husbonde Hr. oberst Baass til Tandrup, residerende på Nygård, ved nærværende tvende personer, som og i lige måde lovlig kald og varsel giver Eder, ermeldte min højgunstige husbonde, til Hjerm Ginding herredsting, for samme opsigelse på fornævnte halve gård at tage

beskrevet, så og for vidners påhør om ermeldte min armodts tilstand, og det med fjorten dages varsel, om min højædle husbonde vil have noget der imod at svare. Datum Biørnkier den 26. maj 1693, M: C.D. Maren Christens Dater"; Fandtets påskrevet: "Anno 1693 den 16. maj er denne hjemtingsstævning mig lovlig forkyndet, og når hun, maren Christensdatter, erstatter mig hvis bygfæld ved gården er, og hun gården besætter efter loven, må hun den til næste Fardag derefter kvittere. Datum som forskrevet står Clahev(?) (Claus?) Bassen M.Pp."; Og som samme stævning trede tingdage efter hverander, nemlig den 9., 16. og 23. juni 1693 på Hjerm Ginding herredsting er blevet læst og påskrevet, var benævnte Christen Pedersen på Maren Christensdatters vegne tingsvidne begærende. Her imod at svare mødte i retten, på velb. Hr. oberst Basses vegne, velagtede Frandts Mikkelsen på Stubbergård, og tilspurgte Christen Pedersen, om han på sin datter Maren Christensdatters vegne havde sig noget over husbonden, eller den som på hans part i Stubbergård er boende, at besvære, enten med at være pålagt utilbørlig ægt og arbejde, eller mere skyld og landilde end efter jordebogen, eller højere skat end efter ny matrikel, eller i nogen andre måder at være forurettet, hvortil Christen Pedersen svarede, at til dato vidste han ikke, hende var andet vederfaret end ret, men hun var en enlig enke, og ikke kunne formå at holde folk, eller svare til skatter og udgifter, som er højt i matrikul. Frandts Mikkelsen begærede, at Maren Christensdatter, efter lovens 3. bogs 13. kapitels 7. artikel, ville bevise, hvad skillig årsag hun da havde til smme gårds opsigelse, hvortil Christen Pedersen svarede på sin datters vegne, at hun refererede (opsl. 166) sig på velbårne Hr. obersts påskrift på stævningen, som han erbyder sig her for retten til Fardag, såvidt loven formelder, at ville efterleve; Hvorefter Christen Pedersen var tingsvidne begærende, og Frandts Mikkelsen en ligelydende genpart.

17. [fejl for 7.] juli 1693 (opsl. 166). Mads Laugesen i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen, Peder Jensen, Christen Pedersen og Jens Pedersen, alle fire i Hvam, samt Christen Jensen i Tinkerdal og Las Jensen, Niels Nielsen og Niels Jensen, sidste tre alle i Trabjerg.
- (Intet forrettet.)

14. juli 1693 (opsl. 166). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Madsen, Viste Poulsen, Poul Sørensen, Simon Andersen, og Jens Thomassen (Jens Thamsen), alle fem i Trabjerg, samt Peder Christensen i Borbjerggård, Villads Thamsen i Borbjerg By og Enevold Thamsen i Hvam.
- Christen Christensen i Hjelmølle i Sevel sogn beviste med Oluf Christensen i Sevelby og Christen Enevoldsen i Hjelmølle, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Pedersen i Hørup Mølle for tilbydelse og opsigelse for det børnegods, som er deponeret i Hjelmølle, og talte mundtligt med ham selv og hans hustru. Samme dag stævnedede de Frandts Mikkelsen for samme børnegods' tilbydelse og opsigelse, i lige måde her til tinget til i dag for vidne at tage beskrevet. I lige måde stævnedede de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag Mikkell Andersen og Niels Jensen, begge udi Søgård, for deres svar på den beskikkelse de var udsendt med her i dag at aflægge. Så for retten fremstod de 2de beskikkelsesmænd, navnlig Mikkell Andersen og Niels Jensen, begge af Søgård, og ved ed og oprakte fingre vedstod, at de forleden mandag, var 3 uger [siden], var henskikkede af Christen Christensen i Hiele Mølle til Peder Pedersen i Hørup Mølle, og læste en

beskikkelse for ham angående at han ville komme og annamme det børnegods, som er deponeret i Hiele Mølle, såsom han var rette fødeværge; Hvorefter Christen Christensen i Hiellemølle var tingsvidne begærende, og Erik Jensen i Lysgård herred i Mistrup(?) var genpart begærende.

21. juli 1693 (opsl. 166). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Nielsen Kastberg skriver. Otte mænd er Søren Knudsen, Påske Jepsen og Poul Olsen (Poul Ollesen), alle tre af Borbjerg By, Peder Jensen i Hvam, Jens Andersen også af Borbjerg By, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Niels Nielsen Perregaard og Jens Enevoldsen i Sahl.

- Anders Madsen i Duelund ved Aunsbjerg i Lysgård Herred, på hans principal Hr. grev Otto Rantzau til Ballerup hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Søren Andersen og Nielse Thomassen (Niels Thamesen), begge af Karup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], var på et øde gårdsted, som var afbrændt i Stubkjær i Vording sogn, og der hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen og den anden mand Christen Eskildsen (Christen Eskesen), og talte med Jens Nielsen selv og med Christen Eskildsens hustru, for tingsvidne at tage beskrevet angående samme gårds ulykkelige ildebrand. Dernæst fremlagde bemeldte Anders Madsen en skriftlig attest fra sognepræsten, degnen og flere underskrevet, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; hvorefter han på sin principals vegne var tingsvidne begærende.

- Jens Pedersen i Tinkerdal fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Christen Pedersen Hvamgaard og Christen Pedersen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen i Hesselå og Christen Helleskov (Christen Helligskov? "Christen Hellisschou") sammesteds, Viste Jensen og Jens Knudsen i Yllebjerg i Hodsager sogn, Peder Kjeldsen i Sønder Skovgård i Mejrup Sogn, samt Søren Jepsen, Christen Nielsen og Niels Jensen alle tre af Savstrup, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk, for forbudsvidne at pågøre, som bemeldte Jens Pedersen i Tinkerdal agter at tage beskrevet, angående nogle blødenge. Så for retten fremstod bemeldte Jens Pedersen og foregav, at hvis bløde enge, som ligger til hans gård, nemlig et stykke sønden ind til den lille å, og et stykke liggende synden ved, nemlig Riskjær, og forbød indstævnedes mænd aldrig efter denne dag, enten i hegnet eller uhegnet tid, at have nogen drift til bemeldte enge eller derudi, og det under en fuld vold; Hvorefter han var tingsvidne begærende.

- Attesten i det øverste vidne: "Kendes vi efterskrevne mænd, nemlig Hr. Peder Sørensen Oustrup sognepræst til Bording menighed, Hans Hansen degn til Bording kirke, Jens Lassen, Christen Hansen og Jacob Nielsen boede udi Bording By, Hans Jacobsen og Niels Hansen udi Stubkjær, at eftersom velbårne greve Otto Rantzau til Bollerup er vores kundskab begærende anlangende en gård herudi Bording sogn, ved navn Stubkjær, som tvende mænd påboer, nemlig Jens Nielsen og Christen Eskildsen (Christen Eskesen), da er det os udi Guds sandhed fuldt vitterligt, at samme gård, som er tjener til hans grevelige nåde til Aunsbjerg, er i indeværende år den 19. april 1693 ved ulykkelig ildebrand afbrændt, hvorudover de fattige mænd er geråden udi største armod, så at de hverken kan svare til Kongl. Majst. skatter, ej heller husbonden udi nogen måder. Dette således at være udi sandhed testerer vi med vores hender her underskrevet. Datum Bording (opsl. 167) den 7. juli 1693. Peder Sørensen Oustrup m.m., P.L., Hans Hansen egen hånd, Jacob Nielsen egen hånd, C.H.S., J.L.S., N:H.S., Hans Jacobsen egen hånd."

28. juli 1693 (opsl. 167). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen Heegaard, Jens Christensen i Kjelsmark, Christen Pedersen Hvamgaard, Peder Jensen i Gren (Libjerg Gren), Christen Bertelsen i Feldborg, Peder Sindersen Kvisgård (Quissgaard), Søren Poulsen i Kjelsmark og Peder Jensen i Hvam.

- Anders Nielsen, på K.M. og Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 30. juni, angående velb. Fru Anne Rommens sekvestrerede gods udi Borbjerg og Sevel sogne, så og et tingsvidne af dato 29. april 1692, hvilke blev læste og påskrevne, og var dom begærende efter foregående opsættelse og irettesættelse. Fru Anne Rommel med hendes lavværge blev 3de gange påråbt, og ingen er mødt her imod at svare, og sagen udi 4 uger haver været opsat. Er for retten afsagt: At såsom sagen haver været opsat i 4 uger, og ingen desimidlertid er mødt noget her imod at svare; Da ved jeg hendes velb. ej at befri, men hun bør at svar efter Kongl. Majst. allernådigste udgangne forordning og irettesæggelsen, efter forordningens lydelse af dato 11. december 1688.

- Thoms Poulsen i Blåbjerg beviste med 2de kaldsmænd, navnlig Peder Poulsen i Naltoft og Poul Olsen (Poul Ollesen) i Brandtbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Enevoldsen i Sahl, så og et kvindfolk i Salling navnlig Maren Andersdatter, enhver til deres bopæl, for dom at lide angående deres lejermåls bøder for begangne forseelse de haver begået i Blåbjerg, og satte bemeldte Thomas Poulsen i rette, og forment de indstævnedes burde deres faldsbøder at betale efter loven. Dernæst irettelagde [han] en attest, som blev påskrevet, og videre i agten skal blive indført; og var så dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbt, og ingen mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Attesten, så lydende: "Anno 1692 Dom: 26 Trinitatis, som var den 20. november, blev et kvindfolk ved navn Maren Andersdatter publice absolveret i Mejrup kirke, for synd imod det sjette bud, og udlagde hun til hendes barnefader udi al menighedens påhør Enevolds søn i Sahl, en person ved navn Jens Enevoldsen, og gerningen udi Blåbjerg at være bedrevet. Dette testerer jeg underskrevne, Mejrup Præstegård den 27. juli 1693. Jens Andersen Morsing, Evangelisk tjener til Mejrup menighed, m.m."

4. august 1693 (opsl. 167). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Iversen i Damgård, Christen Mikkelsen i Heegård, Niels Jensen, Søren Jepsen og Christen Nielsen alle tre i Savstrup, Tyge Pedersen i Skylvad, Christen Jacobsen Lille Perregaard og Enevold Pedersen i Hajsland.

- Christen Jensen i Sevel beviste med 2de kaldsmænd, navnlig Christen Nielsen i Sevel og Peder Mouridsen i Korstoft, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Clemend Lauridsen (Clemend Laursen) og Jens Christensen i Sevel, Bertel Kjeldsen, Peder Simonsen, Knud Pedersen, Thomas Lassen, Mads Christensen, Peder Christensen alle i Sevel, og Niels Villadsen i Tovtgård, Søren Jensen i Vestergård (Christen Nielsen sammesteds), Jens Nielsen i Damgård, Mikkil Nielsen sammesteds, og Anders Pedersen i Roe, enhver til deres bopæl, for vidner at påhøre anlangende engskade og volddrift i Christen Jensens eng [og til i dag (om) 8 dage for dom]. Varselsmændene bestod, at Anders Pedersen i Roe og Christen Nielsen i Vestergård blev stævnedes for deres syn at afhjemle om samme engskade. Nok fremstillede Christen Jensen tvende synsmænd, navnlig Anders Pedersen i Roe og Christen Nielsen i Vestergård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de lørdagen før Vor Fruedag var

på et engskifte kaldet Vonsfly ("Wonsflye") Christen Jensen tilhørende og dem af ham forevist, der så de mestendelen deraf var således medhandlet, at der var intet at hunne handles, enten ved hjøler(?) eller rive, som mestendel var af kreatur opædt, og syntes dem at der kunne være sket skade for et halvt læs hø. Dernæst vedstod de, at forleden lørdag var de til syn i Sevel skov på et andet engskifte kaldet Farholtgrav el. Farholtgrube ("Farholtgrob"), der så de, at der var overhjavst(?) og kunne være gjort skade for et halvt læs hø. Hvo det havde fjort, vidste de ikke. Hvorefter Christen Jensen var tingsvidne begærende.

11. august 1693 (opsl. 167). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd Jørgen Christensen i Risum, Oluf Sørensen i Hajsland, Jens Thamsen i Hvam, Villads Nielsen i Pajbjerg, Peder Christensen, Christen Christensen og Niels Christensen alle tre i Sønderhvam, samt Peder Jensen i Hvam.

- Peder Tygesen i Høstrup, på Hr. forvalter Sr. Schultz fra Lundenæs, beviste med Christen Christensen i Hessellund og Christen Lauridsen (Christen Laursen) i Barslund, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden onsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Maren Madsdatter og hendes søn Peder Christensen i Hessellund for synsvidne i dag at tage beskrevet, angående bygfeld, markjord og avling på samme Hessellund. Så for retten blev fremstillet fire synsmænd, navnlig Peder Vistesen og Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Fårbæk, Jens Tygesen i Gråsand og Jnud Christensen i Stavlund, og vandt (opsl. 168) ved sjæls ed, at de forledne onsdag, var 8 dage [siden], var til syn på en halvgård i Haderup sogn kaldet Hessellund, som Maren Madsdatter og hendes søn Peder Christensen nu påboer. Der så de først iset eller salshuset at være brøstfældigt på tømmer, tag og ler for 16 rigsdaler. Dernæst så de ladehuset, i lige måde brøstfældigt på tømmer, tag og ler for 18 rigsdaler. Fæhuset østen i gården brøstfældigt på tømmer, tag og ler for 12 rigsdaler. Avlingen syntede de således, at formedelst langvarigt armods skyld var en stor del deraf forsømt. Og tilspurgte bemædte Peder Tygesen, på principalens vegne, både enken og hendes søn om de havde noget at betale den store restans til husbonden [med], hvortil de svarede: Nej, de havde intet, [da] det var udgivet i kongens skatter; Hvilket de for et fuldt syn afhjemlede, og var så Peder Tygesen herefter tingsvidne begærende.

- Thomas Poulsen i Blåbjerg, på højædle og velb. Fru Anna Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 28. juli sidst, angående Jens Enevoldsen i Sahl og Maren Andersdatter i Salling, deres lejermålsbøder for begangne forseelse, såvel og hæderlige og vellærde Hr. Jens Andersen Morsing, sognepræst til Mejrup menighed, hans attest af dato 27. juli 1693, om samme tvende personer, hvilke blev læste og påskrevne; Og var så Thomas Poulsen dom begærende på sin velbårne husbondes vegne efter forrige irettesættelse. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, og ingen mødte her imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom her for mig fremlægtes hæderlige og vellærde Hr. Jens Andersen Morsing, sognepræst til Mejrup menighed, hans sandfærdige og underskrevne attest af dato 27. juli 1693, at Maren Andersdatter publice er absolveret i Mejrup kirke, og der udlagt Jens Enevoldsen i Sahl for hendes rette barnefader, med videre; Og forseelsen skal være begået udi fornævnte Mejrup sogn til Thomas Blåbjergs, og de begge befindes lovligt at være indstævnedede, og ingen af dem eller nogen på deres vegne er mødte noget der imod at svare, enddog sagen i 14 dage haver været opsat; Da ved jeg dem ej at befri, men de bør hver at betale deres fulde bøder til de vedkommende efter lovens 6. bogs 3. kapitels 1.

artikel, med al sagens anvendte bekostning, og det alt inden 15 dage, eller videre lide efter samme artikel.

18. august 1693 (opsl. 168). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen og Peder Laugesen Hvamgaard, Morten Christensen, Niels Pedersen, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) og Mads Bertelsen alle fire af Bisgård, Markvard Thomassen (Marquor Thomsen) og Enevold Thamsen i Hvam.
- (Intet forrettet.)

25. august 1693 (opsl. 168). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Andersen Sønderflæng, Jens Svenningsen Nørreflæng, Peder Jensen i Hvam, Jørgen Christensen i Brødbæk, Mogens Lauridsen (Mogens Laursen) i Brødbæk, Niels Jensen, Jens Pedersen og Laurids Pedersen (Laurst Pedersen), sidste tre i Hvam.
- (Intet forrettet.)

1. september 1693 (opsl. 168). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Poul Poulsen Møgeltoft, Peder Jensen i Hvam, Niels Jensen i Råst, Peder Jensen i Hvam, Christen Christensen Hindkjær ("Christen Christen"), Christen Pedersen Hindkjær, Christen Thomassen (Christen Thomsen) i Gammelby og Iver Jensen i Bøgild.
- Sophie Hedvig von der Wisch, salig Niels Kaas', lod irettelægge en opsigelse så lydende: "Såsom det er at befrygte, min salig mand Niels Kaas til Bækmark sig adskillige vidtløftigheder, gæld og besværinger, som mig nu eller tilforn ej egentligt bevidst haver været, skal have efterladt, thi forårsages jeg uomgængeligen, og i hvor ugerne jeg end ville, mig arv og gæld efter bemeldte min salig mand at frasige, såsom jeg mig og den samme hermed aldeles frasiger, med venlig anmodning at dette på alle landstingene, så og for alle retter herudi Danmark, når det præsenterendes vorder, måtte vorde læst, protokolleret, påskrevet og mig igen tilstillet. Odense den 2. august 1693, Sophia Hedvig von der Wisch, slig Niels Kaas'. No. 5. Læst inden Fynbo Landsting den 2. august 1693, P. Luxdorph, J. Brahe. I lige måde protokolleret, test. N. Phon.(?) Fremvist og læst på Viborg Landsting den 24. (el. 14.) august 1693. No 2. C. Bartholin. Og samme dag protokolleret. (?). Bering."
- Velagtede Frandts Mikkelsen på Stubbergård, på velbårne Hr. ritmester Frederik Christian Rantzaus vegne, irettelagde en kald og varsels tilståelse så lydende: "Såsom Sr. Frandts Mikkelsen, på velbårne Hr. ritmester Rantzaus vegne, agter at lade tage syn til hvis brøstfældighed der kan befindes på Kongl. Majst. anpart udi Stubbergård, da er jeg på velbårne Hr. amtsmand Jørgen Grubbe Kaas' vegne fornævnte Frandts Mikkelsens kald og varsel for samme synsvidnes afhjemling her til Hjerm Ginding gestændig. Actum Hjerm Ginding herredsting den 30. juni 1693, Mikkel Thomsen"; Dernæst fremstod velagtede Jep Christensen Øster Skovlænding, og efter til ham givne befaling af Hr. regimentskriver Laurids Ditlevsen hans vegne, i lige måde tilstod kald og varsel for samme syns afhjemling. Så for retten blev fremstillet 4 synsmænd, nemlig Niels Pedersen i Raae, Søren Jensen Vestergaard i Sevel, Niels Jensen og Villads Christensen i Jattrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de efter lovlig udnævning her af tinget (opsl. 169) her den 28. august sidst i indeværende år, til syn over Kongl. Majst. apart huses brøstfældighed på Stubbergård, som dem af velagtede Frandts Mikkelsen på velbårne Hr. ritmester Frederik Christian Rantzaus vegne og på Hr. regimentskriver Sr. Laurids Ditlevsens vegne oværende Jep Christensen Øster Skovlænding i sahl sogn blev forevist. Da befandtes der

som følger... (...over en sides syn...) ...Summa på fornævnte brøstfældighed er penge = 54 rigsdaler, 1 mark, 4 skilling. Herudi er ej beregnet vogndige af tømmer og materialer som til bemeldte reparation begøves. Dette afhjemlede overbemeldte fire mænd for et fuldt syn; og var så Sr. Frandts Mikkelsen på sin principals vegne herefter tingsvidne begærende.

8. september 1693 (opsl. 169). Dommer Thøger Pedersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen i Hvam, Jens Nielsen og Christen Eskildsen (Christen Eskesen) i Bording sogn, og mødte ingen flere, ej heller nogen der noget havde at forrette.

15. september 1693 (opsl. 169). Dommer Thøger Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel af Holstebro. Ott emænd er Jens Kjeldsen i Bøgild, Iver Jensen i Bøgild, Niels Poulsen i Bisgård, Villads Nielsen i Pajbjerg, Enevold Thamsen, Peder Jensen, Niels Jensen og Augustinus Frandsen, sidste fire alle af Hvam.

- Sr. Anders Nielsen, på K.M. og sin principals amtsforvalter over Lundenæs og Bøvling amter Sr. Villands Andersens vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Peder Jensen og Christen Thomassen (Christen Thomsen) af Vejrum, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], lovligt indstævnedes og kaldte Laurids Påskesen ladefoged og hans hustru Kirsten N. og tjenestepigen, alle af Vester Ausum, for dom for hvis vold, grov bordag(?) og ugørre som de havde forøvet på Peder Lauridsen(?) og hans hustru Anne Madsdatter af Brendgård, efter en sigtelse og klages videre formelding af dato 2. maj næst afvigte. Dernæst fremlagde Anders Nielsen en skriftlig klage, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Endnu irettelagde [han] en sigtelse udstedt her af tinget den 2. juni næst afvigte, som i lige måde blev læst, og videre skal blive indført, hvorefter bemeldte Anders Nielsen på højstbenævnte hans K.M. og sin principals amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne satte i rette, og forment at som benævnte Laurids Ladefoged med hustru og pige således voveligt haver overfaldet fornævnte Peder Lauridsen og hans hustru, da forment han de derfor pligtige er og bør at bøde efter lovens 6. bogs 14. kapitels 1. artikel, så og ditto bogs (opsl. 170) [... kapitel] 2. artikel, så og videre deres forseelse efter loven, foruden at betale al den derpå forårsagede anvendte proces' bekostning skadesløs, og om de skyldige ikke er mgtige deres forbrudte bøder at betale, de da videre at lide efter loven, hvorpå Anders Nielsen var dommerens retmæssige kendelse begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbt, og ej mødte, hvor[for] sagen blev opsat i 14 dage.

- Jens Lassen i Åle fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Bent Pedersen i Åle og Jens Pedersen i Feld, Ryde Sogn [den uerfarne skriver har her først skrevet "Bendt Pedersn: i Feld, Ryd Sogn og Peder Jensn: i Feld", men derefter rettet til med overstregninger m.v.] i Ryde sogn, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag indstævnedes Poul Christensen i Åle, i lige måde Bent Pedersen sammesteds [NB: har han stævnet sig selv?], anlangende gammel restans efter obligation dateret den 6. juli 1687. Nok fremvist et charteque ("schortech") på slet papir, som steder imod Kongl. forordning, hvorfor sagen til videre oplysning er opsat i 3 uger, og da dette charteque på stemplet papir at omskrive.

22. september 1693 (opsl. 170). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Mødte ingen af de otte mænd. Niels Mortensen Bisgård, Christen

Nielsen fra Kvistrup og Las Poulsen fra Holstebro var mødt ved tinget, og ingen andre, hvorfor deres navne til videre blev indført, om fornøden gøres.

30. september 1693 (opsl. 170). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Gregers Andersen i Gammelby, Enevold Thamsen i Hvam, Christen Thomassen (Christen Thomsen) i Gammelby, Thomas Rasmussen og Hans Jepsen i Tovstrup, Jens Christensen i Noes, Peder Nielsen i Bjerregård og Christen Christensen i Hindkjær.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste missiv dateret Rendsburg den 16. september 1693, angående forbud om ingen kornvarer her af riger og lande til fremmede steder til videre allerunderdanigste anordninger at må udføres.

- Anders Nielsen, på Kongl. Majst og Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 2. juni sidst, såvel og et klagevidne udi samme indført, angående et slagsmål imellem Laurids Ladefoged i Vester Ausum med hustru og pige, samt Peder Lauridsen (Peder Laursen) af Brendgård, i dag læst og påskrevet og videre skal blive indført. Dernæst blev irettelagt en opsættelse udstedt her af tinget den 15. september sidst, i dag læst og påskrevet, og videre udi retten lagde en klage udaf Peder Lauridsen til velædle Hr. amtsforvalter Villads Andersen, som i dag blev læst og fandtes underskrevet: "P.L.S." hvilket altsammen er indlagt af Anders Nielsen på slet papir; og efter foregående irettesættelse var Anders Nielsen dom begærende. Her imod at svare mødte Christen Linde at svare på sin bonde Laurids Ladefogeds vegne, og først tilspurgte Anders Nielsen om sin fuldmagt i den sag, hvortil Anders Nielsen svarede, at eftersom han tit og ofte i adskillige måder på K. M. vegne har passeret som en fuldmægtig, forment han i lige måde her udi vorder accepteret, lige som tilforn. Så protesterede Christen Linde, som ses klagen af 7. maj, som er så fem måneders forløb nu proponeres derfor til doms. 2. Efter tilspørgsel svarer Peder Lauridsen Christen Linde, at sletteriet den 2. maj op ad dagen skete, men siden sagde han, det var om eftermiddagen. 3. Tilspurgte Linde Peder Lauridsen, om han ikke også slog Laurids Påskesen, hvortil han svarede: ja, så meget han kunne for at frelse sit lev. Når nu exagen[...] tagne tingsvidne, mensioneres derudi Peder Lauridsen ej ville de 2de af ham selv indstævnedede personer, nemlig Christen Thomassen og hans hustru af Brendgård, at måtte deres vidne aflægge. Alt dette at forbigå, så haver Christen Linde hidtildags afmelleret(?) sig udi denne sag, førend nu hans bonde så yderligt til dom anstreges, da dog Lindes bonde billigt sig her at beklage, som har fået huggene efter Peder Lauridsens vedståelse. Over alt, så er bonden under Volstrup Birk og der bør tiltales, hvorfor formoder ham henvises til sin egen dommer, og Christen Linde på sin bondes vegne satte i rette på Peder Lauridsen at lide denne gang en billig straf for hans forseelse. Her imod svarede Anders Nielsen, at såsom Laurids Ladefoged samt hustru og pige lovligt nok ved stævne mål er søgt her til tinget og udi herredet hvor volden er gjort, efter sigtelsens videre formelding, så syntes han ikke tilbørligt andet, end de skyldige jo her bør at svare til hans K.M. forbrudte bøder efter loven, end og at lide efter lovens 1. bogs 4. kapitels 30. artikel; Hvorpå parterne var dom begærende på begge sider.

- Er for retten afsagt: Såsom ikke lovligt bevises efter loven så sigende, hvo som sigter skal det lovligt bevise, tilmed og ej lovlige vidner er aflagte af de tvende, nemlig Christen Juelsen (Christen Julsen) og Niels Christensen på Eng, at de haver set og været ved samme slagsmål, videre end som Peder Lauridsen dem selv haver foresagt, tilmed findes den

sigtende udi Volstrup Birk, og loven klarligt siger, at enhver skal søges til sit værneting; Da ses ikke herpå videre at kan kende, end jo den sigtede Laurids Ladefoged jo bør at søges til sit værneting, såsom Peder Lauridsen ej haver villet modtage Christen Thomassen og hans hustrus da formodende deres sandfærdige vidne at ville have aflagt efter lovlig indstævning.

- Peder Pedersen Grøn af Holstebro lod irettelæge en seddel på [papir] No. 18, så lydende: "År 1692 den 26. september blev indført i min gård i Manhedtsferd(?), om natten ved 12 slet, en brunblisset hoppe med tvende hvide bagfødder og en hvis forfod, og er noget trykket på ryggen, kan være omtrent ni eller 10 år gammel. Begæres tjenstligt af rettens betjente, dette måtte læses, påskrives trende tingdage efter hverandre, og første tingdag protokolleres, de godtfolk til efterretning som samme hoppe haver mistet, på det de efter loven kan vide den at søge. Jeg forbliver rettens betjentes tjenstvilligste Peder Pedersen Grøn, egen hånd. Holstebro den 27. september 1693."

6. oktober 1693 (opsl. 170). Iver Jensen i Bøgild i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Christensen i Hindkjær, Knud Christensen i Hattens, Jep Christensen i Magård [også Maagaard, Maegaard], Jens Lauridsen (Jens Laursen) i Kobberup, Christen Pedersen i Hindkjær, Peder Jensen og Enevold Thamsen i Hvam, samt Enevold Pedersen i Hajslund.

- (opsl. 171) Jens Lassen i Åle irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 15. september sidst, angående Poul Christensen og Bent Pedersen i Åle, deres gamle restans, efter obligation til Ribe Hospital af dato Ribe den 6. juli 1687. Dernæst blev irettelagt en skriftlig restans så lydende: "Restans på efterskrevne [kort uddrag]: Poul Christensen i Åle til Ribe Hospital for 1692 samt gammel restans; Bent Pedersen i Åle for 1689, -90, -91, -92; [Jeg] formener [derfor, at] benævnte Poul Christensen og Bent Pedersen bør samme deres med resterende, skadesløs ingen 15 dage, at betale, og det med al sagens bekostning, eller lide nam i deres gode hvor det findes, efter loven; og derforuden såsom de ikke i rette tide deres skyld og landgilde efter hans Kongl. Majst. allernådigste lov haver betalt, formener jeg deres fæste at være forbrudt efter deres egen forskrivning, såvel og den første termin med den sidste efter obligationens formelding at være forbrudt, hvorpå jeg deommerens retmæssige kendelse er begærende. Åle den 6. oktober 1693, Jens Lassen egen hånd"; For årsagers skyld er sagen endnu opsat i 14 dage.

13. oktober 1693 (opsl. 171). Dommer Thøger Pedersen Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel af Holstebro. Otte mænd er Christen Jensen i Majgård, Mads Bertelsen i Hvam, Rasmus Sørensen og Niels Madsen i Mejrup, Knud Lambertsen (Knud Lambretsen) i Majgård, Jep Christensen i Majgård, Jørgen Hansen i Birk og Jens Pedersen i Hvam.

- Læst en landstingsstævning af dato 20. september 1693, angående Peder Jensen Hegelund, forrige forpagter på Søndervang, og nu sidst boende på Gertrudbæk i Tvis sogn og birk, hans efterladte arvinger og kreditorer, enten de findes inden eller udenlands, for at møde i stærvboet til skifte og deling, deres fordring efter loven angive, som hans efterladte enke Drude Pedersdatter agter at lade holde den 2. november førstkommande.

- Jørgen Christensen af Sønder Mølle, på egne og sin broder Peder Christenses vegne, irettelagde et skriftligt afkald så lydende: "Kendes jeg underskrevne Peder Christensen, tjenende Sr. Peder Andersen på Trøstrup, og jeg Jørgen Christensen, tilholdende i Søndermølle i Sevel

sogn, at eftersom vores salige broder Peder Christensen i Søndermølle ved døden er afgangen, da haver vi nu i dag den 26. juni 1693 været overværende, imidlertid skifte efter den salig mand er holdet, og haver nydt af hans stedsøn Niels Christensen på sin moders vegne fuldkommen og fornøjelig betaling for al den arv, som vi efter bemeldte vores broder kunne tilfalde og havde at fordre. I lige måde haver bemeldte vores broders stedsøn Niels Christensen på sin salig stedfaders vegne, og Christen Christensen af Hjelle Mølle (også Hiellemølle, Hjels Mølle, Hjelmmølle m.fl.) på sin faders salig Christen Christensen af Trævel mølle ("Trævod Mølle") hans vegne, gjort os fuldkommen fornøjelse og betaling for hvis arv, som vi efter begge vores halvbrødre salig Niels Christensen tilforn boende i Bridsted og Gunde Christensen som døde udenlands, i nogen måder kunne have at fordre, så vi takker dem godt for god og fornøjelig betaling, og vil hermed have bemeldte vores salig broder Peder Christen[sen], hans hustru, hendes børn og arvinger, såvel som også salig Christen Christensen af Trævel Mølle, hans børn og arvinger, af os og vores arvinger fuldkommen kvitteret, og aldeles ingen videre præntion vil have på nogen af bemeldte vores brødres børn for nogen arv efter benævnte vores tre brødre, nemlig Niels Christensen, Peder Christensen og Gunde Christensen, men hermed fuldkomment afkald giver merbemeldte vores broders hustru og brødreborn, og som jeg Peder Christensen ej for min tjeneste at opvarte kan være her til stede at give afkald ved tinget, da fuldmagt gives min broder Jørgen Christensen på begge vores vegne til Hjerm Ginding herredsting at give dommeren et trygt og fuldkomment afkald når det begæres, som skal være lige så fuldkomment som jeg selv der til stede var. Til bekræftelse under min egen hånd, og haver jeg venligt ombedt velagtbare Frandts Mikkelsen på Stubbergård og Jep Christensen af Skovlænding, dette med mig til vitterlighed at underskrive. Datum Sønder Mølle den 26. juni 1693, P:C:S:, til vitterlighed efter begæring Frandt Michelsen"

- Og stod bemeldte Jørgen Christen[sen] af Sønder Mølle i Sevel sogn her i dag for retten på egne og sin broder Peder Christensens vegne, og tog Niels Christensen af Sønder Mølle og Christen Christensen af Hjelmmølle udi hånd, og til dem gjorde og gav et fuldkomment trygt, urykkeligt og uigenkaldeligt afkald, takkende dem godt i alle måder for god og nøjagtig betaling, så hverken de eller nogen på deres vegne i nogen måder derpå skal have nogen videre præntion for hvis som overbemeldt er, og stod Jørgen Christensen på egne og broder Peder Christensens vegne, tillige med Niels Christensen og Christen Christensen til veder målsting, da dette afkald ved vidne blev taget beskrevet.

- Fremstod her i dag for retten Simon Christensen af Hogager i Borbjerg sogn, med hans hustrus stedfader Viste Jensen af Yllebjerg i Hodsager sogn, og tog benævnte Simon Christensen fornævnte Viste Jensen i hånd, og takkede ham godt i alle måder for den arv, som hans hustru Maren (Christens?)datter efter hendes salige fader og moder arveligt er tilfaldet, være sig ved hvad navn det nævnes kan, og gav ham et fuldkomment trygt, urykkeligt og uigenkaldeligt afkald for samme arv, anlangende de 12 skæpper mindre ½ fjerdinghar bondeskyld, som benævnte Simon Christensens hustru arveligt er tilfaldet efter hendes salig fader (Christen? Simonsen?) i Ovre Yllebjerg, da beholder hun det angerløs uden nogens trætte og påtale, og lover de her for retten på begge sider, at der aldrig efter denne dag af dem eller nogen på deres vegne derpå skal blive påanket, påtalt eller præntenderet i nogen måder, men var begge venligt og vel med hverandre fornøjede, og stod de begge til veder målsting med hverandre i hånden da dett afkald ved vidne blev taget beskrevet.

20. oktober 1693 (opsl. 172). Mads Laugesen Hvamgaard i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Hans Pedersen i Barslund, Peder Kjeldsen i Blæsbjerg, Melli? Villadsen i Blæsbjerg, Thue Madsen og Christen Madsen i Skovgård, Christen Christensen og Christen Pedersen i Hindkjær, og Poul Nielsen i Munktoft.

- Den sag imellem Jens Lassen i Åle, Ribe Hospital og Poul Christensen, og Bent Pedersen i Åle By, er endnu opsat i 8 dage.

27. oktober 1693 (opsl. 172). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Christensen i Store Moseby (Store Moesby), Søren Pedersen i Koksgård, Jens Andersen og Jep Nielsen i Munktoft, Søren Pedersen og Markvard Thomassen (Marquor Thomsen) i Hvam, Thomas Nielsen i Bøgild og Niels Andersen i Holstebro.

- Jens Knudsen i Hasselholt beviste med Christen Christensen i Bjert ("Biadt") og Peder Porsn(?) i Hasselholt, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Bertelsen og Morten Madsen, begge af Åle, enhver til deres bopæl, for dom anlangende hvis de er skyldige til Sahl kirke. Så for retten fremstod benævnte Jens Knudsen og gav til sag, først Jens Bertelsen for en skæppe, en og to-femtedele fjerdingkar rug samt trekvart fjerdingkar byg; og Morten Madsen for en skæppe rug, som de er skyldige til Sahl kirke, hvilket Jens Knudsen i Hasselholt formentede de indstævnedes bør skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten indstævnedes Jens Bertelsen, og ved højeste ed fragik, at han var intet skyldig til Sahl kirke, ej heller havde lovet noget for hans søn at betale. Er for retten afsagt: At såsom intet bevises Jens Bertelsen noget skyldig at være til Sahl kirke, er han for det krav frikendt, såsom han det her for retten ved sjæls ed fragår. Morten Madsen er 3de gange påråbt, og ingen svor for ham, hvorfor han tilfindes skadesløs at betale, og det inden 15 dage, eller lide nam. [Opsat 6 uger]

- Velfornemme Claus Poulsen af Viborg, på velfornemme Jens Basballe, rådmand af Århus, hans vegne, irettelagde en skriftlig stævning under herredsfogdens hånd af dato 16. oktober 1693 angående en arrest, som er sket på Rydhave, som er sket på den 16. oktober sidst på den arvepart, velb. oberst Jens Sehested efter hans salig moder Fru Margrethe Reedtz kunne [være] tilfalden, som befindes lovligt at være forkyndet den 18. oktober sidst. Dernæst producerede [han] den gjorte arrest af dato 16. oktober 1693. Endnu [blev] fremlagt Hr. oberst Jens Sehesteds obligation på 256 rigsdaler, 2 mark, 9 skilling dateret Katholm den 2. oktober 1688, hvorpå to års rente befindes afskrevet betalt at være; endnu en anden Jens Sehesteds obligation dateret Hessel den 10. marts 1685 på 56 rigsdalr til Niels Hansen udgivet, som Jens Basballe nu er berettiget. Fremdeles fremlagde [han] en regning under Fru Margrethe Sophia Rommels egen hånd på 173 slettedaler, 2 mark, 5 skilling, som af publicus notarius på forordnet papir var udsat; hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og videre ord fra ord i tingbogen skal blive indført; efter hvilke dokumenters indhold Claus Poulsen satte i rette og formentede, den gjorte arrest bør i alle måder ved magt at kendes, og Jens Basballe efter lovlig medfart at nyde sin regres til skadesløs betaling; Hvorpå han uden nogen opsættelse en endelig dom var forventende.

- Endnu Claus Poulsen i Viborg, på velfornemme Christian Vejerslev af Århus hans vegne, fremlagde en skriftlig stævning af dato 16. oktober 1693, som befindes at være læst på Rydhave den 18. oktober sidst, angående arrest på velb. Hr. oberst Jens Sehested efter obligation til

Christian Vejerslev skyldig er. Dernæst blev irettelagt en arrest af dato 16. oktober 1693, ydermere blev produceret oberst Jens Sehesteds obligation på 305 rigsdaler, hvorpå befindes en del med påskrift af Chr. Vejerslev selv at være afskrevet til betaling at være leveret; hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og videre skal blive indført; efter hvilke dokumenters indhold Claus Poulsen satte i rette, og formente den gjorde arrest burde i alle måder ved magt at blive, og Christian Vejerslev udi velb. oberst Jens Sehesteds arvepart at nyde sin skadesløs betaling efter lovlig medfart; Hvorpå han uden nogen opsættelse en endelig dom var forventende. Velb. Hr. oberst Sehested blev 3de gange påråbt, og ikke mødt, hvorfor sagen i begge sager er opsat i 6 uger.

- Jens Lassen i Åle irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 15. september, nagående Poul Christensen og Bent Pedersen, begge af Åle, deres restans til Ribe Hospital. Dernæst blev irettelagt en obligation dateret Ribe den 6. juli 1687, på hvis de da til Ribe Hospital var skyldige udi visse terminer at betale, iblandt andet formeldende, at de dem bepligter for dem og deres arvinger samme terminer med god betaling til fornævnte Ribe Hospital uden al videre tvistighed ufejlbart at holde og efterkomme, under deres gårds fæstes fortabelse, og skulle de herforuden imod forhåbning findes forsømmelige, at dem sidste termin med den første ikke rigtig blev erlagt, da den fulde summa at stande dem åben for, med videre samme obligations indhold og formelding, i dag læst og påskrevet. Endelig blev fremlagt en restans, som findes indført side 152, som i lige måde blev læst og påskrevet. Efter forindførte dokumenters beskaffenhed var Jens Lassen endelig dom begærende efter forrige irettesættelse. Poul Christensen og Bent Pedersen blev 3de gange påråbt, og ingen mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom sagen udi 6 uger haver været opsat, og desimidlertid ingen af (opsl. 173) [be]gge indstævnedes hverken selv eller nogen på deres vegne er mødt noget her imod at svare, da tilfindes de deres forskivning udi alle måder at efterleve, som de den 6. juni 1687 udi Ribe haver udgivet, og det skadeskøns at betale, tillige med restansen, alt inden 15 dage, eller lide nam efter loven. Og som de ej til rettere tide deres skyld efter loven haver ydet, da derfor deres fæste at være forbrudt.

3. november 1693 (opsl. 173). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Thomas Poulsen i Måbjerg, [Iver Jensen i Bøgild overstreget], Jep Lassen og Las Pedersen i Brusen, Christen Pedersen i Hindkjær, Christen Jørgensen i Måbjerg, Jens Christensen og Christen Nielsen i Sønderlund samt Jens Nielsen i Hvidbjerg.

- Rasmus Sørensen på Strandet, på højædle og velbårne Hr. oberst Johan Rantzau til Bramming og Ørslev Kloster [hans vegne], beviste med Jens Pedersen og Christen Jensen, begge af Hvidbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Jensen og Anders Pedersen i Vester Ølby for dom, for resterende skyld og landgilde, som de overbemeldte deres velb. husbonde skyldig er. Dernæst irettelagde bemeldte Rasmus Sørensen en skriftlig restans, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført; Og satte så i rette, formenende de indstævnedes burde samme deres med resterende inden 15 dage skadesløs at betale, og det inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, og ingen mødte. Er for retten afsagt: At såsom Christen Jensen og Anders Pedersen, begge af Vester Ølby, befindes lovligt at være indstævnedes, og ingen mødte noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at

befri, men de bør samme deres med resterende skadesløs inden 15 dage til deres velbårne husbonde at betale, eller lide nam efter loven.

- Hæderlige Hr. Christen Pedersen, sognepræst til Handbjerg menighed, beviste med Christen Pedersen i Brødbæk og Knud Christensen i Handbjerg præstegård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Hans Børgesen (Hans Byrresen) i Sønderby i Handbjerg sogn og Åge Christensen (Ogge Christensen), enhver til deres bopæl, for vidner at påhøre angående det hø og korn, som de bortførte forleden sommer og høstede af Storegårds mark ved Sønderby og [førte] hjem til deres gårde, så og til i dag [om] 8 dage for dom. Samme dag stævnedede de Laurids Andersen Storegaard (Laurst Andersen Stoergaard) og hans hustru Dorthe, Anne Madsdatter tjenende i Handbjerg Præstegård, Jens Nielsen i Sønderby og hans broder Christen Nielsen og Jens Nielsens hustru Elle Andersdatter, og Åge Christensens hustru Anne Davidsdatter, samt Johanne Poulsdatter og endelig Hans Børgesens hustru Anne Poulsdatter, enhver til deres bopæl, og talte mundtligt med dem selv, for deres sandhedsvidne at aflægge i samme sag. Så for retten fremstod Laurids Andersen Storgaard og vandt ved sjæls ed, at det er ham i al sandhed vitterligt, at han var medværende med Hans Børgesen nu i høstens tid og hentede ungefær to trav og 4-5 kærve rug, førte det til Hans Børgesens gård. Anne Madsdatter vandt i lige svorne ed, at hende er vitterligt, at Hans Børgesen hentede to gange rug på hans vogn, men hvor meget vidste hun ikke, hvilket hun bandt tillige med Rasmus Nielsens kone på Storegårds mark. I lige svorne ed vandt Dorthe Knudsdatter, at hun så, at Anne Madsdatter og Rasmus Nielsens kone i Storegård bandt gjør(?) rug på fire agre, hvoraf hun så, at der blev to gange ført hjem deraf på Hans Børgesens vogn. Hun så Hans Børgesen kørte her af ageren, men hvorhen vidste hun ikke. Dernæst fremstod Jens Knudsen i Sønderby i Storegård, og vandt ved sjæls ed, at det er ham vitterligt, at han så Oge Christensen kom med et læs byg nu i høsten af Storegårds mark om nattetide. Hvor han kørte det hen, vidste han ikke; Hvorefter hæderlige Hr. Christen var tingsvidne begærende.

- Følger nu restansen på oberst Johan Rantzaus gods, så lydende: "Restans på højæde og velbårne herre Hr. oberst Johan Rantzau til Bramming og Ørslev Kloster etc., hans myndlings jordegods i Hjerm Ginding herred. Vester Ølby: Christen Jensen; Anders Pedersen. Begge for 1690-93. Dateret Strandet den 2. november 1693, underskrevet af Rasmus Sørensen.

10. november 1693 (opsl. 173). Dommer Thøger Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel. Otte mænd er Christen Pedersen i Legård (også Leegård, Lægård), Knud Christensen sammesteds, Jens Pedersen og Peder Jensen Nørlund, Jens Nielsen og Christen Christensen i Sønderlund, Lauge Madsen og Enevold Thamsen i Hvam.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. forordning, skattekornt angående, af dato 20. oktober 1693.

- Hæderlige Hr. Christen af Handbjerg lod læse et tingsvidne af tingbogen af dato den 3. november sidst, angående noget skaffekorn, som er ført af Storegårds mark i Sønderby nu forleden år ved nattetide, uden noget tiendes aflæggelse eller til ham nogen advarsel efter loven, og satte i rette, formendte at de vedkommende efter tingsvidnets videre formelding burde at lide efter loven, og svare ham til hans tiende, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange pårån, og ej mødte, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

- Mads Poulsen i Overlund fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Christen Christensen ("Christensen Christensen") i Navrtorp og Peder Nielsen Gade, som afhjemlede ved ed efter loven, at de [forrige] mandag, var 14 dage

[siden], stævnedes Christen Jensen Knakker (Knacker, Knacher) i Dybe sogn hid til tinget til i dag, for vidner at påhøre angående en hvid-grå hoppe, som han Mads Poulsen haver afkøbt, og talte de med ham selv og gav ham det til kende, og fremstillede vidnespersoner, navnlig Niels Christensen i Navr Kjærgård (opsl. 174), som vandt ved sjæls ed efter loven, at den anden tirsdag efter Sankt Mikkelssdag var han i Overlund, og da var Christen Jensen Knakker der og ville afkøbe [en] hvid-grå hoppe af Mads Poulsen. Da blev der forligt om samme hoppe på en rigsdaler nær. Dog sagde Mads Poulsen, at den rigsmark(?) må stå(?) på vilkår(?), hvortil Christen Jensen svarede, at han vil sin (egen fare?) enten der var føl i den eller ej. Så sagde Mads Poulsen, at han ville sætte 3 mark på vilkår(?). Da svarede Christen Jensen, han ville ingen vilkår(?) have, han ville sin egen lykke. Så blev de forligt om samme hoppe, og gav han Mads Poulsen en gammel rød ko for samme, og seks rigsdaller i penge så (...?) de lejekøb(?), og tog Christen Jensen samme hoppe med sig. Ydermere vandt han, at Mads Poulsen fik samme hoppe af Niels Christensen, som han havde haft den på 3½ år tilforn, og vidste ingen(?) [ligner "Jager"] lyde med den i nogen måder. Jens Madsen og Anders Madsen af Overlund vandt ligesom Niels Christensen før dem vundet haver; Hvorefter Mads Poulsen var tingsvidne begærende, og stod de begge til vedermålsting.

17. november 1693 (opsl. 174). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Christen Christensen, Christen Jensen, Jens Nielsen, Christen Sørensen, Jens Sørensen, Jens Nielsen og Peder Bertelsen, alle syv af Måbjerg. - Jacob Christensen Gellerup af Holstebro beviste med Jens Skade (Jens Schade) og Bertel Pederse, begge byens tjenerne af Holstebro, som afhjæmlede ved ed og oprakte fingre, at de i forleden mandag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Smed i Steensgård i Mejrup sogn, og talte mundtligt med ham selv, for dom for 4 slettedaler, som han bemeldte Jacob Christensen skyldig er på en ambolt. Så for retten fremstod bemeldte Jacob Christensen Smed og gav bemeldte indstævnedes Jens Smed i Steensgård til sag for 4 slettedaler, som han ham skyldig er på en ambolt, som de haver tusket med hverandre, såsom den ikke var så dygtig som den burde at være, og skulle stå to mark på vilkår i år og dag. Og forment Jacob Christensen indstævnedes Jens Smed burde ham samme 4 dlr. skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten indstævnedes Jens Smed, og vedstod at være Jacob Christensen samme 4 dlr. skyldig, og svarede at den ambolt, som Jacob Christensen fik at ham, var i stykker da han fik den igen. Der imod ville han beholde samme 4 sldlr. Er for retten afsagt: Såsom Jens Smed i Steensgård ej fragår de 4 sldlr., ved jeg ham ej at frikende, men bør dem skadesløs til Jacob Christensen inden 15 dage at betale, eller lide nam i hans gods og gode hvor det findes, efter loven. Og hvis han kan have Jacob Christensen at tiltale for samme ambolt, haver han ham på sine tilbørlige steder efter loven derfor at søge.

24. november 1693 (opsl. 174). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Jensen og Peder Jensen i Døes (Døs), Anders Thøgersen i Hal, Niels Christensen i Frøjk, Mads Jensen i "Gaarhøuf" (Gårdhøje?), Jens Kjeldsen i Bøgild, Thomas Nielsen i Bøgild og Niels Andersen Holstebro.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste patent om højesteret at skulle holdes 1694 den 18. april, dateret København den 31. november 1693.

- Hæderlige Hr. Christensen i Handbjerg fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedet den 3. november, så og en opsættelse af 10. november, angående tiender af noget skaffekorn, som Hans Børgesen haver hentet på Storgårds mark, hvilke blev læst og påskrevet, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: Såsom Hans Børgesen haver afført kornet fra Storegårds mark hjem til hans hus, og ej lovligt bevises at præstens tiende efter loven og Kong. forordning er afsat som det sig bør, da ses ej rettere, end fornævnte Hans Børgesen som det haver afført, bør at svare præsten til hans tiende efter loven, med videre al processens anvendte bekostning, og det inden 15 dage, ellr lide nam.

- Velagtede Frandts Mikkelsen fra Stubbergård, på Hr. oberst Basses vegne, beviste med Mikkil Andersen og Jesper Olsen (Jesper Ollesen), begge af Søgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes enken Maren Christensdatter i Bjørnkjær med hendes lavværge for dom, angående hendes gårds opsigelse. Dernæst fremlagdes et tingsvidne af dato 30. juli 1693, i dag læst og påskrevet. Nok fremlagt et indlæg under Hr. oberst Basses hånd dateret 28. oktober 1693, i dag læst og påskrevet; Og var så derefter dom begærende. Da for nogen særårsagers skyld er sagen opsat i 3 uger, dokumenterne at igennemse.

- Christen Nielsen af Struer beviste med Laurids Christensen (Laurst Christensen) i Østerby og Jens Thomassen (Jens Thomsen) i Moustgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de i forleden mandag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes en kvinde ved navn Mette Jensdatter med hendes lavværge, og talte mundtligt med hende selv, anlangende benægtelse at påhøre, som bemeldte Christen Nielsen agter at gøre, for hun ham for barnefader haver udlagt og beskyldt, og talte med hende i Moustgård. Og stod her for retten bemeldte Christen Nielsen, og tilbød sin ed efter loven, så og som straks for ham blev oplæst, ord fra ord efter loven; svor at han aldrig i nogen ringeste måder haver haft nogen legemlig omgængelse med benævnte Mette Jensdatter, enten i seng eller uden seng, eller nogen andensteds til utugt eller letfærdighed til at avle børn, hvorpå han gjorde sin ed. Her imod at svare mødte i retten ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup, og forment at hun burde at have været stævnet til Morten Kjærs i Ramme sogn, [da] som hun [der] haver sit hus og væver tøj, og fremlagde en seddel af dato Bøvling præstegård så lydende: "Mette Jensdatter væverkvinde, som er trolovet med en ungkarl af Flynder sogn, men siden befundet at være besøvet af en anden, har ved hendes barns dåb ladet navngive en for alle, navnlig Christen Nielsen i Struer, for hendes barnefader. Er han skyldig, da må han vare sig at han ej skæmter med Gud og ved endelig fragåelse brændemærker sin samvittighed til skibbrud i troen. Bøvling præstegård den 20. november 1693, Peder Pedersen Bhie."

- (opsl. 175) Er for retten afsagt: Såsom Christen Nielsen her for retten efter lovens 6. bogs 13. kapitels 5. artikel haver gjort sin korporlige ed, at han ikke i ringeste måder haver haft nogen utugt med legemlig omgængelse med indstævnedes Mette Jensdatter, ikke heller hun ham det lovligt overbeviser efter loven han at være hendes barnefader, da frikendes han for hendes sigtelse i den sag i alle måder.

1. december 1693 (opsl. 175). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Knud Jensen Ødegaard (Knud Jensen Øgaard), Jep Steensen i Østergård, Jens Nielsen i Hvidbjerg, Las Jørgensen i Dellerup, Jens

Villadsen og Christen Jensen i Tradsbjerg, samt Mads Knudsen og Jørgen Madsen i Ballegård.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Struer og Anders Sørensen i Struer, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Christen Nielsen i Struer for vidnes påhør til i dag, angående den benægtelses han gjorde i Gimsing kirke forleden søndag, var 14 dage [siden], imod Mette Jensdatters beskyldning af Ramme sogn. I lige måde stævnedede de ham, så vel og Hans Nielsen i Moustgård, Gregers Nielsen Ølby, Mikkell Nielsen, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) og Anders Mikkelsen i Rounborg, enhver til deres bopæl, for vidner at påhøre anlangende fornævnte Mette Jensdatters pågribelse ved Gimsing kirke og hendes bortførelse til Moustgård forleden søndag [for] 14 dage [siden]. Samme dag stævnedede [de] Christen Hillesborg, Anders Ladefoged på Kvistrup, Christen Christensen ved Gimsing Kirke, Morten Kjeldsen i Struerdal, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Gimsinghoved, Simon Pedersen og Mikkell Nielsen sammesteds, Mads Christensen i Struerdal, Søren Villadsen og Jens Iversen i Struer, Christen Nielsen og Mogens Nielsen i Nørgård, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge om Mette Jensdatters pågribelse og bortførelse ved Gimsing kirke forleden søndag, var 14 dage [siden]. Så for retten fremstod Christen Christensen Hilleborg og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at forleden søndag, var 14 dage [siden], var han i Gimsing kirke, hvor Mette Jensdatter stod skrifte efter prædiken og beskyldte Christen Nielsen Lensmand ved Struer for hendes barnefader. Da trådte benævnte Christen Nielsen ud af stolen på kirkegulvet, og benægtede ved Gud og hans salighed, at han ikke var skyldig i de sager, som hun lagde ham for, og råbte al menigheden skulle sige "amen". I lige svorne ed vandt han, at samme dag efter prædiken var ude, da så han, at Mette Jensdatter kom gående uden kirkegården fra ved Laurids Pedersen Rounborg, Mikkell Nielsen i Ølby og Hans Nielsen i Moustgård. Så spurgte han dem ad, hvor de ville med denne kvinde, og hvis befaling de var. Da svarede de, det var lensmandens og husbondens befaling, at de skulle tage hende. Så gik de til Moustgård med hende. Videre vidste han ikke. I lige svorne ed fremstod for retten Anders Lauridsen Ladefoged, og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Christen Christensen Hillesborg før ham vundet haver, undtagen han sagde de var lensmandens tjener, og han hørte Mette Jensdatter sagde, de havde ikke fornøden at følge hende, hun kunne vel selv gå. Christen Christensen ved Gimsing kirke vandt ligesom Christen Christensen Hillesborg, og gik lige på vejen sønderpå med de 3 mænd hos. Mads Christensen i Struerdal vandt ligesom Christen Hillesborg, undtagen han så ikke hvem der greb hende fat, eller hvor de gik hen med hende, såsom hans vej faldt nørrepå hjem. Jens Iversen vandt ligesom Mads Christensen i alle måder. Så fremstod Søren Villadsen i Maskergård (også Maskjærgård) i Struer, og vandt ligesom Christen i Hillesborg før ham vundet haver, og videre at han så, at Hans Nielsen i Moustgård grev fat på hende uden kirkedøren, og sagde hun skulle gå med ham en liden korn(?). Simon Pedersen og Mikkell Nielsen i Gimsinghoved vandt, [at] da hun kom ud af kirkedøren, tog Hans Nielsen fat på hende uden kirkedøren, og vandt ellers i alle måder ligesom Christen Hillesborg. Morten Kjeldsen, Christen Nielsen Nørgaard og Mogens Nielsen Nørgaardhuus vandt i alle måder ligesom tilforn før dem vundet er. Så for retten fremstod bemeldte Mette Jensdatter, og gav last og klage over Hans Moustgaard, Laurids Pedersen Rounborg og Mikkell Nielsen i Ølby, som med gevalt tvang hende til at gå med dem til Moustgård, og bestod at Laurids Rounborg og Mikkell Nielsen forbød hende i Moustgård hverken at gå af sognet eller

herredet. Rasmus Nielsen tilspurgte Laurids Rounborg og Mikkil Nielsen i Ølby hvem der havde befalet dem at komme til Gimsing kirke og tage fornævnte Mette Jensdatter og følge hende til Moustgård? Derpå ville de nu ikke svare, men vil en anden gang give besked derpå, og ellers ved højsted ed svor at de hverken slog eller tvang hende til at gå med; Hvorefter Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende.

8. december 1693. Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Clemendsen, Niels Mikkelsen og Peder Christensen, alle tre i Thorager, Peder Andersen Gundesborg, Jens Jensen Sirgaard, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Hvam, David Poulsen i Pilgård og Lauge Madsen i Hvam.

- Velagtbare Søren Pedersen af Viborg, på ædle Hr. rådmand Sr. Thomas Svane sammesteds hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd for retten, navnlig Peder Pedersen Heegaard og Niels Mortensen af Bisgård, som afhjæmlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var otte dage [siden], hid til tinget til i dag varsel gav højædle og velb. Fru Sophia Sehested med hendes lavværge, for dom efter gjorde arrest på hendes mødrene arv efter hendes sl. fru moder, afgangne Fru Margrethe Reedtz til Rydhave, og talte med Mads Ladefoged på Rydhave, som lovede at give hende det til kende, for hvis hun velbemeldte Sr. Svane kan være skyldig efter obligation. Da til videre saggivelse fremlagde bemeldte Søren Pedersen den gjorde arrest dateret Rydhave den 25.

november 1693, i dag her for retten læst og påskrevet, som videre udi dommen skal blive indført. Nok producerede han benævnte velb. Fru Sophia Sehesteds udgivne obligation af dato Ålborg 1686 den 21. maj på kapital 135 rigsdaler, som i lig emåde her for retten er læst og påskrevet, og videre skal blive udi dommen indført; Hvorpå bemeldte fuldmægtig Søren Pedersen satte udi rette, og forment at den ved rettens middel lovligt gjorde arrest på velbemeldte Fru Sophia Sehesteds arv efter hendes salig fru moder, Fru Margrethe Reedts til Rydhave, nu her af retten udi alle måder at blive konfirmeret ved dom efter loven, indtil hun sin skadesløse obligation indfrier, og i fald det skulle fejle, da den velb. frue at lide efter lovens eksekution ved indførsel på hendes arv som arresten om (opsl. 176 er duplikat af opsl. 175) (opsl. 177) formelder, og i andre måder efter lovens anledning, med al pågående omkostning til skadesløs betaling erlanges, og var herpå dom begærende.

- Obligationen lyder som følger: "Jeg underskrevne Sophie Sehested til Bøgested gør vitterligt, at jeg er skyldig bleven til Sr. Johannes Friedenreich, apoteker i Ålborg, rede penge et hundrede tredive og fem rigsdaler, hver rigsdaler beregnet til seks mark danske, for hvis medikamenter jeg af hans apotek bekommet og til fuld nøje annammet haver, hvilke forskrevne 135 rdlr. jeg lover og bepligter mig og mine arvinger, en for alle og alle for en, at betale til samme Johannes Friedenreich eller hans arvinger, eller hvem allene min obligation med rette i hænde haver, her i Ålborg i hans hus, med rede penge, på førstkommande Sankt Mikkels aften, som indfalder den 28. september i nærværende år, og skal merermeldte Johannes Fridenreich og hans arvinger af mig og mine arvinger skadesløs i alle måder. Til forsikring haver jeg denne obligation med min egen hånd underskrevet, og med mit adelige signette beseglet. Ålborg den 21. maj 1686, Sl. Ulrik Sandbjergs efterladte, Sophia Sehested"; Velb. Fru Sophia Sehesteds fuldmægtig Jens Poulsen Obitsø begærede, at sagen måtte blive opsat i 14 dage, til hvilken tid eller her forinden hendes velb. ville sig med betaling indfinde, hvilken begæring Søren Pedersen sage sig ikke at kunne indgå, såsom det strider imod loven. Er for retten afsagt: At den gjorde arrest bør i alle måder at være ved magt, og hendes

velbyrdighed at være tilfundet hendes udgivne forskrifning at efterleve og skadesløs at betale, eller lide name efter loven og gode mænds kendelse. Arresten i denne sag findes indført side 158. "NB staar."

- Endnu Søren Pedersen irettelagde på bemeldte Sr. Thomas Svanes vegne en skriftlig kaldseddel dateret 21. november 1693, som han beviste med velb. Claus Maltesen Sehesteds missive, dateret Estrupgård den 3. december 1693, Sr. Thomas Svane tilskrevet, at han samme varselsseddel læst haver. Lyder som følger: "Lader jeg underskrevne hermed kald og varsel give velædle og velbårne Claus Maltesen Sehested til Estrupgård, for dom på en arrest, som jeg haver ladet gøre på hvis arv, som han efter hans sal. fru moder, afgangne velb. Fru Margrethe Reedtz til Rydhave kunne tilfalde, for den summa penge, som efter min indførsels formelding hos ham resterer, hvilken arrest jeg efter denne varsels lovlige forkyndelse for ham agter at lade forfølge til Hjerm Ginding herredsting førstkommande ottende december, om han til samme tid derimod vil have noget at svare. Datum Viborg den 21. november 1693, T: Schwane"; Da til videre saggivelse producerede Søren Pedersen en indførsel, som velb. Sr. Thomas Svane ved Hr. justitsråd og landsdommer Christopher Bartholin til Kås haver ladet gøre på Estrupgård hos velb. Claus Sehested, hvilken slutning melder som følger: "Og som ingen videre anvisning blev gjort til betaling for den skyldige kapital 404 rigsdaler, 4 mark, 12 skilling efter byfogdens dom af Viborg af landstingsretten konfirmeret, er samme byfogdens dom, tillige med behørige breve, Thomas Svane i lige måde ukasserede igen tilstillede, at han derefter for samme 404 rdlr. 4 mk. 12 sk. kan nyde sin lovlige regres til velb. Claus Sehested, som han bedst ved og kan. At den ergangne landstingsdom således er efterkommet bekræftes under vores hænder og signetter. Varde den 30. maj 1683, C. Bartholin, A. Nielsen Saabye"; Derpå irettelagde Søren Pedersen den gjorde arrest, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, hvorudinden han satte i rette og formente, samme arrest som befindes ved rettens middel lovligt at være gjort på velb. Claus Sehesteds mødrene arv for forskrevne resterende kapital til Sr. Svane af retten i alle måder ved dom bliver konfirmeret til skadesløs betaling, og i fald det måtte fejle, da velb. Claus Sehested at være lovens videre eksekution undergiven, og på det velb. Claus Sehested sig ej skulle besværges, at han som en udenherredsmand ikke haver nydt den tid loven omtaler med varsel, var han da denne dom begærende at afsiges i dag [om] 8 dage, og da Claus Sehested af retten forelagt at møde, om han til den tid vil have noget at svare.

- Arresten, så lydende: "Efter ædle, højagtbare og velvise rådmænd Sr. Thomas Svane af Viborg, hans skriftlige begæring til mig underskrevne, at jeg ville forfølge mig til afgangne velb. salig Fru Margrethe Reedtz til Rydhave, hendes efterladte stærvbo, og der gøre ham lovlig arrest på velb. Claus Maltesen Sehesteds tilfaldne arv efter velb. hans fru moder salig Margrethe Reedtz, for 404 rigsdaler, 4 mark, 12 skilling som han til Sr. Svane efter mig foreviste rigtighed skyldig er, altså haver jeg på rettens vegne til mig taget underskrevne dannemænd, og mig med dem begivet til Rydhave, og der denne begærte arrest anlagt og forkyndet, så og hermed arresterede al den arv, som velbemeldte velb. Claus Maltesen Sehested kan tilfalde ved rigtig skiftes deling efter hans salig fru moder, merbemeldte afgangne salig Fru Margrethe Reedtz, hvilken arrest Sr. Thomas Svane efter lovens anledning haver at forfølge med dom til stadfæstelse. Dateret Rydhave den 25. november 1693. Overskrevne arrest er af os underskrevne forkyndet og anlagt efter dens indhold på Rydhave udi fuldmægtigens Sr. Hans Harders påhør, hvilket vi med egne hænder bekræfter. Datum ut supra, Thøger Hvas, Enevold Thamsen, Peder Jensen."

- NB: Fru Sophia Sehesteds arrest, så lydende: [Som ovenstående, men på fru Sophia Sehesteds tilfaldne arvelod efter hendes sl. moder Margrethe Reedtz, for 135 rigsdaler som hun efter foreviste obligation er skyldig til Sr. Thomas Svane. Samme dato. Samme underskrivere.] (opsl. 178 er duplikat af opsl. 177)

15. december 1693 (opsl. 179). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Tvil ("Jens Thuil"), Lauge Nielsen, Peder Christensen og Erik Christensen i Alstrup, Christen Jensen i Sir, Lauge Madsen i Hvam, David Poulsen i Støvel og Peder Pedersen Bjerre. - Velagtede Frandts Mikkelsen på Stubbergård, på højædle og velb. Hr. oberst von Basses vegne, irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 30. juni 1693, såvel og et indlæg af 28. oktober 1693, angående den sag imellem velb. Hr. oberst von Bassen og Maren Christensdatter i Bjørnkjær, hvilke blev læste og påskrevne, og videre skal blive indførte, og som sagen til i dag haver været opsat, var bemeldte Frandts Mikkelsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare fremstod for retten Poul Christensen Mørch i Fly og irettelagde forindførte kaldssedel in originale af dato 26. maj 1693 med dens påskrifter, såvel og en skriftlig attest under fire mænds hænder, dateret Bjørnkjær den 14. december 1693, såvel og overbenævnte tingsvidne af 30. juni sidst. Endelig blev fremlagt et indlæg af Maren Christensdatter dateret Bjørnkjær den 24. november 1693, hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og videre skal blive indført, hvorpå bemeldte Poul Christensen på Maren Christensdatters vegne var en retfærdig og retmæssig dom begærende. Hvortil svarede Frandts Mikkelsen, at Maren Christensdatter efter hendes angivende i sit indlæg ej endnu havde bevist sit armod eller nogen skillig årsag efter loven til at flytte fra sin gård, videre end en attest under fire mænds hænder tilforn oplæst, hvilken attest han formener ej kan komme hans principal til nogen hinder, medmindre den til tinge var beediget, og derfor givet lovligt kald og varsel. Tilmed ville han formode, at Hr. obersts påskrift på stævningen ej af dommeren anderledes skal hentydes end en tilståelse for kald og varsel udi sagen, hvilken påskrift ej kan så kraftig anses at hun derover kan hendes gård entlediges, med mindre anden sær tilladelse på tilbørlig sort stemplet papir under velb. Hr. oberstens hånd fremvises. I det øvrige refererede han sig til velb. Hr. oberstens indlæg, og var dom begærende. Er for retten afsagt: Såsom her fremlægges en skriftlig stævning af dato 26. maj 1693 angående Maren Christensdatters gårds opsigelse med dens påskrift af højædle og velbårne Hr. oberst Bahs, at når enken Maren Christensdatter svarer til gårdens brøstfældighed og den besætter, såvidt loven hende tilholder, må hun kvittere til næste fordag, som ydermere ved tingsvidne er konfirmeret, og hun nu selv i sit indlæg sig tilbyder efter sin gunstige husbondes begæring og påskrift at ville rette sig efter loven, og ydermere fornemmes en attest under fire mænds hænder af dato 14. december 1693, at hun samme gård ej kan besidde; Da ses ej rettere, at når Maren Christensdatter retter sig efter loven og hendes gunstige husbondes påskrift og tilladelse under hans velbyrdigheds egen hånd, må hun gården kvittere til førstkommende fardag, og det angerløs efter loven.

- Hans Nielsen Moustgård beviste med 2de kaldsmænd, navnlig Christen Christensen i Østerby og Jens Thomassen (Jens Thomsen) i Moustgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Gregers Nielsen i Ølby for vidnes pågør, anlangende at han forleden søndag var manet ved Gimsing kirke befalede Hans Nielsen i Moustgård at tage Mette Jensdatter

i arrest da hun kom ud af kirkedøren. Samme dag stævnedes de Anders Poulsen i Hundsballe, Peder Lassen i Holmgård, Laurids Christensen (Laurst Christensen) i Struerdal, Christen Nielsen i Nørgård, Mogens Nielsen i Nørgårdhus, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Ølby og Mikkell Nielsen i Ølby, samt Christopher på Kvistrup, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge udi samme sag. Så for retten fremstod Anders Poulsen i Hundsballe, og efter at eden for samtlige vidnespersoner var blevet opløst, vandt han ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at forleden søndag, var [en] måned [siden], da hørte han uden[for] Gimsing kirkes skriftested, at Gregers Nielsen Ølby talte om, at hun skulle tages, navnlig Mette Jensdatter, på lensmandens vegne, men om Gregers Nielsen skulle tage hende eller Hans Nielsen, vidste han ikke. Gregers Nielsen tilspurgte Anders Poulsen om han ved sjæls(?) ed kunne sige, at han hørte, at han befalede Hans Nielsen Moustgaard at tage hende? Hvortil han svarede: Nej, det kunne han ikke sige. Peder Lassen i Holmgård vandt i lige svorne ed, [at] da Gregers Nielsen kom ud af kirken, spurgte han: "Hvem er sognefoged?", hvortil Hans Nielsen svarede: "Det er jeg." Da sagde Gregers Nielsen til Hans Nielsen: "Enten skalt du eller jeg tage denne kvinde på lensmandens vegne", videre vidste han ikke. Laurids Christensen vandt, [at] da Gregers Nielsen kom ud af kirkedøren, spurgte han Hans Nielsen ad, om han var ikke sognefoged, hvortil han svarede ja. Daskulle han kende sig ved denne kvinde på lensmandens vegne. Christopher Jensen hørte og vandt ligesom Laurids Christensen før ham vundet haver. Laurids Pedersen vandt i lige svorne [ed], at han hørte Gregers Nielsen sagde til Hans Nielsen, om han var sognefoged, da skulle han "tage denne kvinde med sig, og I dannemænd." Så gik de hjem til Moustgård med hende. Mikkell Nielsen vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Laurids Pedersen før ham vundet haver; Hvorefter Hans Nielsen Moustgård var tingsvidne begærende.

- (opsl. 180) Enevold Thamsen i Hvam, på Sr. Hans Harders vegne, beviste med Poul Nielsen og Christen Jensen, begge af Hasselholt, som afhjemlede ved ed og opragte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Iver Thamsen i Hvam, Jens Iversens enke i Bøgild og hendes søn Iver, Jens Kjeldsen i Bøgild, Niels Jensen i Over Savstrup, Jørgen Christensen i Risum og Christen Mikkelsen i Lille Heegård, enhver til deres bopæl, for dom for hvis de refterer på en dom af dato 25. september 1691. I lige måde samme dag stævnedes de Peder Laugesen Hvamgaard for hvis han kan være Hans Harderskyldig, nemlig 5 rigsdaler. Så til sag gavs først Iver Thamsen i Hvam med sidst forårsagede domsombokostning 5 mark 3 skilling; Jens Iversens enke og Jens Kjeldsen i Bøgild på samme måde 10 mark 6 skilling; Niels Jensen i Over Savstrup 2 mark 8 skilling; Jørgen Christensen i Risum 4 mark 13 skilling; Christen Mikkelsen i Lille Heegård 3 mark 15 skilling. Som er enhver anpart kost og tæring de er tildømte, og den forårsagede ombokostning. Og forment de det skadesløs inden 15 dage burde at betale, eller lide nam; og Peder Laugesen Hvamgaard for 5 rigsdaler han skyldig er, samme dom at være undergiven; Og var dom begærende. Opsat i 14 dage.

- Opskriften på den stævning fra Thomas Svane og velb. Claus Sehested. Stævningen findes indført side 157. "Denne varselsseddell var jeg underskrevne Peder Sindersen på Estrupgård med hos velb. Claus Sehested den 2. december næst afvigte, hvilken han samme tid læste, og siden indlagde den i et brev til min husbonde og forseglede brevet, og sagde han havde skrevet den under, og var en person af min husbondes egne tjenere udi Askov med mig på gården samme tid til samme forretning, hvilket jeg med egen hånd bekræfter. Peder Sindersen."

- Følger nu kopimissivet: "Højærede fornemme gode ven, Sr. Thomas Svane. Eders skrivelse dateret Viborg den 29. november 1693 er mig i dag den 2. december leveret, fornemmer deraf at i skal have gjort arrest på min mødrene arv, for hvis penge jeg skal være Eder skyldig vider eend efter Eders pant, formedelst at andre Eder haver berettet at der skylle være nogen som derpå arrest ville gøre, så kan jeg ej vide, hvor folk kan komme til sådan snak, eftersom jeg ingen er skyldig uden Eder og amtsforvalteren, og når han efter Eders gjorte løfte bliver udløst, skal jeg efter forrige skrivelse stille Eder kaution for Eders årlige rente. I turde ej ved at gøre så stor væsen for de penge, thi i så sandt Gud skal hjælpe mig skal ingen skade lide når jeg kan komme af med det eneste menneske, og når i behager vil jeg stille Eder kaution forsåvidt angår, og lovens side 138 kapitel 7 holder mig endelig fri, såvidt når jeg det kan præstere. I haver synd deraf, og alle som Eder til sligt instigerer, hvilket er årsag at jeg ikke denne varselsseddel kunne underskrive, og er det intet nyttigt til uden at spilde min kredit etc. Samme missive dateret Estrupgård den 3. december 1693, Claus Sehested. Dette at være rigtig ekstraktkopi af velb. Claus Maltesen Sehesteds missive til Hr. rådmand Sr. Thomas Svane, såvidt den varsel for arrest på hans mødrene arv angår, T: S. Pedersen"

- Sentensen: Er for retten afsagt: Såsom fremvises en skriftlig stævning, som med højjædle og velbårne Claus Sehesteds missive bekræftes han den haver set og læst, med ydermere dens påskrift; Da ses ej rettere jo arresten at være ved magt, og hans velbyrdighed sin forskrivning efter loven at efterleve.

- Dokumenterne i Oberst Basses sag. "Velvise rettens betjente til Hjerm Ginding herredsting. Som en mine bønder, nemlig en enkeone i Bjørnkjær i Sevel sogn, navnlig Maren Christensdatter, forleden den 26. maj til mig lod opsiges sin iboende halve gård, i mening den til førstkommande Voldborgdag at kvittere og ved samme lod stævne mig til Hjerm Ginding herredsting mod vidnes påhør angående samme gårds fraskillelse, haver hun trende tingdage derefter på tinget ladet bemeldte kaldsseddel læse og påskrive, men ej efter min fuldmægtigs påstående bevist den ringeste skillig årsag til samme gård at opsiges efter tingsvidnes videre formelding, men alleneste vil gøre sig min påskrift på kaldsseddelen nyttig, ligesom og derved skulle [være] tilladt hende til næste fardag at flytte, hvilket dog ej var anderledes ment af mig som ej meget i lands lov og ret er forfaren, end hun først skulle bevise skillig årsag og siden rette sig efter loven, og som sagen til den 24. november til dom er indstævnet, så vil jeg formode, hun at blive tildømt at blive ved sin gård, indtil hun den formedelst skillig årsag lovligt opsiges, i henseende det hverken skal bevises at ske af armod eller for min eller nogen af mines forvættelse, men alleneste for hun ville kvittere min gård, og igen antage en på en andens gods, udi hvilket jeg tjenstvilligt vil formode, hun af retten ej skal vorde bifalden, men hun som bemeldt er at blive eved gården, og efter sin mands fæstebrev svare hvis deraf bør, samt derforuden betale mig denne proces' bekostning, og opsigelsen ej at være af nogen kraft; hvorpå jeg retmæssig dom forventer. (?)gård den 28. oktober 1693, tjenstvillige Ejahs(?) v. Bassen. Læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 24. november 1693, og opsat i 3 uger, dokumenterne at igennemse."

- Attesten: "Kendes vi underskrevne Christen Christensen, Christen Pedersen, Mads Christensen i Haderup og Christen Iversen i Løgvig, og hermed gør vitterligt for alle, at såsom enken Maren Christensdatter i Bjørnkjær haver opsagt sin halve gård, som hun nu påboer, lovligt efter loven, da kan vi med en god samvittighed vidne med hende, at hun haver

skillig årsag dertil, eftersom hun er en fattig enke, og er ikke god for at svare matrikulen, 5 tønner 6 skæpper ½ album, og husbonden deraf længere uden faderens hjælp at koste, og lønne de tjenestetyende som hun kunne behøve til avlingens fortsættelse, og ikke heller ar af de midler, at hun kan købe hvis hø hun kunne behøve, eftersom til hendes halve gård kan ikke avles mere end 4, 5 eller 6 læs i det højeste. Dette vil vi være gestændige når og hvor påæskes, og til desmere bekræftelse underskriver vi vore navne. Datum Bjørnkjær den 14. december 1693. C.C.S. Christen Christensen. C.P.S. Christen Pedersen. M.C.S. Mads Christensen. C.I.S. Christen Iversen." (opsl. 181 er duplikat af opsl. 180)

- (opsl. 182) Maren Christensdatters indlæg: "Eftersom jeg undertegnede fattige enke Maren Christensdatter af Bjørnkjær af min gunstige husbonde, højjædle og velbårne Hr. oberst Bassen til Tandrup, er vorden stævnet her til tinget i dag for dom, anlangende min nu påboende gårds opsigelse, da er dertil mit korte svar: At som jeg efter loven lovligt udi rette tide den haver opsagt til næste fardag at kvittere, hvilket ermeldte min højgunstige husbonde og udisputerligt tilsteder, når jeg retter eller lader der derved, hvis loven tilfinder, som efter uvildige mænds kendelse tilbydes, hvor vel efter tingsvidnes lovlige udstedelse her af tinget befindes mit middel er så slet og ringe, deraf længere ej at kan så eller i nogen måder gøre hvis udkræves, så sættes udi rette for den gunstige dommer med formening, jeg efter loven og min gunstige husbondes tilståelse vorder tilfunden upræjudicerlig til næste fardag, som er Voldborgsdag, ermeldte min nu påboende gård at kvittere, hvorpå rettens kendelse ervartes, med begæring dette mit korte svar for retten på læses, påskrives og i hvis for retten passerer i den sag indføres, og genpart af hvis afsiges meddeles. Bjørnkjær den 24. november 1693, M. C. D. Maren Christensdatter.

22. december 1693 (opsl. 182). Iver Jensen i Bøgild i dommerens sted. Peder Nielsen Kastberg skriver. Otte mænd er Niels Nielsen Perregaard, Niels Christensen, Peder Nielsen, Christen Pedersen og Christen Christensen, alle fire af Alstrup, Jens Kjeldsen i Bøgild, Christen Jensen Torp og Christen Christensen Blæsbjerg.
- (Intet forrettet.)

"Til Jt megit glædelig og Löchsalig Nyt Aars Anfang."

12. januar 1694 (opsl. 182). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Nielsen Perregaard (Laurst Nielsen Pergaard), Morten Bisgaard, Christen Jensen og Jacob Lauridsen (Jacob Laursen) i Vognstrup, Niels Pedersen i Bisgård, Jens Kjeldsen i Bøgild, Peder Christensen i Vognstrup og Christen Christensen i Krunderup.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. forordning om matrikulskat og rytterholdspenge, såvelsom okse- og flæskeskatten udi Danmark for året 1694.

- Den sag imellem Hans Harder og Borbjerg sognemænd tillige med Peder Laugesen Hvamgaard er endnu opsat i 14 dage.

- Hans Harder fra Rydhave, på velb. Frederik Maltesen Sehesteds vegne [fremlagde et dokument?]: "Anno 1693 den 8. december bar jeg underskrevne Niels Olsen (Niels Ollesen) i Uggelstrup på herredsfogdens Sr. Thøger Hvas' vegne i hans lovlige forfald og efter hans begæring, tillige med efterskrevne tvende dannemænd, nemlig Jens Lauridsen i Jedskov og Christen Madsen i Bjerg, på Rydhave, og der gjorde arrest for højjædle og velbårne Frederik Sehested på Krogsgård, og efter hans begæring, på al den arvelod, højjædle og velbårne Claus Sehested til Estrupgård kunne

tilfalde efter sin salige moder, højædle og velbårne frue, Fru Margrethe Reedtz til Rydhave, indtil bemeldte Frederik Sehested sin betaling kan erlange i samme arv, som velbårne Claus Sehested efter sin forskrivning skal være ham skyldig; og talte vi med Mads Pedersen, ladefoged på Rydhave, og i hans påhør denne arrest forkyndte. At dette således passerede bekender vi samtlige underskrevne med vores egne hænder. Datum Rydhave ut supra. Niels Olsen egen hånd, J.L.S. Jens Lauridsen, C.M.S. Christen Madsen. Denne Niels Olufsens forretning testerer Thøger Hvas." - Dernæst blev fremlagt en skriftlig varselsseddel så lydende: "Såsom jeg haver været forårsaget at lade arrestere din, min kære broder Claus Maltesen Sehesteds, arvelod som dig kan tilfalde efter vores kære og nu salige moder, en del for de penge, du efter den til mig udgivne obligation og pantebrev er skyldig, hvilken pant ej nær den af mig forstrakte summa kan opløbe, en del for anden forstrækning af korn og penge med mere; Da gives dig hermed lovlig 14 dages kald og varsel til samme arrests forfølgelse, at møde den næste tingdag efter Jule Helligt til Hjerm Ginding Herredsting, om du kan eller vil have noget her imod at svare. Datum Krogsgård den 14. december 1693, F. M. Sehested, M.Pp."; Fandtes påskrevet: "Denne varsel er mig ankundt på Estrupgård den 15. december, og i alle måder er gestændig uden videre afhjemling til sagens forfølgning, bekostning dermed at spare. Datum Estrupgård den 15. december 1693, C. M. Sehested"; Efter forindførte var blevet læst og påskrevet forment for bemeldte Hans Harter, det den gjorde arrest blev i alle måder ved magt, og som dokumenter in originale ej nu så hastigt kunne fremkomme, var han på højædle og velb. Frederik Maltesen Sehesteds vegne herefter tingsvidne begærende.

19. januar 1694 (opsl. 182). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Pedersen Hajsland, Knud Ibsen (el. Knud Jepsen) i Navr Kjærgård, Niels Christensen sammesteds, Peder Nielsen på Gaden, Christen Nielsen Perregaard, Jens Thomassen (Jens Thomsen) i Trabjerg, Morten Christensen Bisgaard og Jørgen Jensen Munksgaard.

- Sr. Hans Harder, fuldmægtig på Rydhave, beviste med Jens Jensen og Jens Jepsen, begge af Rovt i Ryde sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden onsdag, torsdag og fredag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævned alle Rydhave bønder og tjenere i Borbjerg, Ryde, Sahl, Handbjerg og Sevel sogne (opsl. 183), enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for dom her i dag at lide for hvis restans velbemeldte Hans Harder på principalens vegne agter at forhverve for skyld og landgilde.

26. januar 1694 (opsl. 183). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Pedersen, Thye Poulsen, Niels Thøgersen, Christen Nielsen og Thue Eskildsen (Thue Eskesen), alle fem i Navr By, samt Christen Mortensen i Nederlund, Knud Thamsen i Lille Torp og Niels Andersen Holstebro.

- Hans Harder fra Rydhave irettelagde en opsættelse her af tinget udstedet den 15. december og 12. januar sidst, som blev læst og påskrevet, angående Iver Thamsen i Hvam og Christen Mikkelsen i Lille Perregård, deres anpart kost og tæring de er tildømte med videre en doms formelding af 25. september 1691, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. De indstævned blev 3de gange påråbt, og ingen mødte. Er for retten afsagt: Såsom her fremlægges en ukasseret dom af dato 25. september 1691, dens indhold bør sin kvota af 20 rigsdaler at betale, og imidlertid af overbemeldte Iver Thamsen og Christen Mikkelsen ingen

fornøjeligheder sket; Da ved jeg dem ej at befri, men de gør hver deres kontingent at betale efter forordningens indhold, med al derpå til dato anvendte bekostning, og det alt inden 15 dage, eller lide nam udi deres gode hvor der findes efter loven.

(Tingdagen fredag 2. februar udskydes til 3. februar pga. kyndelmisse.)

3. februar 1694 (opsl. 183). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted. Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Jørgen Christensen Brødbæk, Jørgen Jensen Munksgaard, Søren Pedersen i Hvam, Christen Jensen i Bur, Villads Nielsen i Pajbjerg, Niels Jensen i Hvam, Iver Jensen i Bøgild og Niels Pedersen Bisgaard.

- (Intet forrettet.)

9. februar 1694 (opsl. 183). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen, Søren Pedersen, Peder Jensen [#2] og Jens Pedersen, alle fire i Hvam, samt Jørgen Christensen Brødbæk, Otto Lauridsen (Otte Laursen) i Borbjerg By, Enevold Thamsen i Hvam og Peder Kjeldsen i Blæsbjerg.

- Christen Nygaard i Gørding beviste med Jens Skade og Bertel Pedersen, begge af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jens Tvil (Jens Thuil) og Jens Fisker, begge af Sir, enhver til deres bopæl, for dom for hvis de kan være bemeldte Christen Nygaard skyldig på noget rug. Så for retten fremstod bemeldte Christen Nygaard, og gav dem begge til sag for 1 sletdaler de ham er blevne skyldige for noget rug siden sidste Mikkelsdag, var et år [siden], og forment de samme sldr. bør at betale skadesløs inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, og ingen mødte, hvorfor sagen er opsat i 14 dage.

- Efter velbårne Hr. amtsmands skriftlige anbefaling: Gregers Nielsen Ølbye skriver i efterskrevne sag!

- Velagtede mand Jacob Sørensen af Heegård i Humlum sogn beviste med tvende kaldsmænd, nemlig Christen Pedersen i Brødbæk og Anders Madsen Hvamgaard, som afhjemlede med ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, fjorten dage sidst forleden, på fornævnte Jacob Sørensens vegne, hid til tinget at møde indstævnedede herredsskriveren Peder Nielsen Kastberg for dom at lide, angående tre domme, item et tingsvidne og andre dokumenter, som forbemeldte denne tilforn i retten indleverede, og Jacob Sørensen ej endnu skulle have igen bekommet; så og for en tønne malt og ½ tønne rug han ham skulle være skyldig. Herefter Jacob Sørensen irettelagde og forment, at Sr. Peder Nielsen Kastberg, som så langsommelig tid haver forholdet ham tvende domme, hvoraf den første faldt(?) den 1. april 1692, og den anden siden tillige med et tingsvidne og andre dokumenter, som i retten for samme domme blev indleverede, og Jacob Sørensen siden tit både ved sig selv og andre dannemænd haver været begærende, ja end også ladet derfor til ting indkalde til fordren, og Peder Nielsen Kastberg det og desligeste mulighed at levere, eller og at skulle betale dobbelt som ikke tvivlendes på jo noksom er gode dommerene i erindring, såvel oså derom gjorde begæring og beskikkelse, men alt forgæves, og ej forskrevne dokumenter og domme (og endda?) haver kunne bekomme, enddog han både penge til papir for retten blev leveret, og forud efter begæring skriverløn 11½ ("halfftølfte") mark danske. Og der foruden en 1 tde. malt og ½ tde. rug, som de galt tre slettedaler. Formener sig derfor uret at være sket, og at Peder Nielsen Kastberg bør at betale skal, ham efter lovens første bogs 8. kapitels 9. artikel, for

hver dag de over 14 dage ham er forholden to lod sølv. Også hans korn, samt rejser og omkostning at erstatte, og ydermere at lide efter loven og rettens kendelse, uden nogen længere forhold; Og var da dom begærende. Hertil svarede Peder Nielsen Kastberg, at ville ved hans ære præstere, at han ikke Jacob Sørensen overbemeldte dokumenter til nogen prædujice haver forholdet, men Jacob Sørensen selv at have største årsag derudi, som tit og ofte, både førend han kom til Holstebro at bo og siden, altid haver sagt der var god tid med samme dokumenters forfærdigelse, når han kunne ikkun få dem, når behov givedes, hvorpå han og kunne gøre sin ære. Hvad den tønne malt og halve tønne rug angik, da sagde han sig derimod at have regnskab. Da for sine særårsagers, så og dets vidtløftigheds skyld, blev sagen opsat i 3 uger.

16. februar 1694 (opsl. 183). Dommer Thøger Hvas, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel. Otte mænd er Iver Jensen og Las Jensen i Bøgild, Christen Lauridsen (Christen Laursen) i Vemb, Peder Villadsen i Hjerm, Jens Lassen i Nedstrup(?), Peder Christensen i Sønderhvam, Thomas Nielsen i Bøgild og Niels Iversen i Øster Vemb.
- (Intet forrettet.)

23. februar 1694 (opsl. 184). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Bisgård, Peder Villumsen (Peder Willemsen) i Hjerm, Christen Christensen Hindkjær, Søren Mikkelsen af Vemb, Mads Bertelsen, Mads Laugesen og Jacob Bertelsen, sidste tre af Hvam.
- (Intet forrettet.)

2. marts 1694 (opsl. 184). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Ole Sørensen Hajsland, Thomas Nielsen i Bøgild, Christen Christensen og Christen Pedersen i Hindkjær, Jens Madsen i Trabjerg og Niels Andersen Holstebro.
- Hans Christensen Ravn, på Hr. forvalter Sr. Schultz på Lundenæs hans vegne, beviste med Christen Jensen Hyldgaard og Anders Thøgersen i Holl (Hul?), begge af Måbjerg sogn, som afhjemlede ved ed efter loven, at de forleden tirsdag, onsdag, torsdag og fredag hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes alle Lundenæs bønder og tjenere i Sir, Måbjerg, Mejrup og nogle i Borbjerg sogn. I lige måde indstævnedes de i dag, 8 dage [siden], ædle Christen Linde til Volstrup for Hjerm og Gimsing kirkeskats restans, og det efter restansens videre formelding, og det her i dag for dom at lide. Nok fremstillede han Mads Lauridsen (Mads Laursen) i Linde og Niels Knudsen Kringeltoft, begge i Asp, som i lige måde afhjemlede, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes alle Lundenæs bønder og tjenere i Asp, Fousing, Ølby og Navr sogne for resterende skyld og landgilde, og det til i dag for dom. Samme dag stævnedes [de] Vejrum præst Hr. Peder for resterende præstegæsteri, såvel og Hr. Christen i Navr for resterende præstegæsteri. Endnu blev fremstillet Påske Jepsen i Navr og Jens Pedersen i Gren, som i lig emåde svor, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes alle Lundenæs bønder og tjenere i Hodsager og østre Borbjerg sogne for resterende skyld og landgilde, i lige måde her i dag for dom at lide. Endnu blev fremstillet Christen Christensen i Stendis og Hans Jensen i Stendis, som i lige ed svor, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes ritmester Rantzau på Nørkjær for Rønbjerg kirkeskat og kvægtiende, samt og for Estvad kirkeskat. Samme dag stævnedes de Estvad præst for præstegæsteri, nok i Sahl stævnedes de

Sahl kirkeværger for resterende kirkeskat af Sahl kirke, såvel og i Ejsing præstefård for forfalden præstegæsteri og Sahl præst for præstegæsteri, og på Landting for Ejsing kirkeskat. Endelig fremstod Knud Pedersen og Mikkell Jensen, begge i Stendis, som og svor, at de i går, var 8 dage, og i dag, 8 dage, hid til tinget til i dag lovligt indstævned alle Lundenæs bønder og tjenere i Haderup sogn og Ryde sogn fr resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge, og det til i dag for dom, så og Haderup kirkeværger for kirkeskat. Hvilket de alle samtlige stævningmænd svor og afhjemlede lovligt at være stævnet som før indført, og det til i dag for dom at lide her til Hjerm Ginding herredsting. Dernæst irettelagde bemeldte Hans Christensen Ravn en skriftlig restans af dato Lundenæs den 28. februar 1694, som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og satte i rette og formente de indstævned burde samme resterende som før er meldt skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. Her imod at svare mødt i retten hæderlige Hr. Las Tygesen i Sahl og irettelagde en kvittering af dato 22. april 1683 under Knud Ravns hånd, indeholdende, at han haver betalt alt hvis var forfalden til 1. maj samme år. Nok beviste med kvitteringer fra år 1683 og til Mortensdag 1683, alting rigtigt at være betalt, og formente derfor for dets tiltale fri at være til dato. Peder Jensen Heegaard mødte i retten og sagde sig aldeles intet at være skyldig; Og var så bemeldte Hans Christensen Ravn dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 14 dage.

- Endnu Hans Ravn, på Hr. forvalters vegne, beviste med Mikkell Jensen i Stendis og Mads Jensen i Gråsand, som svor efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævned Knud Svenningsen ved Haderup kirke, at fremvise hvis adkomst og rettighed han kan have til den halve selvejergård i Gråsand, som Jens Tygesen bebor, og for dom at lide inden 6 ugers udgang for ulovlig medfart og ham han i Jens Tygesens bo for nogle tider siden gjort haver. I lige måde også nu til i dag her på tinget at fremvise den dom, hvorefter nam og udlæg skal være gjort. Opsat i 3 uger, desimidlertid Knud Svenningsen at fremlægge hvis rettighed han dertil haver.

- Følger nu Lundenæs Restans, så lydende: Restans på skyld og landgilde på Lundenæs tjenere udi Hjerm Ginding herred. Mejrup sogn: Gregers Gammelby; Christen Christensen Tovstrup; Peder Kjeldsen Skovgaard; Oluf Steffensen af Sivegård (Sibegaard). Navr sogn: Christen Mikkelsen og Thue Poulsen Dalgaard; Christen og Jens i Torp; Christen. Måbjerg sogn: Christen Jensen Hyldgaard; Morten Nielsen og Anders Thomassen (Anders Tamsen); Niels Christensen Frøjk; Anders Thøgersen; Peder Jepsen. Asp sogn: Henrik Nørby; (opsl. 185) Peder Birkild; Peder Henriksen Skræddergaard; Mads Lauridsen Lund; Niels Kringeltoft. Ølby sogn: Laurids Christensen (Laurs Christensen). Fousing sogn: Morten Pedersen. Sir sogn: Jep Steensen Østergaard; Knud Jensen Ødegaard (Knud Jensen Øgaard); Søren Pedersen og Peder Gundesborg; Niels Jensen Pilgaard. Haderup sogn: Søren Lauridsen, Peder Pedersen, Laurids Sørensen (Laurs Sørensen), Christen Havbro af Haderis; Christen Nielsen og Niels Nielsen Høstrup; Christen Jepsen; Fårbæk mænd; Christen og Peder Hvolbæk; Knud og Peder Lassen Stavlund; Søren og Jens Tygesen i Gråsand; Peder Tygesen Høstrup; Peder Pedersen; Peder Jensens enke i Ginskov ("Gindisschouf"); Jens Villadsens enke og Peder i Hessellund; Niels og Peder Barslund (Basslund); Christen Christensen Feldborg. Borbjerg sogn: Christen Poulsen og Peder Christensen; Niels Jensen i Hee og Niels Jensen Thy (Niels Jensen Tye); Lars Jensen, Christen Christensen og Mads Andersen Meldgaard; Jens Thomassen (Jens Thamsen); Viste Poulsen og Simon Andersen; Poul Sørensen Trabjerg; Jens Madsen; Christen Christensen, Iver Jensen og Jens Hesselå

("Hisselaae"); Søren Jensen Skov (eller Søren Jensen Skave?); Jens Clemendsen; Jens Andersen; Jep Olufsen i Lille Hessel; Lars Nielsen; Peder Jensen Heegaard; Peder Jensen Libjerg Gren ("Libergreen"); Christen Thomassens enke (Christen Thomsens) i Kyndestoft; Påske Jepsen i Naae/Noe. Hodsager sogn: Jørgen Knudsen Brogaard; Viste Jensen; Jens Knudsen Hjelmgaard; Niels Jensen og Just Thomassen (Just Tomsen). Ryde sogn: Ryge Jensen, Mikkel Nielsen og Hans Hansen; Peder Villumsen; Christen Jensen og Knud Pedersen; Mikkel Jensen. Sahl sogn: Jens Bertelsen Åle. (...præstegæsteri...) Lundenæs den 28. februar 1694, Schultz.

- Enevold Thamsen i Hvam, på velfornemme Sr. Hans Harders fuldmægtig på Rydhave hans vegne, efter 6 ugers kald og varsels afhjemling, irettelagde en skriftlig restans så lydende: Restans på Rydhave tjeneres skyld og landgilde forfalden til Mortensdag 1693. Sevel sogn: Stenholm (Steenholmb): Christen Madsen; Peder Gunderup. Borbjerg sogn: Peder Lauridsen i Hvamgård. Ryde sogn: Peder Hyltdgaard; Jens Pedersen i Nederbøg (Neder Bøg); Ligård: Peder Christensen; Christen Olsen (Christen Ollesen) sammesteds; Christen Knudsen; Laurids Hvolbæk. Ulsøgård: Peder Lauridsen og Christen Pedersen. Østerskov: Christen Nielsen. Sahl sogn: Anders Højgaard; Anders Nielsen. - Og satte så bemeldte Enevold Thamsen på Sr. Hans (opsl. 186 er duplikat af opsl. 185) (opsl. 187) Harders vegne i al dom og retten, og formente de burde enhver deres med resterende skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom overbemeldte Rydhave bønder og tjenere befindes lovligt at være indstævnedes, og ingen er mødte noget her imod at svare, enddog sagen haver været opsat i 6 uger, da ved eller kan jeg dem ej befri, men enhver bør deres med resterende til deres gunstige husbonde skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam udi deres bedste gods og bohav hvor der findes, efter loven.

- Den sag imellem Jacob Sørensen og herredsskriveren Peder Nielsen efter opsættelse gangen i dag 3 uger sidst forleden, blev endnu opsat i 14 dage.

9. marts 1694 (opsl. 187). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Kjeldsen og Thomas Nielsen (Thames Nielsen) i Bøgild, Søren Pedersen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Niels Andersen Holstebro, Enevold Pedersen i Hajsland og Peder Christensen i Handbjerg. [NB: dette er kun 7 mænd.]

- (Intet forrettet.)

16. marts 1694 (opsl. 187). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) og Niels Pedersen i Bisgård, Enevold Thamsen og Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Hvam, Niels Mortensen i Bisgård, Thomas Nielsen (Thames Nielsen) i Bøgild og Peder Jensen i Hvam.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om ægteskabsløfter med ja-ord, dateret København den 6. februar 1694.

- Hans Havn, på Hr. forvalter Sr. Schultz' vegne, en opsættelse af 2. marts angående resterende skyld og landgilde, kirkeskat, præstegæsteri og videre, angående Lundenæs restans, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: At de, som med lovlige kvitteringer kan afbevise eller i forrige domme (...?) findes indført, fri at være. De øvrige som ej i rettere tide haver betalt, bør deres resterende skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven.

- Gregers Nielsen Ølby, efter velbårne Hr. lensherrens befaling, skriver udi næstfølgende sag.

- Velagtede Jacob Sørensen af Heegård i Humlum beviste med en opsættelse gangen her ved tinget, i dag fem uger sidst forleden, som da udi tre uger og fremledes udi fjorten dage opsat, angående da at have ladet hid til tinget indstævne herredsskriveren Peder Nielsen Kastberg for dom at lide, formedelst tvende domme, et tingsvidne og en del andre dokumenter, angående sagen imellem nemeldte Jacob Sørensen og Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup, så og for noget korn, efter opsættelsens udi tingbogen her før ved side 162 videre indhold. Og endnu satte i rette og formente, at bemeldte Peder Nielsen Kastberg burde forommeldte dokumenter og domme at levere, såvel og hans korn ham at betale, item hans omkostning, samt to lod sølv for hvert døgn hans dokumenter haver over 14 dage været forholden, og ydermere efter rettens kendelse var dom begærende. Så mødte Peder Nielsen Kastberg og leverede tvende af de fornævnte domme, så og en del andre dokumenter, som Jacob Sørensen til sig annammede og begærede dem som rester, hvilke Peder Nielsen lovede fremdeles at udskrive og skaffe Jacob Sørensen om han dem behøvede, og begærede og formodede, at det derved måtte forblive med sagen i godlighed, såsom han ikke havde opholdet dokumenterne [fra] Jacob Sørensen til nogen præjudice. Jacob Sørensen forklarede, med byfogens anbefaling og dannemænds påskrift, at han haver været forårsaget dokumenter af fordre, som end og nu udi 5 uger siden opsættelsen første gang faldt at have været forårsaget, både at umage sig selv og andre godtfolk derefter, indtil i dag, og endnu den ene deraf uleveret, hvoraf kunne jo ses, at Peder Nielsens undskyldning og foregivende ikke at have sig således, som han foregiver; var derefter endnu dom begærende. Da efter tiltale, gensvar og sagens lejlighed er for retten afsagt: At Peder Nielsen Kastberg bør at svare Jacob Sørensen til hans dokumenter efter hans K.M. lov og forordninger, med videre dets omkostning. Anlangende det korn Jacob Sørensen søger for, og Peder Nielsen foregiver at have regnskab d(...?), da tilfindes de derom at gøre regnskab med hverandre.

- [Peder Nielsen Kastberg er skriver igen.]

- Enevold Pedersen i Hajsland beviste med Christen Pedersen i Hajsland og Niels Nielsen i Trabjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mads Bertelsen i Hvam og Mads Laugesen Hvamgaard, for konge- og kirketiende til Borbjerg kirke for årene 1692 og -93, som de skyldige er, og det til i dag for dom.

23. marts 1694 (opsl. 187). Iver Jensen i Bøgild i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Mortensen i Bisgård, Niels Jensen i Hvam, Niels Jensen i Savstrup, Søren Vestergaard i Sevel, Niels Nielsen i Lundby, Peder Kjeldsen i Skovgård og Enevold Thamsen i Hvam.

- Peder Vistesens i Fårbæk i Haderup sogn, på Hr. forvalters vegne, fremlagde en opsættelse her af tinget udstedt den 2. marts sidst, som blev læst og påskrevet, angående den medfart som Knud Svenningsen, Grou ved navn (Knud Svenningsen Grou, Knud Svenningsen Grov), haver øvet i Jens Tygesens selvejergård i Gråsand, og formente han burde samme dom in originale at fremvise med dens påskrift, så og hvad adkomst han dertil haft haver. Knud Svenningsen blev 3de gange påråbt, og ej mødt noget her imod at svare, hvorfor sagen er endnu opsat i 14 dage, desimidlertid og til den tid at møde med sin adkomst og anden bevislighed.

30. marts 1694 (opsl. 187/188). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Enevold Thamsen, Peder

Jensen og Lauge Madsen disse tre af Hvam, (opsl. 188) Jens Thomassen (Jens Thamsen) i Trabjerg, Iver Thamsen (Iver Thomsen) i Hvam, Iver Jensen i Bøgild og Thomas Nielsen i Bøgild.

- På ædle Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup hans vegne præsenterede for retten Jacob Andersen, boende udi Struer, og fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) og Anders Sørensen, begge af Struer, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mads Christensen i Struerdal og hans søn Mads Madsen for vidnes påhør, angående hans bortrømmelse fra bemeldte Struerdal, såvel og til dom til næste tingdag derefter at lide for bemeldte hans bortrømmelse, og talte med Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Gimsinghoved og Simon Pedersen sammesteds, som lovede at give ham det til kende. Samme dag stævnedes de Morten Kjeldsen i Struerdal og Jens Christensen ved broen (Jens Christensen Broe), Jens Nielsen, Peder Christensen, Søren Villadsen, Jens Iversen, Christen Iversen, Anne Jensdatter, Gjertrud Christensdatter, Ingefred Pedersdatter, Karen Jensdatter, enhver til deres bopæl, for deres sandheds vidne at aflægge om samme Mads Christensen og Mads Madsens bortrømmelse fra bemeldte gård. Så for retten fremstod indstævnedes Morten Kjeldsen og vandt ved sjæls ed efter loven, at det er ham i Guds sandhed vitterligt, at nu i nat, kommer 14 dage, da rømte Mads Christensen og hans søn [Mads] Madsen fra Struerdals gård om nattetide, og findes aldeles intet efter dem i nogen måder, enten kvæg, boskab eller noget i ringeste måde som ved navn nævnes kan. Jacob Andersen tilspurgte Morten Kjeldsen, om det var ham ikke bevidst, at bemeldte Mads Christensen havde fire gode bæster, fem køer, tre ungnøder, ungefær en snes får, to svin, tre gæs, boskab og andet, vogn, plov og harve, og om det er ham vitterligt, at hans husbonde haver i nogen måder ham dem forurettet? Efter tilspørgsmål svarede Morten Kjeldsen, at Mads Christensen havde fire gode bæster, fire køer og en kvie med kalv, tre ungnøder, ungefær 12 eller 10 får, to svin, tre gæs og vidste vel han havde både ploveredskab og boskab, som nu fandtes intet af, men vidste ikke ej heller med sanghed kunne sige at hans gode gunstige husbonde ham i ringeste måder haver forurettet, men han ikke havde lønnet sin husbonde som han af ham havde fortjent. Jens Christensen ved broen, Jens Nielsen, Peder Christensen, Søren Villadsen, Jens Iversen, Christen Iversen, Anne Jensdatter, Gjertrud Christensdatter, Ingefred Pedersdatter og Karen Jensdatter blev af overbemeldte Jacob Andersen tilspurgte, ligesom Morten Kjeldsen, og alle ensstemmende vandt i lige svorne ed, det dem i al Guds sandhed vitterligt at være i alle måder, ligesom bemeldte Morten Kjeldsen før dem vundet haver; Hovrefter Jacob Andersen var tingsvidne begærende.

- Endnu Jacob Andersen, på Rasmus Nielsens vegne, beviste med samme kaldsmænd, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes overbemeldte Mads Christensen og hans søn Mads Madsen, for dom i dag [om] 8 dage at lide, for resterende skyld og landgilde og hvis videre de kan være husbonden skyldige, Kongl. skatter og videre. Så irettelagde bemeldte Jacob Andersen en dom her af tinget udstedt den 6. februar 1691, hvorudi Mads Christensen resterer efter forrige domme 77 rigsdaler, 1 mark, 3 skilling, og på de to sidste landgilde $\frac{1}{2}$ td. rug, tdr. havre, to brændsvin, 2 rdlr. gæsteri. (... med videre...) ...for Dalby landgilde, mens han deri boede, 58 rdlr. 1 mk. 6 sk. (... med videre...) ...endnu rester af Struerdal Mads Christensen og hans søn Mads Madsen, som haver stedet og fæstet den halve gård, begge penge = 30 rdl. 1 mk. (...med videre korn...) ...Satte så i rette og formente, de samme med resterende burde skadesløs at betale til deres gunstige husbonde

inden 15 dage, eller lide nam, og var dom begærende. Opsat til næste fredag efter påske.

- Mads Poulsen Overlund, på Hr. regimentskriver Anders Raschs vegne, lod lyse efter en rytterbonde, navnlig Christen Pedersen Øster Ølby, som er borttrømt fra hans påboende gård i bemeldte Øster Ølby, om nogen kunne gøre underretning om ham, og ellers lyste for hvis lovmål kan følge.

- Velagtbare Frandts Mikkelsen på Stubbergård lod irettelægge en skriftlig kaldsseddel så lydende: "Som jeg underskrevne er berettiget en anpart udi en gård udi Mogenstrup, som Ib Christensen (el. Jep Christensen) beboer, og hans Kongl. Majst. den størstedel deraf tilhører, da for adskillige årsager agter jeg benævnte min anpart udi huse, ager og eng, samt al tilliggende, at lade ved uvildige mænd afdele, hvorfor hermed kald og varsel gives Kongl. Majst. amtsmand, velb. Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, samt Sr. regimentskriver Laurids Ditlevsens dertil forordnede fuldmægtig Jep Christensen i Skovlænding i Sahl sogn, at møde til Hjerm Ginding herredsting imod dertil uvildige mænds udnævnelse førstkommande 30. marts, såvelsom og at møde på åstederne når bemeldte afdeling forrettes skal, samt imod dets afhjemling næste tingdag derefter og tingsvidnes udstedelse. I lige måde til samme tid og sted at møde stævned Ib Christensen i Mogenstrup i Sevel sogn, som samme gård er beboende, hvor da vil formode enhver det skal vederfares. Datum Stubbergård den 12. marts 1694, Anne Cathrine Acherye(?)" ; fandtes påskrevet: "Denne varsel er mig lovligt forkyndet, Jørgen Grubbe Kaas. Denne stævning er lovlig forkyndet, Jep Christensen i Skovlænding. Denne varsel er lovlig forkyndet, Ib Christensen i Mogenstrup, den 23. marts." ; Og vedstod Knud Pedersen i Søgård og Ole Christensen (Olle Christensen) i Vestergård i Sevel ved sjæls ed samme stævning af dem hos de vedkommende lovligt at være forkyndet.

[6. april 1694] (opsl. 188). "Langfredag holdtist ingen Ting".

13. april 1694 (opsl. 188). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jørgen Christensen og Christen Pedersen i Brødbæk, Peder Laugesen Hvamgaard, Iver Jensen og Thomas Nielsen i Bøgild, Mads Laugesen Hvamgaard, Enevold Thamsen i Hvam og Niels Pedersen i Bisgård.

- Velagtbare Søren Pedersen af Viborg, på Madame Magdalena, afgangne salig Johannes Fridenreich (Johannes Friedenreich) af Ålborg hendes vegne, mødte for retten og irettelagde en skriftlig kaldsseddel, lyder som følger: "Lader jeg underskrevne på min principal, højagtbare og velfornemme dydædle matrone Magdalena, afgangne salig Johannes Fridenreichs, apotekerske af (opsl. 189) Ålborg, hendes vegne, hermed varsel give højædle og velbårne oberst Jens Maltesen Sehested til Katholm etc. at komparere på Hjerm Ginding herredsting førstkommande tingdag efter næst forestående påske helligdage, gældssag angående, som jeg på velb. min principals vegne haver af ham at fordre, og derfor på samme ting og tid agter at sætte i rette med formening, at Hr. oberst Jens Sehested efter loven skal blive dømt at betale min principal 940 rigsdaler kapital med dets rente, skadegæld og al pågående proces' omkostning, som med pur forskrivning og dokumenter da skal blive demonstreret og ham lovligt overbevist. Viborg den 28. marts 1694, Søren Pedersen"; Nok fandtes påskrevet: "Haver vi underskrevne forkyndet denne varselsseddel på Rydhave udi oberst Jens Sehesteds tjeners Anders Jensens pågør, som vi leverede en rigtig kopi heraf, hvilken han indbar til obersten. Til bekræftelse under vores egne hænder, datum Rydhave den 28. marts 1694, Erik Christensen egen hånd, Søren Jensen egen hånd"; Hvilke forskrevne 2de varselsmænd ved sjæls ed her for retten personligt med oprakte fingre

efter loven afhjemlede fornævnte varselsseddels indhold. Dernæst irettelagde Søren Pedersen en obligation af dato 12. marts 1684 udgiven af oberst Jens Maltesen Sehested, lydende på kapital 2000 rigsdaler efter obligationens forskrivning på adelig ære og indlager, hvilken videre udi agten skal blive indført. Endnu irettelagde fornævnte Søren Pedersen en transport af dato 1687 den 8. juni under velb. Christian Reedtz' hånd og signet af efterfølgende indhold, som udi akten skal vorde indført. Endnu irettelagde Søren Pedersen en transport af dato 12. marts 1694 af borgmester Peder Hansen i Skagen ("paa Schaun") udgiven, som og videre udi akten skal vorde indført; alt til den ende rigtigt at bevises det sagsøgeren obligationen med rette tilkommer. Til ydermere saggivelse irettelagde Søren Pedersen de højædle og velb. herrer Hr. landsdommeres dom af dato 21. og 22. maj 1690, som også udi lige måde skal vorde indført udi akten med dets slutning, som melder på kapital 540 rigsdaler. Efter at forindførte dokumenter var blevne læste og påskrevne, satte fuldmægtig Søren Pedersen udi rette og formente, at velbemeldte velb. oberst Jens Maltesen Sehested pligtig er og bør at betale til principalen Magdalena sl. Johannes Fridenreichs kapitalerne med deres til dato forfaldne renter, efter forskrivningens indhold, som med omkostningen bedrager sig = 1171 rigsdaler, 4 mark, 13 skilling, og for samme penge at få udlæg og indførsel udi velb. oberst Jens Sehesteds tilfaldne mødrene arv på Rydhave, hvor det er eller findes kan; Til hvilken ende Søren Pedersen begærede samme hans arv af retten og dommeren ved denne doms afsigt måtte vorde kendt udi arrest, som på Rydhave kunne forkyndes og efter loven forfølges, hvorpå han var endelig dom begærende. Velbårne oberst Jens Sehested blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her til at svare. Efter lovlig indstævning og fremlagte dokumenter under Hr. oberst Jens Sehesteds egen hånd, ved jeg ham ikke at befri, men dertil efter loven at svare.

- Frandts Mikkelsen, på Jomfru Anna Cathrine Acholeis vegne, irettelagde en skriftlig kaldsseddel af dato 12. marts 1694 angående en deling på en gård kaldet Mogenstrup, dens deling, og blev så en deling gjort af 4de mænd som her til tinget dertil er udnævnt, som videre her for retten ved sjæls ed bekræftede, hvorefter Frandts Mikkelsen var tingsvidne begærende. Følgende:

- "År 1694 den 31. marts haver vi efterskrevne fire mænd, nemlig Oluf Vistesen og Morten Pedersen i Trandum, Niels Terkildsen og Christen Lauridsen (Christen Laursen) i Mogenstrup, efter udnævning af Hjerm Ginding herredsting, delt den gårds jord, eng og huse i Mogenstrup, som Ib Christensen påboer, hvorda på regimentskriveren Sr. Laurs Ditlevsens vegne var overværende Jep Christensen Skoulænding, og beviste at hans Majst. derudi ungefær 12 skæpper hartkorn var berettiger. Samme tid var på velb. Jomfru Anna Cathrine Acholeis vegne overværende Frandts Mikkelsen på Stubbergård og tilegnede sig på bemeldte velb. Jomfruens vegne 2 skp. 1 fjk. hartkorn, så Kongl. Majst. anpart kunne eragtes for 6/7-del, og velb. Jomfru Acholeis 1/7-del, og da med samme deling fortfaaret som følger... (en hel sides deling af huse, agre og enge...) (opsl. 190) ...hvad fællid og fædrift sig anbelanger, forbliver det efter samtlige granders vedtægt, så enhver efter loven nyder sin andel såvidt ham kan tilkomme"; Således at være delt, det retteste og belejligste for enhver participant ske kunne i samtlige interesseres overværelse, hvormed de i alle måder var fornøjede, det afhjemlede overbemeldte fire mænd for en fuldkommen deling og gjorde derpå deres ed; Hvorefter Frandts Mikkelsen på velb. Jomfru Acholeis vegne var tingsvidne begærende.

- Følger nu Søren Pedersens dokumenter imod oberst Jens Sehested:

- "Jeg Jens Sehested Maltesen til Katholm og Hessel, Kiendis og her med vitterlig gjør, mig ret vitterlig giæld schyldig at vere til min Kiere Svoger Erlig og Velb: mand Christian Reedtz til Børlum Closter og Boller Penge Tou Tusinde Rix Daler Croner som hand mig venlig landt og forstragt hafuer, Thi bepligter ieg mig og mine Arfvinger En for alle og alle for Een paa Adelige ære tro og lofue Redelig og vel at betale bemelte min Kiere Svoger, hans Arfvinger eller huem dette mit bref med deris minde megtig Er for bemeldte 2000 Rixdlr: til huilchen 11 Martj. vj paa Enten af siderne huer ander it fierding Aar schrifftlig eller mundtlig loulig opsige eller advare, med goede gangbahre Croner og ingen andre vare eller Jordegodtzis tilbydelse i nogen mader, og imidlertid saa lenge de hoss mig eller mine Arfvinger blifuer bestaaendis, Renten Nemlig Sex pro Cento aarligen til huer 11 Martij Rigtig at Erlegge, saa frembt Capitalen vden vider opsigelse iche schal vere forfalden, saa fornefnte min Kiere Suoger eller hans Arfvinger En for alle og alle for En schal af mig og mine Arfvinger En for alle og alle for Een for bemelte Capital Rente og schadegiæld vere og blifue i alle mader schadissløs holden vnder it Erlige Jndlagers Rettighed, dis til bekreftelse hafuer ieg min Egen haand vnderschrefuet og Zignete paatrøgt. Datum Viborig d: 12: Martij. Anno 1684. J Maltesonij Sehestedtzt"

- [Næste dokument:] "Jeg Christian Reedtz til Børglum Kloster og Boller kendes og hermed vitterliggør for alle, mig af en ret vidende giæld skyldig er bleven til højagtbare og velfornemme mand Fedder Hansen (Feeder Hansen), Kongl. Majst. borgmester i Skagen ("Paa Schaugen"), penge firehundrede rigsdaler kroner, siger 400 rdlr. kroner, hver rigsdaler beregnet for halvfemsindstyve og seks [96] skilling, som han mig udi venlighed lånt og medforstrakt haver. Til forsikring og underpant sætter jeg ham en min gære svogers til mig udgivne obligation af dato 12. marts 1684, så jeg på min adelige ære, tro og love forsikrer herved ej nogen skilling eller skillings værdi at være oppebåren eller skal oppebæres førend borgmesteren bliver betalt, men i alle sine ord og mening gyldig er og skal være, med kapital totusinde rigsdaler, og renten deraf til forskrevne Fedder Hansen vorder sine til mig ovenskrevne 400 rigsdaler, med et års rente i hans hus i Skagen rigtigt betalt, uden tør og trøtte eller nogen andre vares eller gods' tilbydelse, men med rede penge i lige mønt til ellefte juni 1688. Så jeg hermed for mig og mine arvinger tilforpligter mig forbemeldte summa til ham og hans arvinger, en for alle og alle for en, uden nogen forevending at holde, skadesløs til fornævnte tid og sted, under et frit adeligt indlagers rettigheds undergivelse. Til vitterlighed herunder mit signet og hånd, datum Boller den ottende juni år et tusinde seks hundrede firesindstyve og syv [1687], Christian Reetz."

- [Næste dokument:] "Jeg underskrevne Fedder Hansen, borgmester i Skagen ("Paa Schoufn"), gør vitterlig at jeg haver overdraget og afstået, som jeg og herved overdrager og transporterer, til dydædle matrone Magdalene, afgangne salig Johannes Fridenreichs udi Ålborg, en obligation af kapital totusinde rigsdaler, som velb. oberst Jens Maltesen Sehested til velb. Christian Reedtz udgivet haver, af dato 12. marts 1684, og mig til forsikring var pantsat af velbemeldte Christian Reedtz for 400 rigsdaler kroner efter hans derpå givne forskrivnings videre bemelding dateret Balle den 8. juni 1687, hvilke forskrevne 400 rigsdaler kroner med sin til dato forfaldne rente, velbemeldte Magdalene sl. Johannes Fridenreichs mig haver betalt og fornøjet, hvorfor hun sin regres igen haver at søge ved forskrevne obligation, og til den ende skal og må være den berettiget, med lige så god ret i alle måder, som den mig berettiget var, indtil hun for forskrevne 400 rigsdaler med rente og omkostning bliver

skadesløs fornøjet af velb. Christian Reedtz. Til bekræftelse under min egen hånd og hostrykte signet, datum Aalborg den 12. marts 1694, Fedder Hansen."

- Sentensen af landsdommers dom: "Da efter tiltale og den sags lejlighed, eftersom Fru Ide Sophie Scheel ved sin revers af dato 22. september 1689 haver forpligtet sig til at forskaffe afgangne Johannes Fridenreichs apoteker i Aalborg sin kærestes sin kærested Christian Reedtz' obligation så snart han hjemkom, på de femhundrede og fyrretyve rigsdaler, som de ham efter rigtig afregning var skyldige, hvilket Christian Reedtz udi sin beskikkelse også tilstår og sig tilbyder at efterkomme; Da bør Christian Reedtz efter sin hustrus forskrivelse at give apotekerens arvinger sin fuldkomne obligation på fornævnte 540 rigsdaler skadesløs at betale til 11. marts 1691, og hjemtingdommen ej anderledes at anses. In cujus rei etc."

- Jacob Andersen i Struer, på ædle Sr. Rasmus Nielsens vegne, irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 30. marts sidst, angående Mads Christensen og hans søn Mads Madsen i Struerdal, deres bortrømmelse. Dernæst irettelagde benævnte Jacob Andersen et skriftligt indlæg så lydende: "Højærede Kongl. Majst. herredsfoged til Hjerm Ginding Herredting. Eftersom jeg uformodentlig fornemmer, at min tjener Mads Christensen, nu sidst boende i Struerdal, med smt sin søn Mads Madsen, som den 28. september 1691 haver fæstet halve samme gård med sin fader, som her bevises med præstens mandtaller, at han siden den tid for folkeskat haver været forskånet, nu forleden om natten mellem den 14. og 15. marts sidst forleden, efter hosfølgende tingsvidnes formelding, ulovligt med bæster, fæmon, korn, får, fæs og svin og alt andet hvis der fandtes i gården er bortrømt, og medtaget hvis inventarium mig i gården tilhørte, nemlig en hoppe (opsl. 191), et svin, to par kværne med andet mere, samt det fulde avling af høg og korn forkommet, gården ganske øde for sæd og avling efterladt, Kongl. skatter og landgilde ubetalt, som bevises med hosfølgende dom af 20. januar 1675, hvorefter han er mig skyldig bleven 16 rigsdaler, 3 mark, 3 skilling. Nok efter en anden dom fra 1675 til 1684 for landgilde, skatter og lånekorn 45 rigsdaler, 4 mark, 9 skilling, som er indregnet udi efterkommende dom 1691, som bedrager tilsammen efter fornævnte tre domme til penge 107 rigsdaler, 5 mark, 13 skilling. Nok siden er han med sin søn Mads Madsen skyldig blevet... (for 1692, -93 og -94...) ...nok af mit gods borttaget, som var til inventarium i gården... (...fornævnte dyr og kværne...) ...bedrager sig tilsammen som de mig skyldig bliver penge 170 rigsdaler, 1 mark, 14 skilling, hvoraf kan ses at jeg ikke haver strenget dem for meget, enten for skatter eller landgilde, så de derover kunne have årsag således at bortrømme, men han sine fire store børn udi 21 år på mit gods af mine midler haver klædt og opfødt. Sætter derfor udi retter og formener, fornævnte Mads Christensen og hans søn Mads Madsen bør som rømnings- og fredløs mand at pågribes hvor de kan betræffes, såvel og hvis gods de af min stavn så ulovligt haver bortført, mig igen at være følgagtig hvor det findes til min skadesløse betaling, og hvis jeg den ej kan bekomme hos dem, da at de bør at lide på kroppen til fængsel og arbejde, hvorpå jeg uden videre opsættelse en retmæssig dom er begærende. Datum Kvistrup den 11. april 1694, Rasmus Nielsen Ourgaard"; Mads Christensen og hans søn Mads Madsen blev 3de gange påråbte, og ingen mødte noget hertil at svare. Er for retten afsagt: Såsom med lovlige tingsvidne bevises, at Mads Christensen i Struerdal og hans søn Mads Madsen er bortrømte fra Struerdal og med sig taget adskilligt stedet tilhørende, og ej haver betalt til deres husbonde landgilde, Kongl. skatter, lånekorn, magasinkorn med videre, da ved jeg dem ej at befri, men de bør at lide

efter loven som rømnings- og fredløse mænd, og derforuden skadesløs at betale deres restans til deres gunstige husbonde inden 15 dage, eller lide nam, og hvis betalingen ej kan nåes, da at lide efter loven og irettesættelsen som vedbør.

- Frandts Mikkelsen på Stubbergård irettelagde en skriftlig kaldsseddel så lydende: "Som jeg på min principals og velb. Hr. oberst Basses vegne efter til mig givne befaling agter at tage syn til hvis brøstfældighed på den gård i Bjørnkjær i Sevel sogn Maren Christensdatter er beboende befindes, såvelsom og at lade efterse og granske i hvad stand sæden og jordens dyrkelse til samme gård forefindes, og det altsammen ved uvildige mænd at takseres, da hermed på bemeldte Hr. oberstens vegne, kald og varsel gives Eder Maren Christensdatter i Bjørnkjær med Eders fader og lavværge Christen Pedersen i Dueholm, at møde til Hjerm Ginding herredsting førstkomme 13. april, imod syns- og granskningsmænds opkrævelse, samt dets afhjemling og vidnes påhør næste tingdag derefter, som er den 20. april, og for dom angående samme gårds og ejendoms brøstfældighed næstkomme 27. april, tagende med Eder den skifteforretning som efter salig Jørgen Iversen i Bjørnkjær den 8. maj 1689 gangen er. I lige måde stævnes Laurids Iversen i Bjørnkjær, Jesper Andersen i Mundbjerg, samt Laurids og Niels i Blakskær ("Blaxkier") til bemeldte Hjerm Ginding herredsting førstkomme 20. april, Eders sandhed at vidne om i hvad stand samme gård ves salig Jørgen Iversens død befandtes, og da at gåes herom såvidt lov og ret er gemmes(?). Datum Stubbergård den 4. april 1694, Frandts Mikkelsen"; Mikkil Andersen og Jesper Olsen (Jesper Ollesen) i Søgård afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 4. april sidst denne kaldsseddel for de vedkommende lovligt haver forkyndet.

- Christen Christensen Måbjerg By, på Hr. forvalter på Lundenæs Sr. Schultz' vegne, irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 2. og 23. marts sidst, angående Knud Svenningsen Grov (knud Svenningsen Grou) ved Haderup Kirke og Jens Tygeen i Gråsand. Dernæst irettelagde [han] et skriftligt indlæg så lydende: "Kongl. Majst. herredsfoged Sr. Thøger Pedersen Hvas. Såsom Knud Svenningsen ved Haderup kirke for nogen tid siden haver gjort nam og vurdering udi en af min velb. principals bønder og tjenerne, navnlig Jens Tygesen i Gråsand hans bo og løsøre, og der udtagen og ikke leveret efter lovens anledning, dom eller nøjagtig kvittering derfor i boet, men dermed i alle måder imod loven sig forholdet, ej heller efter indstævning og forelæggelse, som nu i seks uger af ham er begæret at fremvise, samme namsdom og adkomst som han til bemeldte halve bondeejere i Gråsand kunne have, såsom han i min velb. herres jordebog ikke er indført eller indskrevet. Altså sættes i rette og formenes, at bemeldte Knud Svenningsen bør at indføre hvis han udi Jens Tygesens bo borttaget haver, samt erstatte al billig omkostning og skade, og derforuden at lide efter loven. Begæres at dette måtte læses, påskrives, i tingbogen indføres og mig igen tilstilles. Lundenæs den 11. april 1694, C. Schultz. Christen Christensen Måbjerg By haver dette mit indlæg selv for retten at oplæse, straks i tingbogen lade indføre, og mig igen tilstille"; Efter forindførte var blevet læst og påskrevet var Christen Christensen dom begærende. Her imod at svare mødte i retten indstævnedes Knud Haderup, og irettelagde en dom af dato 9. december 1692, usvækket i alle måder, hvorpå fandtes afskrevet hvis udlæg derfor er gjort i Jens Tygesens bo, for hvilket han haver kvittering, og som flere findes i dommen indført kunne fuldmægtigen samme dom ikke fra sig levere, men gav Jens Tygesen kvittering der for; Med flere ord og tale dem derom imellem var.

- (opsl. 192) Er for retten afsagt: Såsom her for retten fremlægges en dom udstedt Hjerm Ginding herredsting år 1692 den 9. december, usvækket udi alle måder, tilmed er jeg som dommen haver dømt, eller min fuldmægtig som haver gjort udlæg, ej dertil stævnet end videre. Da så længe samme dom står ved magt, frikendes Knud Svenningsen og Jens Tygesen for unødvendig proces, at betale omkostningen med tre slettedaler.

20. april 1694 (opsl. 192). Dommer Thøger Hvas, skrider Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Jensen Birkild, Niels Knudsen Østerby, Peder Villadsen i Sønderhjerm, Morten Nielsen og Jørgen Christensen i Nørby, Thomas Nielsen i Bøgild, Morten Pedersen i Stadsbjerg og Iver Jensen i Bøgild.
- Aller underdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om kapitaler på lov, rente at optage, dateret Hafnia den 17. marts 1694.
- Hæderlige Hr. Jens Andersen, sognepræst til Mejrup menighed, beviste med Rasmus Andersen af Allesø og Hans Andersen i Kirkendrup, begge i Lunde herred [på Fyn], som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de med fulde seks ugers kald og varsel hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Anderse Pedersen, ungkarl i Steensby i Skam herred i Fyn, og hans broder Mads Pedersen, ungkarl der sammesteds, for vidner at påhøre, til spørgsmål at svare, anlangende hvis ord og tale som er passeret af deres munde, da de sidst afvigte december var i Jylland og udi præstegården i Mejrup.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup beviste med Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Struer og Christopher Andersen på Kvistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Anne Thomasdatter (Anne Thamesdatter) med hendes lavværge og hendes børn, som er Jens Jørgensens enke og børn i Skikkild, Jørgen Jensen, Thomas Jensen og Karen Jensdatter med deres lavværge, for vidnes påhør anlangende hvis fordelshavre Jens Jørgensen haver oppebåret af Vejrum sogn siden han tienden til Rasmus Nielsen på Kvistrup haver afstået, så og for dom til i dag [om] 8 dage, samtlige med deres lavværge, for hvis Jens Jørgensen bemeldte Rasmus Nielsen på tienden kan skyldig blive. I lige måde samme dag stævnedes de Erik Olsen (Erik Ollesen) i Moustgård, Christen Jensen Gasseholm, Niels Christensen og Thomas Christensen i Engsnap, Niels Olsen (Niels Ollesen) og Mikkil Jensen i Skød (Skjød), Jens Christensen i Sønder Lørup, Laurids Madsen i Visgård, Jens Pedersen i Lundby, Iver Bertelsen i Skaderis, Niels Nielsen Gade i Lundby, Laurids Madsen (Laurst Madsen) Ausumdal, Jacob Eskildsen Ausumdal, Laurids Eng i Sønder Tinggård, Ole Pedersen (Olle Pedersen) i Tolsgård, Poul Andersen og Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Nørsøller, Christen Smed i Sparreknak, Christen Poulsen på Mors (eller nærmere på Moes[gård?]), Søren Christensen og Malte Andersen Søllergaard, Mads Olsen (Mads Ollesen) Gasseholm, Jep Jensen i Skikkild og Peder Andersen i Kvistgård, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for deres sandhedsvidne ved ed at tilstå, hvor mange års fordelshavre af Vejrum tiende de til Jens Jørgensen i Skikkild haver leveret, så og hvor mange ødegårde der var i sognet da han tienden til Rasmus Nielsen afstod. Efter af eden for de indstævnedes var blevet oplæst, fremkom for retten Erik Olsen i Moustgård og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at Moesgård (Mosegård) og Hyldgård var ganske øde uden bygning det år Rasmus Nielsen kom til Kvistrup da han dem antog, og nød han tre års frihed derpå Moesgård efter Kongl. forordning. Siden leverede han hans tiende nogle år til Rasmus Nielsen på Kvistrup på kærve, og nogle år gav han penge der for, og siden 2 tdr. fordelshavre i 2 år, som han leverede til Rasmus Nielsen på Kvistrup. Siden haver han leveret Jens Skikkild samme fordelshavre i

nogle år, både i korn og penge, siden Jens Skikkild beråbte sig på fæstebrevet. Christen Jensen i Gasseholm vandt, at da han var kirkevæрге var både Brendgård og Marup rent øde, som ej gav tiende, Tipsmark (Tepsmark, Tøbsmark m.fl.) ligeså uden en ringe del, som de fik tiende af, og Rasmus Nielsen oppebar hans tiende på ageren nogle år, og siden gav han Rasmus Nielsen en tønne fordelshavre årligt, indtil nu på 3 års tid han det til Jens Jørgensen Skikkild haver leveret efter hans befaling. Niels Christensen i Engsnap vedstod, at Rasmus Nielsen haver oppebåret tienden på kær af ham i nogle år, og siden gav han ham 6 skæpper fordelshavre årligt nogle år, og derforuden svarede selv skatten og afgifterne indtil nu i 3 eller 4 år han det haver ydt til Jens Jørgensen Skikkild efter hans befaling. Lige de samme vedstod han, at hans gårdmand Thomas Andersen haver på samme måde klareret. Niels Olsen og Mikkil Jensen i Skød vandt ligesom Niels Christensen før dem vundet haver, alleneste at siden Rasmus Nielsen ej tog deres tiende på ageren, gav de ham hver en tønne fordelshavre årligt, indtil Jens Jørgensen det annammede. Jens Christensen i Sønder Lørup vandt, at Rasmus Nielsen haver taget hans tiende på ageren nogle år, men siden gav han ham årligt en tønne fordelshavre indtil han efter Jens Skikkilds befaling haver måtte levere ham samme fordelshavre, som var årligt i to år 8 skæpper. Laurids Madsen i Visgård vandt, at han haver ydet tienden til Rasmus Nielsen på Kvistrup udi kær nogle år, siden haver Jens Jørgensen annammet af ham årligt 3 mk. for samme fordelshavre, hvor mange år vidste han ikke. Jens Pedersen i Lundby vandt, at R. Nielsen haver oppebåret hans tiende på ageren i nogle år, og gav ham et år en tønne fordelshavre, og haver givet Jens Jørgensen årligt i 2 år samme fordelshavre, nemlig 7 skæpper årligt. Iver Bertelsen i Skaderis vandt, at han haver ikkun været 4 år ved gården, desimidlertid haver han ydet årligt til Jens Skikkild 1 tønne fordelshavre. Niels Gade vandt, at R. Nielsen haver taget hans tiende på ageren i nogle år, men det sidste år gav han ham 7 skæpper fordelshavre. Siden haver han ydet til Jens Skikkild (opsl. 193) årligt 6 skæpper ungefær 6 år. Laurids Madsen i Ausumdal [vidnede] at R. Nielsen haver taget hans tiende på kær i nogle år, og siden haver Jens Skikkild det nogle år oppebåret. Jacob Eskildsen (Jacob Eskesen) vandt, at R. Nielsen haver taget hans tiende på kær lige som de andre, indtil Jens Skikkild det nu i nogle år haver annammet. Laurids Nielsen Sønder Tinggård vandt, at Rasmus Nielsen haver taget sin tiende på ageren hos dem indtil for nogle år Jens Skikkild det haver oppebåret. Ole Pedersen vandt, at det var ikkun 5 år siden han kom til gården, desimidlertid haver Jens Skikkild 2 tønner fordelshavre årligt oppebåret af ham. Poul Andersen i Nørsøller haver været der i 7 år, desimidlertid haver Jens Skikkild oppebåret årligt hans fordelshavre. Laurids Pedersen sammesteds haver i 4 år givet årligt en tønne fordelshavre til Jens Skikkild. Christen Smed i Sparreknak vandt, at R. Nielsen tog hans tiende på ageren hos ham indtil for 7 år siden, da haver han leveret årligt 1 tønne til Jens Skikkild for fordelshavre. Christen Poulsen på Mors (el Moes[gård?]) vandt, at Rasmus Nielsen har oppebåret hans tiende på ageren indtil for 6 år siden, siden haver han årligt ydet til Jens Jørgensen 3 skæpper fordelshavre, og berettede at hans fader havde givet ligeså. Søren Christensen i Søllergård vandt, at han haver boet der i 6 år, desimidlertid haver han givet Jens Skikkild 1 tønne fordelshavre årligt. Mads Olsen Gasseholm vandt, at han haver været på stedet 7 år, og imidlertid svaret Rasmus Nielsen tienden, uden de 3 sidste år haver han betalt Jens Jørgensen årligt 1 sldr. for fordelshavre. Peder Andersen i Kvistgård [denne er understreget] vandt, at han haver givet Rasmus Nielsen 3 tønner fordelshavre så længe han havde tienden, siden haver han svaret Jens

Skikkild, og Sønder Kvistgård var øde da han den antog, og havde den fri i 3 år ["den fri i 3 år" understreget] for tiende efter Kongl. forordning; Hvorefter Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende. Efter forindførte kald og varsel fra Hr. Jens i Mejrup komparerede for retten højagtbare og velfornemme Sr. Niels Ibsen (el. Niels Jepsen), borger og indvåner udi Holstebro, og oplæste sit skriftlige vidne, lydende: "Eftersom hæderlige Hr. Jens Andersen Morsing, sognepræst til Mejrup sogn, er mit sandfærdige vidnesbyrd begærende, anlangende hvad denne person, navnlig Anders Pedersen af fyn, med mig haver talt, angående hæderlige Anders Jensen, hæderlige Hr. Jens Andersens søn, som nu skal være død og fundet i Fyn. Da er mit vidne som følger: Jeg rejste op til Mejrup præstegård, hvor da fornævnte person kom til præstegården med hæderlige Hr. Jens gående, tillige en anden karl med dem, som Hr. Jens berettede straks for mig, at denne fornævnte Anders Pedersen, som er herredsfoged, haver købt et par bæster af Jens Lauridsen Kobberup her i sognet, og haver han lånt mine børn nogle penge, som han haver deres obligation på; tilmed haver jeg og akkorderet med ham, thi han siger, at min søn Anders Jensen skulle have redet bort med hans faders hest, som denne herredsfoged haver lånt ham, og han skulle betale hans fader dermed igen, og end ydermere siger han, at han haver søgt efter ham i tre eller fire date, og ingensteds kunne finde ham; derover akkorderede jeg md ham, hvorfor jeg underskrevne Niels Ibsen spurgte fornævnte Anders Pedersen, hvor disse unge mennesker var rakt/ragt(?) i den gæld til ham. [Da] svarede han: det er forstrakte rede penge, og nu er det til endelighed. Jeg endnu tilspurgte ham, hvorledes han ville betro disse unge mennesker hans penge hvor han ikke så godt vederlag, [han] svarede [at] hans gemyt var sådan. Endnu spurgte jeg ham ad, hvorledes det var med heste, såsom Hr. Jens Andersen fortæller mig, at I skulle have lånt ham en hest, som var Eders faders, hvorpå han skulle være bortredet? [Dertil] svarede Anders Pedersen: Det er i al sandhed, jeg lånte Anders Jensen min faders hest, at han skulle ride hjem på til hans logement, og som jeg ikke fornum til hesten igen, søgte jeg efter Anders Jensen, og det i tre eller fire dage, og ikke kunne finde ham noget sted eller hesten enten, hvorfor jeg derefter længe haver søgt og ikke fundet, rejste jeg straks herover til Jylland og søgte efter ham, og endelig havde tænkt, at jeg skulle have fundet ham her hos hans fader og hesten med, dog endelig haver hans fader nu med mig alting aftalt, så det er klaret. [Dertil] svarede jeg: Det er vel, men havde det været mig, en skilling skulle i ikke have haft derfor, såsom det er ikke andet end at forføre godtfolks børn; tilmed hører jeg, at [du] er herredsfoged, og skulle forstå bedre. Han svarede: Ja, jeg er herredsfoged, og det over to herreder i Fyn, nemlig over Åsum og Vindinge herreder. Er det da længe siden, [du] er blevet herredsfoged? [spurgte jeg, hvortil] svarede han: det er så en kort tid siden jeg blev herredsfoged, svarede fornævnte Anders Pedersen, og samme Anders Pedersen havde en tjener, som passer ham op, og lod sig kalde Mads Jørgensen. Dette er i al sandhed, og det så sandt som Gud skal hjælpe mig. Holstebro den 26. marts 1694. Testerer jeg Niels Jbsøn m.m."; Hvilket vidne han ved sjæls ed og oprakte fingre i dag her for retten konfirmerede. Dernæst fremstod Jens Andersen Dobler, borger og indvåner udi Holstebro, og i lig esvorne ed vandt, at sidst udi december måned var han i Mejrup præstegård, dagen egentlig kunne han ikke erindre. Da talte han med en karl, [som] lod sig kalde Anders Pedersen, som sagde sig at være herredsfoged, og med ham var en anden karl, [som] lod sig kalde Mads Jørgensen, som kaldte den anden Hr. herredsfoged, og berettede Anders Pedersen, at han havde lånt Hr. Jens' søn Anders en hest, som han havde troet ham med den her at finde, eftersom han havde ledt efter ham i nogle

dage i Fyn, hvilken hest han sagde bemeldte Anders Jensen skulle være borttrømt med. I lige svorne ed fremstod velagtbare Lauge Jørgensen af Mejrup og vandt ved sjæls ed efter loven, at Anders Pedersen lod sig kalde herredsfoged, og var en med ham der kaldte ham Hr. og herredsfoged, og berettede benævnte Anders Pedersen, at Hr. Jens' søn Anders havde lånt en hest af ham, som han var med bortreden, og havde haft tre karle i tre dage at lede efter ham og hesten ved alle færgesteder, men alt forgæves; mente nu at finde ham her hos sin fader med samme hest. Han og bemeldte 2de personer lå i en stue om natten i Mejrup præstegård, da hørte han en gruelig brølen og banden i sengen hos dem begge, så han derover blev forskrækket og ej kunne sove, og hørte han, at hans broder Frandts Jørgensen tilspurgte samme Mads Jørgensen hvorledes Anders Pedersen var blevet herredsfoged, hvortil han svarede: der var godt ved at gøre, hans fader havde en hel kiste fuld af penge. Niels Frandtsen af Mejrup vandt i lige svorne ed, ligesom Lauge Jørgensen før ham vundet haver, undtagen, [at] han hørte ikke den brølen og banden i sengen. Det samme vandt og Morten Jensen i Mejrup ved oprakte fingre og sjæls ed, at han tillige med Jens Smed i Steensgård fulgtes fra Holstebro med en karl, [som] lod sig kalde Anders Pedersen, og hans tjener. Da gav Anders Pedersen sig an for en (opsl. 194) hestekøbmand, og sagde han havde hjemme i Fyn og var en herredsfoged, og boede på en herregård kaldet Rolsted (Roldsted), og den karl som var med ham kaldte ham Hr. når de snakkede med hverandre. I lige svorne ed fremkom for retten Jens Smed i Steensgård og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Christen Markvordsen før ham vundet haver, og ydermere vandt, at han som lod sig kalde herredsfogdens tjener, nogle dage derefter talte med ham, og sagde Hr. Jens' søn Anders var borttrømt med en hest, som hans herre havde lånt ham. Jens Laugesen i Kobberup vandt i lige svorne ed, at samme tjener det samme for ham haver berettet, såsom de begge personer lå i hans hus en nat, da opvartede den ene karl fornævnte Anders Pedersen ligesom en tjener. De indstævnedes blev 3de gange påråbt, og ingen mødt noget her imod at svare; Hvorefter hæderlige Hr. Jens Andersen var tingsvidne begærende.

- Frandts Mikkelsen på Stubbergård, et synsvidne efter lovlig kaldsseddels og varsels afhjemling i dag [for] 8 dage [siden]: "År 1694 den 16. april var vi underskrevne Søren Jensen Vestergaard, Søren Nielsen Blytækker og Knud Pedersen Bæk i Sevel og Villads Knudsen i Jattrup efter at vi dertil af tinget var udnævnte til syn over den gård i Bjørnkjær, [som] Maren Christensdatter påbor, og efterså hvis brøstfældighed derpå befandtes udi Frandts Mikkelsens på Stubbergård samt Christen Pedersen i Dueholm hans datter Maren Christensdatters overværelse, som følger... (...halvanden sides syn...) (opsl. 195) ..endnu her for retten begærede Frandts Mikkelsen af bemeldte 4 mænd, at de ville sige fra dem hvor meget de syntes enkens Maren Christensdatters rugsød og avling kunne være ringere end gårdmandens Laurids Iversens (Laurs Iversens), og det for en vis penges takst opsætte, hvortil de svarede, at Laurids Iversens var bedre end enkens, men hvad Gud ville gøre vidste de ikke. Og stod alle overbemeldte fire mænd her for retten og ved sjæls ed med oprakte fingre efter loven afhjemlede dette for et fuldt syn; Hvorefter Frandts Mikkelsen var tingsvidne begærende.

27. april 1694 (opsl. 195). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen og Jens Kjeldsen i Bøgild, David Olsen (David Ollesen) i Asp, Niels Skade i Vejrum, Peder Villadsen i Sønder Hjerm, samt Knud Andersen, Villum Nielsen og Lauge Christensen, sidste tre i Østerby.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 20. april sidst, angående fordelshavre som Jens Jørgensen Skikkild skal have oppebåret, og hans [efterladte] hustru og vørn nu søges for. Dernæst irettelagde Rasmus Nielsen en afståelse dateret Kvistrup den 18. juli 1681 under Rasmus Nielsen og J.J.S.'s hånd. Dernæst irettelagde [han] et beskikkelsesvidne her af tinget udstedet den 6. juni 1690. Dernæst blev fremlagt en afståelse af 8. februar 1693 under Villads Thomassens (Willats Thomessens) hånd. Ædle Rasmus Nielsen tilspurgte Villads Thomassen om han ikke havde bekommet penge på tienden det år hans hustru døde, og resten forleden år den 8. februar 1683 efter hans opladese, tilsammen 14 rigsdaler? Hvortil Villads Thomassen svarede, at i fjor gjorde han akkord med Rasmus Nielsen i Ausumgård, og svor på hans sjæl at han ikke havde gjort nogen fuld akkord med Rasmus Nielsen tilforn, men samme 14 rdlr. havde han bekommet. Endelig blev fremlagt et indlæg under Sr. Rasmus Nielsens hånd af dato 27. april 1694. Efter at samme dokumenter var blevne læst og påskrevne var Rasmus Nielsen dom begærende, og skal samme dokumenter videre i akten blive indført. Her imod at svare mødte i retten hæderlige Hr. Peder Lauridsen, sognepræst til Vejrum menighed, og irettelagde et fæstebrev udgivet af fuldmægtigen Jacob Lembke(?) den 27. november 1678. Nok en fuldmagt af 1. august 1686 given til Peder Kvistgaard i Vejrum under Villads Bjergs og 2de mands hænder. Nok blev irettelagt en ligelydende kontrakt af 18. juli 1781. Nok fremlagt en seddel af Ringkøbing den 14. maj 1688 under Niels Jensens hånd. Efter forindførte var blevne læste og påskrevne, formente Hr. Peder Lauridsen, [at] såsom lille Skikkild ("Liden Schichild") hørte til Vejrum præstegård, og enken så nyligt efter hendes sl. mands død ej havde formået nogen lavværge, at det noksom skulle befindes at den oprettede kontrakt, at Rasmus Nielsen selv sin afståelse haver ophævet, idet han ikke skal have betalt den anden halve part belovede fæste, men derimod der annammede fæstebrev fra sig igen til Jens Skikkild skal have leveret, og derfor formodes ikke Rasmus Nielsen at kunne have nogen føje til sit indgivne indlæg og fordring. Her imod svarer Rasmus Nielsen, at ud af beskikkelse indført udi tingsvidnet den 6. juli 1690 kan ses hvorledes Rasmus Nielsen er blevet fæstebrevet kvit. Belangende den fuldmagt Villads Bjerg har udgivet til Peder Kvistgaard på den anden halve part af tienden, formente han ej at kunne præjudicere den ham af Villads Bjerg givne opladelse, eftersom den hverken på kirkestævne, til tingsvidne eller tiendens oppebørsel er kundbaret; Og var ædle Rasmus Nielsen endelig dom begærende. Såsom der befindes vidtløftige dokumenter, for dem at med flid igennemse og sagen ej tilforn er mig bevidst, er sagen opsat i 4 uger.

- Frandts Mikkelsen på Stubbergård irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 20. april 1694 angående den sag imellem ham og Maren Christensdatter i Bjørnkjær og hendes gårds brøstfældighed, og som sagen til dom til i dag er indstævnet, blev enken Maren Christensdatter med hendes lavværge Christen Pedersen i Dueholm 3de gange påråbte, og ingen mødte, hvorfor benævnte Frandts Mikkelsen ej ville være nogen protestation, men sagen opsat i 4 uger, da sin protestation at indgive.

- Knud Svenningsen Grov (Knud Svenningsen Grou) ved Haderup kirke beviste med Jens Christensen og Laurids Lauridsen (Laurus Laursen), begge af Egelund ("Jegelund") i Haderup sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes samtlige Hygild mænd i Resen sogn i Fjands herred, så og Peder Christensen i Hvolbæk i Haderup sogn, og samtlige Hessellund mænd i bemeldte Haderup sogn, enhver til deres bopæl, for forbudsvidne at påhøre, som bemeldte Knud Svenningsen på sin gunstige

husbonde Sr. Rasmus Andersen i Ringkøbing hans vegne agter at tage beskrevet, angående deres eng, mark og fiskevand som de forsætlig vis spolerer og driver. Så for retten fremstod benævnte Knud Svenningsen og hermed strengeligen forbød alle indstævnedede at de ej efter denne dag under et fuldt vold driver eller lader sig finde på velbemeldte Rasmus Andersens grund, enten på eng eller fiskevand, så fremt de ej derfor vil stå til rette som vedbør; Hvorefter Knud Svenningsen var tingsvidne begærende.

- Oluf Nielsen Leegaard af Holstebro beviste med Iver Christensen og Ebbe Jensen, begge af Holstebro, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden onsdag, torsdag og fredag efter påske hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede: Peder Andersen i Gundersborg (Gundersborg) i Sir sogn. I Bur sogn: Christen Andersen i Vester Bur, Christen Jensen i Øster Bur, Niels Lassen i Rudsgård, Erik Smed i Pytgård (Pøtgård), Knud Christensen i Gråkjær, Jens Christensen i Bur Mølle. I Øster Vemb: Niels Iversen, Ole Christensen (Olle Christensen) Smedgård. [Samt] Mads Bertelsen i Hvam, Peder Graversen i Skylvad og hans søn Tyge; enhver til deres bopæl for dom (opsl. 196) angående deres resterende brokorn. Så for retten fremstod velbemeldte Oluf Nielsen Leegaard og gav til sag, først... (...som overstående, Erik Smed ses nu som Erik Andersen Smed...) ...nok Peder Graversen skyldig for adskillige varer 2 mk. efter bogens indhold; Og satte så Oluf Nielsen Leegaard i al dom og rette, og forment de samme deres med resterende burde skadesløs med sagens anvendte bekostning inden 15 dage at betale, eller lide nam, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange pårøbte og ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom overbemeldte befindes lovligt at være indstævnedede, og ingen mødte noget her imod at svare, kan de ej befries, men enhver bør deres med resterende inden 15 dage skadesløs med sagens anvendte bekostning til Oluf Nielsen Leegaard at betale, eller lide nam efter loven.

5. maj 1694 (opsl. 196). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel af Holstebro. Otte mænd er Anders Jensen i Timling, Niels Christensen i Mejlkjær, Christen Steffensen af Fousing, Christen Jespersen i Vesterkjær i Fousing, Jens Christensen ved Høj i Fousing, Niels Nielsen ved Fousing kirke, Christen Jacobsen Lille Perregaard.

- Niels Thomassen (Niels Thamsen) i Sepstrup, på sin husbonde Anna Hermandsdatter, salig Adam Hansens, [hendes] vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Jens Christensen i Sebstrup og Villads Sørensen i Heegårdm begge af Sahl sogn, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i går, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Niels Madsen, som for nogen tid siden er rømt fra Hedegård i Sevel sogn, for 8de tingdage at lyse efter ham, nemlig i dag, i går 8te og 14 dage, samt den 4de tingdag for dom angående hvis han haver med sig taget, såvel som og hvis skyld og landgilde han til sin husbonde med resterer, og blev lyst.

11. maj 1694 (opsl. 196). Peder Madsen Busk af Holstebro i dommerens sted, i skriverens sted [hans søn] Albert Daniel sammesteds. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Christen Jacobsen i Lille Perregård, Jens Pedersen i Fousingdal, Jens Buch (Jens Boch) i Fousing, Niels Kirkegaard, Niels Skadborg, Jørgen Christensen i Hvam.

- Niels Madsen af Heegård blev i dag anden gang pårøbt og efterlyst, og mødte selv i egen person.

18. maj 1694 (opsl. 196). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Jacobsen Lille Perregaard, Anders Pedersen, Laurids Christensen (Laurst Christensen) og Jens Jensen alle tre af Ølby, Laurids Jensen (Laurst Jensen) i Dal i Fousing, samt Niels Christensen, Christen Lauridsen (Christen Laursen) og Morten Lauridsen (Morten Laursen), sidste tre også af Ølby.

- Niels Jensen i Savstrup beviste med Peder Poulsen i Naltoft og Poul Olsen (Poul Ollesen) Brandtbjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Jensen Snedker i Tinkerdal og hans datter Maren Christensdatter for hendes forseelse, [at] hun haver stedet og fæstet sig [som tjenestepige] til hæderlige Hr. Anders i Dalsgård, sognepræst til Torup, for hun haver annammet fæstepenge af bemeldte hæderlige mand, og ikke indstillet sig i hendes tjeneste i rette tid, som hun burde efter loven. Så for retten fremstod bemeldte Niels Jensen på sin velbårne husbonde Fru Anne Cathrine Friis hendes vegne, og satte i rette og formente, at indstævnedes Maren Christensdatter, såsom præsten haver haft hest og vogn i hendes faders gård hende at hende, såsom hun haver annammet fæstepenge, og ej heller sig i tjenesten haver villet indstille, hun da derfor burde at lide efter loven med al sagens anvendte bekostning, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten indstævnedes Christen Jensen Snedker, og sagde, at det var imod hans vilje og minde, at hans datter haver stedet sig til Hr. Anders, og han som en gammel affældig mand uden hustru kunne ingenlunde miste hende, og erbød sig herfor retten godvilligt at ville betale fæstepengene igen, som han og haver været hos præsten og tilbudt ham, hvilket han ej ville imodtage, og formente Fruen på Tarupgård havde intet med ham at bestille. Niels Jensen fremstod og refererede sig på hans velb. husbondes fuldmagt, og var dom begærende. For nogle årsagers skyld er sagen opsat i 8 dage.

- I dag 3. tingdag oppebød Peder Degn i Ølby en gård i Fousing, som han haver på hans myndlings vegne, om nogen den enten i fæste eller på leje vil have, de da den ville imodtage, på den måde han kan være forsikret for renten på den umyndiges vegne. Hvis ej, da vil han den på auktion sætte til den højstbydende.

- Niels Madsen af Heegård blev i dag 3. gang påråbt og efterlyst efter forindførte kald og varsel i dag [for] 14 dage [siden], og mødte selv for retten i egen person.

25. maj 1694 (opsl. 196). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Øster Ølby, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Christen Thorsen og Christen Christensen i Vester Ølby, Anders Nielsen og Peder Mikkelsen også i Øster Ølby, samt Lauge Madsen og Søren Pedersen i Hvam.

- (opsl. 197) På Madame Magdalena, sl. Fridenreichs af Aalborg hendes vegne, var skikket velfornemme Søren Pedersen af Viborg, og irettelagde en skriftlig kaldsseddel dateret den 3. maj 1694 angående den arrest, som velb. Madame Fridenreichs ved rettens middel haver ladet anlægge på Rydhave på velb. Hr. oberst Jens Sehesteds der tilfaldne mødrene arv, hvilken kaldsseddel både med påskrift udviser at være forkyndet, såvel som også med kaldsmændenes afhjemling, nemlig Søren Jensen Handskemager og Mads Christensen, begge af Viborg. Dernæst producerede Søren Pedersen en skriftlig arrest dato 2. maj næst afvigte. Dernæst en obligation udgivet af Hr. oberst Jens Sehested på kapital 2000 rigsdaler, dateret 12. marts 1684, hvorefter arresten er hjort, hvilken obligation findes protokolleret side 167; tillige med en dom på samme obligation her af tinget udfaldet den 13. april næst afvigte; Hvorpå Søren Pedersen satte i

rette og formente, at den efter loven gjorde arrest nu af retten i alle måder vorder konfirmeret og stadfæstet, og var derpå dom begærende. Velb. Hr. oberst Jens Sehested blev 3de gange påråbt, men ingen mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: At såsom arresten lovligt er gjort, da bør den også ved sin fulde magt at blive udi alle måder efter loven.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 27. april sidst, angående ham og Jens Jørgensen Skikkilds enke om fordelshavre. Dernæst blev irettelagt alle de andre dokumenter udi samme dag, som findes specificerede side 172 den 27. april. Endelig blev irettelagt et indlæg under ædle Rasmus Nielsens hånd af dato 25. maj i dag; og var så Rasmus Nielsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod at svare mødte hæderlige Hr. Peder Lauridsen, sognepræst til Vejrum menighed, og på enken Anne Thomasdatters vegne irettelagde de dokumenter, som udi samme sag findes specificerede side 172 den 27. april, og derhos på enkens vegne formente: 1. At Sr. Rasmus Nielsen skal have søgt tiendens fremlån imod loven, og den derom gjorde kontrakt ej skal være lovligt underskrevet, forfor formodes ej samme af nogen magt at være, langt mindre til gældskrav efter død mand anses. 2. At velb. Rasmus Nielsen ej heller sin kontrakt skal have efterkommet, i den måde at han tienden skulle beholde, idet han ikke de belovede penge skal have betalt, men end det overleverede fæstebrev er at kontrabevise, at han sin forhvervede tiendes afståelse igen haver ophævet. 3. Såsom at Rasmus Nielsen dog tienden længere skal have oppebåret end som kontrakten ham tillader, at han da bør at fremvise hvis lovlig hjemmel og adkomst han kunne have til slig oppebørsel, som en anden ved sit lovlige fæstebrev og Kongl. Majst. rettigheds dependencie var tilkommet. 4. Såsom at Rasmus Nielsen også skal have søgt sig en overdragelse af Villads Thomassen Bjerg (Villads Thomesen Bierig) på sin anpart tiende, dateret 1693, som sig beråber på mundtligt løfte siden 1682, hvilket af Villads Thomassen her for retten er blevet fragået, såsom han ej kunne læse og skrive, og formodes af de underskrevne vitterligheds mænd ej at kunne med rette gestændiges ved imellemværende elleve åringers forløb (og som fornv. Villads Bjerg ej med en god samvittighed skal benægte, at han jo sl. Jens Jørgensen den hele tiendes indfæstning skal have betalt for sig og ham og ham, hvorfor ingen vederlag skal vær esket), tilmed at den tid skatterestansen af kongens tiende for prinsessestyr blev fordret 1688 haver Jens Jørgensen allene for sig og Peder Kvistgaard for at salvere sit fæstebrev måtte udlægge for samme skat, penge = 11 rigsdaler 3 mark. Langt mindre haver enten Villads Bjerg eller Sr. Rasmus Nielsen udi nogle åringer svaret til afgiften af de steder udi sognet, som haver været uden sæd og avling privilegerede eller ubesatte, såsom halve øde Skikkild, Brendgård og halve Mårup, men sl. Jens Jørgensen den fulde afgift til Lundenæs haver måtte betale, og imod Rasmus Nielsens visse fordel i så måde haver taget skade, som med kvitteringer bevises, at da ved samme beskaffenhed Villads Bjergs afståelse ej skal gyldig anses, men hvis fordelskorn Rasmus Nielsen dog hos sine egne tjenere skal have bemægtiget, at burde til slig bevislig bekostnings godtgørelse igen leveres. 5. Såsom Sr. Rasmus Nielsen også skal have oppebåret tienden på kærven på adskillige steder, og han dog ikke have villet erlægge den årlige afgift til Lundenæs, at han da bør slig uklarerede oppbørsel ved lovligt regnskab at forklare og tilsvare. 6. Såsom Rasmus Nielsen også udi sin kontrakt haver belovet at skulle levere Jens Jørgensen fem tønder havre, at han også bør dertil at svare; Og gjorde Hr. Peder Lauridsen på enkens vegne nu her for retten Sr. Rasmus Nielsen venlig tilbydelse, at imod han sagen på sin side

ganske ville ophæve, ville han også enkens side lade alting falde, som hunh forment hos Rasmus Nielsen med rette kunne prætere for tiendes oppebørsel og de forklarede poster, såsom den fattige enke hellere ville nøjes med den skade hun havde lidt, på det hun med sine faderløst børn i rolighed kunne hensidde, og begærede af Sr. Rasmus Nielsen at han sig på denne fredeligheds tilbud ville erklære. Her imod svarede Rasmus Nielsen, at alligevel han havde lidt stor skade på tiendens oppebørsel, da der var 9 ødegårde i sognet, som han måtte svare af, og siden det dyre år der var stor misvækst mens han tienden på kærven oppebar, særdeles året 1685 da deres korn af hagl og uvejr blev afslået, så han nød snart intet til tienden og måtte dog betale for hver tønne rug 4 daler, og hver tønne byg 14 mark, så dersom Jens Skikkilds enke ville betale ham de 21½ rigsdaler, som han året 1690 havde lovet at give tilbage, som han for fæstet havde annammet, så må for roligheds skyld alting derved blive, hvortil Hr. Peder Lauridsen svarede, at såsom Sr. Rasmus Nielsen siden kontraktens ophævelse skal have gjort sig tienden nyttig, og sig selv udi andre måder betalt, så vidste han ikke på enkens vegne at kunne samtykke uden en betaling. Hertil svarede Rasmus Nielsen, at såsom Hr. Peder Lauridsen ikke ville tilstede at unde ham de 21½ rigsdaler som Jens Skikkild ham efter tingsvidnes formelding haver lovet at igengive, så forårsages han kortelig at besvare nogle af Hr. Peders indførte poster: 1. Svares, at anlån af tienden kommer ham ej ved at disputere, men dens ejermand (opsl. 198), og af (faaelen?) findes rigtigt nok underskrevet og endnu usvækket. 2. post: kontrakten er ikke disputeret i mandens levende live jo at være efterkommet såvidt ham angik. 3. post: kontrakten hvorefter han tienden haver oppebåret er hidindtil ikke svækket eller underkendt. 4. post: Villads Bjerg tilstår jo pengene at have bekommet, og der var ærlige folk overværende, som kan bære vidne om hans afståelses stil, som med ham haver underskrevet, og bør at stævnes dertil om han det vil fragå, de 11 rigsdaler 3 mark var forfalden før han fik tienden, og ej blev krævet førend Jens Jørgensen havde hans fæstebrev igen. 5. Hvis han havde oppebåret af tienden nægtede han ikke, men til endelig afregning skal blive godtgjort, om det ikke bliver ved hans tilbudne forlig. 6. post: de fem tønner havre oppebar Jens Skikkild selv af Jep Skikkild, Søllergård og Tolsgård og andre fem gønder lod han føre til Lundenæs på Jens Skikkilds vegne, som hans egen svoger Anders Damgaard i Vejrum førte derhen, og derom i dag [for] 4 uger [siden] gjorde sin forklaring her for retten. Så blev sagen opsat i 14 dage.

- Dorthe Wilgers [dokument]: "Kendes jeg Dorthe, sl. Caspar Adam Wilgers, og hermed for alle vitterliggør, at jeg med min fri vilje og velberåd hu til mine nødvendige udgifter haver solgt, skødet og afhændet, som jeg og hermed sælger, skøder og aldeles afhænder fra mig og mine arvinger til ædle højagtbare mand Sr. Christen Linde til Stenumgård og hans arvinger, efterskrevne jordegods mig efter min salig mand tilkommer, liggende i Hjerm herred [kort uddrag] i Asp sogn: Østerby, et bol Knud Andersen påbor; et stykke fæsteeng; et stykke skyldsjord i Østerby som Henrik Pedersen i Nørby har i fæste; et jordegent bol Anders Knudsen påboer. Disse fornævnte boliger og fæsteeng og skyldsjord, med alt dets gård og ejendom, restans og herlighed, være sig bygning, ager, eng, mark, skov, fiskevand, fægang, tørvegrøft og lyngslet alt alt andet, inden markskel og uden, intet undtaget i nogen måder, som der nu tilligger og af alders tid tilligget haver og bør dertil at ligge, med rette skal følge og for endelig ejendom og eje tilhøre velbemeldte Christen Linde og hans arvinger, så at jeg og mit barn for os og vore arvinger kendes ingen ydermere lod, del, ret eller rettighed at have til eller udi forbemeldte boliger og ejendom, men derfor at have annammet fyldest og fuld værd i

rede penge. Thi bepligter vi os og vores arvinger at frihjemle og fuldkommelig tilstår ermeldte Linde samme gods for hver mands tiltale, som derpå med rette i nogen måder kunne tale, at om imod forhåbning noget heraf, være sig ejendom, landgilde eller herlighed, formedelst min vanhjemmels brøstskyld, ved nogen dom blev Christen Linde eller hans arvinger afvundet, da bepligter jeg mig og mine arvinger, en for alle og alle eller nogle for en, igen at forskaffe ham lige så godt og vel belejligt gods efter Sr. Lindes nøje, med al sin herlighed, inden 6 uger, og herudinden Sr. Linde eller hans arvinger skadesløs at holde. Til bekræftelse har jeg dette mit åbenbare skøde med egen hånd underskrevet, og med min signet bekræftet, og ombedt min kære svoger, Kongl. Majst. byfoged i Holstebro Hr. Thøger Pedersen Hvas, og velagtede Mikkel Boesen borger og indvåner sammesteds, dette med mig til vitterlighed at underskrive og forsegle. Datum Holstebro den 24. april 1694, Dorothea Willigers. Til vitterlighed Thøger Hvas. Til vitterlighed efter begæring Mikkel Boesen.

- Niels Jensen i Savstrup, på sil velbårne husbonde Fru Anne Cathrine Friis' vegne, lod oplæse en opsættelse her af tinget den 18. maj sidst angående Christen Jensen Snedker i Tinkerdal og hans datters indstævning, formedelst hun haver stedet og fæstet sig til hæderlige Hr. Anders i Dalsgård, sognepræst i Torup, og ej efter fæstepengenes annæmmelse ville gå i tjeneste, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Christen Snedker blev 3de gange påråbt og ej mødt, blev derfor opsat i 3 uger.

- Følger nu Søren Pedersen af Viborg, hans dokumenter kontra Oberst Jens Sehested.

- [Varselssedlen:] "Gives hermed højædle og velbårne Hr. oberst Jens Sehested Maltens varsel for dom til Hjerm Ginding herredsting førstkomende 25. maj på en arrest, som ædle Madame Magdalena, sl. Friedenreichs af Aalborg, har ladet forkynde på Rydhave på den velb. gode herres mødrene arv efter hans pure forskrivning, og derpå videre erhvervede lovlige dokumenter, og som siges at den velb. gode herre var sidst på Hessel, efter at han del tilforn for samme sag og gælds fordring var blevet lovligt stævnet og varsel givet på Rydhave, medens han selv som en arving i stærvboen der til stede var, så haver udskikkede varselmænd denne kaldsseddel at forkynde på fornævnte Hessel, og levere kopi til hvem de dermed taler, og siden gå til Rydhave hvor arresten er gjort, og der forkynde denne samme varsel, samt i lige måde levere kopi heraf, og endelig at forkynde nærværende varsel for velagtbare og velfornemme mand Sr. Niels Hansen Ravn af Holstebro, som på Rydhave til auktionsholdelse for fuldmægtig på velbemeldte velb. Hr. oberst Jens Sehesteds vegne var overværende, som en medarving udi stærvboen, og ham levere ligeledes kopi, om han vil have noget hertil at svare. Datum Viborg den 3. maj 1694. På velbemeldte Madame sl. Fridenreichs vegne, S: Pedersen"; fandtes udenpå skrevet: "Er denne stævning i dag forkyndet på Hessel udi højædle Hr. oberst Sehesteds absens udenrigs. Da på det citanten sig ej videre med bekostning derpå skulle bemøje, er nærværende kaldsmænd forevist hans Kongl. Majst. allernådigste frihedsbrev dateret København den 13. januar 1694 at velb. Hr. Obersten for enhver sin kredit til krav imidlertid allernådigst må være forskånet. Hessel den 10. maj 1694, Niels Brock"

- Arresten: "Anno 1694 den 2. maj, da var jeg på hans Kongl. Majst. og rettens vegne med til mig taget underskrevne dannemænd på Rydhave, og der udi ladefogdens Mads Pedersen hans nærværelse og påhør først oplæste en begæring til mig af efterfølgende indhold: 'Kongl. Majst. herredsfoged Sr. Thøger Pedersen Hvas. Som Madame Magdalena sl. Fridenreichs af

Aalborg, haver en anselig fordring at prætere hos højædle og velb. Hr. oberst Jens Maltesen Sehested efter en af ham udgiven obligation på 2000 rigsdaler, hvilken hun med rette i hænde haver, hvorfor hun har ladet forhverve dom til Hjerm Ginding herredsting næst afvigte 13. april med formening, at komme til sin betaling i den velb. gode herres mødrene arv på Rydhave, til hvilken ende hun højlig forårsages at begære, det Sr. Thøger Hvas ville assistere hende med retten, og Eder straks indfinde på Rydhave at gøre arrest efter loven på al velb. Hr. oberst Jens Maltesen Sehesteds tilfaldne arv efter hans Fru moder, afd. velb. sl. Fru Margrethe Reedtz, være sig rørende eller urørende, løsøre, mobilier, jordegods eller hvad navn det kan have, som han ved de dertil forordnede Kongl. kommissariers rigtigt forfattede skiftes forretning bliver lodtagen udi, hvilken Sr. Thøger Pedersens retmæssige forretning, jeg på velbemeldte Madame sl. Fridenreichs vegne, hermed forsikrer lovligt at forfølge, og holde ham skadesløs. Datum Viborg den 20. april 1694', og stod under 'S: Persn:'. Derpå fremviste fuldmægtigen Søren Pedersen af Viborg, højædle og velbårne Hr. oberst Jens Maltesen Sehesteds obligation på kapital 2000 rigsdaler af dato 12. marts 1684, tillige med andre derpå forhvervede dokumenter efter loven, hvorfor imod loven ikke kunne nægtes, men tilstedes, så som vi og hermed forkundte arrest på velb. Hr. oberst Jens Maltesen Sehesteds arv efter forberørte begærings indhold, hvilken arrest grundes på lovens side 141-142-143, 14de-17de-19de og 20de arkikler. På det velbemeldte Madame sl. Fridenreichs sin betaling der (opsl. 199) med kan erlange, såvidt hun med rette for sin fordring efter loven haver at prætere. Til bekræftelse under vores egne hænder, datum ut supra. De tvende personer, som tillige med mig forkyndte denne arrest, og dette underskriver, var Kongl. Majst. byskriver i Holstebro og herredsskriver udi Hjerm Ginding herred Peder Nielsen Kastberg, samt Peder Sindensen af Viborg. På hans Kongl. Majst. og rettens vegne, Thøger Pedersen Hvas, Peder Nielsen Kastberg, Peder P.S:S. Sinneren."

- Peder Degn (Peder Dejen) af Ølby, efter 3. tingdags tillysning og i dag den 4. tingdag, opbød en gård i Fousing sogn, han myndling Niels Christensen i Fousing tilhørende, om nogen den enten i fæste eller leje ville med nøjagtig forsikring tage, at bemeldte hans myndling kan blive skadesløs og han for retten han forskånes, og såfremt ingen der imod vil tage, forårsages han den til den højstbydende at lade auktionere, på det han og bemeldte hans myndling kan blive skadesløs. Efter dets mening var han tingsvidne begærende.

1. juni 1694 (opsl. 199). Peder Jensen Heegaard i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Peder Jensen, Søren Pedersen og Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) alle tre i Hvam, Niels Morgensen i Bisgård, Jacob Bertelsen og Niels Jensen begge også i Hvam, samt Mads Laugesen Hvamgaard. [NB: dette er kun 7 mænd.]

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om den studerende ungdom i skolerne og deres lærere, dateret Hafnia den 7. april 1694. I lige måde læst K.M. forordning om løsningspenge af kvæg og bæster, som udi indhednede marker optages, dateret Hafnia den 14. april 1694. Endnu læst K.M. forordning om opgæld af specie rigsdaler udi indeværende år 1694, af dem som sig haver forskrevet in specie at betale, dateret Hafnia den 14. april 1694.

8. juni 1694 (opsl. 199). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Struer, Jacob Bertelsen i Hvam, Jens Iversen i Maskergård (Maskærgård), Jens Thomassen (Jens

Thamsen) i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard, Lauge Madsen og Enevold Thamsen i Hvam og Niels Andersen Holstebro.

- Ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 27. april sidst, så og lod opløse her af tingbogen en opsættelse af 25. maj sidst, angående den sag imellem ham og Jens Jørgensen Skikkilds enke, fordelshavre angående, med dertil behørig og forrige specificerede dokumenter i samme sag, hvilke videre i akten skal blive indført; og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod fremviste hæderlige Hr. Peder Lauridsen og irettelagde tre kvitteringer, den første af dato 7.(?) februar 1692, den anden af dato 25. februar 1693, den tredje af 17. februar 1694, samtlige dateret Lundenæs under Hr. forvalter C: Schultz' hænder, hvilket blev læste og påskrevne og videre skal blive indførte, og var så parterne på begge sider dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: Såsom her udi retten for mig fremvises et ukasseret fæstebrev af dato 27. november 1678 under Jacob Lembkes hånd og sejl, og ydermere af nuværende forvalter på Lundenæs Sr. Christian Schultz at være påskrevet, angående hans Kongl. Majst. korntiende af Vejrum sogn, stedet og fæstet til Jens Jørgensen Skikkild og Villads Thomassen Bjerg ("Willadtz Thamsen Biere") deres livstid, og de deraf til dato haver svaret dets aftifter og Kongl. Majst. skatter på sine tilbørlige steder, tilmed Villads Thomassen Bjerg her for retten haver benægtet ej til Rasmus Nielsen haver afstanden sin anpart tiende eller gjort nogen accord, førend nu forleden år, men der derimod fremlægges en underskreven fuldmagt af Villads Thomassen til Peder Andersen Kvistgaard, hans anpart Kongl. tiende at oppebære, som han selv til stede var af dato 1. august 1686. End og ses af akterne ej så rigtigt at være, som Rasmus Nielsen foregiver, såsom her med tre kvitteringer bevises, Jens Jørgensen haver svaret al dets udgift, og udi det øvrige at den salig mand Jens Jørgensen i så mange år ej udi hans levende lige ved Rasmus Nielsen er søgt ved dom, som det sig burde efter loven; Da ses ej Rasmus Nielsen kan have nogen føje til samme tiendes oppebørsel, såvidt Jens Jørgensen Skikkilds anpart angår, så lenge samme fæstebrev står ved sin fulde magt; Dog at Rasmus Nielsen vorder fornøjet for de 21½ rigsdaler og de 5 tønder havre, som han haver udlagt, og der efter lovligt bevis, som loven tilholder, og at gøre rigtigt regnskab med enken for hvis fordelskorn han derimod haver oppebåret, og det udi hendes fuldmægtiges og tvende ærlige mænds overværelse, såsom han ej beviser det han udi ringeste måde haver svaret dets afgifter eller Kongl. skatter deraf, Jens Skikkilds anpart angående; Og dermed enken for Rasmus Nielsens tiltale frikendes.

- Dokumenterne i bemeldte sag: først en opsættelse den 27. april og af 25. maj, dernæst et tingsvidne her af tinget den 20. april sidst.

- Så blev irettelagt en afståelse lydende: "Haver vi underskrevne akkorderet med hinanden således, at jeg Jens Jørgensen i Skikkild haver afstået til Rasmus Nielsen på Kvistrup Kongl. Majst. anpart korntiende af Vejrum sogn, som jeg i fæste haver, på den måde, at han nu haver betalt mig det halve fæste, nemlig tyve og halvanden rigsdaler, og til Mikkelsdag førstkommende skal han levere mig fem tønder havre, og dersom bemeldte Rasmus Nielsen anstår samme tiende længere at beholde, skal han inden dag [og] år betale mig den anden halve part fæste, lige så meget i penge og havre, og så beholde samme tiende for sig og sine arvinger min livstid, og så længe han klarerer dets afgift og Kongl. kontributioner i rette tide og holder mig der for skadesløs. Men hvis den ham ikke anstår, skal jeg inden dag [og] år, når han begærer, igen give ham det halve fæste mig nu er leveret, hvorimod han mig fæstebrevet igen ukasseret skal levere, og herudi holde hverandre og vores arvinger, en for alle og alle

for en, uden skade, og så længe jeg Rasmus Nielsen tienden beholder, skal Jens Jørgensen nyde sin avlinggen for hartkoen af Lille- og Store (opsl. 200) Skikkild til tiende årligt rug en halv tønne og byg to tønner. Dets til bekræftelse haver vi dette med egne hænder underskrevet og signetter hostrykt. Datum Kvistrup den 16. (18.?) juli 1681, Rasmus Nielsen Ourgaard, I. I. S. [spejlvendt S]:"

- Så blev fremlagt et beskikkelsesvidne her af tinget udstedt den 6. juni 1690.

- Blev så fremlagt en afståelse så lydende: "Kendes jeg Villads Thomsen, forrige boende på Bjerg i Vejrum sogn, at såsom jeg den 25. juni 1682 afstod til Rasmus Nielsen på Kvistrup den halve part korntiende i Vejrum sogn, Lundenæs anpart, som jeg tillige med Jens Jørgensen i Skikkild min livstid i fæste haver, hvorfor han mig min anpart udlagde fæste med fjorten rigsdaler fornøjet og betalt haver, så han den min livstid må annamme og bruge på mine vegne, og sig så nyttig gøre efter loven, som han bedst ved og kan, dog at deraf svares den årlige afgift og Kongl. kontributioner i rette tide, hvilken tilståelse på fornævnte min anpart korntiende jeg ham hermed stadfæster og fuldkommenligen tilstår, på det en del som beklages modvillige der i sognet kan vide sig derefter at rette, og for skade tage vare. Dets til bekrædtelse haver jeg mit navn og tvende bogstaver her underskrevet og venligt ombedt Sr. Nicolaus Aagaard af Aalborg og Christen Jensen i Nørre Lørup (Nørlørup) med mig til vitterlighed at underskrive. Datum Ausumgård den 8. februar 1693, V.T.S., Nicolay Aagaard. Christen Jensen egen hånd."

- Se 27. april 1694, Rasmus Nielsens spørgsmål til Villads Thomassen Bjerg og hans svar.

- Endelig blev irettelagt et indlæg så lydende: "Såsom jeg til i dag haver været forårsaget at lade indstævne Jens Jørgensens enke og børn i Skikkild med deres lavværge, formedelst han imod vores oprettede kontrakt og mine penge han haver annammet, haver frasneget mig det overleverede fæstebrev på Vejrum tiende, Lundenæs anpart, og det beholdt imod min vilje og sine høje eder og løfter, som med beskikkelse i tingsvidne indført bevises, og siden imod sin kontrakt oppebåret fordelshavre af sognet, som mig burde at tilkomme for mine udgivne penge, og den store skade jeg lider, både formedelst uvejrløse afslog deres koen, så jeg ikke fik 4de part tiendens afgift, og en stor del ødegods i sognet som jeg dog måtte betale fyldest for, da formener jeg de bør mig samme fordelshavre til min skades opretning at betale som følger... (...penge og korn annammet af samme mænd, som alle tidligere vidnede i sagen om korn og penge de havde givet Rasmus Nielsen og Jens Jørgensen Skikkild...) ...nok haver Jens Skikkild oppebåret Jep Jensens tiendehavre i Skikkild siden han tienden til mig afstod, imod kontrakten 13 år, årligt 1 tønne havre, er 13 tønner og 4 mark, og sidste år tonden 6 mark, er 9 rigsdaler. Anno 1683 beholdte Jens Skikkild al tiendens afgift, både af sin egen gård og Jep Skikkilds, som jeg dog måtte betale for... (...rug og byg...) ...Bedrager sig så min retmæssige fordring udi penge = 122 rigsdaler, 2 mark og 3 skilling, som han imod skadesløs kontrakt haver oppebåret og beholdt, og aldrig i ringeste måde noget der imod disputeret, men altid opholdt mig med slege ord og løfter, at han ville gøre mig god rigtighed og betaling, som dog ikke er påfulgt. Sætter derfor udi rette og formener, hans [efterladte] hustru og arvinger bør fornævnte 122 rdlr. 2 mk. 3 sk. med rede penge mig at betale, eller der for at have udlæg af hans efterladte bo, gods og løsøre hvor det findes efter loven, til skadesløs betaling efter hans kontrakts lydelse, hvorpå jeg en retmæssig dom uden videre opsættelse som til skiftedagen i boet kan fremvises er begærende. Datum Kvistrup den 27. april 1694, Rasmus Nielsen Ourgaard."

- Her imod at svare mødte i retten hæderlige Hr. Peder Lauridsen, sognepræst til Vejrum menighed, og irettelagde et fæstebrev så lydende: "På mine velb. principalers, arveherrer til Lundenæs og Stjernholm, deres vegne og gode behag, haver jeg underskrevne stedet og fæstet, så og hermed steder og fæster til ærlig og velagtede mand Villads Thomassen (Willadtz Thamsen) på Vjerre og Jens Jørgensen i Skikkild i Vejrum sogn, Lundenæs anpart korntiende af bemeldte Vejrum sogn, som højjædle og velbårne nu salig Hr. Axel Juul til Olstrup og Kvistrup sidst udi fæste havde, hvilken fornævnte Vejrum sogn korntiende, bemeldte Villads Thomassen og Jens Jørgensen skal og må have, nyde, bruge og beholde, enhver af dem den halve part, deres gandske livstid, med slig kondition at de årlig i rette tide inden Fastelavn i det seneste lader yde og levere den sædvanlige afgift, nemlig ti tønder rug og seksogtredive tønder byg, siger 10 tønder rug og 36 tønder byg, og det udi godt, rent, ustraffeligt korn som det sig bør, her på Lundenæs eller på hvilket sted her udi lenet dem forevisende vorder, under dette fæstebrevs fortabelse. Thi bydes og hermed befales alle og enhver udi fornævnte Vejrum sogn, som sår og avler, at de er tiltrængt årligt at tiende retfærdeligt, enten på kærven eller på skæppe, såfremt de ikke der for vil stande til rette som det sig bør efter recessens formelding. Til vitterlighed haver jeg mit signet udenpå trykt og med egen hånd underskreven. Actum Lundenæs den 27. november 1678, Jacob Lembke"; Fandtes underskrevet: "Haver jeg underskrevne, på min højjædle og velbårne Hr. landsråd von Bülow's ("von Biulous") vegne, med [de] før i fæstebrevet indførte tvende mænd akkorderet, at de årligt deres livstid for forskrevne tiendes afgift skal betale hvert år inden Fastelavn udi rede penge fyrretyve og ni rigsdaler, to mark, siger 49 rdlr. 2 mk. Dets til vitterlighed under min egen hånd, Lundenæs den 28. februar 1688, C. Schultz."

- Nu skal Villads Bjergs fuldmagt indføres, som han gav til Peder Vistgård 1. august 1686; se side 169.

- Genparten af Jens Jørgensen Skikkilds og Rasmus Nielsens kontrakt findes før indført, af 18. juli 1681.

- Endelig blev fremlagt en kvittering så lydende: "Princessindestyr år 1680 af kongelig tiende i Vejrum Sogn er betalt penge elleve rigsdaler 3 mk. som for kvitteres. Ringkøbing 14. maj 1688, N. Jensen."

- Efter forindførte var blevet læst og påskrevet etc., se protestationen side 172 og 173. Og blev da opsat i 4 uger, som var til den 25. maj sidst, hvorda efter samme dokumenter var blevne læst, ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup irettelagde et indlæg så lydende: "Højærede Kongl. Majst. dommer. Eftersom af fremlagte Jens Skikkilds afståelse kan ses, at han den hele Lundenæs anpart korntiende af Vejrum sogn til mig haver afstået, og det halve fæste 21½ rigsdaler og 5 tønder havre, som han selv af tienden oppebar, haver annammet, aom af beskikkelse og derpå i hans eget påhør forhvervede tingsvidne ikke haver nægtet jo at have bekommet men såsom Villads Bjerg berettede tienden tillige med ham at have fæstet, som med hans navn i fæstebrevet indført kan bevises, så Jens Skikkild derfor ikke kunne hjemle mig uden den halve tiende, som og efter afståelsen havde ham betalt, men hvis jeg skulle nyde den tilsammen, måtte jeg også give Villads Bjerg 21 slettedaler, som med hans afståelse er bevist, dog de ikke skal kunne bevise noget der af selv at have givet til fæste. Tror derfor ikke nogen retsindig dommer kan kende for billigt, det som således er afstået, igen uden lovlig dom, minde eller vederlag at kan sig bemægtige, eftersom loven formelder enhver bør sin kontrakt at holde, men ikke desmindre, da 9 ødegårde og steder i sognet var blevet besat, som jeg havde måtte betale skat og afgift for, da intet deraf var at bekomme, haver Jens Skikkild med listighed frasneget mig fæstebrevet som

beskikkelsesvidnet om formelder, og afslagspåskriften derom udviser, og derefter selv oppebåret tienden og dens fordelskorn efter tingsvidnes formelding, og i hvor ofte det af ham i hans levende live haver været begæret, da haver han altid lovet mig fæstebrevet igen og at gøre mig rigtighed for hvis fordelskorn han af tienden havde oppebåret, men som intet er påfulgt, var jeg forårsaget ved beskikkelse og stævning for retten at indcitere, og som han endda erbød sig de oppebårne penge mig igen at ville levere, er dog intet uden snak og ophold påfulgt, men tvært imod al ret og billighed beholdt både fæstebrevet og mine penge. Formoder derfor, at hvis han af fornævnte Vejrum tiende siden hans afståelse haver oppebåret og mig forholdet, bør mig efter min forrige irettesættelse at betales, eller derfor at have udlæg og betaling af hans efterladte gods of formue hvor der findes; Hvorpå jeg som tilforn en retmæssig dom er begærende. Datum Kvistrup den 25. maj 1694, Rasmus Nielsen Ourgaard."

- Derpå følger deres protestation den 25. maj, på begge sider og der indført, og sagen igen opsat til i dag.

- Følger nu Hr. Peder Lauridsens kvitteringer i samme sag, så lydende:

- Den første: "Vejrum sogns korntiende, Lundenæs anpart, er betalt efter gjorte akkord, penge fyrretyve og nu rigsdaler to mark, siger 49 rdlr. 2 mk., forfalden Fastelavn 1692, som for kvitteres. Lundenæs den 9. februar 1692, C. Schultz."

- (Den anden og tredje som overstående, samme beløb, daterede hhv. 25. febr. 1693 og 17. febr. 1694, samme underskriver.)

- [Slut på dokumenterne i sagen Rasmus Nielsen ctr. Jens Jørgensen Skikkilds enke; pånær et enkelt dokument, indført efter nedenstående to sager.]

- Højagtbare og velfornemme Sr. Niels Hansen Ravn, på højjædle og velb. Jørgen Grubbe Kaas, amtsmand over Lundenæs og Bøvling amter hans vegne, beviste med 2de kaldsmænd, nemlig Jens Iversen i Åle og Christen Pedersen sammesteds, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes og varsel gav Iver Jensen, Jens Pedersen og Peder Jensen, alle i Åle, og talte med deres folk, for forbudsvidne at påhøre angående hø og korns bortførelse fra deres påboende gårdes ager og eng, hvorefter Sr. Niels Ravn på velb. Hr. amtsmands vegne forbød fornævnte mænd til nogen at sælge eller afhænde hø eller kornsæd af deres gårdes enge og agre, samt og forbød alle og enhver, hvo det være kan, hø og korn fra samme mænds gårdes enge og agre at bortføre, eller i ringeste måde sig dermed at befatte, under påfølgende lovmål og straf. I lige svorne ed afhjemlede fornævnte varselsmænd at have indstævnet til i dag Thomas Feld i Hasselholtgård, Karen Christensdatter sammesteds med lavværge, Niels Nielsen i Hasselholt By, Mikkil Sørensen, Jens Knudsen, Iver Jensen, Poul Nielsen, Christen Jensen og Niels Sørensen alle sammesteds, samtlige for forbudsvidne at påhøre, anlangende deres fællede og grønners pløjning og grøft, og forbød bemeldte Sr. Niels Ravn på velb. Hr. amtsmands vegne alle fornævnte i Hasselholtgård og -By, med pløjning eller nogen jordgravning herefter at komme i deres fællede og grønner, gresningen til skade. Såfremt sligt herefter sker, da at lide efter deres byes vide og anden straf derved kan falde; Hvorefter fornævnte Sr. Niels Hansen Ravn var tingsvidne begærende.

- Enevold Thamsen i Hvam, på hæderlige Peder Sørensen Degn af Ølby hans vegne, efter i dag 14 dages indførsel i tingbogen, såsom det var 4. tingdag efter 3. tingdage tilforn, oplysning(?), og opbød en gård i Fousing sogn hans myndling Niels Christensen i Fousing tilhørende kaldet Navrsgård (Naursgaard), om nogen den enten i fæste eller til leje ville imodtage, og stille ham på hans myndlings vegne nøjagtig og fornøjelig

forsikring på den måde, at han og myndlingen i sin tid kunne være og blive skadesløse; foregav på velb. Peder Sørensen Degns vegne at gården er noget brøstfældig og behøver hjælp, hvorfor og frihed skal nydes og gives til den der imodtager efter Kongl. Majst. nådigste lov, og som ingen fandtes samme bud at imodtage, efter mange ganges påråbelse, forårsagedes benævnte Enevold Thamsen på Peder Sørensen Degns vegne, efter begæring af ham, at begære her for retten samme gård med al dens tilliggende måtte vorde auktioneret, og til den højstbydende da blive solgt; Hvorefter han i dag var ringsvidne (og det fuldkommen efter 25. maj sidst indførte mening) begærende.

- Villads Bjergs fuldmagt, som skulle have været indført side 178, så lydende: "Kendes jeg Villads Thomassen Bjerg (WWilladtz Tomessen Bierig)", det jeg haver befuldmægtiget, såsom jeg og hermed fuldmagt giver Peder Andersen boende udi Kvistgård på mine vegne at oppebære den anpart af Kongl. Majst. tiende i Vejrum sogn, som jeg udi fæste haver, og det enten udi kærven eller og som han bedst med sognemændene på mine vegne på skæppen kan accordere, og deraf at lade vorde i rette tide leveret på Lundenæs den sædvanlige afgift imod tilbørlig kvittering, og ellers udi alt årligt efter denne dag med samme min anpart korntiende, som jeg i fæste haver, at omgås som en fuldmægtig vel egner og anstår, med rigtighed mig derfor at gøre, og ellers udi alle andre måder det så fuldkommeligen at handle, som jeg selv personligtil stede var, og skal ej begindes i nogen måder jeg til nogen andre nogen fuldmagt eller anden skrift derpå haver udgivet, hvilket ej heller ske skal, førend jeg min fuldkommen fuldmagt igen indkalder og bekommer. Dets til bekræftelse haver jeg min egen hånd her nedenunder med tvende bogstaver skrevet, og ombedet Erik Olsen (Erik Ollesen) i Moesgård og Christen Christensen i Lundby over dalen ("Lundby ofuer Dallen") med mig til vitterlighed at underskrive. Actum Vejrum den 1. august 1686, V. I. S. bomærke Villads Thamsen, E. O. S. bomærke Erik Ollesen, C. C. S. bomærke Christen Christensen. [Bomærkerne ses ikke i tingbogen, skriveren har blot skrevet "bomercher".]

15. juni 1694 (opsl. 201). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Niels Jensen i Savstrup, Niels Mikkelsen i Hoved i Gimsing, Jacob Bertelsen i Hvam, Jens Kjeldsen i Bøgild, Niels Pedersen i Bisgård, Mads Laugesen Hvamgaard og Albert Daniel [Pedersen Kastberg].

- Peder Tygesen i Høstrup, et afkald. Fremstod for retten ærlige og gudfrygtige pige Anne Marie Nielsdatter (Anna Maria Nielsdatter), barnefødt i Hornsgård i Farstrup sogn i Slet herred, bekendte og vedstod at hav ebekommet fuldkommen fornøjelse af Peder Tygesen i Høstrup for al den arv hende arveligt er tilfaldet efter hendes farbrødre, navnlig Peder Pedersen i Hessellund i Haderup sogn og Anders Pedersen i Åbjerg i Møborg sogn i Skodborg herred, være sig gård, grund, bygning, markjord, sølv, penge, kreatur, klæder, ja alt hvad nævnes kan, intet undtaget i nogen måder. Og tog bemeldte Anne Marie såvel og hendes svoger og værge Kjeld Sørensen i Sønder Onsild i Onsild herred, bemeldte Peder Tygesen i hånd, og tilsammen gjorde og gav et fuldkomment, trygt, urykkeligt og igenkaldeligt afkald, takkende ham godt for god og nøjagtig afbetaling i alle måder, for føde og uføde, og lovede derhos for dem og deres arvinger at benævnte Peder Tygesen eller hans arvinger eller nogen ihvo det være vil, aldrig efter denne dag for forbemeldte arv skal blive krævet eller nogen derpå skal have at prætendere (opsl. 202) udi nogen måder, men gav ham fri kvit, kræves og kærsløs i alle måder, og stod samtlige til

vedermålsting med hverandre i hænderne da dette afkald ved vidne blev taget beskrevet.

- Den sag imellem Niels Jensen i Savstrup på Hr. Anders i Dalsgårds vegne og Christen Jensen Snedker i Tinkerdal og hans datter er endnu opsat 14 dage.

22. juni 1694 (opsl. 202). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Christen Christensen ved Gimsing kirke, Søren Pedersen i Hvam, Christen Christensen i Østerby, Anders Andersen i Trudsø, Jens Christensen i Kvistrup mølle, Søren Knudsen i Borbjerg by, Albert Daniel [Pedersen Kastberg] i Holstebro og Thomas Enevoldsen i Hvam.

- Velagtbare Frandts Mikkelsen på Stubbergård fremstillede fire dannemænd, navnlig Jacob Jepsen i Skovby, Niels Lauridsen (Niels Laursen) i Sebstrup, Las Jensen og Mads Villadsen i Frandum, som afhjemlede ved ed, at de efter begæring var den 16. juni sidst i Trandum, og delte et bol som Morten Pedersen og Peder Mortensen haver i fæste, hvor da var overværende på velb. Hr. kancelliråd Peder Bentsens (Peder Bendtsens) vegne, som i samme bol er berettiget 7 skæpper hartkorn, velagtbare Frandts Mikkelsen på Stubbergård, og på velbårne Jomfru Marne Ulfeldts vegle, som tilhører det øvrige 6½ skæpper, var overværende Villads Knudsen i Jattrup, og uanset velbyrdige Hr. kancelliråd bendtsen ½ skæpper hartkorn mere end jomfruen tilhører, så er dog for ligheds skyld indgået, at husene og markjorden i tvende lige lodder måtte deles, hvorda enhver participant efter rigtig lodkastning er tilfalden som følger... (...knap en sides deling af huse og jorde...) ...hvilket alt overbemeldte mænd for en fuldkommen deling afhjemlede, og stod begge overindførte mænd her for retten som samme bol haver i fæste, såvel og velagtbare Frandts Mikkelsen på sin principal velb. Hr. kancelliråd Peder Bentsens vegne, og Villads Knudsen i Jattrup på sin husbondes velbårne Jomfru Maren Ulfeldts vegne, som alle tilstod, uden nogen påank, at de med samme deling var i alle måder velfornøjede; Hvorefter Frants Mikkelsen var tingsvidne begærende.

29. juni 1694 (opsl. 202). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Jacobsen Lille Perregaard, Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Gimsinghoved, Lauge Madsen i Hvam, Peder Søndergaard, Jens Lauridsen (Jens Laursen), Knud Nielsen og Simon Pedersen, disse fire også i Gimsinghoved, samt Villads Mortensen i Dalby.
- (Intet forrettet.)

6. juli 1694 (opsl. 202). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen, Lauge Madsen og Iver Thamsen i Hvam, Mads Laugesen Hvamgaard, Poul Mortensen i Fousinggård, Jens Christensen i Fousing og Niels Pedersen i Hvam.
- Velagtede Anders Nielsen Mollerup, på K.M. og Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersens vegne, irettelagde en skriftlig kaldsseddel så lydende, og blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, og bestod kaldsmændene Søren Christensen af Vejrum og Niels Christensen af Fousing ved sjæls ed, at de dem i går, 8 dage [siden], lovligt haver forkyndet. Så for retten fremstod Knud Jensen af Vildemose og vandt ved sjæls ed, [samt], Thomas Andersen Engsnap, Niels Christensen på Eng og Jens Jensen Vester Ausum og alle ensstemmende vandt ved sjæls ed, at de 2de dage efter St. Voldborgdag var i Brendgård efter Peder Smeds begæring, der at syne og besigte hvorledes han skiltes derfra. Da så de, at salshuset med tre døre, tre vinduer i stuen og loft, så de ikke kunne sige der fattedes

noget af det som var nagelfast, og en tvekost(?) dør for lågen(?), videre så de ikke efter, for ingen bad den videre at efterse. Så tilspurgte Anders Nielsen bemeldte vidnespersoner, om der intet fandtes i fornævnte Brendgård samme tid de var der, enten boskab, redskab, kreatur, korn, får eller andet sligt, da Peder Smed undvigede, hvortil de svarede: Nej, at de intet så eller forefandtes såsom ingen bad dem at se efter noget, som de tilforn vandt, og stod der et sojr(?)hus og et smedjehus uden dør, så og et jord-fæhus med en dør for, og rugsæden var sået og fåringen(?) udtæret og møddingen lå i gården, både blandet og ublandet. Dernæst fremstod Christen Thomassen (Christen Thomsen) af Brendgård og hans hustru Anne Jensdatter, og vandt ved sjæls ed efter loven, at Peder Smed havde fire nød, nemlig tre køer, en kvie og en kalv da han flyttede fra stedet, 8 fårehoveder, videre vidste de ikke; Hvorefter Anders Nielsen var tingsvidne begærende.

- Anders Nielsen irettelagde en arrest og restans her af tinget udstedt den 31. marts 1693, dens sentens så lydende: "Da efter tiltale, gensvar og den sags lejlighed, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør samme deres med resterende til de vedkommende inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam efter loven, og i det øvrige deres gods at forblive i arresten indtil samme afbetaling bliver fyldestgjort, og det med al sagens anvendte bekostning. Dets til vitterlighed under min egen hånd, Enevold Thamsen egen hånd"; Hvilken dom lyder på Christen Thomassen og Peder Lauridsen i Brendgård. Dernæst blev irettelagt en skriftlig restans under Sr. Villads Andersens hånd af 3. juli 1694, som blev læst og påskrevet, og videre udi akten skal blive indført. (opsl. 203) Hvorefter Anders Nielsen på allerhøjstbenævnte hans K.M. vegne udi sin principal Villads Andersens absens satte udi rette og formente, at benævnte Peder Lauridsen Smed og Christen Thomassen pligtige er og bør forindførte restans med den derpå gjorde bekostning skadesløs at betale, tillige med gårdens brøstfældighed, inden 15 dage udi Ringkøbings amtstue, eller lide nam i deres middel hvor det findes, eller lide på deres person efter loven, og i det øvrige for den vold, som Peder Lauridsen Smed ved det arresterede gods' forflyttelse fra Brendgård haver forøvet, formoder Anders Nielsen at benævnte Peder Smed vorder tilfunden derfor at bøde efter lovens 1. bogs 216. side, 17. artikel, og videre for sin forseelse efter loven, og imod forhåbning at Peder Lauridsen Smed ikke haver midler at svare hans forfaldne bøder og resterende kontributioner samt halve Brendgårds brøstfældighed inden ermeldte 15 dage, da han at lide på sin person efter loven; Hvorpå han var dommerens retmæssige kendelse begærende. Christen Thomassen erbød sig noget efter hans evne at ville betale til Mikkelsdag. Sagen er opsat i 14 dage.

- Thomas Poulsen af Fousinggård irettelagde en skriftlig kaldsseddel af dato 14. juni 1694 med dens påskrift af samme dato af Anders Nielsen på ædle Hr. amtsforvalterens vegne, lovligt at være forkyndet i Ringkøbing, angående benævnte Thomas Poulsens gårds opsigelse, som videre skal blive indført. Så for retten fremstod Peder Mortensen, Laurids Jensen (Laurst Jensen), Niels Nielsen, Morten Pedersen, Ole Mortensen (Olle Mortensen), Christen Steffensen og Jens Jepsen, alle af Fousing, og vandt ved sjæls ed, at det er dem i al Guds sandhed vitterligt, at det ødebols eje kaldet Ørvejle liggende i Fousing, som Thomas Poulsen i fæste haver, ikke kan svare den afgift som den står for, for ejendommens udygtighed som er hengroet i lyng, og ingen eng som er tjenlig til nogen slet, og er forsøgt med sæd som ikke kunne stoppe den halve omkostning eller og med le eller segl kunne høstes, men med roden oprykkes, bemeldte Thomas Poulsen til største ruin og skade, og er hverken tørvegrøft eller lyngslet der til ham til nogen nytte, uden hvis han skal leje i

Klosterhede eller andensteds; Hvorefter Thomas Poulsen var tingsvidne begærende. Her imod at svare mødte Anders Nielsen på sin principal ædle Sr. Villads Andersens vegne, og formodede at Thomas Poulsen ikke bør således den ham fæstede bolig nu således at kvittere, førend han dennes landgildes restens med videre dets beskaffenhed haver klareret; så snart sligt sker, erbyder Anders Nielsen sig på K.M. vegne udi sin principals absens at bemeldte Thomas Poulsen på benævnte ejendom skal ske nogen forhindring på kontributionerne efter højædle Hr. amtmænd Jørgen Grubbe Kaas' videre approbation.

- Kaldssedlen, så lydende: "Såsom jeg underskrevne Thomas Poulsen haver fæstet på Ringkøbing Amtstue en ringe ejendom kaldet Ørvejle, liggende her udi Fousing sogn, som er ansat for 1 gønde, 2 skæpper, 2 fjerdingkar hartkorn, hvilken ejendoms meget skarpe og slette tilstand jeg ikke nok kan beskrive, men videre med lovfaste vidner det vil bevise. Alligevel jeg dog til dato mig til største skade imod mig ingen vederlag eller afgrøde af bemeldte ringe, skarpe ejendom, som jeg nu på andet års tid ej enten haver sået eller høstet for dens udygtighed, da formedelst sligt ikke er mig muligt længere at kan udstå uden min store ruin, hvorfor jeg hermed ved nærværende tvende personer 14 dages lovlig kals og varsel giver Kongl. Majst. amtsforvalter over Bøvling og Lundenæs amter, Villads Andersen udi Ringkøbing, for frasigelsesvidne at påhøre, samt vidnes påhør og beskrivelse, som jeg næst Guds hjælp agter til Hjerm Ginding herredsting, fredagen den 6. juli førstkommende, at forhverve om bemeldte ejendoms slette tilstand, med dets videre beskaffenhed. Datum Fousing sogn den 14. juni, 1694. Thomas Poulsen"; Fandtes påskrevet: "Overbemeldte Kald og Varsel er lovligt forkyndet, Ringkøbing den 14. juni 1694, testerer A. Nielsen."

- Kaldssedlen i Anders Niensens sag: "Såsom Knud Jensen i Vildemose, Niels Christensen på Eng og Thomas Andersen på Engsnap, alle af Vejrum, såvelsom Jens Ausum af Hjerm sogn, ved Voldernisse tid sidst afvigte efter Peder Smeds begæring skal have været hos ham udi Brendgård for at syne den halve part af benævnte Brendgård som han haver udi fæste, og ulovligt skal være fraflyttet. Da på hans K.M. vegne udi min principals, amtsforvalterens over Lundenæs og Bøvling amter, ædle Villads Andersens absens, lader jeg underskrevne ved nærværende tvende personer lovligt stævne samt 8 dages kald og varsel gives benævnte Knud Jensen, Niels Christensen, Thomas Andersen Engsnap og Jens Ausum til Hjerm Ginding Herredsting, fredagen den 6. juli førstkommende, for Ederes syns- og besigtelsesvidne at aflægge, med hvis videre Eder om bemeldte Brendgårds beskaffenhed samt bygning og afgrøde da forefandtes. For samme vidne at påhøre stævnes Peder Lauridsen Smed til fornævnte tid og sted at møde, samt for doms fornyelse angående resterende skatter, og dom at lide for hvis ulovlig medfart han ved det arresterede gods' bortflyttelse fra Brendgård haver forøvet, med formening han derfor bør at lide efter loven. I lige måde til overbenævnte tid og sted gives og Christen Thomassen udi fornævnte Brendgård 8 dages lovlig kald og varsel for doms fornyelse, samt dom at lide til overbenævnte tid og sted angående Kongl. resterende kontributioner. Datum Vejrum den 26. juni 1694, Anders Nielsen."

- "Restans på Kongl. kontributioner hos 2de af højstbemeldte hans Kongl. Majst. bønder udi Brendgård i Vejrum sogn, nemlig Christen Thomassen og Peder Lauridsen... (...) ...summa 41 rigsdaler, 1 mark, 7 skilling. Ryg to tønner, seks skæpper, to fjerdingkar. Havre en tønne, seks skæpper. Ringkøbing den 3. juli 1694, Villads Andersen. På overbenævnte restans haver Christen Thomassen betalt tre slettedaler, som ham ved afregning skal decorteres."

- I dag fremviste Peter Mejland i Trevel i Sevel sogn en ung ulv, som han agter efter forordningen af blive betalt for med 1 rigsdaler.

13. juli 1694 (opsl. 203). Iver Jensen i Bøgild efter begæring af herredsfogden i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jep Jensen i Skikkild, Poul Andersen i Nørsøller, Ole Pedersen i Holsgård, Laurids Madsen (Laurst Madsen) i Visgård, Søren Christensen i Søllergård, Malte Andersen i Søllergård, Christen Jacobsen i Lille Perregård og Enevold Thamsen i Hvam.

- I dag læst et forlig at dato 21. september 1693 imellem Christen Jensen degn i Gørding og Jens Christensen i Cloustrup(?), begge deres hustruer, angående usamdrægtig tvist og uenighed de begge haver haft med hverandre, med skælden og skænden og anden ond forligelsemaal, at de begge er venlige og vel forliget med hverandre, med videre etc.

20. juli 1694 (opsl. 203). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Anders Kyndesen i Damgård, Christen Jensen i Proustgård, Peder Jensen i Sojborg, Jens Christensen i Proustgård, Jens Kjeldsen i Bøgild, Christen Christensen i Hindkjær, Enevold Thamsen og Lauge Madsen i Hvam.

- Velagtbare Laurids Hansen i Ulborg Kjærgård beviste med Mourids Eskildsen (Mouridtz Eschesen) i Vemb sogn og Peder Jørgensen i Sønder Gørding, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Jensen degn i Gørding og hans hustru Mette Jørgensdatter for vidner og sigtelse og dom, angående hvis ærerørige ord og ubekvems[ord] som er talt på Jens Christensen i Claustrup og hans hustru Anne Jensdatter. Samme dag stævnedes de Peder Jensen i Bundgård i Gørding og gamle Peder Jensen og hans hustru, Jens Munksgård og hans hustru, Peder Claustrup og hans hustru, Niels Fisker, Christen Pedersen i Slykke, Maren Mikkelsdatter, Sidsel Nielsdatter, Christen Brandtsborg i Vem, Margrethe Eskildsdatter i Nees, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne her i dag at aflægge om hvis dem er bevidst Christen Degn og hans hustru haver talt på Jens Claustrup og hans hustru. Så for retten fremstod efterskrevne vidnespersoner efter at eden for dem lovligt var blevet oplæst, og vandt først Peder Jensen i Claustrup, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, ungefærlig ved Kyndelmissetid forleden vinter, da sad Christen Jensen Degn i hans stue, nemlig i Peder Jensens stue, ved bordet, og skældte Jens Christensen i Claustrup hans hustru Anne Jensdatter for en øgedjævel, og imidlertid degnen sad ved bordet kom Jens Munksgårds (opsl. 204) hustru Anne Pedersdatter og så ind i stuen, og sagde hun at Jens Claustrups hustru Anne Jensdatter var hentet til Erik Christensen i Slykke hans hustru [for] at være fostermoder. Da svarede Christen Degn: "Så i djævelens navn, mon hun haver puden med sig?". Anne Pedersdatter, Jens Christensen Munksgårds hustru vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Peder Claustrup før hende vundet haver at være i sandhed. Dernæst fremstod Peder Jensen i Bundgård og Christen Pedersen i Slykke og vandt i lige svorne ed, at de i dag før tinget var hos Peder Claustrups hustru Anne Christensdatter, som på på sin seng, og for dem vandt ved ed i lige ord og mening, som hendes mand her før aflagt haver. Så fremstod Margrethe Eskildsdatter (Margrethe Eskesdatter) og vandt ved sjæls ed, at ungefær 8 dage efter Kyndelmisse, da kom hun gående igennem Christen Degns gård, da stod degnens hustru i døren og tilspurgte hende om hendes madmoder var kommet hjem fra Peder Claustrups hustru, hvortil hun svarede "nej, hvorfor er I ikke og derom med?", hvortil hun svarede: "Hvad skal jeg hos

den slemme rakker, mon hun haver puden med sig at sætte om barnets hals, at den skal ikke slå op i ham og skæmme." Dernæst fremstod Christen Pedersen i Slykke og vandt ved lige svorned ed, at ungefær 5 uger før sidste forleden Mikkelsdag, hørte han det Christen Degns hustru Mette Jørgensdatter skældte Jens Christensen i Claustrup hans hustru Anne Jensdatter for en øgflor, rakker og øgfostermoder, og Jens Claustrup sad hos degnekonen og spurgte hende ad, om hans hustru var en øgflor, rakker og øgfostermoder? "Ja" sagde hun, "hun er værre, hun må lige så vel tage huden af en øg og som hun lå i øgen til begge hendes aksler", og imidlertid disse skældsord faldt af degnekone's mund, da kom Christen Brandtsborg af Vemb med en vogn efter fornævnte Jens Claustrups hustru Anne Jensdatter og ville have hende til sin hustru som fostermoder, og da Christen Brandtsborg kørte hjem med Jens Claustrups hustru, da sagde hun [degnekonen] at "den mand", som henter fornævnte Jens Claustrups hustru til sin kone, "skulle få djævl'en; de skulle hente hende til en gammel øg og den slemme ting", og sagde [hun] til Jens Claustrup: "Gå du ind din gamle skælm, og tag af din kones kludepenge, hun har den 3 mk. højere, og byd dine bukser med, da for djævl'en i dig!" I lige svorne ed fremstod for retten Maren Mikkelsdatter, Erik Christensen af Slykke hans hustru, og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Christen Pedersen næst før hende vundet haver. Så fremstod Sidsel Nielsdatter og vandt i lige svorne ed, at hun hørte, at degnekonen kaldte Jens Claustrups hustru for en øgflor samme tid. Dernæst fremstod Peder Jensen i Claustrup og Peder Jensen i Bundgård og vandt i lige svorne ed, at Maren Jepsdatter, tilforn tjenende Erik Christensen i Slykke, haver for dem i dag vundet og her for retten aflagt haver. Så fremstod Niels Christensen i Gørding og svor og vandt, at 5 uger før Mikkelsdag, da kom Christen Brandtsborg i Vemb og hentede Jens Claustrups kone til fostermoder, da sagde hun, navnlig degnekonen, der skulle føre en djævel i ham, han skulle hente hende til en gammel øg; Hvorefter Laurids Hansen var tingsvidne begærende.

- Efter forindførte kald og varsel satte fornævnte Laurids Hansen i rette og formente, Christen Jensen degn og hans hustru Mette Jørgensdatter bør at lide efter lovens 6. bogs 21. kapitels 2. 3. 5. og 6. artikler, og være løgnere og bøde deres 3 mark eller forvises herredet og blive de samme de haver skældet Jens Claustrup og hans hustru for, samt betale denne proces' anvendte bekostning, og var dom begærende. Herimod mødte Christen Jensen degn og irettelagde et skriftligt forlig og kontrakt af 21. september 1693, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Her til svarede Sr. Laurids Hansen, hvad sig forommeldte kontrakt og forlig angår, haver velb. Fru Margrethe Juul til Hindsels hverken selv eller fuldmægtig, ikke heller Laurids Hansen som proprietarie for den største del af Jens Claustrups påboende [gård], underskrevet. Tilmed kan og øjensynlig ses efter i dag førte bevisligheder, at samme forlig og kontrakt er oprettet tvært imod lovens 5. bogs 1. kapitels 2. og 3. artikler med videre, så de formoder som husbonde for bonden at de sligt som så utilbørligt og skamfuldt deres tjenere og hans hustru haver påsaagt må påtale, og stadsligst formoder af retten en lovmæssig dom. Formedelst sagen er ærerørig, da er den opsat i 4 uger.

- Den sentens imellem K.M. amtsforvalter og Peder Lauridsen i Brendgård samt Christen Thomassen sammesteds. Er for retten afsagt; Såsom her for mig fremlægges en ukasseret dom af 31. marts 1693, såvel og en restans under Sr. Villads Andersens hånd af 3. juli 1694, da ses ej rettere [end] at samme dom jo ved sin fulde magt i alle måder, uden nogen modsigelse, at stande ved magt, og forindførte tvende personer at svare til al indførte Kongl. kontributioner, skyld og landgilde med videre, som i

dommen findes indført, og det inden 15 dage skadesløs eller lide nam efter loven, og hvis ej ved nam kan nåes, da ydermere efter loven at lide.

- Jens Madsen i Trabjerg, på Sr. Kund Ravn hans vegne, som beviste med Hans Jensen i Stendis og Mikkell Jensen i Trabjerg, [som] svor at de i går, 8 dage [siden], stævnedede begge mænd i Grove i Haderup sogn, Christen Christensen i Haderup By, Christen Simonsen i Hæk i Sevel sogn og Karen Madsdatter sammesteds, [samt] Jens Bertelsen i Hogager i Borbjerg sogn og i dag, 8 dage [siden], stævnedede de i Fousing sogn Jens Pedersen og Laurids Jensen (Laurst Jensen) i Hundsdal, enhver til deres bopæl, for resterende skyld og landgilde og arbejdspenge, i dag dom at lide.

[Derefter] fremlagde [han] en skriftlig restans, som blev læst og videre skal blive indført, og var dom begærende med formening, de bør samme deres resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge med sagens anvendte bekostning inden 15 dage at betale, eller lide nam. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, og ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: At de indstævnedede, de til deres gunstige husbonde deres med resterende efter restans og doms ydermere formelding bør inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam efter loven.

- Peder Christensen i Lindbjerg i Handbjerg sogn beviste med Jens Nielsen i Lindbjerg og Jens Hansen i Trædholt, [som] svor, at de i dag, 8 dage [siden], her til tinget til i dag lovligt indstævnedede Laurids Nielsen (Laus Nielsen) i Perregård for vidne at påhøre såvelsom syn for blodige pletter og kæphug, som han haver slået på Peder Lindbjergs dreng, og for dom i dag [om] 8 dage. Samme dag stævnedede de bemeldte Laurids Nielsens tjenestepige Johanne Christensdatter for hendes sandhedsvidne at aflægge i samme sag. I lige måde Niels Perregaards hjortedreng Peder Poulsen, og for hans vidne at aflægge i samme sag. Samme tid stævnedede de tvende synsmænd, navnlig Mads Sørensen og Jens Madsen i Kvium, for deres syn at afhjemle. Så for retten fremstod bemeldte Mads Sørensen og Jens Madsen og afhjemlede deres syn ved sjæls ed, at forleden onsdag, var 8 dage [siden], da syntede de efter begæring Peder Christensens dreng Poul Lauridsen (Poul Laursen), og så at han havde to blå blodige pletter, den ene på hans højre skylder og den anden lidt nedenfor; hvorpå de gjorde deres ed; Hvorefter han var tingsvidne begærende.

- Christen Jensen degn i Gørding, hans forlig og kontrakt i den første sag, så lydende: "Såsom en stor usandragtighed, tvist og uenighed med skænden og skælden og anden ond forligelsesmål, som er grund ("grød") til fortørnelse og menigheden til forargelse, ikke alleneste, men end og en tid lang har været, imellem Christen Jensen degn og Jens Christensen i Claustrup, deres hustruer, da er samme onde forligelsesmål nu venligt og vel forligt på begge sider imellem dem i sognepræstens hæderlige Hr. Niels Hansens og sognefogdens Christen Christensen Nygaards nærværelse, i lige måde overværelse samme forlig, fire dannemænd og svende af Gørding sogn, navnlig Peder Nielsen Gyngge, Peder Jensen i Claustrupgårdm Thye Jensen på Bakken og Peder Jensen i Bundgård, som alle hørte og så, at fornævnte Christen Jensen degn og fornævnte Jens Claustrup gav hverandre hånden på, at det skulle være en venlig og velforligt sag, og derforuden stadfæste ved deres højeste ed for fornævnte deres sognepræst, sognefoged og fornævnte fire mænd, hver på sin hustrus vegne, at de ikke vidste med hverandre på enten side uden alt ære og godt, at hvis de på hinanden har skældet, er sket i ivrighed, og de ved ingen skæld og ret dertril. At samme forlig desbedere imellem deres hustruer kan holdes er besluttet en fuldkommen borgen imellem dem på begge sider, med sognepræstens, sognefogdens og de fornævnte fire mænds samtykke, så at fornævnte Christen Jensen degn og fornævnte Jens Christensen i Claustrup lovet

haver for fornævnte deres sognepræst, sognefoged og for fornævnte fire mænd på deres hustruers vegne, at hvo af dem, som samme borgen og forlig bryder, enten med skænden eller skælden, skal give til straf første gang to rigsdaler (opsl. 205), anden gang fire rigsdaler, halvdelen til de fattige i sognet og halvdelen til næste hosliggende hospital, som sognefogden hos den skyldige skal udfordre som anden vitterlig gæld, men sker det tredje gang, da at være kirkens disciplin undergiven, som fornævnte fire mænd skal, når de derom anmodes, skal give sognepræsten til kende, at han ikke tilsteder den skyldige alterens sakramente, førend den har udstået kirkens disciplin, men hvis i så måde kan falde imellem deres børn skal enhver sine egne børn selv straffe. Dette forskrevne lover vi Christen Jensen degn og Jens Christensen i Claustrup for fores hustruer at holde i alle måder, og til ydermere stadfæstelse dette med egne hænder underskrevet, og venligt ombedet vores kære sognepræst, hæderlige Hr. Niels Hansen, og sognefogden Christen Christensen Nygaard, med os til vitterlighed at underskrive. I lige måde venligt ombedet de fire fornævnte overværende dannemænd og svenne, navnlig Peder Nielsen Gyng, Peder Jensen i Claustrupgård, Thue Jensen på Bakken og Peder Jensen i Bundgård, med os til vitterlighed at underskrive. Datum Claustrup den 21. september 1693. Christen Jensen Degn egen hånd. I.C.S.K. Til vitterlighed Niels Hansen m.p.pria, C.C.S.N.: Peder Nielsen Gyng., Peder Jensen egen hånd. P.I.S.: T.I.S.B."

- Velagtede Anders Nielsen Mollerup irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 6. juli sidst, med der til hørige dokumenter, angående Peder Smed i Brendgård og Christen Thomassen sammesteds, hvilke blev læste og påskrevne og videre i dommen skal blive indført, og var så benævnte Anders Nielsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Sentensen findes næst før ved øverst på siden.

- Sr. Knud Ravns restans, som Jens Madsen i Trabjerg irettelagde, så lydende: Restans på efterskrevne mig skyldig er for skyld og landgilde og arbejdspenge udi Hjerm Ginding herred. Haderup sogn: Niels Christensen i Grove; Christen Eriksen i Grove; Christen Christensen i Haderup By. Borbjerg sogn: Jens Bertelsen i Hogager. Sevel sogn: Christen Simonsen i Hæk; Karen Madsdatter i Hæk, husleje. Fousing sogn: Jens Jensen i Hundsdal (frem til 1692); Laurids Jensen nu der påboer; Jens Pedersen i Hundsdal. Forskrevne restans at være således rigtig, bekræfter jeg med egen hånd. Øster Toft den 12. juli 1694, Knud Ravn egen hånd. Sentensen findes forindført side 182.

27. juli 1694 (opsl. 205). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Lauridsen Tinggaard (Laurst Laurstsen Tinggaard), Gravers Jensen Tinggaard, Anders Madsen på Diget, Christen Poulsen ved Mosen, Ole ved Tinget, Jens Kjeldsen i Bøgild, Jens Ting og Iver i Østerskov.

- Jacob Andersen ved Struer, på ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup hans vegne, beviste med Niels Christensen i Lundbygård og Peder Sørensen på Kvistrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Pedersen Smed i Ettrup og Mads Jensen sammesteds og Jens Madsen sammesteds i Horup sogn, Ejler Madsen i Brendgård, enhver til deres bopæl, for vidnes påhør. I lige måde samme dag stævnedes de Mads Dalby og hans søn Mads Madsen, og for vidnes påhør, om de haver noget der til at svare, og talte med en del dem selv, en del deres hustruer, men i Mads Dalbys gård var ingen til stede, hvorfor de gav naboerne det til kende. Så for retten fremstod vidnespersonerne, først Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) i Gimsinghoved, Morten Kjeldsen i Struerdal og Anders Lauridsen

(Anders Laursen) ladefoged på Kvistrup, og alle ensstemmende vandt således, at forleden mandag, var 14 dage [siden], var de med Sr. Rasmus Nielsen i Thy udi Ettrup i Horup sogn, da Rasmus Nielsen ved herredsfogdens fuldmægtig, og tvende vurderingsmænd som og mødte der, ville søge udlæg og betaling efter doms formelding af Mads Christensen Dalbys gods og formue, som han rømte fra Struerdal med, og som de havde opsøgt en sortbrun hoppe med et brunt hesteføl og tvende kvienød, nemlig en sorthjelmet og en grå, som Mads Christensen havde taget med sig fra Struerdal, da kom hans søn Jens Madsen i Ettrup og havde mig sig tvende mænd, Jens Pedersen Smed i Ettrup og Mads Jensen sammesteds, hvilke tvende mænd sagde, at Ejler Madsen i Brændgård havde bekostet dem, at de på K.M. vegne skulle forbyde Rasmus Nielsen at tage fornævnte hoppe, føl og kvier, eller noget af hvis som fandtes hos fornævnte Jens Madsen på kongens gods, såsom han havde fået kongens penge at betale det med, og Jens Madsen tog begge kvierne og trak bort med, og Mads Jensen tog hoppen med føllet og red bort med, så Rasmus Nielsen formedelst samme forbud og forhindring fik intet for sin gæld men med uforrettet sag måtte rejse derfra; Hvorefter Jacob Andersen på ædle Rasmus Nielsens vegne var tingsvidne begærende.

- Fremstod her for retten 2de varselsmænd, navnlig Mads Christensen i Lumsmark (Lumbsmark) og David Olsen (David Ollesen) i Østerby i Asp, og frembød sig deres varsel og stævning at ville aflægge efter en seddel, som dem af Mikkel Boesen var indgivet, anlangende de to mænd Jens Christensen og Christen Christensen i Navr Torp, angående noget græs' afførsel imod forbud. Så er påråbt 3de gange om nogen var til stede på Tarupgård proprietarie vegne, ingen mødte. Så fremstod for retten Sr. Hans Ravn på Hr. forvalter på Lundenæs hans vegne, og bad læse og påskrive et gammelt lovhævd af dato 1541 næste dag for Margrethesdag, og frembød sig i retten om nogen havde noget derudi at sige. Som ingen mødte blev det derved indtil videre indstævning.

- Mads Poulsen Overlund, sættefoged [som dommer i følgende sag]. Kongl. Majst. byfoged i Holstebro Thøger Pedersen Hvas beviste med Jens Skade og Bertel Pedersen, begge byens tjenere, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Nielsen Møllerup og talte med ham selv, for synsmænds opkræv[ning] til Hjerm Ginding herreds tinghus, og til i dag [om] 14 dage at synes, [belsigtes og takseres (opsl. 206) af samme mænd, og samme dag af afhjemle. Da er her i dag opnævnet efterskrevne personer til i dag [om] 14 dage nær tinget at syne, [belsigte og takserer tinghuset, og det straks at afhjemle, nemlig: Sir sogn: Christen Storebjerg (Christen Store Bjerre, Storebjerre), Jens Støvel og Knud Ødegaard (Knud Øgaard). Navr: Jep Andersen, Christen Mikkelsen Alstrup, Christen Poulsen, Jacob Nielsen. Vejrum: Peder Kvistgård, Erik Olsen (Erik Ollesen) og Niels Lundbygård. Handbjerg: Jens Gregersen i Store Heegård, Jens Kokborg og Gravers Gydsbæk. Borbjerg sogn: Peder Ivesen Gamgaard, Peder Heegaard, Jens Kjeldsen og Iver Jensen i Bøgild, Niels Perregaard og hans søn Laurids Nielsen. Mejrup: Gregers og Anders Gammelby, Thomas Poulsen i Blåbjerg og Jens Lauridsen (Jens Laursen) i Kobberup. Asp: Peder Birkild og David Østerby. Fousing: Peder Kvolsgård, Ole udi (...?) og Anders Sejbjerg. Måbjerg: Laurids Christensen og Jens Villadsen i Tradsbjerg. Sevel: Knud Bæk og Christen Fisker, Knud Steffensen i Djeld. Estvad: Morten Jensen og Søren Pedersen. Og var så Thøger Hvas herefter vidne begærende.

- Thøger Hvas [er igen dommer]. Peder Christensen i Lindbjerg fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt i dag, 8 dage [siden], angående slagsmål som Laurids Perregaard (Laurst Pergaard) skal have øvet på hans

hjortedreng, og formente, at Laurids Perregaard burde at lide efter loven, og var dom begærende. Laurids Perregaard blev 3de gange påråbt og ikke mødt, hvorfor sagen blev opsat i 3 uger.

3. august 1694 (opsl. 206). Iver Jensen i Bøgild i dommerens sted. Skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Morten Christensen i Lundby, Christen Feldborg, ["Iver" overstreget] Jacobsen Dal, Christen Pedersen i Agergård (Aggergård), Jens Kjeldsen i Bøgild, Thomas Nielsen i Bøgild, Niels Nielsen i Lundby og Albert Daniel [Pedersen Kastberg].

- Peder Jensen Heegaard af Borbjerg sogn beviste med Peder Pedersen og Mads Pedersen, begge af Heegård, som svor at de i går, var 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen og Christen Christensen i Hesselå, enhver til deres bopæl, og talte med dem selv mundtligt, for synsvidnes påhør angående den skade som deres fæm og kvæg haver fjort i bemeldte Peder Jensen Heegaards eng, liggende ved Hesselå, og til i dag [om] 8 dage for dom. Så for retten fremstod tvende synsmænd, navnlig Peder Jensen i Gren og Jens Jensen i Vandborg, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 14 dage [siden], var efter Peder Jensen Heegaards begæring og syntes hans eng liggende ved Hesselå. Der så de, at der var gjort skade på samme eng for 6 favne høst, hvilket de takserede for fem mark danske, og så de samme tid at den vej, som Peder Heegaard skal køre med hans hør, en del deraf var efterpløjet og sået med rug; Hvorefter Peder Jensen Heegaard var tingsvidne begærende.

10. august 1694 (opsl. 206). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Anders Pedersen i Roenborg (Rounborg), Christen Andersen Dalgaard, Markvard Knudsen Grønning (Marquor Knudtzen Grønning), Laurids Ausumdal (Laurst Ausumdahl), Jens Thomassen Morup (Jens Thomsen Morup), Jacob Eskildsen i Ausumdal (Jachob Eschesen i Ausumdahl), Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Skave og Las Jensen Holstebro.

- Mads Poulsen Overlund, sættefoged [dommer i følgende sag]. Kongl. Majst. herredsfoged Thøger Pedersen Hvas irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 27. juli sidst, angående syn og taksering over tinghuset. Så for retten fremstod efterskrevne syns og takseringsmænd og afhjemlede deres syn ved ed og oprakte fingre, at de i dag, før ting holdtes, synede og takserede tinghuset som følger... (...tidligere indførte synsmænd...) ..og efter at de deres ed lovligt aflagt havde, bestod de alle ensstemmende således: først at tinghuset stod på et ganske ubelejligt sted, så der var ikke et ubekvemere sted vinterdag at komme til og fra. Hvad huset i sig selv anbelanger, da er det ikke dygtigt eller endnu forsvarligt, at når tinget ikke kan holdes udenfor, da kan det ikke heller holdes derinde, om sommeren for regn og blæst og om vinteren for sne og "knog" (knue?), såsom det er åbent både på enden og siderne, og vesterendens vægge haver herredsfogden ladet oplægge med jord for regn og blæst, så nogen kan sidde tørt derudi. Derforuden gavlene ganske åbne og aldrig vært samme pløjet, og en del bort af fjællerne, såsom de i begyndelsen ikke haver været vel forberet, andre skulle lægges loft hvor retten holde, da er der ingen lejlighed til, såsom ingen bilægges findes eller haver været på det sted, og findes ikkun tre bjælker inde i huset, ingen vinduer eller vindueskarme, ingen træluger, ingen skillerum, skaster eller noget bekvemt sted til at holde ret, og de bjælker som findes er ikke således, at der kan lægges loft. Peder Iversen i Damgård, Peder Pedersen Heegaard, Peder Kvistgaard, Niels Lundbygaard, Morten Jensen Estvad og Søren Pedersen fremkom og ved lige svorne ed vedstod i alle måder, lige det samme som de forindførte sagt haver, og

ydermere blev de samtlige tilspurgte, om dem syntes at samme hus var eller kunne være hugget til et tinghus eller til en lade, hvortil de svarede, de vidste ikke hvortil det var hugget, men til et tinghus var det ikke tjenligt uden det kunne blive anderledes funderet; Hvorefter Thøger Hvas var tingsvidne begærende.

- Thøger Hvas selv [dommer igen]. Knud Steffensen i Djeld beviste med Thomas Nielsen og Knud Sørensen sammesteds, som svor, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Christensen i Holmkjær til hans bopæl for synsvidne at påhøre angående den engskade, som er gjort på benævnte Knud Steffensens eng. Så blev fremstillet tvende synsmænd, navnlig Peder Poulsen i Gunderup og Simon Pedersen i Heegård, og afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], efter Knud Steffensens begæring synte et stykke eng indtil Hølkjær mark, benævnte Knud Steffensen tilhørende og ligger til hans gård, og synte og så de, at der var gjort skade for 4½ favne stak, som var gjort af fæ og kreatur, efterdi dets gødning øjensynligt lå derudi; Hvorefter Knud Steffensen var tingsvidne begærende.

- Peder Jensen Heegaard i Borbjerg sogn irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 3. august sidst, angående den skade, som Jens Nielsen og Christen Christensen i Hesselå, deres fæmon og kvæg, haver gjort i benævnte Peder Heegaards eng, hvilken blev læst og påskrevet og videre skal blive indført. Og satte så bemeldte Peder Heegaard i al dom og rette, formenende de ikke alleneste burde at betale ham den skade, som ham er gjort på hans eng efter dens taksering som de to synsmænd haver sagt, men end og al sagens anvendte bekostning, og det alt inden 15 dage, eller lide nam. Desforuden for den vej de haver oppløjet og sået med rug, som benævnte Peder Heegaard skal køre med en del hans hør, forment han de ydermere burde at lide for efter loven, og var dom begærende. Jens Nielsen og Christen Christensen i Hesselå blev 3de gange påråbte, og ingen mødte, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

17. august 1694 (opsl. 206). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Poulsen, Niels Christensen, Jens Christensen og Eskild Lassen (Eske Lassen), alle fire i Vejrum, Christen Jacobsen Lille Perregaard, Enevold Thamsen i Hvam, Peder Kjeldsen i Sønder Skovgård og Peder Simonsen i Sevel.

- Peder Christensen i Lindbjerg irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 27. juli sidst, angående blodige pletter og kæphug som Laurids Nielsen Perregaard (Laurst Nielsen Pergaard) skal have slået på hans dreng, så og lod oplæse et tingsvidne af 20. juli sidst om samme sag, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Laurids Nielsen Perregaard og begærede opsættelse i 3 uger, såsom han akter at gøre nogle vidner, hvorfor sagen efter begæring blev opsat i 3 uger.

- Jens Madsen i Trebjerg beviste med Christen Pedersen i Hajsland og Hans Jensen i Stendis, som afhjemlede ved ed, at de forleden mandag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Christensen i Trabjerg til hans bopæl, og talte med hans (opsl. 207) [hustru?] for vidnes påhør for nogle skældsord, som Christen Christensen i Trabjerg skal have talt på bemeldte Jens Madsen. Samme dag stævnedes de Mads Pedersen i Trabjerg, og lørdagen tilforn stævnedes de Viste Jensen (Vesti Jensen) i Yllebjerg ("Jylle") og Jens Knudsen sammesteds, så og Jørgen Brogaards søn Peder Jørgensen, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge om samme skældsord, og for dom i dag [om] 8 dage. Så for retten fremstod Viste Jensen af Yllebjerg ("Yllebierig") og vandt ved sjæls ed, efter at eden lovligt for ham og andre vidnespersoner var blevet oplæst, at det er ham i al sandhed vitterligt, at forleden

lørdag, var 3 uger [siden], da hørte han, at Christen Christensen i Trabjerg skældte Jens Madsen sammesteds for en skælm, og det skete i bemeldte Vistes stue, og den vind (det vidne?) skulle alle Trabjerg mænd give ham, og sagde han havde givet alle deres gårde en vid (el. "an ved"?) landmåling i fornævnte Trabjerg. I lige svorne [ed] fremstod for retten Mads Pedersen i Trabjerg og Jens Knudsen i Yllebjerg, og vandt ved sjæls ed at de samme dag og sted, nemlig i Viste jensens hus, hørte at Christen Christensen i Trabjerg sagde til Jens Madsen: "Havde jeg gjort imod dig, som du har gjort imod mig, da havde jeg gjort som en skælm."; hvorefter Jens Madsen var tingsvidne begærende.

- Velfornemme Laurids Hansen (Laurs Hansen) af Ulfborg Kjærgård irettelagde en opsættelse af 20. juli af samme dato angående nogle skældsord, der skal være faldet imellem Christen Jensen Degn i Gørding og Jens Christensen i Claustrup og hans hustru, I lige måde et tingsvidne af samme dato angående skældsord efter samme tingsvidnes videre formelding, og endelig irettelagde bemeldte Laurids Hansen et skriftligt indlæg af dato 17. august 1694, hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og var dom begærende. Her imod at svare på Christen Jensen Degns vegne mødte Christen Christensen Nygaard og irettelagde et indlæg af dato 16. august 1694. Dernæst irettelagde Christen Christensen Hr. Niels Hansens attest af dato 14. august 1694, såvel og et forlig af 13. september 1693, hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og videre i akten skal blive indførte. Formedelst loven tilholder, at 8 mand med fogden i slig ærerørige sager skal dømme, er sagen opsat til i dag [om] 14 dage, hvorda 8 mænd skal lade sig finde, som i dag er opnævnet med fogden i samme sag at kende.

- Følger nu dokumenterne i denne sag: "Højærede og velvise rettens betjente. Som med irettelagte tingsvidne bevises, Christen Degn i Gørding og hans hustru, meget skandaløst ("skantløss") og uforskammet at have at have skældet de ærlige folk Jens Claustrup og hans hustru på deres ærlige navn og rygte, dem til stor bedrøvelse, sorg og bekostning, som af forberørte tingsvidne vidtløftigt er at se, deres skamfulde hjertelav mod deres naboer og Jesu Christus uden nogen dertil havende årsag, så de ikke allene haver ladet sig benøje med engang deres ondskab at udøse, men derudi bleven fremturende, at de ærlige folk ej haveer kunnet nyde fred for deres skænderske munde. Sætter derfor i rette og formener, bemeldte Christen Degn og hans hustru enten bør sligt dem lovligt over at bevise, som aldrig skal kan ske, eller ej allene lide efter irettesættelsens formelding i opsættelsen indført, hver for deres overbeviste gerning efter lovens 6. bogs 21. kapitels 2. 3. 5. og 6. artikler, men end og Christen Degn, som mere haver styrket hans hustru i ondskab, med hende der fra holdet, så og gåen i borgen for hende (efter det af ham selv i retten producerede forlig og kontrakt, som dog mod loven er funderet), tillige og for hendes forøvede skældereri med ende at lide, og derhos protesterer imod næstforberørte (såkaldte) forlig og kontrakt af 21. september 1693 (foruden det jeg derimod tilforn i opsættelsen haver ladet indføre), at som den er i alle måder oprettet imod loven, særdeles 5. bogs 1. kapitels 2. og 3. artikler, som undtager ej nogen kontrakt at skal holdes, som oprettes imod loven og ærbarhed, ved ej heller på hvad fundament eller på hvad måde der sig tør fordriste, ved deres egne myndighed at gøre nogen lov eller sætte nogen straf for sådan så grov ærerørig gerning på penge, og ved uspankning, som loven ganske intet i slig sag på den måde melder, men synes (om de derudi ellers haver haft nogen tanke til loven, som påtvivles) mere derved haft henseende til lovens 3. bogs 13. kapitels 31. artikel, som melder om hvad bøder og straf almuen ligger på i nogen by eller torp, om gjorde grøft eller anden bys nytte og tarv, det skulle alle holde, vedtægt, eller de må, den

derimod bryder pante, så den retsindige dommer letteligen kan se, at samme kaldte kontrakt af loven ingen fast fod eller grund haver at påbygge, og vil derfor formode, den af retten vorder magtesløs kendt, og ej af nogen gyldighed anses, men Christen Degn og hustru at lide for deres forøvede gerning efter loven, som forberørt er, tillige med al forårsagede processens bekostning at betale. Og venter straks i alt en retsindig og forsvarlig dom. Med forblivende højærede rettens betjentes beredvillige, Holstebro den 17. august 1694, Laurids Hansen."

- Følger nu Christen Degns indlæg, så lydende: "Såsom jeg underskrevne Christen Jensen Degn i Gørding ubilligt lovmål påføres for unødigt og unyttige måder af Sr. Laurids Hansen i Ulfborg Kjærgård, anlangende efter nogle vidners munde af Peder Claustrups hus, ved Kyndelmissetid, jeg skulle have sagt om Jens Claustrups hustru i hendes fraværelse: "den øgedjævel", og "om hun havde puden med sig", og min hustru, efter et enligt vidne, skal have sagt: "hvad skal jeg med den rakker", og videre, som vidnet i sig selv forklarer, hvortil er mit korte svar: Først min person angående, så enddog at de omvidnede ord er af ingen værdi, ære eller lempe angående, så er jeg dem aldrig gestændige. For det andet, så er de ikke efter lovens 1. bogs 13. kapitels 21. artikel ført til første ting, efter at sådant skulle være passeret, men mere hermed protesterer og formoder, at nyde lovens kraftige ord udi 6. bogs 21. kapitels 1. artikel, thi jeg ej er eller nogen tid har været gestændig jeg noget usømmeligt om Jens Claustrups hustru haver sagt, langt mindre vide hende andet, end hvad ærligt er at påsige. Derfor formoder jeg, efter lovens klare ord, på nenævnte sted vorder sagløs hjemfunden. Hvad min hustru angår, så er hun aldrig noget usømmeligt ord om benævnte Jens Claustrups hustru gestændig, langt mindre formoder at nogen imod lovens ord, 1. bogs 13. kapitels 1. artikel, et enligt vidne i så måde skulle anse; men over alt formoder for slig unyttig påførte trætte kvit at være, og hvis usandrægtighed som forleden år 1693, fem uger før Mikkelsdag, er omvundne og imellem bemeldte tvende hustruer har været, der hermed udførligt bevises med sognepræstens og dannemænds, hos Jens Claustrups hånd underskreven, at sådant aldeles er ophævet. I øvrigt formoder, at om noget herover beskrevet gives, dette derudi må indføres og mig igen tilstilles. Actum Claustrup den 16. august 1694, Christen Jensen Degn."

- Præstens attest: "Såsom Christen Jensen Degn i Gørding haver været min attest begærende anlangende et forlig, som skete imellem hans hustru og Jens Claustrups hustru forleden år 1693 den 21. september, eller og mit vidnes aflæggelse for provsten herom, enten muldtligt eller skriftligt, da mener jeg, at hverken dele gøres behov, eftersom jeg efter begæring haver min egen hånd underskrevet til vitterlighed, at sådan unyttig tvistighed er sket i ivrighed, skal være imellem dem på begge sider en forligt sag, hvilken min hånds underskrivelse under forliget, jeg ikke kan fragå, men må være gestændig, hvilket jeg bekræfter med egen hånd her underskrevet. Datum Gørding præstegård den 14. august 1694, Niels Hansen."

- Forliget findes indført side 182.

- Mads Poulsen Overlund, på Hr. regimentskriver Sr. Raschs vegne, lod tilbyde om nogen ville tage imod noget udi fæste af Kongl. hjemfaldent ødegods, som findes i krigsjordebogen indført med frihed, nemlig Haderup, Sevel, Sahl, Borbjerg, Godsager og Bording sogne, de da ville angive det hos benævnte Hr. regimentskriver eller hans fuldmægtig, med videre.

- De 8 mænd i den sag imellem Laurids Hansen og Gørdings degn: Mads Poulsen Overlund, Gregers Nielsen Ølby, Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen Heegaard, Iver Jensen og Jens Kjeldsen i Bøgild, Mads Laugesen og Peder Lauridsen (Peder Laursen) Hvamgaard.

24. august 1694 (opsl. 208). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Andersen (Laurst Andersen), Jens Knudsen, Jens Børgesen (Jens Byrresen) og Åge Christensen (Ouge Christensen), alle i Sønderby, samt Niels Heegaard, Jens Kokborg, Peder Jensen i Hvam og Tyge Pedersen i Skylvad.

- Laurids Nielsen Perregaard (Laurst Nielsen Pergaard) beviste med Christen Pedersen i Brødbæk og Christen Jacobsen i Lille Perregård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Christensen i Lindbjerg for vidnes påhør, for ulovlig volddrift han haver drevet på Perregård mark forleden sommer, og til i dag [om] 8 dage for dom. Samme dag stævnedede de Christen Nielsen i Perregård og Johanne Christensdatter ("Johanne Christensendatter") for deres sandhedsvidne at aflægge om samme volddrift. Så for retten fremstod Christen Nielsen i Perregård og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at han så, at Peder Christensen ("Peder Christen") i Lindborg vuttede sit fæ på Perregård ager nu imellem Sankt Hansdag og Sankt Vol[dborg]sdag. Dermæst fremstod Johanne Christensdatter og vandt i lige svorne ed, at hun så nu i sommer, at Peder Christensen i Lindbjerg og hans dreng vuttede deres fæ på Perregård agre. Peder Christensen Lindbjerg mødte og svarede, at han ved hans sjæls ed kunne præstere, at han aldrig med forsæt eller vilje havde drevet og vuttet hans fæ på Perregård agre, men det han forleden, da Laurids Perregaard havde overfaldet hans hjortedreng, at han var købet fra fæet, var han forårsaget at hente det fra Perregårds korn for skade at afværge, og da muligt drev det over deres agerjord; Hvorefter Laurids Nielsen var tingsvidne begærende.

- Christen Christensen i Trabjerg fremstod for retten, [og] bekendte og vedstod, at han i hans drukkenskab og ubesindighed havde talt nogle ord imod Jens Madsen i fornævnte Trabjerg, som var ubekvem[melige], hvilket han fortrød, og sagde sig ingen årsag dertil at have. Tog så bemeldte Jens Madsen i hånd, og bad ham om forladelse, så og sagde, at han vidste intet andet i nogen måder benævnte Jens Madsen at påsige, end alt ære og godt og hvis en ærlig mand egner og vel anstår, og som sagen haver været i proces, da lovede bemeldte Christen Christensen at betale til bemeldte Jens Madsen al den af ham derpå anvendte bekostning, så Jens Madsen skal blive uden skade i alle måder; Hvorpå de begge gav hverandre hånd, at det nu skulle være en venlig og vel forligt sag; Og var så bemeldte Jens Madsen herefter tingsvidne begærende.

- Den sag imellem Peder Jensen Heegaard og de Hesselå mænd blev endnu opsat i 4 uger.

- Velagtede Anders Mogensen, på ædle Sr. Rasmus Andersen til Søgård hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Jacob Eriksen i Spegbjerg i Aulum sogn og Christen Jacobsen sammesteds, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede efterskrevne, nemlig: Haderup sogn: Niels Christensen i Grove; Mikkell Jensens enke og Christen Eriksen i Grove med enkens lavværge eller arvinger. Egelund: Enevold Nielsen, Jens Christensen, Mads Sørensen, Laurids Pedersen. Haderup By: Christen Christensen. Over Feldborg: Jens Henningsen, Jens Madsen, Christen Christensen Furbo, Mads Nielsen, Christen Madsen Skov, Peder Jensen, Clemend Poulsen, Jens Christensen. Sevel sogn: Peiter Peitersen Mejland i Trevel, Christen Simonsen i Hæk, Karen Madsdatter Djeld i Hæk, Christen Pedersen i Dueholm, Niels Pedersen i Heegård i Sevel som rømte fra den bolig i Haderup By. Borbjerg sogn: Hogager: Jens Bertelsen, Jacob

Nielsen, Christen Simonsen, Jens Hansen Vesterbol, Mikkell Jensen, Peder Jensen, Simon Christensen, og Jens Simonsen i Abildholt; Enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for dom at lide for restans, skyld og landgilde samt anden gæld, som de bemeldte deres gunstige husbonde skyldige er. Så irettelagde bemeldte Anders Mogensen en skriftlig restans under ædle Rasmus Andersens hånd dateret Ringkøbing den 22. august 1694, som blev læst og påskrevet, og i dag [om] 8 dage for vidtløftighed[s skyld] skal blive indført. Dernæst blev irettelagt en restansdom her af tinget udstedt den 23. oktober 1691, såvel og en restansdom af 6. november 1691, hvilke begge blev læste og påskrevne. Efter at forindførte var blevet læst og påskrevet, satte bemeldte Anders Mogensen i al dom og rette, og forment de indstævnedes burde samme deres med resterende skyld og landgildes restans, arbejdspenge samt anden gæld, som de velbemeldte deres gunstige husbonde skyldige er, inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedes blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom overbemeldte befindes lovligt at være indstævnedes, og ingen mødte noget her imod at svare, da ved jeg dem ej at befri, men enhver bør deres resterende efter restansens indhold til deres gunstige husbonde skadesløs at betale, og det alt inden 15 dage, eller lide nam udi deres gods og bedste bohave hvor der findes, efter loven.

31. august 1694 (opsl. 208). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Espersen i Brendgård, Gregers Jensen, Christen Nielsen og Niels Mortensen i Handbjerg, Peder Mortensen, Jens Vestergaard, Mikkell Nielsen og Niels Andersen Holstebro.

- Velagtbare Sr. Laurids Hansen af Ulfborg Kjærgård irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 20. juli sidst, såvel og et tingsvidne af samme dato, og det i retten producerede indlæg af 17. august, imod Christen Degn i Gørding og hans hustru, hvilke samtlige blev læste og påskrevne. Der imod fremkom Jørgen Christensen af Gørding på Christen Degns vegne og irettelagde et forlig af 21. september 1693, såvel og et indlæg af 16. august 1694, såvel og hæderlige Hr. Niels Hansens attest af 14. august 1694, hvilke og blev læste og påskrevne. Her imod svarede Laurids Hansen, at hvad sig angår i det oplæste indlæg, da han melder om vidners førelse til første ting, da hvis han havde haft nogen lovlig protestation imod dem, skulle han de have gjort, som han selv stod til vedermålsting [da] de blev ført, og efter lovligt til ham givne varsel aflagt, hvilke lovligt førte og beskrevne givne vidner ej troes at nogen herredsfoged kan fældes eller igenkaldes. Den af ham på egne og hustrus vegne således derudi indførte og fjorte benægtelse formodes ej af dommeren for nogen lovmæssig imod så kraftig bevisning vorder anset, forbudet med deraf kan ses hvorledes de agter deres munde, at de på en tid ved slig skammeligt påsigen ders næste ville deres ære frarøve, og så de derefter de vil fragå, så om sligt blev ustraffet, de derefter på ny igen kunne anfange, og mere han ville sige, sligt ej at være ære eller lempe angående, dertil svares og henstilles til rettens kendelse, om det ikke er ærerørige ord at skække en ærlig mand eller kone for en "skælm", "3-marks hore", "øgflor", "rakker" og "øgfostermoder", som ved flere en et, ja mange trofaste vidner er bevist, tvært imod deres påstående efter lovens 1. bogs 13. kapitels 1. artikel, samt og deres påstående efter lovens 6. bogs 21. kapitels 1. artikel, lyder ikkun om erklæring for hvis talt bliver i kro, mølle og smedehus, eller slig forsamling, hvor denne gerning ej er sket, men deraf kan ses, at de ikkun med udflugter deres ondegerning vil besmykke, og formoder de efter loven

forindførte formening og irettesættelse således vorder straffet, at ærligt folk for dem og deres lige kan efterdags blive upåskældet, med formening at degnens indlæg, samt den foreviste kontrakt imod loven oprettet, af ingen kraft vorder kendt, hvorom tjenstligt forventes rettens lovlige kendelse, såvelsom processens billige kostning som bedrager over 6 rigsdaler som specialitær kan forklares om behov gives. Dernæst irettelagde Jørgen Christensen et indlæg af 30. august (opsl. 209), som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført. Så irettelagde Mogens Christensen, fuldmægtig på Holmgård, på sin velb. husbonde fru Sophia Gyldenstjernes vegne, et skriftligt indlæg af 31. august 1694, som blev læst og påskrevet og videre skal blive indført, og han såvelsom Laurids Hansen svarede til næst forindførte Christen Degns indlæg, at de vel vidsta at den af hans K.M. betroede herredsfoged selv vidste og forstod, hvad sag til gejstlig eller verdslig ret burde søges, og reserverede sig til sine forindførte protestationer, og begærede her til hans værneting en retmæssig dom. Er for retten afsagt: Såsom her for retten fremlægges et tingsvidne om samme skældsord, tillige med et forlig som imellem dem for rum tid siden skal være gjort, angående samme skældsord, og nu igen af degnen skal være brudt med videre dets indhold, da er således denne gang for retten kendt og afsagt: Degnen med sin hustru her for retten, såvel som for menigheden i Gørding kirke, bør offentligt at erklære Jens Claustrups hustru forsrig skammeligt påsagn, og derhos en ofentlig afbigt, og derforuden at give til næste hospital tolv rigsdaler, og til fattige husarme i Gørding sogn, hvor samme skammelige misbrug er sket, to rigsdaler, og at betale denne proces' omkostning "in allis" med otte rigsdaler, og der inden 15 dage eller lide nam for indførte mulkt, og ydermere om herudi sker nogen modvillighed med denne indførte erklæring og afbigt, da siden at lide efter loven og kongelig forordning som vedbør.

- Laurids Nielsen Perregaard lod oplæse et tingsvidne her af tinget i dag 8 dage anlangende den voldsdrift som Peder Christensen Lindbjerg haver gjort på Perregård Mark. Satte i rette og formente, det Peder Christensen for samme voldsdrift burde at lide efter loven, så og at betale processens anvendte bekostning, og var dom begærende. Peder Christensen blev 3de gange påråbt, og ej mødte, hvorfor sagen blev opsat i 8 dage.

- Niels Nielsen Perregaard fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Christen Pedersen i Brødbæk og Christen Nielsen Perregaard, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Peder Christensen Lindbjerg, og talte mundtligt med ham selv her ved tinget, for syn og vidner at påhøre om Lindbjergkær for dens urs(?) som var afkastet. Så blev fremstillet fire synsmænd, navnlig Iver Thamsen, Peder Jensen, Søren Pedersen og Lauge Madsen, alle i Hvam, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag før ting holdtes var efter udmelding østen Perregård i et kær kaldet Lindbjergkær, der så de en grøft som Peder Lindbjerg haver gjort for hans eng, og syntes de en gammel vej ved samme grøft far afkastet, og vejen lå tre eller fire skafter norden for ssom nu køres på, og fornam ingen skel eller sten. Her imod svarede Gregers Nielsen Ølby på Peder Lindbjergs vegne, og formente forskrevne varsel ikke var givet så lovligt og forklarligt at det kunne have den kraft noget syn eller vidne derefter at udstedes, sær[ligt] fordi han ikke for hans bopæl efter lovens tilhold var givet varsel, tilmed ikke heller navngivet når samme syn på stederne at skulle ses, som billigt burde, at han kunne [have] været og mødt på åstedet; Hvorefter Niels Perregaard var tingsvidne begærende. Efter forindførte kald og varsel er synsvidnet udstedt.

- Et vidne særdeles i samme sag: Fremstod 2de vidnespersoner, navnlig Jens Jørgensen i Jedskov og Jens Thomassen i Hvam, og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er dem i sandhed vitterligt, først Jens Thamsen: At han kan mindes i 56 år, imidlertid da gik tørvevejen fra Perregård over til heden sønden og tværs over den grøft, som Peder Lindbjerg haver ladet afkaste, og kørte altid den vej af den hede som ligger østen og norden for Lindbjergkær med deres tørv, som de der gravede. Jens Jørgensen boede der i 12 år, og vandt i lige svorne ed ord fra ord, ligesom Jens Thamsen før ham vundet haver. Så fremstod Jørgen Christensen Brødbæk(?) ("Jørgen Christensen Brød"), Niels Nielsen Hasselholt, Jacob Nielsen Alstrup og David Nielsen, og alle vandt, at så længe de kan mindes, da haver samme vej gået lige på samme måde, som forindførte vundet haver. Gregers Ølby forment på Peder Lindbjergs vegne, endnu som tilforn, at varslen var ikke så lovlig som det sig burde, og tilmed syntes ejendom og brugelighed i ejendom angående de vedkommende proproetarer først derfor at have lovligt kald og varsel, eller og bemeldte vidne ej at være af nogen kraft; Hvorefter Niels Perregaard var tingsvidne begærende.

- Christen Jensen Degns indlæg: "Velvise Hr. herredsfoged. Såsom til sidste opsættelse mit svar af 16. august blev indleveret, formodes at velvise Hr. herredsfoged Sr. Thøger Hvas lovens 1. bogs 2. kapitels 15. artikel ville anse, i henseende jeg underskrevne af Sr. Laurids Hansen i Ulfborg Kjærgård er i forfølgning til Hjerm Ginding herredsting, og samme bogs 2. kapitels 3. artikel udtrykkeligt formelder, at ingen må drages fra sit værneting, da som Sr. Laurids Hansen at egensindig ivrighed haver sig påtaget en unødvendig trætte imod mig fattige mand til største ruin at påføre, vil jeg ydmygst formode, at Hr. herredsfoged af høj kondorit vil anse samme lovens 1. bogs 2. kapitels 3. artikel, til hvilken jeg mig henskyder, førend nogen verdslig rets dom over mig fældes, og om ej andet må være, at dommen jo endeligt over mig i dag skal afsiges, da formoder jeg endnu som tilforn, at nyde lovens kraftige ord udi 6. bogs 21. kapitels 1. artikel, hvilke fornævnte lovens ord forhåbes at må anses, thi jeg endnu som tilforn ej er eller nogen tid har været gestændig, jeg noget usømmeligt om Jens Claustrups hustru har sagt, men er der noget sagt, så er det mig ganske uafvidende, og jeg går det ganske fra, uden det er sagt efter løs snak og tale, hvorfor jeg endnu som tilforn formoder efter lovens klare ord på bemeldte sted at vorde sagesløs hjemfunden. Min hustru angående, så formodes endnu at ingen mod lovens ords 1. bogs 13. kap. 1. art. et enligt vidne som er uden forligen i så måder anses, thi hverken jeg eller min hustru siden sidste forlig, som af sognepræsten og dannemænds tillige hos mig og Jens Claustrups hånd er underskrevet, har talt et eneste ord, enten godt eller ondt, enten med Jens Claustrup eller hans hustru, langt mindre i nogen måde skældet dem, hvorfor jeg formener os for slig unyttige påførte trætte kvit at være, såsom sligt er ikke ever lovens 1. bogs 13. kap. 27. art. ført til første ting efter sligt skulle være passeret. Begæres dette må læses, påskrives og indføres, og mig igen siden tilstilles. Claustrup den 30. august 1694, Christen Jensen Degn."

- Følger nu velb. Fru Sophia Gyldenstjernes indlæg, således: "Såsom Christen Jensen Degn i Gørding og hans hustru Mette Jørgensdatter, efter usvækket tingsvidne, skammeligt og utilbørligt haver på ære og lempe skældet Jens Christensen i Claustrup og hans hustru Anne Jensdatter, og det så meget groft, så det er stor spot, at slige vanartige mennesker skylle ustraffet bortgå, da på Velb. Fru margrethe Juuls vegne sætter jeg udi rette og formener, de efter kongeloven og allernådigste udgangne forordning af dato 21. marts 1685 bør selv at være og blive de selv

samme, som de deres naboer uforskyldt beskældet og beskyldt haver, og være mindre mænd og bøde deres 3 mark. Venligt begærende dette mit indlæg for retten på Hjerm Ginding herredsting må læses, påskrives, udi hvis som passerer indføres, og mig igen leveres. Holmgård den 31. august 1694, Sl. Jens Sehesteds Sophia Gyldenstjerne."

7. september 1694 (opsl. 209). Dommer Thøger Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Pedersen i Heegård, Christen Pedersen i Hellegård; Peder Sørensen, Niels Jensen og Christen Christensen alle tre i Råst, samt Jens Simonsen og Niels Pedersen begge i Remme.
- Peder Christensen i Lindbjerg irettelagde en opsættelse her af tinget den 27. juli og 17. august, såvel og et tingsvidne af 20. juli sidst, angående blå slag som Laurids Nielsen Perregaard skal have slået hans dreng, hvorfor han og sigtede benævnte Laurids Nielsen Perregaard, og det ved hans ed, og var dom begærende efter forrige irettesættelse, med formening han burde at lide efter loven, og var dom begærende. Laurids Nielsen Perregaard blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom ved et syn be- (opsl. 210) -vises Peder Lindbjergs hjortedreng at være slået, og ej med vidner forklares hvo det haver gjort, men løse ord; og loven siger, hvo som sigter skal det bevise, hvilket endnu ikke til 6. ugers dag er sket; Da ses ej Laurids Nielsen derfor kan tilfindes nogen voldsdom. Hvis videre, da tilfindes dem efter loven herefter dag et godt, rigtigt naboskab med hverandre, og enhver udi hegnetid rigtigt at hegne hverandres eng og mark, og det uden al skade i alle måder, så længe samme hegnetid efter gammel skik og sædvane påstår. Hvo sig herimod forbruder på enten side, skal første gang have forbrudt to rigsdaler, anden gang fire rigsdaler, tredje gang otte rigsdaler, og derforuden om videre sker da at bøde en fuld vold.

14. september 1694 (opsl. 210). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Niels Pedersen i Ultang, Niels Pedersen i Tinding, Christen Pedersen i Ellebrink ("Elbring"), Jens Nielsen i Rounholt (Roenholt), Christen Sørensen, Peder Eriksen og Peder Pedersen i Geddal ("Giedild"), og Peder Christensen i Lindbjerg.
- Niels Christensen i Dalby i Gimsing sogn beviste med Niels Christensen i Vejrum i M(...?)gård og Christopher Andersen i Dalby, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Lauridsen (Jens Laursen) i Gimsinghoved for vidner at påhøre, hvor hvis benævnte Niels Christensen i Dalby kan have ham at tiltale for en ko, han haver købt af benævnte Jens Lauridsen, så og for dom i dag [om] 8 dage. Samme dag stævnedes de Knud Nielsen i Gimsinghoved og Laurids Pedersen (Laurst Pedersen) sammesteds, enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge angående for hvis de haver set og hørt om smme ko. Så for retten fremstod indstævnedes Knud Nielsen og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at Niels Christensen i Dalby købte en sorthjelmet ko af Jens Lauridsen, som nu på søndag, kommer 3 uger, og da han havde købt den befalede Jens Lauridsen at Niels eller hans barn skulle gå op og tage koen, og tøjren som den stod i skulle følge med, og samme ko stod til Mads Lauridsen (Mads Laursen) i Hjermhede (Hjerm Hede). Nernæst i lige svorne ed fremstod for retten Laurids Pedersen og vandt, [at] samme dag, da Niels Christensen havde talt pengene for samme ko, som Jens Lauridsen annammede i Knud Nielsens stue i Gimsinghoved, og stak dem i sin pung, da spurgte han hvad de havde gjort marked med hverandre om,

hvortil Niels Dalby svarede, de var en gammel ko, han havde købt af Jens Lauridsen; Hvorefter Niels Christensen var tingsvidne begærende.

21. september 1694 (opsl. 210). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Laurids Andersen (Laurst Andersen) i Sønderby, Thomas Nielsen i Bøgild, Gravers Mortensen i Ejsing, Niels Andersen Holstebro, Niels Jensen i Hvam, Knud Sørensen og Peder Christensen i Geddal.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste bestalling af 14. juli 1694, indholdende Jens Thøgersen Hvas at være byfoged i Holstebro og herredsfoged i Hjerm Ginding herred i hans fader Thøger Pedersen Hvasses sted.

- Peder Jensen Heegaard lod opløse et tingsvidne af 3. august, så og en opsættelse af 10. og 24. august, angående den sag imellem ham og tvende Hesselå mænd, som blev læst og påskrevet, og som det i dag er 6 ugers dag var han dom begærende efter forrige irettesættelse. Jens Nielsen og Christen Christensen blev 3de gange påråbte, og ikke mødte, noget her til at svare. Er for retten afsagt: Såsom Peder Jensen Heegaard haver ved tingsvidne efter synsmænds sigelse gjort bevislig, den skade som de Hesselå mænd haver med deres kvæg gjort på hans eng, og enddog sagen haver været opsat i seks uger, og samme mænd hver gang er påråbt og ej mødte noget derimod at svare, da kendes ej anderledes, end de Hesselå mænd bør at betale den skade, som de af synsmændene for vurderet er, og derforuden betale ham processens billige omkostning skadesløs inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

28. september 1694 (opsl. 210). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Niels Jensen i Handbjerg By, Jørgen Thamsen i Jøgbjerg, Laurids Nielsen Perregaard (Laurst Nielsen Pergaard), Peder Christensen i Lindbjerg, Niels Nielsen Egebjerg, Christen Christensen Egebjerg og Thomas Andersen Egebjerg.

- (Intet forrettet.)

5. oktober 1694 (opsl. 210). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Ole Hansen (Olle Hansen), Jens Nielsen, Niels Thomassen (Niels Thomsen), Niels Nielsen og Jep Nielsen, alle i Egebjerg, samt Thomas Engsnap, Enevold Thamsen i Hvam, og endelig Morten Jensen også i Egebjerg.

- Allerunderdanigst læst hans Kongl. Majst. allernådigste forordning om kornskatten over al Danmakr for året 1695.

- Velagtede Jacob Andersen ved Struer, på ædle Rasmus Nielsen til Kvistrup og hans tjener Thøger Olufsen på Navrhede(?) hans vegne, beviste med Peder Sørensen fra Kvistrup og Oluf Nielsen ved Ting, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Mads Poulsen Overlund til hans bopæl og talte med hans hustru, for vidnes påhør og til i dag [om] 14 dage for dom, for skældsord. Samme dag stævnedes Anne Gade i Navr, Christen Christensen ("Christen Christen") i Navrtorp og hans hustru Maren Bertelsdatter, og Kirsten Christensdatter på Navrhede (Navr Hede), enhver til deres bopæl, for deres sandhedsvidne at aflægge om samme skældsord. Mødte ingen at vidne i denne sag.

12. oktober 1694 (opsl. 210). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Sørensen i Hansbjerg sogn, Anders Nielsen i Ejebjerg, Christen Christensen, Jens Christensen og Mads Espersen disse tre i Ejsing, Jens Pedersen også i Egebjerg, Laurids Nielsen Perregaard

(Laurst Nielsen Pergaard), Jørgen Christensen i Brødbæk og Jens Madsen i Trabjerg.

- Såsom tinghusets gavnl på vesterenden er så udygtig, at når det regner som i dag sket er, kan skriveren ikke skrive i tingbogen, hvilket vi øjensynligt i dag haver set og vil være gestændige hvor og når begæres, det vidner vi de 8 mænd, og herefter kan ikke holdes ting derudi om vinteren, førend den bliver repareret, så den er overalt ganske udygtig.

19. oktober 1694 (opsl. 210). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Lauridsen (Peder Laursen) og Ole Nielsen (Olle Nielsen) i Råst, Niels Nielsen og Laurids Nielsen Perregaard, Christen Jepsen i Brogård, Niels Nielsen i Ejsing, Anders Andersen i Rønbjerg og Iver Jensen i Bøgild.

- I dag blev tinget holdt i Bøgild for regn og uvejrlig skyld, hvilket de 8 mænd videre vil være gestændige, at det kunne umuligt holdes i tinghuset.

26. oktober 1694 (opsl. 210). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard, Niels Nielsen og Laurids Nielsen Perregaard, Iver Jensen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard, Jens Kjeldse, Las Madsen og Christen Jepsen, sidste tre i Bøgild.

- Niels Nielsen af Skikkild, på Anne Thomasdatters vegne, beviste med Søren Christensen og Christen Thomassen (Christen Thomasen) af Vejrum, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag på benævnt Anne Thomasdatters, salig Jens Jørgensens efterleverske hendes vegne, lovligt indstævnedede Peder Degn i Ølby og Jøp Jensen Skikkild i Vejrum, og i dag, 8 dage [siden], stævnedede de Villads Bjerg i Borbjerg og Peder Gundersborg i Sir, enhver til deres bopæl, for dom, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for hvis de bemeldte Anne Thomasdatter kan være skyldige. Så irettelagde benævnte Niels Nielsen et indlæg af 26. oktober, så og et tingsvidne af 7. maj 1684, og endelig en udskrift af registreringen den 18. juni 1694, hvilke samtlige blev læste og påskrevne, og videre skal blive til domsdag indførte. (opsl. 211) Efter at de var blevne læste og påskrevne, satte Niels Nielsen i al dom og rette, og formente de indstævnedede burde samme deres med resterende til enken skadesløs med al sagens anvendte bekostning inden 15 date at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, og ingen mødte noget her til at svare, hvofror sagen blev opsat i 4 uger.

2. november 1694 (opsl. 211). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, Peder Nielsen Kastberg skriver. Mødte ingen andre uden Iver Jensen i Bøgild. Blev intet forrettet. Mødte ej heller nogen af de 8 mænd.

9. november 1694 (opsl. 211). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Lauge Madsen i Hvam, Peder Laugesen i Hvamgård, Søren Pedersen i Hvam, Augustinus Frandtsen, Jørgen Christensen i Gørding, Thomas Enevoldsen i Hvam og Jens Olsen (Jens Ollesen) i Kjellerup.

- Allerunderdanigst læst hans K.M. allernådigste forordning om de ufri sædegårde udi Danmark, dateret Hafnia den 2. oktober 1694.

- Rasmus Pedersen fra Landting, på velb. Mogens Rosenkrantz' vegne, beviste med Niels Thomassen (Niels Thamsen) i Egebjerg og Jørgen Sørensen sammesteds, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede

Christen Christensen i Egebjerg til hans bopæl, for vidner at påhøre angående hans bortrømmelse fra gården som han påboede i bemeldte Egebjerg, såvel og for hest og vogn og andet, plovjern med videre, som han med sig tog, som benævnte Rasmus Pedersen på sin velb. husbondes vegne agter at forhverve og tage beskrevet, og til i dag [om] otte dage for dom. Så for retten fremstod Peder Pedersen i Egebjerg og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at forleden søndag imellem søndag og mandag, var 8 dage [siden], da rømte Christen Christensen i Egebjerg fra hans iboende gård i fornævnte Egebjerg om nattetide, og heste og vogn blev borte med ham samme nat, og plovjern med, hvilket benævnte Rasmus Pedersen foregav, at hans velb. husbonde havde flyet ham samme vogn og bæster til hans avls fortsættelse med mere. I lige svorne ed fremstod for retten Jørgen Thomassen, Ole Hansen og Jon Pedersen, alle af Egebjerg, og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Peder Pedersen før dem vundet haver; Hvorefter Rasmus Pedersen, på sin velb. herres vegne, var tingsvidne begærende.

- Fremstod for retten Jens Christensen i Claustrup og irettelagde en dom her af tinget udstedt den 31. august sidst, angående den skammelige og usandfærdige skælden, som Christen Jensen Degn i Gørding og hans hustru løgnagtigt haver påsagt Jens Claustrup og hans hustru, for hvilken skammelige og løgnagtige påsagn bemeldte Christen Jensen Degn fremstod o egen person, og bekendte at han vidste intet med Jens Claustrup eller hans hustru andet end alt ærligt, og ommeldte usandfærdige og løgnagtige påsagn at være sket i hastighed og drukkenskab, og som hans hustru var svag og ej selv kunne møde samme dag ved tinget, da indskikkede hun hendes erklæring under tvende mænds hænder, navnlig Jens Bertelsen og Peder Jensen, i lige mening som ovenbenævnt er om samme skældsord, hvorfor benævnte Christen Jensen Degn på egne og hans hustrus vegne bad om forladelse; Og var så Jens Christensen i Claustrup derefter tingsvidne begærende.

17. november 1694 [NB: fejl for 16. november] (opsl. 211). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mend er Iver Jensen, Las Madsen, Jens Kjeldsen og Christen Jepsen, alle fire i Bøgild, Christen Pedersen i Hellegård, Christen Christensen og Christen Pedersen i Hindkjær. [NB: dette er kun 7 mænd.]

- Udi allerdybeste underdanighed læst hans Kongl. Majst. allernådigste patent af 9. oktober 1694, indholdende højesteret skal begyndes den 4. april førstkommende, med videre.

- Velagtede Rasmus Pedersen fra Landting, på højædle og velbårne Mogens Rosenkrantz til Landting hans vegne, irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 9. november sidst, angående Christen Christensen i Egebjerg, hans bortrømmelse fra den gård han beboede i bemeldte Egebjerg, hvilken blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Og satte så bemeldte Rasmus Pedersen, på sin velbårne herres vegne, i al dom og rette og formente, instævnedes Christen Christensen burde at lide som en rømningsmand, og ingen ham enten at huse eller helle, og at pågribes hvor han findes, og var dom begærende. Christen Christensen blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten agsagt: Da som velb. Mogens Rosenkrantz ved sin fuldmægtig haver med fire mænds vidne, alle af Egebjerg, gjort bevisligt, at Christen Christensen uden lovlig opsigelse mod loven haver forladt den gård som han i Egebjerg påboede, og af sin velb. husbonde i fæste havde, og rømt bort om nattetide, og blev heste og vogn med mere samme nat borte med ham, som tingsvidne af 9. november 1694

karligt formelder; Da kendes så, at samme omvundne Christen Christensen bør ihvor han antræffes at straffes som en rømningsmand.

24. november 1694 [NB: fejl for 23. november] (opsl. 211). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Jens Gregersen i Heegård, Hans Pedersen i Barslund, Anders Gammelby, Peder Jensen Heegaard, Lauge Madsen i Hvam og Villads Thomassen (Villads Thomsen) i Borbjerg By.

- Sr. Niels Hansen Ravn af Holstebro, på velb. Gregers Høgh til Vang hans vegne, beviste med Niels Mortensen i Bisgård og Jens Madsen i Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede hæderlige Hr. Mads Hessel i Hjerm, Maren Sørensdatter i Hessel og hendes to døtre Anne og Mette Knudsdatter med deres lavværge, item Oluf Steffensen og Mogens Villadsen i Holstebro, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk, for vidnes påhør angående Mads Laugesens gård i Hvam By. Nok i dag, 8 dage [siden], stævnedede de Enevold Thamsen i Hvam, Jens Madsen i Trabjerg, Jørgen Brødbæk og Christen Pedersen Hvamgaard for deres sandhedsvidne at aflægge om benævnte Mads Laugesens gård. Så irettelagde velbemeldte Sr. Ravn en skriftlig beskikkelse så lydende: "Såsom jeg underskrevne på højjædle og velbårne Gregers Høgh til Vang hans vegne, haver været forårsaget at lade indavle der korn, som efter en meget ringe sæd (og som spargeredes en del fremmede sæd) befandtes næst forleden høstetid til den jordegne bondegård, halve Hvamgård i Borbjerg sogn som Mads Lauridtsen haver påboet og endnu sidder udi, og det ved dannemænds eftersyn og rigtige tal ladet udi laden indlægge, hvilke er sket af årsagen at fornævnte på stedet boende mand fandtes udi armelig tilstand, og ikke betalte kongelige skatter eller smørherligheden, høet og ikke syntes at være hjembjerget, jorden som forberørt en del ved fremmede sages at være besået, og der foruden husene ganske brøstfældige, hvorom jeg ved den tid mundtligt advarde ærværdige Hr. Mads Hessel, sognepræst til Hjerm menighed, som tillige med sin kære moder og søskende bondeskylden af samme gård skal tilhøre. Siden haver jeg ydermere for at holde korn og foder tørt, måtte ladet opbygge en del nyt tag på laden, item haver ladet vinterrugen så til gårdens bæste og sædens fremtarv, medens ellers hidindtil ikke fornummet at forbenævnte bondeskylds ejere sig enten haver antaget eller i nogen måde ladet være angelæggen at få de Kongl. allernådigste påbudne og resterende kontributioner klareret (opsl. 212) [...] herligheden værdet, eller gårdsens brug og vedligeholdelse forsynet; Altså anmodes og tjenstvenligen herved tilbydes på velbemeldte herlighedens ejeres vegne, forbenævnte ærværdige Hr. Mads Hessel, så og hans kære moder, gudfrygtige matrone Maren Sørensdatter i Hessel med hendes lavværge, item hans svogere velfornemme mænd Oluf Steffensen og Mogens Villadsen, borgere og indvånere udi Holstebro, så og hans svende søstre, Anne Knudsdatter og Mette Knudsdatter med deres lavværge, at og om de sig fornævnte halve Hvamgård vil antage, betale kornets indhøstning, rugsæden, tagets forbedring, Kongl. skatters rest og herligheden til herlighedens ejermand, samt efterdags lade svare og rette tilbørligt deraf i alle måder, da sligt at stande dem frit og åbent, eller og om de det ikke ville, de da udførligt ville sig erklære, at de intet dermed ville have at bestille, eller for dem eller deres arvinger noget af eller udi bondeejen eller for bondeskylden (som eragtes af ringe eller fasten ingen værd) ville præterdere, på det nødvendig omsorg kan drages, at stedet ikke totalt skulle vorde ruineret, hvorpå deres gode gensvar skriftligt her neden påtegnet tjenstligst eragtes. Dato Holstebro den 6. november 1694, Niels H. Ravn"; Fandtes påskrevet: "På min moders

vegne svares, at hvis bondeskyld, som hende er berettiget udi halve Hvamgård, vil hun gerne for en billig pris afhænde til herlighedens ejere, velb. Gregers Høeg, eller hvo på hans vegne vil resolve sig at købe, men hvis ham ikke så behager, begæres at hendes part på separeres hende, på det enhver kan gøre sig sit så nyttigt som man bedst ved og kan. M. Hessel"; Dernæst fremstod Christen Pedersen Hvamgaard og Jørgen Christensen Brødbæk, og svor med oprakte fingre ved ed efter loven, at de var hos hr. Mads Steffensen og Mogens Villadsen den 6. november sidst, og i Hessel hos de vedkommende den 8. november, hvortil de alle efter dets forkynding svarede, at Hr. Mads havde den største part deraf. Hvad han derudi gjorde, var de meget gerne med fornøjede. Endelig fremstod for retten Jens Madsen i Trabjerg og Enevold Thamsen i Hvam, og vandt ved ed med oprakte fingre efter loven, at de forleden høstetid hos var, talte og indkom udi Mads Laugesens lade i Hvamgård når alle tre tiende var fratagen, rug 18 trav 2 kærve, byg 7 trav 12 kærve, havre 22 trav 9 kærve, og syntes i laden at være ungefær tre bønderlæs hø; Hvorefter Sr. Ravn var tingsvidne begærende.

30. november 1694 (opsl. 212). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Hans Pedersen i Barslund, Christen Nielsen i Ultang, Jens Kjeldsen og Las Madsen i Bøgild og Jens Sørensen Holstebro. [NB: dette er kun 6 mænd!]

- Ærværdige meget hæderlige og vellærde Hr. Mads Hessel mødte, og bød sig i rette, såsom han af velfornemme Sr. Niels Ravn på velb. Gregers Høgs vegne er til i dag indstævnet for dom, såvel og hans kære moder, søskende og svogre. Da forment velb. Mads Hessel, ingen rettergang over dem at stedens, førend de lovligt igen bliver indkaldet, hvilket blev så afsagt.

7. december 1694 (opsl. 212). Peder Jensen Heegaard i dommerens sted, Peder Kastberg skriver. Otte mænd er Iver Thamsen, Enevold Thamsen, Peder Jensen, Lauge Madsen, Jacob Bertelsen og Jens Pedersen, alle i Hvam, samt Niels Jensen i Kisum og Søren Knudsen i Borbjerg By.

- (Intet forrettet.)

14. december 1694 (opsl. 212). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Laugesen Hvamgaard for Stig i Kisum, Jørgen Brødbæk for en af Kisum, Lauge Madsen i Hvam, Peder Jensen i Hvam, Jørgen Christensen i Kisum, Jens Svenningsen Flæng, Christen Christensen i Hindkjær, Enevold Thamsen i Hvam som sidder for Kisum og Hesselbjerg mænd.

- (Intet forrettet.)

21. december 1694 (opsl. 212). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Jensen og Jacob Bertelsen i Hvam, Jens Ågesen (Jens Ougesen) i Kisum, Iver Thamsen og Enevold Thamsen i Hvam, Otto Lauridsen Føllergaard(?) ("Otte Laursen Føllergaard(?)") [Vist ikke Søllergård eller Fol(d)gård], Iver Jensen og Las Madsen i Bøgild.

- Anders Jensen fra Visselbjerg, på regimentskriver ædle Anders Raschs vegne som fuldmægtig, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Claus Sillemænd tjenede på Visselbjerg og Peder Pedersen Krunderup i Navr sogn, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 1. december sidst var i Vilslev præstegård, og der udi præstens påhør lovligt forkyndede efterskrevne skriftlige kaldsseddel, i lige måde samme dag forkyndede derudi Ribe for ædle borgmester Christopher Karstensens bopæl udi hans eget påhør, og overleverede ham selv såvelsom præsten hver en rigtig kopi af ermeldte kaldsseddel, så lydende: "Som jeg for nogen tid

siden på min elskelige datter Mette Cathrine Rasch af den hæderlige og meget vellærde mand Hr. Hans Morgensen Friis blev fæstebrev meddelt på Alslev kongetiende, dateret Vilslev præstegård den 28. juni sidst, altså er mig imod al forhåbning kommet for øren, hvorledes den hæderlige mand sidst afvigte 4. august skal have sig forlystet, og en af ædle borgmester Sr. Christopher Carstensen i Ribe tilstillet beskikkelse meget snildelig besvaret, samme kongetiende angående, og ikke allene efter min ringe påstand ved en ugangbar kompliment imod sit løfte og udgivne hånd sig ville undslå, men mig på ermeldte min datters vegne i vidtløftig proces og pengesield at føre. I henseende udi samme svar mentioneres nogle ord jeg skulle have haft til hans dydædle kæreste da jeg fæstebrevet bekom, hvilke efter hans påskrift uden tvivl skal være, at dersom hans svogere ikke med det mig givne fæstebrev var tilfredse, skulle intet andet derved være spildt end papiret, hvilke ord aldrig af mig er talt, som jeg ikke allene kan benægte, men end også med brave hosværende folk skal bevise, at slig ord aldrig blev omrørt, men mere at den hæderlige mand lovede sit udgivne fæstebrev som en ærlig og redelig mand at mantionere, og min kære datter bemeldte kongetiende at frihjemle og tilstå. Af disse årsager nødes jeg til imod min vilje her med kald og varsel at lade give ovr ermeldte meget hæderlige og vellærde mand Hr. Hans Morgensen Friis, sognepræst til Vilslev etc., med sin dydædle kæreste, til Hjerm Ginding herredsting fredagen den 21. december førstkommende for beskikkelsesvidne eller andre vidner at påhøre, samme aftale og imellemværende ord at forklare, som jeg da nødvendig eragter at tage beskrevet. I lige måde til samme ting, tid og sted og forermeldte vidner at påhøre, stævnes velbemeldte Christopher Carstensen om han tillige med interesserede dertil noget vil have at svare. Datum Viselberig den 30. november 1694, A. H. Rasch"; Dernæst blev irettelagt en beskikkelse så lydende: "Velædle velbårne Hr. ritmester Johan Eberhardt von Münchhausen, hæderlige og meget vellærde mand Hr. Jens Paaschelanus. Som jeg sidst afvigte 28. juni udi Eders overværelse på min elskelige datter Mette Cathrine Rasch af den meget hæderlige og vellærde mand Hr. Hans Mortensen Friis sognepræst til Vilslev og Hunderup sogne, blev imod fæstens erlæggelse given fæstebrev på Kongl. Majst. anpart korntiende udi Alslev sogn, altså haver ermeldte hæderlige mand nogen tid siden på en fra ædle borgmester Christopher Carstensen i Ribe tilstillet (opsl. 213) beskikkelse, samme korntiende og udgivne fæstebrev angående, helt anseelig besvaret, og da udi samme påskrift behændig indvilliger sin dydædle kæreste som ham da skulle have frarådet at udgive benævnte fæstebrev, hvorpå jeg efter hans opspunden stemme nogle gange skulle have sagt i hans påhør til hans gode kæreste, at dersom hans svogere ikke dermed var tilfredse, skulle intet andet være spildt end papiret, hvilket aldrig blev tænkt, langt mindre af mig talt, som jeg med en god samvittighed kan benægte. Var derfor min løn, som jeg nu formener at velb. Hr. ritmester og den hæderlige mand var overværende samme aften, som ingenlunde påtvivles, de jo nok erindrer hvad ord og aftaler os imellem var. Til den ende har jeg ikke allene nødvendig eragtet Hr. Hans Mortensen Friis til Hjerm Ginding herredsting fredagen den 21. december førstkommende ladt indvitere for samme vidner at påhøre, men end også velbårne Hr. ritmester, så og den hæderlige og vellærde mand Hr. Jens Paaschelenus, sognepræst til Ølby og dets annekser, at lade beskikke, i fast forhåbning, at de uden nogen forevending deres sandfærdige vidne herpå ville tegne og ædelig bekræfte (om forberørte ord da af mig blev talt, og om Hr. Hans Friis ikke samme tid lovede det mig da meddelte fæstebrev som en erlig og redelig mand at mantinere, da forsvare, og mig på min datters vegne skadesløs at holde tiendens oppebørsel hende at frihjemle), hvis ikke haver disse tvende udskikkede

deres mundtlige svar at ervarte, imodtage og på efterskrevne ting og til ædelig at forklare. Jeg igen stedse forbliver velædle og velbårne Hr. Ritmester, hæderlige Hr. Jens Paaschelanus, ders tjenstberedigste gjener. Wiselberig den 4. december 1694, A. H. Rask"; Fandtes påskrevet: "Denne beskikkelse er mig forkyndet og forevist i dag, hvorpå følger mit korte svar: At jeg ikke kan nægte, jeg jo tillige med den hæderlige og meget vellærde mand Hr. Jens Poschelanus var overværende i Vilslev præstegård, da ædle Hr. regimentskriver Andreas Rasch samme tid på sin datters vegne af den meget hæderlige mand Hr. Hans Mortensen Friis fæstede Alslev kongetiende, og det uden nogen omstændigheder; kommer mig helt sært for, hvorledes Hr. Hans Friis som en præstemand understår sig at indføre slig ord, som ikke den tid af Sr. Rasch blev talt, såsom vi var i huset lige tillige med Rasch, og på en tid drog derfra igen, men da han leverede ham fæstebrevet, lovede han det at forsvare og regimentskriveren eller hans datter tienden som en ærlig mand at frihjemle, såsom han efter gjorde likvidation imellem borgmesteren og interesserede til bemeldte tiende med sin sin svoger i Vejen beboende var berettiget, så efter Hr. Hans Friis' ord havde borgmesteren entet med forberørte tiende at gøre, men nød sin andel i andre tiender, og var ingen anden overværende eller i stuen imens de akkorderede eller havde nogen tale om benævnte tiende, uden Hr. Hans Friis, hans kæreste, regimentskriveren og hans kæreste, Hr. Jens Paschelanus og mig, hvilket er mit sandfærdige vidne, såvidt jeg kan erindre, så sandt hjælp mig Gud og hans hellige ord, og videre vil vedstå hvor og når påæskes, hvortil fuldmagt gives nærværende beskikkelsesmænd Mads Poulsen i Overlund og Niels Christensen i Navr Kjærgård, dete udi retten på Hjerm Ginding herredsting at fremlægge, og den behøvende derefter om han nødvendigt eragter, tingsvidne uden nogen videre stævnmål til mig at erhverve. Til stadfæstelse under min hånd, datum Svenstrup Hovgård den 14. december 1694, J.E. von Münchhausen"; Nok tilfandtes påskreven: "Denne beskikkelse er mig udi Ølby præstegård lovligt forkyndet og siden med største forundring eftersat, da til tjenstligt gensvar meldes dette: Såvidt jeg erindrer, da kan jeg ej fragå, men udi alt følge velædle og velbårne Hr. ritmester Münchhausens vidne udi alle ord, hvilket er og mit sandfærdige vidne, så sandt hjælp mig Gud og hans hellige ord, så jeg i lige måder fuldmagt giver hosværende beskikkelsesmænd, som ovenmeldt er. Til stadfæstelse under min egen hånd, datum Ølby præstegård den 14. december 1694, J. (J.M.) Poscholan, Gudords uværdige tjener til Ølby, Asp og Fousing sogne"; Og bestod Mads Poulsen Overlund og Niels Christensen i Navr Kjærgård her for retten med oprakte fingre efter loven, at de den 14. december sidst samme beskikkelse lovligt, først hos velb. Hr. ritmester Münchhausen ("Munchhusen") i hans kvarter foryndede, hvorpå Hr. ritmester straks sit vidne lod påskrive og udi vores påsyn sin egen hånd underskrev, i lige samme dag var de udi Ølby præstegård og ligeledes foreviste præsten denne beskikkelse, hvor han og straks sit vidne med egen hånd påskrev, og for os med ed bekræftede; Ydermere bestod overbemeldte varselsmænd, at de smme dag og tid lovligt stævnede velb. Hr. ritmester samt Hr. Jens Paskolanus, enhver for sin bopæl, til tinget her i dag at møde, for samme deres skriftlige vidne at påhøre; Hvorefter Anders Jensen på sin princilans vegne var tingsvidne begærende.

"Til Jt megit glædelig og Lychsalig Nyt aars Anfang."

11. januar 1695, snapsting (opsl. 213). Holdt i Bøgild. Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Knud Jensen, Christen Pedersen og Jep Jensen, alle tre i Bess(?); Christen Sørensen i

Bjerg, Jacob Bertelsen i Hvam, Peder Bonde (Peder Bund) i Borbjerg By og Oluf Sørensen i Hajsland.

- Iver Christensen i Østerskov i Ryde sogn fremviste i dag her for retten en gammel ulv med hus og krop, og lovede så snart fejtlig, raden (rådden?) at blive ophængt.

18. januar 1695 (opsl. 213). Enevold Thamsen i Hvam i dommerens sted, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Hans Ågesen (Hans Ougesen), Christen Jensen og Jens Christensen i Bess(?), Iver Jensen og Las Madsen i Bøgild, Peder Christensen i Hvam, Hans Pedersen Barslund og Niels Jensen i Hvam.

- Sr. Hans Harder på Rydhave, på højjædle og velb. Hr. major Frederik Sehesteds vegne, beviste med Jens Pedersen og Jens Jensen, begge i Bøge, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes velbårne Fru Sophia Sehested på Rydhave og talte med hende selv, for dom for hvis hun kan være velb. Hr. major skyldig. Dernæst irettelagde benævnte Hans Harder en pur obligation under velb. Fru Sophia Sehesteds hånd og segl af dato 9. oktober 1693, som blev læst og påskrevet og videre skal blive indført, og forment (opsl. 214) Sr. Harder på sin velbårne principals vegne, at velb. Fru Sophia Sehested burde samme hendes forskrivning skadeskøs at indfri, eller lide efter loven, og var dom begærende. Velb. Sophia Sehested blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hendes vegne mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom her fremlagt er en put obligation under højjædle og velb. Fru Sophie Sehesteds egen hånd og segl af dato 9. oktober 1693, på kapital fem hundrede og tolv rigsdaler til hendes kære broder, velbyrdig Frederik Sehested til Krogsgård skyldig, og hendes velb. befindes lovligt til i dag at være indstævnet, og ingen mødt noget der imod at svare, kendes således, at velbårne Fru Sophia Sehested bør samme hendes forskrivning skadesløs at indfri, eller lide efter loven.

- Obligationen i den sag lydende: "Jeg Sophia Sehested, salig Ulrik Sandbjergs til Bøgested, kendes og hermed for alle vitterliggør, at jeg af en ret vitterlig gæld skyldig er til min kære broder, ærlige og velbyrdige mand Frederik Sehested til Krogsgård, penge femhundrede og tolv rigsdaler i kroner, hvilke forskrevne 512 rdlr. kr. med sin påløbende rente love jeg for mig og mine arvinger, en for alle og alle for en, at betale bemeldte min kære broder Frederiks Sehested eller hans arvinger, nu til førstkommende snapsting når man skrivende vorder 1694. Så min kære broder for sig og sine arvinger, at mig og mine arvinger, skal vorde og blive uden skade i alle måder, og på det min kære broder kan være forsikret om sin betaling, da pantsætter jeg til underpant min kære broder til forsikring, al den arvelod mig kan tilfalde efter vore kære og nu salig moder, ærlig og velbyrdige frue Fru Margrethe Reedtz til Rydhave, hvilket forskrevne min arvelod anmeldte min kære broder må have til et trygt underpant, indtil han får sin betaling eller og at søge sin betaling i min forskrevne min arvelod, indtil min kære broder nøjagtigt for sin kapital, rene og omkostning bliver afbetalt. At dette således som forskrevet står af mig urykkeligt skal holdes og efterkommes, haver jeg dette med egen hånd underskrevet og mit signet hostrykt. Datum Rydhave den 9. oktober 1693, Sl: Wldrich Sandborigs efterladte Sophia Sehested"; Fandtes påskrevet: "Læst for retten på Hjerm Ginding herredsting fredagen den 13. oktober 1693, T: Albert Daniel Kastberg. Læst og fremvist på Viborg Landsting den 24. januar 1694, No. 4, C. Cahsms(...?), og samme dag protokolleret, (...?) Bering."

25. januar 1695 (opsl. 214). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jens Lassen i Borbjerg By, Thøger Christensen i Ryde sogn, Christen Olsen (Christen Ollesen) i Bjerg, Jens Jensen og Las Madsen i Bøgild, Ole Jensen (Olle Jensen) Holstebro, Anders Lauridsen (Anders Laursen) af Ryde sogn og Jens Kjeldsen i Bøgild.

- Velb. Hr. major Frederik Sehested til Rydhave lod i dag fremvise her for retten en gammel ulv, som hans folk og betjente haver skydt, og lovede følgende så snart den bliver optøet skal den blive ophængt ved tinget efter loven.

- Allerunderdanigst læst hans K.M. allernådigste forordning om matrikelskat og rytterholdspenge, såvelsom okse- og flæskeskatten for året 1695, samt om grundskatten udi København udi Danmark. Hafnia den 29. december 1694.

1. februar 1695 (opsl. 214). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Jørgen Nielsen og Jens Espersen i Mogenstrup ("Mounstrup"), Mads Laugesen Hvamgaard, Lauge Madsen og Peder Jensen i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, samt Enevold Thamsen og Iver Thamsen, begge også i Hvam.

- Allerunderdanigst læst han K.M. allernådigste postordning udi Danmark og Norge samt fyrstedømmer Slesvig og Holsten, dateret Hafnia den 25. december 1694.

- Christen Villadsen, på højjædle og velb. Fru Anne Cathrine Friis til Tarupgård hendes vegne, beviste med Mads Bertelsen og Niels Jensen, begge af Hvam, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Jørgen Christensen i Risum og talte med ham selv, for dom og hvis anden lovmål hendes velb. kan have ham at tiltale for, angående halve Risum som samme Jørgen Christensen besidder, og hvis rettighed han haver den at besidde, og af hvem han haver stedet og fæstet den. Dernæst blev irettelagt en landstingscitation af dato 12. december 1694 som blev læst og påskrevet og videre skal blive indført, og forment så benævnte Christen Villadsen på sin velb. husbondes vegne, det Jørgen Christensen burde at svare til dtedsmål til Fru Anne Cthrine Friis, eller han har samme halve gård ulovligt besiddet, og var dom begærende. Her imod at svare mødte i retten Jørgen Christensen i Risum og irettelagde et fæstebrev af 25. september 1686 under Jens Lauridsen Risums (Jens Laursen Risoms) hånd, som blev læst og påskrevet, og forment hans fæstebrev var så gyldigt som det sig burde, og vidste ikke at han burde stede eller fæste på andre steder, såsom hans formand haver stedet og fæstet af samme bondeejere, ej heller haver nogen begæret det af ham. Tilmed er Hr. Mads (Hessel?) en af lodsejerne og befindes ikkelovligt at være indstævnet, såsom landstingsvitationen ikke for ham er forkyndet. For årsagers skyld er sagen opsat i 4 uger.

- Følger nu landstingsstævningen, så lydende: "Christopher Bartholin til Kaas, Kongl. Majst. justits- og kancelliråd; Christian Cassios til Tandrup, højbemeldte Kongl. Majst. kancelliråd; landsdommere udi Nørrejylland, gør vitterligt, at år efter Guds byrd 1694 den 12. december, på Viborg landsting, var skicket Frandts Pedersen og Peder Mathiassen (Peder Mathissen) af Viborg, som her i dag stævnedede og varsel gav alle afgangne Knud Madsen Hessel og salig Jens Lauridsen, deres efterladte arvinger, enten de findes inden eller udenlands, de umyndige med deres lavværger, for tingsvidner, dom og andre lovmål, som velædle og velb. Fru Anna Catharina Friis, afgangne Tønne Juels til Tarupgård agter at lade forhverve og tage beskrevet til Hjerm Ginding herredsting fredagen den 1. februar førstkommende (angående dens selvejeregårds

bortfæstelse i Risom til Jørgen Christensen som den nu beboer, og velbemeldte Frue Anna Catharina Friis, dens herlighed er berettiget), om nogen af fornævnte arvinger vil have noget her til at svare. In Cujus rej Restimonium sigilla Nostra præscentibus Inferius Imprestu."

- Følger nu Jørgen Christensen Risums (Jørgen Christensen Risoms) fæstebrev, så lydende: "Kiendes ieg Vnderschrefne og hermed vitterlig gjør, at hafue Sted og fest, saa som ieg og her med steder og fester til Jørgen Christensn. udj Risom, min Fædrene Arf og bunde Rettighed udj bemelte Risom gaard, som hand schal niude, bruge og beside hans Lifs tid, naar hand der af udreder herligheden til dend som det Ejer, eller her effter Ejendis vorder: Og schal hand aarligen gifue mig til bundeschyld fire tønder Rug, og det Rigtigen yde og betale, Vnder hans fæstis fortabelse. Til Vitterlighed under min Egen haand. Holstbro d. 25 Sept: 1686, J. L. Risom"; Fandtes påskrevet: "Hand schal og holde gaardens bøgning saa som at dend er nu ved magt ved goed hefd og lige Vnder bemelte festes fortabelse. J Ligemade schal hand og nyde og beholde, ald den Ejendom som hans Fader Christen Christensen før hannem nødt og brugt hafr. Festen Er betalt. J.L.Risom. Fremviist, Lest og paaschrefuen paa Hierum ginding herredtz ting for retten udj Otte Mends paahør. Torssdagen d: 23. Februarij. 1688. G:Nielssn:"

- Enevold Thamsen i Hvam, på velb. Gregers Høeg til Vang og velb. Hr. amtsmand Jørgen Grubbe Kaas' vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Jens Iversen og Ole Christensen (Olle Christensen, begge af Åle, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 3 uger dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle efterskrevne i Sahl sogn, som er tjenere til Vinderup, og det for dom for resterende skyld og landgilde, som de bemeldte deres velb. husbonder skyldige er. Dernæst blev irettelagt en restans så lydende: Efterskrevne velb. Gregers Høeg til Vang og velb. Hr. amtsmand Jørgen Grubbe Kaas' bønder og tjenere rester med skyld og landgilde fra den 1. maj 1694 (opsl. 215) til årsdagen 1695. Sahl sogn og By: Peder Christensen. Agerbæk: Jens Gundesen (eller Jens Bundesen?). Åle By: Thomas Svendsen; Christen Poder; Iver Jensen; Jens Pedersen og Peder Jensen. Hasselholtgård: Thomas Feld og Karen Feld; Niels Perregaard; Knud Højgaards enke; Iver Jensen; Christen Jensen; Niels Sørensen. Vindeløv (Vindeløf): Jens Eskildsen (Jens Eskesen). Bjert: Oluf Pedersens enke; Christen Sørensen; Anders Pedersen. Fornævnte restans således rigtig at være, bekræfter jeg underskrevne, Holstebro den 31. januar 1695, Niels H. Ravn"; Efter forindførte restans var blevet læst, samme Enevold Thamsen i al dom og rette, formenende enhver som forskrevet står pligtig er og bør deres resterende til deres velb. gunstige husbonder skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, og hverken selv eller nogen på deres vegne mødte noget her til at svare. Er for retten afsagt: Da som de indstævnedede efter lovlig givet kald og varsel ej mødte noget her til at svare, ej heller efter påråbelse lod noget i retten fremlægge sig til befrielse, da kendes for billigt og ret, at de bør pligtige at være at betale til deres velbårne husbonder den udi retten udgivne restans fra 1. maj 1694 til årsdagen 1695 skadesløs inden 15 dage, eller og at lide nam efter loven.

8. februar 1695 (opsl. 215). Dommer Jens Thøgersen Hvas, udi skriverens sted [kordegn og klokker] Balthazar [Hansen] Linnert (Baltazar Hansen Linnert, "Baltzer Linnert") udi Holstebro. Otte mænd er Iver Jensen, Jens Kjeldsen og Mads Bertelsen, Iver Thamsen, Enevold Thamsen, Mads Lauridsen, Las Madsen (Laurs Madsen) og Christen Pedersen, alle i Hvam. - Tinget holdtes i Bøgild.

- (Intet forrettet.)

15. februar 1695 (opsl. 215). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Villadsen i Trandum, Jørgen Brødbæk, Lauge Madsen i Hvam, Peder Jensen Heegaard, Mads Laugesen Hvamgaard, Enevomd Thamsen i Hvam, Iver Jensen og Jens Kjeldsen begge i Bøgild.

- Sr. Hans Ravn, på ædle Hr. forvalter Sr. Schultz på Lundenæs hans vegne, beviste med Anders Thøgersen i Hal (Hael, Haal) og Christen Jensen i Hyldgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de forleden tirsdag og onsdag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Lundenæs bønder og tjenere i Måbjerg, Sir og Mejrup sogne, enhver til deres bopæl, for dom for resterende skyld og landgilde, som de bemeldte deres principal skyldig er. Dernæst fremstod Niels Knudsen i Kringeltoft og Mads Lauridsen i Linde, som i lige svorne ed afhjemlede, at de forleden tirsdag, var 8 dage [siden], stævnedede alle Lundenæs bønder og tjenere i Navr sogn, og onsdagen derefter stævnedede i Asp kirkeværgerne for kirkeskat, så og alle Lundenæs bønder og tjenere for resterende skyld og landgilde, så og i Fousing og Ølby sogne, præsten i Ølby for gæsteri, kirkeværgerne i begge sogne for kirkeskatten, desligeste Hr. Peder i Vejrum for præstegæsteri og kirkeskag af Vejrum. I lige svorne ed afhjemlede Påske Jepsen i Noe og Peder Jensen i Gren, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Lundenæs bønder og tjenere i Borbjerg og Hodsager sogne for resterende skyld og landgilde, så og Jørgen Brogaard for resterende kirkeskat. Endnu blev fremstillet 2de kaldsmænd, navnlig Mikkel Jensen og Christen Jensen i Stendis, som i lige måde svor og afhjemlede, at de i går, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede præsten i Estvad for præstegæsteri og major Rantzau på Nørkjær for kirkeskatten af Estvad og Rønbjerg kirker, såvel og præsten i Ejsing for forfalden præstegæsteri, samt Jens Bertelsen i Åle i Sahl sogn for resterende skyld og landgilde. Endelig blev fremstillet Hans Jensen i Stendis og Mads Pedersen sammesteds, som i lige svorne ed afhjemlede, at de i går og i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede alle Lundenæs bønder og tjenere i Haderup sogn, så og Lundenæs tjenere i Ryde sogn, enhver til deres bopæl, for resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge; Og afhjemlede alle kaldsmænd, at de alle forindførte er lovligt stævnedede til i dag her til tinget, dom at lide, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende. Dernæst irettelagde Sr. Hans Ravn en skriftlig restans som blev læst og påskrevet, og videre skal blive indført, dateret 15. februar 1695. Efter at samme restans var blevet læst og påskrevet satte bemeldte Hans Ravn i al dom og rette, og formente de indstævnedede burde samme resterende, som før er meldt, skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam udi deres gode hvor der findes efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, og ingen mødte noget her imod at svare, uden Peder Jensen Heegaard, som sagde sig intet at være skyldig. Er for retten afsagt: De af de indstævnedede, som med rigtige kvitteringer kan afbevise sig at have betalt, så og de som ej i forrige domme er tildømte at betale, bør frie at være; de andre, som ej udi rette tide til den indgivne restans betalt haver, bør skadesløs at betale inden 15 dage, eller og at lide nam efter loven.

- (opsl. 216) Niels Nielsen, ladefoged fra Landting, på velb. Mogens Rosenkrantz til Landting hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Christen Christensen og Niels Jensen begge i Ejsing, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Ole Jensen (Olle Jensen) i Egebjerg

og Niels Mikkelsen sammesteds, enhver til deres bopæl, og talte med dem selv, for deres sandhedsvidne at aflægge angående Jens Nielsen Smed af Egebjerg, hans bortrømmelse fra hans gård. Samme dag stævnedes Jens Nielsen Smed til hans bopæl i Egebjerg, som han sidst påboede, for vidner at påhøre angående hans bortrømmelse. Så for retten fremstod Ole Jensen i Egebjerg og vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at det er ham i al sandhed vitterligt, at nu i morgen kommer 3 uger, da drog Jens Nielsen Smed i Egebjerg fra hans gård, siden haver han hverken set ham i byen eller i gården. I lige svorne ed fremstod for retten Niels Mikkelsen og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Ole Jensen før ham vundet haver; og bestod kaldsmændene det, det lovligt havde indstævnet Jens Nielsen for dom at lide i dag [om] 8 dage; Hvorefter Niels Nielsen på sin principals vegne var tingsvidne begærende.

- Lundenæs restans, så lydende: Restans på skyld, landgilde og arbejdspenge over Lundenæs tjenere udi Hjerm Ginding herred. Borbjerg sogn: Peder Jensen Heegaard; Peder Jensen i Libjerg Gren (Peder Jensen Libergren); Christen Thomassens (Christen Thomsens) enke i Kyndeslund; Påske Jepsen Noe (Naae, Naar). Mejrup sogn: Gregers Gammelby; Oluf Steffensen af Sivegård (Sibegaard); Christen Christensen Tovstrup; Peder Skovgaard. Navr sogn: Christen Mikkelsen og Thue Dalgaard; Christen Christensen og Jens Torp; Jørgen Vognstrup. Måbjerg sogn: Jens Sørensen; Christen Hyldgaard; Morten Nielsen og Anders Thomassen (Anders Thomsen); Niels Christensen Frøjk; Peder Jepsen; Anders Thøgersen. Asp sogn: Poul Munksgaards enke; Henrik Nørbye; Peder Birkild; Peder Skræddergaard; Mads Lunde; Niels Kringeltoft. Ølby sogn: Laurids Christensen (Laurst Christensen). Fousing sogn: Morten Pedersen. Sir sogn: Jøp Steensen; Knud Ødegaard; Søren og Peder Gundesborg; Niels Pilgaard. Haderup sogn: Haderis mænd; Christen og Niels Nielsen i Høstrup; Christen Jepsen og Anders Mogensen; Fårbæk mænd; Peder og Christen Hvolbæk; Knud og Peder Stavlund; Søren og Jens Gråsand; Peder Pedersen Høstrup; Peder Pedersen og Peder Tygesen; Enken i Ginskov ("Gindeschou"); Christen Madsen og Jens Villadsens enke i Hessellund; Peder Lassen og Jens Barslund (Baslund); Christen Christensen Feldborg. Borbjerg sogn: Christen Poulsen og Peder Christensen; Niels Jensen Hee og Niels Jensen Thy (Niels Jensen Tye); Las Jensen, Christen Christensen og Mads Meldgaard; Jens Thomassen skrædder ("Jens Thomassen schreder"); Viste Poulsen og Simon Oudsen; Poul Sørensen; Jens Madsen; Christen og Jens Hesselå; Søren Jensen i Skave; Jens Clemendsen i Skave; Jens Andersen i Skave; Jøp Lillehessel; Laurids Nielsen (Laurst Nielsen) i Ginskov. Hodsager sogn: Jørgen Brogaard; Viste Jensen; Jens Knudsen Hjelmgaard; Niels Jensen og Just Thomassen (Just Tomsen). Ryde sogn: Niels og Tyge Jensen; Peder Villumsen; Niels Jensen og Niels Christensen; Mikkel Jensen. Sahl sogn: Jens Bertelsen. (...præstegæsteri og kirkeskat...) ...Efter forskrevne restans er jeg tjenstligt dom begærende. Lundenæs den 15. februar 1694, H. Rafn.

22. februar 1695 (opsl. 216). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Nielsen i Trandum, Enevold Pedersen i Hajslund, Mads Laugesen Hvamgaard, Jørgen Brødbæk, Morten Christensen i Sønderskov (el. Sønderskave), Jens Kjeldsen i Bøgild, Knud Skædder og Niels Pedersen begge i Bjert.

- Sr. Jens Jørgensen af Skive ("Schiuf"), på højædle Hr. major Frederik Rantzau til Nørkjær og Estvadgård [hans vegne], beviste med Søren Pedersen i Estvad og Peder Christensen i Kisum, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Søren Jonsen(?) i "Vinhoel" for dom at lide, angående hans ulydighed imod hans husbonde, såvel og med hvis

beviselighed han kan have på hvis han årligt haver ydet af herligheden. Dernæst i retten producerede benævnt Sr. Jens Jørgensen en afståelse under Christian Geddes hånd af Skive den 26. september 1694, såvel og et tingsvidne af 17. december 1694, så og et tingsvidne af 24. december 1694, begge udstedt af Salling herredsting, hvilke blev læste og påskrevne, og videre skal blive indførte. Dernæst blev irettelagt et skiftebrevs lodseddel dateret København den 29. april 1663, såvel og (opsl. 217) efter salig højlovlig ihukommelse Kong Frederik den 3s skøde dateret Hafnia den 20. august 1661, hvilkens indhold såvidt den sag angår blev læst og påskrevet. Dernæst gjorde benævnte Jens Jørgensen på Hr. major Rantzaus vegne et tilbud således, at majoren tilbød sig at svare Hvidbjerg og Brøndum kirker årligt til sin afgift, på det kirkens patroner og alle mennesker skulle se, han hverken begærede kirkens ruin eller dens formindskelse, men alene han kunne minde den sædvanlige ret og rettighed, som altid har fået af benævnte bol til herlighedens ejere, hvorefter han satte i rette og formente, at efterskrevne bevises med Christian Geddes afståelse og videre, at majoren var berettiget herlighed af samme bol, og Christian Gedde derpå til dets bevis har ladet i retten producere både hans K.M. allernådigste skøde, så og hans lodseddel, hvilke beviser hans herlighed og adkomst. Og derforuden nu er bevist med tvende tingsvidner, begge udstedt af Salling herredsting, at af samme bol er gået herlighed og rettighed, ægt og arbejde til herlighedens ejere, da efter majorens nu gjorde tilbud, og eftersom tingsvidnet og forklarer, at den som bolet nu beboer ikke efter han er advaret, enten ville gøre den rettighed der af arrilds tid plejer at gå efter overskrevne omstændigheder; satte han i rette og formente, han efter lovens anledning måtte lide som en ulydig tjener og betale denne proces' bekostning, og var derpå dom begærende. Søren Jensen mødte og producerede hans fæstebrev dateret Viborg den 3. december 1689, som skal blive indført. Sr. Jens Jørgensen tilspurgte Søren Jensen, hvorfor han ikke fæstede af majoren, hvortil han svarede nej, men vidste vel at de havde fæstet på Estvadgård tilforn. For årsagers skyld blev sagen opsat i 4 uger.

- Rasmus Pedersen fra Landting, på velb. Mogens Rosenkrantz' vegne, irettelagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 15. februar sidst, angående Jens Nielsen Smed hans borttrømmelse fra Egebjerg, som blev læst og påskrevet og videre skal blive indført. Og satte så benævnte Rasmus Pedersen i al dom og rette, og formente det, Jens Nielsen Smed burde at lide efter loven som en rømningsmand, og ingen ham at huse eller helle, og var derpå dom begærende. Her imod blev fremlagt et indlæg, såvel og fuldmagt under Jens Nielsens hånd dateret Ejsing den 21. februar 1695, som blev læste og påskrevne. For årsagers skyld blev sagen opsat i 4 uger.

- Jens Nielsens indlæg: "Gunstige og velvise Hr. dommere. Såsom jeg fattige mand Jens Nielsen, som for nogle år siden ved fængsel og magt er tiltvunget en gård i Egebjerg udi Ejsing sogn, tilhørende velb. Mogens Rosenkrantz til Landting, som jeg hidindtil haver måtte ladet mig befale at bebo, som jeg og efter disse besværlige tiders lejlighed ikke ilde haver forbrugt og forbygget, dog nu klageligt må fornemme den gode mands misgunst, idet han ikke alene ungefærlig [for en] måned siden haver ladet mig i samme min gård overvælde ved sine folk og tjenere, Niels Nielsen ladefoged på Landting, Ole Pilgaard i Egebjerg, Anders Kusk på Landting, Niels Sørensen af Sevel og Thomas Madsen, Hatmager af tilnavn, som overkom mig i gården, begærede straks udvisning på hvad rørig og urørig der kunne findes, som skulle skrives og optegnes, gjorde derpå en anfang med skriven, men farede fort med dørenes efterslagen og spageren, lod sig mærke med min egen persons angriben, som jeg måtte konservere med

flugten, og endelig førte med sig hvad der var, øg og fæ, får og småkræ, plov og vogne, samt alt hvad der forefandtes, at mig rent var forment der noget enten at bide eller brænde, men herforuden lader mig nu i rette kalde og forfølge, og som jeg ikke kan vide hvad for en dom han agter over mig at udvirke, fremstiller jeg dette mig sandfærdige indlæg for den retsindige dommer, i dybeste ydmyghed og forhåbning, at han ikke fælder over mig nogen rømningsdom eller for andet, som jeg ikke ved mig at have forset udi, nogen straf at lide, men den gode mand med sine tjenere at have misbrugt deres magt og ret, mig så uskyldigt og uadvaret at angribe, og mig fattige mand, som er forjaget og betaget hvad jeg havde, for hans tiltale at frikendes, han gør herudi det Gud behager og han vil belønne som jeg pligtig ham derom vil anmode. Formoder dette for retten må læses, påskrives og udi dommen indføres, som fuldmægtiges Jens Madsen udi Vester Velling dette udi retten at fremlægge. H Fommers ydmygste tjener, Ejsing den 21. februar 1695, J.N.S. Jens Nielsøn."

1. marts 1695 (opsl. 217). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Niels Jvid i Blakskær, Jesper Andersen i Mundbjerg, Iver Jensen i Bøgild, Mads Laugesen Hvamgaard, Las Madsen i Bøgild, Iver Christensen i Østerskov, Enevold Pedersen i Hajslund og Enevold Thamsen i Hvam.

- Jens Poulsen fra Torupgård irettelagde en opsættelse her af tinget udstedt den 1. februar sidst, angående Jørgen Christensen i Risum, dernæst velb. Fru Anne Cathrine Friis' lodseddel af dato 30. marts 1666, hvorudi findes indført herligheden af Risum at være berettiget; såvel og et indlæg af 1. marts 1695, hvilke blev læste og påskrevne, og igen sagen opsat i 14 dage.

- Jens Poulsen, fuldmægtig på Tarupgård, beviste med Mads Bertelsen i Hvam og Niels Jensen i Hvam, som svor, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Thomas Poulsen i Blåbjerg for dom, angående en pige Maren ved navn, som udi hans tjeneste skal have ladet sig besove, og der for hendes lejermålsbøder. Dernæst satte Jens Poulsen i rette og formente, at efterdi samme kvindfolk udi hans brød er besøvet, og derfor har taget åbenbart skrifte, og hans velb. husbonde ham har befalet hendes bøder at annamme eller og hendes løn derfor at indholde, hvilket kan ses deraf, at han på hendes lejermålsbøder skal have taget dom, og dog ladet hende fri og ubehindret passere, da formente Jens Poulsen at han selv bør hendes lejermålsbøder at betale, eller derfor at lide nam i hans bo efter loven, og var dom begærende. Herimod at svare mødte i retten indstævnedes Thomas Poulsen og vedgik, at ham aldrig var befalet hende at anholde, tilmed var hendes løn længe før fardag optaget og var ham uafvidende hende at være besøvet, og fremlagte en dom her af tinget udstedt den 11. august 1693, såvel og hæderlige Hr. Jens Morsings attest af Mejrup præstegård den 27. juli 1693. Og som dommens slutning formelder, at de indstævnedes i den sag bør at betale deres bøder efter loven, da formente Thomas Poulsen for hans velb. husbondes tiltale fri at være i den sag, hvilke dokumenter blev læste og påskrevne, og for årsagers skyld er sagen opsat i 14 dage.

- Sr. Rasmus Sørensen på Strandet beviste med tvende kaldsmænd, Peder Nielsen i Hvidbjerg og Christen Lauridsen (Christen Laursen) i Halborg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Christen Jensen i Vester Ølby og Anders Pedersen sammesteds, for dom for deres resterende landgilde som de er skyldige til deres velb. husbonde, den højædle og velb. Hr. brigadierer Hr. oberst Johan Rantzau til Bramming og Frydendal, hans myndlings jordegods her i Hjerm Ginding herred. Så i retten

producerede benævnte Rasmus Sørensen en skriftlig restans, følgende... (...begge mænd rester for 1690-94...) ...og satte så i al dom og rette, formenende de indstævnedede burde samme deres med resterende skadesløs med al sagens anvendte bekostning til deres velb. husbonde inden 15 dage (opsl. 218) at betale, eller lide nam udi deres gode hvor det findes efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, og ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom de indstævnedede ej efter lovligt kald og varsel og 3de ganges påråbelse ej enten selv haver mødt noget her imod at svare, ej heller ladet noget i retten fremlægge sig til befrielse, da kendes for billigt og ret, at de bør at betale til deres velb. husbonde, enhver for sig, den udi retten indgivne restans med al processens anvendte bekostning inden 15 dage, eller og at lide nam udi deres bedste bohav hvor det findes, efter loven.

- Jep Maltesen af Barsholm i Estvas sogn beviste med Knud Jensen og Malte Jepsen i Barsholm, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedede Peder Sørensen Degn i Ølby til hans bopæl, og talte med hans hustru, for dom for hvis han bemeldt eJep Maltesen i Barsholm kan være skyldig. Så for retten fremstod benævnte Jep Maltesen og gav bemeldte Peder Sørensen Degn til sag for 4 slettedaler, som han ham sidste snapsting blev skyldig hjemme i hans hus for en hest, og forment han burde dem skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. Peder Sørensen Degn blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen blev opsat i 14 dage.

- Jens Poulsens indlæg i den første sag, så lydende: "Eftersom jeg underskrevne med rigtig lod og adkomst beviser, at højædle og velbårne frue Fru Anna Cathrina Friis, salig Tønne Juels til Tårupgård er herligheden berettiget af Risum, hvoraf Jørgen Christensen den halve gård besidder, som nu efter foregående opsættelse findes hid til tinget for dom indstævnet, såvel og de som bondeskylden af samme gård tilkommer med skriftlige landstings kaldsseddel at være hidstævnet angående dom på fornævnte Jørgen Christensens fæste af samme halve gård. Så sætter jeg udi al rette, og formener fornævnte Jørgen Christensen bør og pligtig er at fremvise velbemeldte den gode frues eller fuldmægtiges kvittering på samme halve gårds fæste, samt jordebogens specier årligt i rette tide at være betalt, eller og under seks ugers forløb, eller og hendes velbårenhed der for at tilfredsstille og skadesløs betale. Hvis ikke da han ej at have ret eller magt derefter samme halve gård og dens ejendom sig nøttig i nogen måder at gøre under den straf som loven for slig uhjemmelt udviser og selvejer bondens fæste ikke derudi at være hendes velbårenhed hinderlig udi nogen måde, hvorpå jeg på velb. den gode frues vegne uden videre opsættelse eller ophold er en endelig dom begærende, og dette at må læses, påskrives og ord til ord udi akten indføres, og med behørig dokumenter mig igen indhændiges. Datum Hjerm Ginding herredsting den 1. marts 1695, som fuldmægtig i sagen Jens Poulsen egen hånd."

8. marts 1695 (opsl. 218). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Peder Sørensen i Kokborg, Christen Jacobsen i Kokborg, Peder Poulsen Gunderup, Simon Pedersen i Heegård, Niels Pedersen i Heegård, Thomas Nielsen Søndergaard, Iver Jensen og Las Madsen begge i Bøgild.

- Niels Nielsen, ladefoged på Landting, på højædle og velbårne Mogens Rosenkrantz' vegne, beviste med Christen Jepsen i Brogård og Peder Lauridsen (Peder Laurstsen) i Råst, som afhjemlede ved ed og oprørte

finger efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Jens Nielsen Smed i Egebjerg for resterende kongl. skatter, skyld, landgilde, lånekorn og andet hvis han kan være husbonden skyldig, og det til i dag for dom, og talte med hans naboer Mikkell Nielsen og Jens Pedersen Kjærgaard [som de gav] det til kende, og skrev på døren. Dernæst oplæste bemeldte Niels Nielsen en restans på indstævnedes Jens Nielsen Smed i Egebjerg, såvel og en restansdom her af tinget udstedt den 17. april 1691, og begærede den gamle restans af samme dom måtte blive indført. Og [så] tilspurgte herredsfogden [ham], om der var nogen videre restansdomme for 1692, -93 og 94, som loven tilholder årligt skal tages? Hvortil Niels Nielsen svarede: han vidste det ikke til visse, men ville give bedre oplysning; og satte så bemeldte Niels Nielsen i al rette, og forment på sin velb. husbondes vegne indstævnedes Jens Nielsen Smed burde samme restans samt Kongl. skatter og lånekorn inden 15 dage skadesløs at betale, eller derfor at lide nam, og hvis nam ej kan nåes, da videre at lide efter loven på kroppen, og var dom begærende. Jens Nielsen Smed blev 3de gange påråbt, og ingen mødte noget her imod at svare, hvorfor sagen blev opsat i 4 uger.

- Jens Kjeldsen i Bøgild, på Jens Nielsen Smed af Egebjerg hans vegne, beviste med Christen Lauridsen (Christen Laursen) og Jens Christensen i Balling i Salling, som afhjæmlede ved ed og oprakte finger efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Niels Nielsen ladefoged på Landting, Anders Kusk på Landting, såvel og velbårne Mogens Rosenkrantz til Landting deres husbonde, og talte med den unge junker, som lovede at give hans fader det til kende, og talte de med Niels Ladefoged selv, men kusken var ikke til stede, og det alt for vidner at påhøre angående Jens Nielsen Smeds bo i Egebjerg, som de var udi og lod bortføre. Samme dag stævnedes de Ole Pilgaard og Niels Kjelderup, som tilforn haver vundet i sagen, for vidnet og at påhøre, om de noget der imod vil have at svare. I lige måde samme dag stævnedes de Thomas Hatmager, Ole Hansen, Niels Thomassen, Jens Kjærgaard, Mikkell Nielsen i Egebjerg, Niels Thuesen i Geddal og Jørgen Thomassen i Egebjerg, enhver til deres bopæl, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, for deres sandhedsvidne at aflægge om deres sandhedsvidne at aflægge (sic) om benævnte Jens Smeds bortrømmelse, og hvorledes den dag passerede i hans gård. Så for retten fremstod indstævnedes Thomas Hatmager, efter at eden for ham og de indstævnedes var oplæst, og vandt ved sjæls ed efter loven, at han ved, at Niels Ladefoged på Landting og Anders Kusk var noget før Kyndelmisse i Jens Smeds gård i Egebjerg, og imidlertid de var der i gården eller i båen, da så han, at Jens Smed kom gående med en hjoler(?), men vidste ikke hvor han gik hen med den, men så vel, at de førte to bæster op til en liden bondegård, hvilke bæster var husbondens, en ko, en ungnød og nogle får, men hvor mange vidste han ikke, såvel og en gammel møgvogn og en gammel plov førte de og derfra til Landting, videre vidste han ikke. Dernæst fremstod Ole Hansen og vandt i alle måder ord fra ord, som Thomas Hatmager før ham vundet haver, og ydermere svor, at han vidste intet videre. Dernæst fremstod Niels Thomassen, og vandt ved sjæls ed, at det er ham i al sandhed vitterligt, at han så, at Jens Smed gik over Østergårds bakke med en hjoler(?) i hans hånd, og nede i Niels Østergaards gård siden så han ham ikke, og samme tid sagde folkene, at Niels Ladefoged og kusken var der i gården, men han så dem ikke, og så vel at der blev ført en gammel vogn, en gammel plov og de andre omvundne høveder fra gården, på det de ikke skulle blive borte. Jørgen Thomassen vandt, at han så samme dag, at Jens Smed gik med en hjoler(?) over Østergårds bakke, og gik så ned i Kjærgårds toft, siden så han ham ikke, men så ikke nogen andre drog i

eller af Jens Smeds gård; Hvorefter Jens Kjeldsen på Jens Nielsen Smeds vegne var tingsvidne begærende, og Niels Ladefoged på sin velb. husbondes vegne genpart.

- (opsl. 219) Jens Nielsen Smeds restans, så lydende: "Rester skyld og landgilde for år 1691 (...1692, 1693, 1694...) ...bedrager sig tilsammen foruden lånekorn, penge = 56 rigsdaler, 3 mark, 1 skilling. Rigtig at være efter min jordebog og landmålingens takst, testerer M. Rosenkrantz"
- Der foruden gammel restans efter dom af 1691 den 17. april, indført: "Jens Nielsen Smid gl: Restandtz = 90 RixDlr: for A: 89 og 90 = 18 Rdlr. 1 mk."

15. marts 1695 (opsl. 219). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Christen Villadsen og Knud Sørensen i Djeld, Iver Jensen og Jens Kjeldsen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard, Peder Nielsen i Roe (Ror), Enevold Thamsen i Hvam og Peder Jensen Heegaard.

- Christen Villadsen, på velb. Fru Anne Cathrine Friis til Taarupgård, hendes vegne, irettelagde en landstings kaldsseddel af 12. december 1695 angående Knud Madsen Hessel om Risumgård. Dernæst blev irettelagt en opsættelse af 1. februar og 1. marts. Dernæst blev irettelagt et indlæg under Jens Poulsens hånd af 1. amrts 1695, hvilke blev læste og påskrevne og findes tilforn protokollerede side 192 og 195, og var så bemeldte Christen Villadsen dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod fremlagde Jørgen Risum sit fæstebrev under Jens Lauridsen Risums hånd af dato 25. september 1686, hvorefter han haver rettet sig både med gårdens vedligeholdelse, såvel og med dens herlighed, som deraf haver ganget, at erlægge og betale, så han er herlighedens ejere intet skyldig, formente derfor, hans fæstebrev at stå ved magt og for hendes velbyrdigheds tiltale fri at være. Er for retten afsagt: Såsom velb. Fru Anna Catarina Friis til Tarupgård ej andet af Risumgård er berettiget end herligheden, som af hendes fuldmægtiges indlæg af 1. marts 1695 fuldkommen ses, og dog prætenderer at Jørgen Christensen som haver Risum nu besidder skal fæste af hende, hvorimod Jørgen Christensen i retten fremlagde et fuldkomment fæstebrev af dato 25. september 1686 under Jens Lauridsen Risums hånd, som største lod i samme jord og halvgård ejede, og derfor efter loven magt og rettighed til samme halvgård at bortfæste, tilmed haver Jørgen Christensen udi alle måder rettet sig efter sit fæstebrevs indhold, både med herlighedens udredelse, så han er herlighedens ejere intet skyldig, så og med gårdens vedligeholdelse. Da kendes, at Jørgen Christensens ukasserede fæstebrev bør at stå ved magt, og han for herligheden at fæste fri at være, såsom loven derom intet taler, men dog for dets indskrivning udi jordebogen, at give til herlighedens ejere en ringe kendelse efter gammel skik og vedtægt. Jørgen Christensen Risum tilbød straks her for retten at ville betale ½ rigsdaler til kendelsen, såsom han haver spurgt at de i forrige tider haver givet 1 rigsdaler af en hel gård, for hans navn at lade indskrive i jordebogen, men fuldmægtigen ville ikke tage der imod.

- Endnu Christen Villadsen på Torupgård, på hans velb. husbondfes vegne, med en opsættelse af 1. marts sidst, angående Thomas Poulsen i Blåbjerg, hans lejermålsbøder for et kvindfolk ved navn Maren, med videre dets indhold, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Her imod fremlagde Thomas Poulsen en dom her af tinget den 11. august 1693, såvel og Hr. Jens Morsings attest af 27. juli 1693, og formelder dommen som han på hans velb. frues vegne haver taget, og endnu er ustævnet, tilfinder samme kvindfolk selv sine bøder at betale eler videre lide efter loven, og formente han for hans velb. frues tiltale i den sag at være frikendt. Er for retten afsagt: Såsom velb. Fru Anna Catarina Friis til Tarupgaard

søger Thomas Poulsen i Blåbjerg for Maren Andersdatters bøder, som er blevet besøvet i hans tjeneste, og han der imod fremlægger hæderlige og vellærde Hr. Jens Andersen Morsings attest af dato 27. juli 1693, at samme kvindfolk er publice absolveret udi Mejrup kirke, og da for menigheden udlagt til barnefader Jens Enevoldsen, tilmed en dom af 11. august 1693, som han efter befaling på velb. frues vegne her af tinget haver taget på samme kvindfolks bøder, som endnu ustævnet står ved magt, og tilfindes fornævnte kvindfolk udi samme dom selv sine bøder at betale eller videre lide efter loven; Da ses ej at Thomas Poulsen kan tilkendes samme kvindfolks bøder at betale, så længe forrige dom står ved magt, men han derfor er fri at være i alle måder.

- Endnu Christen Villadsen fra Taarupgård fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Peder Poulsen i Naltoft og Poul Olsen (Poul Ollesen) i Brandtbjerg, som afhjæmlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag og i går, var 8 dage [siden], hid [til] tinget til i dag lovligt indstævnedede en del af Torupgårds bønder og tjenere i Borbjerg sogn for dom for resterende skyld og landgilde, samt hvis de resterer med efter jordebogen til deres velb. husbonde Fru Anne Cathrine Friis. Endnu 2de andre kaldsmænd, navnlig Mads Bertelsen og Niels Jensen, begge af Hvam, svor at de i går og i dag, var 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt for dom indstævnedede en del af Taarupgårds bønder og tjenere i Navr, Asp, Ølby, Gimsing og Vejrum sogne for resterende skyld og landgilde, samt hvis de resterer med efter jordebogen, og talte med en del dem selv, en del deres folk og tyende, og det til i dag for dom at lide. Dernæst blev oplæst en restans under Jens Poulsen fuldmægtigs hånd, og satte så bemeldte Christen Villadsen i al dom og rette, formenende de indstævnedede burde samme deres med resterende skadesløs til deres velbårne husbonde at betale, og det inden 15 dage, eller lide nam udi deres gode hvor det findes efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte. Er for retten afsagt: De indstævnedede, som med rigtige kvitteringer kan afbevise sig at have afbetalt, bør for det som lovligt bevises at være betalt, frie at være, de andre pligtige og skyldige at være at svare til deres velb. husbonde den udi retten indgivne restans for 1694 skadesløs inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

- Niels Olufsen i Ryde sogn på Jep Maltesen af Barsholm (Bærsholm, Bærsholm) hans vegne, med en opsættelse her af tinget den 1. marts sidst, angående 4 daler, som Peder Sørensen Degn i Ølby skal være bemeldte Jep Maltesen skyldig, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Peder Sørensen Degn blev 3de gange påråbt, og ingen mødte noget her til eller imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom Jep Maltesen af Bærsholm efter lovligt kald og varsel søger Peder Sørensen Degn i Ølby for 4 slettedaler, som han ham skyldig er, og fornebævnte Peder Degn ej efter sagens opsættelse i 14 dage enddog han 3de gange er påråbt, haver mødt efter loven gælden enten at fragå eller vedstå, da bør Peder Degn at betale til Jep Maltesen de 4 sldlr. med al processens anvendte bekostning skadesløs inden 15 dage, eller og at lide nam udi hans gode efter loven.

- (opsl. 220) Tarupgårds restans: Restans af velb. husbondens gods i Hardsyssel, som endnu er husbonden bestående, som følger: for år 1694: Borbjerg sogn: Brandtbjerg: Poul Olufsen. Borbjerg mølle. Savstrup: Niels Jensen, Peder Jensen. Naltoft: Peder Poulsen. Villads i Pajbjerg. Jacob Bertelsen i Nørhvam. Lauge Madsen, Laurids Pedersen, Jens Thomassen, Mads Bertelsen [i Hvam]. Navr sogn: Niels Thøgersen af et bol og af et hadehus. Alstrup: Jacob Alstrup. Lille Torp: Thomas Andersen. Bastrup: Jens Christensen. Gimsing sogn: Moustgård: Niels Nielsen, Hans Nielsen. Struerdal: Thue Christensen. Vejrum sogn: Niels Lauridsen. Tipsmark. Ølby sogn: Simon Pedersen. Over dalen: Laurids Smed. Nørby i Asp sogn: Jens

Jensen af et bondeej, Jens Poulsen; Ingen mødte iden Jens Christensen i Lorup på 2de hans børns vegne og foregav at have betale til dato efter ny matrikel, så han vidste intet at være skyldig i nogen måder.

29. marts 1695 (opsl. 220). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Mads Christensen, Christen Pedersen og Thomas Lassen alle tre af Sevel, Enevold Thamsen og Peder Jensen begge i Hvam, Christen Pedersen Hvamgaard, Iver Jensen i Bøgild, Lauge Madsen i Hvam.
- Allerunderdanigst læst K.M. postordning udi Danmark og Norge samt fyrstedømmerne Slesvig og Holsten dateret 25. december 1694.
- Sr. Jens Jørgensen i retten producerede de dokumenter specificerede den 22. februar angående Søren Jensen i Vinhoel, som blev læste og påskrevne, og var dom begærende efter forrige irettesættelse. Er for retten afsagt: Såsom velædle og velbårne Hr. major Frederik Christian Rantzau ved Sr. Jens Jørgensen ladet fremlægge velbårne Christian Geddes sandfærdige og med skriftlig ed bekræftede attest, dateret Skive den 26. september 1694, som er grundet på højlovlig Kong Frederik den Tredjes skøde af 20. august 1661, og på hans lodseddel af 20. april 1663, som vidner, at herligheden af det bol i Vejlgård, Hurnehuul(?) kaldet, ham tilhørte og nød han deraf herlighedsrettighed, og ved mageskifte afhændede han samme bols herlighed til salig Frandtz Rantzau som samme attest fuldkommen forklarer. Endnu fremlægges et tingsvidne af 17. december 1694, som beviser at Søren Jensens formand, nemlig Christen Jensen, gjorde arbejde til Estvadgård. Endnu et andet tingsvidne af 24. december 1694, som og beviser, at udi 66 år er gjort løb af samme bol til Skivehus, og udi velbårne Christian Geddes tid er givet for samme løb 2 rigadaler, som og velbårne Christian Geddes attest udviser, som efter mageskifte skete er betalt til velbårne nu salig Frandtz Rantzau som samme tingsvidne udførligt formelder. Der foruden tilbyder Hr. major velbårne Frederik Christian Rantzau til Estvadgård sig at svare Brøndum og Hvidbjerg kirker til skyld og landgilde af samme bol, så kirkerne skal være uden skade. Her imod mødte Søren Jensen Visborg og fremlagde sit fæstebrev af 3. december 1689, som ej absolut siger at ingen anden ved kirkerne haver herligheden, men som ej vides anden, da kendes at Søren Jensen Visborg, som nu beboer det bol Hiunhuul, såvidt herligheden angår, bør at svare deraf til velbårne Frederik Christian Rantzau som herlighedens ejere, efter bevislige arve og dokumenter som af alderstid og hans formænd af samme bols herlighed svaret haver, og at betale processens anvendte bekostning, som han ved sin modvillighed for alt haver skadesløs inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

- Følger nu dokumenterne i den sag.

- Velb. Christian Geddes attest: "Som velbårne Hr. major Frederik Christian Rantzau haver været min videnskab bebærende om det bol i Rønbjerg sogn Vejlgård kaldet eller Hvinhule, som Christen Jensen og efterkommere har beboet, da er dets beskaffenhed således, at af samme sted gives sin skyld til Brøndum og Hvidbjerg kirker, og helt mig tilhørte, efter hans Kongl. Majst. allernådigste skøde og mig tilfaldne lod, da haver jeg samme herlighed på et mageskifte afhændet til salig Frandtz Rantzau og igen fået Jens Koedal i Dalby, som skylder årligt en harbopund smør, 1/12 tønne byg og 2 rdl. arbejdspenge, som jeg igen til Hr. major Parsbjerg har afhændet. Og imidlertid jeg samme bol i Vejlgård havde, da nød jeg deraf stedsmål, sagfald og årlig enten løberejser eller to rigsdaler arbejdspenge, med lige ret og herlighed, haver jeg og forbemeldte bol til salig Frandtz Rantzau afhændet, hvilket således i sandhed forholdes, så sandt hjælpe mig Gud og hans hellige ord. Skive den 26. september 1694, Christian Gedde M.Pp."

- Det første tingsvidne, så lydende: "Robert Arvedsen Pilbom (Rubert Arfvidtzen Piilbom), af Rostoft, sættefoged udi herredsfogdens sted og lovlige fraværelse, Knud Daniel (Hop...? el. Hox...?) af Stavby herredsskriver og Christen Vinde af Øksenvad (Øxenuod) gør vitterligt, at år efter Christi fødsel 1694 mandagen den 17. december på fornævnte ting var skicket velædle og velbårne Frederik Christian Rantzau til Estvadgård, Kongl. Majst. velbestalte major til hest, på hans vegne Sr. Jens Jørgensen, konsumptionsforvalter i Skive, som æskede, bad og fik et vuldt tingsvidne af otte dannemænd, som var fornævnte Christen Vinde af Øksevod, Christen Cortsen af Øster Dylby/Dølby, Mads Espersen, Jørgen Poulsen, Oluf Simonsen sammesteds; Christen Andersen af Filshavn, Christen Justesen sammesteds og Søren Christensen af Vium, hvilke fornævnte dannemænd alle og endrægteligen vunde at de så og hørte samme dag på fornævnte ting, det Niels Thomassen og Peder Christensen af Kisum vandt ved ed og oprakte fingre, at de med fjorten dages varsel stævnedes Søren Jensen af Vejlgård hid til tinget i dag for vidner at påhøre, angående hans uhørsomhed imod hans husbonde, så og hans arbejde angående, så og stævnet vidnespersoner Mads Christensen af Grove og Karen Knudsdatter af Ritterup for deres sandhed at vidne, hvorledes han har gjort arbejde til Skivehus. Så endnu fremstod Christen Jensen af Kisum og vandt med ed og oprakte fingre, at det er ham vitterligt, at den mand, som boede i Vejlgård i Vindhul ved navn Christen Jensen, før denne nuboende Søren Jensen, gjorde altid arbejde til Estvadgård imens han boede på stedet, mens Søren Jensen nu bor på stedet har ej gjort arbejde, ihvorvel han tit og ofte dertil at været bydt. [Anden] Christen Jensen og tredje Christen Jensen sammesteds, og Niels Pedersen af Estvad, vandt ord fra ord, som den første Christen Jensen før vundet haver, og ydermere vandt, at de haver haft plovlav med den forrige påboende (som meldt) på Estvadgårds mark til hovning, og som Mads Christensen af Grove og Karen Knudsdatter af Ritterup ikke er mødt efter lovlige stævning, deres sandhed at vidne om arbejde til Skivehus, da forelægges dem i dag [om] 8 dage under deres faldsmål at møde. At så gik vidner vi under vores forseglinger, datum anno die et loco ut supra."

- Tingsvidne: "Robert Arvedsen Pilbom (Rubert Arfidsøn Piilbom) af Roslev sættefoged udi herredsfogdens lovlige fraværelse, Knud Danielsen Hoxen(?) af Stovby herredsskriver, og Mads Olufsen af Søndergård i Dølby sogn tinghører, gør vitterligt at år efter Christi fødsel 1694 mandagen den 24. december på fornævnte ting var skicket velædle og velbårne Frederik Christian Rantzau til Estvadgård, på hans vegne velagtede Søren Espersen af Skive, som æskede, bød og fik et fuldt tingsvidne at otte dannemænd, som var fornævnte Mads Ollesen af Søndergård i Dølby sogn, Christen Nielsen Skomager (Christen Nielsen Schumager) sammesteds, Christen Jensen Tolstrup og Søren Nielsen sammesteds, Esper Tækker(?) ("Esper Tech...?") af Vester Dølby, Jens Pedersen, Laurids Jensen og Anders Nielsen sammesteds, hvilke fornævnte (opsl. 221) alle og endrægteligen vunde, at de så og hørte samme dag på fornævnte ting, det Søren Espensen af Skive beviste med et tingsvidne her af tinget udstedt den 17. december sidst, at Niels Thomassen og Peder Christensen af Kisum havde med 14 dages varsel indstævnet iblandt flere Mads Christensen af Grove og Karen Knudsdatter af Ritterup til den sag for deres sandhed at vidne, angående Søren Jensen af Vejlgård, hvad han haver gjort af arbejde til Skivehus, og formedelst de ikke mødte, er de forelagt i dag at indstill dem deres sandhed at vidne, hvorefter Mads Christensen af Grove vandt med ed og oprakte fingre, at han kan mindes i 66 år, og i fire lensmænds tider, før Hr. kancelliråd Christian Gedde fik Skivehus, da haver hans salige fader, som boede i Vejlgård, udi et bol hed Vinbol, og nu kaldes Vinhuld, haver

gjort løb i forbemeldte tider af samme bol, og siden i Hr. cancelliråd Christian Geddes tid hav han penge for samme løb, årligt 2 rigsdaler, og siden det blev skiftet bort til velbemeldte nu salig Frandtzt Rantzau, gav han også samme to rigsdaler for hans alderdoms skyld, så længe velbemeldte velb. Frandtzt Rantzau levede, men den mand Christen Jensen, som kom i bolet efter han salig fader, gjorde arbejde til Estvadgård. Karen Knudsdatter af Ritterup vandt med ed og oprakte fingre, at det er hende i Guds sandhed vitterligt, at bemeldte Christen Jensen den Gamle gjorde løb til Skivehus, og for 50 år siden fuldtes de ad til Skivehus og tit fra igen, når han gik hen på samme løb; Hvorefter Søren Espersen var tingsvidne begærende. At så gik og for vidner vi under vores forsegling, datum anno die et loco ut supra."

- Lodsedlen findes indført: "Ginding herred, Rønbjerg sogn. Christen Jensen i Vejlgård giver sin skyld til Brøndum og Hvidbjerg Kirker."

- Udi det Kongl. skøde findes iblandt andet så indført: "Harsøssel, Ginding herridt. Rønbierig Sogn, Weilgaard, Christen Jensn. gifuer sin schyld til Brøndum og Huidberger Kircher."

- Følger nu Søren Jensens fæstebrev, så: "Mogens Scheel til Fussing, ridder, Kongl. Majst. etatsråd, stiftsbefalingsmand af Viborg stift og amtsmand over Hald amt, så og Søren Glud, doctor udi det hellige skrifte og superintendent over bemeldte Viborg stift, kendes og hermed vitterliggør, at vi på hans Kongl. Majst. vores allernådigste arvekonges og herres samt Brøndum og Hvidbjerg kirker udi Hønborg Herred i Salling deres vegne, og på højstbemeldte hans Kongl. Majst. nådigste behag, haver stedet og fæstet, så og hermed steder og fæster til ærlige og velagtede karl Søren Jensen Visborg et bol udi Vejlgård i Rønbjerg sogn udi Ginding herred i Riber stift, bemeldte tvende kirker Brøndum og Hvidbjerg tilhørende, som ellers kaldes Hvinehullet/Vinhullet ("Hviine Huuled"), hvilket Niels Christensen i Vejlgård hidintil i fæste haft haver, og nu til bemeldte Søren Jensen Visborg afstanden, efter samme hans afståelses videre formelding, dateret den 19. november sidst afvigte, hvoraf skal gives til stedsmål penge to slettedaler siger 2 sldlr., som straks til benævnte tvende kirkers værger må leveres, at de derudi førstkommende regnskaber kan efter advenant komme kirkerne til indlægt og gode. Og må så merbemeldte Søren Jensen Visborg her efter nyde og beholde sin livstid fornævnte kirkebol med tilbehørig bygning, såvelsom dets rette tillæg i ager og eng og alt andet, hvad navn det og have kan, dog med sådan vilkår, at han deraf årlig i rette tide erlægger og betaler den sædvanlige årlige afgift, som er til Brøndum Kirkje en halv ørte byg og til Hvidbjerg kirke en ørte byg, og holder bygningerne ved god hævd og lige, dyrker jorden tilbørligt, og beviser kirkernes forsvar som nu er, eller her efter kommendes vorder, tilbyrlig lydighed, såsom ej vides anden end fornævnte kirker på hans Kongl. Majst. vegne der til med rette at kunne have nogen herlighed eller rettighed i nogen måder, og ellers deraf årligt udreder hans Kongl. Majst. skatter som enten allerede er påbudne, eller herefter nådigst påbydes kan, aldeles såsom det efter loven forsvarligt kan være i alle måder, såfremt han ikke ellers derover dette sit fæste vil have forbrudt. Til vitterlighed under vores hænder, Viborg den 3. december 1689, M. Scheel, S. Glud."

- De 2de sager imellem velb. Mogens Rosenkrantz til Landting og Jens Nielsen Smed i Egebjerg er efter begæring og med bevilling opsat i 14 dage.

5. april 1695 (opsl. 221). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Kastberg. Otte mænd er Bertel Kjeldsen i Sevel, Mads Laugesen i Hvamgård, Clemend Lauridsen (Clemend Laursen) i Tinggård, Enevold Thamsen og Iver

Thamsen i Hvam, Jens Kjeldsen i Bøgild, Christen Pedersen Hvamgaard og Iver Jensen i Bøgild.

- Velagtede Mads Poulsen Overlund, på Kongl. Majst. og proprietariers gods [vegne], nemlig Vognstrup, Kunderup og Overgård i Navr sogn, beviste med Jens Lassen og Peder Christensen, begge af Vognstrup, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Oluf Pedersen Tolsgaard, Laurids Madsen Visgaard, Søren og Malte Andersen i Søllergård, Poul Andersen og Laurids Pedersen Nørsøller, Christen Julsen og Niels Christensen Biere, Jens Nielsen og Olle Nielsen Ting, Karen Christensdatter i gorRøn med hendes lavværge, [samt] Christen Sørensen Storebiere, enhver til deres bopæl, og talte med en del [af] dem selv, og en del [af] deres folk og tyende, for forbudsvidne at påhøre, anlangende Vognstrup, Krunderup og Overgård, deres fælles grund, mark og ejendom angående. Så for retten fremkom tvende mænd, navnlig Peder Pedersen Krunderup og Jacob Lauridsen i Vognstrup, som vandt ved sjæls ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], var for alle forindførte og indstævnedes mænd deres bopæl i (Vejrum/Navr) og Sir sogne og forbød dem at ingen af bemeldte mænd, deres folk eller andre at komme i bemeldte Vognstrup, Krunderup og Overgårds fælles mark, grund og ejendom og rette tilhørende, med drift i heghetid eller grøft i Krunderup tørvemose eller andensteds i benævnte mark med tørve eller lyng at afføre eller afføre lade, såfremt de ej derfor vil lide efter loven, som for uhjemmelt som vedbør. Samme fælles mark til benævnte Vognstrup, Krunderup og Overgård strækker sig østen fra Navr Kjærgårds mark og sønen om Stabildals mark, og øster med den vej som ligger sønden om gorRøn, og fra benævnte vej østen om efter Djeld og til den vej, som ligger norden om Lille Bjerg mark og så vester og sønder med den laugdige som ligger ned af Kolsbjerggade; Men findes nogen som haver nogen agre eller stuer jord der iblandt, dette hermed ikke ment, men enhver gør sig sin rette tilligende grund og ejendom så nyttig som han kan, sin nabo uden fortræd og skade. Hvorefter Mads Poulsen på interesseres vegne var tingsvidne begærende.

- Peder Sørensen Degn af Ølby fremstillede 4 dannemænd, navnlig Peder Kvolsgaard, Ole Mortensen ("Oughoel"?), Jens Pedersen Dahl og Morten Dahl, som i dag, [for] 8 dage [siden], lovligt her af rettn blev opnævnet [til] at syne den gård i Fousing, [som] kaldes Navrsgård, som tilhører Niels Christensen den største del [som han] ved arvelod er tilfaldet, og benævnte Peder Sørensen er formynder for. Så for retten fremstod benævnte fire dannemænd og ved sjæls ed bekræftede at de forleden onsdag var i Navrsgård at syne dens bygning, og fandtes dens tilstand som følger... (...) (opsl. 222) ...hvorefter Peder Sørensen Degn var tingsvidne begærende.

12. april 1695 (opsl. 222). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Peder Nielsen Kastberg. Otte mænd er Enevold Pedersen i Hajslund, Laurids Pedersen i Hvam, Iver Jensen i Bøgild, Enevold Thamsen i Hvam, Mikkel Andersen i Søgård, Erik Christensen i Søgård, Jørgen Christensen Brødbæk, Jesper Olsen i Søgård.

- Allerunderdanigst læst: K.M. allernådigste forordning om rentepenge samt om opgæld på species dateret Hafnia den 19. februar 1695

- Læst K.M. forordning om gamle måls og vægts afskræffelse og sønderbrydelse i Danmark og Norge dateret Hafnia den 2. marts 1695

- Læst de høje herrers udi kommissionen i rådstuen, deres missive til de høje herrer sessionskommitterede ved Hr. oberst Brøxdorps regiment angående ryttergodset, dateret 26. februar 1695

- Læst K.M. allernådigste bestalling af dato 17. november 1694 angående Mikkel Thomassen at være herredsskriver udi Peder Nielsen Kastbergs sted.

- Christen Svendsen fra Ryssensteen, på højædle og velbårne Hr. oberst Gregers Daae hans vegne, [mødte] og iretten producerede en skriftlig kaldsseddel af dato 27. marts 1695 angående Knud Lang til i dag for vidnes påhør at være indstævnet for den forhindring som skete den 19. marts sidst ved Koldkure. med Sr. Knud Langes påskrift samme kaldsseddel for ham at være forkyndet, hvilken blev læst og påskrevet og videre skal blive indført. Så for retten fremstod først Jens Christensen i Koldkur i Resen sogn og vandt ved sjæls ed med oprakte fingre efter loven at forleden efter at Eders for ham lovligen var bleven oplæst og vandt fodvilligen uden givne kald og varsel: at forleden den 19. marts kom velb. Hr. oberst Daaes fuldmægtig navnlig Christen Svendsen fra Viborg og berettede at have 2de kongelige stævninger som samme dag skulle have været forkyndet for byfogden Knud Land, så lejede benævnte Christen Svendsen en mand navnlig Christen Vistesen i Egebjerg at ride over åen for ved ham og samme mands hest svømmede både frem og tilbage, hvorover benævnte Christen Svendsen sagde han måtte endelig over så som der var høj magt påliggende med samme tvende stævninger, så kørte han ud efter at de ridende var kommet i land igen, og idet han kom noget fra landet, da tog strømmen hest og vogn med folk og alt ned ad, så vognen kom omkring og han slæbte efter den, og kom ikke over på den anden side, og ikke heller havde kommet i land igen på denne side, havde benævnte Jens Christensen ikke kommet ham til hjælp så og med hans fader Clemend Poulsen og en anden mand navnlig Jens Sørensen, men måtte blive der natten over at tøre måde breve og andet mere som han havde med sig, og kunne benævnte Christen Svendsen ikke komme over om andendagen som var den 20. marti, før klokken omkrent 9 eller 10 formiddagen. I lige svorne ed fremstod for retten Jens Sørensen af Koldkur og vandt i alle måder ord fra ord, ligesom Jens Christensen før har ham vundet haver. Fremstod Jens Pedersen i Fabjerg sogn og ved højeste ed bekræftede at alt hvis de tvende forindførte vidner vandt haver befandtes så i al snthed at være, såsom han kørte vognen for bemeldte Christen Svendsen. Dernæst fremstod Poul Jespersen af Vormstrup i Haderup sogn og vandt ved sjæls ed, at den 19. marts sidst, da lå der tre vogne og seks ledige heste af Hr. oberst Daaes tjenere fra Ryssensteen og seks karle som havde lagt der i to dage tilforn og ikke kunne komme over, så stod han i gården og så at Christen Svendsen kom kørende til åen så gik han ud af gården med to af oberstens tjenere og så lige som før er vundet i alle måder passerede. Så fremstod tvende af oberst Daaes tjenere navnlig Jens Jensen og Christen Madsen i Hygum sogn og vandt at de lejede en mand navnlig Christen Iversen Skytte i Løgvig som skulle forsøge om han kunne ride over åen, og da han kom i åen svømmede hesten med ham så han ikke kunne komme over, men med stor møje og livsfare måtte samme vej tilbage igen, hvilket de ved sjæls [ed] vandt således sandt at være passeret den 19. marts i alle måder. Knud Lang blev 3de gange påråbt og ikke mødte noget her imod at svare, hvorefter Christen Svendsen på sin velbårne herres vegne var tingsvidne begærende.

- Kaldssedlen: "Herved gives Eder Knud Lang, byfoged i Lemvig, lovligt kald og varsel til Hjerm Ginding herredsting førstkommande fredag [om] fjorten dage, som er den 12. aprilis, at møde, om I vil have noget imod en del vidners førelse at sige, som jeg da der agter at lade tage sandfærdig attest af, anlangende den forhindring og ophold, som min tjener Christen Svendsen sidst afvigte 19. og 20. marts ved den å Hagbroe, formedelst af en meget hastig tõe, tilvoksende overflodsvande, er vederfare, hvor over han ikke, med de tvende kongelige allernådigste

stævninger, tidligt nok til i rette tide at lade for Eder læse, kunne fremkomme, hvorefter jeg et uvildigt tingsvidne, for at forekomme al videre disput om højstbemeldte kongelige allernådigste stævningers for silde ankyndelse, agter at tage beskreven. Datum Ryssensten den 27. marts 1695, G. Daa"; Fandtes påskreven: "Med et stævning fra højjædle og velbårne friherrinde er jeg kaldet i dag på Tørring Maae og Gjeldøse at møde, og på Ulfborg Herredsting den 3. april, og så der om at møde med tvende allernådigste kongelige stævninger fra hendes herre højjædle og velbårne oberst Gregers Daa og interessent Christen Andersen er jeg på seneste påskeaften indkaldt den 4. april på højlovlig højesteret at møde, og nu med denne citation at være tilbage på Hjerm Ginding herredsting den 12. april, som synes så meget ubilligt, haver derfor dette allene her påskreven til videre rettens g...slig eftertænkning. Lemvig den 29. marts 1695. K. Lang"

- Niels Nielsen af Landting, med en opsættelse af 22. februar og 29. marts sidst, så og et tingsvidne af 15. februar, angående Jens Nielsen Smed i Egebjerg hans bortrømmelse, hvilket tingsvidne blev læst og påskrevet, og var så endelig dom begærende efter forrige irettesættelse. Jens Nielsen Smed blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom her fremlægges udi retten et usvækket tingsvidne af 15. februar 1695, som stadfæster, at Jens Nielsen Smed haver forladt og er borttagen fra den gård, som han udi Egebjerg påboede, tilmed haver sagen veret opsat i 6 uger, og han imidlertid hverken med egen person indstillet sig, ikke heller med lovfaste vidner haver bevist det anderledes at være, da bør samme Jens Nielsen Smed, som ej haver rettet sig efter loven med lovlig opsigelse, at straffes som loven tilholder som en rømningsmand.

- Endnu Niels Nielsen ladefoged fra Landting med en opsættelse af 8. marts sidst, så og en gammel restansdom af 17. april 1691, så og en restans for året 1694 angående Jens Nielsen Smed i Egebjerg, hvilke blev læste og påskrevne, og videre skal blive indførte, og var så endelig dom begærende efter forrige irettesættelse. Jens Nielsen Smed blev 3de gange påråbt, og hverken selv eller nogen på hans vegne mødte noget her til at svare. Er for retten afsagt: Såsom Jens Nielsen Smed befindes lovligt at være indstævnet, og sagen udi fem uger haver været opsat, og ej han eller nogen på hans vegne er mødte noget at afbevise på den restans, som han af sin velbårne husbonde søges for, da kendes for billigt, at fornævnte Jens Nielsen Smed bør at betale til sin velbårne husbonde både den restans, som han i forrige domme er tildømt at betale, så og den restans, som han for året 1694 er skyldig bleven, og det skadesløs inden 15 dage, eller og at lide nam udi hans gods og middel hvor det findes efter loven.

- Sr. Hans Harder, fuldmægtig på højjædle og velbårne Hr. major Frederik Sehested til Rydhave hans vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Ole Jepsen i Kojborg og Jens Pedersen i Bøge, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de som i går var og i dag 8 dage hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Rydhave bønder og tjenere for dom + enhver til deres bopæl, for resterende skyld og landgilde forfalden til Mortensdag 1694 + i Ryde, Borbjerg, Sahl, Sevel og Handbjerg sogne. Dernæst irettelagde bemeldte Hans Harder en skriftlig restans, så lydende: Restans på Rydhave (opsl. 223) tjeneres skyld og landgilde, forfalden til Mortensdag 1694. Ryde sogn: Peder Jensen, Niels Olsen, Bent Pedersen, Thye Lauridsen, Laurids Wixgaard (Visgård), Anne Ligaard, Christen Olsen Ligaard, Jens Jørgensen i Jedskov, Jens Lauridsen i Jedskov, Morten i Sønderkov. Rovt: Laurids P., Christen Knudsen, Anders Olsen, Jens Jepsen, Jens Jensen Røut, Villads Rørlund, Peder Andersen, Laurids Hvolbæk, Jens Sørensen sammesteds. Kirkeby: Jens Nielsen og Jens

Pedersen, Thomas Jensen, Sidsel Vævers, David Feld. Stendis: Christen Christensen, Hans Thomassen, nok Christen Christensen og Hans Thomassen. Ulsø: Peder Lauridsen, Christen sammesteds. Østerskov: Christen Nielsen. Sønder Bjert: Jens Skrædders enke. Sahl sogn: Sønder og Nørre Bjert: Christen Jensen, Jens Andersen, Jens Svendsen, Christen Madsen, Christen Jepsen, Christen Olsen, Søren Jensen, Anders Højgaard, Mads Andersen, Jep Olsen, Jens Lejerballe. Borbjerg sogn: Neder Kjeldsmark: Jens Christensen. Over Kjeldsmark: Søren Poulsen, Christen Jørgensen sammesteds. Brødbæk: Jørgen Christensen, Mons Lauridsen sammesteds. Sevel sogn: Gunderup: Peder Poulsen. Handbjerg sogn: Sønderby: Hans Børgesen, Christen Bertelsen i Gammelby. Datum Rydhave den 12. april 1695.

- Efter forindførte satte Hans Harder i al dom og rette, og formente de indstævnedede burde samme deres med resterende skyld og landgilde til deres velb. husbonde skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam udi deres bohøve, hvor det findes, efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbt, og ingen mødte noget her imod at svare. Er for retten afsagt: Såsom de indstævnedede er trede gange påråbte, og ingen af dem mødte noget imod den indgivne restans for året 1694 til Mortensdag forfalden at svare, da bør de at svare til deres velb. husbonde Hr. major Frederik Sehested samme restans skadesløs inden 15 dage, eller og at lide nam udi deres bo efter loven.

[Her tager vi afsked med herredsskriver Peder Nielsen Kastberg og hans minimalistiske Ribe-skrift. Den nye herredsskriver Mikkell Thomassen (eller Michel Thomsen, som han selv stavede sit navn) skrev i en mere typisk nørrejysk kursiv.]

20. april 1695 (opsl. 223). Holdt om lørdagen, "formedelst den almindelig Bededag i gaar indfalt". Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Mads Laugesen af Hvamgård, Niels Jensen i Tinkerdal, Laurids Christensen af Haderup By, Iver Thamsen af Hvam, Iver Jensen i Bøgild, Enevold Thamsen i Hvam og Las Madsen i Bøgild.

- Allerydmygst læst de høje kommitterede herrer i rådstuen, deres missiv til sessionsherrer ved Hr. oberst Brockdorffs regiment af dato 26. februar 1695.

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. allernådigste forordning om gamle mål og vægts afskaffelse og sønderbrydelse i Danmark og Norge, dateret København den 2. marts 1695.

26. april 1695 (opsl. 223/224). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Mads Laugesen i Hvamgård [navnet af den nye skriver her stavet "Mads Lauridsen"], Markvor Thomassen (Markvor Thomsen), Lauge Madsen og Niels Jensen af Nørhvam, Christen Christensen i Haderup (opsl. 224) By, Iver Jensen og Jens Pedersen af Haderis og Christen Nielsen i Høstrup.

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. allernådigste forordning om gamle måls og vægts afskaffelse og sønderbrydelse i Danmark og Norge, dateret København den 2. marts 1695.

- Sr. Thøger Pedersen Hvas, på Sir sognemænds vegne, et vidne anlangende deres frie fællede i Sir Lyngbjerg, og fremstillede 2de kaldsmænd, nemlig Anders Nielsen og David Poulsen (David Povelsen) i Sir By, som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i går, 8 dage [siden], stævnedede Jens Lassen i Vognstrup, Christen Jensen sammesteds, Jacob Lauridsen (Jacob Lausen), Mads Nielsen, Jørgen Jørgensen sammesteds, Niels Rasmussen i Krunderup, Peder Pedersen, Las Smed, Sidsel Poulsdatter (Sidsel Povelsdatter), Anders Eriksen sammesteds, og Christen Nielsen

Overgaard, for vidnes påhør til tinget her i dag, anlangende forindførte fællede. Så fremkom for retten efterskrevne vidnespersoner, nemlig Anders Jensen i Timling, som vandt ved ed og med oprakte fingre efter loven, at han kan mindes i 60 år, og desimidlertid har Sir sognemænd så mange som i landmålingen er angivet nydt deres frie fællede udi fornævnte Sir Lyngbjerg med tørvegrøft [og] lyngslet. Christen Pedersen i Agergård (Aggergaard) kan mindes i 40 år, og imidlertid har Sir sognemænd, nemlig af Sirgård, Lund, Tolgård, Gundesborg, Thorager, Store Pilgård, Storebjerg (Store Bjerre) og Lillebjerg (Lille Bjerre) [og] Godt Rønne (gorRøn) nydt deres lyngslet i benævnte Sir Lyngbjerg. Christen Clemenssen i Lund vandt ved lige svorne ed, at han kan mindes i 24 år, at de mænd, som har boet på Store og Lille Bjerre og Gode Rønne imidlertid har nydt deres tørvegrøft, lyngslet og fædrift i fornævnte Sir Lyngbjerg. Poul Andersen (Povel Andersen) i Nørsøller vandt i alle måder som Christen Clemenssen før ham vundet haver, og kan mindes i 21 år, og det uden last og klage. Laurids Madsen (Laust Madsen) i Visgård i 28 år kan mindes, og da ved samme tid tjente Laurids Pedersen (Laust Pedersen) i Sirgård og slog lyng for ham i benævnte Lyngbjerg ulastet og ukæret. Anders Eriksen kan mindes i 50 år, og fulgte i alle måder Christen Clemenssens vidne. Jens Jensen i Støvel kan mindes i 32 år, og vandt i alle måder som Christen Clemenssen vundet haver. Peder Kvist (Peder Quist) i Thorager (Tornager) kan mindes i 40 år, og fulgte i alle måder forskrevne vidne. Mads Clemenssen i Tornager kan mindes i 40 år, og imidlertid har de mænd, som har boet i forskrevne gårde, nyt fri fællede i fornævnte Sir Lyngbjerg fra Hvallehøj og vester på til Adelvejen. Niels Mikkelsen i Tornager mindes i 32 [år] og fulgte i alle måder Christen Clemenssens vidne. Søren Pedersen i Pilgård mindes i 32 [år] og fulgte forskrevne vidne. Maren Knudsdatter i Sirgård og Karen Christensdatter i Gode Rønne vandt på 40 [år] ligesom før er meldt. Laurids Pedersen i Sirgård på 26 [år] og Jens Jensen sammesteds på 20 år, at det har været fri fællede, som før er vundet; Hvorefter Sr. Thøger Pedersen var tingsvidne begærende.

3. maj 1695 (opsl. 224). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Mads Laugesen i Hvamgård [den nye skriver staver nu (som den tidligere) navnet "Mads Laugesen"], Enevold Thamsen, Markvard Thamsen (Marqvor Thomsen), Niels Jensen, Thomas Enevoldsen alle af Hvam, Jørgen Brødbæk, Christen Sørensen i Tinkerdal og Niels Pedersen i Bisgård.
- (Intet forrettet.)

10. maj 1695 (opsl. 224). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Las Pedersen i Bisgård, Niels Pedersen sammesteds, Iver Jensen og Las Madsen i Bøgild, Peder Jensen i Hvam, Jens Jonsen i Feldborg, Christen Simonsen i Hogager og Mads Laugesen i Hvamgård.
- På Kongl. Majst. og amtsforvalter, ædlr Sr. Villads Andersens vegne, hans fuldmægtig Anders Nielsen Møllerup lod læse for retten en varselsseddel under hans hånd, hvormed Niels Christensen Skodborg var indkaldet for dom angående resterende skyld og skatter, dateret Fousing den 20. april 1695, og herefter skal blive indført. Nok fremlagde [han] et syn over benævnte Niels Christensens huse af benævnte dato, som i lige måde herefter skal blive indført. Endnu [fremlagde han] en restans lydende som følger: Restans på Kgl. kontribution udi Fousing sogn: Kongl: gods: Skodborg: hartkorn 1 td. 7 skp. 1 alb., udi januar kvartal 1694: 1 rdlr. 6 skl; april 3 mk. 12½ sk.; juli 4 mk. 12 sk.; oktober 1 rdl. 6 sk;

januar og april 1695 1 rdl. 4 mk. 2 1/3 sk., tilsammen penge 5 rdl. 1 mk. 6 2/3 sk., således rigtig testerer udi amtsforvalterens velædle Sr. Villads Andersens absens, Laurids Jensen"; Og satte fornævnte Anders Nielsen udi rette, og forment at forskrevne Niels Christensen burde at betale overskrevne bygnings brøstfældighed samt restans såvel som landgilde efter hans fæstebrevs formelding siden han stedet antog, skadesløs inden 15 dage, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. Da som Niels Christensen ikke var mødt noget her til at svare, er sagen opsat i 14 dage, og Niels Christensen laugdag forelagt at møde da, sog opsættelsen desforinden lovligt for ham at forkyndes.

- Christen Sørensen ved Store Bjerre (Storebierge) lod læse en skriftlig kontrakt oprettet imellem ham, hans hustru Maren Bentsdatter og deres søn Peder Christensen, lydende ord efter andet som følger: Kendes vi os Christen Sørensen og Maren Bentsdatter ved Stoerberg for alle i dette vores håbne brev, og hermed vitterliggør for alle, at såsom vores søn Peder Christensen haver stedet og fæstet benævnte halve Stoerbjerg, som vi for alderdom og skrøbelighed ej den kan fortsætte, så må han fæste den anden halve part når han selv godt synes, hvorfor vi haver med fri og beråd hu afstanden al hvis gods, gode og løsøre, som vi haver ved Stoerberg os tilhørende, lad sig være ved hvad navn det og have kan, inden eller uden døre, intet untaget i nogen måder, til benævnte vores søn benævnte Peder Christensen, så han det skal have, nyde, bruge og beholde, for os eller vores arvinger for nogen tiltale derfor i nogen måder, her imod jeg nenævnte Peder Christensen lover og mig tilforpligter for mig og mine arvinger (opsl. 225) [at] forskaffe mine kære forældre, benævnte Christen Sørensen og Maren Bentsdatter, et ærligt og forsvarligt ophold deres livstid, med klæde, føde, husværelse, seng og sengeklæder og ildebrand, og al fornødenhed som forsvarligt kan være, både for Gud og hvert ærligt menneske, og herhos lover og tilforpligter jeg mig for benævnte Peder Christensen at betale min søster Margrethe Christensdatter hendes tilfaldne mødrene arvelod og medgift når Gud vil hun bliver i ægteskab forsynet, såvel og rigtigt betale benævnte mine kære forældre og deres arvinger uden al skade og skadesløs i alle måder. Alt dette forskrevne lover vi benævnte Christen Sørensen, Maren Bentsdatter og Peder Christensen for os og vores arvinger at holde, hver andre det uden al skade, og skadesløst i alle måder. Til vitterlighed og sandheds bekræftelse og fuldkommelig stadfæstelse haver vi fornebævnte Christen Sørensen, Maren Bentsdatter og Peder Christensen vores egne hænder herunder skrevet, og venligt ombedt ærlige og velagtede mænd Mads Poulsen Overlund, Bertel Sørensen Alstrup, Niels Rasmussen Cronderup og Niels Christensen Lille Bjerre (Lillebjerg) den os til vitterlighed at underskrive. Datum Storberg den 20. januar 1695"; og stod underskrevet: "Christen Sørensn. egen hånd, Maren M B D Bentsdatter, Peder Christensn. egen hånd. Efter begæring: Mads Povelnsn. Manu propria, Bertel Sørensn. egen hånd, N:R:S:, N:C:S:"; som samme kontrakt i sig selv formeldet i dag for retten læst og påskrevet, og nu her i dag for retten tog benævnte Christen Sørensen og hans søn Peder Christensen hverandre i hånd, og lovede at holde overskrevne kontrakt på begge sider, hver andre uden al skade i alle måder som forskrevet står, og var derefter tingsvidne begærende.

17. maj 1695 (opsl. 225). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Mads Laugesen i Hvamgård, Niels Pedersen og Lauge Madsen i Hvam, Mikkell Jensen og Anders Jensen i Hogager, Iver Thamsen i Hvam, Stig Andersen i Hessellund og Anders Jensen i Borbjerg Mølle.

- Jens Andersen i Hogager i Borbjerg sogn oplyste 6 ulveunger, som han havde fanget i Hogager hede.

- Enevold Thamsen i Hvam beviste med 2de kaldsmænd, navnlig Niels Jensen og Thomas Enevoldsen, begge af Hvam, som ved ed med oprakte fingre efter loven afhjemlede, at de i [dag], 14 dage [siden], hidstævnedes Peder Sørensen Degn i Ølby til i dag for dom, for penge han Enevold Thamsen skyldig var på en hest han ham havde afkøbt. Og nu gav Enevold Thamsen benævnte Peder Sørensen Degn til sag, som han ham er skyldig blevet på hestebytteri 3 slettedaler 2 mark, hvilke Enevold Thamsen forment Peder Sørensen bør at betale skadesløs inden 15 dage, eller der for at lide nam efter loven, og var dom begærende. Peder Sørensen blev 3de gange lydeligt påråbt, og hverken han eller nogen på hans vegne fremkom noget her til at svare, hvorfor sagen er opsat i 14 dage, og Peder Sørensen da forelagt at møde om han noget hertil vil have at svare.

24. maj 1695 (opsl. 225). I dommerens sted Mads Laugesen i Hvamgård, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Peder Laugesen og Christen Pedersen i Hvamgård, Jens Knudsen i Sønderby, Lauge Madsen og Enevold Thamsen i Hvam, Peder Jensen i Heegård, Christen Christensen i Hindkjær og Søren Pedersen i Hvam.

- På Kongl. Majst. og amtsforvalter, ædlr Sr. villads Andersens vegne, Sr. Anders Mollerup med en opsættelse af 10, maj, item fremlagde en skriftlig varselsseddel samme tid såvelsom i dag for retten læst og påskrevet, og lyder som følger: "Såsom Kongl. Majst. bonde Niels Christensen i Skadborg i Fousing sogn er skyldig en del Kongl. resterende kontributioner, som ej enten udi mindelighed eller ved militarisk eksekution haver været at indbringe, lader jeg underskrevne på Kongl. Majst. vegne udi min principal, ædle Sr. Villads Andersens absens, ved nærværende 2de personer lovligt stævne samt 8 dages kald og varsel give benævnte Niels Skadborg for dom at lide til Hjerm Ginding herredsting fredagen den 10. maj førstkommende, anlangende resterende skatter og landgilde samt brøstfældighed at benævnte Skadborg, med formening han samme skadesløs bør at betale inden 15 dage, eller lide efter loven. Actum Fousing den 20. april 1695, A. Nielsen"; og stod på benævnte kaldsseddel tegnet således: "Denne overbenævnte kald og varsel er mig lovligt forkyndet, N:C:S., Item overbenævnte dato haver vi underskrevne Poul Mortensen af Fousinggård og Peder Mortensen Krulsgård(?) lovligt forkyndet denne kald og varsel udi benævnte Niels Skadborg hans påhør for hans bopæl, hvilket vi med egne hænder bekræfter og ved sjæls eds aflæggelse vil gestændige være når påæskes. Actum Fousing den 20. april 1695. Peder Mortensen egen hånd, Poul Mortensen egen hånd"; Nok fandtes tegnet på fornævnte kaldsseddel, at opsættelsen var benævnte Niels Skadborg lovligt forkyndet ved forskrevne Poul og Peder Mortensen, som samme kaldsseddel og dets påskrift ord fra ord formeldte som forskrevet står. Nok fremlagdes et syn over benævnte Niels Christensens huse og bygninger, lydende således: "Anno 1695 den 20. April haver vi underskrevne Fousing sognemænd efter amtsforvalter over Lundenæs og Bøvling amter, ædle Sr. Villads Andersens begæring, udi Anders Nielsens overværelse været ved en af højstbenævnte Kongl. Majst. bønder, navnlig Niels Christensen boende udi Skadborg det at syne og besigtige: 2de gamle huse, som der på stedet fandtes, nemlig en lade 10 små fag, som er ganske forfalden, både på tømmer og tag, så det er aldeles intet tjenlig til noget hø, halm eller korn at bevare, men inden kort tid ganske ned falder, og ikke længere kan blive bestående uden det med allerforderligste kan vorde hjulpen, med stolper, remme, spær, lægter og tag i det allerringeste for 20 slettedaler; et salshus, 8 fag, i lige

måde meget brøstfældigt både på tømmer og tag, kan vel hjælpes og nogen tid blive bestående, om det med fornødne stolper, remme, bjælker, lægter og tag må hjælpes for 10 slettedaler. Fandtes ellers intet på stedet uden 2 får, 2 lam og 3 høns, andet kreatur fandtes intet, langt mindre haver de noget været bemægtiget på anden årtid. Fandtes på marken to små rugblokke til en seks skæpper rug, udi laden 34 rugtogkærve, hvoraf den halve part er ganske forrådnat udi hvilket af værdi en mark. Fandtes aldeles intet udi stuen andet end stort armod, langt mindre noget som kunne sættes vurdering på, hvilket vi underskrevne med egne hænder bekræfter og ved sjæls ed vil aflægge når begæres. Actum Fousing ut supra. Anders A O S Olsen (Anders Ollesen), Poul Mortensen (Povel Mortensen) egen hånd, Peder Mortensen egen hånd, Thomas Poulsen (Thomes Povelsen) egen hånd"; i lige måde overbenævnte 10. maj (opsl. 226) såvelsom i dag for retten læst og påskrevet. Endnu lod læse en restans under Sr. Laurids Jensens hånd tilforn side 202 findes indført; Og derforuden gav Anders Nielsen i dag Niels Christensen videre til sag: magasinkorn til 1. december 1693, rug 4 skæpper 1 fjerdingkar, havre 3 skæpper 1 fjerdingkar; til 16. november 1694 rug 5 skæpper 2 fjerdingkar, havre 1 skæppe 3 fjerdingkar, item landgilde som skal bedrage fra 1. maj 1689 til dato, 12 tønder 3 skæpper rug, 12 tønder 3 skæpper byg, hvilket tillige med forskrevne bygfæld og skatterestans Anders Møllerup forment Niels Christensen skadesløs bør at betale inden 15 dage, eller derfor lide efter loven. Niels Christensen stod selv til vedermålsting, og svarede intet her imod. Så er for retten afsagt, at forskrevne Niels Christensen Skadborg bør skadesløst inden 15 dage at betale overskrevne bygfæld, skatte og landgildes restans, eller der for at lide nam efter loven.

- På ædle Sr. Christian Ulrik Schultz, forvalter over Lundenæs og Stjernholm hans vegne, Jens Madsen af Trabjerg, som for retten fremstillede efterskrevne dannemænd, nemlig Peder Jensen i Gierum(?) (Kvirum??), Jens Andersen i Skave og Morten Rasmussen i Trabjerg, hvilke ved ed med oprakte fingre vandt, at de den 21. maj næst afvigte var til syn over Jens Bertelsens gård i Åle By i Sahl sogn, og befandtes brøstfældigheden på husene som følger... (...en halv side med syn...) ...hvilket de som forskrevet står afhjemlede for et fuldt syn; Hvorefter Jens Madsen på velb. forvalterens vegne var tingsvidne begærende.

- Peder Nielsen Kastberg [hyggeligt gensyn med forrige skriver] i skriverens sted. Velagtbare Sr. Mikkel Thomassen, Kongl. Majst. herredsskriver i Hjerm Ginding herred, irettelagde en skriftlig kaldseddel [over med småt: tilståelse] så lydende: "Såsom Kongl. Majst. herredsskriver i Hjerm Ginding herred Sr. Mikkel Thomassen er forundt i fæste Lægårds Mølle, og han dens brøstfældighed agter at lade syne, da hermed tilståes ham kald og varsel for bemeldte syns overværelse, forretning og afhjemmel. Datum Rybjerg den 3. maj 1695, Jørgen Grubbe Kaas"; Nok fandtes der påtegnet: "Denne kald og varsel er jeg underskrevne udi min principals, ædle Villads Andersens absens, gestændig. Anders Nielsen"; Hvorefter for retten fremstod Jens Christensen i Brødbæk Mølle og Anders Jensen i Borbjerg Mølle, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 22. maj næst afvigte var til syn over Lægårds Møllens brøstfældighed, eftersom de dertil her af tinget af herredsfogden var opnævnet næste tingdag tilforn, og befandtes samme brøstfældighed som følger... (...en halv side med syn...) ...hvilket forskrevne 2de møllere afhjemlede for et fuldt syn; Hvorefter Mikkel Thomassen var tingsvidne begærende.

31. maj 1695 (opsl. 226). I dommerens sted Mads Laugesen i Hvamgård, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Lauge Madsen, Peder Jensen, Peder Laugesen og Christen Pedersen, alle fire i Hvam, Jørgen Christensen i Brødbæk, Christen Bertelsen den gamle i Neder Feldborg, Peder Pedersen sammesteds, og Christen Andersen i Hvam.

- Enevold Thamsen af Hvam, med en opsættelse af 17. maj, angående nogle penge Peder Sørensen Degn i Ølby ham skyldig er, og var efter foregående irettesættelse dom begærende. Så for nogen årsag skyld er sagen endnu opsat i 14 dage.

7. juni 1695 (opsl. 227). Dommer Jens Thøgersen Hvas, i skriverens sted [forrige skriver] Peder Nielsen Kastberg. Otte mænd er Peder Laugesen og Christen Pedersen i Hvamgård, Peder Nielsen Heegaard, Niels Pedersen i Hvam, Oluf Sørensen i Hajsland, Enevold Thamsen, Lauge Madsen og Søren Pedersen, sidste tre i Hvam.

- Rasmus Pedersen af Landting, på sin højædle og velb. husbonde Fru Sophia Bille, velb. Mogens Rosenkrantz' til Landting, hendes vegne, beviste med Oluf Nielsen og Peder Lauridsen (Peder Laursen), begge af Øster Råst, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], hid til tinget til i dag lovligt indstævnedes Poul Christensen Hvas ("Poul Christen Huas") i Åle, såvel og hans søn Jørgen Poulsen og hans datter Karen Poulsdatter, for vidnes påhør for hvis græs bemædte Poul Christensens søn og datter haver slået på Landtings enge og bortført.

- Fremstod for retten ærlige og gudfrygtige pige Sidsel Andersdatter, barnefødt i Rønbjerg sogn i Ginding herred, og irettelagde en skriftlig attest så lydende: "Vi efterskrevne, boende i Rønbjerg sogn i Hardsyssel i Riber stift, Peder Eskildsen (Peder Eskesen) i Rønbjerg, Ove Gregersen (Ofue Gregersen), Jens Sørensen, Jens Pedersen og Mads Sørensen sammesteds, Poul Christensen, Mads Eskildsen (Mads Eskesen), Niels Poulsen, Søren Visborg og Jens Pedersen i Vejlgård, Peder Poulsen Hossum og Peder Poulsen i Sønderby, kendes og hermed for alle vitterliggør, at anno 1695 den 2. søndag efter trinitatis, som indfaldt den 2. juni, da prædiken og gudstjeneste i kirken var forrettet, fremkom i vor hæderlige sognepræsts Hr. Laurids Holsts overværelse, den ærlige, dydige og gudfrygtige mø Sidsel Andersdatter, barnefødt her i sognet, og af en attest og vidne hvorefter tingsvidne at forhverve og erlange var begærende, anlangende hendes forældre og levned, hvorledes hun sig hos os forholdt og skikket haver. Da haver vi hende den ikke kunne nægte, og testerer hermed, det hun er født her i sognet i Rønbjerg By af ærlige, ægte forældre, og selv iblandt os haver hun skikket sig ærligt, kristeligt og vel, så ingen ved hende noget uærligt eller usømmeligt at beskylde i nogen måde, hvilket vi med egne hænder underskriver, stadfæster og videre vil være gestændige om behov gøres. Datum Rønbjerg Kirke anno et die ut supra. P.P.H. Peder Poulsen Hossum, P.C.S. Poul Christensen, M:ES Mads Eskesen, N:P.S. Niels Poulsen, P.E.S. Peder Eskesen, J.P.S. Jens Pedersen, J.S.S. Jens Sørensen, J.P.S. Jens Pedersen, O.G.S. Ofue Gregersen, M.S.S. Madtz Sørensen, S.I.V. Søren Jensen Visborig, P.P.S. Peder Poulsen"; Og begærede så bemædte Sidsel Andersdatter at dette ved tingsvidne måtte blive konfirmeret, hvilket hende ej kunne nægtes, men blev tilstedt, og hun det beskrevet var begærende.

14. juni 1694 (opsl. 227). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Jens Lauridsen i Agerbæk i Sahl sogn, Laurids Pedersen (Laurs Pedersen) sammesteds, Jens Iversen, Niels Thomassen

(Niels Thomsen), Jens Madsen, Jens Christensen og Peder Christensen alle af Sahl, og Thomas Enevoldsen af Hvam.

- Enevold Thamsen af Hvam, med en opsættelse af 31. maj næst afvigte, som tilforn befandt at være sket opsættelse udi fra 17. maj, angående nogle penge Peder Degn i Ølby ham skyldig er, og var efter endnu som tilforn dom begærende. Så er for retten afsagt: Såsom Peder Sørensen Degn i Ølby efter lovlig indstævning og månedsdags opsættelse i sagen ej er mødt noget imod irettesættelsen at svare, eller ladet noget fremlægge sig til befrielse, da kendes billigt, at Peder Sørensen Degn betaler til Enevold Thamsen i Hvam de 3 slettedaler 3 mark, som han på hestebytter i ham er skyldig, og det med processens anvendte bekostning, skadesløst inten 15 dage, eller og at lide nam efter loven.

21. juni 1694 (opsl. 227). Mads Laugesen i Hvamgård i dommerens sted, skriver Mikkell Thomassen. Otte mand er Las Jensen i Bøvling (el. Boulig?), Søren Jensen i Sahl By, Jacob Damsgaard, Christen damsgaard, Bent Pedersen i Åle, Christen Pedersen Poder alle af Sahl sogn, samt Lauge Madsen i Hvam og Jens Jensen i Bøge i Ryde sogn.

- Højagtbare Sr. Christen Andersen, fuldmægtig på Lergrav, på sin Hr. principals velædle assessor Anders Simonsens vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Niels Steffensen i Lundby (el. Bundby?) og Peder Andersen i Brokhuset ("Brochusset"), som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], stævnedes hid til tinget til i dag for dom angående resterende herligheds afgift for afvigte åringer, nemlig Christen Bertelsen den ældre i Neder Feldborg, Christen Bertelsen den yngre sammesteds, Niels Madsen, Peder Pedersen, Jens Christensen alle sammesteds, Jens Jensen i Vester Vistarp (Wester Wistarp) og Jens Jensen Hogagger sammesteds. Nok fremlagdes en restans under hans hånd dateret Lergrav den 21. juni næst afvigte, og herefter skal blive indført, og satte benævnte Christen Andersen i rette, og forment overbenævnte de indstævnedes forskrevne restans bør at betale skadesløs inden 15 dage, såvidt de ej med kvitteringer kan afbevise, eller der for at lide nam efter loven, og var dom begærende.

- De indstævnedes irettelagde efterskrevne kvitteringer, som de formodede kom dem udi restansen til afkortning. Den første, så lydende: "Ao 1693 d: 17 april betalde Jens Jensen for halfve parten af Vester Vistarp for Aar 1692, penge 2 rdlr., hvorfor quiteris, Haderup Præstegr. vt supra, Hendrich Holst Eghd."

- Den anden: "Ao 1693 d: 17 April betalde gl: Christen Bertelsen i neder Feldborg for Ao 1692, fire Sldlr., hvorfor quiteris, Haderup Præstegr vt supra Hendrich Holdst"

- Den tredje: "1693 den 17. april betalte Peder Thøgersen i Høstrup for den 3. part af af den halve part af den gård i Vester Vestarp for årene 1691-92, en rigsdaler 2 mark, hvorfor hermed kvitteres, Haderup ut supra, Hendrik Holst"

- Den fjerde og sidste, således lydende: "1693 den 3. april haver Jens Christensen i Neder Feldborg klareret hans afgift for året 1692 med en rigsdaler to mark, hvorfor kvitteres, Haderup Præstegård ut supra, Henrik Holst egen hånd"

- Hvilke kvitteringer i dag er læste og påskrevne. Så er for retten afsagt: Da som de indstævnedes af velædle Hr. assessor Anders Simonsen søges for en restans, som de har været deres forrige husbonde skyldige, og erholdt tillige med godset velædle Hr. assessor Simonsen, da bør de indstævnedes samme restans at svare, uden hvis de med rigtig kvittance afbeviser at være betalt, og det skadesløs inden 15 dage, eller derfor at lide nam efter loven.

- Her følger restansen i fornævnte sag, således lydende... (...samme mænd på samme steder som tidligere nævnt...) (opsl. 228 er duplikat af opsl. 227) (opsl. 229) ...Lergrav den 21. juni 1695, testerer Christen Andersen, som samme restans i sig formeldet i dag for retten læst og påskreven.

28. juni 1695 (opsl. 229). Mads Laugesen i Hvamgård i dommerens sted, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Peder Nielsen, Iver Jensen, Peder Jensen, Jens Pedersen, Poul Christensen og Jacob Jensen alle i Åle; Jens Thomassen (Jens Thomsen) i Trabjerg og Niels Nielsen i Perregaard (Pæregaard).

- (Intet forrettet.)

5. juli 1695 (opsl. 229). Mads Laugesen i Hvamgård i dommerens sted, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Niels Nielsen Perregaard, Thomas Christensen i Hasselholtgård, Jens Knudsen og Niels Sørensen i Hasselholt, Jens Iversen i Åle, Niels Thomassen i Sahl By, Christen Pedersen i Hvamgård og Christen Christensen i Hindkjær.

- Peder Andersen i Gundesborg for retten fremstillede 2de varselpersoner, navnlig Christen Pedersen i Alstrup (Alsterup) og Peder Jensen i Store Bjerre (Storebjerg), som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], lovligt stævnedes Mads Poulsen i Østerby i Asp for dom her til tinget til i dag, angående en sletdaler han var benævnte Peder Andersen skyldig såvelsom han havde lovet at en ko, som han ham havde solgt, skulle være med kalv, og var dog ikke, og talte med ham selv og gav ham samme kald mundtligt til kende. Og satte fornævnte Peder Andersen i rette, og forment at Mads Poulsen burde at betale til ham en sletdaler skadesløs inden 15 dage efter deres akkordering, eller derfor at lide nam efter loven, og var herpå dom begærende, såvelsom og får at stå ham til rette fordi den ko, han ham havde solgt, ej var med kalv efter løfte, og var også derpå dom begærende. Så blev Mads Poulsen 3de gange lydeligt påråbt, og tilspurgt om han eller nogen på hans vegne var mødt, som her imod havde noget at svare, men ingen fremkom. Så er for retten afsagt: At Mads Poulsen bør at betale til Pede Andersen en sletdaler skadesløst inden 15 dage, eller der for lide nam [efter] loven, såvelsom at erstatte ham fordi den ko, som ham havde solgt, ej var med kalv efter løfte, og det efter uvildige dannemænds tykke og kendelse.

12. juli 1695 (opsl. 229). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Anders Pedersen, Anders Jensen, Mads Andersen, Søren Jensen og Christen Jepsen, alle i Bjerg, samt Mads Laugesen og Mads Laugesen i Hvamgård og Jørgen Jensen i Munksgård (Mungsgård)

- På ædle, højagtbare Hr. forvalter på Lundenæs Sr. Christian Ulrik Schultz, hans vegne, hans fuldmægtig Monsr. Hans Christensen Ravn, som for retten fremlagde en kaldsseddel af dato Lundenæs den 18. juni, hvormed bevises, at amtsforvalteren Sr. Villads Andersen var indkaldt for vidner er til tinget i dag at påhøre, som ord fra ord herefter skal blive indført. Dernæst fremlagdes en attest af hæderlige og vellærde mand Hr. Christen i Haderup udgiven, lydende som følger: "Eftersom forvalteren på Lundenæs, ædle, højagtbare Sr. Christian Ulrik Schultz er min sandfærdige attest og kundskab begærende, anlangende Skrarup her i Haderup sogn, da er det mig om dets beskaffenhed i al sandhed vitterligt og bevidst, at udi 50 år, medens jeg kan mindes, ej haver været bygning på eller af nogen besat, men ganske øde, og ejendommen ubrugelig og med stor hede og lyng overgroet, og nu ved nye landmålingen under Høstrup Bys lyngslet og

fædrift at være takseret og underberegnet. Dette således i sandhed at være, så sandt hjælpe mig Gud og hans hellige ord, og videre vil være genstændig om behov gøres. Datum Haderup præstegård den 12. juli 1695, Christen Jensen egen hånd." Samme attest på [papir] No. 18 (el. 16?).

- Derefter for retten fremkom Christen Knudsen i Høstrup, som vandt ved ed med oprakte fingre efter loven, at han kunne mindes udi 80 år, og da haver benævnte Skrarup [været] øde og ubebygget, såvelsom ejendommen ganske ubrugelig og overgroet med lang lyng, item ved nye landmålingen takseret og underberegnet udi Høstrup fædrift og lyngslet. Nok vandt han, at den tid landmålingen skate, blev af landmålerne 4 mænd begæret at syne benævnte ejendom, hvoriblandt han var en, og da anså de det for udygtigt til avl eller brug, men ikke kunne regnes for andet end for fædrift og lyngslet, af dets beskaffenhed blev det og ikke af landmålerne særdeles takseret eller anset, men som meldt er henregnet under Høstrup Bys fædrift og lyngslet. Peder Jensen i Fårbæk vandt med lige svorne ed, at han kan mindes i 50 år, og da har benævnte Skrarup ejendom været øde og med langt lyng overgroet, og uden bygning. Laurids Pedersen i Fårbæk vandt med lige svorne ed (opsl. 230 er duplikat af opsl. 229) (opsl. 231) at han kan mindes i 40 år, og fulgte i alle måder Hr. Christens attest. Niels Nielsen og Christen Nielsen i Høstrup vandt, at de kunne mindes nemlig Niels Nielsen i 40 år, Christen Nielsen i 36 år; Peder Thøgersen sammesteds kan mindes i 36 år, Christen Lauridsen i Fårbæk mindes i 30 år, Niels Nielsen sammesteds i 35 år; og fulgte i alle måder Hr. Christens attest aller vidne, som de med lovens ed bekræftede i sandhed at være; Hvorefter Sr. Hans Ravn på velb. Hr. forvalters vegne var tingsvidne begærende.

- Enevold Thamsen af Hvam, på højagtbare Thøger Pedersen Hvas af Holstebro og interesseres vegne, for retten fremstillede 2de kaldspersoner, navnlig Jens Skade og Bertel Pedersen af Holstebro, som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de som på tirsdag næst afvigte, var 14 dage [siden], stævnedede og varsel gav Peder Pedersen Grøn af Holstebro for vidner her i dag at påhøre. Item stævnedede de samme dag Jacob Nielsen i Alstrup og hans tjenestepige Mette Nielsdatter for deres sandhed at vidne her til tinget i dag, angående nogle saj/soj(?) Jacob Alstrup havde gravet på Bisgårds ejendom og "Kaldgaards stred", og med hest og vogn bortført, hvo ham sligt havde befalt, og talte med Peder Grøn selv og med Jacob Alstrups pige, benævnte Mette Nielsdatter, og gav dem samme kald mundtligt til kende. Så for retten fremkom benævnte Jacob Nielsen, og vandt ved ed med oprakte fingre efter loven, at de saj, som han gravede på Bisgårds ejendom vesten bækken ved Holstebro Skole, befalte Peder Pedersen Grøn ham at grave, og blev efterskrevne hans tjenestepige Mette Nielsdatter ved hans heste og vogne ført til Peder Pedersen Grøns dige, hvortil Peder Grøn ham havde lejet; Hvorefter Enevold Thamsen på velb. Sr. Thøger Hvas' vegne var tingsvidne begærende.

- Sr. Frederik Lyriksen (Frederich Lydeichsen el. Lydrichsen), på Peder Maltesens vegne af Borsholm, for retten fremstillede 2de kaldspersoner, navnlig Jens Davidsen og Peder Nielsen, begge af Estvad, som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], stævnedede Jep Maltesen i Bersholm (Borsholm, Barsholm) for synsmænds opkrævelse her af tinget i dag til en gård i benævnte Bersholm, [som] Maren Jepsdatter (Maren Jepdaatter) sidst påboede, og samme syn at ske på mandag førstkommende, og for dets afhjemling her til tinget i dag [om] 8 dage. Item stævnedede de samme tid fuldmægtigen Rasmus Sørensen for(?) ("foe" = faged?) på Strandet, om han på hans Hr. principal Hr. ritmester Groves(?) vegne noget imod samme syn vil have at svare, og talte med Jep

Maltesen og Rasmus Sørensen selv, og gav dem samme kald mundtligt til kende.

- På ædle, højagtbare mand Sr. Rasmus Andersen til Søgård hans vegne, velfornemme mand Christen Høved (Christen Høfved) af Ringkøbing, som for retten fremstillede 2de kaldspersoner, navnlig Laurids Skaresen i Ljøring i Aulum sogn og Niels Christensen i Næb (Neb) sammesteds, hvilke afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de som i går var 8 dage [siden] stævnedede en del, og som i dag [var] 9 dage [siden] en del efterskrevne Rasmus Andersens tjenere i Aulum, Haderup ("Auf Haderup"), Sevel, Borbjerg og Bording sogne, hid til tinget i dag for dom angående landgilderestans og anen gæld, som de hidindtil har indeholdt og ej til deres husbonde betalt, hvis navne herefter udi restansen forklares. Derefter fremlagdes en dom af 24. august 1694, som i sin slutning tilkender Sr. Rasmus Andersens tjenere og bønder i overskrevne sogne at betale til deres husbonde hvis de til dato skyldig hvar, hvilken dom i dag for retten blev læst og påskrevet. Nok fremlagdes en restans af 10. juli næst afvigte, som herefter ord fra ord skal blive indført. Og satte fornævnte Christen Høe i rette og formente, de indstævnedede burde samme deres med resterende skyld og landgilderestans, arbejdspenge samt anden gæld, som de velb. deres gunstige husbonde skyldige er, inden 15 dage skadesløs at betale, eller lide nam efter loven, og var dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, men ingen mødte noget her imod at svare. Da kendes billigt og ret: At de bør at svare og betale til deres overbemeldte husbonde den indgivne restans med arbejdspenge samt anden gæld, skadesløs intet 15 dage, eller lide nam udi deres bohav hvor det findes, efter loven.

- Her følger den kaldsseddel udi forvalterens sag: "Eftersom amtsforvalteren, velædle Sr. Villads Andersen lader søge Kongl. skatter og kontribution af en øde ejendom i Haderup sogn, som skulle kaldes Skrarup, under prætekst benævnte ødeejendom i den nye matrikel at skulle være udelukket, men som det anderledes befindes og med tingsvidne agter at bevise, at benævnte ejendom er ganske ubrugelig og med stor hede og lyng overgroet, tilmed ved landmåling under Høstrup bys lyngslet, fædrift og fællede at være takseret, da på min højædle og velbyrdige principals Hr. landråd von Bülow's vegne, kald og varsel gives velædle Hr. amtsforvalter Sr. Villads Andersen til Hjerm Ginding herredsting den 12. juli førstkommende for vidners påhør i samme sag, om han vil have noget der til at svare. Lundenæs den 18. juni 1695, udi velædle Hr. forvalters absens, Christen Hansen egen hånd"; Og fandtes påskrevet: "1695 den 18. juni er denne kaldsseddel forevist her på Ringkøbing amtstue, og som benævnte Skrarup bolig udi gamle matrikel for 5 skæpper, 3 fjerdingkar, 1 album hartkorn anslagen, men den udi ny landmåling ganske udelukket og ikke nogen (opsl. 232) forklaring gives om samme ejendoms beskaffenhed af hvem dens ager og eng bruges, så bedes og formodes (førend noget tingsvidne vorder udstedt) at herredsfogden der udi samme sag til forbenævnte tid fremstillede vidnespersoner, således at ville tilholde eller forklare deres sandhed i samme sag, at ikke anderledes ved syn eller inkquisition siden skal befindes. Ringkøbing ut supra, A. Nielsen"; Som smme kaldsseddel formeldte i dag for retten, læst og påskreven.

- (opsl. 232) Her følger Rasmus Andersens restans: Restans og gæld hos efterskrevne i Hjerm Ginding herred: Haderup Sogn: Egelund: Enevold Nielsen; Jens Christensen sammesteds; Mads Sørensen. Over Feldborg By: Jens Henriksen; Jens Madsen; Christen Christensen Furboe; Mads Nielsen; Christen Madsen Skov; Peder Jensen; Jens Christensen. Niels Christensen i Grove; Mikkell Jensens enke og Christen Eriksen. Haderup By: Christen Christensen; Niels Pedersen som rømte fra Haderup By og bor i Heegård

(Heedegaard) i Sevel sogn; Jens Lassen i Vivtrup (Viftrup); Christen Villadsen sammesteds. Borbjerg sogn, Hogager: Jens Jensen i Vesterbol (Vesterboel); Mikkell Jensen sammesteds; Peder Jensen, Simon Christensen; Jens Simonsen i Abildholt; Jens Bertelsen i Hogager; Jacob Nielsen, også gæld efter dom til tolder Sr. Elias Larsen; Christen Simonsen sammesteds, også til toldereren Elias Larsen. Sevel sogn: Christen Pedersen i Dueholm; Peiter Peitersen Mejlandt i Trevel efter obligation, også til Elias Larsen; Christen Simonsen i Heden(?) (Hedegård); Karen Madsdatter Djeld sammesteds. Bording sogn: Stig Simonsen i Agerskov; Christen Nielsen i Munklinde; Christen Madsen sammesteds; Christen Eriksen i Rudskjær; Villads Christensen i Moselund; Christen Madsen sammesteds. Datum Ringkøbing den 10. juli 1695, Rasmus Andersen egen hånd; Samme restans i dag for retten læst og påskrevet.

19. juli 1695 (opsl. 232). Dommer Jens Thøgersen Hvas, [forrige skriver] Peder Nielsen Kastberg [i Holstebro] i skriverens sted. Otte mænd er Niels Lauridsen (Niels Laursen), Christen Olsen (Christen Ollesen), Poul Smed, Jens Jensen, Christen Jensen, Mads Jensen og Christen Madsen, alle af Bjert, smt Mads Laugesen Hvamgaard.

- Enevold Thamsen i Hvam, på velfornemme, højjædle og velb. Fru Anne Cathrine Sehested, salig velb. Gregers Høgh til Vang hendes vegne, fremstillede 2de kaldsmænd, navnlig Jens Iversen i Åle og Niels Sørensen i Hasselholt, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], hid til tinget (opsl. 233) til i dag lovligt indstævnedede Christen Pedersen i Hvamgård og talte mundtligt med ham selv, så og Dorthe Nielsdatter, nu værende i Hjerm, tilforn tjenende i Hvamgård, og talte mundtligt med hendes fader og gav ham det til kende, begge for dom her i dag at lide for deres lejermålsbøder. Så for retten fremstod bemeldte Enevold Thamsen og formente, det fornævnte Christen Pedersen burde at betale hans lejermålsbøder, tolv rigsdaler, og Dorthe Nielsdatter [rettet fra "Pedersdatter"], hendes seks rigsdaler, til velb. fru Anna Catarina Sehested eller hendes fuldmægtig, såvel og denne proces' anvendte bekostning, og det inden 15 dage, eller lide efter lovens 6. bogs 13. kapitels 1. artikel, og var herpå dom begærende. De indstævnedede blev 3de gange påråbte, og hverken selv eller nogen på deres vegne mødte noget her imod eller til at svare. Er for retten afsagt: Såsom Christen Pedersen i Hvamgård og Dorthe Nielsdatter søges for det lejermål, som de udi Hvamgård begået haver, og begge findes lovligt at være indstævnedede, og ingen af dem eller nogen på deres vegne efter trede ganges påråbelse er mødte noget her til at svare; Da bør de efter lovens sjette bogs 13. kapitels 1. artikel at betale til velbårne frue Anna Catharine Sehested eller hendes fuldmægtig deres lejermålsbøder, som loven dem samme sted tilholder, inden 15 dage, tillige med to slettedaler til processens anvendte bekostning, eller og at lide efter samme kapitels indhold på kroppene.

26. juli 1695 (opsl. 233). Dommer Jens Thøgersen Hvas, [forrige skriver] Peder Nielsen Kastberg [i Holstebro] i skriverens sted. Otte mænd er Iver Christensen Østerskov, Jep Nielsen Vester Skovlænding ("Wester Schouling"), Christen Mikkelsen i Bisgård, Jens Obitsø, Peder Ulsø, Peder Hyldgaard, Jens Christensen Nørre Østerskov og Søren Pedersen i Hvam.
- (Intet forrettet.)

2. august 1695 (opsl. 233). I dommerens sted Jens Pedersen i Bøge, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Bent Pedersen og Thue Lauridsen i Bøge, Thomas Jepsen i Kojborg, Peder Christensen og Christen Olsen

(Christen Ollesen) i Ligård (Liggaard), Christen Jensen i Ulsø og Jens Christensen i Hjermgård.

- (Intet forrettet.)

9. august 1695 (opsl. 233). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen [her staver skriveren sit eget navn Michel Thomasen, mod det sædvanlige Michel Thomsen]. Otte mænd er Jens Lauridsen (Jens Laursen) i Ginskov i Ryde sogn, Christen jensen sammesteds, Morten Christensen i Sønderkov, Christen Knudsen, Anders Olsen (Anders Ollesen), Erik Christensen og Jens Jensen disse fire i Rovt, og Peder Andersen Rydelund (Rydlund, "Ryedlund").

- Højagtbare Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup for retten fremstillede 2de varselpersoner, navnlig Laurids Pedersen i Grønne i Gimsing sogn og Christen Pedersen tjenende på Kvistrup, som afhjemlede med ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], stævnedede og varsel gav Peder Jensen Skrædder i Lyngkrog i Vejrum sogn, for dom her til tinget i dag om han ikke bør at svare Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup som hans husbonde. Dernæst fremlagde [han] et skøde af Hr. etatsråd og amtsmand Christopher Lindenou og hans frue Mette Friis udgiven, på den bolig Lyngkrog, af dato Viborg den 14. marts 1692, i dag for retten læst og påskrevet, og herefter skal blive indført. Og satte fornævnte Sr. Rasmus Nielsen udi rette, og forment at forskrevne Peder Jensen bør at betale og svare til ham efter samme skødes formelding, hvis han af hans påboende plads pligtig her, hvorpå han var dom begærende. Efter Peder Jensens begæring blev sagen opsat i 14 dage.

- Højagtbare Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup fremlagde en skriftlig kaldsseddel under hans hånd, hvormed efter dens påskrift Hr. amtsmanden og amtsforvalteren befandt at være kaldet her til tinget i dag for vidners påhør, anlangende Ausumgårds ladegårds afbrændelse, af dato Kvistrup den 30. juni 1695, som ord fra ord herefter skal findes indført. Dernæst fremstillede [han] 2de kaldsmænd, Laurids Pedersen på Grønne og Christen Pedersen tjenende på Kvistrup, som ved ed og oprakte fingre afhjemlede, at de i dag, 8 dage [siden], stævnedede og varsel gav Erik Olsen (Erik Ollesen) i Moesgård (Mosegård), Jens Christensen i Lørup, Christen Jensen i Gasseholm, Christen Knudsen i Vildemose (Villermose), Laurids Lauridsen i Tinggård, Peder Jensen i Sojborg, Anders Kyndesen i Damgård, Anders Madsen på Kronborgdige, Christen Andersen i Dalgård og Ole Nielsen (Olle Nielsen) ved Ting, alle for deres sandhed her til tinget i dag at vidne, om Ausumgårds stuehus og østerhuses afbrændelse.

- Så for retten fremkom Erik Olsen i Moesgård, som vandt ved ed med oprakte fingre efter loven, at det var ham i Guds sandhed fuldt vitterligt, at salig fru Lisbeth Friis til Kvistrup for 22 år siden ungefær havde en forpagter på Ausumgård, navnlig Niels Urbansen, som og var hendes fuldmægtig og ridefoged over hendes gods, og i alle hendes sager var betroet, og imidlertid som han var kommet dertil in majo, afbrændte salshusene og østerhuset på forbenævnte Ausumgård in junio der næstefter, så intet af fornævnte tvende huse blev reddet, men på 1½ timers tid ganske lagt i aske. Jens Christensen i Lørup, Christen Jensen i Gasseholm, Christen Knudsen i Vildemose, Laurids Lauridsen i Tinggård, Peder Jensen i Sojborg, Anders Kyndesen i Damgård, Anders Madsen på Kronborg Dige, Christen Andersen i Dalgård og Christen Pedersen i Aggergård vandt alle ved lige svorne ed, ligesom Erik Olsen før dem vundet haver; Hvorefter Sr. Rasmus Nielsen var tingsvidne begærende.

- Allerydmygst læst højjædle og velbårne Hr. amtsmandens ordre om vejens reparation her igennem herrederne, såvelsom angående Hagebros (Haubro,

Havbro) opbyggelse, om nogen dem ville antage med visse konditioner, de da sig hos herredsfogden skulle anmelde.

16. august 1695 (opsl. 234). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Laurids Påskesen i Rovt, Jens Pedersen ved Ryde kirke, Laurids Nielsen Hvolbæk og Jens Sørensen Hvolbæk, Villads Jensen i Rydlund (Rydelund), Peder Jensen i Kirkebygård, Jens Nielsen i Kirkeby og Jens Bertelsen i Nørhvam.

- Allerydmigst læst rentekammerets skrivelse til Hr. amtsmanden angående underretning om familie- og folkeskatten, dateret rentekammeret den 13. juli 1695.

- Fir de 2de gamle og 6 unge ulve, som nu sidst er skudt og fanget her i herrederne, er udi de otte mænds overværelse gjort ligning at skal betales af hver tønne hartkorn bøndergods her i herrederne 1 skilling dansk.

23. august 1695 (opsl. 234). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Peder Olsen (Peder Ollesen) og Niels Jensen i Feld, Niels Jensen i Hvam, Mikkell Jensen, Mads Ladefoged, Christen Christensen og Hans Thomassen (Hans Thomsen) disse fire i Stendis, samt Markvard Thomassen (Marqvar Thomsen) i Hvam.

- På højagtbare mand Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup hasn vegne, Jens Sørensen med en opsættelse her af tinget den 9. august, angående Peder Jensen i Lyngkrog i Vejrum sogn, og var efter forrige irettesættelse dom begærende. Peder Jensen fremlagde sit indlæg af dato 22. august 1695, som herefter skal blive indført. Er for retten afsagt: Såsom udi retten fremlægges velædle og velb. Hr. Christopher Lindenous skøde af 14. marts 1692, protokolleret på Viborg Landsting den 27. marts 1695, som udviser at han det bol Lyngkrog kaldet haver solgt og afhændet til ædle Rasmus Nielsen Overgaard, så og findes på samme skøde velædle og velb. Hr. amrsmænd Jørgen Grubbe Kaas' attest, at samme bol, som nu Peder Jensen påboer, findes indført udi velb. Christopher Lindenous hans kærestes lod af 13. oktober 1672, hvilket skøde, såsom det ej enten af Peder Jensen eller nogen anden ham til forsvar er blevet imod disputeret, da kendes, at Peder Jensen, som nu samme bol beboer, bør at følge Rasmus Nielsen Overgaard, og efter samme skøde så at det er konformt med vores allernådigste lov, fra samme tid at svare Rasmus Nielsen som sin husbonde.

- Jens Thomassen (Jens Thomsen) i Trabjerg i Borbjerg sogn for retten fremstillede 2de varselpersoner, Simon Andersen og Mads Andersen i Trabjerg, som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Niels Jensen Hee og Niels Jensen Thy (Niels Jensen Tye) for vidners påhør her til tinget i dag, og talte med den ene mands sted(?) søn og den andens husfolk, og gav dem samme kald til kende. Nok samme dag, varsel gav de Jens Pedersen i Åle, Jens Madsen i Trabjerg, Påske Jepsen i "Naade" (Noe, Naae?), Søren Christensen i Tinkerdal, Christen Poulsen i Skave og Jens Clemendsen i Skave, alle for deres sandhed her til tinget i dag at vidne, angående hvis ejendom benævnte Niels Jensønner [Hee og Thy] haver mere end de andre gårde i benævnte Trabjerg, så og om de havde nogen kirkejord.

- Hvorefter fremkom Jens Pedersen i Åle, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at han havde boget i sin halve Søndergård i Trabjerg udi 14 års tid, som Niels Jensne Thy nu påboer, og da var ham ikke vitterligt eller bevidst, at der var noget kirkeejendom til de gårde i Trabjerg, ikke heller der blev nogen kirkejord udi landmålingen angivet eller målt dertil, og efter samme landmålings ankomst skattede han af 4

tønder, 4 skæpper, 2 fjerdingkar 1 album hartkorn, og hans gårdmand ligeså af den anden halve part. Ellers vandt han, at der var 14 agre på Korsbjerg (Kaarsberg) og Tinkerdal marker til benævnte Søndergård i Trabjerg, så og er til samme gård 14-16 dages engslet liggende ved Storeå ved Dalgård og ved Lille Hessel (Lilhessel) i Borbjerg sogn, imod hvilken ejendom de andre gårde i byen havde intet. Jens Madsen i Trabjerg vandt ved lig esvorne ed, at Jens Pedersens vidne var i alle måder sandt, og ham således i sandhed vitterligt. Søren Christensen i Tinkerdal, Christen Poulsen og Jens Clemendsen begge i Skave, vandt ved lige svorne ed og fulgte i alle måder Jens Pedersen og Jens Madsens vidner; Hvorefter Jens Thomassen var tingsvidne begærende.

- Christen Jensen i Hyldgård i Måbjerg sogn fremlagde ærværdige, hæderlige og vellærde mand Hr. Christen Solgaards attest, som herefter skal findes indført, angående Anne Thomasdatters (Anne Thomsdatters) fødsel og forhold, item 12 mænds attest af Måbjerg sogn, det samme angående, som og herefter skal findes indført. Christen Christensen og Laurids Christensen fremstod og vandt ved ed, benævnte attesten sand at være, og gav Anne Thomsen(!) lige skudsmål som forskrevet står.

- Her følger Sr. Rasmus Nielsens skøde, lydende som følger: "Christopher Lindenow til Frisholt, Kongl. Majst. etatsråd og amtsmand over Dronningborg amt, kendes og hermed vitterliggør, at jeg med min kærestes vilje og samtykke haver solgt fra os og begge vores arvinger, såsom vi og hermed sælger, skøder og afhænder til ædle Rasmus Nielsen Overgaard på Kvistrup og hans arvinger, (opsl. 235) et bol liggende i Hjerm herred i Vejrum sogn i Lyngkrog, som Peder Jensen nu påborg, og tilforn efter min kærestes lods formelding af dato København den 13. oktober 1672 var beboet af Christen Andersen, og som står til landgilde for 1½ rigsdaler, men nu udi landmålingens matrikel er ansat for 2 skp. 3 fjk. 2 alb. hartkorn, hvilket fornævnte bol med dets landgilde, restans, arbejds og herlighed, bygning samt tilliggende grund og ejendom, som nu tilligger og af arrilds tid tilligget haver og bør der til med rette at ligge, intet undtaget i nogen måder, skal følge benævnte Rasmus Nielsen Overgaard og hans arvinger for et uigenkaldeligt købt køb til evindelig ejendom, eftersom han os der for efter vores vilje og nøje betalt haver, vorfor vi lover for os og vores arvinger, en for alle og alle for en, at fri, frelse og tilstå ham og hans arvinger fornævnte bol med dets tilliggelse, for hver mands tiltale, som der på med rette kan have at tale, og det uden hans skade i alle måder. Dette til bekræftelse haver jeg Christopher Lindenou min signet herunder trygt og med egen hånd underskrevet, og haver jeg Mette Friis det tilligemed min mand villet underskrive og forsegle. Datum Viborg den 14. marts 1692, C. Lindenow, Mette Friis"; Nok fandtes derpå skrevet: "Hr. etatsgåd og amtsmand, velb. Christopher Lindenou til Frisholt, hans kærestes lod af dato 13. oktober 1672 er mig forevist, hvori indbemeldte bolig i Lyngkrog findes indført, testerer J.G. Kaas, Viborg den 17. marts 1695"; Endnu var der påtegnet: "Fremvist og lyst på Viborg Landsting den 27. marts 1695, No. 34, C. Cassius, og samme dag protocolleret F. Bierring"

- Rasmus Nielsens stævning til amtsmanden og amtsforvalteren angående Ausumgårds afbrændelse lyder således: "Kald og varsel gives højædle og velb. Hr. Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, K.M. kancelliråd og amtsmand over Lundenæs og Bøvling amter, så og velb. Villads Andersen, amtsforvalter i Ringkøbing, for vidners påbør til Hjerm Ginding herredsting, tingdagen som indfalder 14 dage efter denne seddels forkyndelse, anlangende Ausumgårds ladegård under Kvistrup Hovedgård, hvis stuehus da Niels Urbansen, som vor frue Lisabet Friis' fuldmægtig, og havde hendes breve og dokumenter under hænder, blev afbrændt, med hvis

der udi fandtes, om de gode mænd på K.M. vegne k[unne] have noget dertil at svare. Datum Kvistrup den 30. juni 1695. Rasmus Nielsen Overgaard; 1695 den 25. juli er denne varsel mig forkyndet, J. G. Kaas M.Pp.; den 29. juli er i lige måde dette kald og varsel forkyndet på Ringkøbings amtstue, test udi ædlr Sr. Villads Andersens absens A. Nielsen"

- Peder Skrædder i Lyngkrog, hans indlæg imod Rasmus Nielsen: "Dette er mit svar, at jeg haver fæstet det hus jeg iboer af K. M. regimentskriver den 7. maj 1684, og haver siden svaret afgifter deraf til hans fuldmægtig Mads Poulsen, og at Mads Poulsen haver givet en kopi fra regimentskriver Antoni Barchmann(?) (Barchemand) at det hus i Lyngkrog, som min hustru Maren Christensdatter før mig beboede, var i den Kgl. krigsjordebog indført, at svare tillige med andre rytterbønder såvidt den var ansat for, hvilket fæstebrev og kopi herhos haves at fremvise. Nu haver Rasmus Nielsen ikke nogen tid ladet mig vise nogen befaling til mig fra ryttergodsets forsvarer, at jeg skulle svare ham og være der fri igen, ikke heller haver givet denne sag nogen andet kald og varsel end mig, men som han søger mig, at jeg skal svare ham som husbonde, så ved jeg ikke, at det kommer mig til at svare udi ejendoms sag, thi jeg haver ikke boet i huset af egen ram, men haver min hjemmel og fæstebrev fra en anden husbonde, udi hvis hævde det hus jeg iboer haver været længe før jeg kom der, som Rasmus Nielsen fuldkommen ved, thi han haver selv tegnet udenpå mit fæstebrev, som jeg tilforn haver vist ham. Skulle huset og ejendommen nu blive Rasmus Nielsen tildømt, så formener jeg, eftersom han haver holdt sit skøde inde i tre år, og ikke tilforn opdelt min forrige husbondes hævde, at blive frikendt at jeg ikke skal svare ham noget for denne tid, efter lovens 5. bogs 6. kapitels 4. artikel, og så vil jeg gerne forlade huset med sin tilligende sæd, som nu er næsten høstefærdig, om jeg måtte flytte derfra med det lidet fattigdom jeg haver, hvorom jeg begærer nu at vide Rasmus Nielsens vilje her for retten, for for min og min kones skrøbeligheds skyld anbeder ham at jeg huset må (opsl. 236) kvit blive, og ellers fri for mit forrige fæste. Dette mit svar begæres må læses og indføres, Lyngkrog den 22. august 1695, Peder Jensen, egen hånd."

30. august 1695 (opsl. 236). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Laurids Poulsen og Hans Jensen af Stendis, Lauge Madsen, Peder Jensen, Mads Laugesen, Markvard Thomassen (Marqvor Thomsen), Jens Thomsen (el. Jens Thamsen) og Enevold Thamsen, alle af Hvam.

- På ædle, højagtbare mand Sr. Christen Lindes vegne, hans fuldmægtig, velagtbare mand Sr. Mikkell Boesen af Holstebro, som for retten fremstillede 2de kaldsmænd, Christen Davidsen af Kobberholt (Kabberholt) og Peder Jensen i Handbjerg By, som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], lovlig varsel gav Knud Steffensen, Christen Villadsen, Gunde, Thomas Nielsen og Søren i Djeld, for vidners påhør her til tinget i dag, og for dom i dag [om] 8 dage, for de havde frataget Christen Lindes tjenere deres lyngleer i fornævnte Djeld hede, og for skældsord de havde til dem.

- Dernæst for retten fremkom Gregers Jensen og vandt ved ed med oprakte fingre efter loven, at den 17. august næst afvigte var Handbjerg Hovgårds tjenere i Djeld hede at slå lyng, som skulle til Handbjerg Hovgård. Da kom fornævnte Djeldmænd til dem, og gik dem forbi, og bad at de skylle slå fri lyng, og kom siden igen, og da tog fornævnte Christen Villadsen og Gregers Jensen lyngleer fra ham og sagde, at ham skulle have den, men hvis lyng som var slået tog han bort, og førte til Handbjerg Hovgård. Mads Jespersen vandt ved lige svorne ed, at fornævnte 17. august var han

i fornævnte Djeld hede, og da kom benævnte de indstævnedede Djeldmænd og sagde til ham og fornævnte Gregers Jensen, om de havde nogen seddel, hvortil de svarede, at de andre karle havde den. Da sagde Djeldmændene: "den seddel ved vi vel", så sagde de "vor foged kommer ret nu", da svarede Thomas Nielsen noget uhøfligt, gik så bort og straks kom igen, og da tog fornævnte Thomas Nielsen Mads Jespersens lyngle fra ham, og sagde han ville have den, "om ikke med det gode, da med onde". Så satte han den fra sig, og Thomas Nielsen tog den. Peder Mortensen i Handbjerg By vandt ved lige svorne ed, at fornævnte dag var både han og hans hustru i Djeld hede at slå lyng, da kom Djeldmændene og påkrævede dem tvende lyngleer fra, og sagde "det kunne ikke blive af, at de måtte slå lyng der", og han sagde "han mente jo, han måtte vel slå det for hans husbonde". Siden gik han til dem og begærede en af hans lyngleer igen. Da svarede Thomas Nielsen: "I skal have djævlen i lyngtue, før lyngleer skal have!". Niels Nielsen, Mikkel Nielsen, Åge Christensen (el. Ove Christensen, "Ouge Christensen) i Handbjerg sogn vandt ved lige svorne ed, at samme dag, som de var bydet at slå lyng i Djeld hede af deres hosbond, da kom Djeldmændene og tog deres lyngleer fra dem. Ladefogen på Handbjerg Hovgård Christen Thomassen (Christen Thomsen) vandt ved sjæls ed efter loven, at den tid han kom ud [på] heden, da havde de pantet dem som meldt er. Da sagde han til Djeldmændene: "I er svært hårde [og] stærke herude!" ("I er swar harde, sterche her ude"), da svarede Djældmændene: "Hvad haver I udi vores hede at bestille?", så svarede Christen Thomassen dem: "vi har ikke andet end som vi har altid haft her at bestille, vi har altid slagen lyng derude". Gik så bort og lagde sig med de kyngleer, de havde pantet, og da gik Christen Nielsen til dem og begærede sin lyngle igen, såsom han havde lånt dem. Da svarede Christen Villadsen: "I skal have kjærflen!" og truede ham. Thomas Nielsen svarede med, og sagde: "I skal have kærflen, i hedetyve!". Christen Nielsen i Sønderby i Handbjerg sogn vandt ved lige svorne ed, at han hørte de skældte for lyngtyve, men ikke han ved hvem det var, som skældte, eller hvem de var, som var ment; Hvorefter Sr. Frandts Mikkelsen på Stubbergård på sin husbondes vegne tilspurgte forskrevne vidnespersoner, om de førte lynget bort, hvortil de svarede samtlige "ja, det de havde slået førte bort med dem"; Sr. Mikkel Boesen var herefter tingsvidne begærende, og Frandts Mikkelsen genpart.

6. september 1695 (opsl. 236). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Niels Pedersen, Markvard Thomassen (Karqvor Thomsen) og Mads Bertelsen af Hvam, Mikkel Jensen af Hogager, Las Madsen af Bøgild, Enevold Thamsen og Thomas Enevoldsen samt Peder Jensen af Hvam.

- I skriverens sted, Mikkel Boesen [af Holstebro]. På højædle og velbårne Hr. major Frederik Sehested til Rydhave hans vegne, velagtede Mikkel Thomassen, herredsskriver, som for retten fremstillede tvende kaldsmænd, som afhjemlede, at de i dag, otte dage [siden], forkyndede en skriftlig skrævning, som herefter skal blive indført, for efterskrevne Ryde sogn: Peder Hyldgaard, Niels Olsen (Niels Ollesen) i Ulstrup ("Ugelstrop"), Oluf Jepsen i Kojborg, Bent og Jens Bøge, Laurids Visgaard (Laurs Wischgaard), Peder Ligaard og Christen Jensen ladefoged og Jens Perregaard i Jedskov, Morten i Sønderkov, Laurids Påskesen i Rovt, Anders Olsen (Anders Ollesen) og Jens Jensen sammesteds, Villads og Peder i Rydlund ("Røllund"), Laurids (Laurs) og Jens i Hvolbæk, Jens Kaas i Kirkeby, Niels Jensen i Felde, Peder Olsen (Peder Ollesen), Niels Christensen [og] Maren Poulsdatter (opsl. 237) sammesteds, Peder Lauridsen (Peder Laursnen) og Christen i Ulsø, Christen Ladefoged og Iver i Østerkov, Mads Jensen i Sønderbjerg, Laurids Thuesen (Laurs Thuess) i

Bjertgård, Christen Jensen i Bjert, Christen Madsen, Christen Jepsen, Søren Jensen, Anders Hyldgård, Anders Olsen (Anders Ollesen), Anders Pedersen, Christen Sørensen og Knud Skrædder sammesteds. Handbjerg sogn: Christen Bertelsen, Hans Børgesen (Hans Byrgesen), Jens Gregersen (Jens Greiersen) og Gregers Gregersen (Grejers Greiersen) i Heegård (Heedegård), nok Christen Christensen i Bjert; hvorefter for retten fremkom Ole Jepsen i Kojbjerg og bekendte, at han kunne ikke sige nej, at hans pige jo havde slået noget lyng i Rydhave Høved. Peder Ligaard vandt, at for en 14 dage eller 3 uger siden, så han Peder Lund lastede lyng i Rydhave Høved, og to folk gik østen for og slog lyng. Laurids Påskesen i Rovt bekendte at have slået to læs lyng, og ydt til Rydhave. Anders Olsen i Rovt bekendte i lige måde at have slået to læs lyng i Ridhave Høved, og ydet på Rydhave. Jens Jensen i Rovt sagde at have slået et læs lyng i Høved og ydet på Rydhave. Peder Andersen i Rydlund slået et læs og ydet til gåren. Peder Lauridsen i Ulsø bekendt at have gravet i Høved ½ dags grøft, som ligger på stedet; Hvorefter Mikkel Thomassen på højædle Hr. majorens vegne var tingsvidne begærende.

- Endnu Mikkel Thomassen, på højvelbårne Hr. majorens vegne, lod læse og påskrive et lovhævd angående Rydhave Høved og fiskeri i Holmgårds sø, af dato Ginding herredsting 1582 den næste torsdag efter [dom.] cantate [= 17. maj], og efter samme lovhævds indhold gjorde forbud, ingen derimod måtte grave tørv eller slå lyng i bemeldte Rydhaves indstenede(?) Høved og Ryde sogns hede, eller fiske i Holmgårds sø; Hvorefter Mikkel Thomassen var dette ved tingsvidne begærende.

- [Mikkel Thomassen som skriver] Mikkel Boesen, på ædle, højagtbare mand Sr. Christen Lindes vegne, efter det kald, som i dag 8 [dage siden] findes indført, fremlagde et tingsvidne her af tinget den 30. august, som for retten blev læst og påskrevet, og nu satte Mikkel Boesen udi rette, og forment Knud Steffensen, Christen Villadsen, Thomas Nielsen og Søren i Djeld, såsom de var lovligt overbevist at de haver frataget Handbjerg Hovgårds tjenere deres lyngleer i Djeld hede, da de var bydet at slå lyng for deres husbonde og føre til Handbjerg Hovgård, at de da derfor bør at lide efter lovens 6. bogs 13. kapitels 19. artikel, og for skælden efter tingsvidnets formelding at vorde anset efter samme bogs 21. kapitels 6. artikel, og var dom begærende. Sr. Frandts Mikkelsen her imod at svare, og begærede at Mikkel Boesen på Christen Lindes vegne ville bevise, at han havde nogen andelshede enten til Volstrup eller Handbjerg Hovgård i Djeld hede, thi at Djeldmændene pantede en del fremmede tjenere, som var kommet at slå lyng i samme bys hede, uden nogen seddel, enten fra Christen Linde eller andre, kand ingenlunde henregnes til Mikkel Boesens irettesættelse, og begærede sagen udi 4 uger måtte opsættes, som og af retten er bevilliget.

13. september 1695 (opsl. 237). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Niels Pedersen, Mads Bertelsen og Søren Pedersen af Hvam, Jens Nielsen Hesselå, Niels Clemendsen af Skave og Thomas Enevoldsen af Hvam.

- Var intet at forrette.

20. september 1695 (opsl. 237). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Christen Mikkelsen, Markvard Thomassen (Marqvor Thomsen), Søren Pedersen, Enevold Thamsen og Thomas Enevoldsen, alle i Hvam, samt Jens Thomassen (Jens Thomsen), Niels Nielsen og "Christensen", sidste tre i Trabjerg.

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. forordning om stengærdes indrettelse i Danmark, dateret København den 17. august 1695.

27. september 1695 (opsl. 237). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkle Thomassen. Otte mænd er Søren Knudsen, Påske Jepsen og Jep Olufsen, alle tre i Borbjerg By, Mads Laugesen, Niels Pedersen og Christen Pedersen alle tre i Hvam[gård?], samt Laurids Pedersen i Gimsinghoved.
- Var intet at forrette.

4. oktober 1695 (opsl. 237). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkle Thomassen. Otte mænd er Mads Laugesen i Hvamgård, Jens Thomassen (Jens Thomsen), Mads Bertelsen og Søren Pedersen alle tre af Hvam, Jens Christensen i Kjeldsmark, Peder Jensen i Gren (Green, Libjerg gren, Libergreen etc.), Christen Lassen ved Borbjerg kirke og Jens Andersen i Borbjerg By.

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. forordning om skudsmål og løfter for ægte trolovelse og vielse, dateret København den 31. august 1695.

- Poul Nielsen Hastrup (Povel Nielsen Hasterup), på velb. fru Sophia Villes vegne, for retten fremstillede efterskrevne syns- og vidnespersoner, nemlig Peiter Peitersen Mejland på Trevel, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at som han den 23. september næst forbi gik ved sin plov, blev han var, at der gik (opsl. 238) fire eller fem mænd ved søsiden, som kaldes Griskrog, så gik han til dem og ville vide, hvad det betød. Da sagde de til ham: "her ligger Jens Pedersen i Mundbjerg (Mundberg) i søsiden, og er bleven druknet", hvortil han svarede: "Lad os tage ham i land", som og skete, og han lånte dem et skib [læs: en båd] som de tog ham i land med, og da de fik ham i land, havde han flæng(?) og rør udi hans hænder, med andet dynd derhos, i mening, som de syntes, at han var gået derud at plukke sig noget til hans fornødenhed. Thomas Jensen i Trandum Skovby vandt ved lige svorne ed, at fornævnte dag ledte han tillige med efterskrevne 4 mænd efter Jens Pedersen i Mundbjerg, som havde været borte på 9. dag, og da fandt de ham druknet udi Stubbergård Sø i Griskrog, ungefær fire alen fra land, vandet to alen dybt med dynd under, og var han sluppet med udi dyndet og lå ovenpå til sit bryst, dog var hovedet og klæderne under vandet, og lå med rør og flæng(?) udi hænderne, som de tykte (tænkte) han var udgået efter at plukke til sin fornødenhed, og såvidt dem kunne synes var det sket af en ulykkelig hændelse. Så tog de ham udi land med Peiter Peitersens "skib", og lagde ham derunder. Jesper Andersen i Mundbjerg, Christen Olsen (Christen Ollesen) i Trandum Skovby, Steffen Thomassen (Stafen Thomsen) sammesteds og Peder Sørensen i Kokborg (el. Kokbjerg) vandt udi alle måder, som Thomas Jensen før dem vundet haver, at de var med og ledte efter Jens Pedersen, og det så befandtes som meldt er.

- Derefter fremkom 4 synsmænd, Niels Christensen i Sønder Mølle (Søndermølle) i Sevel sogn, Jens Pedersen i Mundbjerg, Laurids Sørensen (Laurs Sørensen) i Blokskær (Blogskier) og Niels Christensen sammesteds, som vandt ved ed og oprakte fingr efter loven, at de den 25. september efter velb. frue Sophie Billes begæring synede forskrevne Jens Pedersens lig, og overså alle kroppen, og ikke kunne finde nogen skade på ham eller tegn, hvormed han kunne synes at være sin egen banemand; Hvorefter Poul Nielsen var syns- og tingsvidne begærende.

- Christen Pedersen af Jattrup(?) ("Jaultterup") for retten fremkom og overleverede til hans hustrues søster Anne Lauridsdatters moderbroder og værge Anders Pedersen i Roenborg [også Rounborg, her stavet Rounberg] i Vejrum sogn 40 slettedaler, og bekendte Anders Pedersen selv for retten derforuden at have annammet tilforn af Christen Pedersen en egekiste og et egeskrin, hver med lås for, klæder til en seng nemlig to dyner, et par lagener, to hovedpuder og et sengeklæde, hvilket alt er benævnte Anne

Lauridsdatters fædrene og mødrene arvelodder efter hendes salige fader og moder, efter skriftebrevets formelding af dato "Jautterup" den 27. august 168... (1683? 1689?), i dag for retten læst og påskrevet. Og da for retten tog Anders Pedersen Christen Pedersen i hånd, og på sin myndlings Anne Lauridsdatters vegne gav ham fuldkomment afkald for samme arvelodder, og takkede ham goft for god og fuldkommen betaling, hvorfor han lovede at holde ham fri for alt krav og tiltale for forskrevne penge og gods, såvelsom at være fri for rente deraf til dato, eftersom skiftebrevet desforuden formelder, at Christen Pedersen ingen rente skulle give, så længe det ham blev tilladt at beholde. Alt forskrevne lovede Anders Pedersen for sig og sine arvinger at holde Christen Pedersen og hans arvinger, urykkeligt og uden skade i alle måder.

11. oktober 1695 (opsl. 238). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Niels Andersen i Sønderflæng, Peder Jensen i Store Hedegård, Ole Sørensen og Enevold Pedersen i Hajsland, Peder Poulsen i Naltoft, Jens Jensen og Peder Jensen i Bukdal og Jens Svenningsen i Nørflæng.

- Velfornemme Peder Christensen Vim, på salig højjædle og velb. Hr. oberstløjtnant Gabriel Grubbes frues vegne, nemlig velb. frue Anne Dyre, fremstillede 2de kaldspersoner: Jens Christensen, tjenende på Tvis Kloster, og Thøger Jensen (Tøger Jensen), boende udi Tvis sogn, som afhjemlede, at de en irettelagt kaldsseddel, som herefter skal findes indført, lovligt før ved vedkommende haver forkyndet efter dens påskrift og indhold. Hvorefter for retten fremstod Christen Andersen, værende udi Gjertrudbæk, som vandt at kan mindes udi 20 år, og imidlertid tjent på Tvis kloster, da har Søndergård [vel Sønderhusgård], Stokvad og Skærpandal ("Schrependal") udi Tvis sogn ligget under Tvis Klosters hovedgårds takst, og deraf svaret så af hovedgårdens hartkorn udi alt påbudt, hvilket han ved ed og oprakte fingre bekræftede efter loven i sandhed at være. Thue Laugesen udi Tvislund vandt ved lige svorne ed, at kan mindes udi 36 år, og da har bemeldte stedet ligget under Tvis Klosters hovedgårds takst og nydt samme frihed som hovedgården i alle måder. Søren Jensen i Tusholt mindes udi 20, Mads Kjeldsen i Grønbæk mindes udi 27, Jens Sørensen i Uglkjær (Ulkjær) mindes i 28 år, Anders Andersen i Høveds mindes udi 36 år, Jørgen Andersen i Halgård mindes 36 år, Christen Pedersen i Skavtrup mindes i 36 år, og da haver benævnte steder, nemlig Søndergård, Stokvad og Skærpandal lagt under Tvis Klosters hovedgårds takst, og nydt samme frihed udi Kongl. skatter som hovedgården, hvilket de ved sjæls ed og oprakte fingre afhjemlede for retten efter loven; Hvorefter Sr. Peder Vim var tingsvidne begærende.

- Christen Andersen Dalgaard i Vejrum sogn fremstillede 2de kaldsmænd, Jacob Eskildsen (Jacob Eskesen) i Ausumdal og Jens Olufsen i Dalgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], lovlig varsel gav Niels Christensen Bjerggaard i Ølby for dom her til tinget til i dag, angående 5 daler han var Christen Andersen og en daler han var Peder Andersen Kvistgaard skyldig, og talte med ham selv og gav ham samme kald til kende. Og nu gav Christen Andersen benævnte Niels Christensen til sag, ham at være skyldig 5 sldlr., og på Peder Kvistgaards vegne hav ham sag 1 sldlr. ham at være skyldig, som han forment han skadesløs bør at betale inden 15 dage, eller der for lide efter loven ved nam af hans gods og løsøre hvor det findes kan efter loven, og var dom begærende. Niels Christensen blev 3de gange påråbt, og hverken han eller nogen på hans vegne fremkom noget her til at svare, hvorfor sagen er opsat til i dag [om] 14 dage.

- Her følger velb. frue Anne Dyres kaldsseddel: "Som jeg på førstkommende 11. oktober til Hjerm Ginding herredsting agter at lade forhverve tingsvidne på, at Stokvad, Søndergård og Skærpendal udi Tvis sogn haver udi madns minde lagt under Tvis Klosters hovedgårds takst, så gives eder Christen Andersen, værende udi Gjertrudbæk, Thue N. udi Tvislund, Christen Pedersen i Skavtrup, Jørgen Andersen udi Halgård, så og Jens Sørensen i Uglkjær, Anders Andersen boende på Høveds, Mads Kjeldsen i Grønbæk [og] Søren Jensen i Tusholt hermed lovligt kald og varsel til samme tid og sted at møde, Eders sandfærdige vidne at aflægge, hvor længe hver af Eder særdeles kan mindes, samme Stokvad [fejl: "Stokdal"], Søndergård og Skærpendal at have lagt under forbenævnte Tvis Klosters hovedgårds takst. Imod samme vidners påhør, til samme tid og sted, stævnes Eder også, Kongl. Majst. amtsmand over Lundenæs og Bøvling amter, højædle og velb. Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg etc., så og Kongl. Majst. amtsforvalter over forbenævnte amter, velædle Villads Andersen, om I der imod vil have noget at svare. Datum Tvis Kloster den 27. september 1695, Sl. Gabriel Gribbes, Anne Dyre"; Og stod derpå skrevet: "Dette varsel er mig lovligt forkyndet, Jørgen Grubbe Kaas. I lige måde forkyndet i Amtstuen, Test: Villads Andersen."

18. oktober 1695 (opsl. 239). I dommerens sted Enevold Thamsen i Hvam, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Christen Jepsen i Risum, Mads Sørensen i Vandborg, Jacob Madsen Heegaard, Niels Pedersen i Hvam, Jørgen Christensen i Risum, Thomas Enevoldsen og Anders Andersen begge af Hvam. - Niels Jensen i Gammel Hodsager, på Anne Madsdatter i Hodsager Kirkegård hendes vegne, fremstillede for retten 2de kaldspersoner, Jens Sørensen i Hodsager Kirkegård og Christen Vistesens i Yllebjerg, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], kald og varsel gav Niels Christensen i Felde i Fyde sogn her til tinget i dag for tilbud at annamme de penge, som hand af salig Christen Lauridsens i Felde hans børns arvegods er væge for, og er bestående i salig Christen Kvists stærvbo i fornævnte Hodsager Kirkegård. Og stod fornævnte Niels Jensen her for retten, og tilbød på Anne Madsdatters vegne, hvis fornævnte salig Christen Lauridsens børn kunne tilkomme udi salig Christen Kvists stærvbo, og dette med rede penge straks (opsl. 240) at betale. Så blev Niels Feld 3de gange lydeligt påråbt, og hverken han eller nogen på hans vegne fremkom, hvorefter Niels Jensen var tingsvidne begærende.

25. oktober 1695 (opsl. 240). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Peder Christensen, Niels Christensen og Christen Christensen, alle tre i Sønderhvam, Villads Nielsen i Pajbjerg, Niels Pedersen og Niels Mortensen i Bisgård, Markvard Thomassen (Maqvor Thamsen) i Nørhvam og Christen Pedersen i Hvamgård.

- Udi allerdybeste underdanighed læst Kongl. Majst. forordning om straf for dem, som lader de for mord eller drab anholdne personer af deres arrest undkomme, af dato København den 21. september 1695.

- På ædle, højagtbare mand Sr. Rasmus Andersens vegne, hans fuldmægtig Sr. Anders Mogensen lod læse og påskrive en æskning til herredsfogden, at han ville gøre udlæg hos Sr. Johan Trællund på Lindtorp efter en dom udstedt Ringkøbing byting den 19. oktober 1694 [vist rettet fra 1695 til 1694], samme æskning dateret Ringkøbing den 23. oktober 1695, under Sr. Rasmus Andersens hånd.

- Endnu fornævnte Sr. Anders Mogensen, på højagtbare Sr. Rasmus Andersens vegne, lod læse og påskrive en anden æskning om udlæg hos ermeldte Trællund efter en dom af Ringkøbing byting udstedt den 9. november 1694,

æskning af 23. oktober 1695. Til samme udlæg at gøre er opnævnt til vurderingsmænd Enevold Thamsen af Hvam og Lauge Madsen sammesteds.

- Den sag med Christen Andersen Dalgaard og Niels Christensen Bjergemand er endnu opsat videre til i dag [om] 14 dage.

- Hæderlige og vellærde mand Hr. Peder Lauridsen, sognepræst til Ørre og Hodsager sogne, på Anne Madsdatter i Hodsager Kirkegård hendes vegne, fremstillede 2de kaldspersoner Jens Sørensen i Hodsager Kirkegård og Christen Vistesen af Yllebjerg, som ved ed og oprakte fingre afhjemlede efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Niels Christensen af Felde i Ryde sogn, at møde her på tinget i dag at imodtage og annamme de penge, som han efter skiftebrevets formelding er sat til at være værge for udi salig Christen Kvists stærvbo, skiftebrevet af dato 15. april 1695. Samme dag varsel gav de Jørgen Madsen i Borbjerg By for her til tinget i dag at give Anne Madsdatter i Hodsager Kirkegård afkald for det værgemål hendes mand salig Christen Kvist tilforn underhænder har haft efter skiftebrevets formelding af dato 1686 den 14. november. Item samme dag varsel gave de Gregers Andersen i Gammelby for at underskrive det skiftebrev efter salig Christen Kvist, hvilket de alt ved sjæls ed afhjemlede efter loven.

- Og nu annammede fornævnte Niels Christensen Felde her for retten af velermeldte Hr. Peder Lauridsen Havnelev [fejl: "Peder Lauridsen Hafnør"] 75 slettedaler, og beviste Hr. Peder med skiftebrevet af dato 15. april 1695, passeret efter salig Christen Kvist, at Niels Felde da på skiftet havde bekommet 44 sldlr. 12 [sk.], som gør tilsammen 119 sldlr. 12 sk., hvilket er Laurids Christensen, Christen Christensen og Maren Christensdatters fædre og mødre arvelodder efter deres salig forældre, nemlig [overstreget: "Sl: Jens Lauridsen og Abigel Allexandersdaatter tilforn boende udi Skaue"], hvoraf enhver af forskrevne myndlinger tilkommer osm følger: Laurids Christensen 46 sldlr. 3 mk. 10 sk., Christen Christensen ditto, Maren Christensdatter 23 sldlr., 1 mk., 13 sk., så og af hendes tvende sidste års rente, når værgpenge fragåes, er 1 rdl. 3 mk. 11 sk., hvilke penge eller børnebods salig Christen Kvist tilforn har haft under hænder. Og nu fremstod Niels Christensen Feld og tog hæderlige Hr. Peder Lauridsen Hafnøe (sic) udi hånd, og takkede ham på Anne Madsdatters vegne godt for god og fuldkommen betaling for samme sine myndlingers arvelodder, hvorfor han lovede for sig og sine arvinger at holde Anne Madsdatter og hendes arvinger for benævnte 119 sldlr. 12 sk. fri for hver mands krav og tiltale i alle optænkelige måder, så hun og hendes arvinger hermed for forskrevne arvelodder fuldkommen skal være kvitteret og skadesløs holden; Hvorefter velermeldte Peder Hafnør (sic) på Anne Madsdatters vegne var tingsvidne begærende.

- Niels Christensen Feld af Ryde sogn fremkom for retten og tilbød at ville udsætte 119 sldlr. 12 sk. på rente, om nogle imod ville tage, og give rente deraf efter Kongl. Majst. allernådigste forordning, hvilke penge var hans myndlingers Laurids Christensen, Christen Christensen og Maren Christensdatters fædre og mødre arveparter efter deres salig forældre, som han er sat til værge for, men ingen fremkom som erbød sig dem at annamme; Hvorefter Niels Christensen Feld var tingsvidne begærende.

- Hæderlige og vellærde mand Hr. Peder Hafnøe (sic), sognepræst til Ørre og Hodsager sogne, begærede af Jørgen Madsen i Borbjerg By, at han ville underskrive det skiftebrev, som er forfattet udi stærvboet efter salig Christen Kvist i Hodsager Kirkegård, men Jørgen Madsen svarede: det kunne ikke ske denne gang.

2. november 1695 (opsl. 240). Tinget holdt om lørdagen, "fordi Allehelligens Dag i gaar indfaldt". Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Laurids Bisgaard (Lauris Bisgaard), Mads Bertelsen, Laurids Pedersen, Søren Pedersen, Christen Pedersen, Enevold Thamsen, Peder Jensen og Jens Thomassen (Jens Thomsen) alle syv i Hvam.
- Var intet at bestille.

(opsl. 241 er duplikat af opsl. 240)

8. november 1695 (opsl. 242). I dommerens sted Enevold Thamsen i Hvam, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Christen Jacobsen i Lille Perregård, Niels Nielse og Laurids Nielsen (Lauris Nielsen) begge i Store Perregård, Jørgen Christensen ("Jørgen Christen") i Brødbæk, Mogens Lauridsen (Mogens Laursen) i Brødbæk, Lauge Madsen i Hvam, samt Christen Pedersen og Jens Kjeldsen i Bøgild.
- Den sag med Christen Andersen i Dalgård og Niels Bjergemand er med bevilling opsat endnu i 14 dage.

15. november 1695 (opsl. 242). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Christen Jensen, Anders Christensen, Knud Lambertsen og Mads Olsen (Mads Ollesen) alle fire i Majgård, Hans Pedersen i Barslund (Baaslund), Christen Pedersen og Christen Christensen begge i Hindkjær, og Mads Bertelsen i Hvam.
- Allerunderdanigst læst K.M. allernådigste forordning om kornskatten for året 1696 af dato 15. oktober 1695.

22. november 1695 (opsl. 242). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Christen Thomassen og Gregers Andersen i Gammelby i Mejrup [sogn], Poul Clemendsen og Jens Thomassen (Jens Thomsen) begge i Bjert, Christen Christensen og Knud Christensen begge i Hattens, samt Peder Jensen og Hans Jensen begge i Kovind.
- Hans Thomassen (Hans Thomsen) af Stendis i Ryde sogn fremstillede 2de kaldspersoner Hans Jensen og Peder Ejlersen af Stendis, som afhjemlede, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Christen Fisker i Sevel hid til tinget i dag for dom, angående han ej har villet betale fornævnte Hans Thomassens steddatter Kirsten Jensdatter hendes løn forrige år fra Mikkelsdag 1694 til årsdagen 1695, da hun ham tjente, og talte de med ham selv og gav ham samme kald til kende, hvorpå de gjorde deres ed efter loven. Og nu gav fornævnte Hans Thomassen på hans steddatter Kirsten Jensdatters vegne Christen Fisker til dag for Kirsten Jensdatter at være skyldig af førskrevne hendes årsløn, 1 rdlr. 4 mk. 12 sk., som han formente han burde til hende skadesløs at betale inden 15 dage, eller derfor at lide nam udi hans gods og løsøre, hvor det findes kan, efter loven, og var dom begærende. Christen Fisker blev 3de gange lydeligt påråbt, og hverken han eller nogen på hans vegne fremkom noget her til at svare, hvorfor sagen er opsat til i dag [om] 14 dage.

29. november 1695 (opsl. 242). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Peder Kjeldsen i Skovgård, Christen Christensen i Hattens, Christen Christensen og Hans Jepsen begge i Lille Tovstrup (Lille Thoustrup), Niels Mortensen i Sivegård (Sibegård), Jens Christensen i Noes, Christen Christensen i Hessel og Peder Nielsen i Bjerregård (Bjergegård).
- Allerunderdanigst læst K.M. allernådigste patent om højesteret udi Danmark for året 1696, dateret 26. oktober 1695.

6. december 1695 (opsl. 242). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Niels Nielsen i Arvelund ("Arfelund), Christen Frederiksen og Mads Christensen i Lille Moseby (Lille Moesbye), Christen Pedersen og Christen Christensen i Hindkjær, Iver Jensen i Bøgild, Søren Pedersen i Hvam og Niels Mortensen i Bisgård.
- (Intet forrettet.)

13. december 1695 (opsl. 242). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Poul Nielsen, Jens Andersen og Jep Nielsen, alle tre i Munkstoft, Peder Kjeldsen i Blæsbjerg, Thue Madsen og Christen Madsen i Skovgård, Christen Pedersen i Blåbjerg og Niels Pedersen i Hornshøj.

- Niels Nielsen på Landting, på Christen Sørensen i Geddal hans vegne, fremstillede for retten Peder Nielsen og Jacob Jensen, begge af Åle, som ved ed og oprakte fingre afhjemlede efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Poul Christensen i Åle for vidners påhør her til tinget til i dag, og talte med ham selv, og gav ham samme varsel mundtligt til kende. Samme tid, varsel gav de ham for dom her til tinget i dag [om] 8 dage. I lige måde stævnedes de samme tid Karen Jensdatter i Sahl for hendes sandhed her til tinget til i dag, om hvis hun kan blive tilspurgt, at vidne.

- Så for retten fremstod fornævnte Karen Jensdatter af Sahl, og vandt ved ed med oprakte fingre efter loven, at nu forleden sommer leverede Dorthe Smed i Geddal hende et stykke hvid vadmel, hvor mange alen vidste hun ikke, som hun efter benævnte Dorthe Smeds begæring leverede igen i Poul Christensens hus i Åle, og lagde det på hans bord, og da sagde Poul Christensens hustru til hende: "Hvad ville I her med det vadmel, jeg kan ikke løde det (lide det?)", hvortil Karen Jensdatter svarede, at hun var befalet at levere det her. Dermed gik hun bort, og lod vadmelet ligge på bordet, som hun havde lagt det. Dernæst fremkom benævnte Dorthe Smed af Geddal og godvilligt vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at nu forleden sommer annammede et stykke hvid vadmel sammenfæstet, hvor mange (opsl. 243) alen vidste hun ikke, af Christen Sørensen i Geddal, som hun leverede igen til Karen Jensdatter af Åle, som hun selv vundet haver, og da lovede Karen Jensdatter straks at levere det til benævnte Poul Christensen i Åle; Hvorefter fornævnte Niels Nielsen var tingsvidne begærende.

20. december 1695 (opsl. 243). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Jens Christensen, Villads Meldgaard, Jens Nielsen og Christen Jørgensen, alle fire i Sønderlund, Las Pedersen i Brusén, Malte Villadsen (Malle Villadsen) i Blæsbjerg (Blæsborg), Iver Jensen i Bøgild og Jep Lassen i Brusén.
- (Intet forrettet.)

"Anno 1696."

10. januar 1696 (opsl. 243). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Peder Jensen og Anders Christensen i Nørlund, Knud Christensen og Søren Ledersen i Lægård, Mads Bertelsen i Hvam, Jens Poulsen i Snøffelborg (også Snuffelborg), Søren Knudsen i Borbjerg By og Peder Jensen i Heegård.

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. magebrev til amtsmand velb. Jørgen Grubbe Kaas, angående ham familie- og folkeskatten på landet, af 28. december 1695.

- [Unavngiven skriver:] Højagtbare og velfornemme mand Sr. Niels Hansen Ravn af Holstebro for retten fremstillede Jens Iversen i Åle og Jens Pedersen sammesteds, som ved ed med oprakte fingre efter loven afhjemlede, at de i dag, 3 uger [siden], kald og varsel gav højædle og velbårne Hr. amtsmand Jørgen Grubbe Kaas' og Fru Anne Cathrine Sehesteds tjenere i Sevel og Sahn sogne, i dag for dom at lide, angående resterende skyld og landgilde. Og nu gav Sr. Niels Ravn enhver til sag, som følger: Peder Smed i Sahl; Jens Lauridsen (Jens Laursen) i Agerbæk. Åle: Thomas Svendsen; Christen Poder; Iver Jensen; Jens Pedersen og Peder Jensen. Hasselholtgård: Thomas Feld og Karen Feld. Hasselholt: Niels Perregaard; Mikkel Sørensen; Knud Højgaard; Iver Jensen; Poul Nielsen; Christen Jensen; Niels Sørensen. Vindeløv: Jens Eskildsen (Jens Eskesen). Bjert: Christen Sørensen; Ole Pedersens enke. Sevel sogn: Søgård: Christen Skrædder. Hvorefter velb. Sr. Niels Hansen Ravn satte i rette, og formentede enhver af de indstævnedede og saggivne bør skadesløs overskrevne restans, tilligemed processens omkostning, skadesløs inden 15 dage at betale, eller lide nam efter loven. Så efter de indstævnedede 3de gange var pårånede; Er for retten afsagt: At enhver saggivet efter Sr. Niels Hansen Ravns irettesættelse overbenævnte restans, tillige med processens anvendte bekostning, inden 15 dage skadesløs bør at betale, eller derfor at lide nam efter loven.

(opsl. 244 er duplikat af opsl. 243)

17. januar 1696 (opsl. 245). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Jens Nielsen i Måbjerg By, Jens Nielsen i Kirkegård, Jens Sørensen, Laurids Christensen, Christen Sørensen og Niels Lauridsen (Niels Lauridsen) disse fire også i Måbjerg By, samt Iver Jensen og Christen Pedersen begge i Bøgild.

- (Intet forrettet.)

24. januar 1696 (opsl. 245). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Las Jensen og Christen Nielsen i Gårdhøj (Gaardhøj), Niels Christensen i Frøjk, Jens Pedersen i Særkjær (Sehrkier), Peder Jensen og Jens Nielsen begge i Døes, Iver Jensen i Bøgild og Christen Pedersen i Hindkjær.

- Højagtbare og velfornemme mand Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup fremstillede Laurids Nielsen i Struer og Christen Pedersen tjenende på Kvistrup, som ved ed og oprakte fingre afhjemlede efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Jens Christensen i Sønder Lørup i Vejrum Sogn her til tinget i dag for dom, angående 4 rigsdaler han resterer med til velb. Sr. Rasmus Nielsen på landgilde [af] Nørre Lørup (Nør Lørup) for år 1692, som var det sidste år han samme gård brugte, item 10 slettedaler halv betaling for en ung brun hoppe han beholdte ved gård[en], så og for hvis Sr. Rasmus Nielsen hos ham kan have at søge for samme gårds som han formener han ej lovligt er ved skiltes som han burde. Og gav Rasmus Nielsen benævnte Jens Christensen Lørup til sag, at som han den 24. juni 1684 fæstede hans gård Nørre Lørup til hans søn Christen Jensen, og bekom den med sin fulde sæd i marken, nemlig 1½ tønne rugsæd, 4 tdr. bygsæd, 14 tdr. havresæd, to brune heste, en ung brun hoppe, vurderet for 20 slettedaler, hvorfor han skal betale ham den halve part 10 slettedaler. Nok bekom han tre køer, nemlig en sortgjedet(?), en sorthjelmstamphornet og en ravnstort, to stude ungnøde, to vogne med sin behøring, en plov med jern og al sin behøring, to harver, en slæde, to hjulere, tre segl, et egeskab i stuen, en skive, to bænke, to ølkar, et degnekær, tre standtønder, en skærekiste med kniv, en håndkværn med et

par rinske sten, to stiger [og] to kornkurve, hvilket Jens Christensen selv antog og brugte med gården i otte år til år 1692, da havar han indsat hans søn Christen Jensen i gården udi så slet tilstand, at han ikke et år siden har kunnet betale landgilden formedelst marken var fordærvet, at han ikkun aflede 6 trav ung(?) rug det første år, så Rasmus Nielsen måtte fly han to tønner rug at æde for 7 daler, som han er ham endnu skyldig, såvel og på de tre års landgilde han hav[...] = 10 rigsdaler, og dette år næppelig kan avle 5 tønner rug, i det sted hans fader året efter han det antog aflede 27 trave rug, såvel og overflødig byg og havre, og for (2½?) bæster han fik med gården ikkun flyede ham to igen, og muligt lige så lidt af alt det andet han tog med gården, hvorover han er blevet forarmet og kan ej besidde gården, som imidlertid er så forfaldet at det ene fæhus forleden år faldt ned, som Rasmus Nielsen måtte fly tømmer til igen at opbygge det med. Formener derfor fornævnte Jens Christensen bør at betale ham de 4 rigsdaler han blev skyldig mens han selv gården brugte, så og den halve betaling for [den] brune hoppe 10 slettedaler, item de 10 rigsdaler som rester på de tre sidste års landgilde, og enten herefter svare ham af samme gård, som han tilstår endnu her for retten at have fæstebrev på, eller forskaffe hans søn den så vel besat og i brug, at han deraf kan svare, hvis deraf bør gøres og gives; Hvorpå han var dom begærende. Jens Christensen begærede sagen måtte opsættes i 4 uger, som og blev bevilget både af vederparten og dommeren.

31. januar 1696 (opsl. 245). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Christen Sørensen og Jens Poulsen begge i Dellerup, Christen Jensen og Jørgen Jensen begge i Tradsborg, Christen Christensen i Hindkjær, Søren Pedersen i Hvam, Hans Pedersen i Barslund (Baslund) og Villads Nielsen i Pajbjerg (Padborg, Padberg).

- Allerunderdanigst læst K.M. allernådigste forordning om den rette takst på det udi 1695 påbudne skatte Korn såvidt en del det smme vil betale med penge, Hafnia den 7. januar 1696.

- På Hr. forvalter Schultz' vegne, Sr. Matthias Bentsen fremstillede 2de kaldsmænd, Påske Jepsen i Naade (Naae, Noe?) og Peder Jensen i Gren (Libjerg Gren, Libergreen etc.) som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de på lørdag, var 8 dage [siden], varsel gav Lundenæs tjenere i Hodsager og Borbjerg sogne for resterende skyld og landgilde. Nok ved lige svorne ed afhjemlede Mikkell Jensen og Laurids Jacobsen af Stendis, at de fornævnte dag stævnedes Lundenæs tjenere i Haderup for skyld og landgildes restans, samt kirkeværgerne sammesteds for kirkeskat. Item Hans Jensen og Christen Lauridsen af Stendis afhjemlede på lige måde, at de fornævnte dag, lørdag [for] 8 dage [siden], varsel gav kirkeværgerne i Rønbjerg og Estvad sogne for resterende kirkeskat, samt præsten i Ejsing for præstegæsteri, såvelsom præsten i Sahl for præstegæsteri, kirkeværgerne sammesteds for kirkeskat, kirkeværgerne i Ryde for kirkeskat af Ryde og Borbjerg kirker (opsl. 246 er duplikat af opsl. 245) (opsl. 247) [samt] Jens Bertelsen i Åle hans eftermand Thomas Nielsen for resterende skyld og landgilde, alle for dom her til tinget i dag at lide. Endnu afhjemlede Christen Jensen af Hyldgård og Anders Thøgersen i Haal ved forskrevne ed, at de på mandag, var 14 dage [siden], varsel gav Lundenæs tjenere udi Mejrup, Navr, Sir og Måbjerg sogne for resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge og hvad de kunne med restere, her til tinget i dag for dom, og som i går var 14 dage varsel gav de Peder Andersen i Gundesborg for resterende skyld og landgilde her til tinget i dag for dom. Endelig afhjemlede Mads Lauridsen i Linde og Niels Kringeltoft i Asp, at de som i dag var 14 dage varsel gav Lundenæs

tjenere udi Asp, Ølby og Fousing sogne for resterende skyld og landgilde, samme dag varsel gav de præsten i Vejrum for præstegæsteri og kirkeskat [og] præsten i Ølby for præstegæsteri, alle for dom her til tinget i dag. Derefter fremlagde fornævnte Mathias Berentsen en skriftlig restans over Lundenæs tjenere samt præste og kirkeværgerne her i herrederne, som herefter skal findes indført ord fra ord. Dernæst fremlagde, lod læse og påskrive en restansdom her af tinget udstedt den 15. februar 1695, over forbenævnte Lundenæs tjenere med videre doms indhold. Hvorefter fornævnte Sr. Mathias Berentsen på Hr. forvalter Schultz' vegne satte i rette, og formente at de indstævnedede og saggivne enhver for sig efter forbenævnte irette lagte underskrevne restans bør skadesløs inden 15 dage restansen at betale, eller og lide nam og udlæg i enhvers bo efter loven, hvorpå han var dom begærende.

- Peder Jensen i Heegård i Borbjerg sogn svarede her til, at de 30 rigsdaler han søges for måtte være arbejdspenge, som han ej var pligtig at give, efter et kongebrev indført udi en dom her af tinget udstedt. Ellers erbød sig ved sin ed, at han intet var skyldig, uden en skæppe rug og 10 skilling, som han straks vil betale. Formente derfor, for samme restans at blive frikendt. Mathias Berlatsen(!) her imod svarede: Såsom han ikke formener noget lovligt bevis herom i retten er lagt, men allene Peder Jensens løse tale, så formente han forbenævnte restans at betale. Er for retten afsagt: Alt det de indstævnedede af den indgivne restans med rigtig kvittering, breve eller domme kan afbevise sig at have betalt, bør de for fri at være. De andre, som ej kan afbevise og udi forrige domme er tilkendt at betale, bør at betale den indgivne restans til deres velb. husbonde, skadesløs inden 15 dage, eller lide nam efter loven.

- På højædle og velb. frue Anne Cathrine Friis, sl. Tønne Juels til Taarupgård, hendes velb. vegne, Lauge Madsen af Hvam fremstillede Mads Bertelsen og Niels Jensen af Hvam, som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Taarupgårds tjenere udi Borbjerg og Ølby sogne for resterende skyld og landgilde samt arbejdspenge, her til tinget i dag for dom. Nok afhjemlede Poul Olsen (Povel Ollesen) i Brandtbjerg og Peder Poulsen i Naltoft, at de i dag, 8 dage [siden], på samme måde varsel gav en del Taarupgårds tjenere i Borbjerg, Navr og Asp sogne.

- Dernæst fremlagde Lauge Madsen en skriftlig restans, hvorudi enhver af de indstævnedede fandtes antegnet at være skyldige som følger: Borbjerg Sogn: Bukdal: Jens Villadsen; Jens Lauridsens enke. Borbjerg Mølle. Savstrup: Christen Villadsen; Niels Savstrup (Niels Saugstrup). Naltoft: Peder Poulsen. Pajbjerg: Villads Pajbjerg. Nørhvam: Jacob Bertelsen; Lauge Madsen. Bisgård: Niels Mortensen; Laurids Pedersen. Navr Sogn og By: Niels Pedersen; Christen Nielsen, også af et bol, samt af et gadehus. Lille Torp: Thomas Andersen (Tomis Andersen). Asp sogn: Bastrup: Jens Bastrup. Ølby sogn: Simon Pedersen. Vester Ølby: Laurids Smed. Nørby i Asp sogn: Jens Jensen af et bondejeje. Hvorefter Lauge Madsen satte i rette og formente, at de indstævnedede bør skadesløs forskrevne restans inden 15 dage at betale, eller derfor lide nam efter loven, og var dom begærende. Så er for retten afsagt: At efterdi de indstævnedede intet her imod svarer eller afbeviser der af at have betalt, bør de nu hver for sig forskrevne restans skadesløs at betale til deres velb. husbonde inden 15 dage, eller der for at lide nam i deres gods hvor der findes efter loven.

- Her følger Lundenæs' restans, lydende som følger: Restans på Lundenæs tjenere i Hjerm Ginding herred, samt præstegæsteri og kirkeskat, hvormed de til dato resterer. Mejrup sogn: Gregers Andersen og Anders Thomassen (Anders Thomsen) i Gammelby; Christen Christensen i Toustrup; Peder Kjeldsen i Skovgård. Navr sogn Christen Mikkelsen og Thue (opsl. 248)

Poulsen (Thue Poulsen) i Dalgård; Christen og Jens i Torp. Måbjerg sogn: Jens Sørensen i Måbjerg; Christen Jensen Hylgaard; Morten Nielsen og Anders Thomassen (Anders Thomsen); Niels Christensen i Frøjk; Anders Thøgersen. Asp sogn: Henrik Pedersen Nørbye; Peder Nielsen Birkild; Peder Henriksen Skræddergaard; Mads Lauridsen Linde; Niels Kringeltoft. Ølby sogn: Las Christensen. Fousing sogn: Morten Pedersen. Sir sogn: Jep Steensen i Østergård; Knud Jensen i Ødegård ("Øegrđ"); Peder Andersen Gundesborg; Niels Jensen Pilgaard "rester intet". Haderup sogn: Haderis mænd; Christen og Niels Nielsønner i Høstrup; Christen Jensen i Høstrup; Fårbæk mænd; Peder Hvolbæk ("Woldbech"); Knud Christensen og Peder Lassen i Stavlund; Søren og Jens i Gråsand; Peder Pedersen Høstrup; Jens Villadsens enke og Peder Nielsen i Hessellund; Niels Olsen Barslund (Niels Ollesen Baaslund); Christen Christensen Feldborg. Borbjerg sogn: Påske Jepsen i Naae (Nåe); Christen Thomassens enke (Christen Thomsens) i Kyndestoft; Peder Jensen i Libjerg Gren (Libergreen); Peder Jensen Heegaard; Christen Poulsen og Peder Christensen i Skave; Niels Jensen Hee og Niels Jensen Thy (Niels Jensen Tye) i Trabjerg; Christen Christensen, Ole Nielsen (Olle Nielsen) og Las Jensen i Meldgård; Jens Thomassen i Meldgård; Viste Poulsen (Westi Povelsen) og Simon Andersen; Poul Sørensen; Jens Madsen i Trabjerg; Christen Christensen og Jens Nielsen i Hesselå; Søren Jensens enke i Skave; Jens Clemendsen i Skave; Jens Andersen i Skave; Jep Olsen (Jep Ollesen) i Lille Hessel; Laurids Nielsen i Sønderkave (Sønder Skave). Hodsager sogn: Jørgen Knudsen Brogaard; Viste Jensen i Yllebjerg; Jens Knudsen i Hjelmgård; Niels Jensen og Just Thomassen (Just Thomsen). Ryde sogn: Niels og Thøger Jensen i Stendis; Peder Villumsen i Stendis; Niels Jensen og Niels Christensen i Stendis; Mikkell Jensen i Stendis. Sahl sogn: Jens Bertelsen. (...kirkeskat og præstegæsteri...) ...Sættes i rette og formenes, forskrevne indstævne lundenæs tjenere, præster og kirkeværger bør at betale forbenævnte forspecificerede rigtige restanser efter forrige forhvervede dommes indhold inden 15 dage skadesløs, eller at lide nam efter loven. Lundenæs den 30. januar 1696, C. v Schultz; Forbenævnte restans i dag for retten læst og påskrevet.

7. februar 1696 [fejl: 1695] (opsl. 248). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Jens Lauridsen Tvild i Klovborg, Peder Andersen Gundesborg, Poul Jensen i Lille Støvel, Mads Knudsen Pilgaard (Polgaard?), Peder Madsen i Østergård, Mikkell Nielsen i Tornager (også Thorager), Iver Jensen i Bøgild og Christen Pedersen i Bøgild.

- Allerunderdanigst læst K.M. allernådigste forordning om matrikelskatter, dateret København den 14. januar 1696.

- På K.M. og regimentskriver Rasks vegne, Mads Poulsen i Overlund fremstillede 2de kaldsmænd, Iver Thamsen i Hvam og Tyge Pedersen i Skylvad, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Christen Jensen i Tinkerdal for synsvidnes påhør og dom (angående brøstfældighed på hans gårds bygning og anden utilbørlig medfart) i dag at lide, hvorefter fremstod Peder Iversen i Damgård og Christen (opsl. 249) Mikkelsen (Christen Mikkelsen) i Heegård, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], var til syn på Christen Jensen Snedker i Tinkerdal hans gårds bygning med videre, og først synede de salshuset som var brøstfældigt på tømmer, tag og lofter for 14 mark, ladehuset sønder i gården brøstfældigt for 4 rigsdaler, et hus vesten i gården er ganske nedfaldet, undtagen kun ved den nørre ende og to fag som står på fald, vil koste at opsætte et nyt 10 slettedaler. Et hus østen i gården ganske brøstfældigt, vil koste at opsætte af nyt 9 slettedaler. Ellers fandtes

ingen levende kvæg eller bæster i gården, ikke heller boskab som kunne være en daler værd. Dernæst fremstod Mads Poulsen og satte i rette, og forment at såsom benævnte Christen Snedker haver borttrøvet og bortført af gården alt levende kvæg, såvel fasten alt bohave og løsøre inden og udendøre, benævnte huses boligs brødtfældighed og et halvt stueloft borttagen, avlingen forsvækket, ja snart som et øde sted efter synsvidnets indhold, da bør han og pligtig er at forskaffe til stedet hvis der bør til inventarium og gårdens konservation efter Kongl. forordning, og hans fæste forbrudt, og desforuden for sådanne hans ubluelig og utilbørlige medfart K.M. gård og gods, om nam ikke kan søges bør at lide på kroppen, efter loven og Kongl. forordninger, og var dom begærende. Blev dømt efter irettesættelsen.

14. februar 1696 (opsl. 249). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Niels Nielsen Perregaard, Jens Jensen i Støvel, Lauge Nielsen, Peder Christensen, Erik Christensen og Christen Pedersen disse fire i Alstrup, Peder Christensen i Store Bjerre (Store Bjerg) og Peder Jensen i Heegård (Heedegård).

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. allernådigste forordning om adskilligt det Konglige Ridderlige Akademi i København vedkommende, dateret København den 4. januar 1696.

21. februar 1696 (opsl. 249). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Niels Christensen i Alstrup, Jørgen Jørgensen og Mads Nielsen begge i Vognstrup, Laurids Perregaard, Jacob Lauridsen (Jacob Laursen) og Peder Christensen begge også i Vognstrup, Iver Jensen i Bøgild og Peder Jensen Heegaard.

- Højagtbare mand Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup, med en opsættelse her af tinget den 24. januar, og var dom efter forrige irettesættelse begærende.

- Højagtbare Sr. Niels Ibsen (eller Niels Jepsen) af Holstebro, på sin tjener Jens Lørups vegne, fremlagde et fæstebrev af Sr. Rasmus Nielsen til Christen Jensen udgivet på Nørre Lørup, som herefter skal findes indført. Nok fremvistes en del kvitteringer, at Christen Jensen havde svaret af Nørre Lørup til år 1691, alle under Rasmus Nielsens hånd. Blev forligt.

28. februar 1696 (opsl. 249). I dommerens sted Lauge Madsen af Hvam, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Jørgen Christensen i Brødbæk, Iver Jensen og Christen Pedersen begge i Bøgild, Jens Jensen i Sirgård, Christen Christensen og Peder Jensen begge i Hvam, Jens Kjeldsen i Bøgild og Søren Knudsen i Borbjerg By.

- (Intet forrettet.)

6. marts 1696 (opsl. 249). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Mads Laugesen, Peder Jensen og Niels Pedersen alle tre i Hvam, Iver Jensen og Niels Pedersen begge i Bøgild, Peder Nielsen på Gade, Christen Mortensen i Nederlund og Christen Madsen i Sønderhjern.

- (Intet forrettet.)

13. marts 1696 (opsl. 249). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Jens Pedersen, Laurids Pedersen (Laurs Pedersen) og Niels Mortensen alle tre i Bisgård, Peder Jensen og Iver Thamsen i Hvam, Christen Pedersen i Bøgild, Enevold Pedersen i Hajsland og Iver Jensen også i Bøgild.

- Allerunderdanigst læst Kongl. Majst. allernådigste forordning om ryttergodset i Danmark, [dateret] Hafnia den 10. august 1695.

20. marts 1696 (opsl. 249). I dommerens sted Enevold Thamsen i Hvam, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Mads Laugesen, Peder Jensen, Christen Pedersen, Niels Pedersen, Rasmus Mortensen og Iver Thamsen alle i Hvam, Peder Christensen i Sønderhvam og Peder Jensen i Felde.
- (Intet forrettet.)

27. marts 1696 (opsl. 249). Dommer Jens Thøgersen [Hvas], skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Peder Villumsen i Sønderhjerm, Las Jensen i Bursig (Buursig), Iver Jensen og Christen Pedersen begge i Bøgild, Iver Thamsen i Hvam, Peder Jensen i Heegaard, Søren Pedersen og Niels Jensen begge i Hvam.
- (Intet forrettet.)

3. april 1696 (opsl. 249). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Iver Jensen i Bøgild, Iver Thamsen i Hvam, Laurids Pedersen i Bisgård, Niels Jensen i Hvam, Christen Jepsen og Christen Pedersen begge i Bøgild, Laurids Pedersen (Laurids Pedersen) i Hvam og Jørgen Brødbæk.

- Højagtbare mand Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup fremstillede Jens Sørensen og Christen Pedersen, begge af Kvistrup, som afhjemlede ved ed med oprakte fingre efter loven, at de i dag, 14 dage [siden], lovlig varsel gav Svend Thuesen i Sketterup (Skjetterup, Skettrup etc.) for syndmænds opkrævelse i dag [for] 8 dage [siden], og i dag for syns afhjemling og vidners påhør, anlangende hvis ege han har afsavet udi Kvistrup Sønderskov, og talte mundtligt med ham selv, og gav ham samme varsel mundtligt til kende.

- Hvorefter fremstod Christen Villadsen og Knud Becher, begge af Kvistrup, som vandt ved ed efter loven, at de i dag, 3 uger [siden], om aftenen fandt fornævnte Svend Thuesen i Kvistrup Sønderskov, hvor han stod med en ung eg, som han havde afsavet, og fremviste her for retten samme hans sav, som de på stedet pantede fra ham, og tog ham så med til Kvistrup, og befandtes tre unge ege straks derhos at være afsavede, de to var borte, men den tredje stod på stubben, som på en halv fingerbredde nær var afsavet. Nok fremstod Niels Nielsen i Moustgård (Mouridsgård), Christen Christensen Hillesborg, Jens Christensen i Sønder Lørup og Eskild Lassen (Eske Lassen) i Tipsmark (Tibsmark), som vandt ved ed efter loven, at de i dag var til syn, og samme ene eg lå i Kvistrup boregård(?), som var afsavet ved foden af Svend Thuesen i Sketterup, som de målte om roden, og befandtes lige efter stubben som han viste den i skoven, hvor (opsl. 250) han den havde afsavet. Dernæst så de 16 favne derfra en eg nyligt at være afsavet, syntes så tyk ved roden som til en humlestok. 17 favne derfra så de endnu en eg at være afsavet på $\frac{1}{2}$ fingerbredde bær i den nørre side. Nok så de 3 favne fra grøften ved Sønderskovhus to unge ege på en stub [der] var afhugget; hvilket de afhjemlede for et fuldt syn; Hvorefter Sr. Rasmus Nielsen var synsvidne begærende.

- Svend Thuesen berettede ej at have afsavet uden den ene eg, som han selv viste dem stubben til, [og] bad om nåde ikke om retten, lovede at ville give Rasmus Nielsen forpligt, at han ej mere på ulovlig måde skulle lade sig finde i Kvistrup skov, efter denne dag. Ville også fornøje Rasmus Nielsen for sine bøder hvis han godvilligen ikke vil efterlade.

(10. april 1696 indfaldt på Langfredag, intet ting holdt.)

17. april 1696 (opsl. 250). I dommerens sted Lauge Madsen i Hvam, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Mads Laugesen, Peder Laugesen og Søren Pedersen alle af Hvam, Villads Thomassen (Willadz Thomsen) i Borbjerg By, samt Christen Jepsen og Christen Pedersen i Bøgild. [NB: dette er kun 7 mænd.]

- Velfornemme mand Sr. Niels Hansen Ravn lod læse og påskrive et skøde på velb. Fru Anne Cathrine Sehesteds vegne, lydende som følger: "Kendes vi underskrevne Hr. Mads Knudsen Hessel, sognepræst til Hjerm med dets annekser, på min kære moders Maren Sørensdatters i Hessel, så og på mine 2de søstres Anne og Mette Knudsdatters, samt egne vegne; Oluf Steffensen i Holstebro på min hustru Anne Knudsdatters og egne vegne; Mogens Villadsen i Holstebro på min hustru Karen Knudsdatters vegne; samtlige hermed og vitterliggør, at vi fra os og vores arvinger haver solgt, skødet og afhændet, så og hermed sælger, skøder og afhænder til ærlige og velb. frue, fromme Catrine Sehested, salig velb. Gregers Høghs til Vang, og hendes arvinger, al den bondeskyld og selvejerrettighed, som os hidindtil haver været berettiget udi Hvamgård i Borbjerg sogn udi Hjerm Ginding herred, som efter gammel matrikel var to tønner rugskyld, og nu efter nu matrikel 1 tønne 3 skp. 2 fjk. 1/5 alb., hvilken skyld udi Hvamgård med dens rettighed velbemeldte gode frue skal have, nyde og beholde til evindelig arv og ejendom for sig ogsine arvinger, og gøre sig det så nyttig som de bedst ved og kunne, af os og vores arvinger upåanket og upåtalt i alle måder. Og såsom vi derfor haver bekommet fuld værd og nøjagtig betaling udi rede penge, atten rigsdaler, så siger vi fornævnte os og vores arvinger ganske og aldeles fra forskrevne bondeskyld og dets rettighed i fornævnte gård, og kendes ingen videre lod, ret eller del ved hvad navn det og nævnes kan at have der udi; og derudover lover og tilforpligter vi os og vores arvinger til at hjemle og fuldkommeligt tilstå velbemeldte gode frue og hendes arvinger forskrevne bondeskyld og dets rettighed for hver mands tiltale som derpå med rette kunne have at prætere. Skete det også, at forskrevne bondeskyld blev imod al forhåbning velbemeldte gode frue eller hendes arvinger for vores vanhjemmels brøstskyld lovligt fravundet, da forpligter vi os og vores arvinger inden 6 uger efter, at det er os eller dem lovligt tilkendegivet, at vederlægge velbemeldte gode frue eller hendes arvinger med lige så mange rede penge, som vi derfor haver annammet, og ellers derforuden at holde den velbårne frue Anne Cathrine Sehested og hendes arvinger for os og vores arvinger, en for alle og alle for en, skadesløs i alle måder. Til ydermere stadfæstelse haver vi dette vores skøde med egne hænder underskrevet, og med vores sædvanlige signetter forseglet. Datum Holstebro den 30. marts 1696"; og fandtes derpå skrevet således: "På min moders, egne og 2de søstres Anne og Mette Knudsdatters vegne, underskriver jeg, og med mit sædvanlige signet det konfirmerer, Mads Knudsen Hessel, sognepræst til Hjerm, Gimsing og Venø; Oluf Stefensen Holstebro egen hånd; Mogens Villadsen egen hånd."

24. april 1696 (opsl. 250). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Iver Jensen og Jens Kjeldsen begge i Bøgild; Iver Thamsen, Enevold Thamsen, Mads Bertelsen og Christen Pedersen alle fire af Hvam, og Christen Pedersen i Bøgild [NB: dette er kun 7 mænd.]
- (Intet forrettet.)

1. maj 1696 (opsl. 250). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Iver Jensen, Christen

Pedersen, Jens Kjeldsen og Christen Jepsen disse fire i Bøgild, Laurids Pedersen i Bisgård, samt Mads Bertelsen og Søren Pedersen begge i Hvam.
- (Intet forrettet.)

9. maj 1696 (opsl. 250). [Tinget holdt om lørdagen, da fredag den 8. maj 1696 indfaldt på Store Bededag.] Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Iver Jensen, Jens Kjeldsen, Christen Pedersen og Christen Jepsen alle fire i Bøgild, Mads Bertelsen og Søren Pedersen begge i Hvam, samt Laurids Pedersen (Lars Pedersen) i Bisgård. [NB: dette er kun 7 mænd.]

- På højædle og velb. Hr. generalmajor von Svaneved (Schwannewed, Schvaneved etc.) hans vegne, Niels Mortensen af Holm i Ulfborg, [mødte] og fremstillede 2de kaldspersoner, Las Jensen i Bursig og Knud Mikkelsen i Tangsgård i Bur, som afhjemlede ved ed, at de som anden dags går [i forgårs] og i går var 14 dage [siden], stævnedede efterskrevne i restansen specificerede Nørre Vosborgs tjenere udi Gørding, Bur, Vemb og Ølby sogne, her til tinget i dag for dom, anlangende restans, som de til deres velb. herskab skyldige er; Hvorefter fornævnte Niels Mortensen irettelagde en restans af velbemeldte velbårne Hr. generalmajorens fuldmægtig underskreven, lydende som følger: Restans på Nørre Vosborg tilligende gods, beregnet fra Philippi Jacobi 1695 til årsdagen 1696. Gørding sogn: Peder Skallebæk; Mikkel Skomager; Niels Kjær og Laurids Sørensen. Vemb sogn: Jens Pedersen; Peder Halbye. Bur sogn: Jens Stråso (Straasø); Christen Jensen; Jep Jensen. Ølby sogn: Anders Mikkelsen og Søren på Bjerg; Formente Claus Mathiassen Brun på sin højædle og velb. herres Hr. generalmajor von Svaneveds vegne, at de pligtige er og bør at betale inden 15 dage, eller derfor at lide nam og indvisning (opsl. 251) i deres bedste gods og formue hvor det er eller findes kan, efter loven, med forårsagede omkostning 2 rigsdaler, og var herpå en retmæssig dom begærende. Vosborg den 9. maj 1696, Claus Matthiasen Brun, som samme restans ord fra ord med irettesættelse formeldt i dag læst og påskrevet. Så efter 3de ganges lydelige påråbelse, og ingen til genmæle mødte; Er for retten afsagt: At de skyldige saggivne bør at betale forkrevne restans inden 15 dage, tillige med 2 rigsdaler til omkostning, eller derfor at lide nam efter irettesættelsen.

15. maj 1696 (opsl. 251). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Iver Jensen, Jens Kjeldsen, Christen Pedersen og Christen Jepsen alle fire i Bøgild, Mads Bertelsen i Hvam, Enevold Thamsen i Hvam og Laurids Pedersen (Lars Pedersen) i Bisgård. [NB: kun 7 mænd.]
- (Intet forrettet.)

22. maj 1696 (opsl. 251). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Iver Jensen, Jens Kjeldsen, Christen Pedersen og Christen Jepsen alle fire i Bøgild, Enevold Thamsen i Hvam, Niels Nielsen i Perregård og Jep Sørensen af Sahl. [NB: kun 7 mænd.]
- (Intet forrettet.)

29. maj 1696 (opsl. 251). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Jens Pedersen i Fousingdal, Iver Thamsen, Søren Pedersen og Lauge Madsen disse tre i Hvam, Niels Mortensen i Bisgård, Iver Jensen og Christen Jepsen begge i Bøgild, og Christen Pedersen i Hvamgård.
- Niels Nielsen i Perregård, hans varsel blev afslået.

5. juni 1696 (opsl. 251). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Jens Jensen, Anders Pedersen, Christen Andersen, Christen Thorsen og Niels Christensen alle i Vester Ølby, Søren Pedersen og Peder Jensen begge i Hvam, og Niels Pedersen i Bisgård.

- Højagtbare og velfornemme mand Sr. Thøger Pedersen Hvas af Holstebro, på Niels Nielsen i Perregård hans vegne, fremstillede 2de kaldspersoner, Christen Pedersen i Bøgild og Christen Jepsen i Brødbæk, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], stævnedes Jens Gregersen i Heegård i Handbjerg sogn for dom her til tinget i dag, såvel som for sigtelse, ran og vold, som han imod Christen Nielsen udi Perregård forgangne 18. maj udi heden nord for Komose beganget haver, udi det han ham hans spade imod al lov og ret fraranet haver, og talte de med ham selv ved hans bopæl; Hvorefter fremkom Christen Nielsen i Perregård og sigtede Jens Gregersen i Heegård efter forindførte varsel, at han som meldt er ham hans spade fraranet. Og derpå satte Thøger Pedersen Hvas i rette, at Jens Gregersen derudi havde forset sig imod lovens 1. bogs 22. artikel, som melder, at man skal tale og dele sig til rette og ej tage sig til rette, formenter derfor han burde at lide efter lovens 6. bogs 2. artikel, og var dom begærende. Jens Gregersen begærede så opsat til han kunne føre sine vidner, hvorefter sagen er opsat udi 4 uger.

12. juni 1696 (opsl. 251). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Ole Sørensen i Hajsland, Søren Pedersen og Mads Bertelsen begge i Hvam, Ole Pedersen i Hellegård, Iver Jensen, Jens Kjeldsen og Christen Jepsen sidste tre i Bøgild. [NB: Dette er kun 7 mænd.]

- Velfornemme mand Sr. Frandts Mikkelsen fra Stubbergård, på den velb. Rantzaus vegne og major Sehesteds vegne, fremstillede kaldspersoner Mikkel Andersen og Esper Olsen (Esper Ollesen) af Søgård, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav velb. frue Sophia Bille til Landting med hendes lavværge, hid til tinget i dag for synsmænds opkrævelse til Hjelm Mølle i Sevel sogn, og for syn på åstedet i morgen formiddag, samt for dets afhjemling her til tinget i dag [om] 8 dage, angående hvis brøstfældighed på benævnte Hjelm Møllehus og mølleværk inde og uden befindes. Derforuden fremviste velb. Jomfru Marne Ulfeldts og Jomfru Anne Cathrine Aschleyers samt Mads Poulsen i Overlund på Hr. regimentshriver Raschs vegne, deres tilståelse til kald og varsel for samme syn og dets afhjemling.

- Enevold Thamsen i Hvam beviste med Sr. Niels Ravns tilståelse, at han på velb. fru Anne Cathrine Sehesteds vegne var kald og varsel gestændig for syn på halve Hvamgårds bygning med videre. Så fremstod Peder Jensen Heegaard, Peder Iversen i Damgård, Iver Thamsen i Hvam og Niels Mortensen i Bisgård, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag før tinget var til syn over fornævnte Hvamgårds bygning, og først synede de.. (...syn...) ...;Hvorefter Enevold Thamsen var synsvidne begærende.

19. juni 1696 (opsl. 251). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Iver Jensen, Jens Kjeldsen, Christen Pedersen og Christen Jepsen alle fire i Bøgild, Søren Pedersen, Mads Bertelsen, Peder Jensen og Iver Thamsen, sidste fire alle i Hvam.

- (opsl. 252) Velagtede mand Jep Christensen i Skovlænding (Skovling) fremstillede Jep Jepsen og Laurids Nielsen (Laur Nielsen) af Skovlænding (Skovling) og Sevel, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Christen Nielsen Gadgaard i Sevel By her til tinget i dag for hans ed at aflægge, de penge angående, som er blevne

borte for ham, og han har sigtet korporal Søren Lauridsen (Søren Laursen) og fornævnte Jep Skovling for, og talte de med ham selv, og gav ham samme varsel mundtligt til kende. Såsom de blev mundeløb(?) udi varslens opregning, da forklarede de deres ord før de eden aflagde, at de ikke talte om sigtelse, da de gav Christen Gadgaard varsel, men alleneste om de penge, som var blevne forvakket for ham, da benævnte korporal og Jep Skovling påagtede ham; Hvorefter fornævnte korporal Søren Lauridsen og Jep Skovling æskede Christen Gadgaard på hans ed, om han ville vedstå der var 5 mark i hans bukser, som de ham frapantede, som han tilforn hjemme havde sigted dem for, og at de skulle [være] blevet borte i deres være. Christen Nielsen Gadgaard fremkom, og efter lovens ed var lydeligt for ham oplæst, bekræftede at han ikke vidste endet, end der var 5 mk. i hans lommer i det par bukser, som korporalen og Jep Skovling ham frapantede, da de dog dem af hans hus, hvilket han gjorde hans ed på. Og nu fremstod korporal Søren Lauridsen og Jep Skovling, og efterdi Christen Gadgaard ej turde gøre sin fuldkomne ed, at de havde forvakket de penge, vandt og gjorde sin benægtelsesed med oprakte fingre efter loven, at de hverken tog penge af de bukselommer som de ham frapantede, eller ved der var penge udi, hvorpå de bad dem Gud til hjælp, og var de dom i sagen begærende. For sine årsagers skyld er sagen opsat i 4 uger.

- Velfornemme mand Sr. Frandts Mikkelsen, forpagter på Stubbergård, fremstillede (efter den varsom som i dag, 8 dage [siden], blev afhjemlet), Jep Skovling, Søren Nielsen Blytækker og Mads Christensen i Sevel By, som afhjemlede ved ed og oprakte fingre efter loven, at de den 13. juni næst afvigte (tillige med Las Møller af Borbjerg By, som er blevet svag og ikke kan møde) var til syn, efter opnævnelse her af tinget, over Hjelm Mølle udi fornævnte Frandtz Mikkelsen og Hans Frederik på Rydhave, deres overværelse, og da befandtes brøstfældigheden derpå som følger... (...en hel sides syn...) ...Og var Mads Christensen Møller her personligt til stede, og var kald og varsel for dette vidne gestændig; Hvorefter Frandts Mikkelsen var tingsvidne her efter begærende.

27. juni 1696 (opsl. 252). Dommer Jens Thøgersen Hvas, i skriverens sted Niels Thomassen (Niels Thomsen). Otte mænd er Mads Bertelsen og Peder Jensen begge i Hvam, Iver Jensen, Jens Kjeldsen, Christen Jepsen og Christen Pedersen disse fire i Bøgild, Las Pedersen og Niels Pedersen begge i Bisgård.

- (Intet forrettet.)

4. juli 1696 (opsl. 252). Dommer Jens Thøgersen [Hvas], skriver Mikkel Thomassen. Otte mænd er Peder Jensen og Hans Jensen i Kovind, Malte Villadsen (Melle Villadsen) i Blæsbjerg, Christen Christensen og Christen Pedersen begge i Hindkjær, Peder Kjeldsen i Sønderskovgård i Mejrup sogn, Christen Pedersen og Christen Jepsen i Bøgild.

- Allerunderdanigst læst K.M. allernådigste forordning om afsatte præster ej at må forette nogen gejstlig tjeneste, dateret Hafnia den 23. maj 1696; item allerunderdanigst læst højstbemeldte K.M. forordning om rettens betjentes forhold med deres forretninger på de steder, hvor hans K.M. intrader(?) oppebæres, dateret København den 9. juni 1696.

- Er opnævnt at skal sidde 8te mænd udi juli måned, nemlig Jens Skrædder i Struerdal, Jens Nielsen Broe, Peder Nielsen og Morten Kjeldsen sammesteds, Søren i Maskergård, Jens Iversen, Jacob Andersen og Christen Iversen ved Struer.

10. juli 1696 (opsl. 253). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkel Thomsen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Peder Jensen og Iver Thamsen alle

tre i Hvam Peder Christensen i Skave, Peder Jensen i Hedegård, Hans Jensen og Peder Jensen i Kovind, og Anders Thomassen (Anders Thomsen) i Gammelby.

- På højædle og velb. fru Anne Dyre salig Hr. oberstløjtnant Gabriel Grubbes vegne, Sr. Peder Vim [mødte] og fremstillede kaldspersoner Jens Christensen og Peder Olsen (Peder Ollesen) begge af Tvis, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav hæderlige og vellærde mand Hr. Jens Andersen Morsing, sognepræst til Mejrup, [og] Jens Hornshøj for vidne at påhøre her til tinget i dag, angående hvis tilbud med fæstens igengivelse, såvidt ham enhver af Eder haver haft i fæste af Mejrup kirketiende, og hvis videre velb. Fru Anne Dyre i den sag imod dem kunne have at føre, og til dem i dag [om] 14 dage for dom i samme sag, og advarede dem at tage mid sig hvis stedsmålsbrev eller bevis de kunne have, benævnte fæste angående.

- Hvorefter fremkom Thue Lauridsen i Tvislund og Anders Jepsen i Uregård ("Uhre") i Tvis sogn, som vandt ved ed efter loven, at de var med Peder Vim, velb. Fru Anne Dyres fuldmægtig, og da hørte og så de, at fornævnte Peder Vim tilbød Hr. Jens i Mejrup og Jens Hornshøj, hvis de havde givet til fæste af Mejrup kirketiende og de med lovligt bevis og fæstebrev kunne bevise, nemlig Hr. Jens den fjerde part og Jens Andersen Hornshøj den halve part, hvilke tilbud skete i deres eget påhør og nærværelse i dag [for] 8 dage [siden].

- Og ny ydermere frembød Peder Vim rede penge for retten, hvad nu hver havde udgivet til fæste af Mejrup Kirketiende, imod fæstebrevet og hvis som de derpå kunne have, og begærede, at de ikke ville forårsage nogen proces eller videre omkostning. Hvor imod at svare på Jens Hornshøjs vegne mødte Malte Villadsen (Melle Villadsen) og berettede, at Jens Hornshøj skulle selv møde i dag [om] 8 dage og bevise hvad han deraf til fæste haver givet, såsom det ej kunne ske i dag; Hvorefter Sr. Peder Vim var tingsvidne begærende.

- På Hr. forvalter Sr. Schultz' vegne, Jens Madsen i Trabjerg, [mødte] og fremstillede kaldspersoner Jens Pedersen i Ginskov og Christen Jepsen i Høstrup, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Poul Villadsen i Fårbæk for vidner, syn, sigtelse og til i dag dom her til tinget inden 6 ugers udgang, angående det voldelige overfald med blå og blodige slag og hugs udgivelse, som han fornævnte Poul Villadsen den 27. juni sidst på og imod Peder Jensen og hans søn Jens Pedersen i benævnte Fårbæk skal have øvet og udgivet. Til samme tid og sted kaldte de og Niels Nielsen, Christen Lauridsen (Christen Laursen), Peder Vistesens og Laurids Pedersen (Laurs Pedersen), alle af Fårbæk, deres sandhed om samme overlaster med hugs udgivelse og hvad de havde hørt og set, det ved deres korporlige ed at vidne og udsige. Endnu stævnet Christen Nielsen i Høstrup og Jens Jacobsen i Fårbæk, som synsmænd, deres gjorde syn ved ed at afhjemle. Og fremstod Peder Jensen og på egen og hans søn Jens Pedersens vegne gav last og klage på fornævnte Poul Villadsen for vold og overlaster, som han på dem med hug og slag haver begået, og han akter videre nok vidne skal forklare.

- Hvornæst fremstod Niels Nielsen i Fårbæk og vandt ved ed efter loven, at på lørdag, 8 dage [siden], stod han udenfor hans gård og gravede jord at føre hjem, da så han Poul Villadsen i Fårbæk kom kørende ud af hans gård med sin vogn, da stod Jens Pedersen sammesteds op fra(?) agrene. Så så han, at Poul Villadsen stod af vognen og tog et greb, og løb op til Jens Pedersen. Derefter så han de kom omkuld med hverandre. Videre vidste han ikke i den sag. Laurids Pedersen i Fårbæk vandt ved lige svorne ed, at på lørdag, 8 dage [siden], som han var inde til Peder Vistesens sammesteds, kom Peder Jensens hustru til vinduet og råbte, at de skulle

komme ud og redde hendes søn, Poul Villadsen ville myrde han. Så gik han ud på agrene, da stod drengen Jens Pedersen blodig der uden og Poul Villadsen stod hos med et greb i hans hånd, og de skændtes om fordi han havde slået ham, og drengen sagde han skulle lade ham være, han havde ingen onde gjort. Christen Lauridsen i Fårbæk vandt ved lige svorne ed, at han samme tid så Poul Villadsen tog et jerntippet grev fra hans vogn, og løb til Jens Pedersen, som stod derude på agrene, og slog ham omkuld, og da han kom til dam havde folk skilt dem ad, og drengens forældre skændte på Poul Villadsen, for han havde slået deres søn. Karen Lauridsdatter sammesteds fremkom og godvilligt vandt ved ed efter loven, at som hun fornævnte dag kom og ville gå hjem af marken, da kom Poul Villadsen med et ståltippet greb på hans aksel og løb til Jens Pedersen, som stod der på agrene, og så kom de omkuld, gik så derhen til dem, imidlertid blev de skilt ad, og da hun kom til dem var Jens Pedersen blodig i næse og mund, og drengens fader sagde, at Poul Villadsen havde slået hans søn; Hvorefter Jens Madsen var tingsvidne begærende.

- Et synsvidne i samme sag, efter forindførte varsel. Jens Jacobsen i Fårbæk og Christen Nielsen i Høstrup [fremstod for retten] og afhjemlede ved ed efter loven, at de den 27. juni sidst, efter Hr. forvalter Schultz' fuldmægtigs befaling, var til syn over Jens Pedersen i Fårbæk. Først var han over hans højre øje ridset og blodigslagen, over hans næse og mund ganske blodig. Ved hans mund var et lille sår, og hans tommelfinger på den højre hånd splittet ad i enden fra neglen og til næste led, og ellers lå ved sengen og klagede sig ganske syg, og havde opkastet en hel del uhumskhed, hvilke overbenævnte sår, skade og svaghed samt hug og slag og voldelig overlast han sigtede og klagede Poul Villadsen i Fårbæk for, at han ham det havde gjort med et jerntippet greb. Nok samme tid synede og så de Peder Jensen, benævnte Jens Pedersens fader, og da så de et lille sår ved hans venstre øje og noget blodigt, samt en stor blå plet ved samme øje, og sagde Peder Jensen for dem, at Poul Villadsen ham således havde slået, da han ville fri hans søn (opsl. 254), hvilket han og nu her for retten selv personligt vedstod, og sigtede Poul Villadsen for at have gjort. Overbenævnte afhjemlede de ved ed for et fuldt syn; hvorefter Jens Madsen var synsvidne bebærende.

17. juli 1696 (opsl. 254). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Peder Jensen, Christen Pedersen, Kjeld Christensen og Thomas Enevoldsen, alle af Hvam, samt Christen Pedersen og Iver Jensen begge i Bøgild og Enevold Pedersen af Hajslund. - Efter det kald og varsel i dag 8 dage [siden], Sr. Peder Vim på højædle og velb. frue Anne Dyres venge, fremlagde Kongl. Majst. allernådigste brev, velb. Fru Anne Dyre at være skødet og [...] jus patronatus til Mejrup kirke, af dato København den 9. juni 1696, og med det samme beviste at det skal være velb. frue Anne Dyre tilladt kirkens tiende imod fæstens igengivelse til de, som den samme nu i fæste haver, selv at lade oppebære, når det hende behager. Benævnte allernådigste Kongl. Majst. brev befandtes efter dets påskrift at være læst for menigheden i Mejrup kirke den 24. juni næst afvigte. Endnu fremlagdes en advarsel om samme tiendes oppebørsel, i dag læst og påskrevet, og herefter skal findes indført. Nok fremlagdes et tingsvidne her af tinget udstedt den 10. juli næst afvigte, som ord fra ord i akten skal blive indført, hvorover Sr. Peder Vim formener, at såsom han på sin principals vegne haver været forårsaget her til tinget i dag til doms for Kongl. Majst. herredsfoged Jens Thøgersen Hvas at lade indkalde den hæderlige og meget vellærde mand Hr. Jens Andersen Morsing, sognepræst til Mejrup menighed, anlangende den fjerde part af samme sogns kirketående udi væste skal være forundt,

tillige med Jens Andersen Hornshøj i Mejrup sogn, for de 2de parter han af fornævnte kirketiede i fæste haver, og de ikke efter hans Kongl. Majst. skødes indhold af 9. juni sidst, såvel som tit og ofte siden gjorde lovlig tilbud med samme fæstes igengivelse, efter deres stedsmåls brev eller andre der på lovlige bevisers indhold, som i dag her for retten med advarsel, tilbud og tingsvidne er bevist, ikke udi ringeste måder dog til sligt haver villet lade sig bekvemme, men alt af modvillig- og opsætsighed forårsaget dette ved rettens midler at lade søge, de da og samme proces' omkostning selv bør at betale, eftersom de selv sligt forvoldet haver, så og deres fæste at imodtage efter deres stedsmålsbrev eller efter lovens 2. bogs 22. kapitels 30. artikels indhold, og derfor uden at tiende på agrene efter loven, og var i så måde dom begærende.

- Her imod at svare fremlagde Jens Andersen Hornshøj en skriftlig attest under hæderlige Hr. Jens Andersen Morsings hånd af 17. juli 1696, i dag for retten læst og påskrevet, og herefter skal findes indført. Nok [fremlagde han] et fæstebrev af 14. februar 1661 på det halve tiende til Mejrup kirke, i dag for retten læst og påskrevet, og herefter skal blive indført, og såfremt Peder Vim ikke på velb. fruens vegne ville give ham hans fæste igen efter forbenævnte beviser, så begærede han opsættelse i 4 uger, at de imidlertid kan bekomme kirkebogen [læs: kirkeregnskaberne] til videre bevis i sagen. Hvortil Peder Vim svarede og endnu tilbød Jens Hornshøj, hvis han for den halve part til fæstebrev haver udgivet efter hans fæstebrevs indhold, såvelsom at erstatte den omkostning, som der på sagen er gjort siden tilbudet. Hvad Hr. Jens' skriftlig indlæg, som formelder akkord at have gjort med sognemændene, formenter han det ej bør ansees, men fæsten at igengive efter deres fæstebrevs formelding, nemlig 1 rigsdaler af hver ørte korn, som her i dag blev fremvist og påskrevet, og formenter derfor uden at ingen opsættelse burde ske, såsom sligt alt lovmæssigt var søgt. For dets årsags skyld er sagen opsat i 4 uger; og var Mejrup sognemænd samtlige for retten, og erbød dem at svare velb. frue Anne Dure til den skade, hun på tienden imidlertid kunne tilføjes.

- Velfornemme mand Sr. Niels Thomassen (Niels Thomsen), indvåner i Holstebro, på Hr. borgmester Christen Nielsen sammesteds, så og Peder Andersen i Kvistgård, Erik Moesgaard, Oluf Tolsgaard og Laurids Nørsøller, item sognepræsten i Vejrum hæderlige Hr. Peder Lauridsen Vandborg, deres vegne, fremlagde en skriftlig stævning af 10. juli 1696, som med sin påskrift herefter skal befindes indført. Nok fremlagde [han] en opsigelseskopi på Ausumgård under Sr. Rasmus Nielsens egen hånd og vidimering, hvoraf en anden kopi hosfulgte på stemplet papir, begge i dag læst og påskrevne, og herefter skal findes indført. Endnu fremlagde [han] en angivelse til kop- og ildstedskatten til 11. abm.(?) 1690, hvorudi Ausumgård er anført som en bondegård, og meldes frihed at være frasagt. Endelig fremlagde [han] en seddel til Hr. Peder i Vejrum, at til januar termin næst afvigte skulle alleneste skrives til familieskat af Ausumgård 1 tjenestepige, 1 karl, og ikke melder anstalt(?) og af forpagteren som konsumptionsforordning melder om sædegårde, begge læst og påskrevne, og var af Rasmus Nielsen begge underskrevne; Hvorefter Niels Thomassen på Hr. borgmester og de vedkommende Vejrum sognemænds venge formenter Sr. Rasmus Nielsen bør at betale tiende af Ausumgård, fra den tid han sig friheden frasagde til dato og fremdeles, såvidt kongens og kirkens anparter angår, og på præstens vegne satte han alleneste i rette for indeværende år og fremdeles at svare, i henseende Sr. Rasmus Nielsen selv gården har opsagt til en bondegård, og loven melder udi den 2. bogs 23. kapitels 1. artikel, at hvo nogen bondejord beså, bør deraf give tiende; og var dom begærende.

- Her imod at svare mødte Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup og fremlagde en købekontrakt på Kvistrupgård og gods dateret 29. marts 1681, hvorudi findes således: "Ausumgårds ladegård med sin egen og købe(?)ejendom, som haver nydt frihed under Kvistrup Hovedgård med et byggested på gårdens mark, hvis skyld er 3 tdr. havre og 1½ (pund smør?), og al anden rettighed som nu tilligger og af alders tid tilliget haver, tilsammen takseret for 12 tønder hartkorn", benævnte post for retten læst og påskrevet. I lige måde fremlagde [han] en seddel på Kvistrupgård og gods dateret 30. august 1689, hvorudi findes indført 2de gange, at Ausumgårds ladegård ligger under Kvistrup Hovedgård, og derhos beretter, at som samme ladegård af nogen mislighed på det Kongl. rentekammer blev anset for en aparte [gå]rd, og formedelst den ikke med 200 tønder hartkorn var (opsl. 255) frifjort, blev pålagt at svare matrikel- tillige med familie- og kopskatter, hvorover han var forårsaget at sige sig fra den sædegårdsfrihed, hvilken opsigelse efter to års forløb af de høje herrer på det Kongl. rentekammer blev underkendt, og tildømt at give familieskatten ligesom af Kvistrup, som med vidimeret kopi under salig Peder Andersens hånd blev bevist, hvilken kopi herefter skal findes indført.

- Dernæst irettelagde [han] en salig Peder Andersens kvittering på 26 rigsdaler, 4 mark, 8 [skilling, for] familieskatten, i dag læst og påskrevet, og skal findes indført. Nok en kvittering på 3 rigsdaler familieskat af Ausumgård under Christen Jepsens hånd, som er for januar termin 1694, og forment Sr. Rasmus Nielsen derfor, at fornævnte Ausumgårds ladegård bør som tilforn at nyde den tiendefrihed, som den af alders tid nydt haver, helst eftersom præsten nyder for samme tiendes frihed lige som hans formand, årligt 6 rigsdaler, og som aldrig skal bevises, nogen højlovlig konge noget tiende af Ausumgård at have bekommet, langt mindre den til Lundenæs herskab at have solgt, så kan de ikke heller have nogen magt den til andre at bortfæste, som de ikke købt og betalt haver, og forment derfor for denne tiltale fri at kendes, hvorpå han var dom begærende.

- Niels Thomassen svarede der imod: at som Sr. Rasmus Nielsen ikke beviser at have betalt Kongl. kontributioner af Ausumgård, såsom kop- og ildstedskat samt familieskat, som af en sædegård, han da efter forrige irettesættelse bør deraf at give tiende efter loven.

- Hvor imod Sr. Rasmus Nielsen svarede: at siden år 1694 haver kop- eller ildstedskat ikke været påbudt, og hvis der er betalt på familieskatten er tilforn bevist, uden hvis som rester for sidst år, som han foranbeder ås meget at have til gode på det Kongl. rentekammer på de udgivne matrikelskatter.

- Såsom noget vidtløftigt af Sr. Rasmus Nielsen blev forevendt, og Niels Thomassen agtede på vedkommendes vegne sagen nærmere at oplyse med videre bevis, så begærede han sagen opsat i 3 uger, som og blev tilladt.

- På højagtbare og velfornemme mand Sr. Christian Ulrik Schultz' vegne, Jens Madsen i Trabjerg, som fremlagde et tingsvidne her af tinget udstedt den 10. juli næst afvigte, nok et synsvidne af samme dato, begge i dag læst for retten læst og påskrevne, og videre i akten skal blive indførte. Og satte Jens Madsen på Sr. Schultz' vegne i rette, at som af irettelagte synsvidne samt andre vidner fornemmes og ses, hvorledes Jens Pedersen skal være med vold og overlast, sår, blå og blodige slag, begåede af Poul Villadsen sammesteds [i Fårbæk], item samme tid, da Peder Jensen kom løbende sin søn af befri, blev og med vold overfaldet og slagen ved hans venstre øje, så og blåslag, hvorfor Jens Madsen forment bemeldte Poul Villadsen bør at lide og bøde efter lovens 5. bogs 7. kapitels 6. og 8. artikler, og derforuden sine voldsbøder dobbelt, såsom vold både imod

fader og sønnen er begået, hvorpå han var dom begærende. Poul Villadsen mødte ikke efter 3de gange var lydelig påråbt, hvorfor sagen er opsat i 4 uger.

24. juli 1696 (opsl. 255). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomsen. Otte mænd er Enevold Thomsen, Peder Jensen, Kjeld Christensen og Thomas Enevoldsen, alle fire i Hvam, Christen Pedersen af Bøgild, Iver Thamsen også i Hvam, Christen Jørgensen i Brødbæk.

- "Intet at forrette."

- Efter at nu 3de tingdage næst efter hveranden af herredsfogden er advaret, at han agtede at tage syn på tinghusets brøstfældighed, om nogen ville overvære af herredets proprietarier eller indbyggere, da er i dag, som er den 3de dag samme advarsel sker, opnævnet efterskrevne dannemænd, benævnte tinghus i dag [om] 8 dage for før tinget holdes at syne og besigtige, og samme deres syn fornævnte dag her på tinget at afhjemle, nemlig: Jørgen Brødbæk, Lauge Madsen, Peder Iversen i Damgård og Peder Jensen i Heegård, alle i Borbjerg sogn, [samt] Jørgen Madsen i Borbjerggård og Niels Andersen i Sønderflæng.

31. juli 1696 (opsl. 255). I dommerens sted Christen Christensen i Hindkjær, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Iver Thamsen, Kjeld Christensen, Thomas Enevoldsen og Søren Lauridsen (Søren Laursen), alle i Hvam, samt Jens Madsen i Heegård, Søren Knudsen i Borbjerg By og Jens Jepsen i Fousing.

- Efter opnævnelse her af tinget i dag [for] 8 dage [siden] fremkom for retten Jørgen Christensen i Brødbæk, Lauge Madsen i Hvam, Peder Iversen i Damgård, Peder Jensen i Heegård, Jørgen Madsen i Borbjerggård og Niels Andersen i Sønderflæng, som vandt ved ed og oprakte fingre efter loven, at de i dag før tinget holdtes synede og beså Hjerm Ginding herreds tinghus, og da befandtes brøstfældigheden derpå som følger... (...meget brøstfældigt, "saa mand ey kand holde ting der udj" i dårligt vejr...) ...hvilket de samtlige afhjemlede for et fuldt syn; Hvorefter herredsfogden Sr. Jens Hvas var synsvidne begærende.

7. august 1696 (opsl. 255). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen i Hvam, Hans Nielsen i Moustgård, Laurids Nielsen (Laurs Nielsen), Peder Lauridsen (Peder Laursen), Jens Thuesen og Niels Madsen disse fire ved Struer, Jens Madsen i Trabjerg og Niels Pedersen i Hvam.

- (opsl. 256 er duplikat af opsl. 255) (opsl. 257) Blev tilnævnet at være stokkemænd udi august måned af Gimsing [sogn?]: Terkel Villadsen (Therchild Willadsen), Thue Christensen, Mads Fisker, Niels Madsen, Søren Øland, La[urids?] Thorgaard, Anders Havmand (Anders Haumand) og Peder Thorgaard (Peder Torgrd).

- Hr. borgmester Christen Nielsen og medinteresseres sag kontra Sr. Rasmus Nielsen er efter begæring opsat endnu i 14 dage.

14. august 1696 (opsl. 257). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Søren Pedersen, Kjeld Christensen, og Thomas Enevoldsen, alle af Hvam, samt Jens Madsen af Trabjerg, Peder Lauridsen (Peder Lausen) i Smørborg, Anders Sørensen ved Struer og Laurids Sørensen i Hvam.

- På højædle og velb. Hr. amtsmand Jørgen Grubbe Kaas' vegne, højagtbare og velfornemme mand Sr. Niels Hansen Ravn af Holstebro, [fremstillede] 2de kaldspersoner Mikkell Sørensen og Jens Jepsen i Hasselholt, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav

velb. frue Sophie Bille, salig Mogens Rosenkrantz' til Landting, velb. Axel Rosenkrantz og samtlige velb. Hr. Mogens Rosenkrantz' arvinger for Landtings port, og talte med Rasmus Pedersen, hid til tinget i dag for vidne at påhøre. I lige måde for vidner at påhøre, varsel gav de samme dag Peder Nielsen i Åle. Nok for deres sandhed at vidne her [for] tinget i dag, varsel gav de Christen Jensen, Niels Sørensen, Poul Nielsen og Iver Jensen, alle i Hasselholt, samt Jens Iversen i Sahl og Jens Eskildsen (Jens Eskesen) i Vindeløv, Anne Eskildsdatter (Anne Eskedsdatter) og Johanne Eskildsdatter (Johanne Eskesdatter) i Svenstrup, og talte med en del selv og en del deres folk eller naboer.

- Hvorefter fremkom Christen Jensen i Hasselholt og vandt ved ed efter loven, at han kan mindes i 24 år, og imidlertid da haver det stykke eng i Foldtofts(?) eng [tilrettet/udtværet], liggende på Hasselholt mark, lagt og været brugt til den gård i Hasselholt, som Jens Knudsen og Jens Enevoldsen iboer, ulastet og ukæret i alle måder, til nu Peder dalsgaard i Åle sig det vil tilholde. Niels Sørensen i Hasselholt kan mindes i 16 år, Poul Nielsen sammesteds i 16 år, Iver Jensen i 22 år, Jens Iversen i Åle mindes i 22 år, og vandt samtlige ved ed ligesom Christen Jensen før dem vundet haver; Hvorefter Niels Ravn var tingsvidne begærende, og Niels Nielsen ladefoged på Landting på hans velb. husbondes vegne genpart.

21. august 1696 (opsl. 257). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Laurids Sørensen (Laurs Sørensen), Jens Thomassen (Jens Thomsen), Markvard Thomassen (Marqvor Thomsen), Kjeld Christensen og Thomas Enevoldsen, alle af Hvam, samt Anders Sørensen ved Struer, Peder Lauridsen i Smørborg og Christen Jepsen i Bøgild.

- Sr. Niels Thomassen (Niels Thomsen) af Holstebro, på Hr. borgmester og interesseres vegne, med en opsættelse her af tinget den 17. juli næst afvigte og 7. aigist, og nu ydermere fremlagde en beskikkelse til Sr. Rasmus Nielsen under Hr. Peder Vandborgs og Peder Kvistgaards hånd af dato den 26. november 1695, som med Sr. Rasmus Nielsens påtegning, var af 5. december næstefter, skal herefter findes indført, blev læst og påskrevet. Nok en memorial med hosføjede skrivelser under Sr. Laurids Jensen, fuldmægtig på amtstuen i Ringkøbing, hans hånd.

- Memorialen lyder således: "Ausumgård udi Vejrum sogn haver svaret kop- og ildstedskatter til 11. december 1690 lige ved andet bøndergods, og ellers siden på samme måde; indeværende års januar og juli terminer familie- og folkeskatter er den og anset som en bondegård, og svarer ingen konsumtion, men allene betaler folkeskatten:"

- Endnu et indlæg af skiftebrevet efter salig Peder Andersen på Trøstrup, som herefter skal findes indført, i dag for retten læst og påskrevet. Endelig fremlagde [han] en opskrift på denne sags bekostning af dato Holstebro den 21. august 1696 under fuldmægtigen Niels Thomassens hånd, dens summa beløb til 7 slettedaler, 4 skilling, hvilke i dag blev læste og påskrevne. Og nu satte benævnte Niels Thomassen på vedkommendes vegne udi rette, og formente endnu som tilforn, at Ausumgård bliver anset som en bondegård til at svare tiende, og som synes, at Sr. Rasmus Nielsen selv skal have forklaret den udi det Kongl. rentekammer at have været en bondegård, og han dog tiende siden ej alene haver indeholdt, men end og på birkeværgens beskikkelse vægret, og endnu ved forevending søger den at frigøre, han da bør at fornøje hidindtil resterende, nemlig kirketienden fra opsigelsestid og kongetiende for det sidste år 1695, såvidt dem udi fæstebrevs tid vedkommer, såvel og at svare den forårsagede omkostning udi denne sag, og var dom begærende.

- Her imod at svare mødte Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup, og formente at såsom han de udlagte familie- og folkeskatter ikke efter de høje herrers

ordre på det Kongl. rentekammer er blevet igengivet, som Niels Thomassen selv her med herredsfogdens attest udi Ulfborg herred haver bevist, men også flere der af måtte betalt siden, og endnu fremlagde 2de beviser på konsumtion og folkeskat betalt for forleden januar og juli terminer, den første lydende: "Foruden det forrige betalte 2 mk. 8 sk. af Ausumgårds konsumtion til 1. januar indeværende år forfalen, er endnu betalt af benævnte gård 4 rigsdaler 4 mk. siger fire rigsdlr. fire mk., hvorfor kvitteres. Ringkøbing den 20. juli 1696, W. Andersen"; den anden af lige indhold på juli termin under Arent Jensens hånd, begge læst og påskrevne. Og såsom Rasmus Nielsen ikke selv bruger Ausumgård, enten med pløjning eller høst, men Peder Madsen, som der på boer, som ikke herfor er lovligt indstævnet, formente han for samme proces fri at kendes.

- Så svarede Niels Thomassen her til, at såsom Sr. Rasmus Nielsen, som stedets proprietarie, her for er indstævnet, formente han stævneålet at være loven g...slig, helst efterdi (opsl. 258) Sr. Rasmus Nielsen tilforn selv har svaret for sagen.

- Er kendt således: Da som velagtede Niels Thomassen på interesseredes vegne udi retten fremlægger en rigtig kopi af opsigelse på Ausumgårds frihed, som er sket til Viborg Landsting af 19. november 1690, som Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup selv haver underskrevet at være rigtig kopi, så og derhos en vidimeret kopi på stemplet papir under Mikkel Thomassens hånd, derforuden et ekstrakt af skiftebrevet som er fået efter salig Peder Andersen under rettens middels hænder til Ulfborg Hind herredsting, hvorudi findes indført en ordre fra rentekammeret af 13. marts [...], som efter Sr. Rasmus Nielsens eget memorial er bekommet, hvorved de højædle herrer befaler at Sr. Rasmus Nielsen skal igenbetales af salig Peder Andersens stærvbo de 20 rigsdaler, som han efter decisionen af 16. maj 1693 haver betalt af Ausumgård, hvilke 20 rdlr, tillige 6 rdlr., 4 mk. 8 sk., ses at være søgt udi stærvboet, af kvittering dato 25. oktober 1693, tilmed deklarerer de høje herrer udi samme ordre at ej mere ikke heller anderledes må fordres eller oppebæres af Ausumgård end af en bondegård, hvorpå Sr. Rasmus Nielsens angivelsesseddel til hæderlige Hr. Peder Vandborg af 13. januar 1696 sig grunder, såsom der ej antegnes andet end en pige og en karl, dog konsumptionsforordning anderledes melder om sæde- og avlsgårde, på landet udi de 2de punkter, hvorpå til bekræftelse at deraf ej er svaret anderledes udi indeværende år end af en bondegård fremlagde velagtede Niels Thomassen endnu en skrivelse af 14. juli 1696 under ædle Sr. Villads Andersens fuldmægtiges Laurids Jensens hånd, som refererede sig til et ekstrakt, som medfulgte hvad af Ausumgård dette år er givet til folkeskat.

- Efter overindførte argumenter og bevisligheder kendes således: At som de højædle herrer udi deres ordre efter Sr. Rasmus Nielsens opsigelse resolverer og erklærer Ausumgård for en bondegård, så deraf ej anderledes må fordres end som af en bondegård, da er Ausumgård og pligtig udi den fald at give tiende som af en anden bondegård; Og som Sr. Rasmus Nielsen ej tilforn derudi ved mindelighed kunne bringes, som af hæderlige Hr. Peder Vandborgs beskikkelse ses, er og billigt, at såsom han haver voldet processen, han den betaler med 2 rigsdaler.

- Christen Jensen i Nørre Feldingbjerg, på hans husbonde Sr. Thøger Ostenfeld på Lundgård hans vegne, som beviste med kaldsmænd Søren Lauridsen af Nørre Feldingbjerg og Anders Madsen af Gammelstrup, som vandt med ed og oprakte fingre efter loven, at de den 28. juli sidst varsel gav højædle og velb. Hr. baron Frederik Krag, stiftsbefalingsmand over Viborg stift, og talte med ladefogden på Stensballegård, som lod sig kalde Jesper Sørensen. Desligeste den 29. juli indstævnet regimentskriveren Sr. Laurids Ditlevsen Møller i Dallerup (Dalderup) for

hans bopæl, til samme sag, og talte med hans foged Ditlev. Nok den 4. august sidst stævnedede [de] velb. frue Karen Reedtz til Krabbesholm med sin lavværge, og talte med hendes datter, oberst Frandts Juuls frue. Desligeste den 5. august sidst stævnedede [de] Hr. oberstløjtnant Henrik Christen Rantzau til Estvadgård og talte med forpagteren Christen Poulsen sammesteds. Endnu samme dato stævnedede [de] forbenævnte Hr. oberstløjtnant Rantzaus bol på Nørkjær og talte med hans tjener og fruens pige. Benævnte den 5. august stævnedede [de] også samtlige Sjørup bymænd og indvånere, de umyndige med deres lavværge, og talte mestedel med dem og [en] del [med] deres hustruer, en del deres folk og tyende, for vidnes påhør her til tinget i dag den 21. august, som Sr. Thøger Ostenfeld agter at lade føre, angående de Sjørup mænd ingen fædrift haver inden skelstenen udi Vroue mark udi et kær kaldet Tjelling Kjær. Desligeste den 11. august stævnet efterskrevne vidnespersoner, de umyndige med deres lavværge, hid til tinget til i dag for deres sandhed at aflægge om hvis dem er bevidst om Vroue Bys fædrift udi Tjelling Kjær, og om de Sjørup mænd haver nogen fædrigt med rette der sammesteds i fornævnte Tjelling Kjær, med hvis videre dem kan tilspørges i samme sag at svare til, nemlig: Peder Nielsen i Fårbæk, Morten Christensen i Neder Feldborg, Christen Jensen i Heerup, Christen Madsen ved Mejrup kirke, Mette Jensdatter i Trandum Skovby og Niels Lauridsen i Sebstrup og Peder Madsen tjenende i Dueholm.

- Dernæst fremstillede 2de kaldsmænd Jens Pedersen i Gammelstrup og Anders Madsen sammesteds, som afhjemlede ved ed efter loven, at de den 1. august sidst stævnedede Hr. oberst Preen (Præen) i Lihme for hans bopæl og talte med hans beridder der sammesteds, for vidners påhør hid til tinget i dag, som Sr. Thøger Ostenfeld agter at lade føre, angående de Sjørup mænd ingen fædrift haver inden skelstenen i Vroue kær kaldet Tjelling Kjær.

- Derefter fremkom Morten Christensen af Neder Feldborg, som ved ed med oprakte fingr eefter loven, efter at edens forklaring for ham og de andre vidner af lovbogen var oplæst, vandt: at han er 56 år, og er barnefødt udi Vroue, og imidlertid han var hjemme, som var til han var 14 år, og siden han da kom til Sjørup at tjene udi et halvt år, og imidlertid vidste han ikke, at de Sjørup mænd havde nogen fællede med de Vroue mænd i Tjelling Kjær. Christen Madsen ved Mejrup kirke, barnefødt i Vroue by, vandt ved højeste ed og oprakte fingre efter loven; mindes udi 15 år fra sin barndom indtil han udrejste fra sine forældre, da havde de Sjørup mænd ingen lod og del eller drift med heste eller kvæg udi Tjelling Kjær, uden hvis de stjal dem til om (opsl. 259) nattetide. End ydermere vandt [han], at der er 7 gårde udi Vroue By med præstegården, og det var det år at de slog hø i Tjelling Kjær, 7-5 favne stakke, og førte det til Vroue By, og aldrig så de Sjørup mænd at slå lyng i Tjelling Kjær. Rasmus Rasmussen i Resen i Salling mødte på velb. frue Karen Reedtz' vegne og tilspurgte benævnte vidne, om han haver set de Sjørup mænd at drive med deres kvæg og bæster i fornævnte Tjelling Kjær, hvortil han svarede, at i de 15 år han har omvundet så han det aldrig. Mette Jensdatter af Trandum Skovby vandt, at hun tjente i 7 år i Vroue Præstegård, og er det 37 år siden hun kom derfra, og bekræftede med ed og oprakte fingre efter loven, at udi fornævnte 7 år hun tjente der, så hun aldrig Sjørup fæ eller bæster udi fornævnte Tjelling Kjær, men hun var med at rive hø for præsten tillige med de andre Vroue mænd udi fornævnte Tjelling Kjær, og ikke fornåm at de Sjørup mænd havde nogen fællede der udi eller ankede på det. Velbemeldte Rasmus Rasmussen tilspurgte vidnet, om hun havde set de Sjørup mænds kvæg og bæster udi fornævnte Tjelling kjær, hvortil hun svarede nej. Nok fremkom Mogens Madsen af Feldingbjerg, som godvilligt vandt ved ed efter loven, at han var født i Vroue og var hjemme der udi

byen i 30 år hos hans forældre, og siden efter han var 12 år gammel været med at rive hø, og da han blev ældre slået hø i fornævnte Tjelling Kjær med de andre bymænd i Vroue, og aldrig fornåm de Sjørup mænd slog hø derudi eller rev hø i fornævnte Tjelling Kjær, ikke heller havde fornævnte Sjørup mænd fædrift med deres heste eller kvæg i fornævnte Tjelling Kjær, uden de undertiden stjal sig derud med deres heste om nattetide. Rasmus Rasmussen tilspurgte vidnet, om han ikke så, om Vroue mænd ikke tog Sjørup mænds bæster i hus. Sa svarede han, at de sneg sig bort om morgenen før dag, og kunne se det på hestegøden og kæret var optrukket og opædt; Hvorefter Christen Jensen på velermeldte sin husbondes vegne var tingsvidne begærende, og Rasmus Rasmussen på velb. frue Karen Reedtz' vegne var genpart begærende.

- Jens Bastrup, på højagtbare Sr. Christen Lindes vegne, [fremstillede] 2de kaldespersoner Villum Nielsen i Asp og Jens Christensen Høg i Fousing, som afhjemlede ved ed efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Søren Jepsen på Bjerg i Fousing og Anders Knudsen i Asp for deres syn på Skadborg (Skodborg) her til tinget i dag at afhjemle. Samme dag varsel gav de Anders Olsen (Anders Ollesen) i Sejbjerg og Peder Mortensen i Kvolsgård, om de ville have noget der til at svare. Hvorefter for retten fremstod fornævnte Søren Bjerg i Fousing og Anders Knudsen i Asp, som afhjemlede ved ed efter loven, at de den 11. august sidst var til syn over Skadborg i Fousing, efter Sr. Christen Lindes begæring, og først synede husene... (.syn...) ...Intet kvæg, får, svin, bæster eller gødning fandtes i gården i nogen måder; hvilket de afhjemlede for et fuldt syn, hvorefter Jens Bastrup på Sr. Christen Lindes vegne var synsvidne begærende.

- Jens Christensen i Bastrup i Asp sogn fremstillede 2de kaldsmænd, Peder Christensen i Vognstrup og Christen Christensen i Bastrup, som vandt ved ed efter loven, at de i dag, 8 dage [siden], varsel gav Niels og Knud i Kjærgård i Navr, Christen Knudsen sammesteds og Mads Lumsmark [fejl: Slumsmark] i Asp, for deres sandhed her til tinget i dag af aflægge, hvad dem kan være bevidst om hvad Kirsten Høj (Kirsten Høy) [måske Kirsten Høg?] i Fousing har sagt om kalve. Hvorefter fremstod forskrevne Niels og Knud Kjærgaard, Christen Knudsen og Mads Lumsmark [igen "Slumsmk."], at på den næste mandag efter Pinse hellige dage, bekendte fornævnt eKirsten Høj for dem udi Jens Christensen Bastrups stue, at hun havde aftaget kalve for Jens Christensens hustru Maren Kyndesdatter, og hun havde betalt hende der for efter hendes vilje og minde, så hun var fornøjet; Hvorefter forskrevne Jens Christensen var tingsvidne begærende.

- Her følger de dokumenter udi den sag imellem Hr. borgmester Christen Nielsen med interesserende og Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup:

- No. 1, på seks-skillings papir: "Jens Thøgersen Hvas, Kongl. Majst. herredsfoged til Hjerm Ginding herredsting, gør vitterligt at for mig haver ladet andrage borgmester Christen Nielsen i Holstebro og Vejrum sognemænd Peder Andersen i Kvistgård, Erik Moesgaard, Ole Tolsgaard (Olle Taalsgaard) og Laurids Nørsøller, som Vejrum kongetiende udi fæste skal have; desligeste søges præsten for sit eget tiende og kirkeværgeskabet, hvorledes de skal være forårsaget Eder højagtbare Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup til Hjerm Ginding herredsting at lade indkalde til i [...]e dage den 17. juli, angående en Eders gård (opsl. 260) der udi sognet, Ausumgård, som I ikke skal ville svare tienden af, dom til påkendelse at søge, om næstomrørte gård bør at være tiendefri eller at svare tiendens dele til hver sin vedkommende. Thi stævnes Eder, velbemeldte Rasmus Nielsen, for mig at møde udi retten på Hjerm Ginding herredsting forbenævnte dag, og da at gåes derom såvidt ret er. Holstebro den 10. juli 1696, J Hvas."

- No. 2: [På papir] No 20. 24 skilling. Kopi, af Sr. Rasmus Nielsens opsigelse på Ausumgård, lydende således: "Højædle og velb. Hr. landsdommer. Eftersom det haver behaget de høje og velb. herrer på det Kongl. skattekammer at resolve, at Ausumgård, som er 11 tdr. 2 skp. 3 fjk. hartkorn, liggende i Vejrum sogn i Hjerm herred, (som mig dog er solgt og skødet som en ladegård under Kvistrup Hovedgård) skulle være en sædegård og bondegård, formedelst jeg ikke er god for at gøre den fri med 200 tønder hartkorn, ikke heller for begge parter deraf at kontribuere, nødes derfor dens frihed til Viborg Landsting at opsige, så den herefter forbliver en bondegård til at svare udi alle Kongl. kontributioner. Tjenstydmygst bedende, dette på Landsting måtte læses, protokolleres, påskrives og mig igen tilstilles. Datum Kvistrup den 19. november 1690, tjenstlige tjener Rasmus Nielsen Overgaard"; Nok fandtes der påskrevet således: "Fremvist og læst på Viborg Landsting den 20. november 1690. No. 9, C: Bartolin, og samme dag protokolleret F. Biering"; Nok således: "Rigtig kopie af originalen, testes under min egen hånd, Kvistrup den 27. december 1690, Rasmus Nielsen Overgaard"; endnu således: "Dette således at være rigtig kopi, at mig efter begæring her på oversat, testes under min hånd. Holstebro den 16. juli 1696, Mikkell Thomassen, herredsskriver i Hjerm Ginding herred"; Original hosfulgte på slet papir, begge læst og påskrevne.

- No. 3: Ekstraktberegning over antegnelserne udi Peder Andersens familie- og folkeskatteregnskab for Lyndenæs og Bøvling amter år 1690, 1691 og 1692, på hvis ham efter decisionen til betaling beregnes. 3. post: "Ausumgård, som under Kvistrup Hovedgård er beliggende, dens famillieskat føres til afgang i forbenævnte tvende år, 20 rigsdaler, formedelst Rasmus Nielsen på Kvistrup haver frasagt sig friheden derpå, hvorom decisionen melder, at som den ej kan anses for en aparte sædegård, såsom den ligger under Kvistrup Hovedgårds takst, svares deraf, som af Kvistrup selv. Ekstraheret ved J. Nielsen, Rentekammeret, den 16. maj 1693"; og fandtes påtegnet: "Således at dette er et rigtigt udtog af originalen, testerer Peder Andersen:"

- No. 4: Salig Peder Andersens kvittering, lydende således: "Ædle højagtbare Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup haver ladet bet[ale] konsumtion og folkeskat af Ausumgårds ladegård [under] Kvistrup Hovedgårds takst, 26 rigsdaler, 4 mk., 8 sk., sige tyve og [seks] rigsdaler, fire mk. 8 sk., hvorfor såvidt kvitteres. Trøstrup (Thrøstrup) den 25. oktober 1693, Peder Andersen egen hånd"; og fandtes påtegnet: "Fremvist i stærvboet efter salig Peder Andersen over skifte den 13. april 1694, testerer Claus Jensen Tang egen hånd."

- No. 5: Hr. Peder Vandborgs og Peder Kvistgaards beskikkelse til Sr. Rasmus Nielsen med hans derpå tegnede svar, lyder således: "Ædle højagtbare Sr. Rasmus Nirlsen til Kvistrup. Såsom domprovsten, velædle Jacob Lodberg på den ene side, ved idelig skrivelse og ordre pådriver (som af sidste hosføjede af dato 15. november 1695 er at fornemme), at der skal søges kirketierende af Ausumgård, som skal være blevet opsagt til landtinget for en bondebård, og sognemændene her i Vejrum på den anden side foregiver at samme Ausumgård i forrige tider skal have været indregnet med sognet udi dens kvantum af kornet, som til kirken svares, og værger sig derover udi samme fulde kirketienes erlæggelse, hvorfor vi underskrevne Vejrum kirkes værger udi sidst forleden indhøstningstid anmeldte, ved tvende mænd, velagtbare Peder Madsen som samme gård er påboende, vores formening om kirkens tiendes rettighed, men ikke desmindre lod han sit korn indføre uden nogen tiendes tælling eller tilbydelse deraf; Da på det, at intet for vores forsømmelse kirken skal afgå, er vi ydermere årsagede Eder som gårdens proprietarie ved disse 2de

udskikkede dannemænd hermed venligt at lade anmode, at I ville lade Eder bekvemme at fornøje kirken den tiende, som formenes af benævnte Eders gård Ausumgård for de 5 sidste åringer, siden dens friheds opsigelse til landstinget skal være sket, at restere, og kirken herefter sin tienderrettighed svare, heller og så at I ville udførligt forklare og herpå give beskreven, hvis lovlig frihed I for samme gård Eder kunne tilholde. I lige måde er også jeg underskrevne sognepræst i Vejrum begærende, at jeg og præstetiende på kirken af samme gård herefter måtte nyde; Hvorpå vi velbemeldte Sr. Rasmus Nielsens gode resolution vil forvente, som med velstands ønske forbliver hans tjenstvillige, Peder Lauridsen Vandborg, sognepræst i Vejrum, Peder P A S. Andersen i Kvistgård, Vejrum Præstegård den 26. november 1695"

- Sr. Rasmus Nielsens derpå tegnede svar lyder således: "Til tjenstlig efterretning på denne beskikkelse, fremskikkes en rigtig vidikeret genpart af det højlovlige rentekammers kendelse og decision af 16. maj 1693, under salig Peder Andersens hånd, hvoraf kan ses, at den opsigelse jeg til Landstinget den 19. november 1690 gjorde, haver ikke må ansees formedelst den ligger under Kvistrup Hovedgårds takst, men ved militærisk eksekution udstedt af landskommisarien måtte betale Peder Andersen ikke aleneste for de tvende år, men og for (opsl. 261 er duplikat af opsl. 260) (opsl. 262) de efterkommende, efter derpå havende bevisers formelding. Dette så tjenstligt meldt med slutning dem med al k[...] under guddommelig protection, Kvistrup den 5. december 1695, tjenstligt Rasmus Nielsen Ourgaard"

- No. 6: Udtog af skiftebrevet efter salig Peder Andersen på Trøstrup, lyder som følger: "1. Begæring til rettens betjente således: Kongl. Majst. velforordnede rettens betjente til Ulfborg Hind herredsting, højagtbare Sr. Hans Madsen Blankberg og Sr. Claus Jensen Tang. Som udi forrige familie- og folkeskat forpagter salig Peder Andersen på Trøstrup hans stærvbo skal være sket protestation af Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup, angående familieskattens gengivelse af Ausumgård for de 2de år 1691 og -92, da ti[...] på rettens vegne og til dessen befordring ansøges dem hermed om samme underretning og hvad prætentation derom udi bemeldte stærvbo kan være gjort, og det for lovlig betaling. Forbliver derimod deres tjenstberedvilligste tjener, Peder Lauridsen, C: Nielsen, Peder Andersen, E O:S: Erik Ollesens navn."

- Gensvar: "Efter begæring følger ekstrakt af Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrups indgivne fordring i salig Peder Andersen på Trøstrup hans stærvbo efter skiftebrevets formelding af 18. januar 1694: [på papir] no. 10. Blev af Sr. Rasmus Nielsen på Kvistrup fremvist en missiv fra det Kongl. rentekammer til salig Peder Andersens enke af 13. marts 1694, i mening salig Peder Andersen skal have opført til omdrag(?) for Ausumgårds familieskat årete 1691 og -92 = 20 rigsdaler, med ordre at hun ej alene Rasmus Nielsen skulle tilbagegive det, han til hendes salig mand da for de 2de års familieskat som af en hovedgård, men end og ligeså udi de følgende åringer til hendes salig mand haver måtte betale, hvilket hun ham igen skulle give tilbage, hvis han mere der af end af en bondegård har måtte betale, men end og efterdags ej mere af ham fordre med videre dets indhold, som så lyder: 'Kong. Majst. forrige familie- og folkeskats forpagtere, afgangne salig Peder Andersens enke. Eftersom Eders salig mand udi hans her aflagte regnskab for forpagtningen anno 1690, -91 og -92, haver ført til om-drag for Ausumgårds familieskat årene 1691 og -92 = 20 rigsdaler, fordi det samme ham skal være kommet til afgang udi forpagtningen, formedelst ejermanen Rasmus Nielsen skal have frasagt sig friheden på samme gård, efter derom producerede landstings attest, men såsom nu formenes at samme gård siden år 1680 udi amtsregnskaberne

hverken haver været anseet som en aparte hovedgård eller efter påståelse som en ladegård under Kvistrup Hovedgårds takst, helst som sligt med gamle adkomster, efter derom forhen herfra til amtstuen ergangne order, ej er blevet bevist således, at den for enten af begge kunne passere, men end til des ikkun som bøndergård ansees; Altså kunne Eders salig mand ingen føje have til at prætere samme 20 rigsdaler for afgangen ved benævnte gård udi benævnte tvende år, al den stung deraf er betalt udi samme tid som af en bondegård, og som benævnte Rasmus Nielsen ved hans til os indgivne memorial haver besværet sig derover, at han ikke alene samme 2de års familieskat som af en hovedgård, men end også udi de følgende åringer til Eders salig mand har måttet betale, så ville vi Eder herom have forstændiget, at I bemeldte Rasmus Nielsen ikke alene haver at tilbagegive hvis han i så måder deraf haver betalt mere, end som af en bondegård, men end og herefter deraf ej heller anderledes at fordre eller oppebære, hvormed Gud befalet af Eders velvillige V. Plessen, F. Rosenkrantz, R. Mejer, H. Klothacken, v. Pipen, J. Worm, N. Leth, P. Moth. Rentekammeret den 13. marts 1694'; Og fordrede bemeldte Rasmus Nielsen 29 rigsdaler, 4 mark, 8 skilling med betalte eksekverpenge en rigsdaler 3 mark, hand begærede forud af boet ham måtte betales med rede penge uden nogen afkortning, såsom det var Kongl. kontributioner angående"; Herpå til slutning i skiftebrevet blev meldt således: "Hvad Sr. Rasmus Nielsen til Kvistrup hans fordring er angående, angående familie- og folkeskats tilbageæskning af Ausumgård for årene 1691 og 1692, da som enken herimod påstår hendes salig mand for samme åringer at have bekommet "General Quitantiarum", fra det højlovlige Kongl. rentekammer, som og blev fremvist in originali, så deraf ses pengene til hans Kongl. Majst. at være betalt, turde vi ej understå os efter Sr. Rasmus Nielsens påstående noget udlæg derfor igen af stærvboen at gøre. Ovenskrevne således af skifteforretningen rigtig at være ekstraheret, testerer Hans Madsen Blankberg, Claus Jensen Tang"

- NB: var tegnet på stævningen således: "1696 den 10. juli var vi underskrevne på Kvistrup, og der udi gården forkyndede denne kaldsseddel udi højjagtbare Rasmus Nielsen hans kærestes påhør, og leverede hende kopi deraf. Det bekræfter vi med vores navne her underskrevne, og er vi begge boende i Vejrum sogn ved Mosen og Kromdige (Kromborgdige, Kronborg dige etc.), Christen Poulsen egen hånd, Søren Christensen egen hånd."

- (opsl. 263) Alle forskrevne dokumenter udi ermeldte sag er i dag for retten læste og påskrevne.

28. august 1696 (opsl. 263). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Markvard Thomassen (Marqvor Thomsen), Laurids Sørensen (Laurs Sørensen), Kjeld Christensen og Thomas Enevoldsen, alle i Hvam, samt Peder Lauridsen (Peder Lauesen) i Smørborg og Jens Madsen i Trabjerg. [NB: dette er kun 7 mænd.]

- (Intet forrettet.)

4. september 1696 (opsl. 263). Dommer Jens Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Mads Bertelsen, Peder Jensen, Kjeld Christensen og Thomas Enevoldsen, alle i Hvam, Peder Jensen og Jens Iversen begge i Sahl og Søren Knudsen i Borbjerg By.

- På højjædle og velb. Axel Rosenkrantz til Landting hans vegne, hans udskikkede ladefoged fremstillede kaldspersoner: Niels Pedersen i Tønning ("tynd Eg") og Christen Nielsen i Ultang, som vandt ved ed, at de i dag, fjorten dage [siden], forkyndede en skriftlig stævning under herredsfogden Jens Thøgersens hånd og segl på Rybjerg og talte med skytten og en anden velb. Hr. amtsmands tjener, og leverede dem kopi

deraf. I lige måde forkyndede de fornævnte stævning for hæderlige Hr. Las Tygesen i Sahl og de andre derudi sognet, som i stævningen navngives, i dag [for] 8 dage [siden]. Så og samme dag forkyndede [de] den for Morten Sand i Tinkerdal og talte med en del dem selv og en del deres folk eller naboer. Samme stævning i dag for retten læst og påskrevet, og herefter skal findes indført; Hvorefter for retten fremkom Jens Lassen i Åle, og efter forklaringen over lovens ed for ham og de andre vidnespersoner var oplæst, vandt med ed og oprakte fingre efter live, at han kan mindes i 54 år, og for 33 år siden haver det stykke ejendom liggende i Åle Krat vesten Marbjerg kaldet Foldeng været brugt til den gård i Åle Peder Nielsen påborg. Højagtbare Sr. Niels Hansen Ravn, på højædle og velb. Hr. amtsmands vegne, tilspurgte vidnet om han ikke vidste at benævnte stykke ejendom havde været brugt over 20 år til den gård i Hasselholt Jens Knudsen og Jens Enevoldsen iboer, hvortil han svarede og bekræftede ved ed, at han det ikke vidste. Christen Christensen Feld i Åle vant ved lige vorne ed, og fulgte i alle måder fornævnte Jens Lassens vidne. Sr. Niels Ravn tilspurgte vidnet, om det var ham ikke vitterligt, at fornævnte ejendom over 20 år haver været brugt til den gård i Hasselholt, som Jens Knudsen og Jens Enevoldsen nu påboer, hvortil han svarede, at han ikke kunne nægte, de jo havde drevet det med deres kreatur af benævnte Jens Knudsens og Jens Enevoldsens gård, og ej hørt noget derpå, enten haver lastet eller køret før nu. Bent Pedersen i Åle vandt i lige måde ved ed efter loven, at han kan mindes i 54 år, og fulgte i alle måder fornævnte Jens Lassens og Christen Feldes vidne, som de før ham vundet haver, og ydermere vandt han, at ungefær 40 år siden tjente han Eskild Christensen (Eske Christensen) som da boede i den gård Jens Knudsen og Jens Enevoldsen nu iboer, [tjente der] i 2 år, og da havde han ingen brugelighed i det omtvistede ejendom i hegnetid. Efter Sr. Niels Ravns tilspørgelse vandt han, at benævnte ejendom var drevet af fornævnte gårds besidder i Hasselholt over 20 år, og ikke havde hørt nogen derpå havde anket eller klaget. Morten Madsen i Tinkerdal vandt ved lige svorne ed, at han havde boet i 8 år i den gård, som Peder Nielsen i Åle nu iboer, og er det 2 år siden han kom derfra, imidlertid havde Knud Jensen, som da boede på den gård i Hasselholt Jens Knudsen og Jens Enevoldsen påboer, ingen part eller brugelighed fra Povels Buske og nordpå indtil en grøn sti, som går fra Marbjerg hen imod nordvesten; Hvorefter Niels Ladefoged var dette ved tingsvidne beskrevet begærende, og Niels Ravn genpart.

- Her følger stævningen for forskrevne vidne, så lydende: "Jens Thøgersen i Holstebro, herredsfoged i Hjerm Ginding herred, gør vitterligt, at for mig haver ladet berette højædle og velb. Axel Rosenkrantz til Landting, hvorledes han er forårsaget at lade indstævne ædle, højædle og velb. Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, K.M. kancelliråd og amtsmand over Lundenæs og Bøvling amter, til Hjerm Ginding herredsting til i dag [om] 14 dage for vidners påhør, anlangende et stykke ejendom liggende i Åle Krat vesten Marbjerg, kaldet Foldeng, liggende til den gård i Åle som Peder Nielsen påboer, så og for dom til i dag [om en] måned, anlangende samme ejendom. I lige måde stævnes Eder hæderlige og vellærde mand Hr. Las Tygesen, sognepræst til sahl, for samme vidners påhør, og dom til benævnte tid og sted, om I vil have noget her til at svare. Desligeste stævnes Eder Jens Knudsen og Jens Enevoldsen i Hasselholt, som sig fornævnte Foldeng ville tilegne, for benævnte vidner og dom til fornævnte tider og sted, med hvis I kan have der imod at svare. Stævnes også efterskrevne vidnespersoner: Jens Lassen i Åle, Christen Christensen Feld og Bent Pedersen sammesteds og Morten Sand i Tinkerdal, for Eders sandhed at vidne til Hjerm Ginding herredsting næste tingdag efter denne stævnings lovlige forkyndelse, om benævnte Foldeng ikke før haver ligget

og været brugt til den gård i Åle, Peder Nielsen iboer, før den blev øde, med hvis videre Eder derom kan blive tilspurgt; og for samme vidners påhør stævnes Eder Christen Jensen i Hasselholt, Poul Nielsen, Iver Jensen og Niels Sørensen (opsl. 264) sammesteds, og Iver Jensen i Åle, som forhen om samme ejendom vundet haver, om I vil have noget der imod at svare. Datum Holstebro den 20. august 1696, J. T. Hvas"

11. september 1696 (opsl. 264). I dommerens sted Mads Bertelsen af Hvam, skriver Mikkell Thomassen. Mødte ingen af de 8 mænd uden Christen Jepsen i Nørgård og Niels Mikkelsen i Hoed, fremkom ikke heller nogen som begærede noget beskrevet.

18. september 1696. (opsl. 264). Dommer Jens Thøgersen Hvas, skriver Mikkell Thomassen. Otte mænd er Enevold Thamsen, Peder Jensen, Mads Bertelsen, Kjeld Christensen og Thomas Enevoldsen, alle i Hvam, samt Niels Mikkelsen i Gimsing, Oluf Jensen i Egebjerg og Lauge Madsen også i Hvam.

- Christen Nielsen Skrædder i Nørbjerg oplyste 2de væddere, som par(?) blev fundet i hans ladehus i fornævnte Nørbjerg, bundet om benene med hysning(?), og i munden opbundet med halmtrimmer(?), den ene gråblisset, den anden hvid og hornet, begge mærkede i det højre øre, et stykke afklippet og en split ned udi samme, og det venstre øre nyligt helt afskåret, og var de indflyttet eller indlagt udi fornævnte hus forleden mandag aften.

- På højædle og velbårne Axel Rosenkrantz til Landting, hans vegne, præsenterede for retten hans udskikkede ladefoged Niels Nielsen, som beviste med en skriftlig stævning af den 20. august sidst, lovligt at være indstævnet i dag til dom til tinget, højædle og velb. Hr. amtsmand Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, så og hæderlige og vellærde mand Hr. Las Tygesen, sognepræst til Sahl, item Jens Knudsen og Jens Enevoldsen i Hasselholt, anlangende et stykke ejendom liggende i Åle Krat vesten Marbjerg, kaldet Foldeng, efter som samme stævning derom iblandt andet formeldte, og blev læst og påskrevet. Dernæst fremlagt et tingsvidne her af tinget udstedt den 4. september sidst, samme ejendom angående, som blev læst og påskrevet, og videre i akten skal blive indført. Endelig fremlagt højædle og velbårne Axel Rosenkrantz' indlæg, så lydende:

- "Kongl. Majst. herredsfoged til Hjerm Ginding herredsting. Såsom jeg til i dag haver ladet indstævne højædle og velbårne Jørgen Grubbe Kaas til Rybjerg, Kongl. Majst. kancelliråd og amtsmand over Lundenæs og Bøvling amter, såvelsom hæderlige og vellærde mand Hr. Las Tygesen, sognepræst i Sahl, og deres tjenere Jens Knudsen og Jens Enevoldsen i Hasselholt, for dom, anlangende et stykke ejendom, liggende i Åle Krat, vesten Marbjerg, kaldet Foldeng, som jeg formener bør at gøre til den gård i Åle Peder Nielsen påboer, eftersom det der til af arrilds tid haver været brugt, og bevises med tingsvidne, at fire lovfaste dannemænd udtrykkeligt vidner, at for 33 år siden haver det ligget og været brugt til forbenævnte gård, og ikke til den gård Jens Knudsen og Jens Enevoldsen påboer, som sig det nu ville tilholde, formedelst nogen brugelighed de sig derpå kan have bemægtiget imidlertid gården på 20 års tid og derover stod øde, og ingen den enten brugte eller forsvarede på husbondens vegne, hvilket ikke for nogen lovlig adkomst imod benævnte fire trofaste vidner kan agtes, ikke heller med noget lovligt skøde skal kunne bevises samme ejendom siden den tid der fra at være solgt eller afhændet. Nok kan udtrykkeligt ses af Morten Sands vidne, at det bemeldte omtvistede ejendom ligger til den gård, som Peder Nielsen påboer i Åle, såsom Morten Sand haver samme gård beboet i 8 år, og haver vundet at

imidlertid havde Knud Jensen, som da beboede den gård i Hasselholt Jens Knudsen og Jens Enevoldsen nu påboer, ingen part eller brugelighed i omtvistede ejendom. Formener derfor den bør herefter som tilforn at høre og følge til den gård i Åle Peder Nielsen påboer, og forbenævnte Jens Knudsen og Jens Enevoldsen, som mig denne proces haver forårsaget, bør mig dens omkostning efter dommens kendelse at erstatte, hvorpå jeg en retmæssig dom er begærende. Datum Landting den 18. september 1696, Axel Rosenkrantz."

- Eftersom samme indlæg formeldte, læst og påskrevet. For nogen årsags skyld er sagen opsat i 4 uger.

25. september 1696 (opsl. 264). Dommer Jens Thøgersen Hvas, Mikkell Thomassen skriver. Otte mænd er Niels Mikkelsen i Hoved (Hoe) i Gimsing sogn, Peder Jensen, Kjeld Christensen, Thomas Enevoldsen, Enevold Thamsen og Mads Bertelsen, alle fem af Hvam, samt Iver Jensen i Bøgild. [NB: kun 7 mænd.]

- Var intet at forrette.

"Her Endis denne Thing Bog."